

THE DEFECTOR / MÜLTECİ EVELYN ANTHONY'nin romanı türkçeleştiren: belkıs çorakçı

1981 Coward,McCannandGeogheagan,NewYork

1982 cepkitaplaria.ş.istanbul yayın hakları : evelyn anthony, 1980

: kesim ajans/cep kitapları 1982

1981 coward, mccann and geogheagan baskısından eksiksiz olarak türkçeleştirilmiştir.

cep kitapları / çağdaş romanlar : 8 birinci baskı : ağustos 1982

kapak grafiği : reha yalnızcık

kapak filmi ve baskısı : ebru grafik / ibolar matbaacılık

dizgi - baskı : kültür matbaacılık

cilt : alibaba - entaş mücellithanesi

Evelyn Anthony

cep kitapları a . ş • p,k. 183 sirkeci

Değerli dostlarım İsidore ve Blanche'a sevgiyle

BİR

Davina Graham'ın karşısında oturan adam bir sigara yaktı. Sub Rosa markaydı sigarası. En pahalı cinsten Türk tütününü. Yapımcısı da Sullivans şirketi. Sub Rosa kelimesi hoşuna gittiği için bunu kendi simgesi haline getirmişti adam. Ona özgü' ikinci bir nitelik de, kötü haberleri tatlı bir gülümsemeyle verebilmektir. Krizler o şaşırtıcı sakinliğini asla bozamazdı. Öfkelendiği zaman diğer insanlar gibi kaşını çattığı ya da ateş saçan gözlerle baktığı görülmuş değildi. Davina Graham ona bakarken, aslında insanî duygulardan hiçbirini göstermiyor, diye düşündü. Adamları hata yaptığında dostça tavır takınması ne kadar sahteyse, bu sevimliliği de o kadar sahteydi.. Soğuk kalpli, hesapçı tipin biriydi. Böyle bir işi yürütmek için de öyle olması şarttı zaten. Sovyet Haberal-ma Örgütünün kurgu roman kahramanlarına benzer şeflerinin tersine, bu adamın herkesçe bilinen bir adı vardı. Casusluk mesleğine karşı okul çocuğu gibi yaklaşımda bulunmaktan hoşlanmazdı. Öyle insan adlarının baş harflerini kullanmak, herkesin bildiği şeylere aptal aptal şifre adları takmak çocukça gelirdi ona.

Tuğgeneral James VWhite'dı adı. Davina tam beş yıldır onun yanında çalıştığı, ayrıca babasının arkadaşı olmasından ötürü onu önceden de tanıdığı halde, VWhite ona her zaman Bayan Graham demeyi uygun buluyordu. Davina konuşurken, dosdoğru, gözlerini kaçırmadan bakmaktaydı ona. VWhite onu korkutmuyordu. Çünkü aldatamıyordu da. Bu tip adamlara alışkındı Davina. Ne beğenir, ne de nefret ederdi. Nasıl

kendisi, görevini yerine getirmeye çalışan bir emekçiye, onlar da kendi görevlerini yapmaya çalışıyorlardı alt tarafı. Görevlerinde zayıflara yer olmadığı da ortadaydı.

5

Davina haftalık raporunu verirken Tuğgeneral düşü. nüyor, yorumlar yapıyor, soru sorup cevapları dinliyordu. Arkasına yaslandı, sigarasından bir soluk çekti, koyu renk, pis bir duman üfledi.

«Raporundan anladığıma göre, pek mutlu değilmiş,» dedi.

Davina başını salladı. «Doğal bu. Yaptığı şeye hâlâ alışmış, ısınmış değil. Bu dönemde bir depresyona girmesini zaten bekliyordum ama, tedirginlik beklemiyordum.»

«Tedirgin mi?» diye sordu Tuğgeneral.

«Evet. Benden saklamaya çalışıyor ama ben belirtileri tanırım.» •

«Kendi tecrübenden değildir umarım,» diye gülümsedi VWhite.

«Ben tedirgin tip değilimdir. Sanırım bunu da yeterince kanıtladım.»

«Elbette.» Gülümseme önce genişledi, sonra yokol-öü, «Tedirginliği iyi bir işaret değil. Onu mutlu edecek birşeyler düşünmeliyiz. Sen düşünmelisin.» Bir an durakladı, sonra rahat rahat,

«Hiç kadın istemedi, değil mi?» diye sordu. «Sebeb* bu olabilir mi?»

«Eline her türlü fırsat geçti. Karısından ve kızından pek çok söz ediyor.»

«Bazı erkekler için sekiz ay epey uzun bir süredir,» dedi General.

Davina, «Birşeyler yapmaya çalışırım,» diye söz verdi.

«Zekânızı kullanın, Bayan Graham. Masrafı falan düşünmeyin. Bu adam mutlu olmazsa bize istediğimizi vermeyecektir. Çok teşekkür ederim.» Davina'ya gereksiz bir gülümseme yolladıktan sonra masasındaki kâğıtlara eğildi.

Davina odadan çıktı. Koridor boyunca ilerlerken saatine bakıyordu. 5.48. Şimdi çıkırsa Sussex'e varması iki saat sürerdi. Yolların en kalabalık saatiydi çünkü. Allah kahretsin, diye geçirdi içinden. Ne diye beni daha önce içeri almadı sanki!

«Merhaba, Davina.»

6

Karşıdan gelen adamı neredeyse görmeden geçecekti. Başını kaldırdı ve hemen durdu.

«Merhaba Peter. Buralarda ne işin var? New York'da gününü gün ediyorsun sanıyordum.»

Uzun boylu, koyu renk saçlı biriydi. Yaşı kırkların sonlarına yaklaşıyordu. Gözlük de takıyordu. Kılığı biraz derbeder gibiydi. Sanki bir okul müdürüymüş de çocuklarla başa çıkmaya çalışırken düzeni bozulmuş gibi.

«Öyleydi,» dedi Peter. «Ama merkeze aldılar. Herkes öyle diye gırgır geçiyor. Anlaşılan işimi genç birinin görmesini istiyorlarmış.»

«Yerine genç birini mi yolladılar?»

«Gel bir içki içelim,» deyiverdi Peter. «Ben zaten eve gidiyordum. Birinin omzuna yaslanıp ağlamaya ihtiyacım var. Hepsini anlatırım sana.»

Davina bir an durakladı. Peter Harrington'la geçireceğim bir saat, Sussex'e varmasını ne kadar geciktirir, diye düşündü. O sırada da Peter'in gözlerindeki bakışı far-ketti. Yalnızlık ve umut dolu bakışlar. Kendisi işe ilk girdiğinde Peter oia çok iyi davranmıştı. Oysa şimdi işler tersine dönmüştü. Davina yukarılara doğru tırmanırken Peter artık inişe geçmişti. Merkez hizmeti. Bunun anlamını, Peter'in gözlerindeki ifadeyi görmeden de bilirdi Davina. Evet, omzum var, diye düşündü. O omuzda gözyaşı dökmeye de herkesten çok Peter'in hakkı vardı herhalde.

«İçkiyi benim de canım istedi,» dedi. «Nereye gidelim?»

«Queen Anne kapısında bir pub var. Artık açılmış olmalı. Sessizdir sanırım. Konuşabiliriz.»

Davina onun koluna girdi «Evet. Konuşalım,» dedi

Garsona içkisini söylediğinde Peter, «Votka tonik, ha?» diye şaştı.. «Sen sert içki içmezdin. Ya şarap ya da sherry söyledin. Niye böyle bozuldu huyun?»

. Davina, «İnsanlar değişiyor,» diye gülümsedi. «Bunu da sevmeyi öğrendim.»

«Ama sen değişmemişsin,» diye ona doğru eğildi Pe-ter. Köşe masalardan birine oturmuşlardı. Pub meraklıları barın çevresindeydiler daha çok. Gelenlerin çoğu iş adamları veya sekreterlerdi. Metroya binmeden, ya da

7

diğinde Peter hoşlanmıştı ondan. Sessiz bir kıza benziyordu. Kendine güveni pek fazla değildi. Biraz boyansa, saçının biçimini de biraz değiştirse, bayağı güzel olacağına inanmıştı Peter onun. Ama kimsenin Davina'ya Özel bir ilgi gösterdiği yoktu. Çevrede güzel kız o kadar boldu ki, insanın cesaretini kıran birine bulaşmaya gerek kalmıyordu. Ama gözleri güzeldi örneğin. İri ve yeşil. Bu gözlerde öyle bir a c ı n m a vardı ki, Peter bunu içine sin-direbilmek için yutkunmak zorunda kaldı.

«Teşekkür ederim,» dedi tekrar. «Sana bir içki daha getireyim.» Sandalyesini geri itip ayağa kalktı, hızlı adımlarla bara yürüdü. Davina ikinci içkiyi istemiyordu ama, Peter'in kendini toplayabilmek için zamana ihtiyacı olduğunu farketmişti. Dönüşünde sandalyesini Davina' nınkine biraz daha yaklaştırdı.

Davina, «Şimdi ne yapıyorsun peki?» diye sordu.

Peter yüzünü buruşturdu. «Personel Bölümüne atadılar,» dedi. «Yani White beni köpekler evine fırlattı. Personel...» Alçak sesle bir de küfür ekledi.

«Kurtulursun oradan,» dedi Davina. «Ziyan edilemeyecek kadar değerlisin Peter. Sen biraz sabret ve fırsatlara karşı da gözünü açık tut.»

«Sen kendinden söz etsene. Yıldırım hızıyla yükselişini ta uzaklardan izliyorum. Sassanov'u sana verdiler, değil mi?»

«Evet. Ben aldım. Spencer-Barr'ın istediği iş oydu işte.»

«Şaşırmadım,» dedi Peter. «Birinci sınıf görev sayılır. Senin zeki bir kız olduğunu her zaman savunmuştum. Davy. Tebrikler. Nasıl gidiyor peki? Sormama izin varsa tabii.»

Davina başını iki yana salladı. «İzin yok. Hem bana Davy deme. Ben de sana Pete demem, kolayca anlaşırız.»

Peter sırttı. «Özür dilerim,» dedi. «Hoşlanmadığımı unutmuştum. Sassanov'un ne tip biri olduğunu sorabilir miyim peki? Yoksa o da mı devlet sırları yasasına aykırı?»

«Sanmam. Bana bir sigara versene. Birazdan ben de bir paket almalıyım. Teşekkürler. Nasıl adam, öyle mi? Ben de tam beş aydır kendi kendime aynı soruyu sorup duruyorum. Cevabını da hâlâ bulamadım. Çok şaşırtıcı

9

uğruyorlardı buraya. Peter neşeyle,

«Hattâ daha bile güzelleşmişsin,» diye ekledi. Davina güldü. «Saçmaialma. Yalnızca biraz daha yaşlandım, o kadar. **Ama** sen iyi görünüyorsun. Bana Amerika'yı anlatsana. Duyduklarıma bakarsan orada durumun iyiymiş.»

«İyiydi tabii Birleşmiş Milletlerde bir sürü ilişki kurmuştum. Hele bir tanesi enikonu yüksek kademedendi. Romanyalı. Bir de Doğu Almanı tavlama üzereydim.» Sesi kesildi, sahte neşesi bir anda uçup gitti. «Bayağı iyi iş görüyordum, Davy,» dedi. «Ama birdenbire Londra' dan ters mesajlar yağmaya başladı. Sonunda da hiçbir açıklama yapmadan beni geri çağırdılar. Şimdi kurduğum o ilişkileri yerime gelene devretmek zorundayım. İçim yanıyor inan. Aylarca sabırla uğraşıp heriflere sokulmayı başar, sonra yepyeni biri çıkagelsin, hazıra konsun.»

«Kim geliyor?» Peter'in hali o kadar içler açığıydı ki, Davina kendisine Davy demesini bile affetmeye hazırdı. Annesiyle babası ilk çocuklarına David adını vermeye niyetlenmişler, şansları yaver gitmeyip çocuk kız olunca da bu ismi dişileştirivermişlerdi.

«Spencer-Barr diye biri,» dedi Peter. «Jeremy Spen-cer-Barr. İsim öyle kasıntı ki, kendimi masallar devrine geri dönüyorum sandım. Ama yanılmışım. Tanıştın mı onunla?»

«Evet,» dedi Davina. «Beş ay kadar önce tanıştım. Benim işimi o kapmaya çalışıyordu. Ama bu işi bir kadının daha iyi görebileceğine inandılar. Öyle olunca da demek senin işini kaptı.»

«Nasıl buldun onu?» diye sordu Peter. «Ciddiyim.» Fikrini öğrenmek istiyorum. Ben tabii ki tarafsız olamıyorum. Yerimi aldığı için değil. Bunu yapış biçiminden ötürü.»

«Tahmin edebiliyorum,» dedi Davina alçak sesle. «Ben onu kibirli bir bücür diye gördüm. Bıçak gibi keskin- Zeki. Bence gerçekten iddia ettiği kadar zeki. Gene de hoşlanmadım ondan. Senin kadar başarılı olamaz.»

«Teşekkür ederim.» Peter uzanıp onun elini okşadı.

İşyerinde «çivi gibi sert» derlerdi Davina için. Ona

8

bİR insan, Peter. Hiçbir kategoriye girmiyor. Bazen o mu bana oyun oynuyor, ben 'mi ona oynuyorum, anlayamıyorum., Ancak zaman gösterecek!»

«Sen kazanırsın. Akli başında olan hiç bir erkek sana karşı koyamaz.» Peter gene sırtıttı, Davına da gülüp başını salladı.

«Kaç kişinin karşı koyabileceğini bir öğrensen aklın dururdu,» dedi. «Aman, saate bakın hele. Benim gitmem gerek.» Ayağa kalkıp elini uzattı.

Peter uzatılan eli tutup Davina'yı kendine çekti, yanağından öptü. «Omzunu uzattığına teşekkürler,» dedi. «Geleceğin günü bildir de seni öğle yemeğine çıkarayım.»

«Olur. Hem üzülme... yemeği kaçırmaya niyetim yok! Allahaismarladık.»

Davina kapıdan çıkıp görünmez oluncaya kadar Pe-ter onun arkasından baktı. Votkasını bitirmeden gitmişti. Peter kendi içti. İvan Sassanov... Beş yılda amma da ilerlemişti bu kız.

Zavallı Peter. Davina Ford arabasının direksiyonunu kıvrıp orta şeritten giden kamyonu sollarken bunu içinden söylüyordu. Sussex'in bu bölümünde yol pek virajlıydı. Ancak bu kadar hız yapılabiliyordu. Sürat sınırını da hiç aşmazdı Davina.

Kendi gibi kişilerin mahkemelere çıkması, dikkati üstlerine çekmesi doğru olmazdı. Kendi kendine tekrar, zavallı Peter, dedi. Amma da kötü davranmışlardı çocuğa..!.

On beş yıllık kusursuz hizmetten sonra general onu «Köpekler Servisi» diye dalga geçilen personele ativer-mişti. Meslek hayatı bitmiş oluyordu böylece. Bir süre sonra emekli ederlerdi artık onu sessizce. Ya da istifaya zorlardı. Generalin kalpsizliğine tipik bir örnek. İnsanların hiç değeri yoktu onun gözünde. Yalnız sonuçların değeri vardı. Davina kaşlarını çatıp Peter'in kurduğu o iki önemli ilişkiyi düşündü. Biri Romanyalı, öbürü Doğu Alman. Aylar süren sabır artık sonuç verecekti. Ama tam o sırada yerine başkasını yollayacakları tutmuştu. Jeremy Spencer-Barr'ı.

«...yerimi aldığı için değil. Bunu yapış biçimi...» demişti Peter. Evet. Spencer-Barr gibi birinin Peter'i nasıl ezip geçebileceğini gözünün önüne getirebiliyordu. Öğle

10

yemeğine çıktıklarında ayrıntıları sorabilirdi Peter'e. Spencer-Barr'ı bakanlık tutuyordu. Bunu zaten bilmeyen yoktu. Alt kademelerden işe başlarken ekonomide ve modern dillerde çeşitli dereceleri olduğu biliniyordu. Fransızca, Almanca, Rusça, Macarca ve İsveççeyi su gibi konuşuyor, Arapça ve Farsçayı da çalışmalarında yararlanacak kadar biliyordu. Akademik kafalı diye ün salmıştı. Üniversiteyi bitirince Harvard'da İş İdaresi kursuna girmiş, birincilikle mezun olmuş, ticari bir bankada dört yıl çalışmıştı. Amcası Maliyede müsteşardı. Onu Tuğgeneral VWhite'a bizzat tavsiye eden Bakan ise, isim babası ve aile dostlarıydı. Bu büroya böyle yüksek tavsiyelerle, böyle parlak referans ve diplomalarla gelmemiş olan diğer kişilerin, bay Süpermen'i kuşku ve düşmanlıkla izlemesinden daha doğal hiç bir şey olamazdı.

Sassanov'u kimin alacağı konusunda karar toplantısı yapılırken Generalin bürosunda Spencer-Barr'ın nasıl oturduğunu hatırladı. Ufak tefek bir adamdı. Düzgün ciltli, ensesinden biraz aşağıya inen düz saçlı, nazik hareketli... Ama adamda öyle bir küstahlık vardı ki, insana kapıyı açarken, ya da sandalyesini iterken bile kaba görünmeyi başarıyordu. Sassanov'un neden kendi görevi olması gerektiğini Generale anlattığında, sözlerine kusur bulmak güçtü. Bir kere nefis Rusça konuşuyordu kendisi. Adamla kolay ilişki kurabilir, onun güvenini kazanabilirdi. Rusya'yı tanıyordu. Bir yıl içinde iki ayrı grupta se-yahatlar yapmıştı orada, iyi satranç oynuyordu. Satranç Sassanov'un hobisiydi. Üstelik Spencer-Barr, adamda bir telâş yaratmayacak kadar da gençti.

General bütün bunları yüzünde yarım bir gülümsemeyle dinlemiş, başını sallayarak, «Teşekkür ederim, Spencer-Barr,» demişti. Sonra da Davina'ya dönüp, «Eee, Bayan Graham, siz söyleyin bakalım, Bay Spencer-Barr' in bu parlak niteliklerini bastırarak neleriniz var?» diye sormuştu. «Rusça bilir misiniz?»

«Hayır,» demişti Davina. «Bilmediğimi biliyorsunuz. Ama Sassanov İngilizce biliyor. Ben tavla oynarım. Satrancım o kadar kötü ki, adam berii istemese de yenmek zorunda. Ama özür dileyerek söylememe izin verirseniz bunlar çok önemsiz ayrıntılar.» Bunu söylerken Spencer-Barr'ın katılaştığını sezmiş, duraklamadan devam etmişti.

«Sassanov Ağustos sonunda buraya geldiğinden beri üç uzman onu konuşturmaya çalıştı. Aradan üç ayı aşkın zaman geçti. Bu süre içinde Sassanov dişe dokunur hiçbir şey söylemedi. Onu yeni bir erkekle kapatmak, aynı şeyi daha yakın koşullarda tekrarlamaktan başka işe yaramayacaktır. Çünkü bugüne kadar sonuç vermemiştir. Bence bir kadın onu gafil avlayabilir.»

General bir an hiçbir şey söylememiştir. Toplantıya iki yakın yardımcısı da katılıyordu.

Sessizliği bozan yine Spencer-Barr olmuştu, İzin verirseniz, Generalim, Sassanov bir kadını ciddiye alacak tipe benzemiyor. Gönderiliş amacını bambaşka şekilde nitelendirecektir.»

«Bu olabilir,» demişti General. İki yardımcısı da başlarını sallamışlardı. Davina genç adamın elini kaldırıp saçlarını düzeltmesini izlemişti. Kazandığına inanıyordu. Bu hareket, bir zafer işaretinden başka bir şey değildi.

«Ve işte bu da Bayan Grahaim'ın iddiasını güçlendiriyor,» diye devam etmişti General. «Sizin kadar yetenekli birinin bile kazanmakta güçlük çekeceği güven duygusunu, Bayan Graham kolaylıkla kazanabilir. Ama ortada bir sorun var. Eğer işinize beklemediğiniz bazı koşulların eklenmesi gerekirse, itiraz eder misiniz, Bayan Graham?»

«Sevinmem. Ama böyle bir ihtimali de aklımdan uzak tutmam.»

Hepsi ona bakmışlardı o anda. Onu objektif bir görüşle değerlendirmiş, Perekov'dan bu yana batıya sığınmış en önemli Rus mültecisinin dilini çözebilecek kadın bu olabilir mi, diye düşünmüşlerdi. Davina'nın zihni, VWhite ve adamları gibi düşünmeye şartlanmıştı. Eğer Sassanov'un yanına çok güzel ve cazibeli bir kadın verilerse, adam kendisini baştan çıkarmaya çalıştıklarını sanabilirdi. Hem durumdan yararlanır, hem de kadına hiçbir şey söylemezdi. Ama Davina Graham'ın çok güzel, ya da çok çekici olmak gibi bir kusuru yoktu. Eğer Sas-sanov sonunda onunla yatarsa, bu ancak Davina onu etkilediği için olacaktı. Sırların kapısını seks değil, duygu açacaktı. General, akıllı, entelektüel bir kadınla, Sovyet Güvenlik Teşkilatından Albay fvan Sassanov arasında ne girift bir durum doğabileceğini gözünün önüne getirmeye çalıştı.

Davina'ya ve Spencer-Barr'a teşekkür edildi ve toplantı dağıldı. Ertesi sabah da görevi Davina'ya verdiler. Generalin öğüdü çok basit ve açıktı.

«Ona yaklaşın, Bayan Graham. Hangi yolla olursa olsun. Ama unutmayın; onunla asla öze! olarak ilgilenme-melîsiniz. Zihinlerinizin biraraya gelmesinin dışındaki ilişkileri istemiyorum. Gene de, böyle bir durum ortaya çıkarsa... ben pek sanmıyorum ama, çıkarsa, umarım yeteneklerinizi kullanıp çözümlersiniz, iyi şanslar.»

«Teşekkür ederim,» demişti Davina. El sıkışmışlardı. Aoaba adamın seks ilişkisi olacağını sanmıyorum demesi, kendisine cesaret vermek için imiydi, yoksa onu heveslendirmek için mi? En batan kelime de «yetenekleri kullanmak» kelimesiydi. Herhalde Davina'yı da kendisi kadar insanlıktan uzak sanıyordu.

Ama bütün bunlardan sonra aradan beş ay geçmişti. Sussex'deki evde bu kış ayları öyle yavaş, öyle yavaş geçmişti ki.

Artık aylardan Nisan'dı. İngiltere'nin ilkbaharları düşünülürse, hava normalden sıcak sayılırdı. Çiçeklerin bazıları açmış, katırtırnakları son donlara meydan okuyordu. Kırlar yeniden hayat dolu tomurcuklar açmaya hazırdı. Davina otoyolun sonuna gelmiş, Hayvwards Heath kavşağında dönmeye hazırlanıyordu. Buradan sonra artık yirmi dakikalık yolu kalmış demektir. Saatine göz attı, sekize on kaldığını gördü. Davina yemeklerin saatlerini değiştirmiş, bütün programı yarım saat ileriye kaydırmıştı. Eskiden yedibuçukta yenen yemek, şimdi sekizde yeniyordu. Öğleden sonra yaptıkları uzun yürüyüşlerden ve Sas-sanov'un pek sevdiği çay saatlerinden sonra, böylelikle biraz birbirinden uzak, kendi başlarına kalmaya zaman bulmuş oluyorlardı. Çayı da semaverden içmeyi seviyordu Sassanov. Rus usuiü. Yanında küçük Rus kekleriyle. Davina akşamları hep değişik bir şey giymeyi âdet edinmişti. Uzun etekle bluz veya pantolon bile olsa, değişiyordu yine de. Ömrü boyunca hep böyle yapagelmişti çünkü. Sassanov da buna kolayca uyum göstermişti. Yemekten önce birer içki içiyorlardı. Davina şarapların iyi kalite, yemeklerin kusursuz olmasına özen gösteriyordu. Yemekten sonra ya tavla oynuyor, ya da televizyon seyrediyorlardı. Çünkü Sassanov satrancı çok iyi oynadığı

13

için, acemilerle oynamaktan zevk alamıyordu.. Bu arada konuşuyorlardı da tabii. Geçmiş dört ay ve iki hafta boyunca milyonlarca kelime konuşmuşlardı. Her kelime bantlara kaydedilmiş, analizi yapılmak üzere gönderilmiş, uzmanlar içinde elmas arar gibi her heceyi ayrı ayrı tartıp ölçmüşlerdi.

Yolun solunda kırmızı tuğla duvarı gördü ve kapıya gelirken yavaşladı. Kapıdaki tabelâda «Halldale Manor Huzurevi» diye yazılıydı. Bir de kapıcı vardı orada. Kornaya basınca adam kapıyı açtı. Davina içeriye girmek için gaza basarken ona, «İyi akşamlar,» diye seslendi. Halldale Manor, Victoria tipi, yayık bir yapıydı. Yapının çirkinliğini, çevresindeki olağanüstü bahçelerin güzelliği kapatıyordu. Savaş sırasında buraya Savaş Bakanlığı el koymuş, Güney Bölgesi komutanlığı buraya taşınmıştı. Gizli olarak da, Bolney havaalanından yola çıkıp Fransa' da göreve gidecek ajanların burada toplanması yoluna gidilmişti. Sonradan binayı Dışişleri satın almış, aktif görevde sinirleri harab olan askerler veya büyük patlamalar sonucu beyni zedelenenler için dinlenme yeri olarak kullanmıştı. 1960'ların sonlarında bina yaşlılar için bir huzurevi haline getirildikten sonra bile, burası hâlâ Dışişleri Bakanlığının malıydı. Binanın ayrı bir kanat halinde olan kısmına ivan Sassanov yerleştirilmişti. Daha önce de doğu Avrupa'dan iltifa eden birçok önemli kişi, bazen aylar boyunca burada konuk edilmişti. O kanatta yalnızca güvenlik görevlileri hizmet ediyor, ana binadaki huzur evi de girip çıkmalarda çok iyi paravan oluyordu. Huzurevi, Sağlık Bakanlığının atadığı bir doktor tarafından yönetilmekteydi. Önceleri askerî görevde bulunmuş bir kadın da idarî

amirdi. O kısımdaki personel, Davina Gra-ham'la İvan Sassanov'un kaldığı kanadı, «Saldırgan durumdaki hastaların tedavisi için özel bölüm» olarak tanımaktaydılar.

Davina arabayı kıvrılan bahçe yolu boyunca sürüp, üzerinde «Âcil» yazılı bir arka kapının önüne geldi. Burada «Doktor» adına ayrılmış dört tane park yeri vardı. Ford Cortina'yı bunlardan birine parketti, kilitledi, çimlerin üzerinden, duvara gömük bir kapıya doğru yürüdü. Cebinden çıkardığı anahtar bu kapıyı açtı, sonra ittiğinde kilit tekrar yerine oturdu. Özel bahçe tuğla bir duvar-14

la çevrelenmişti. Ana kapının iki yanına konmuş iki ışık, her yanı pırıl pırıl aydınlatıyordu. Davina kapıyı çaldı, bir güvenlik görevlisi gelip açtı.

«İyi akşamlar, Bayan Graham.»

«iyi akşamlar, Jim. Her şey yolunda mı?»

«Yolunda. Akşamları biraz serin oluyor ama.»

Davina merdivenlerden çıkarken adam arkasından baktı. Düzgün bacaklar, iyi vücut diye düşündü. Her zaman nazik. Yanına yaklaşmak, ancak bahçedeki taşın heykellere yaklaşmak kadar kolay. Acaba yukardaki «konuk» nasıl geçiniyordu onunla? Jim aklından bazı erotik sahneler geçirmeye çalıştı, kendi kendine sırtıttı, sonra da unuttu gitti. On yıldan beri Halldale Manor'da çalışıyordu. Kendisine ve ailesine yakındaki köyde küçük, güzel bir evle bir de araba verilmişti. Merak duygusunu çoktan bir kenara bırakmaya alışmıştı artık Jim.

Bu kanatta bir salon, bir küçük yemek odası, beş yatak odası ve üç de banyo bulunmaktaydı. Köy motelleri gibi rahat bir tarzda döşenmişti. Kendi mutfağıyla hizmetkârlar bölümü de vardı. Her odada konuşmaları kayda almak için elektronik aygıtlar hazırды. Konuğa verilen yatak odasıyla banyoda iki yönlü aynalar da bulunuyordu. Telefonlar özel bir santralden geçirdi. Tabii bütün konuşmalar da kaydedilirdi.

Davina önce kendi odasına gitti ve telefonu açıp mutfağı aradı.

«Çayı beğenmedi,» diye bilgi verdiler ona. «Votkayla limonu her zamanki gibi saat altıda yolladık. Daha istedi, ikinci sürahi de aşağıya boş döndü.»

«Öğleden sonra çıktı mı?» diye sordu Davina.

«Hayır. Roberts odasına çıkıp baktı. Orada oturup pencereden dışarıyı seyrediyormuş. Tatsızlığı üstündey-miş dedi Roberts.»

«Teşekkür ederim.» Davina telefona kapattı. Sassa-nov'un içtikleri de, yedikleri gibi kontrol ediliyordu. Ne kadar beden hareketi yaptığından, yalnız kalınca ruhsal durumunda yer alan değişikliklere kadar herşeyi kötü bir gün geçirmişti bugün.

Davina aynada kendisine kısaca göz attı, saçlarını alnından geriye doğru taradı.

Uzundu saçları. Dağınık bırakmaktan da hiç hoşlanmazdı. Londra'ya inerken gîy-

15

diği etekle bluzu değiştirmeye vakit yoktu. Adamın günü tatsız geçmişti. Çabucak düşündü, mutfağı bir daha aradı. «Ben zili çalmadan yemeği getirmeyin,» diye emir verdi. Sonra odadan çıkıp acele acele merdivenlerden indi ve salona yürüdü. Kapıyı açtığı anda Sassanov'un kapıya arkası dönük duran koltukta, öne eğik oturduğunu gördü. Silueti gerilim içinde gibiydi.

«Merhaba,» diye seslendi. «Geç kaldığım için üzgünüm. Trafik korkunçtu.» Adam dönüp ona baktı. Konuşmadı. «Canım bir içki istiyor,» dedi Davina. «Haydi, birlikte içelim.»

Gelip onun karşısında durdu. Şöminede ateş yanıyordu. Oda sıcaktı. Davina'nın vazolara yerleştirdiği ka-tırtırnakları da -genel havaya bir canlılık katıyordu.

Davina bir bardağa votka koydu, kesik limonu içine sıktı. Sassanov buz sevmezdi. Kendi bardağına bol buz doldurdu ve içindeki votkanın azlığını böylece saklamaya çalıştı. İkinci bardağı ona uzattı.

«Canın sıkıldıysa özür dilerim,» dedi. «Erken dönmeye gerçekten çalıştım.»

Sassanov'un kuvvetli, iri elleri vardı. Bardak bu ellerin arasında görünmez olmuştu. Mavi gözler delici bakışlarla baktığında Davina nedense karları, dondurucu rüzgârları hatırladı. Yüzü de gözlerine uyarçasına katı çizgiliydi.

«Kızımın bir kanaryası vardı,» dedi birdenbire. İçkili olunca ingilizce telâffuzu daha da bozuluyordu. Fazla dikkat harcıyordu çünkü konuşmasına. «Onu mutfakta bir kafeste tutardı. Kızıma bir haber göndermeni istiyorum. Serbest bıraksın kanaryayı... Serbest. O kanaryanın neler hissettiğini çok iyi biliyorum.»

«Ailenle haberleşemiyoruz,» dedi Davina sakın sakın. «Bunu biliyorsun. Hem aslında sen o kanaryanın durumunda da sayılmazsın, değil mi? Kendin istedin buraya gelmeyi. Kimse seni zorla kaçırmadı.»

İvan Sassanov arkasına yaslanıp bardaktaki votkayı bir dikişte bitirdi. «Londra'da neler söylediler?» diye sordu. «Ben ne zaman haber alabileceğim?»

«Anlattım sana. Ailen çok iyi ve güven içinde. Onlara karşı hiçbir harekete girişilmiş değil.,Merak etmene ge-

rek yok. Bana güveniyorsundur herhalde, değil mi? Sana bu konuda yalan söylemem.»

Sassanov güldü. «Emir verirlerse her konuda yalan söylersin,» dedi. «Ailem hapiste de olsa, ölmüş de olsa, yalan söylemeğe devam edersin. Öyle bir kadınsın.»

Davina gülümsedi. «Eğer öyle diyorsan sarhoşsun demektir,» dedi.

«Değilim.» Tekrar gülüp kafasını salladı. Kırışmaya başlayan açık renk saçlarını çok kısa kestirmişti. «Hayır, değilim,» dedi. «Sarhoşken uyurum ben. Şıp diye!» Parmaklarını şıklattı. «Biraz votka içtim, doğru. Benimle konuşuyor içimdeki votka şimdi.»

«Ne kadar şiirsel,» dedi Davina. Sassanov'un ruhsal durumlarını daha önce de görmüş, onları yönetmeyi öğrenmişti. Her birini ayrı ayrı tanıyordu. Depresyonu da, sinirliliği de, normal ve sağlıklı zekâsını da. Arasına kendini serbest ve rahat bıraktığında, keskin bir mizah duygusu da su yüzüne çıkıyordu.

Şimdi tatsızlığı üstündeydi. Tatsızlık ve biraz da... daha tehlikeli bir şey. Davina konuları hafife alarak konuşuyor, içkinin yarattığı öfkeyi dağıtmaya çalışıyordu.

«Peki seninle konuşurken neler söylüyor?»

Sassanov ona baktı ve bir anda ayık göründü.

«Evimi,» dedi.

Davina şaşırılmış görünmedi. İçindeki sıkıntıyı da göstermedi. «Burada o kadar mı mutsuzsun?» dedi. «Eğer mutsuzsan, herhalde benim suçum.»

Sassanov ayağa kalktı. Boyu bir Rus için epey uzundu. Odanın içinde gezinmeye, şömineden dökülen kömür parçacıklarına tekmeler vurmaya koyuldu. Votka sürahisine yüzünde memnunsuz bir ifadeyle baktı... Sürahi hemen hemen boştu.

«Senin suçun değil,» dedi. «Sen buradaki zamanımı iyi geçirmem için elinden geleni yaptın. Senin de bir görevin var. Ben de profesyonelim, Vina. Anlarım bunları» General White gibi davranmıyor, onu birinci adıyla çağırıyordu. Doğru dürüst telâffuz edemediği için de kı~ saltmıştı. Bir gün birlikte yürüyüş yaptıkları sırada ken di adının da Rusçada böyle kısaltıldığını söylemişti ona.

Davina, «Bir daha denerim,» dedi. «Söz veriyorum.»

mülteci

17/2

Onlardan senin inanabileceğin bir haber almaya çalışacağım... şimdi yemeğe gidelim mi?»

Davina ona karşı öyle bir duyarlık kazanmıştı ki, ne yapmakta olduğunu daha bakmadan biliyordu. Yemeğini hemen hiç yemedi Sassanov. Ekmeğini ufalayıp bıraktı, şarap içti, Davina'ya baktığı zaman da görmeden baktı. Tedirgin... Generale öyle tarif etmişti onu bugün. Az bite bu 'kelime', diye düşündü. Sassanov batıya sığındığından bu yana ilk defa olarak bir çökme noktasına yaklaşıyor gibiydi. Böyle bir olayın hangi

yönde gelişeceği konusu ise, Davina'nın sorumluluğu oluyordu. Eğer alınır, küserse, verdiği bilgijere inanılamazdı. Sassanov'u da pahalı bir hatâ diye değerlendirmek gerekecekti. Sovyet Rusya'yla araları zaten gergindi. Albay İvan Sassanov Dışişleri Bakanlığı adına yaptığı resmi ziyaret sırasında İngiltere toprakları üzerinde kayıplara karıştığı için. Aslında kimsenin kimseyi kandırdığı yoktu. Gerçeği her iki taraf da biliyordu. Ama ilk birkaç hafta boyunca Sassa-nov'un aranmakta olduğu hikâyesine inanmış görünmek iki tarafın da işine gelmişti. İngilizler Albay'ın herhalde ölmüş olduğunu, yakında cesedinin büyük ihtimalle ortaya çıkacağını söyledikleri zaman, Sovyet hükümeti de, başta gelen adamlarından birini kaybetmiş olmanın utancından kurtulmuş oluyordu.

Bu arada, sığınma planını daha Moskova'dayken kararlaştırıp gerekli anlaşmaya varan Sassanov da, bunun karşılığını ödemek için Güney ülkelerinde faaliyet gösteren Sovyet Haberalma örgütü hakkında ayrıntılar anlatmış, ülkesinde NATO dostu olarak adı çıkan ve daha şimdiden gözaltında bulundurulmuş kişilerin de bir listesini vermişti. Erkek gözcüleriyle birlikte geçirdiği üç ay boyunca anlattıkları, yalnızca anlatmayı önceden planladığı şeylerdi. General bunun üzerine Sassanov'un pazarlık etmekte olduğuna karar vermişti. Demek esas fiyat henüz saptanmış değildi. Bu yüzden de, iyi satranç oynayama-yan Davina Graham, son beş ay boyunca Sassanov'la buraya kapatılmış, ondan mümkün olduğu kadar bilgi almakla görevlendirilmişti. Uzmanların bütün konuşmaları biraraya getirerek sızdırabilecekleri bilgi, adamın söylemek istediğinden çok daha fazla olabilirdi.

Kahveyi masada içtiler. Sassanov konyak istedi. Da-

18

vina onunla artık yeterince samimileştiği için, «Fazla içme. Bu gece ciddi bir konuşma yapalım,» diyebildi.

«Gene rni? Bu sefer konumuz ne? Hollanda istihbaratına nasıl adam sızdırdığının hikâyesi mi Onu daha dün konuştuk, Vina. Aynı şeyleri tekrarlamaktan bıktım. Durmadan aynı şeyler.»

«Ben de dinlemekten bıktım. Bunu hiç düşünmüyorsun galiba. İş konularını yarına bıraksak daha iyi ederiz.»

Sassanov içkisine baktı. Bardağı kaldırmış, ışığa tutuyordu.

«Senin bana söyleyebileceğin herşey iştir,» dedi. «Herşey iş aslında. Sohbet kılığında iş. Bir oyun oynuyoruz biz. Bu gece yorgunum ben. Bunu içip uyumak istiyorum.» Gözlerini ona dikti. «Konuşmak istemiyorum,» dedi.

«Ailen hakkında bile mi? Kızın... ve kanaryası? Karın Fedya? Bugünü tek başına geçirmek zorunda kaldın. Oyun dediğin şeyi seninle oynayacak kimse yoktu. Bu yüzden onları düşündün ve kaygılandın. Yalan mı?»

Sassanov öfkeyle, «Haftalardan beri onlardan haber istiyorum,» dedi. «Hiçbir şey

gelmedi. Ta yılbaşından beri. Sokakta çekilmiş bir tek fotoğraf. Tutuklanmadıklarını kanıtlamak için. Sen de tam sakın bir İngiliz gibi karşıma geçip haberin bir gün geleceğini söylüyorsun. Sonra da, üzgünüm, gelmedi diyeceksin. Bir pazarlık konusu onlar. Öyle değil mi? Karımla çocuğum, bir pazarlık konusu. Belki bir ajan adı daha açıklarım. Belki iki, belki üç. O zaman bana bir fotoğraf daha gösterirsiniz... değil mi?»

«Doğru değil bu,» dedi Davina. «Ailen gece gündüz gözleniyor. Onlarla ilişki kurduğumuz anda tutuklanırlar-. Bunu sen de biliyorsun, Ivan. İç güvenlik nasıl çalışır, biliyorsun. Kuşkuyla kişileri ve Yahudileri nasıl hep izliyorlarsa şimdi senin aileni de öyle izliyorlar.»

Konuşturma sanatı her zaman güzel ve tatlı olmuyordu. Daha önce de böyle can yakan sözler söylemişti Davina ona. Zaman zaman başarılı da olmuştu. Bu sefer Sassanov ona Rusça bir küfür savurdu. Davina hemen Jeremy Spencer-Barr'ı düşündü. O olsa, anlardı.

«Pekâlâ,» dedi. «Özlüyorsun onları. Ama bunu daha gelirken göze almıştın. Bana Sovyet sistemi konusunda hayal kırıklığına uğradığını, inancını kaybettiğini söyle-

19

mistin. O zaman işinin amacı kalmadığını... devam etmenin nedeni 'kalmadığını...» Bir süre sustu, sonra alçak sesle devam etti. «Unuttun mu bütün bunları? Jacob Belezky'yi unuttun mu?»

«Hayır,» dedi o. «O yüzden buradayım. Jacob yüzünden.»

«Ya Scherensky, Bodin ve Yemetova?»

«Evet!» diye haykırdı Sassanov ona. «Evet onlar için geldim. Onlara neler yaptığımızı bildiğim için. Siz batılılar, vicdan denen şeyin patenti kendinizde sanıyorsunuz. Rusların moral gücü ya da adalet sevgisi olamaz mı?»

Davina ona baktı. «Olabildiğini sen kanıtladın,» dedi. «Senin yaptığın da Scherensky'nin ve ötekilerin yaptıkları kadar cesur bir hareket.»

O elini nefretle odaya doğru salladı. «Burası Gulag Takımadalarındaki on numaralı kamp değil,» dedi. «Ben gerçi kafesteyim ama rahat bir "kafesteyim. Bana ne ilaç veriliyor, ne de beni deli edecek iğneler yapılıyor! Yok, Vina... beni o yoldan yakalayamazsın. Jacob batıya kaçmamıştı.»

«Jacob öldü» diye hatırlattı Davina. «O artık kimseye yardımcı olamaz. Ama sen başkalarına yardım edebilirsin.»

«Belki de geri dönersem onlara daha fazla yardımcı olabilirim.»

Robert'in gelip sofrayı toplaması için yerde, halının altına saklanmış zile ayağıyla bastı Davina. Sassanov'a yüzünü göstermek istemiyordu. İyi anlamıştı. Çökme noktası

yaklaşıyordu. Hem büronun yararına da olmayacaktı.

Salonun kapısını kapattı. Sassanov ona arkasını dönüp durmuş, sönmekte olan ateşe bakıyordu.

«Bir odun daha atsana,» dedi Davina ona, «Soğudu burası.»

Ateş tekrar parladı. Sassanov sigara yaktı. Konuşmadan oturdular. Gözlerini kapamış, arkasına yaslanmıştı. Masa lambasının ışığı yüzünde parlıyordu. Yorgundu yüzü.

Davina artık geri çekilemezdi. Zayıflık olurdu bu. O söylediği söz ya gerçektir, ya da oyunda yeni bir ham-20

le. Generalle ve Dışişleriyle yapılan pazarlıkta yeni bir adım.

' «Geri dönmeyi gerçekten istiyor musun?»

Sassanov gözlerini açtı, yerinde doğruldu, doğruldu, sonunda öne eğik oturur hale geldi. «Bundan kaygı duyduğunu görüyorum,» dedi.

«Hiç değil. O ihtimal her zaman vardı.»

«Seninkilerin beni geri göndermesi ihtimali vardı. Yoksa benim kendi isteğimle kalkıp geri dönmem yoktu. Size başka birşey anlatmayı reddedebilirdüm. Şimdiye kadar söylediklerim de zaten önemli şeyler değil. Yani sizin umduğunuz, koca koca olaylarla ilgili değil. Onların hepsi hâlâ burada...» Parmağıyla şakağına tıp tıp vurdu. «Kaygılı olduğunu hemen anlıyorum. Kaşların hafifçe çatılıyor, ve sen farkına varmıyorsun. Şimdi de öyle işte.»

«Böyle düşünmene yol açan ne?» diye sordu Davına. «Neden fikrini değiştirdin? Seni bir tek öğleden sonra yalnız bıraktım, bir de döndüm ki, surat ediyorsun, budalaca tehditler savuruyorsun.» Omuzlarını kaldırdı. «İstersen gidebilirsin,» diye devam etti. «Bu durumda zaten işimize yaramazsın. Her neyse, bir daha düşünsen iyi olur. Ben yorgunum, gidip yatıyorum.»

Sassanov, «Öff, kaşların bu sefer çok belli biçimde çatıldı,» dedi. «Gerçeği söylesem bana inanır mıydın?»

Davina ayağa kalkmıştı. «Denerim,» diye karşılık verdi. «Eğer bana gerçekten güvenirsen.»

Sassanov da kalktı, sigarasını şömineye fırlattı. Davina çok derli toplu bir insandı. Bu hareket onu rahatsız ediyordu.

«Biz birbirimize güvenemeyiz,» dedi Sassanov yamyassı bir sesle. «Alma bak sana açıkça söylüyorum, bu evde arasına çıldırarak gibi duygular geliyor içime. Bugün de kötü bir gündü. Fedya'yı, kızımı, kanaryasını düşündüm. Seni özledim.»

Davina yüzünün kızardığını hissetti. Sassanov onu kendisine bakması için zorluyordu. Savunma boşluğunu kendisinin de farketmesini istiyordu. «Seni özledim.» Bunu söyleyiş biçimi hiçbir yanılgıya yer bırakmıyordu. Sıkıldım, kaygılandım, ya da yapacak birşey bulamadım dememiş, onun yerine «seni özledim,» demişti. Hem de vurgusu ilk kelimedede olarak.

21

«Üzgünüm,» dedi Davina. «Bu kadar süre dışarda kaldığım için üzgünüm.» Çok zayıf bir sözdü bu da.

«Senin suçun değil,» dedi Rus. «Hâlâ kavgalı mıyız?»

«Hayır.»

«Öyleyse gel, otur. Daha yatma.»

Davina ona fazla yakın oturmak istemiyordu ama, o elini uzattı. Davina uzatılan eli tutmayıp, kanapeye onun yanına oturdu. «Hiç kadın istemedi. Derdi o mu acaba?» Generalin sorusu aklına takılmıştı. Cevabını biliyordu çünkü. Bir süreden beri hissediyordu. Vücutları bir an birbirine dokunup ayrıldığında bir kere daha hissetti. Çok erkeksiydi Sassanov ve bu Davina'yı korkutuyordu. Hayalinde bu cinsellik biraz da kötülük taşıyordu. Sassanov' un bir sevgili olarak nasıl olabileceğini düşünmeye bile cesareti yoktu Bir tek erkek tanımişti, onun da İvan Sas-sanov'a benzer yeri yoktu. Toplantıda ona böyle bir durum doğarsa nasıl hareket edeceğini sen bulacaksın demişlerdi. Yanılıyorlardı. Durumun doğması bir yana, ay-iardanberi kulislerde bekleyen aktör gibi pusu kurmuş olduğu ortadaydı. Davina her seferinde onu gözünün kuyruğuyla görmüş, bilerek başını çevirmişti. Şimdi ateşin karşısında onun yanında otururken adamın tedirgin ve sabırsız olduğunu hissediyor, sorulmayan soruyu duyar gibi oluyordu. Evet, bir kadın istiyordu. Kendini unutmak istiyordu. Soğuk dostluk yerine sıcak et ve kan istiyordu. Davina'nın ona kendini sunması gerekiyordu. Nasıl diş macununu, sigaraları hazır ediyorsa tıpkı onun gibi. Ama buna imkân yoktu. Bir kere sevdiği bir erkekle yatmış, sonunda küçük düşme cezasını yaşamıştı. Reddedilme. Çok özel bir şekilde reddedilme. Bu sefer de kendini Sassanov'a sunarken... adamın onu yalnızca başka biri bulunmadığı için kabul edeceğini bile bile hem de... imkân yoktu. Onu erkek olarak, çıplak olarak, sevişirken düşünmek istemiyordu.

Çok sakın bir sesle, «Birisinin geceyi seninle geçirmesini ister misin?» diye sordu. «Kendini çok yalnız hissediyor olmalısın.»

Çok feci bir hatâ yaptığını bir anda anladı. Sassanov' un yüzündeki şaşkınlık yerini öfkeye bıraktı, sonra da nefrete dönüştü. Bir anda kanapeden ,ayağa fırladığı görüldü.

22

«Büronuzun orospularından birini istediğim zaman sana haber veririm!» dedi, cevabı beklemeden arkasını döndü, kapıyı çarpıp çıktı gitti.

«Ah, budala!» dedi Davina kendi kendine yüksek sesle. «Seni temkinsiz, ahmak budala..» Son beş ay içinde aralarında kök salmaya başlayan bir dostluk oluşmuştu. Sassanov ona bağımlı olmuş, durmadan inkâr ettiği güveni de duymaya başlamıştı. Gelip geçen birkaç kavgaları bile, aralarındaki yakınlığını belirtisiydi. Tek eksikleri gece yakınlığıydı. Davina neyin yaklaşmakta olduğunu anlayınca paniğe kapılmış, ona para karşılığı çalışan bir orospu teklif etmekle herşeyi mahvetmiş, sanki Sassanov'un dışı ağrıyonmuş da, dışçı tavsiye ediyormuş gibi bir havaya girmişti. Onu ömründe bu kadar öfkeli görmemişti. Nefreti acıydı. Batmıştı Davina'ya.

Ama gene de kendine karşı duyduğu nefret kadar batmamıştı. Beş aya yakın süredir Sassanov'un hayatına girmişti. Onun sıla hasretine de, aile özlemine de, yaptığından duyduğu kuşkuya da tanık olmuş, yavaş yavaş her birini yöneterek akışı sonuna yaklaştırmıştı. Ya çök-ime noktasına, ya da Batı'ya tam anlamıyla bağlanma noktasına geliyordu artık Sassanov. Davina'dan da, arkadaşlıktan daha başka şeyler istemeye başlamıştı. Ve Davina aklını başına toplayıp o isteği karşılayamamıştı. Ona bir kadın bulmak, aralarındaki hassas dengeli ilişkiyi mahvedecekti. Davina kendini Generalin tarafında bulacaktı yeni baştan.

Ayağa kalkıp demir parmaklığı şöminenin önüne yerleştirdi, koridor boyunca Sassanov'un odasına yürüdü, kapıyı vurdu. İçeriden ses gelince açıp girdi. Sassa-nov robdöşambr giyince daha genç görünüyordu.

«Özür dilemeye geldim,» dedi Davina. «Sana böyle bir şey söylememeliydim. Çok kaba davrandım.»

Sassanov'un ifadesi hâlâ sabit ve kızgındı. «Neden söylemeyesin?» dedi. «Görevin beni mutlu tutmak değil mi?»

«Mesele orada değil. Bunu neden yaptığımı bilmiyorum.»

Sassanov ona doğru yürüdü. Kapı eşiğinde durmuş, elini kapının kulpuna uzatmıştı. «Bunu Londra'da önerdiler herhalde, değil mi?» dedi. Ona dokunacak kadar yakındı.

23

«Evet. Unutmaya çalış. Lütfen. Yapar mısın bunu?»

«Öyle birini istemiyorum ben,» dedi Sassanov. «İstesem de bunu senin ayarlamayı istemem.» Elini kapıyı ka-patacakmış gibi tahtasına dayadı. «Bunu anlıyor musun?» dedi. «Bazı erkekler, rastgele bir kadınla sevişmekten hoşlanmazlar.»

Davina kapıyı açık tutuyordu. «Anlıyorum,» diye karşılık verdi. «Artık yatsam iyi olacak.» Kendi sesindeki sinirliliği farkedebiliyordu. «Çok yoruldu. Uzun bir gün geçirdim,» Kapıdaki basınç azaldı. Sassanov bir adım uzaklaştı Davina, «iyi geceler,» dedi.

«İyi geceler.»

Sassanov koridorda uzaklaşan ayak seslerini dinledi, sonra bir oda kapısının kapanışını duydu. Bir sigara yakıp yatağının kenarına oturdu. Artık öfkeli değildi.- Davi-na'nın soğuk profesyonelliğini bu derece sarsılmış gördüğünü hiç hatırlamıyordu. Utanmak yakışıyordu ona. Özlediğini söylediği zaman kızarmıştı. Odasına geldiğinde ise iyice kıpkırmızı kesilmişti. Artık kızılmıyordu Sassa-nov. Çünkü ona inanmıştı. Londra ona, Sassanov için parayla bir kadın bulmasını önermişti. Kendini ortaya koymasını emretmemislerdi. Buna sevindi Sassanov. Sessizce sigarasını içip onu düşünmeye devam etti. Uzun süre şaşırtmıştı Davina onu. Görevinin ne olduğunu iyice biliyordu ama, insan olarak şaşırtıcıydı Davina. Olağanüstü zekiydi. Yaratıcı bir kafası vardı. Herhangi bir fikir tartışmasında bir erkekle rahat başa çıkabilirdi. Kendisi gibi birine bile meydan okuyan bir zekâ. Satranç oynayan konuğa böyle bir bilmece insan göndermekle akıllılık etmişlerdi doğrusu. Ama beri yandan duyarlıydı. Kadınca bir utanç duygusuna da sahipti. Utangaçlığı Sassanov'a çekici geliyor, cinsel uzaklığı ise onun ilginin arttırıyordu. Geçen beş ay içinde çok yakınlaşmıştı Davina'ya- Onu kendisini Batı'ya kazandırmaya çalışan bir hasımdan çok, bir kadın olarak görmeye bile başlamıştı. Hiç değilse bir değişiklik oluyordu onu düşünmek. Çünkü'Sassanov geceleri tek başına kalıp hayatının sorunlarını düşünmekten, kendi kuşkularına karşı savunmasız kalmaktan nefret ediyordu.

Rusya'dan ayrıldığı sırada kendini çok kararlı buluyordu. Yurdunu ve ailesini terkedişi, arkadaşı Jacob Be-24

lezky'nin ölümünden sonra duyduğu acıdan ve kendi siyasal sistemine olan inancının sarsılmasından ötürüydü. Davina'nın da hatırlattığı gibi artık Sovyet sistemine de, kendisinin o sistemde oynadığı role de inanmıyordu. Son dört yıldanberi duyduğu kuşkular ve tiksintiler, Jacob'un ölümüyle tetiği çekilmiş gibi hayatını zehirlemeye başlamışlardı. Siyasal gücünü ve nüfuzunu kullanarak kendi kaçışını planlamış, son ayları, ucunda ışık görünen bir tünele girmiş gibi, daha kolay geçirmişti.

Oysa Sassanov KGB'nin girift hiyerarşisi içinde en iyi istihbarat subaylarından biriydi. Kendinin ve ailesinin geleceği için sağlam bir plan yapmadıkça, eski düşmanlarına istediklerini vermek niyetinde de değildi. Tuğgeneral VWhite'ın istediği bilgilere karşılık pazarlık kozu olarak kendi ailesini kullanacaktı. Onlara vereceği, Norveç'teki ikinci sınıf bir örgüte ait bilgiler olmadığı gibi, NATO'nun dış çevresinde dönüp dolaşan tek tük önemsiz casusların adları da değildi. Sovyetlerin Ortadoğu'daki petrol krallıklarına karşı girişeceği operasyonun ayrıntılarını verecekti. Generalle adamlarını ne kadar uzun süre bekletirse, kendi durumu o kadar kuvvetlenmiş oluyordu. Ama şu anda, acaba istediğim bu durum mu diye de kuşku duymaya başlamıştı. Kapitalist Batı dünyasında bir yaşam. Estetik ameliyat, ömür boyu güvenli bir gelir, yabancılar arasında uydurma bir kimlik ve kendi yurduna hiç benzemeyen bir ülke. Hâlâ geri dönebilirdi. Batı'yı görünce hayal kırıklığına uğrayıp geri dönmesi öyle parlak bir propaganda yaratacaktı kî, bu. arada vermiş olduğu tek tük bilgi kırıntıları önemsiz sayılacaktı. Geri dönmek istediğini söylerse, İngilizler onu öldürmeye veya zorla tutmaya kalkmazlardı. O tür çalışmıyorlardı çünkü onlar. Kendisi isteyerek işbirliği yapmadıkça, VWhite'ın örgütü için hiçbir değeri kalmamış demektir.

Sigarasını bitirdi, yatağına girip ışığı söndürdü. Karanlıkta yatıp düşünmeye devam etti. Artık kendi amaçlarından emin değildi. Rusya'ya karşı duyduğu özlem

dürtüklüyordu onu. Karısıyla kızının durumundan emin olamaması, içinde paranoid kuşkular yaratıyor, sanki onlar ölmüş veya tutuklanmış da, kendisine haber verilmemiş sanıyordu. Davina Graham böyle meydan oku-masa, ilkbahardan önce dönmeye karar verirdi. Uyumaya

25

çalışıyordu ama, zihni durmadan dönüp dolaşıyor, onu rahat bırakmıyordu.

Haftalardır doğru dürüst uyuyamamıştı. Kolundaki fosforlu saatin kolları üçe birkaç dakika kaldığını gösterdiği sırada uyuklar gibi oldu, şafak söker sökmez de uyandı. Perdeleri çekip güneşin doğuşunu görmeye çalıştı. Camı da açtı. Kuşların neşeli ötüşlerini de duyabilecekti böylelikle. Bu ses ona ağır bir hüznün veriyordu, işte yeni bir gün. Tekrar onunla bahçede yürüyüşler, sonra öğle yemeği, konuşmalar, İngiliz gazetelerini okumalar, ve akşamın sinsi sinsi gelip üzerine çökmesi...

Dâvina pencereden bakıp onu gördüğünde, o çoktan giyinmiş, sabahın çiğ damlalarını seyrederek bahçede dolaşıyordu. Genç kadın onu orada görünce içeriye girip telefonda, Generalin özel numarasını çevirdi. General kahvaltısından bir saat önce uyandırılınca birden keyifsiz-leşiverdi. Yardımcı olmaya da niyeti yok gibiydi.

«Bunu bana dün de söyledin,» diyordu. «O kadar kaygılanıyorsan oraya birini yollarım.»

«Kaygılanıyorum. Bir deney yapmak istiyorum. Buradan uzaklaşmaya ihtiyacı var. Her dakika benimle kapalı kalmaktan çılgına dönüyor. Size de anlattığım gibi, dün igece yine geri dönmekten söz etti. Hem blöf yaptığını da sanmıyorum. Hafta sonunda onu evime götürmemeye izin verir misiniz?»

«Ne? Aman Allahım, Bayan Graham, bu ne garip bir fikir böyle! Bundan ne diye hoşlansın ki?»

«Çünkü özgürlüğe ihtiyacı var,» dedi. Davina. «İngiltere'deki hayat konusunda hiçbir şey bilmiyor. Kendini yalnız ve her şeyden uzak hissediyor. Belki de iyi sonuç verir. Bu ziyaret başarılı geçerse bana daha çok güvenecektir. Bırakın da bir deneyeyim. Kaçacak değil ki! Zaten gidebileceği bir yeri yok. Eğer onu gözaltında tutmak isterseniz oraya bir adam gönderirsiniz.»

Bir sessizlik oldu. «Ailene onu nasıl anlatacaksın peki?»

«Onu bana bırakın,» dedi Davina. «İzin veriyor musunuz?»

«Evet.» General daha mâkul hale gelmişti. «Doğru olacağına inanıyorsan, evet. Babana selâmlarımı söylet)

«Teşekkürler efendim, söylerim.»

26

Hemen kahvaltuya indi. Sassanov masanın başına oturmuş, sigara ve kahve içiyordu. «Günaydın,» dedi Da-vina'ya. Gözlerinin altı şiş, yüzü yorgundu.

«iyi uyudun mu?»

«Hayır,» diye karşılık verdi Sassanov.

«Sabah erkenden bahçedeydin. Gördüm seni.»

«Biraz temiz hava almak istedim.»

«Ondan fazlasına ihtiyacın var. Buradan uzaklaşmaya ihtiyacın var senin. Kahvaltıdan sonra bunu ayarlayacağım.»

«Harry, bu akşam Davına geliyormuş. Yanında da bir adam getirecekmış.»

Harold Graham'ın emekli bir deniz subayı olduğu hemen anlaşılıyordu. Parlak mavi gözleri, çok rüzgâr yemişe benzeyen bir cildi vardı. Gök nasıl havacılar üzerinde iz bırakırsa, deniz de onun üzerinde silinmez izler bırakmıştı. Harold Graham sapına kadar denizciydi. Şu anda giydiği bahçivan tulumu bu havayı hiç de boza-mıyordu. Yakışıklı adamdı. Fazla uzun boylu, sayılmazdı ama, dimdik dururdu. Zekî, esprili bir yüzü vardı. Değişen dünyanın değişen değerlerini görmezden gelen basit bir yanı da vardı.

Otuz yedi yıldır evliydi Doyurucu, mutlu bir evlilik, Savaş sırasında uzaklardayken araya karışan tek tük aşk serüvenleri hiç hırpalamamıştı bu mutluluğu. Emekliliğini çok faal geçiriyordu. Hem hayır İşlerinde, hem de ilçe yönetiminde payı vardı. Emekli maaşının yanı sıra biraz parası da vardı. Evlerine ve bahçelerine doğru dürüst bakabilecek durumda olmasıyla gurur duymaktaydı.

Karısı, salonun önündeki terasta duruyordu. Gözlerini eliyle parlak güneşe karşı korumaktaydı. Kocasından uzun ve çok da zayıftı. Eskiden pek güzel olduğu belliydi. Elâ gözlerinden, düzgün çizgilerinden... Şimdi yüzünde örümcek ağı gibi incecik kırışıklar vardı. Saçları da beyaza iyice yaklaşmıştı. Kızının ettiği telefon onu öyle şaşırtmıştı ki, haberi bir daha tekrarlamaktan kendini a-İamadı. «Davina geliyormuş... bir erkekle.»

«Sahi mi?» dedi Yüzbaşı Graham. «Biraz ânî oldu galiba, değil mi?»

27

«Yoo, hayatım, Charley'inkinden daha ânî olmadı. O da daha dün gece telefon edip haber vermişti zaten.»

«Hım, evet, öyje olmuştu.» Karısına yürüyüp kollarını bir an ona sardı. «Onu pek özlemiştim,» dedi. «Sen de özlemedin mi? Çok neşeli kızdır. Acaba nelerle meşgul yaramaz?»

«Tanrı bilir. Sence Davina'nın getireceği bu adam kim: acaba? Polonyalıymış diyor.»

«Polonyalı mı? Polonyalıyla ne işi varmış? Buraya da ne diye getiriyor? Charley saat kaçta geleceğini söyledi mi»

«İçki saatine yetişirim dedi,» diye açıkladı Bety Gra-ham. Birlikte eve girdiler.

«Dışarı çok sıcak,» dedi kocası. «İyi bir yaz geçireceğiz galiba. Her bitki, mevsiminden çabuk gelişiyor. Don konusunda gözümüzü açık tutmalıyız. Şu sırada bir don olursa filizlerden çoğu elden çıkar. Canım bir cin tonik istiyor. Öğle yemeğine daha vakit var, değil mi?»

Karısı ona gülümsedi. «Yemeği ben pişirdiğime göre, elbette vakit var. Buz getireyim.»

Az sonra, içkilerini bitirmelerine yakın, Betty Gra-ham kocasına, «Harry sevgilim,» dedi. «Davina'ya iyi davranacağına söz verir misin lütfen?»

Yüzbaşının kaşları havaya kalktı, yüzünde acı bir şaşkınlık belirdi. «Ona her zaman iyi davranırım ben,» dedi. «Ne oldu ki?»

«Charley'i daha çok seviyorsun.»

«Ama belli etmiyorum. Yalnızca Davina'yı biraz daha güç bir insan olarak görüyorum.»

«Hiçbir zaman bize dert olmadı..» diye hatırlattı karısı. «Charley'in ablası olmak da kolay bir şey değil elbette.»

«Evet, değil ama, o da pek bir çaba harcamadı. Hem Richard onu bırakınca kopardığı o partirtı da neydi? Bir yıl boyunca semtimize uğramadı. Getireceği bu herif kimmiş? Yoksa bu sefer de bir Polonyalıyla mı ilişki kuruyor?»

Betty ciddiyetle, «Ona da iyi davranmak zorundayız,» dedi. «Davina evlenip bir yuva kurarsa harika bir şey olur. Şu bakanlık işini bu kadar ciddiye almasa daha çok

28

sevineceğim. İş kadınları hiçbir zaman doğru dürüst evlilikler yapamıyorlar.»

Yüzbaşı muzip muzip güldü. «Charley seni düşün konusuna doyumuştur sanırım,» dedi.

«Sen iflah olmazsın. Charley ne yapsa affediyorsun.»

«Keşke Davina da onu affetseydi. Zaten Richard işe yaramaz baritin biriydi. İkinin aynı zamanda geldikleri belki de iyi oluyor. Ona Charley'in de burada olacağını

söyledin mi?»

«Söyledim,» dedi Betty Graham. «Zararı yok dedi. Hatta onu göreceğine sevindiğini bile söyledi.»

«O halde dua edelim de işler yolunda gitsin. Hafta sonunun berbat olmasını istemiyorum, iki kızım da pek sık geliyor sayılmazlar.»

«Doğru. Herşeyin yolunda gideceğinden eminim. Şimdi içkini bitir de yemek yiyelim. Hafta sonu için Bayan Dixon'u tuttum. Gelip yemekleri pişirecek. Bütün vaktimi mutfakta geçirmek istemiyorum.»

Yemekten sonra Bayan Graham bahçeye çıkıp kızların odalarına koymak üzere çiçek kesti. Çiçek yerleştirmesini her zaman çok iyi bilmişti. Kocasını savaştayken, kendisi evde yalnızken bile vazoları hep doluydu. Sanki her an kocasının kapıdan girmesini bekliyormuş gibi. Tek oğulları, savaş bittikten sonra şehit olduğunda henüz yirmi yaşındaydı. Betty Graham yaşlanmaya o olaydan sonra başlamıştı. O da, Harry de, yasa gömülmüşlerdi birden. Davina'nın odasına çiçekleri koyarken Betty Graham iki kızının ailedeki bu acıya nasıl farklı tepki gösterdiklerini hatırladı. Davina yirmi dört, Charley on yedi yaşındaydı o zaman. Savaş sonrasının aşk çocuğuydu Char-ley. Harry ile ikisi, ortak hayatlarına yeni baştan başladıklarında haimileik diye bir şeyi akıllarından bile geçirmemişlerdi. Betty artık kırk iki yaşındaydı çünkü. Oğullarını kaybettikleri zaman Charley gözyaşları içinde bir birine, bir öbürüne sarılmış, üçü bir yas üçgeni kurmuşlardı. Ana, baba ve küçük kız. Davina'ya gelince, o haftalar boyunca gri bir suratla dolaşmış, ama ağladığını gören olmamıştı. Duygularını hiç göstermezdi zaten. Betty'nin de, Harry'nin de, onu Charlotte kadar kolay sevebilmeleri bu yüzden aslında. Kendi kendine gülümsedi. Davina küçükken Charlotte'un adını telâffuz

29

edememiş, kısaltıvermişti. O gün bu gündür herkes Char-ley diyordu küçük kızlarına. Davina'nın bu kadar farklı olması ne yazık ki diye düşündü. Richard ona evlenme teklif ettiği zaman çok mutlu gözüküyordu. Topluma dönmüştü ilk defa olarak. Olayın sonunda hepsi çok acı günler geçirmişlerdi. Betty Graham bunları unutmaya çalışarak çiçeklerin geri kalanını aldı ve küçük kızının odasına yürüdü.

Hafta sonunda ikisinin birlikte gelmesi gerçekten çok hoştu. İnşallah Polonyalı da havaya uyar, diye geçirdi içinden...

İKİ

Tuğgeneral White, Bakanı ziyaretten hiç hoşlanmazdı. Olağan raporları vermek için genellikle kendi gitmez, bir temsilci göndermeyi seçerdi. Çünkü o mevkide oturan birinin kendisine ve yönettiği servise karşı ayıplayıcı duygular besleyen liberal görüşlü bir entelektüel olması kaçınılmaz bir durumdu. Öyle olunca da, yardıma en çok ihtiyaç duyduğu sıralarda, o insan kendisini umutsuzluklara' sürükleyecek demektir. Bir kere Bakan, idam cezalarına karşıydı. Generale göre ise bu çok gülünçtü. Hele de Suçların,

özellikle de cinayet, silâhlı soygun ve terörizm gibi şiddet suçlarının yıldan yıla nasıl bir artış gösterdiği gözönüne alınır. VWhite'a göre ölüm, durdurucu bir etkendi. Ayrıca bir adamı asmak, ona yirmi yıl milletin vergi gelirleriyle bakmaktan çok daha ucuzdu. Bombalı teröristleri, çocuk katillerini cezaevlerinde ve güven altında tutabilmek için harcanan paranın onda birine çoktan razıydı Generalin yönettiği servis.

Ama bu sefer Bakanla kendisinin konuşması gerektiğine inanıyordu. Dışişlerinden gelen tedirgin edici haberlere göre, Ruslar Sassanov'un bulunamaması yüzünden protestolar yağdırmaktaydılar. Ya Sassanov çıkmalıydı ortaya, ya da bir ceset. Çünkü adam herhalde kendini öldürmüştü olmalıydı. Tabii bunlar aslında inanarak

30

söylenmiyordu. Sassanov'un korunmakta olduğunu KGB bal gibi biliyordu. Tek istedikleri ortalığı karıştırmak ve VWhite'ın canını sıkmaktı. Bakan ise VWhite'ın gizli operasyonlarına pek anlayış göstermezdi. Yasaların güvenlik bahanesiyle 'ihlâlini hoş görmez, kişisel özgürlüklere bağlılığını da öyle ifrata geçirirdi ki, VWhite kendi operasyonlarından tatsız olanlarını anlatırken kelimelerini dikkatle seçmek zorunda kalırdı. Bakanın bilmediği bir sürü şey vardı ama Sassanov'u ondan saklamaya da elbette olanak yoktu. Bu kadar önemli birinin iltica etmesi Başbakanı bile ilgilendiriyor, o da durmadan Bakana neler olup bittiği hakkında sorular soruyordu. Bakan da tabii aynı soruları VWhite'a yöneltiyordu. Şimdi Rusların tutumu yüzünden işe Dışişleri de bulaşınca, VWhite artık kesin bir adlim atmanın gereğine inanmıştı. Aksi gibi onu da Bakanın izni olmadan yapamazdı.

Lacivert Fiat arabasının arka kanapesinde yaslanmış, VWhite'ın yolunda ilerliyordu. Arabayı Özel Örgütten biri kullanmaktaydı. VWhite gün boyu değişik arabalara biner, işine veya evine asla aynı yollardan geçerek gitmezdi. Teröristler için baş hedef sayılıyordu çünkü. Gerekli tedbirleri almasına karşın, korkuyor da denemezdi. Ömründe hiçbir zaman kimseden ve hiçbir şeyden korkmadığı gibi, korkanlara da anlayış göstermezdi.

Bakanlığa girip asansörle birinci kata çıktı ve Bakanın odasına yöneldi. Onu boş odaya aldılar. Pencereye yürüdü, dışarda geçit yapan askeri birliğe baktı. VWhite'ın sarayının güzel dekoru önünde. Görevli bir subay olarak VWhite da kendi birliğinin renklerini taç sahibinin doğum gününde temsil etmiş bulunuyordu. Bu olay onu çok duygulandırmış ve heyecandırmıştı. Taç sahibi kadın olduğu için daha bile duyarlık kazanmıştı olay. Yurdu demek gelenekleri demekti VWhite için. Adanmış bir askerdi. Yeteneklerine istihbarat örgütünde ihtiyaç duyulduğu için erken emekli edilmişti. O sıralar para azlığı ve Philby'nin ihaneti yüzünden örgütte moral epey bozuktu. Sonra siyasal iklim nedeniyle casuslar ve gizli servisler, modası geçmiş, biraz da ahlâksız şeyler olarak görülüyordu. VWhite bu imajı değiştirmeyi bildi. Politikacıları yağlamaya çalışmadı ama, hazineyle arasını her zaman iyi tuttu. Burgess ve Maclean olayından sonra Dışişleri

31

en basit bir soruşturmaya karşı bil© aşırı duyarlı davranıyordu. VWhite, örgütünün

dışında temkinli, içindeyse acımasızdı. İnsanlara nazik ve sakin davranıldığında nasıl ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştıklarını iyi bilir, başarısızlık durumunda da insaf göstermezdi. Davina Graham'ın babasını tanıması, aynı kulübe üye oldukları içindi. Aile geçmişinde kuzenlerin evlenmesi gibi bir ilişki de olmuştu. Davina'yı sekreter olarak işe almıştı. Öyle olursa bir güvenlik rizikosu olmayacağını biliyordu. Sonradan kızın gerçek potansiyelini görmüştü. İyi bir sekreter olarak ziyan edilemeyecek kadar zekiydi.

Sassanov'u hafta sonu için Marshvood'a götürme fikri bile', cesaret ve hayal gücü gerektiren birşeydi. VWhite bu fikri takdir etmişti. Yalnızca kızın açısından, işler ters gitmese diye dua ediyordu. Uzakta bir yerde sifon çekildiğini duydu, kendi kendine gülümsedi. Bakanlar da herkes gibi tuvalete gidiyorlardı elbette. Bu ofisin bitişiğinde özel banyo ve tuvalet vardı. Bakan içeriye girdiğinde VWhite koltuğa oturmuş, sakin bir vaziyet almıştı.

El sıkışıp biraz havadan konuştular. İkisi de birbirinin yanında rahat değildi. Bir tür ateşkes geçerliydi ama, açık savaş tehdidi de her an varlığını sürdürüyordu. Bakan aslında akademik bir tip olup, sonradan politikaya atılmıştı. Yumuşak huylu bir adamdı. Hümanistti. Başbakan ona yüzde yüz güveniyor, sadakatinden, kişilik bütünlüğünden emin bulunuyordu. Bu iyi nitelikleri otoriter metodlara karşı olan nefretini ve her zaman affetme eğilimini destekliyordu herhalde. VWhite tipindeki adamlar, Bakan'ın en nefret ettiği adamlardı. Katı, hırslı, hep hedefe giden, her şeyi yapabilecek türden insanlar. Bir kere birisi James VWhite için şerefli bir insan dediğinde, Bakan neredeyse çileden çıkıyordu. Generalin sorunlara yaklaşımında sanki emperyalist bir hava vardı, Bakan bunu yalnız kötü değil, tehlikeli bile buluyordu. Deri koltuğuna oturup savunma pozunu aldı.

«Ziyaretinizin sebebine geçebilir miyiz, General? Nezaketsiz görünmek istemem ama, korkunç meşgul bir sabah geçirdim ve daha görmem gereken bir düzine insan var.»

«Bana vakit ayırmanız makbule geçti, sayın Bakan,»

32

diye karşılık verdi James V V h i t e . «Aslında ziyaretim, Sovyet mültecisi İvan Sassanov'la ilgili.»

«Öyle mi? Ne oldu ona?»

«Ne mi oldu? Hiçbir şey. Sağlığı çok iyi. Köydeki yerimizde rahat rahat oturuyor. Sizi temin, ederim ki konu-ğumuzdur kendisi. Tutuklumuz değil.» Yüzüne alaycı bîr gülümseme gelmesine izin verdi. «Zaten buraya kendi isteğiyle gelmiş değil mi» dedi.

«Bana öyle söylemişsiniz.» Cevap katıydı. «Sekiz ay kadar önce galiba. Bu arada Başbakanı iletmek üzere bazı raporlar geliyor. Ama anladığıma göre adam yalnız-c vakit kazanmak peşinde. Siz bana onun için, Perekov' dan bu yana Batı'ya geçen en önemli Sovyet yetkilisi demiştiniz. Öyle olmasa, Rusları bu kadar düşman etmeye hiç değmezdi. Artık sonuç almamızın zamanı gelmedi mi?»

General yarı tebessüm ifadesini yüzünde korudu. Gözlerinde bir i k i saniyelik bir ışık panldadı ve karşısındaki adama onu sevmediğini anlattıktan sonra yokoldu. Aklından bakana nefret dolu bir de küfür savurdu, sonra insanı deli eden bir sabırla, dünyanın en ahmak insanına basit bir şey anlatmaya çalışıyormuş gibi konuştu.

«Sassanov, Perekov'dan bile daha önemli,» dedi. «Sovyet Dışişlerinin Ortadoğu'ya bakan bölümünde koordinatördü. Tabii KGB'de. Dünyanın o yöresinde Sovyet faaliyetleri, gerek masraf, gerek faal ajan olarak geçen yılki oranın yüzde elli artmış durumda. Yani Şahın atılmasından bu yana. Hedefleri, petrol şeyhlikleri, sayın bakanım. Ve Sassanov, Kuveyt'e, Suudi Arabistan'a ve Birleşik Arap Emirliklerine karşı girişilecek operasyonun bütün ayrıntılarını biliyor.»

«Öyleyse bize niye söylemiyor?» diye bilmek istedi bakan.

«Çünkü bu kadar önemii bir kozu oynamadan önce, mümkün olan en iyi pazarlık pozisyonuna gelmek istiyor. İltica etmek, kolay alışılabilecek bir durum değildir. Bir taksiye binip Scotland Yard'a gitmekten, sığınma hakkı istemekten çok daha fazla şeyler gerektirmektedir. Psikolojik baskılar çok yoğundur. Sassanov gibi bir adamın kendini vatanına ihanet ettiğine alıştırmaya aylar sürebilir. Bize birkaç bilgi kırıntısı verdi, iştahımızı arttıracak ka-

mülteci

33/3

dar. Herşeyi sindirmeye, kendini ve yaptığı hareketi kendine kabul ettirmeye çalışıyor. Bu süreci hızlandıramazsınız. Herhalde bilgileri zoraki yollardan almaya yetki verecek en son insan da siz olmalısınız.» VWhite hasmına soğuk bakışlarla baktı.

Bakan dondurucu bir sesle, «Böyle bir izin asla verilmeyecek,» dedi. «Hangi koşullar altında olursa olsun. Umarım bu iyice anlaşılmıştır.»

«Elbette, elbette anlaşıldı,» dedi VWhite. «Zaten ayrıca çok da budalaca bir şey olurdu. Sassanov'dan vakti gelince elde edeceğimiz bilgi -ki eninde sonundabunu elde edeceğimizden eminim- kendisi tarafından yorumlanmak zorundadır, işte adamın gerçek değeri burada yatmaktadır, sayın bakanım. Bu adam hasımlarımızın kafasının içini biliyor. Nasıl düşündüklerini biliyor. Saat başı yeni şeyler düşünmeye başladıklarında bunların neler olacağını da hissedebiliyor. Philby'nin da Ruslar açısından değeri yine buydu: Buradaki insanları iyi tanıyordu. Yıllar boyunca kendisi de onlardan biri olmuştu. Bugün hâlâ onlara batılı istihbarat örgütlerinin yorumlarını ya-, pıyor.»

«Evet, bunu biliyorum tabii ki. Demek hiç değilse Başbakana Sassanov'u istihbaratımıza faal bir danışman olarak alabileceğinizden emin bulunduğunuzu söyleyebilirim demektir. Herhalde zamanı konusunda bir işaret veremeyeceksiniz. Bize rehber olurdu.»

«Haftalarla ölçülebilir,» dedi General sevimli sesiyle. «Aylarla değil. Şu anda yanında çok yetenekli bir elemanım var. Kızın kaydettiği aşama beni çok sevindiriyor.»

«Kız mı? Yani onu konuşurmak için bir kadın mı kullandınız?»

«Evet, öyle yaptım,» dedi VWhite. «Kadınlar benim örgütümde çok başarılı oluyorlar. Hem artık Başbakanlık masasında da bir bayan var.» Bakana sinsi bir bakış fırlattı, kadın cinsine saldırmaması için adetâ meydan okudu. Sonra yerinde hafifçe kıpırdandı. «Ama ziyaret nedenimden uzaklaşıyorum galiba,» dedi. «Kısaca arzetmek gerekirse, Ruslar büyükelçilikleri kanalıyla patırtı çıkarıyorlar. Aslında yaptıkları saçmalık, çünkü Sassanov'un bizimle olduğunu bal gibi biliyorlar. Ama gene de yakı-34

nıyorlar. Biz Sassanov'un kendini öldürmüş olacağını söyledikse de ortaya bir ceset çıkarmadık. Şimdi onları bu konuda tatmin edebilmek için sizden yetki istiyorum.»

«Bir ceset mi bulacaksınız? Nasıl bulabilirsiniz?»

General havlar gibi güldü. Doğrusu, bu durumun zevkini çıkarıyordu.

«Yoo, kimseyi öldürecek değiliz!» dedi. «Allah korusun. Onlara yalnızca bir ceset gösterip çenelerini kapatmak istiyorum. Uygun bir ceset bulursak bölge sağlık görevlileri itiraz etmesin diye sizden yetki almak zorundayım. O kadar.»

«Size gerekli belgeyi yollarım,» dedi bakan. Koltuğunu arkaya itti. «Şimdi korkarım bekletmekte olduğum biri var.» Yüzündeki ifade donuk bir sevgisizlik yansıtıyordu.

General ona, ayırdığı vakit için ve kendisine yardımcı olduğu için teşekkür etti, çevik adımlarla odadan çıktı. Yollanan belgeyi alacak, güvenli bir dosyaya kaldıracaktı. Hiçbir politikacı kendisini yetkisiz hareket etmekle suçlayamayacaktı. Hele yaşayan bir adama ceset bulmak gibi önemsiz, konularda.

Kapıda onu başka bir araba bekliyordu. Hemen binip şoföre kendisini büroya götürmesini söyledi. Oraya varınca, Scotland Yard'ın özel bölümündeki eski bir dostuna telefon etti ve onu öğle yemeğine davet etti.

Yemekten sonra iyi cins Armagnac'ı yudumlarırken, dostu ona ne tür bir iyilik istediğini sordu. VWhite eline aldığı puroyu kulağına yakın yerde uvalayıp sesini dinliyordu. Çıkan çıtırtılardan tütünün kalitesini anlamak peşindeydi. En iyi cins Havana purolarını kadın işçilerin oylukları arasında yuvarlayarak sardıkları efsanesi, bu kuşak insanları arasında hâlâ ölmüş değildi.

«Bir ceset istiyorum,» dedi. «Bu purolar çok iyi. Bir tane denesene.»

«Benim için fazla sert,» diye karşılık verdi polis. «Ucuz sigaralarımı tercih ederim.»

Karşılıklı gülüştüler. Yıllar boyunca nice gizli işbirlikleri, aralarında bir tür güven ve dostluk oluşturmuştu.

«Ucuz mu? Senin hiçbir yanın ucuz değil. Tim. Zaman zaman bana epey pahalıya patlamışlığım vardır!»

35

James VVbite puronun ucunu ısırды, sonra yaktı. Puro ucu kesmek için kullanılan âletleri sevmezdi. Kendisinden üstün nice kişi de dişlerini kullanıyorlardı zaten.

«Bu sefer kaç patlayacağım?» diye sordu Tim sigarasından bir soluk çekerek. Profesyonel bir polisti, işe aşağıdan başlamış, yeteneğiyle yükselmiş, sonunda Scotland Yard'ın terörizm, vatan hainliği ve casusluklar bölümüne geçmişti. Hoş adamdı. Mizah anlayışı vardı. Rahat orta sınıf bir aileden geliyordu, istese iş adamı, komisyoncu veya meslek sahibi olabilirdi. Oysa James VWhite gibi o da gerçek bir profesyoneldi. Bir keresinde yine böyle bir öğle yemeği yiyip bir yandan da önemli bir güvenlik sorununu çözmeye çalışırken Tim bir şey söylemişti.; Bazı insanlar doğuştan avcı olurlar demişti. Kendisi de, General de bu kategoriye dahildi. Ellerinden gelmiyordu başka türlü. Kanlarında vardı. Tim aynı zamanda bir vatanseverdi ve bu kelimeyi kullanırken utanç da duymazdı. Scotland Yard'daki arkadaşlarının gözünde düşmanlar suçluları. Tim 'ise biraz farklı düşünüyordu. Ona göre düşman, hain, terörist ve casustu. Bu konuda taviz vermez, affetmezdi. «Bul ve ez» ilkesine uyardı. Yetiştirdiği, eğittiği adamlara da bunu öğretirdi. James Whi-te'ı hem beğenir hem de severdi. Benziyorlardı birbirlerine.

General başını iki yana salladı. «Hiçbir şeye patlamayacağını umuyorum,» dedi. «Bir cesede ihtiyacımı var, o kadar. Fazla zor olmasa gerek. İnsanlar ölüp duruyor.»

«Ne tür bir ceset?» diye sordu polis. Armagnac gerçekten çok 'iyiydi. Hoşa giden bir tadı vardı. «Herhalde doğal nedenlerden ölmüş biri,» diye ekledi.

General onu kandırıldığından memnun, «Hayır,» diye açıkladı. «Boğulmuş olsun. Bir süredir denizde kalmış olsun.»

«Haaa,» dedi. polis. «Tanınması güç bir ceset istiyorsun.»

«Parmak izi olmasın,» diye ekledi James VWhite. «En önemlisi o. Yani elleri olmasın. Ötesinin önemi yok. İdare ederiz. Ama parmak izini ne olursa olsun istemiyoruz. Bir düşün, olur mu, Tim? Çok minnettar kalırım. Bakanın soluğu durmadan ensemble.» Konyağını bitirdi.

Dostu kaşlarını çattı. «Ah, o serseri,» dedi «Biliyor

36

musun, son yirmi yıldır gelmiş geçmiş en düşman tavırlı bakan! Hele o Jim French'in mahkûmiyetini affetmesini ömrümüz oldukça bağışlayamayız!»

«Walthamstow gösterilerinde bir polisi tekmeye öldüren herifi mi?» dedi General «O olayı çok iyi hatırlıyorum.»

«Suçlu olduğunu biliyorduk. Bal gibi biliyorduk. Adamımız yerdeyken ona saldırdığını görenler var. Üç ayrı tanık görmüş. Ne var ki onu teşhis etmediler. Korktular. İkisi kadındı zaten. Üçüncü tanık ise bir polisti. O da mahkûmiyeti teknik nedenlerle önlemiş oldu. Boşver James, bu iş sana. bir şeye patlamayacak. Büroma dönünce birkaç yere haber bırakırım. Boğulmuş ceset. Bana ayrıntıları ver.»

«Erkek. Kırk beşlik. Boyu bir seksen kadar.»

«Dert etme,» dedi polis. «Buluruz bir şey.»

«Salisbûry ovası... Bayılıyorum İngiltere'nin bu yöresine,» dedi Davina. Sassanov'a yandan bir göz attı. O da pencereden dışarıya bakıyordu. Davina yüzündeki ilgiyi okuyunca rahatladı.

«Gerçekten güzel,» dedi Sassanov. «Çok da geniş. Ben İngiltere'yi her zaman küçük, tıksık bir yer olarak düşünürdüm.»

«Bir kısmı öyledir. Çekiciliğinin bir yanı da odur. Çok da çabuk değişir. Bir kasabadan ötekine geçtin mi her şey bambaşka olur. Kırların manzarası, köyler, binalar. Güneyde kırmızı tuğladır, ortalarda sıvalı, siyah sü-tunlu, Cotsvolds'da sarı taş, Oxfordshire'da ise gri taş. Daha kuzeyde küçük çakıllarla süslüdür duvarlar. Yuvarlak tepeler vardır. Arazi genellikle düzdür. Dağlar birbirine birkaç yüz yıl uzaklıktadır. Asla bıkmam ben İngiltere'den.»

«Tıpkı bir Rus'un Rusya'yı anlatışı gibi konuşuyorsun,» dedi Sassanov. «Ama bizim için o mesafeler binlerce mildir. Koca bir kıta. Sayısız ırklar, renkler, kültürler. Hepsi Ana Rusya'nın bağrında. Senin küçük ülken benimkiyle karşılaştırıldığı zaman oyuncak bir köye benziyor.»

Davina gülümsedi. «Ama hava burada daha iyi. Onu kabul etmek zorundasın,» dedi.

37

«Sen hiç Karadeniz kıyısında yaz geçinmedin ki!»

«Sibirya'da da kış geçirmedi,» diye karşılık verdi Davina. «Bak, şu sağımızdaki Stonehenge. Durup gezmek ister misin?»

«Stonehenge nedir?»

«Eski bir harabe.» Davina arabayı yavaşlatıyordu. «Çocukken gelirdim buraya,» dedi. «Her zaman rüzgâr eser.»

Turistleri getiren parlak renkli otobüslerin, dizilmiş duran arabaların arkasına park ettiler. Oradaki bir dükkânda kartpostallar, renkli slaydlar ve harabenin plastik maketleri satılıyordu. İç halkayı çevreleyen ip sınırının dışında durdular.

«Epey büyükmüş. Yoldan küçük görünüyordu. Haklıymışsın.» Sassanov ceketini ilikliyordu. «Rüzgâr gerçekten hızlı.»

«Druid'ler burada tapınırlarmış.» Davina'nın saçları tokalarından kurtulmuş, uçuşuyordu. «Ama burayı asıl yapan kavimler çok çok daha eskiymiş. Başlangıçta sütunlar iki çember oluşturuyormuş, bugüne yalnız iç halka kalmış. Şu ortadaki iri taşı görüyor musun?»

Onun parmağıyla işaret ettiği yere bakan Sassanov başını salladı. «Evet, görüyorum.»

«Orası dua taşı,» dedi Davina. «Doğan güneşin ışıkları o taşın tam ortasına düşer. Druid'ler güneşe insan kurban etmeyi tam o anda yaparlarmış. Kurbanları o taşın üstünde öldürürlermiş.»

Sassanov, «Şuraya bir maketini yapmışlar,» dedi. «Uçaktan çekilmiş fotoğrafı da var. Ne kadar simetrik ve ne kadar ilkel.»

«Evet öyle. Burayı İngiltere'nin tam orta noktası sayarlar. Doğuyla batı tam bu noktada kavuşuyor. Bazıları da buraya uzaylıların indiğini savunur. Orta Amerika'daki o yerler gibi. Kuşbakışı resimde görülen bazı belirgin çizgiler kazayla olmuş olamaz.»

Sassanov, «Buna inandığını mı söylemeye çalışıyorsun yoksa,» dedi.

«Bilmiyorum. Ama burada içime garip bir duygu geliyor. Bir tür enerji sanki.»

«Rüzgârdandır. Bir de çevrenin böyle geniş olmasından. Bir hayal. Buranın bir önemi yok ki! Yalnızca il-3S

kel bir tapınak. Yine de pek sıradan bir şey değil. Gördüğüme sevindim.»

«Daha yaklaşmamamız yazık doğrusu.» Davina onu otomobile doğru yürütüyordu. «Eskiden geldiğimiz zamanlar o ipler yoktu. Girip dolaşabiliyorduk. Ben dua taşının üstüne oturdum bile. İnsanlar güneşin doğduğu saatte gelir, ilk ışının taşın ortasına düşmesini izlerlerdi. Şimdi ise büyük İngiltere halkının tek istediği, taşın üstüne adlarının baş harflerini kazımdan öteye gitmiyor.»

Sassanov durdu. «Kartpostal istiyorum,» dedi birden.

Davina ona baktı. «Sahi mi? İster misin?»

«İsterim. Ama param yok.»

«Bende dolu var. Gel öyleyse, istediğini seç.» O seçerken Davina da bakıyordu. Son beş ay boyunca onu hiç bu kadar rahat görmemişti.

«Bu olsun,» dedi Sassanov sonunda. «Bana seni hatırlatsın.»

Güneşin doğuşunu gösteren bir resimdi. Taşın tam orta noktasına parlak güneş ışınları düşüyordu.

«Amma kana susamış bir çocukmuşsun,» diye ona takıldı Sassanov. «O taşa oturduğun zaman neler hayal ediyordun?»

«Bilimem. Herhalde korkunç bir Druid'in elinde bıçakla başına dikildiğini görmek nasıl olur diye düşünüyordum. Galiba bakireleri kurban ediyorlarmış. Erkek veya kız. Düşünürsen korkunç bir şey.»

«Evet ama çok da yaygın. İnsanoğlunun bir ihtiyacına cevap veriyor. Öfkeli bir tanrıya yaranmak... Ayrıca kurbanın eğer bir değeri olacaksa, saf olması gerekir elbette.»

Davina karşılık vermedi. Kullandığı sıfat ona biraz garip gelmişti. «Saf». Oldukça modası geçmiş bir kelime. Ancak reklâmlarda duyuyordu artık insan. Saf yün, saf ipek, besin... Çocukluğundan bu yana, bu anlamda saf insandan söz edildiğini duymamıştı. Hatırlaması gereken bir işaretti bu. Sassanov'un ne tür insan olduğunu anlatıyordu. Tutucu. Böyle fırsatlar onun kişiliğini daha i y i tanıtan şeylerdi. Ve kişiliğini böyle üç boyutlu görünce de, onu kazanmak daha kolay olacaktı.

Davina arabayı sürerken kendi kendine h a f i f bir melodi mırıldanıyordu. Çok güzel bir ilkbahar öğle sonra-

39

siydi. Kendini güvenli ve neşeli hissediyordu. Bu duygusunun Marchwood'a gitmekten olduğunu düşünmekteydi. Doğduğu ve büyüdüğü eve. Otoyolun kavşağına vardıkların da, içindeki duygu, sömestr sonunda okuldan eve döndüğü zamanları hatırlattı. Kavşaktaki levha, Marchvood kasabasına üç mil daha yol kaldığını gösteriyordu. Bu evle ilgili duygularını hiç kimseye söylememişti. Gereği yoktu zaten. Başlangıçta ev nasılsa erkek kardeşine kalacaktı. O öldüğü zaman ise, Davina babasının evi Chariey'e bırakacağından emin olıyordu. Çünkü kızkardeşi Charley bu evi ne kadar sevdiğini sır haline getirmemişti. Davina hiçbir zaman kalkıp elini duvarlara sürerek, bu evle sanki bir insanmış gibi konuşmazdı. Charley'in bütün duyguları herkese açıktı. Hoş artık Davina'nın aldıracağı da yoktu. Birden; şarkıyı artık mırıldanmadığını farketti. Tek başına bir kadın, o evin içinde ne yapardı zaten? Charley ise, nasılsa tekrar evlenirdi. Davina ailesine sevgiyle, anlayışla, objektif açıdan bakmayı biliyordu. Kendi hayatı vardı. Artık onlara ihtiyacı yoktu. İhtiyacı olmadığı için de onları göreceğine seviniyor, hafta sonunu en iyi şekilde değerlendirmeye hevesleniyordu. Yanındaki adamın rahatlamasını, savunmadan vazgeçmesini istiyordu. Kendisini bir hasım olarak görmekten kurtulmalıydı artık.

«Neredeyse geliyoruz,» dedi. «Sanırım annemle babamdan hoşlanacaksın. Kızkardeşim de orada olacak.»

«Polonyalı gibi davranmayı unutmam inşallah.»

«Onu dert etme. Kendin ol yeter. Senin sefarette ticaret sekreteri olduğunu söyledim onlara. Ocak ayında bir partide tanıştık... unutma. Soru sormazlar. O tür insanlar değildirler.»

«Komünistlere kızmazlar mı?»

«Polonyalıları komünist gözüyle bakmazlar.» Davi-na biraz gülümsedi. «Hele Polonyalı bir Papa seçildiğinden beri. Bu durum o ulusa epey saygınlık kazandırdı.»

«Kızkardeşin nasıl biri? Daha önce ondan hiç söz etmemiştin.»

«Kızkardeşim mi... eh, birazdan kendin göreceksin. Geldik bile. İşte evin yolu buradan ayrılıyor.»

Yola saparken hevesinin ve özleminin yüzünden nasıl okunduğunun farkında değildi. Çevrede yapraklardan ve kır çiçeklerinden gelen keskin, taptaze bir koku vardı. Ha-40

vadaki bu titreşimi Davina hep ilkbaraha, doğanın yeniden doğuşuna bağlardı.

Arabayı küçük bir bahçe kapısından içeriye sürdü. Dar toprak yolun i k i yanında, yeşillikler arasında katır tırnakları görünüyordu. Sassanov birden Kırım'ı hatırladı Orada ilkbahar çiçekleri renkli bir halı gibi görünürdü. Bir virajı hafifçe dönünce kendilerini evin önünde buldular. Kraliçe Anne dönemi tipi, çok güzel bir evdi. Tuğla duvarları güneş ışığında pembeye dönüşüyordu. Duvarlardan birine koyu yeşil bir manolya tırmanmıştı. Yaprakları parlak mızraklar gibiydi. Aralarda gebe tomurcuklar saklanıyordu. Onsekizinci yüzyıldan kalma ahırın tepesinde bir rüzgâr gölü dönüp duruyordu.

Davina dikiz aynasına bir göz atıp, «Tanrım! Şu saçlarımın hali nedir?» diye haykırdı. «Her tarafa dağılmış.» Bir tarak çıkarıp alına dökülen saçları arkaya doğru taradı, tokayla yerlerine tutturdu.

Sassanov dağınık saçın ona daha çok yakıştığını söylemek üzereydi. Kızıla çalar, koyu kahverengi saçları vardı. Hepsi arkaya toplanıp alın çizgisinin sert biçimde belirmesi onu olduğundan yaşlı gösteriyordu.

«Oldu işte,» dedi Davina. «Böyle daha iyi.»

Sassanov hiçbir şey söylemedi.

«Herhalde evin arka tarafında olmalılar. Annemin köpeği araba sesi duyunca hemen koşardı.» Davina ön kapıyı açmak üzere ilerlerken Sassanov bagajdan valizlerini aldı.

«Onları holde bırak,» dedi Davina. «Biz arka bahçeye geçelim.»

Sassanov birden, «Kendimi bir garip hissediyorum,» dedi.

Davina olduğu yerde durup ona döndü. «Neden garip hissediyorsun?»

«Uzun süre kafesimden çıkmadığım için. İnsanlarla hiç konuşmadım.»

Davina onunla fiziksel temastan her zaman kaçınmıştı. Birkaç kere birbirlerine dokunduklarında da kendini tedirgin hissetmişti. Bu sefer elini onun koluna dayadı.

«Kafesinden çıkmış durumdasın,» dedi. «Başkalarıyla konuşmak da tam senin ihtiyacın olan şey. Haydi, gel.»

Holün karşı tarafındaki pencerelerden terasta otur-

41

makta olan küçük grubu görebiliyorlardı. Derken Davina yürüyüp kapıyı açtı, bahçeye doğru ilerledi.

«Tatlım... geldiğinizi duymadık» Sassanov, uzun boylu, beyaz saçlı bir kadının yaklaşıp Davina'yı öptüğünü, daha ufak tefek bir erkeğin oturduğu koltuktan kalkıp onun yanağını aksadığını gördü.

«Size Pavel'i tanıştırayım... Soyadını telâffuz etmeye hiç çalışmayacağım. Babam, Yüzbaşı Granam; bu da annem.» Sassanov onlar/a el sıkışırken Davina'nın sesi duyuluyordu. «Merhaba Charley. Seni görmek ne kadar hoş... Pavel, bu kızkardeşim Charlotte Ransom.»

Sassanov döndü. Kulağına gelen kelime erkek adı olduğu için, bir erkek görmeye hazırlamıştı kendini.

Çok güzeldi. Onu tanımlamak için başka kelime kullanılamazdı. Hoş, çekici, etkileyici... bunlar hepsi sıradan sıfatlardı. Birçok kadın için kullanılabilirlerdi. Ama bu kadın çok güzeldi.

Onunla el sıkıştı. Charley gülümsedi. Yaptığı etki sıcak güneş ışığı gibi oldu. Saçları Davina'ya hem benziyor, hem de benzemiyordu. Akaju renkli ve çok canlıydı. Gür, parlak, omuzlarına tabii şekilde dökülmüştü, iri elâ gözlerini, takmaymış gibi görünen, oysa sahici olan kirpikler çevreliyordu. Yüzü ilk bakışta klasikti. Her çizgisi uyumlu. Gülümseyince değişiyor, duygusal, cinsel, meydan okuyan bir ifade alıyordu. Pantolon ve bluz giymişti, kazağını kollarından beline bağlamıştı. Boynunda altın zincirler, parmağında enli bir altın halka vardı.

«Merhaba,» dedi Charley. «Ne güzel bir akşam, değil mi? Haydi oturalım.»

Sassanov durakladı. Davina, «Önce çantaları yukarıya götürsek mi?» dedi.

Bayan Graham, «Hayır, canım, onu sonra yaparsınız,» diye atıldı. «Hava serinlemeden önce burada bir içki içelim demıştik. Lütfen oturun, Pavel. Ne içersiniz?»

«Ben hazırlarım,» diye ayağa kalktı Yüzbaşı Graham. «Davina?»

«Votkayla tonik lütfen.»

Yüzbaşı, Sassanov'a doğru eğildi. «Soyadınızı bilmediğim için üzgünüm. Ama kızım telâffuz edemiyorsa, ben de edemen herhalde! Size Pavel diyeceğiz. Ne içersiniz?»

42

«Votka,» dedi Sassanov. «Tonik istemem, teşekkür ederim.»

Kendini Charley'in yanına oturmuş buldu. Kullandığı parfüm bahçedebile belli oluyordu. **Ağır** ve tahrik edici bir kokuydu. Charley ellerini ensesine kenetleyip arkasına yaslandı. Küçük, kusursuz göğüsleri belli oldu.

«İngiltere'de ne yapıyorsunuz?» diye sordu.

«Büyükelçiyim,» diye karşılık verdi Sassanov. «Ticaret sekreteriyim.»

«Yani casus musunuz? Bütün ticaret sekreterlerini casus sanırdım.» Charley yüksek sesle gülüp çevrede

esen mahcubiyet havasını örttü.

«Aman Charley...» diye itiraz etti Bayan Graham.

Sassanov, «Hayır,» diye cevap verdi. «Casus olanlar ticaret ataşeleri oluyor. Ticaret sekreterleri değil. Ben çok zararsızım.»

Herkes güldü. Sassanov Davina'ya bakmadı.

«Ne zamandan beri İngiltere'desiniz?» diye sordu Charley Ransom.

«Bir yıl oluyor, İngiltere'den çok hoşlandım.»

«Davina ile arkadaşlığınız eski mi?» Güzel elâ gözler pırıldıyor, sanki ablasının arkadaşı olmakta tehlikeli bir şey varmış gibi imada bulunuyordu. Charley'in çekiciliği dalga dalga ulaşıyordu karşısındakine. Parfüm kokusu gibi.

«Fazla eski sayılmaz,» dedi Sassanov. Keşke Davina bu soruların akışını kesse, diye düşünüyordu. Ama Davina annesiyle konuşmaktaydı.

«Buraya yakın mı oturuyorsunuz?» Bu soruyla Sassanov konuşmanın yönetimini onun elinden almıştı.

«Londra'da oturuyorum. Portman Meydanında bir dairem var. Bir gün uğrayın da size içki ikram edeyim.»

«Çok naziksiniz,» dedi Sassanov.

Charley boynundaki altın zincirlerinden biriyle oynamaya başlamıştı. Ucundairi bir madalyon sallanıyordu. Koç burcu madalyonu. Çok güzel elleri, boyalı uzun tırnakları vardı. Sol elindeki alyans enli bir altın şeritti. Üzerinde tek bir küçük elmas parıldamaktaydı.

«Charley,» dedi Yüzbaşı Graham. «İçkin yok senin.»

Sassanov babanın kızına nasıl sevgiyle baktığını göz-43

den kaçırmadı. Sözün bu şekilde kesildiğinden memnundu. Hiç değilse Charley'in sorularından kurtulmuştu.

Başını çevirip Davina'ya baktı, içkisini çabucak bitirdi, ayağa kalktı.

«Ben çantaları yukarıya götüreyim,» dedi.

«Size odalarınızı göstereyim.» Davina'nın annesi önlerine düştü. Kapıdan eve girerlerken baba ile küçük kızın aralarındaki bir şakaya güldüğünü duydular.

Merdivenler dardı. Sassanov iki valizi taşıyarak Davina'nın ardısına çıkıyordu. Bayan Graham üst holde bir kapıyı açtı. «Burası sizin odanız,» dedi Sassanov'a «Banyo karşiki koridorda. Davina, şekerim, sen kendi odanda-sın tabii.»

Davina' Sassanov'a yaklaştı. «Vaiiziimi alayım,» dedi.

Ama Sassanov bırakmadı. «Hayır. Valiz ağır. Ben götürürüm,» diye karşılık verdi.

Davina'nın odası şaşırtmıştı onu. Güzel bir odaydı. Vazolarda taze çiçekler vardı. Yatak dardı. Etrafta kitaplar, yünden oyuncaklar, raflarda porselen hayvancıklar görülmüyordu. Çocuk odasıydı burası. Sahibinin büyümüş olduğunu hiç belli etmiyordu.

«Teşekkür ederim,» dedi Davina. «Yatağın üzerine bırakıver.» Annesine döndü. «Birazdan ineriz aşağıya,» dedi.

«Acele etmeyin, şekerim. Yemeği sekiz buçukta yiyeceğiz. Eminim ki bir banyo yapmak Pavel'in hoşuna gidecektir. Ben olsam acele ederdim. Charley sıcak suyun hepsini bitirmeden.»

«Evet,» dedi Davina. «Hep öyle yapardı, hatırlıyorum.» Sassanov'a, «Yarım saate kadar kapını vururum,» dedi

Yatağa dönüp valizini açtı. Çok sade giyiniyordu. Yıllar önce kendisinin çarpıcı giysiler giyip bol boya sürecektip olmadığını anlamıştı. Görümününü biraz düzeltmeğe kalktığı zaman babası «yüzünde onlar yokken daha iyi görünüyorsun,» demişti ona. «Tabii ol. Sana o yakışıyor.» Karşı koymadan vazgeçmişti Davina da. İnsanın kızkardeşi, her

odaya girdiğinde konuşmaları durduracak kadar güzel olursa, onunla rekabet etmeye çalışmak bo-şunaydı zaten.

Valizi boşalttı, o akşam giymeyi düşündüğü uzun yünlü eteği dolaba astı. Çok iyi tanıdığı sevgili odası. Ço-44

cukluğunun cenneti. Tek gözü 'kalmış, eski püskü kaplanı eline aldı. Yirmi yıl önce gelmiş bir Noel hediyesiydi bu. Sonra cam hayvanlara birer birer dokundu. Çocukluğunda çok severdi hayvanları. Zaten veteriner olmak istemişti. Evden kaçarak. Bu isteğinin kökenin! şimdi daha iyi anlıyordu. İnsanların tehlikeli sevgilerinin yerine koyacak bir başka sevgi aramıştı demek ki. Hayvanlar sadıktı. Eleştirmiyorlardı. Atları, köpekleri, tavşanları severken, kızkardeşi herkesin dikkatini çalsa bile, reddedilme korkusu yoktu. Pencereyi açıp bahçeye baktı. Charley'ie babası içeriye girmişlerdi. Koltuklar aşağıdaki terasda boş duruyordu, içki tepsisini de orada bırakmışlardı.

Sassanov da hayran kalmıştı kız kardeşine. Daha önce nice defa görmüştü bu tür olayları Davina. Charley'in yine her zamanki gibi öldürücü dozda cazibe yayımladığını, karşısına çıkan her erkek gibi Rus'un da buna karşılık verdiğini bilmek için onlara bakması, gözleriyle izlemesi gerekmiyordu. Pencereyi açık bıraktı, fırçalarını, yanında getirdiği tek tük makyaj eşyalarını çıkardı, saçlarını döküp iyice fırçaladı. Salisbury ovasının rüzgârı do-laştırmıştı onları. Fırçalamak acıyıyordu. Aynada kendi yüzünü gördü. Hayalinin dudakları gergin, gözleri yaşlıydı. Acıyan saçlarından ötürü yaşarmıştı. Öteki tür yaşlar çoktan dökülmüş bitmişti çünkü. Bu sefer bir erkeği Charley'e kaptırmak ona acı vermiyordu. Yan gelip oturabilir, Charley'in Sassanov'u ayartmasını izleyebilirdi. Kendi yararına olurdu bu. Charley onu yumuşatır, sinirliliğini, gerginliliğini geçirebilird. Dayanılmaz Charley. Başkalarının erkeğini çalmaktan usanmayan, durmasını bilmeyen Charley, şimdi kendisinin kullanıldığını farketmeyecekti bile.

Aynadaki yüz katı ve çirkindi. Ağızın köşeleri aşağıya dönük. Özel hayatını mahveden kızkardeşinin Sassa-nov konusunda ona yardımcı olması hoş bir şaka olacaktı. General'in hoşuna gidecek türden bir şaka.

Eteğini ve bluzunu çıkardı, sabahlığıyla hole çıktı ama banyoyu kilitli buldu. Charley girmişti. Sıcak suyu her zamanki gibi bitirecekti. Davina kendi odasındaki muslukta yıkandı, lacivert uzun eteğiyle bluzunu giydi. Alaycı bir gülümsemeye oturup makyajını yaptı, saçlarını yu-

45

kariya toplayıp topuz haline getirdi. Charley birazdan saatler süren hazırlığından sonra aşağıya inecek, sanki saçından şöyle bir tarak geçirmiş, sırtına rastgele bir şeyler takıvermiş gibi görünmeyi başaracaktı. Dikkatini çevireceği hedef, Sassanov olacaktı. Seçilmiş av. Babasının hoşgörüsü desteğinde. Güzel kızının fetihleri her zaman zevkiendirmişti onu. Annesinin zaman zaman utandığı olurdu ama, o da Charley'in erkekler üzerindeki etkisinin, kendi suçu olmadığını düşünmekteydi. Aşırı güzel ve çekiciydi yalnızca. Davina aynada kendine bir daha göz attı. Fazla uzun, fazla ince, fazla düzenli. Üstelik de fazla zeki. Charley'de güzellik, Davina'da akıl.

Çıkıp Sassanov'un kapısını vurdu. Cevap gelmeyince açtı. Oda boştu. Demek aşağıya inmişti bile. Salona girip onu kızkardeşiyle satranç oynar bulduğu zaman Da-vina'nın yüzünde küçük, gergin bir gülümseme vardı.

Üç

Generalle kulüpte yemek yiyen yüksek rütbeli polis, hafta sonunda tatile çıkmadan önce arkadaşına bir ceset bulma hazırlıklarını yapmıştı. Kent'te, Dartford'un hemen yakınında oturuyordu. Karısı ve yüksek öğrenimin sonuna yaklaşmış iki oğluyla birlikte. Cumartesi sabahlarını golf oynayarak geçirmekten hoşlanırdı. Dinleniyordu böylelikle. Bürosuna kıyı şeridi boyunca gerekli temasların yapılması ve Thames yöresinde son zamanlarda boğulmuş kimselerin gizli tutulması için talimat bıraktı. Yardımcısı hafta sonlarında tatil yapmaz, golf falan oynamaya da vakit bulamazdı. İşte bu sayede, o akşam Generalle karısı bir ahbabın evine yemeğe giderken, yüksek rütbeli polis televizyonunun karşısında rahat bir akşam geçirmeye hazırlanırken, Grahamlar iki kızları ve konuklarıyla birlikte sofraya oturmak üzereyken, eşkâli uygun dört cesedin haberi büroya ulaşmıştı bile. Bu cesetlerden ikisi tanınabilir durumdaydı. Zaten polise kayıp olarak bildirilmişlerdi. İkisi de ruhsal hastalık geçmişine sahip

46

intihar olaylarıydı. Üçüncüsü bir erkek vücudunun yalnızca bedeninden ibaretti. Skegness açıklarında trol ağına takılmıştı. Hakkındaki kısa rapordan, cinayet kurbanı olduğu izlenimi ediniliyordu. Dördüncüsü ise denizde epey zaman geçirmiş, enikonu dekompoze olmuştu. Ama bir kolunun dirsekten aşağı kısmında görülen dövme, adamın denizci olduğunu düşündürüyordu. Acele yapılan muayenede, diş tedavilerinin pek İngiliz usulü olmadığı da anlaşılmıştı. Bu ceset aranan evsafa en çok uyanıydı herhalde.

Güney Kıyı Morgu'ndan patronun cuma akşamı imzalayıp bıraktığı yetki belgesi sayesinde alınan ceset, resmî mühürlü küçük bir morga konuldu. Hafta sonu tatili bitince bir operatör sol bilek ve eli çıkaracak, öbür kolu da dirsekten kesip hem dövmeden, hem de parmak izlerinden kurtaracaktı. Bu arada bir dişçi de dişlerde yutulur bir değişim yapacak, Sassanov'un belgelerinde gösterilen dolgu ve takmaları yerlerine koyacaktı. Cesedin başka tanınabilir işareti yoktu. Boyu, ağırlığı uygundu. Ölüm nedenine yalnızca boğulma diye yazılabilirdi. Gerçi bu cesedin suda kalma süresi, Sassanov'un kaybolma tarihini pek tutmuyordu ama, eh... insan herşeyi birden sağlayamazdı elbette.

Polis şefini hafta sonunda evinde rahatsız etmek hiç akıl kârı değildi Bu nedenle genç görevli bir rapor hazırlayıp, pazartesi okuması için masasının üzerine bıraktı. Ceset, sol ayağına madenî bir kimlik takılmış durumda hafta sonunu soğuk bir çekmeceye geçirdi. Norveç'in kuzey kıyısında küçük bir kasaba olan Staghan'da oturan Per Svenson'un aile ve yakınları, ancak onun bir fırtına sırasında geminin güvertesinden denize düştüğünü öğrendiler, başka da hiçbir şey bilemeyeceklerdi.

Ivan Sassanov aile sofrasında çevresine bakındı. Yanında Bayan Graham oturuyordu.

Mum ışığı yüzünü güze! gösteriyordu doğrusu. Davina'ninkini de. Masanın karşı tarafında oturan güzel kıza ise harikulade bir yumuşaklık vermekteydi. Boynu ve elbisesinin açık bıraktığı sol omzu, Rubens'in yarı çıplak tablolarında olduğu gibi inci rengine dönüşmüştü. Doğrusu bu kadar ince bir kız

i

47

için cildi gergin, vücudu etli, kolları yuvarlaktı. Güzel yüzünü insanı tahrik edecek kadar gür kızıl saçlar çevreliyordu.

Sassanov satrançta onun kazanmasına izin vermişti. Çünkü daha oyuna başlar başlamaz pek acemi olduğunu anlamıştı. Yine de arasına Sassanov'u şaşırtan kurnaz haimleler göstermeyi bilmişti Charley. İlk oyunun sonunda kız ona gözlerini dikip, «Kazanmama sen izin verdin,» demişti. «Şu son hamleyi görmezlikten gelmeyecek kadar ustasın aslında.»

«Görmesine gördüm,» diye karşılık vermişti o zaman Sassanov. «Ama nasıl oynayacaksın diye merak ettim. İnsan rakibini yenmek istiyorsa, kafasının nasıl çalıştığını iyice bilmeli.»

Charley gülererek taşları tekrar yerleştirmişti. Gülüşünü tarif etmek güçtü. Eski moda bir kelime vardı onu tanımlamak için. Şen. Gamsız ve zevkli. Sonra bir kere daha oynamışlardı. Tam bu oyunun ortasında Davina içeriye girmiş, kendine bir içki hazırlamış, birkaç dakika durup onları seyretmişti. Biraz solgun ve donuk görünüyordu. Sassanov iki kızkardeş arasında duyguların şimşekler gibi gidip geldiğini hissediyordu. Gerçi bu duyguların üzeri bir dostluk perdesiyle örtülüydü ama, Sassanov buna aklanmadı. Davina nefret ediyordu kızkardeşinden. Ötekinin nasıl karşılık verdiği pek belli değildi. O duygularını daha az belli ediyordu. Pek açık gibi gösterdiği için. Gülüyor, konuşuyor, Sassanov'a takılıyor, aile çevresinde bir yıldız gibi parlıyordu. Davina'nın nefreti ise onun etrafında kara bir nimbus bulutuydu. Sassanov ikinci oyunda Charley'i yendi. Tam yemek sofraya gelirken mat etti.

İngiliz yemeklerinden hoşlanmıyordu. Fazla sade buluyordu. Halledale Manor'daki öze! aşçı ona sevdiği yemekleri yapmaya özen göstermekteydi. Şarap soslu, tavuğa, her sofrada bulunan sebze haşlamalarına iştahsız gözlerle baktı. Nezaket uğruna, istediğinden fazla yemek yedi, Yüzbaşı Graham'ın bardağına durmadan şarap koymasına da izin verdi. Çevresinde bir rahatlık ve zevklilik atmosferi vardı. Yemek odasının döşenişi, örneğin. Masadaki gümüşler. Resimler ve mobilyalar. Hepsi sapına kadar İngilizdi. Hiçbiri parlak veya fazla yeni değildi.

48

Graham'ları ve onlar gibileri en çok -rahatsız eden şey gösterişçilik ve bayağılıktı: Bayan Graham ona önce birkaç nazik soru sordu, sonra da bahçe bakımı konusunda uzun bir konferansa başladı. Sıkılmadı Sassanov. Çünkü kendisinden bir çaba

göstermesi beklenmiyordu. Yalnızca gülümsemesi, başını sallaması yetiyor, pek dikkatli dinlemesi bile gerekmiyordu.

Bir ara babanın, «Bu çok büyük bir zevk oldu, tatlım,» dediğini duydu. «Bizi çoktan beri ziyaret etmemiştin. Jim White nasıl?»

«Çok iyi,» dedi Davina. Baba ile büyük kız arasında resmiyet var gibiydi. Sesleri fazla nazik ve cam gibi donuktu. Sassanov bu arada bir yandan gülümsüyor, bir yandan karanfil yetiştirilişini anlatan Bayan Graham'a kafasını sallıyordu.

«Sana sert davranmıyor ya! Yoksa her iyi sekreter gibi sen de onu kendi boyunduruğuna mı aldın?»

«Bana kimse sert davranmıyor, baba,» dedi Davina. «Ama beri yandan General ne benim ne de bir başkasının boyunduruğunda. Bundan da emin olabilirsiniz.»

Bu söz pek sert değildi ama, kulağa nedense sert gelmişti. Demek evdekiler onu böyle biliyorlardı. VWhite'ın sekreteri. Böyle tanıyordu ailesi Davina'yı. Evde kalmış sekreter. Çalışkan, düzenli ve seksiz. Bilmeceyi biraz daha iyi anlamaya başladığını farketti Sassanov. Aile arasına katılmak sağlamıştı bunu. Şarabını bitirdiği sırada Charley'in elinin bir kumru gibi kendi koluna konmuş olduğunu gördü, kız ona doğru eğildiğinde parfümünün kokusu pek keskin geldi.

«Anneciğim, Pavel'i böyle kendi tekeline alman yanlış. Bırak da ben de bir kelime söyleyebileyim.»

«Özür dilerim,» dedi Bayan Graham Sassanov'a. «Bahçemi çok seviyorum ve karşımdaki sözümü kesmezse kendimi kaybediyorum. Sabah hava güzel olursa sizi dolaştıralım.»

«Çok makbule geçer,» dedi Sassanov.

Ona Moskova dışında, Zhukova denilen yerde bir dacha vermişlerdi. Önemli görev ve sorumluluklarının ödülü sayılabilecek bir küçük sayfiye evi. Fedya ile kızı Irina orada hafta sonu geçirmeye bayılırlardı. Birlikte yürüyüşlere çıkarlar, kızının köpeği çevrelerinde sıçrar durur-

mülteci

49/4

du. Havlayarak bir ileri bir geri koşardı onlar yürürken. Ama dacha'mn bahçesi yoktu. Hele Marcwood yöresinde gördüğü- sanatsal biçimde yetiştirilmiş bahçeler gibisi oralarda hiç yoktu. Dachanın anısı bir an çevresinde gördüklerin] gölgeledi. Burnuna çamların kokusu, oraların taze havasj geldi. İçi burkuldu. Keskin bir acı duydu. Bıçak-batmış gibi.

Başını kaldırdığında Davina Graham'ın kendisine bakmakta olduğunu gördü.

Kızkardeşinin eli hâlâ kulundaydı. Bir şeyler anlatıp duruyordu. Sassanov gülümsedi, ama'dinletmedi. Davina'nın tepki ölçen bakışlarını izliyordu. Onun o sakin ve uzak tavrı Sassanov'u. bazen alevlendiriyor, bazen de sinirlerini yatıştırıyordu- Normal olarak Davina'nın gözlerine ifadeli denemezdi. Yalnızca Sas-sanov'un görmesi gereken anlamları gösterirdi. Ama şu anda, hüzünlü bir, maske gibiydi suratı, Nazik gülümsemesi gücenikti. Sassanov omzunu çekti, Gharley'in eh' kayıp düştü. Sassanov bu sefer Yüzbaşı Graham'a dönüp kadehini kaldırdı.

«Eşinize ve güzel bahçenize,» dedi. «Ayrıca iki güzel kızına.»

Charley bu iltifata hafif bir mırıltıyla cevap verdi. «Umarım bunların hepsini tekrar görürsünüz,» dedi.

Davina, «Anne,» diye atıldı. «Artık Pavel'le babamı biraz yalnız bıraksak iyi olur, değil mi?»

«Elbette.»

Üç hanım odadan çıkarken erkeklerin ikisi birlikte ayağa kalktılar.

Yüzbaşı Graham bir sürahi porto ile iki kadeh alıp Sassanov'un yanına oturdu. «Eğer tercih ederseniz konyak da var ama bu iyi bir «62 Cockburn,» dedi. Konuk por-to'yu kabul edince memnun kalmış görüldü.

«Acaba şimdiki hükümetimiz hakkında görüşünüzü sorsam, tedbirsizlik mi sayılır? Herhalde hoş karşılamazsınız ama, bir yabancının görüşünü duymak ilginç olur. Hem Polonya halkının İngiliz halkına karşı dostça duygular beslediğine inanırız biz. Birlikte enfes bir savaş vermiştik.»

«Gerçekten öyle,» diye katıldı Sassanov. Yüzbaşı Graham sohbetin tadını çıkarmak üzere oturup yerleşti.

Davina odasına çıkmış, burnuna biraz pudra sürü-50

yordu. Yüzünün fazla soluk olduğunu düşündüğü sırada aynada kızkardeşini gördü ve geriye döndü.

«Davy,» dedi kardeşi. «İçeriye gelebilir miyim?» İşte Davina kendi adının erkek adına benzer şekilde kısaltılmasını bu yüzden sevmezdi. Charley hep böyle çağırırdı onu.

«Tabii gel,» dedi. «Zaten burada çok kalmayacağım.»

«Ziyanı yok. Ben yüzüme bir şey süreceğim değilim. Fırsat varken biraz konuşalım demiştim.»

. Çantasından bir sigara çıkarıp yaktı. «Nasılsın?» diye sordu. «Yani gerçekte nasılsın?»

«iyiyim,» diye karşılık verdi Davina. «Çok meşgulüm. Galiba Brian'la ayrılıyormuşsunuz.»

«Öyle oldu. Gerçi yazık ama, ikimiz de bu evliliğe uymuyorduk.» O güzel gülümsemesi yüzünü aydınlattı. «Çok bencildik herhalde. O ikendi fikrin? beğeniyordu, ben kendiminkini. Ayn olunca daha mutlu oluyoruz ama, bu işin de ayrıntıları her zaman çok sıkıcı oluyor.»

«Herhalde,» dedi Davina. «Ne diye durmadan evleniyorsun? Birbirinizden bıkıncaya kadar birarada otursa-nız hem dertten hem masraftan tasarruf etmez misiniz?»

«Evlenelim diye tutturan ben olmuyorum ki,» dedi Charley. «Richard'la evlenmek de benim fikrim değildi. Sana hep bunu. anlatmaya çalıştım. Keşke beni affettiğine inanabilsem.»

«Onu sevmiş olsaydın affederdim,» dedi Davina. «Ama onu benden alışın yalnızca zevk içindi. Aptal Davy kendine bir nişanlı bulmuş... sen de sahne ışığını kaçırmaktan hoşlanmamışsın... hikâye buydu. Bu yüzden kendini onun üstüne attın.»

«Atmadım. Sana söyledim ama dinlemedin. Hiç yakamı bırakmıyordu. Onunla evlenmeyi hiç istemedim. Hele senden ayrıldığı zaman, onu nasıl silkeleyeceğimi bilemedim. Davy, ne olursun, geçmişi gömelim artık, olmaz mı? Fazla şey kaybetmiş değilsin zaten. Ne adam olduğu anlaşıldı sonunda.»

«Senin onu ne hale getirdiğin anlaşıldı,» dedi Davina.

Bir an sessizlik oldu. Davina kızkardeşinin kalkıp odadan çıkmasını bekliyordu ama o öyle yapmadı. Yatağın kenarına oturup sigarasını içmeyi sürdürdü.

«Senin Polonyalı fena değil,» dedi sonunda. «Bilme-

51

den burnumu sokmayayım diye soruyorum... aranızda bir şey var mı?»

«Yok. Sadece arkadaş.»

«Gai'ba senden hoşlanıyor,» dedi Chariey. «Durmadan sana bakıyor. En belirgin işaret.»

Davina ayağa kalktı, «Bir şey yok,» dedi tekrar. «Bir arkadaş o kadar.»

«Annem çok beğendi,» diye devam etti Chariey. «Ona biraz cesaret versene, Davy! Erkeklere karşı o kadar uzaksın ki, ürküp kaçıyorlar senden.»

«Sen kendi hayatını yaşa, Chariey, ben de benimkini. Şimdi aşağıya [iniyorum](#) . Geliyor musun? Şu pis külleri de halıya dökmemeye çalış.»

Charley omuzlarını kaldırdı. «Kendini rahat bırakmazsan hiçbir zaman -bir erkek bulamayacaksın,» dedi. «Tam evde kalmış kız havasına giriyorsun Davy. Bunu da cadılığımın söylüyorum sanma. Doğru olduğu için söylüyorum.»

«Bir gün sen de kendi hakkındaki gerçeğe yüzyüze geleceksin,» dedi Davina alçak sesle. «Ben evde kalmayı orospu olmaya tercih ederim.»

Kapıdan çabucak çıkıp merdivenlerden indi. Babasıyla Sassanov salona geçmişler, şöminedeki ateşin karşısında, ayakta konuşuyorlardı. Annesi lambanın yanındaki koltuğa oturmuş, gözünde gözlüğü, nakış işlemekteydi Asude bir hali vardı. Büyük ikizi odaya girip kendisine doğru yürüdüğünde ona gülümsedi.

«Gel yanıma otur, tatlım,» dedi. «Bakalım bu örneği nasıl bulacaksın.»

Usta bir işlemeci idi Bayan Graham. Salondaki yastıklarla koltuk örtüleri sanatının örneklerini oluşturmuyordu. Davina onun yanına oturdu.

«Çok güzel,» dedi kasmağa bakarak. «Bargello örneği değil « m ır bu?»

«Evet canım. Holdeki iki koltuğa örtü yapıyorum. Örtüleri eskimiş. Sen de iş işlesen keşke. İnsanı öyle sakinleştiriyor ki.»

«Vaktim yok,» dedi Davina. «Sabrım da yok. Zaten ben dikişi de iyi dikemem.»

«Doğru, dikemezsin,» diye gülümsedi annesi. «Haklısın. Yorgun görünüyorsun, çok mu çalışıyorsun?»

52

«Evet çok,» diye kabullendi Davina. Aslında da doğrudu. Gece gündüz, ikinci bir insanla savaş halinde yaşamak zorundaydı. En zor iş türü.

«Keşke bizi görmeye daha sık gelsen,» diye mırıldandı annesi. Bir sitem değildi bu söz. «Senin ve Charley' in bu hafta sonu geleceğinizi söylediğimde baban öyle sevindi ki!»

'«Eminim sevinmiştir.» Annesi Davina'nın sesindeki hafif alaycılığı farkedemedi. Farkettiyse bile renk verme--den devam etti. - . <

«Arkadaşın Pavel'i de pek beğendi. Bence de hoş adam. Savaş sırasında bazı Polonyalı dostları hatırlıyorum da... hepsi öyle yakışıklı insanlardı ki! Hepimiz âşık olduk onlara!» Başını kaldırmadan, nakışına ara vermeden sordu. «Aranızda bir şey var mı? Ciddi bir şey?»

«Hayır, anneciğim,» dedi Davina. «Charley de bana aynı şeyi sordu. Sadece arkadaşız, o kadar. Londra'da pek yalnızdım, ben de siziinle tanışıp bir hafta sonunu aile yanında geçirirsem iyi olur diye düşündüm. Hemen beni Pavel'le evlendirmeye başlama Tanrı aşkına!»

«Yok canım,» dedi Bayan Graham. İşlemesini yana bıraktı. «Davina, hayatım, iş kadını olmak her şey demek değildir, biliyor musun? Evlenmeyi de düşünmelisin. Londra'da bazı uygun erkekler vardır eminim. Buraya kimi istersen getirebilirsin... biliyorsun bunu.»

Davina elini annesinin koluna dayadı. «Biliyorum,» dedi. «Benim için kaygılanma. Çok mutluyum. Hayatım çok dolu.»

«Hâlâ Richard'la dolu değildir umarım.» Soluk mavi gözler kaygılıydı.

«Hayır,» diye başını salladı Davina. «0 duyguyu çok önce yendim.»

«Charley'e hâlâ kızgın mısınız? Aranızda bir gerginlik var gibi. Keşke unutsanız da eski mutlu kişiliklerinize dönseniz. Kan her zaman sudan yoğundur ve siz de kardeşiniz.»

«İyiyiz biz, anne. Zaten Richard aman aman bir şey olsaydı, başlangıçta Charley'le kaçmaya kalkışmazdı. Düşünmüyorum bile.»

«Buna çok sevindim,» dedi annesi. «Keşke Charley de birini' bulup temelli bir yuva edinse. Brian için umut-

53

Babası da dışarda fazla kalmayın diye atıldı.Bi

raz utanmış gibiydi. « V a k i t geç oluyor. E v i kilitlemek istiyorum.»

Davina, Sassanov'u odadan dışarıya yürüttü. Tam terasa çıkarlarken kolunu onunkinden çıkardı.

«Umarım bozulmamışsındır,» dedi. «Onlardan biraz bıkmışsındır diye düşündüm. Babamla Charley biraraya geldiklerinde dayanmak kolay olmaz.»

«Babandan 'hoşlandım,» dedi Sassanov, «Siz yemek odasından çıktığınız zaman politikadan söz ettik. İnsanı şaşırtacak kadar tutucu! Çok ilgilendim.»

«Tanıyabileceğin en halis sağcı odur,» dedi Davina. «A'rtık o tür insan pek fazla kalmadı. Charley de korkarım biraz f a z ı l a çapkın.» Kendini tutamamıştı.

Holde duruyorlardı. Davina terasın kapısını açmamıştı henüz. Sassanov uzanıp tokmağı çevirdi.

«Yürüyüş yapacağız demiştin,» diye hatırlattı ona.

«Özür olsun diye. söyledim. Dışarıya çıkıma zorunda değilsin.»

«Hoşuma gider. Temiz hava uyumama yardımcı olur.»

Gökte dolunay vardı. Bahçeye gümüş rengiyle siyah karışımı yarı saydam gölgeler düşmüştü- Sassanov, Da-vina'nın yanında, çiçek yataklarının arasında yürüyordu. Sessiz bir geceydi. Birbirlerine hiç dokunmadılar. Meh-> tapta bahçeyi rahatça görebiliyorlardı.

Sonunda Davina, « U m a r ı m bu yürüyüş fikrini beğendin,» dedi. « Y a r ı n sabah da erken yola çıkmak istersen, bir özür daha bulabilirim.»

«Ben çok i y i vakit geçiriyorum,» diye karşılık verdi Sassanov. «Benim için yepyeni bir dünya bu. ilginç buluyorum. Yaşam tarzınız her şeyiyle bambaşka. Ailenin düşünüşü, kottuşuşu, buradaki âdetler. Bir Rus için burası başka bir gezegen sanki.»

«ingiltere'de hayatın nasıl olduğunu biraz göresin istemiştin,» dedi Davina alçak sesle. «Sen de karın ve kızınla böyle kent dışında bir yerde oturabilirsin. Ya da istersen kentte. Burada mutlu olabilirsin. Onlar dâ özgür olurlar.»

Sassanov durdu, başını eğip ona baktı. «Sizin tür özgürlüğü nasıl kullanacağımı bile bilemem,» dedi. «Karımla çocuğum da bilemez. Ruslar hiçbir zaman özgür olmadılar. M u t l u olmak için kuvvetli bir ele ihtiyacımız var. . • . i

55

galiba. Charley'i çok mutsuz etti.»

«Yazık,» dedi Davina.

Kızkardeşi Sassanov'la konuşuyordu. Babasıyla Sas-sanov onun yaptığı bir espriye güldüler. Daha önce Sas-sanov'un yüksek sesle güldüğünü hiç duymamıştı Davi-na. İki" yanağının kızarıklığını, duyduğu sıcaklık hissinden anladı. «... senden hoşlanıyor. Durmadan sana bakıyor...» Charley'in sözleri birden aklına geliverdi. Alay mı etmişti? Yoksa küçük mü görmeye çalışmıştı? Orası pek belli değildi. Adamın Charley'den başka kimseye baktığı yoktu. Gülmesi bir yana, zaten heyecanlı da görünüyordu. Kanlı canlı bir erkeğin, çekici bir kadına gösterdiği doğal tepki.

Oda 'insanı boğacak kadar ısınmıştı.. Herhalde bu mevsimde ateş yakmak saçmaydı. Daha geçen gün kendisi ona bir'kadın bulmayı teklif etmemiş miydi?' Şimdi, o kendi kendine birini bulunca neden bozuluyordu ki? Kiskançlık, diye kendi kendine öfkeleni. Kızkardeşiri olduğu için kiskanıyorsun. Senin ona teklif ettiğin, büronun göndereceği, profesyonel bir fahişeydi. Kendin gitmeye cesaret bulamadığın için. Ne kadar kızdığını hatırlasana. Aranızdaki ha'ssas dengeli iki kişilik baleyi nasıl neredeyse altüst etmiştin o önerinle, düşünsene. Klinik seksi istemiyordu adam. Seni istiyordu. Sen ise kaçtın. Şimdi de kaybettin onu... Charley'e kaptırdın. Seni bırakıp onunla evlenen Richard gibi. Onu görüp tanıyan her erkek gibi.

Ayağa kalktı, şöminenin başındaki gruba doğru yürüdü. Sassanov'un koluna girdiğinde babasının yüzündeki şaşkınlık ifadesini farkettil. Ona da, kızkardeşine de gülümseyerek,

«Pavel'i ay ışığında yürüyüşe çıkaracağım biraz,» dedi. «Burası çok sıcak oldu.»

Babasıyla Charley böyle bir şeye o kadar hazırlıksızlardı ki, biran yüzüne bakakaldılar. Davina daha önce hiç bir erkeğe topluluk içinde yakınlık göstermemiştir. Ric-hard'la nişanlıyken bile ona sahip çıktığını gören olmamıştır. Oysa şimdi bu Polonyalıya sahip çıkıyordu. Hem Davina erkekleri ay ışığında yürüyüşe falan da çıkarmazdı.

. «Ne kadar romantik!» dedi kızkardeşi.

54

«Ben kızkardeşini istemiyorum,» dedi

Tuvalet masasının üzerinde bir saat vardı. Fosforlu olduğu için karanlıkta da görünüyor, şu anda üçe beş kalayı gösteriyordu. Bu dar yatakta uyumalarına imkân yoktu. İkisi de biraz uyuklamış, sonra hemen uyanmışlardık

Davina ömründe kendini bu kadar yorgun hissettiğini hatırlamıyordu. Nişanlısı Richard'la yatağında seks denilen şeyi şefkat dolu, tatmin edici bir duygu olarak tanımıştı. O sevimlilerin içinde pek bol sevgi vardı. Hiç değilse Davina açısından. Ama bütün bunlar, Sassanov" la yatmak için yeterli hazırlık- sağlayamamıştı. Gerçi Ric-hard'ı hatırlamak istenmiyordu ama, durmadan aklına geliyordu yine de. Rus'un kuvvetli kolları çevresindeyken bu hatıra, zayıf, yetersiz bir âşığı anmaktan başka bir şey değildi. Garip bir durumdu bu. Anlamı da insanı tedirgin ediyordu. Bunları yarın düşünürüm, diye karar verdi. Tam. o sırada, yarının artık bugün olduğunu farketti. Yanındaki erkek kıpırdıyor, yeniden canlanıyordu.

Sassanov sonradan onu eğilip öptü. «İyi misin?» diye sordu.

. «Otobüs ezmiş gibiyim.» Davina bunu söylerken hafifçe güldü.

«Özür dilerim. O kadar kötü müydü?»

«Yo, yo, hayır, özür dileme. Ben yalnız... ömrümde bu kadar sabırsız bir erkeğe rastlamadım. Aslında iltifat sayılır.» Kollarını onun boynuna doladı. Karanlıkta yüzünü göremiyordu. Uzanıp dudaklarını öptü. «Gülünç denecek kadar mutluyum,» dedi. «Her kadına hiç değilse Noel hediyesi olarak senin gibi biri şart.»

Birden, Ah, General White, diye düşündü. Eğer şu anda beni görebilseydin... bir de yataktan yatağa mısır patlağı gibi fırlayan kızkardeşimi...

«Burada uyuyamayacakmışın,» dedi Sassanov'a. «Kendi yatağına dönmek ister misin?»

«Hayır. Konuşmak istiyorum. Ben sonradan hep konuşmak isterim. Sence bir sakıncası var mı?»

«Tabii ki yok.» Davina uzanıp başucu lambasını yak-57

'gibi adamlar hükümetten söz etmezler. Hiçbir zaman etmemişlerdir. Ne Çarlık döneminde, ne de şimdi»

«Zihnini bilerek kapatıyorsun,» dedi Davina. «Babam sana yemekten sonra politikadan söz etti diye önyargılı davranıyorsun.»

«6u doğru değil. Bekliyordum böyle bir şeyi. Siyasal* tartışmalardan hoşlanırım. Ama burada bir tehlike yok. Bir cesaret değil!»

«Bak, bunu hiç anlayamadım. Ben fikrini söylemekten korkmakta hiçbir zevk göremiyorum. Senin de gördüğünü sanmıyorum. Yalnızca terslik etmek istiyorsun!» Patikanın ortasında durup birbirlerine döndüler.

«Sen kavga çıkarmak istiyorsun,» dedi Sassanov. «Neden?»

Çünkü yürümüyor, demek istedi Davina. Seni buraya getirmekle hatâ ettim. Kendini de, aileni de İngiliz hayatına uyduramıyorsun. Bu hafta sonu bitmeden kızkardeşimle yatacağına da eminim. Meğer ki daha önce ben seni buradan uzaklaştırıyım. Buna dayanmak... o anda ayın üstünü bir bulut örttü. Kendilerini karanlıkta buldular...

«Ben içeriye giriyorum,» dedi Davina. «Umarım iyi uyursun. Belki yarın ruhsal durumun da daha iyi olur.»

Uzaklaşmaya başladı, fakat tam o sırada ayağı takılıp tökezledi. Arkasından Sassanov'un güldüğünü duydu. Sonra Sassanov uzanıp Davina'yı 'dirseğinden yakaladı.

«Budalalık etme,» dedi. «Önünü göremiyorsun.»

«Sen de göremezsin!»

«Ama ben düşmedim.» Davina uzaklaşmaya çalıştığında Sassanov onu bırakmadı. Birlikte' yavaş, dikkatti adımlarla evin ışıklarına doğru ilerlediler. Derken ay buluttan sıyrıldı, Davina da kolunu çekip ondan ayrıldı. Sassanov'un yüzünü görmemişti.

«Dur, Vina, girme içeriye. Karımı özledim,» dedi alçak sesle. «Her zamankinden fazla. Bu gece yalnız kalmak istemiyorum.»

Davina kendini tutamadan karşılık verdi, içini buz gibi donmuş ve boş hissediyordu.

«Yalnız kalmazsın,» dedi. «Eğer ben kızkardeşimi iyi " tanıyorsam...»

56

ti. Sassanov gözlerini kırptırdı, yan dönüp ışığı söndürdü.

«Feci bir ışık,» dedi. «Aydınlık istiyorsan perdeleri açayım:»

Gökyüzü bulutsuzdu. Mehtap bir anda odaya doldu. Sassanov'un çıplak vücudu gümüş rengine dönüştü. Davina yatakta ona açabildiği kadar yer açtı, o da kayarak o yere yattı.

«Neden söz etmek istiyorsun?» diye sordu Davina. . Kendi vücuduna apayrı, tembel bir canlılık gelmiş, yorgunluğunun keyfini çıkarırken bu söz onu bir anda ayıltıvermişti... «Konuşmak istiyorum.»

«Bir sigara ister misin?» diye sordu.

«Hayır. Gelecek sefere odamıza votka alırsınız, birlikte onu içeriz. Çok iyi olur. Hoşlanacaksınız.»

«Bulundururum,» dedi Davina. Sonra sustu. İşin yönetimini üstlenmek istemiyordu.

Sassanov birden, «Jacob Belezky Memenev benim çocukluk arkadaşım,» dedi. «Aynı köy okuluna gittik. On dört yaşındayken onun kızkardeşiyle evlenmek istiyordum. Bunu biliyor muydun, Vina?»

«Hayır. Demek birlikte büyüdünüz.»

«Çok, çok akıllıydı,» diye devam etti. o. «Biz Rusya' da, Yahudi gibi akıllı deriz. Öyleydi. Moskova'da Fen Fa kültesine gitti. Ben ise Leningrad'daki siyasal bilgiler derslerine devam ettim. Kızkardeşi doktor oldu. Moskova'da staj yaptı. Karımla tanışmadan önce bazen onunla çıkardık.» Başını Davina'dan uzağa çevirmiş, pencere den dışarıya bakıyordu.

«Bu kadar yakın olduğunuzu bilmiyordum.. Kimse bilmiyor galiba.»

«Sonunda'fizikçi oldu,» diye devam etti Sassanov. «Parlak bir kafası, parlak bir geleceği vardı. Ben Dışişleri Bakanlığına atandığım zaman o da Moskova'ya geldi. Eski dostluğumuza devam ettik. Karılarımız da arkadaştı. Nevsky Sokağındaki apartmanımıza gelirlerdi. Hepimiz oturur, çay içer, bütün gece konuşurduk. Bu akşam ailenle otu'rurken o günleri hatırladım. Burada o kadar farklı, öyle sakin, öyle resmî ki, sanki bir tiyatro oyunuy-müş gibi. Bahçede sana ne kadar farklı olduğunu anlatmaya çalıştım. Bizim dairemizde kocaman bir mutfak ma-58

sası vardı. Aile hep orada otururduk. Masanın ortasında semâver durur. Tanrı gibi. Her zaman o masada yiyecek, çay, votka veya şarap vardır. Dostlarımız geldiğinde hepimiz birlikte, yine masanın ve semâverin çevresinde otururuz. Benim oturduğum apartman dairesi çok güzşl-di. Üç yatak odalı. Bir de dacha vermişlerdi. Zhukova'da. Ama ne olursa olsun biz hep semaverin olduğu yerde oturur, orada yaşarız. Rus evinin yüreğidir orası. Sen olsan çok gürültülü bulurdun. Herkes bağırır, çağırır. Orası herkesin yüksek sesle düşündüğü yerdir. Bunu lokantalarda, genel yerlerde yapamazsın. Dikkatli olman gerekir.»

«Başardım,» diye düşünüyordu Davina. «Ona ulaştım. Bu sefer gerçekten konuşuyor. «Ama Belezky sana güveniyordu, öyle mi?» dedi yüksek sesle.

«Evet, güveniyordu. Beni değiştirmek istiyordu. Bu yüzden riski göze aldı.»

«Nasıl değiştirmek?»

«Yaşadığımız hayatı onun gözüyle görmemi istiyordu. Bütün gece oturur, birçok şeyi tartışırdık. Birey haklarını, örneğin. O hakların ne kadar önemli olduğunu söyler dururdu...**özgürlükler** derdi onlara. Bir tanrıya tapma özgürlüğü... tabii eğer inanıyorsan. Konuşma özgürlüğü. Okuyup yazma, seyahat etme özgürlüğü. Çalışma ve izine hacet kalmadan işini değiştirme özgürlüğü.»

«Sen ne diyordun peki? Ona ne cevap veriyordun?»

«Ben ona gerçeği söylüyordum,» dedi Sassanov. «O özgürlükler Ruslar için imkânsız şeylerdir. Sovyet sistemi kontrolsüz yürüyemez. Çok iyi savundum durumu. O zaman iyi geldi belki de. istediğin yerde çalışma özgürlüğü demek, başka bir insanın işsiz kalması demektir. Din gençlerin zihnini bozar, onlara bâtil inançları öğretir. Serbestçe okuyup yazmak konuşmak demek, bizim insanlarımız dışarıdan gelen propagandaya hedef olacak demektir. Hem bahçede de söylediğim gibi, biz hiç sizin dediğiniz anlamda özgür olmadık.» Kollarını başının üstüne atıp gerindi, sağ kolunu Davina'ya sardı.

«Bizim bir despota ihtiyacımız var,» dedi. «Bir Çar'a bir Stalin'e. Güçlü, bir adamın bizi koruması gerekli. O zaman yolumuzu buluruz ve gerektiğinde de yasaların

59

Sassanov'un kazık kesildiğini hissetti. «Onu akıl hastanesine yolladılar. Duruşmadan önce, iki ay için. Bir şahsiyet sapması teşhis ettik dediler.». Davina onun kollarının taş gibi gerginleşmiş kaslarını farkettiler. Bütün vücudu gerilim içindeydi aslında.

«O kendini öldürmedi,» dedi Sassanov yamyassı bir sesle. «Onlar öldürdüler onu. Öyle çok şok tedavisi uyguladılar ki, sonunda kalp krizi geldi ve öldü.»

«Ulu Tanrım!» diye fısıldadı Davina. «Ne korkunç şey!»

«Jacob'un şansı varmış,» diye devam etti Sassanov. «Scherensky ile Botkin hâlâ oradalar. Hiç çıkamayacaklar. Ötekiler de birer birer tutuklanıyorlar. Jacob'un karısı kötü davranış suçundan on iyi yıl **hüküm** giydi, cezaevine girdi Mutfakta çevreme bakıp, onları bir daha hiç göremeyeceğimizi düşünmüştüm, hatırlıyorum. Artık ne uzun uzun tartışmalar, ne birlikte geçirilecek akşamlar, işte Jacob o zaman kazandı. Bana haklı olduğunu gösterebilmek için ölmesi gerekiyormuş meğer.»

«Çok üzüldüm.» Davina uzanıp onun yüzüne dokundu. Yanağı ıslaktı. «Gerçekten çok üzgünüm. Bu kadar kötü olduğunu bilmiyordum.»

«Şefine anlatacak dünya kadar şeyin oldu.»

«Lütfen böyle söyleme.»

«Bence farketmez,» dedi o. «Seni anlıyorum. Beni yatağına almanı istediğim zaman ne yaptığının farkınday-dım. Sonuna gelmem şarttı. Sana ihtiyacım vardı, Vina.»

«Buna memnun oldum. Gerçekten. Yardım etmek için elimden geleni yapacağım.»

«Ne yapmak gerektiğini bilemiyorum. Kalıp burada yeni bir hayat kurmak ıra... Rusya'yı ve kendi ailemi düşündüğüm zaman, burada sanki aydaymışım gibi geliyor.»

Davina, «Sabahı bekle,» diye fısıldadı. «Şimdi düşünmek için kendini zorlama.»

«Sabah oldu bile. Bak, gökte gri ışıklar belirdi. Saat beş. Bugün çok yorulacaksınız. Seni yalnız bırakayım da biraz uyu.»

Davina kendi vücudunu onunkine yasladı. Yorgan üstlerinden düşmüştü. Sassanov ona baktı, parmağıyla memesinin çizgisini izledi.

61

, _ _ — _ ,w^w uuuu ı\ctuui çimiyordu.»

«Bana da kabui etmek güç geliyor,» dedi Davina. «Senin buna inandığını kabul etmek de güç.»

«İnanıyordum. Ben de. o dikta rejiminin bir parça-sıydım. O rejimi iktidarda tutmak için yardım1ediyordum. Jacob bana durumu insanların açısından göstermeyi başardı. Kendi açısından, karısı açısından, aynı biçimde düşünen dostları açısından.»

«Bu anlattıklarına göre onu ele vermen gerekirdi.»

Sassanov Rusça bir kelime söyledi. Küfüre benziyordu.

«Onu çenesini kapaması için ikna etmeye çalıştım!» dedi sonunda. «Her istediğine sahipti. Uzay araştırma programında görevliydi. Sevdiği bir karısı, iyi bir maaşı vardı. Yakında bir dacha da vereceklerdi kuşkusuz. Söyledim ona. Bundan ötesinin ne önemi vardı? Hayatın zevkini çıkarmamak niye? Ama dinlemedi. Ruhu da Yahudi ruhuydu çünkü. Azap çekmezse imutiu olamıyordu. Kalktı, israil'e gitmek için izin istedi. Tabii reddedildi. Ülkeden ayrılmasına elbette izin vermezlerdi. Ona çok değer verdiklerini bilmesi gerekirdi. Yetkilileri tahrik ediyordu. Özgür bir insan olmadığını kanıtlamak istiyordu onlara. Sonra bütün bunları açık açık söylemeye başladı. İşinden ayırdılar, apartman dairesinden çıkardılar. Jacob az ücretle beden işçiliği yapmaktan başka iş bulamaz oldu. Kimse yüzüne bakmıyordu.»

«Sen de mi?» diye sordu Davina alçak sesle. Bu anlattıkları daha önce de duyduğu şeylerdi.,

«Benim dostumdu,» dedi Sassanov öfkeyle. «Ben onunla görüşebiliyordum. Çünkü onu gözlediğimi söylüyordum. O sırada Jacob bir bildiriye imza attı. Rusya'da insan halklarının ihlâl edildiği yolunda bir bildiriye. O, Scherens'ky ve bir de Botkin. Onlara ne oldu biliyorsun. Tutuklandığı zaman yardım etmeye çalıştım. Onu görmeye gittim. Suçluluk beyan etmesini af dilemesini öğüt-ledim. Tek istedikleri, yanıldığını öne sürmesi ve kamuya açıklanabilecek bir itiraf imzalamasıydı.» Durakladı. Da-vina onun yetkililerden 'onlar' diye bahsettiğine dikkat etmişti. Demek KGB'deki meslektaşlarıyla ilişkisi ilk o zaman kopmuştu.

60

«Çok güzel vücudun var,» dedi.

Davina elini onun göğsüne dayadı. Göğsünde pek sık, sarı, ince tüyler vardı. Ta boğazına kadar geliyorlardı. Birkaç tanesini tutup çekti.

«Kızkardeşime kapıldın sanmıştım,» dedi. «Çok güzel bulmadın mı onu?»

«Çok güzel.» Alçak sesle konuşuyordu. «Ama bir'er-kekle birlikteyken yalnızca alır. Ben vermesini de bilen bir kadın istiyordum.»

Davina ona baktı. «Hemen gitme,» dedi. «Benimle kal.»

Jeremy Spencer-Barr banyonun aynasında kendi hayaline baktı, gördüğü görüntüyü beğendi. Temiz traşlı, düzgün hatlı bir yüz, dalgalı saçlar modaya uygun biçimde biraz uzun kesilmiş, sağlıklı parlayan kahverengi gözler. Yakışıklı, otuzluk bir erkek. Vücutuyla zekâsı da bu görünüme uygun. Kendine hafifçe gülümsedi. Alt dudağında belli belirsiz bir yara vardı. Yatak odasında hâlâ uyumakta olan kızın ısırdığı yer. On sekiz aydan beri birlikte oturuyorlardı. Kız yavaş yavaş evlenmeye heves etmeye başlamıştı. Ne yazık. Oysa güzel kızdı. Jeremy hoş-lanıyordu^ ondan. Ama evlenmek, bu andaki planları arasında değildi. Böyle olunca da, Amerika'ya gidişi iyi bir şans oluyordu. Yoksa New York'da Peter Harrington gibi eskimiş birinin işini devralmak nerede, Ivan Sassanov'a görevli olarak atanıma'k neredeydi! O balığı zeki bakışlı Graham cadısı yakalamıştı. Acaba nasıl başarıyor diye düşünmekten başka yapılacak bir şey yoktu. Sassanov hakkında en küçük bir bilgi edinmek bile olanaksızdı. New York'a gitmeye hevesleniyordu tabii. Amerikan havaîmin temposunu' severdi. Canlı bir tempo. Ayrıca, Harvard'davken edindiği arkadaşları da vardı. Bu başarıma hırsı aileden geliyordu onlarda. Babası menkul der ğerler alıp satan çok önemli bir şirketin başındaydı. Amcasının memuriyet hayatı epev parlak geçmişti. Jeremy' nin erkek ve kız kardeşleri Cambridge'de öğrenciydiler. Ama en parlak durumdaki yine de Jeremy idi. Hiçbir zaman rahata, tembelliğe alıştırmamıştı kendini. Şu anda aynanın önünde dış fırçasının üstüne macun sıkmakta

62

• " . •

;v" • ' •, "".

!

olan bu genç, amansız bir disiplinin ve iradenin ürünüydü. Kişiliğinin tatsız yönlerini ölçülü bir nezaket perdesinin altına saklar, zaman zaman çocukça davranır, özellikle yaşlıca kadınlar onun bu haline bayılırlardı. A m a onu şeytanlar güdüyordu sanki. İhtiras şeytaniyle başarıyı sevme şeytani. Çocukluğunda zevk aldığı şeyler hep başkalarının yapamadığı şeylerdi. Bir seferinde kayalıklara tırmanırken düşüp ölmesine ramak kalmıştı. Allahtan ip kopmamış, Spencer-Barrların aileden gelme talihi de yardımcı olmuştu, ikinci defa aynı kayaya tırmanışını rekor sürede bitirmişti. Kendinden söz ederken hiç sınırı olmadığını söylerdi ama bu doğru değildi.. Aslında sinir sistemini dikkatle akord etmişti. Çok duyarlı bir sinir sistemiydi. Ona gerekli zekâyı ve hayal gücünü orası sağlıyordu. Yine de her zaman patron kendisi, kendi irade-siydi.

General V V h i t e ' ı n servisini seçmesi de bu yüzdendi. Bu meslekte olağanüstü yetenekler gerekiyordu. Kendine «karşı casus» demekten hoşlanmazdı. Aşırı dramatik bir kelimeydi bu. Haber alma bugün artık bir bilim haline gelmiş, insan zihnine yönelik bir teknoloji olmuştu. Gerek dünya, gerekse insanların kaderini yöneten' güçler, değişik blokların birbirine uydurulmaya çalışıldığı o bilmeceler gibiydi. Tek farkı, tam uyduracağınız sırada blokların biçim değiştirmesivdi. Dişlerini fırçalamayı bitirdi, ağzına biraz su alıp çalkaladı, köpükleri tükürdü.

. M a r y Walker, Londra'da bir sanat galerisinin M ü d â -resiydi. Bir sergide tanışmışlar, kız görünüşe göre ona hemen âşık olmuştu. Jeremy de gerçekten çok hoşlanıyordu ondan. A k ı l l ı kızdı bir kere. iş kafası vardı. Üstelik durmadan Jeremy'ye ne kadar harika biri olduğunu söyleyip iltifat ediyordu. Seks hayatı da bu kız sayesinde iyileşmişti. Jeremy her işte başarılıydı ama, bir tek sevişmekte değildi. Dikkati fazla yoğun, ilgisi çok fazla alana dağınıktı. Bu durumda seks isteği pek çok olamıyordu. Bir türlü kendini rahat bırakmasını bilemeyen kötü bir sevgiliydi. Mary'ye rastlayınca kadar kadınlardan sürekli kaçardı. Çünkü kadınlar onun gururunu kırıyor, bir eksikliği olduğunu ona hatırlatmış oluypr, o da bu konuyu düzeltemeyeceğini bal gibi biliyordu. Üç yaş küçüktü M a r y ondan. Daha otuzuna gelmeden boşanmıştı. Jeremy ile

63

-a

• v• <'

olan ilişkisini tatmin edici bir aşk haline dönüştürecek yeteneği ve sabrı vardı. Evlenebilirdi de onunla. Kariyerinin bu döneminde evlenmenin sakıncalı olduğunu duymamış olsa... Ama duymuştu. Biliyordu. Bu durumda kıza New York'a gideceğini, iki yıl boyunca İngiltere'ye dönmeyeceğini söylemek zorunda kalmıştı.

Mary ağlamaya başlayınca Jeremy çok duygulanmış, bunu bir İltifat kabul etmişti. Ona iyi bir hediye almaya karar verdi. Kendisini hatırlatacak bir şey. Takı. Yatak odasına döndüğünde Mary de uyandı. Yorganı yana fırlattı, gözlerine düşen gün ışığını kesmek için kolunu yüzünün üstüne attı. Jeremy'nin Amerika'da göreve başlama gününe en çok iki hafta kalmıştı. Bunun tadını çıkarmak niyetindeydi.

«Saat on,» dedi. «Sana kahve getireyim.»

«Teşekkür ederim, sevgilim.»

O odadan çıkarken Mary gülümseyerek arkasından baktı. Mutfak çok yakında olduğu için demliğe su doldu-ruluşunu duyabiliyordu. Jeremy hafta sonlarında ona (yatakta kahve vermek gibi küçük nezaketler göstermeyiseverdi. O da kendine göre seviyordu Mary'yi. Zaten Mary de ondan verebileceğinden fazlasını istemiyordu ki. Çok özleyecekti onu gidince. Ama, New York fazla uzak bir yer sayılmazdı. Belki arasına gider, Jeremy'yi görürdü. Onu Mary kadar iyi anlayan bir başka kız bulamazdı nasılsa. İki yıl da pek uzun bir süre sayılmazdı. Jeremy' nin haberi yoktu ama, Mary çok kararlı bir insandı. Evlenmek istiyordu onunla. Onu fazla seksle boğmak, evlenmeye gidecek yolların en kötüsüydü. Gençliğinde öğrendiği bir özdeyişi hatırladı. Müziği her zaman iyi bir notada kesmeli. Dün gece özellikle başarılı geçmişti. Burada bırakmak gerekirdi bu işi. Yataktan kalkıp ipekli pijamalarını giydi, saçlarını fırçaladı. Jeremy odaya döndüğünde Mary yatağında oturuyor, gözlüğünü takmış gazete okuyordu.

Kahvelerini içtiler ve günlük haberleri dosça tartıştılar. Jeremy arabayla kırılık bir yere gitmeyi, tanınmış bir nehir lokantasında öğle yemeği yemeyi planlamıştı. Hafta sonlarında boş kalmayıp bir şeyler yapmayı ikisi de seviyorlardı. Bomboş geçecek bir güne dayanamazdı Jeremy.

64

Gece de Chelsea'da oturan bir arkadaşının evine, içki içmeye götürecekti Mary'yi.

Birlikte geçirecekleri günü her ikisi de hevesle bekliyorlardı.

Bayan Graham heyecanla, «Charley, hayatım, bu sabah Davina'yı gördün mü?» dedi. «Ölü gibiydi rengi, dikkat ettim mi?»

«Oldukça yorgun görünüyor,» diye karşılık verdi kızı. «Belki uyuyamamıştır.»

«Bence çok fazla çalışıyor.» Bayan Graham düşünüyordu. Charley bu sabah geç kalkmış, Davina kapıdan çıkarken merdivenlerden yeni inmişti. Bir dilim kızarmış ekmek alıp üzerine tereyağ ve marmelat sürdü. Ablasının gözlerinin altında siyah halkalar görmüştü. Eğer söz konusu olan Davina olmasa, akla çok uygun açıklamalar gelebilirdi. Polonyalı onun peşinden gitmişti hemen. Char-ley ona en parlak gülümsemesini yolladığı halde. Dün gece yatak odasının kapısına gelmesini bekliyordu Char-ley adamın. Sonra gelmeyince, uyumayı seçmişti.

«Pavel'le dışarı çıkarken gördüm onu,» dedi Charley annesine. «Nereye gidiyorlardı?»

«Ormanda yürüyeceğiz dediler.»

«Biliyor musun, anne... Pavel için söylediklerine inanmıyorum. İkisinin arasında bir

şey var. Sabahın bu saatinde kim yürüyüşe çıkar? Bence onunla yalnız kalmaya çalışıyor.»

«Ah, şekerim, saçmalama, Davina hiç o tip kız değildir. El ele ormanda yürüyüş yapan sendin hep. Dönüşte de yanındaki zavallı adam kemik izlemiş köpeğe benzerdi.»

Charley 'kahkahayla güldü. «Pek romantik değil, değil mi?» dedi. «Çok zalimsin anne. Böyle de söylenir mi? Hem zaten ben yürüyüşe her zaman medenî saatlerde çıkardım. Sabahın dokuz buçuğu gibi korkunç bir saatte değil. Hani Tony French denilen o tatlı çocuğu hatırlıyor musun? Brian'ın en iyi arkadaşıydı.»

«Hatırlıyorum,» dedi annesi. «Bana biraz çay verir misin?»

«Bana evlenme teklif etti,» diye kıkırdadı Charley.

mülteci

65/5

«Boşandığı zaman için tabii.» Gülmekten çayını tabağa döktü. «Şu erkekler amma da komik, değil mi? Brian da beri yanda kıskançlığından çatlıyordu bu arada. Acaba evlendikten sonra ne diye öyle değişti Brian? Çok yazık oldu. İyi eğlenebilirdik birlikte Ama birinci yıldan sonra o lanet olası işinden başka hiçbir şey düşünmez oldu. Öfff, her neyse... Acaba bizimkiler ormanda ne yapıyorlar dersin?»

«Davina'yla Pavel mi? Bilmem; yürüyorlardır herhalde.»

«Sabahın çiğleri arasında, ha? Acaba ne konuşuyorlardır? Dünya olaylarını mı? Demirperdeyle olan ticareti mi? Oradaki ağaçlardan birinin üzerindeki kuş olmak isterdim şimdi»

«Kahvaltını bitir, tatlım, sonra da giyin. Döndükleri zaman da öyle şeytanlıklar yapma. Davina kendisine takılınmasından hoşlanmaz.»

«Evet. Hiçbir zaman da hoşlanmadı,» dedi Charley. «Richard için de beni asla affetmedi. Biliyorsun bunu, değil mi?»

«Affedecektir,» diye avuttu onu Bayan Graham. «Kendine yeni birini bulup mutlu olduğun zaman, ikiniz tekrar dost olacaksınız.»

Charley ayağa kalktı, kolunu, annesinin omuzlarına attı, yanağını hafifçe öptü. «Öyle tatlı ve iyimsersin ki,» dedi. «Umarım haklı çıkarsın.» Sonra yukarıya, giyinmeye gitti.

«Önce orada kalıp batıyla ilişki kurmayı, Penkovsky gibi onlar için çalışmayı düşündüm,» diyordu Sassanov. «Ama Rusya'da hainlerin ömrü kısa olur. Bir şeye yarayacak kadar uzun süre sağ kalamazdım. Bunun üzerine bu tarafa gelme planları yaptım. Jacob ve karısı hakkında uzun bir rapor verdim, içinde ne yazsam, Jacob'a bir

zararı olmazdı nasılsa. Ama karısını siyasetin dışında tutmaya, kurtarmaya çalıştım. Yararı olmadı. On iki yıllık ağır işçilikten dönünce ihtiyar bir kadın olacak. Belki de ölür. Zaten fazla güçlü kuvvetli bir kız değildi.»

«Kararını vermen ne kadar sürdü?»

Davina onun yanında yürüyordu. Yerdeki çimenler

66

ıslaktı ama, dalların arasından güneş ışığı üstlerine gete-biliyordu. Ortalıkta yeşilliklerin kokusu, toprak kokusuna karışmaktaydı. Açık, pırıl pırıl, harikulade bir sabahtı.

«O günü hatırlıyorum. Aslında gün değil, gecenin yarısıydı. Hafta sonu için köye gitmiştik. Karım yanımda uyuyordu. Aylardan beri sevişmemiştim. Jacob öldüğünden beri. Bana nedenini biç sormamıştı. Ne kadar üzgün olduğumu, ne kadar mutsuz olduğumu biliyordu. Uyumuştum o. Ben uyanıktım. O zamana kadarki gibi yaşayıp gidemeyeceğimi biliyordum. KGB ile çalışmayı sürdüremezdim. Yaptığım iş, Belezky'ler gibilerini izlemek, onları cezalandırılmak üzere yetkililere teslim etmekten başka neydi di? Tımarhanelere kapatılsınlar, ilâçlara, işkencelere dayansınlar diye. Ya da Gulag'a gönderilsinler diye. Jacob'un karısı gibi. Hayatta sevmekten başka günahı olmayan o kadın gibi.

«Kararımı o zaman verdim. İltica edecektim- Ancak o zaman uyuyabildim. Haftalardan beri ilk defa olarak.»

«Aileni bırakmak zorunda kaldın,» dedi Davina. «Bunu nasıl kabul ettirebildin kendine?»

«Çünkü onları yanıma alamazdım. Yalnız gitmem gerektiğini biliyordum. Geride bıraktığım zaman onları kimse suçlayamazdı. Bir şey bilmedikleri sürece, güvende-ler demektir. Öyle düşünmüştüm o zaman. Ama artık emin değilim. Elimde yalnız sokakta yürürlerken çekilmiş o resim var. Sen de özgür olduklarını, iyi olduklarını söylüyorsun bana.» Sustu ve Davina'ya baktı.

«Bana yalan mı söyledin?» dedi. «Söyle. Doğruyu şimdi bilmem gerek.»

«Yalan söylemedim,» diye karşılık verdi Davina. «Durumları iyi.»

Sassanov döndü, yürümeye başladı. «Elimde senin Generalinin isteyeceği bir şey var,» dedi. «Bilgi vermek değil. Bu bilgilerden nasıl yararlanabileceğini söyleyebilirim ona. Ortadoğu'yu ve petrolü kurtaracak bir silâh verebilirim' eline.»

Davina sesindeki heyecanı gizlemeye çalışarak, «Bana sövlersen ona iletirim,» dedi. «Birlikte bir anlaşmaya varabiliriz.»

«Ömrümün geri kalanını bu küçük ülkede geçirmek istemiyorum. Beni boğuyor.

Karımla kızımı yanımda is-

67

tiyorum. İki yıl boyunca sizinkilerie çalışırım. Daha sonra nereye yerleşeceğimi ben kendim seçeceğim.»

«Bu çok mantıklı. Eminim ki General de kabul eder.»

Sassanov adımlarını sıklaştırdı. «Ne istesem kabul eder,» dedi. «Ama ben ondan yalnızca söz istemiyorum. Fedya'yla kızımı istiyorum... burada, yanıbaşımında. Ancak o zaman konuşmaya başlar, ona ve adamlarına bilgi veririm. Önce karımla kızım gelmeli.»

Küçük ormanın sonuna varmışlardı. Meydanlığa, güneşe çıktılar. Tepelerin 'manzarası o kadar güzeldi ki Da-vina onun kolunu tutup durdurdu. Kasabanın kilisesi, sivri gri parmağını gökyüzüne uzatıyor, Salisbury ovasının canlı renkleri göz alabildiğince serilmiş duruyordu.

«Şuraya bak!» dedi Davina. «Burada nasıl boğuluyor olabilirsin?»

Sassanov onun kendisine gülümsediğini gördü, yavaşça o da gülümsemeyi başardı. «Anoak sana Rusya'yı gösterebilirim anlarsın,» dedi. ((Belki günün birinde gidersin oraya. O zaman beni hatırlarsın.»

Yavaş adımlarla çayırın üzerinde ilerlemeye koyuldular. Sürekli esen rüzgâr Davina'nın saçlarını uçuruyor, her ikisinin de yüzünü acıtıyordu.

«Ya ailen gelmezse... O zaman ne olaoak?»

«Onlara benden bir mesaj göndermelisin. Geleceklerini biliyorum.»

«Ama diğer seçeneği de düşünmek zorundasın,» diye direndi Davina. «Ya reddederlerse ne olacak? Ya da biz başaramayıp...»

«Eğer reddederlerse ben geri dönerim.»

«Yapamazsın!» Davina durup ona dönmüştü. Uçuşan saçlarını iki eliyle yüzünden uzak tutmaya çalışıyordu. Rüzgâr birden pek hızlanmıştı.

«Yapamazsın bunu!» dedi tekrar. «Öldürürler seni! Balezky'ye öyle yaptıktan sonra, sana neler yaparlar sanıyorsun?»

Sassanov onun elini tutup düdüdü. Rüzgâra arkalarını dönünce hızla ormana doğru koşmaya başladılar. Sassanov bir yandan haykırarak cevap verdi.

«Bir anlaşıma varabilirim. Jacob'la ötekiler için anlaşma falan vakti. Batıya geçtikten sonra tekrar vatanına dönen için her zaman af umudu vardır.»

«Doğru dürüst işitemiyorum! Allah kahretsin bu rüzgârı.»

Ormana girince rüzgârdan büyük ölçüde kurtuldular. Gökyüzü sakin bir maviydi. Güneş pırıl pırıldı. Birkaç küçük bulut batıya doğru kayıp gitmekteydi.

«Ben kendimi koruyabilirim,» dedi Sassanov. «Kamu gözünde tekrar değerimi kazanırım. Ve belki de içerden onlara karşı çalışırım.»

«Yani ailen olmadan kalmayacaksın, öyle mi?»

«Evet.»

«Pekâlâ,» diye başını salladı Davina. «O halde sana onları getirmek zorundayız demektir. Yryerek kasabaya inmek ister misin? Çok güzel bir yerdir. Sen ömründe hiç pub'a girmedi, değer mi?»

«Generalin izin vereceğinden emin misin?» diye sordu. Sassanov. «Peşimize bazı güvenlik önlemleri takmadan ikimizi böyle başıboş göndermiş olduğuna inanamıyorum.»

«Taktığından ben de eminim. Ama onları nasılsa görmeyiz. Sen tek başına gidersen, o zaman belki.»

«yleyse götür beni şu pub'a. Ama bira imeyelim!»

Davina güldü, «Söz veriyorum,» dedi. Yüzüne güzel bir renk gelmişti. Uykusuz geçirdikleri gecenin izleri görünmüyordu artık. Ciddi taranan salar tam bir dağınlık içindeydi. Daha genç, daha canlı gözüküyordu. Yokuştan aşağı, kasabadaki pub'a doğru yürürlerken Davi-na sahiplenircesine onun koluna girdi.

Onun neler hissettiğini biliyordu Sassanov. Aylar boyu gösterilen sabır, sonunda başarıya ulaşmıştı. Meslek açısından mutlu ve heyecanlıydı. Ayrıca kendi için en önemli savunma kalesi saydığı çizginin öte yanına adım atmıştı. Artık Sassanov onun gözünde bir erkekti, bir iddia değer. Öyle bir erkek ki, kızkardeşinin yatağı yerine, onun yatağını seçmişti- Hem de yıllar önce onun kendine güvenini sarsıp nefretini kazanmış olan kırıkardeşi-nin. Kasabaya girdiklerinde parketmiş duran arabalardan hangisinin Generalin adamlarına ait olabileceğini düşünerek gülümsedi. Acaba adamlardan bazıları pub'da mı oturuyorlardı?

Stonehenge'de Davina'nın kendisi için aldığı kartpostalı hatırladı. Yine parası yoktu.

«Bana biraz borç ver,» diye mırıldandı. «İçkilerin parasını ödeyebilmek .istiyorum.»

Davina, «Erkeklerin birçoğu hesabı kadının ödemesinden alınmıyorlar artık,» diye karşılık verdi.

«Ben aldırıyorum. Bana biraz borç ver.»

«Rusların bu kadar eski kafalı olduğuna şaşıtm,» diye fısıldadı Davina. «İşte beş sterlin. Ben beyaz şarap istiyorum.»

Sassanov parayı aldı, omuzlarıyla kendine yol açarak bara doğru ilerledi. Davina bir köşede Mirror gazetesini okuyan adamın elindeki gazeteyi Sassanov'a göz atabilecek kadar alçalttığını farketti. Özel bölümün adamı, dedi kendi kendine. Ya da büronun kendi adamı. İstedikleri olmazsa Rusya'ya dönmekten öyle güvenle söz ediyor ki... Ellerini kavuşturup tırnaklarını gözden geçirdi. Renkli oje sürse bayağı güzel görüneceklerdi... Ne dediğini biliyordu Sassanov herhalde. Ama Davina, Generalin onun gitmesine izin vereceğine bir türlü inanamı-yordu.

Saat yarıma kadar barda kaldılar. Eve dönmek üzere çıktıklarında, köşede gazete okuyan adam gazetesini masanın üzerine bırakıp ayağa kalktı, kısa bir süre pencerenin önüne dikilip durdu. Karşıdaki park yerinde bekleyen Ford Cortina arabanın sürücüsü motoru çalıştırdı, yürümekte olan kadınla erkeğin bulunduğu tarara doğru yavaşça ilerledi. Şoför ikisinin kolkola olduğuna ve aralarının çok yakın gözükmesine de dikkat etti. Alçak sesle telsiz telefona bir şeyler söyleyerek Marchwood'daki evin önünden geçti. Öğleden sonra nöbetini bir başkasına verecekti.

DÖRT

«Bu kadar erken gitmen şart mı?» Yüzbaşı Graham üzüntüsünü saklayamamıştı.

Charley ona doğru eğildi. Bir elini babasının koltuğunun koluna, bir elini arkasına dayayıp kendini denge-70

lemisti. Bir tablo gibi görünüyorlardı baba kız. Yaş ve güzellik birbirlerine gülümsüyor. Charley'in çaydan sonra gideceğini söylemesi üzerine babanın yüzündeki gülümseme sitem dolu bir kaş çatışına dönüşmüştü.

«Hem bunca zamandır gelmedin, hem de acele gidiyorsun. Hiç değilse yemeğe kalsaydın bari.»

«Kalırdım hayatım, ama bir kız arkadaşımın verdiği partiye gideceğim diye söz verdim. Gitmezsem çok bozulur. Kızma bana ne olur,» diye mırıldandı alçak sesie. «Gelecek hafta yine gelirim... Söz. D a v y gelmiyorsa tabii.»

«Gel dışarı çıkalım,» dedi babası. «Bahçede kısa bir yürüyüş, ha?»

Davina ikisinin birlikte çıktıklarını gördü. B i r k o l t u k -ta gazete okumakta, Sassanov da ötekinde uyulamaktaydı. Y ü z ü yorgundu. Dinlenmeye çalışıyordu. Bir dakika sonra babasıyla kızkardeşinin pencerenin dışından geçtiklerini gördü. Kolkola girmiş, konuşuyorlardı. Babası kendisiyle hiçbir zaman böyle yakın olmamıştı. K o -

luna da girmemişti. Aldırđım yok, diye dűşündü içinden. Babasının iki kardeşi bu kadar belirgin biçimde ayırmasından ötürü artık ne kıskançlık, ne de acı duyuyordu. Kendi hayatı, kendi dünyası vardı onun. Babasını o dünyanın dışında tutabilecek durumdaydı artık.

Sassanov'un kendini uyuyacak kadar rahat bırakmasından memnundu. İçindeki zafer ve heyecan duygularını kendine saklıyordu Davina. Belli etmediğinden pek emindi. Duyduğu yalnızca profesyonel tatmin değildi. Kendi kendine bir şey kanıtlamıştı aynı zamanda. Daha doğrusu Rus kanıtlamıştı bunu ona. Kendisinin de bir erkeğe verebileceğı bir şeyler vardı. Kızkardeşini reddet-imes'ı şaşırtıcı bir olaydı. Daha önce bir sürü akıllı erkeğı budalaya çeviren güzelliğe, çekiciliğe, cinsel mıknatısa kanmamıştı Sassanov. «Bir erkekten yalnızca almasını bilir...» demişti. Bu sözüyle bir kenara bırakmıştı Char-ley'i. «Ben vermesini bilen bir kadına ihtiyaç duyuyorum,» demişti.

İsteyerek vermişti Davina da. Sassanov istediğı sürece devam da edecekti. Generalden en i y i şartları kopara-bilmesi için yardım edecekti ona. Karısıyla kızının Rusya' dan çıkarılıp getirilmesi için ısrar edecekti. Adamın on-

71

bir süre gelmez. Sen gelecek hafta gel, Charley, tatlım. Ziyaretinin tadını çıkaralım kendi kendimize.»

Charley babasının kolunu sevgiyle sıktı. «Gelirim,» dedi. «Söz veriyorum. Bunlardan anneme söz etme, olur mu? Canının sıkılmasını istemiyorum.»

«Söylemem. Haydi, içeriye girelim. Hava serinliyor. Gitmeden önce bir çay iç.»

Charley babasının yüzündeki yalvaran bakışı farket-ti. «Tabii içerim,» dedi. «ikimiz mutfakta içeriz başbaşa. Sonra da eşyalarımı toplar, yola çıkarım.»

Her zaman yakın olmuşlardı birbirlerine. Charley daha bebekken bile babasını kendisine herkesten daha yakın bulmuştu. İçine bir rahatlık, bir güven veriyordu babası. Yaramazlık yaptığında babasının affedeceğinden her zaman emin olmuştu. Aynı şey yetişkinlik yaşlarında da devam ediyordu. Davina'nın nişanlısını elinden alıp onunla evlendiğı için hiç sitem etmemiştı babası ona. Oysa ıbütün aile yapmamasını söylemiş, öğütler vermişlerdi. Evlilik iki yıl içinde sona erdiğinde Richard içkiye düşmüş, hemen hemen iflasın da eşiğine dayanmıştı. Yüzbaşı Graham o zaman Charley'i hemen bağına basmış kendi avukatlarını Richard'ın üzerine salmıştı. Charley'in ikinci deneyi daha umutlu görünmüştü. Bu seferki aday, hayranlık duygularıyla kendinden geçmiş genç bir mimar değildi. Charley'den bir on yaş büyük, zengin bir iş adamıydı. Kendi yatırım şirketi vardı. O evlilik çökünce de Charley hemen tekrar evine koşmuş, avutulmayı, kendisinin haklı olduğuna inandırılmayı beklemiştı.

Kendi haklılığına ancak annesiyle babasının yanın-dayken inanabiliyordu. Bir de yeni bir aşkın eşiğindeyken. Çünkü o zamanlarda, babasının benzer sınırsız bir sevgi ve hayranlık daha bulma umudu oluyordu. Kendine güveni ve iyimserliği, mantığını öyle

zamanlarda bastırıyor, ilerisini düşünmeden hemen yeni serüvene başla-yıveriyordu. Charley için aşk, kusursuz mutluluk vaat eden ve her seferinde hüsrarla sonuçlanan sürekli bir arayıştı.

Annesiyle babasına çok bağlıydı. Ama onların yanında fazla uzun kalamazdı. Ancak canı yanmış, mutsuz olduğu zamanlar, tedaviye ihtiyaç duyduğu zamanlar uzun

73

lan istemesinden ötürü bir kiskançlık [duymayacaksın](#). Ate şin yanına diz çöküp tutuşturdu, alevlerin odunların arasında yükselmesini seyretti.

Oda sessiz ve sakindi Yerde otururken ateş onu yavaş yavaş ısıttı. Kibriti hâla elinde tutuyordu. Sassanov'un mutlu olmasını istiyordu. Artık ikisi hasım değil, müttefikler, içinde büyük bir rahatlık hissediyordu. Arkasında bir hareket duyup döndü. Sassanov uyanmış kendisini seyrediyordu.

«Yerde otururken küçük bir kız çocuğuna benziyor-sun.» dedi.

«Biraz uyudun. Çay ister misin?»

«İngiliz çayından nefret ediyorum.»

«Aksilik etme. içine limon koyalım.»

«Herkes nereye gitti?»

«Annem galiba bahçede. Babamla Charley de yürüyüşe çıktılar.»

«Siz bu ülkede bunu bir tutku haline getirmişsiniz Her dakika yürüyüşe çıkıyorsunuz.»

Davina onun gözündeki tahrik edici bakışı gördü ve ayağa kalktı. «Çay getireyim sana,» dedi. «Ateş sönmese, olur mu?»

Bahçede Charley, Londra'ya neden dönmesi gerektiğini anlatıyordu:

«Yalnız arkadaşımın partisi de değil, hayatım,» diyordu. «Sana söylemek hoşuma gitmiyor ama, Davina He birlikte burada olmak benim için kolay değil. Onu görmeyeli iki yıl geçtiği halde Richard konusunda hâlâ eskisi kadar öfkeli. Üzerinden beş yıl geçmiş bir olay için artık bana duyduğu nefret biter sanıyordum.»

«Bunun böyle olacağından korkuyordum zaten,» dedi babası ciddi bir sesle. «Annene de söyledim belki tatsızlık çıkar diye. Mesele nerede, biliyor musun? Davina kendine başka bir erkek bulamadı. Herhalde tek şanslıydı Richard onun.» içini çekti. «Richard sana âşık olduysa bunu önleyemezdin ki,» dedi. «Ama onunla evlenmen yazık oldu. Davina bumu asla unutamıyor... daha doğrusu annen öyle söylüyor ve herhalde haklıdır. Yine de durum çok tatsız. Senin gelip evde bir hafta sonu geçirmeni hevesle bekliyordum. Davina evde kalmış bir kız olmayı yeğliyorsa suç kendisinin! Başka

bir,erkek için hiç çaba

72

kalabilirdi. Aradan bir süre geçtiğinde neden onlardan kaçıp uzaklaşmak isteği duyduğunu kendi de anlamıyor-du. Yalnız içinden gelen sesi izliyor ve bundan suçluluk duyuyordu. Mutfakta babasına çay yaparken ikisi: kendilerini bir komplonun üyeleri gibi hissetmekteydiler. Derken Chariey eşyalarını toplama vaktinin geldiğini söyledi. Mutfak kapısında kolunu babasının boynuna doladı, uzanıp onu öptü.

«Hafta sonu böyle kısa olduğu için üzgünüm,» dedi. «Ama unutma... en gerçek sevgilim sensin!» Küçüklüğünde bir partiye veya dansa gideceği zamanlarda babasına böyle veda ederdi. Ön kapıda heyecan içindeki kavalyesi beklerken: Ama Chariey bu sözün kendi açısından ne kadar doğru, olduğunu ne yazık ki anlayamıyordu.

Davina'ya kısaca veda etti. Davina o Polonyalıyla birlikte ateşin karşısına çömelniş çay içmekteydi. Char-iey bir an için, onları rahatsız ediyormuş gibi bir duyguya kapıldı. Davina'nın yanına gelmedi. Kapının eşiğinde durup o şahane güzelliğini bir kere daha sergiledi. Güzel gezgin, yola çıkmak üzere. Bavulu elinde, öbür elini havada sallayarak veda ediyor. Davina ile Polonyalının gözlerini birbirinden ayırıp ona baktıklarını gördü. Aralarında bir bağ, bir yakınlık var gibiydi. Yanyana oturmadıkları, birbirlerine dokunmadıkları halde. Polonyalı ayağa kalıktı. Ama Charley'e doğru yürümedi. Başka erkekler gibi bu vedalaşmayı bahane edip onun elini tutmaya yanaşmadı. Arkasında şöminenin ateşi ve lambanın ışığıyla orada öylece dururken öylesine sağlam ve tehlikeli görünüyordu ki! Bu adam Charley'in başlangıçta sandığı gibi kolay bir av değildi. Ayrıca Davina'nın yüzünde gizli ve zafer dolu. bir ifade vardı.

ikisi peşpeşe «Güle güle» dediler. Chariey hissetmediği bir neşeyle onlara karşılık verdi ve çabucak kapıyı kapayıp çıktı.

«Eh, bu oldukça kısa bir ziyaret sayılır,» dedi Davi-na yüksek sesle. «Herhalde Londra'da zavallı garibin biri onu bekliyor olmalı. Birer içki içelim.»

Sassanov elini onun omuzuna kuvvetle bastırdı. Parmakları acı verecek kadar.

«Yukarıya çıkalım,» dedi.

74

Jeremy Spencer-Barr genellikle çok güzel kızlardan kaçınırdı. Kendilerine hayran olacağından eminmiş gibi davranışlarıyla rahatsız ediyorlardı Jeremy'yi güzel kızlar. Kokteyl partide ilk yarım saati bir bankacıyla konuşarak, sonra da Mary'nin tanıştırdığı ünlü bir çapkınla sohbet ederek geçirdi. Dedikodu sayfalarında epey adı geçiyordu bu çapkının. Jeremy nereye gitse havadis toplamaya çalışıyor, en küçük ayrıntıyı, ilerde belki başka birşeyle bağlanır diye, aklında tutmaya çalışıyordu. B u -gün de bankacıdan aldığı mâli haberler olsun, Amerikanın İRA'ya silâh sattığı yolundaki dedikodular olsun, onu çok ilgilendirmişti.

M a r y bîrden onu kolundan yakalayarak, « A h , işte Charley Ransom geldi,» dedi. «Seni ona tanıştırmamam daha i y i olur, sevgilim. Erkek yamyamıdır Charley bir bakıma.»

Jeremy salona yeni giren kıza doğru baktı. Kızıl saçtan pek hoşlanmazdı ama, bu kız insanı afallatacak kadar güzeldi. Erkek yamyamı olması yanına sokulmayı hiç de çekici kılmıyordu yazık ki.

«Beni merak etmesen de olur,» dedi.

«Kızkardeşi de sizin Bakanlıkta çalışıyor,» diye açıklama yaptı Mary. «Charley ablasının nişanlısını elinden aldığı zaman Graham ailesinde büyük rezalet çıkmıştı.»

«Graham mı dedin?» diye sordu Jeremy.

«Evet, evlenmeden önce adı Charlotte Graham'dı. Ablasıyla hiç tanışmadım. Çok forslu bir sekreter miymiş, neymiş. Hadi, gel, sevgilim... elbette tanıştıracam seni. Şaka yapıyordum.»

«Pekâlâ,» dedi Jeremy olağan bir tavırla.

Mary'nin peşinden yürüdü ve kendini, o saçından hoşlanmadığı güzel kızla karşı karşıya buldu. Kızın çevresinde bir sürü erkek vardı. Mary onunla öpüştü. Bu geleneğe her zaman çok şaşardı Jeremy. Bir erkekle bir kadın arasındaki sosyal öpücüğe bile hayret duyardı. Hele iki kadın arasında olunca, ya sahtekârlık, ya da gereksizlik örneğiydi.

«Jeremy Spencer-Barr, bu da Charlotte Ransom.»

«Charley deyin lütfen,» dedi kız. «Charlotte fazla iddialı bir kelime.» Ona göz kamaştırıcı, dostça bir gülümsemeye baktı.

75

Graham, Savunma Bakanlığında forslu bir sekreter, ha? Aynı insandan söz ettiklerinden emin olmak istiyordu Jeremy. Bir tek kere gördüğü Davina Graham'ı gözünün önüne getirmeye çalıştı. Charlotte Ransom'la aralarında pek bir benzerlik yoktu. Bir tek o saçlar. Gerçi Davina'nın saçları o kadar gür ve kızıl değildi ama, aşağı yukarı o renkti işte. Birazcık daha koyu... akaju.

«Ablanız Savunma Bakanlığında çalışıyormuş diye duydum,» dedi. «Ben de oradayım.. Acaba hiç karşılaştık mı kendisiyle?»

«Bilmem... karşılaştınız mı? Ablam hiç işinden söz etmez. Çok garip bir raslantı ama, onu daha bu hafta sonu gördüm. Bizim evde.»

«Öyle mi? Bakanlık epey kalabalıktır. Belki Graham adında pek çok'kişi vardır. Patronu kim?»

«Eski bir aile dostu. Tuğgeneral James White. Siz uzakta falan mıydınız, yoksa hafta sonlarını Londra'da mı geçiriyorsunuz?» diye sordu Charley. Erkekler genellikle onunla karşılaştıkları zaman üçüncü şahıslardan söz etmezlerdi. Jeremy'y'i oldukça yakışıklı, ama biraz soğuk bulmuştu.

«Evet, maalesef öyle. Pek sık uzaklaşamıyorum buradan. Sanırım ablanızla tanıştım... ne raslantı. Size pek benzemiyor, özür dilerim ama...»

Charley bu iltifatı kabul etti ve hemen oradan uzaklaşmamaya karar verdi. «Pek benzemeyiz,» diyerek güldü. «O ciddidir. Başını dertlere sokan hep ben olurum.»

«Şanslı dertler,» dedi Jeremy hemen. Kızın yüzündeki memnun gülümsemeyi görünce aklından onu salak bir inek diye değerlendirdi, iltifat bekleyen kadınlardan nefret ederdi.

«Siz nereye gitmiştiniz? Eviniz nerede?»

«Annemle babam Salisbury yakınında oturuyorlar,»-diye karşılık verdi Charley. «Eskiden kalma, çok güzel bir evimiz var. Davy de, ben de orada büyüdük. Ne zaman buradan kendimi kurtarabilsem, oraya koşmaktan hoşlanırım. Şu anda boşanma davamla uğraşıyorum. Çok tatsız bir dönem. Siz Mary'nin arkadaşısınız, öyle mi? Sizden söz ettiğini çok duydum»

«Umarım iyi şeyler söylemiştir.»

76

«Aa, elbette. Duyduğuma göre yaman biriymişsiniz, Bay Spencer-Barr. Mary çok şanslı bir kız.»

«Öyleyim, değil mi?» diye söze karıştı Mary Walker. Jeremy'nin koluna girip Charley'e tatlı tattı gülümsedi.

Jeremy, «Kızkardeşinizi nerede gördüğümü hatırlamaya çalışıyordum,» dedi. Bir yandan düşünüyordu. Davina'nın bir koca hafta sonu boyunca Londra dışında ne işi olabilirdi? Acaba Sassanov görevini almışlar mıydı üstünden? Eğer öyleyse, yerine kimi koymuşlardı? «Evli değil, değil mi?» diye sordu. «Bazı insanlar iş hayatlarında genç kızlık soyadlarını kullanmayı sürdürüyorlar da!»

«Hayır, evli değil,» dedi Charley.

Tekrar Davina konusuna dönülmesi canını sıkıyordu. Hele zavallı Mary'nin malını korurcasına oracıkta nöbet beklemesi! Charley bundan sonra sırf sessizliği bozmak ve kendini savunmak amacıyla konuşmak zorunda kaldı. Mary biliyordu Richard olayını çünkü. Hem bu sessizlik iyi olmuyordu. Charley konuşmaların hep akmasından, sürmesinden hoşlanırdı.

«Hafta sonunda yanında garip bir Polonyalıyı da getirmişti,» dedi neşeyle. «Havada aşk kokuları alıp durdum. Ama Davina hiçbir şeyi kabullenmedi. Belki de göz açıp kapayıncaya kadar onu Demirperde gerisine kaçırlar.»

Herkes gülüştü, Jeremy de katıldı. Bir Polonyalı... Ulu Tanrım... acaba mı? Ama nasıl olur? Düşünmek için bir saniye bulmaya çalıştı. Kendini toparlaması şarttı, Onlara içki getirmek bahanesiyle uzaklaştı. Bir Polonyalı... Sassanov olmalıydı bu. Başka hiçbir açıklaması olamazdı. Denetlemeden uzak bir hafta sonu... aileyle tanışma. Havada aşk kokuları. Herhalde adam pes etmiş, Batı ile işbirliği yapmaya razı olmuştu. Eğer bu kendini beğenmiş kız haklıysa, görevli artık adamın metresiydi. Elinde üç kadeh ve yüzünde parlak bir gülümsemeye geri döndü. Parti sohbeti akıp gidiyordu. Mary'nin kendisini başka taraflara sürüklemesine izin verdi, sonra bir ara tuvalete gitmeyi bahane ederek onun yanından ayrıldı. Salona döndüğünde Charlotte Ransom'un yanından geçti. Charley yine bir yığın sırtkan erkeğin ortasındaydı. Jeremy onun koluna hafifçe dokundu.

«Biz birazdan gidiyoruz,» dedi. «Size bir ara telefon edebilir miyim?»

77

Başka kadınlara ait erkeklerin kendisine bu şekilde yaklaşımlarda bulunması o kadar olağandı ki, Charley bir an bile duraklamadı.

«Çok iyi olur,» dedi. «Rehberde numaram var. Evim Portman Meydanında.»

«Ararım sizi.» diye mırıldandı Jeremy, sonra uzaklaştı. Birkaç dakika sonra da partiden ayrıldılar. Mary'yi yemeğe götürdü ve ona olağanüstü iyi davrandı. Davina Graham'ın kardeşi gibi kadınlarla karşılaştırıldığında katışıksız altındı doğrusu. Eğer kariyeri söz konusu olmasa, gerçekten evlenirdi onunla. Ama tersine, Charlotte Ransom'a telefon; etmek, onu yemeğe götürmek zorundaydı. On beş gün sonra New York'a gidiyordu. Pek fazla vakti yoktu.

Davina, Sassanov'u Pazartesi sabahı erken saatte yola çıkardı. Annesiyle babası kapıda durmuş, nazik nazik el sallıyorlardı onlar uzaklaşırken. Babası Davina'ya karşı dikkati çekecek kadar mesafeli ve soğuk davranıyor, annesi de bunu telâfi etmek için fazla üstüne düşüyordu. Ziyaretin son bölümü, başlangıcından daha az başarılıydı. Davina havada esen soğukluğu, kızkardeşinin erken gitmesine bağlıyordu. Sassanov, aile arasındaki bu gerginliğin farkına vardıysa bile, bir şey söylememişti. Bayan Graham'la birlikte bahçeyi dolaşmış, sonradan Bayan Graham Davina'ya onu çok çekici bulduğunu, bitkilere ilgisinden de çok hoşlandığını söylemişti. Sassanov geceyi Davina'nın yanında geçirdiği anlaşılmasın diye kendi yatağını da bozmuştu bir ara.

Davina ana yola çıkarken dikiz aynasından arkaya baktı, kendilerini izlemekte olan gri bir arabayı farkettiler. Marchwood'dan çıktıkları anda takılmıştı peşlerine. Hal-dale Manor'a girip sağ salım güven artına alındıkları saniyeye kadar peşlerinde kalacaktı.

Sassanov onun aynaya baktığını görmüş, peşlerindeki arabayı farketmekte gecikmemişti. «Kafese dönüş!» deyiverdi.

«Ama uzun sürmeyecek. Generalle anlaşmaya vardığın anda, oturacağın yeri seçebilirsin. Herhalde bugün öğleden sonra gidip onu görürüm sanıyorum.»

78

«Seni terfi ettirmeliler bu iş için,» dedi Sassanov.

«Hoşuma gider elbette. Ama benim asıl istediğim, herşeyin kusursuz yürümesi. Ailenin buraya, senin yanına gelmesini, senin de bizimle tam bir işbirliği yapmanı istiyorum. Esas ödülüm bu olacak.»

«Mutlu sonlardan hoşlanıyorsun. Peri masallarındaki gibi. Ruslarda mutlu sonlar pek yoktur. Masalın sonunda cadı hemen kurt haline döner ve çocukları yer.»

Davina ona bir göz attı, sonra dikkatini yola verdi.

«Korkulu şeyleri senin kadar seven insan görmedim,» dedi bir yandan. «Herşeyin siyah tarafına bakmaya bayılıyorsun. Galiba bunu sırf beni üzme için yapıyorsun.»

«Belki de,» dedi Sassanov. «Ama beri yandan belki bâtil inançlarım vardır, kaderi şımartmaktan, işlere nazar değmesinden falan korkuyorumdur.»

«Kader diye bir şey yoktur,» dedi Davina ciddiyetle. «İnsanlar kendi alın yazılarını kendileri yazarlar. Seni İngiltere'ye getiren kader değildi. Kendin karar verdin gelmeye. Karınla kızını Rusya'dan çıkaracak olan da kesinlikle kader değil!»

«Başaramazsanız size kim engel olmuş olacak peki?»

«Başaracağız. Söz veriyorum sana.»

Londra yolunda aklına neden Peter Harrington'un geldiğini anlayamadı. Belki de kendi başarısı karşısında onun zavallı başarısızlıklarını düşünmüştü. Depresyon içindeydi Peter. Generali beklerken bir içgüdüyle Personel servisini aradı, akşamüstü birlikte bir içki içmeyi önerdi Peter'e.

James VWhite, daha Davina odaya girerken anlamıştı başarı haberleri getirdiğini. Kızın halinde bir güven, bîr canlılık vardı. Her zamankinin çok fazlası. Birkaç saniye sonra tahminlerinin doğru çıktığını gördü. Ayağa kalkıp Davina'nın elini sıktıktan sonra kız masanın karşısındaki koltuğa oturmuştu.

VWhite ona gülümseyerek, «Herhalde aşama yaptınız, Bayan Graham,» dedi. Daha ağzını açmasına fırsat bile vermemişti. «Bir şeyin sizi memnun ettiğini görüyorum. Hafta sonu iyi mi geçti?»

79

«Tam İhtiyacımız olan katalizörün yerine geçti,» dedi Davina. «Sizinle bir anlaşma

yapmaya hazır.»

«Tebrikler! Nasıl başardınız bunu?»

«Kendi yaptı. Kriz noktasına vardığında yanındaydım. Karısıyla kızının buraya getirilmesini istiyor. O zaman bizimle tam. bir işbirliği yapacak, iki yıl boyunca. Daha sonra İngiltere'ye yerleşmek istemiyor. Burasını sevmiyor. Bence Kanada gibi bir yere gitmek isteyecektir.»

General hemen cevap vermedi. Sonra ağır ağır...,

«Karısıyla kızı, öyle mi?» dedi. «Çok yazık!»

Davina ona baktı. «Neden? Onlara bir şey mi oldu yoksa? Aman Allahım! Ben Sassanov'a onların i y i olduğu yolunda teminat verdim!»

«Yo, bildiğimiz kadarıyla hâlâ iyiler,» dedi James Whiite. «Onları buraya kaçırabileceğimizi garanti ettiniz mi?»

«Buna mecburdum. Olmazsa yurduna dönmek istiyor. H e m de bu konuda ciddi. Engel olabilir misiniz, orasını bilemiyorum.»

General ekşi bir sesle, « B u bakan görevde kaldığı sürece, engel olamam,» dedi. « H e m zaten isteyerek işbirliği yapmadığı sürece bize bir yararı olamaz. Ama siz çok iyi iş başardınız, Bayan Graham. Tebrik ederim sizi. Onu evinize götürmek sizin fikrinizdi. Ben biraz garip bir davranış diye düşünmüştüm. Bunu itiraf etmek zorundayım. Ama görülüyor ki durumu iyi ölçüp tartmışsınız. Onu ne zaman görsem iyi olur? Görüşmeye hazır mı?»

«Şu anda vereceği bilgi, iştahınızı kabartmaktan öteye gitmeyecektir,» dedi Davina ciddi sesiyle. «Anlaşma şartlarını çok açık belirtti. Bence işleri hızlandırmakta yarar var. Kısa zamanda bir şeyler olmaya başlamazsa tekrar depresyona düşebilir. Sizinle buluşup ilk görüşmelere başlamak istiyor.»

General, «Bunu hemen ayarlayabiliriz,» dedi. Masan ı n üzerindeki programa göz attı, kaşlarını çattı. « B u h a f -ta olsun diyorsun, ha...» dedi. «Galiba perşembe iyi. Başka işleri biraz kaydirdik mi, tamam.» Masadaki interkom' un düğmesine bastı, sekreteri bitişik odadan cevap verdi.

«Perşembe akşamüstü geç saatteki randevularımı değiştir, olur mu? Yo, aldırma... gelecek haftaya at, gitsin. Evet, Teşekkür ederim.»

80

«Siz mi geleceksiniz?» diye sordu Davina.

«Hayır.» Biraz düşündü. «Bence Londra'da buluşsak daha az dikkat çeker. Benim kulüpte. Oraya zaten haftada iki kere gidiyorum. Kimse bir gariplik sezmez. Herhalde

Sassanov'un bir Perşembe günü saat beşte Garniek kulübe gelmesini de pek kimseler bekleyemez.» Kendi kendine kıkırdadı. «Başına şapka giydir, gözüne de gözlük tak,» dedi. «O kılıkta Perşembe günü bana teslim et. Her ikiniz için de güvenlik önlemi alacağım. Sen arabada bekle. Ben saat beşte holde olur, onu karşılarım.»

Görüşmeyi bitirmek için ayağa kalktı. Gözleri parlak ve dostça bakıyordu.

«Zeki kızsın,» dedi yumuşak bir sesle. «Onu sana teslim ederken iyi bir karar verdiğimi biliyordum.»

Birkaç saniyelik bir duraklama oldu. General el sıkışmak üzere elini uzatmadan önce durup onu süzdü. Davina birden, cevap vermek istemediği sorunun sorulacağından korktu. Zaten ne ilgisi vardı bu olanlarla? Ama General bir şey söylemedi. Divana'nın elini sıktı ve onu kapıya kadar geçirdi.

«Perşembeye kadar mutlu tut onu,» dedi.

Davina odadan çıkarken bu son cümlenin ne demek olabileceğini düşünüyordu. Bilemezdi General. Sassanov' un kendisiyle seviştikten sonra karar verdiğini bilmesine olanak yoktu. Bütün kadın casuslar gibi, diye düşündü, kendi kendine gülümsedi, Peter Harrington'u bulmak üzere Personel Servisi'ne doğru ilerledi.

Peter yakındaki pub'da içki içip konuşma fikrini reddetti.

«Masraf olacaksa oluversin,» dedi sırtarak. «Bu sefer modaya uygun gezeceğiz. Seni loş, romantik bir bara götürüyorum. Jermyn Sokağında.»

«Jules's barına mı? Londra'dayken orayı ikînci adresin yaptığını biliyorum. Ağzına her zeytin attığında sana bir sterline patlıyor. Herhalde masrafa geçireceksin beni ağırlamayı.»

«İyi bildin.» Davina arabayı PalI Mall üzerinden sürerken Peter ona baktı. Rahat ve sakin görünüyordu. Her zamanki kadar içine kapanık değildi. Oldukça çekioi bir

mülteci

81/6

kadın, diye düşündü Peter. Hayal gücünün böyle çalışmasına şaşırmıştı. Daha önce Davina Graham'ı hiç çıplak gözünün Önüne getirmeye çalışmamıştı.

Bir köşe masaya yerleştiler. Peter kendine viski, Da-vina'ya votka martini söyledi. Garson bir tabak da zeytin getirdi. Davina bir tanesini ağzına atarken güldü.

«Köyde hayat nasıldı?» diye sordu Peter.

«Çok iyiydi.»

«Sana yaramış. İşlerinden söz etmene izin yok, biliyorum. Onun için de ben sana Personel Servisi'nin gizli sırlarını anlatacağım.»

«Sen bana New York'u anlatsan daha 'iyi olur. Spen-cer-Barr gitti mi oraya?» »

«Daha gitmedi. On - on beş gün sonra gidecek. Telefon edip beni öğle yemeğine davet etti. Temaslarım hakkında bilgi vereyim diye.»

«Gittin mi?» Davina martinisini yudumluyordu.

«Gittim. Yemek listesindeki en pahalı yiyecekleri seçtim, dut olana kadar içki içtim ve o salağa mümkün olduğu kadar az şey söyledim. O da anladı ama, bir şey diyemedi. Hesabı ödedi, çıktık. Büroya dönene kadar güç dayandım, kart endeksini önüme aldığım zaman da B harfinin üzerinde uyuyakaldım.»

«Neden B harfi?»

«Bilmiyorum. Herhalde onun adım arıyordum. Belki asıl adının Barikov falan olmasını umuyordum. Her neyse, benim Romanyalıyla asla anlaşamayacaktır. O züppe havalara bürünecek, Gregory Vitescu'yu ürkütecek-tir... adım gibi biliyorum. Üç yıllık emeklerim boşa gidecek... Doğu Alman olanı belki ısınabilir ona. İsteddiği tek şey para. Bu yüzden Spencer-Barr'ın tipine güvenebilir, inşallah ikisini de yüzüne gözüne bulaştırır.» içkisinden koskoca bir yudum alıp yuttu. «Daha önce hiç kimseden nefret etmemiştim ömrümde,» dedi. «Ama ondan ediyorum. Acaba neden?»

«Çünkü hiç insafı olmayan, durmadan yükselmek isteyen bir tip,» diye karşılık verdi Davina. «Hem görevi senden alırken seni fena halde harcadığını da kendin anlatmıştın. Bunlar yeterli sebep işte.»

«Herhalde öyle,» diye mırıldandı Peter. «Aman işin tam gerçeği bu değil. Daha önce, de onun gibi bombok

82

tiplere rastlamışlığım vardır. Hem bizim serviste, hem de başka yerlerde. Seni ezip geçmek isteyen tipler. Tamam, geri çağrılış biçimim beni küplere bindirmişti, bunu kabul ediyorum. Benim hazırlıklarımın yararlanıp kendine başarı sağlayan bir züppeyi istemiyordum elbette. Ama bunun dışında, onunla birlikteyken garip bir duyguya daha kapılıyorum. Bu herif dünyada gördüğüm herkesten daha kötü ve içten pazarlıklıymış gibi geliyor bana. Üstelik de genç, Davina. Benden on beş yaş daha genç. Onu yer bezi diye kullanabilecek durumda olmalıydım ben.»

«Acaba o senin için neler düşünüyor,» dedi Davina. «Kendini küçük görme Peter. Sen de oldukça çetin bir cevizsiniz.»

«Benden nefret ediyor. Birlikte yemek yerken sarhoş olmamdan ve durumdan alındığımı belli eîmemden tiksinti duydu. Ona yararı olacak bilgileri saklamamdan ötürü nefret etti benden. Ne yapmaya çalıştığımı çok iyi biliyordu. Lokantadan

çıkığımız anda da bana arkasını dönüp uzaklaşiverdi.»

«Bu kadar dert etmemelisin kendine. Nasılsa Amerika'ya gidiyor. Senin başlattığın ilişkileri berbat ederse General onu hoş görmez. Unut onu, Peter. Hazır eline boş bir süre geçmişken ne diye zevkini çıkarmıyorsun? Bir zamanlar maçlara gidemediğin için, evlenemediğin için, bu hayata dayanamadığın için yakınıp durduğunu hatırlıyorum. Böyle terslenmek hiçbir işine yaramaz. Personel servisinde doğru dürüst çalışmana bak sen. Sırt ve dayan. O küçük serserinin foslomasını bekle. Ancak o zaman şefe gidip eski işini hatırlatabilirsin.»

Peter gülümsedi, uzanıp onun elini tuttu, sıktı. Da-vina elini çekinceye kadar da bırakmadı.

«Harika bir kızsın, Davy,» dedi. «Çok da haklısın tabii. Ben köpek kulübesine atılmış durumdayım!. Ne kadar yakınırısam orada o kadar uzun tutarlar beni. Aslında yeni bir göreve ihtiyacım var. Sahip çıkabileceğim ve hâlâ sağlam olduğumu kanıtlayabileceğim bir şeye. Biliyor musun, VWhite da bana öyle söylemişti. Artık genç değilsin, dostum,' demişti. 'Spencer-Barr'in gençliği yardımcı oluyor ona.' Sanki tecrübemin hiç değeri yokmuş gibi... Garson? İki tane daha, lütfen.»

33

Üstelik ben gireli o kadar, da uzun zaman olmadı, yen kendi ayağını kendin kaydırдың, Peter. O yüzden geri çağrıldın. Emekli olmak için henüz çok fazla genç ve çok fazla değerlisin. Oysa olacağı o. Spencer-Barr'ın o öğle yemeği hakkında sağa sola dedikodu yaymadığını mı sanıyorsun? Tam tipi onun. Sen içkiyi bırak ve bunu, herkesin de bilmesini sağla. Kendini bıçak gibi formda tut. Kilo da alıyorsun.»

«Hey Allahım,» diye inledi Harrington. «Ne yapayım istiyorsun sen? Her sabah parkı mı turlayayım koşarak?»

Davina- içkisini yudumlarırken gülümsedi- «Fena fikir değil,» dedi. «Günün bininde koşmaya başlaman da gerekebilir.»

«Neden söz ediyorsun sen?» Öfkesi birden geçmişti...

«Söyledim sana. Aklıma bir fikir geldi. Belki sonu çıkmaz ama, sen kendine çekidüzen vermezsen hiçbir şeyin sonu çıkmaz zaten. Aktif göreve tekrar dönmek istemiyor musun sen?»

«Evet. Neler feda etmem ki! Ayrıca, haklısın da. Kendi ayağımı kendim kaydırđım. Daha fazla açıklama yapamaz mısınız?»

«Hayır. Doğru dürüst düşünmeden yapamam. Hem zaten şefle konuşmadan da hiçbir şey. anlatamam.»

«Beni zor kabul eder,» dedi Peter. Viskiye eline alıp gözünü dikti, seyretti. «Bunu ziyar etmek istemiyorum. Hele de sonuncu içkim olduğunu düşününce!»

içti, boş kadehi masanın üzerinden uzağa itti. «Sana kaba davrandımsa özür dilerim Davy,» dedi. «Ayyaş olduğumun yüzüme karşı söylenmesinden hoşlanmadım sadece.» Savunmaya geçmiş gibi sırttı. «Doğru olsa bile,» diye ekledi. «Geri dönmek zorunda mısın, yoksa sana güzel bir yemek ısmarlayabilir miyim? Gerçekten çok memnun olurum. Bana yardım ettiğin için teşekkür etme fırsatı çıkar. Ayrıca çok da yalnızım ve sen de bu gece olağanüstü güzel görünüyorsun. Kal, ne olursun.»

Davina durakladı. Peter her zamankinden bile daha berbat durumda görünüyordu. Sigarayı tutan eli iyice titremekteydi. Geç dönerse Sassanov'un sıkılacağını bili-

85

Davina arkasına yaslandı, «Amerika'dayken ne kadar içtin, Peter?» diye sordu olağan bir sesle.

Peter irkilip ona döndü. «Ne demek istiyorsun? Ne kadar içtin de ne demek oluyor? Kim dedikodu etti sana benim hakkımda?»

«Sen kendin ettin. Dinle, Peter, seni severim ve uzun zamandır da dostuz, biliyorsun. Ama bana doğruyu söyletieceksen burada oturup da ağlamamı, sızlamamı dinleyemem. Seni içki yüzünden mi geri çağırdılar?»

«Öff, Allah kahretsin, herhalde ondan oldu!» dedi suratını asarak. «Biraz ün yapmaya başlamıştım içki konusunda- Buraya kadar duyulmuş olmalı. Ama işime hiç etkisi olmuyordu ki! New York'da olsun, VWashington'da olsun, herkes arasına zil zurna olur. Hiç kimsenin de işi etkilenmez.»

«O halde, sen de öyle duyarlı görevlerde, iki tane çifte ajan kazanmaya çalışırken zil zurna olma. Bir kere başlangıçta bunu kabullenmen gerek. İçkiyi bırak. Bıraktığını herkes görsün. Spencer-Barr'ın sinirliliğine aldırma. Kendine alıcı gözüyle şöyle bir bak, Peter. Ve Tanrı aşkına, ya şişenin ağzına tıpayı talk, ya da bürodan istifa edip başka bir işe atıl.»

«Tanrım!» Saldırgan bakışlarını Davina'ya dikmişti. «Tanrım İyi ki seni içki içmeye davet etmişim. Hesabı ödemedem önce daha nutuk verecek misin?»

«Ben istedim seni görmeyi,» dedi Davina sakin sakin. «Çünkü aklıma bir fikir gelmişti. Ama böyle yeni yetmeler gibi davranırsan sana anlatmanın gereği yok. Spencer-Barr belki senden on beş yaş genç olabilir ama, bana ergin ve olgun bir insan etkisi yapmıştı. Bana bir sigara alır mısın, lütfen?»

Garson ikinci içkilerini getirdi. Davina, Harrington' un tepkisini bekliyordu,

«Ne sigarası istersin?»

«Yirmilik paket Benson ve Hedges.»

Masaya döndüğünde, «Bilmek istediğim bir şey var» dedi. «Neden böyle birdenbire en acıyan yerimi tekmelemeye karar verdin?»

Davina ona bir sigara verdi, uzanıp yaktı. «Canını yakmaya' çalışmıyorum,-dedi. «Budalalık etme. Sana yararlı öğütler veriyorum. Sen bu büroda yetiştin. Buranın

84

yordu. Boş bardak masanın üstünden bir göz gibi ona bakıyordu sanki.

«Bir telefon edip bakayım, durum nasıl,» dedi.

«Şu arkada bir telefon kulübesi var. Çok sessiz ve sakin. Kızlar sevgilileriyle konuşabilirsin, erkekler kendilerine geceyi geçirecek birini bulabilirsin diye. Al sana biraz bozuk para.»

Davina, Halldale'in özel numarasını çevirdi, Roberts hemen cevap verdi.

«Benîm,» dedi Davina. «Onu bağla lütfen.»

Bir sessizlik oldu, sonra Sassanov'un sesi duyuldu. Davina onu konuşturmadan kendi başladı.

«Geç vakte, kadar dönemeyeceğim,» dedi. «Burada ^yemek. yiyorum.»

«Neden? Seni bekliyordum.» Davina bu sesteki tedirginliği hissedince biraz gülümsedi.

«Bazı hazırlıklar yapıyorum- Seyahat hazırlıkları. On iki sularında dönerim. Uyudun mu diye uğrar bakarım.»

«Seni bekleyeceğim,» dedi Sassanov. «Senin odanda.»

«Hayır,» dedi Davina aceleyle. «Yok, öyle yapma. Daha sonra açıklarım sana.' Ben senin odana uğrarım.»

Telefonu kapattı. Açıklamak... ama nasıl? Dinleme aygıtlarını, iki yönlü aynaları. Roberts'le arkadaşlarının her şeyi nasıl kontrol ettiğini. Sassanov'un kullandığı kelime geldi aklına. Kafes. Şimdi her ikisi için de kafes olmuştu orası.

Masaya dönüp Peter Harrington'un karşısına oturdu. Neşeye gülümsemeyi başardı: «Ayarlandı,» dedi.

«iyi.» Peter memnun görünüyordu. «Söylesene bana, onun elini tutup durmaktan usanmıyor musun hiç?»

Davina başını iki yana salladı. «Yorum yok. Bunlar gizli bilgi. Ne yiyeceğiz? Benim canım spagetti ile kırmızı şarap istiyor.»

«Öyleyse onu ismarlarız. Haydi gidelim artık. Belg-rave Sokağında enfes bir yer biliyorum.»

Sokağa çıktıklarında Davina'nın koluna girdi. «Ama, biliyor musun, bir konuda haklıyım ben,» dedi. «Bu Spen-cer-Barr'da çok garip bir şey gerçekten var.»

86

Elizabeth Cole Moskova'daki büyükelçilikte üç yıldan beri dosyalama memuru olarak çalışıyordu. Tombulca ve arkadaş canlısıydı. Güvenlik grubunda bir de birlikte çıktığı erkek arkadaşı vardı. Fazla dikkati çekmeyen, çalışkan ama az zekâlı gibi duran bir kızdı. Aslında yirmi iki yaşından beri İngiliz Gizli Servisi hesabına çalışıyordu. VWhite'ın örgütüne, amcası tarafından tavsiye edilerek girmişti. Amcası vaktiyle Fransa'ya paraşütle atlayanlardan olup, sonradan da servisle ilişkilerini kesmemiş biriydi. Bütün baba ailesi gibi Eİizabeth'in de Fran-sızcası ana dilinden farksızdı. Babaanneleri La Boule' dan gelmişti. Gerek çocukları gerekse torunları, Fransız-cayı hep iyi öğrenmiş, sık sık konuşmuşlardı. Eİizabeth'in dış görünüşünde Fraosıza benzeyen yan yoktu. Sapına kadar ingilize benziyordu. Kendini de öyle tanıttı. Bir yandan dosyalama servisinde çalışırken, esas görevi başkentteki bazı sapmış fikirli Ruslarla ilişki kurmaktı.

Ona gerekli talimatı, büyükelçilikteki baş istihbarat görevlisi veriyordu. Salı günü öğleden sonra saat üçte yola çıktı. Önce Gum'a uğrayıp alışveriş etti. Uzun süre oyalanıp asla giymeyeceğini bildiği kalitesiz bir süveter aldı. Sonra otobüse bindi, küçük bir çay salonuna geidi. Boş bir masa seçti, kendine çay ve tatlı bisküvi ismarladı. Rusça gazetesini açtı, beklemeye koyuldu.

On beş dakika sonra yanına genç bir kadın gelip oturdu. O da çay söyledi. Salon yavaş yavaş yorgun ve susamış müşterilerle doluyordu, iki kadın aralarında konuşurken çevredeki gürültü de artmıştı.

Elizabeth bu kadının önceleri Moskova Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olduğunu biliyordu. Tutuklanan şair Viadimir Bokov'un serbest bırakılmasına ilişkin bir dilekçeye imza attığı için görevden uzaklaştırılmıştı. Pek gözde değildi ama henüz kuşku altında da sayılmazdı. Üniversiteye tekrar dönebileceği umuluyordu.

Elizabeth ona Fransızca olarak, «Sassanov ailesinden ne haber?» diye sordu. Öteki kız İngilizceyi iyi bilmiyordu.

«Onlara bir şey yapmadılar. Hâlâ aynı apartman dairesinde oturuyorlar. Kız da üniversitedeki derslerine devam ediyor.»

87

«Onlara bir mesaj ulaştırabilir misin?»

«Bilmiyorum. Çok güç olur. Kendim yanlarına soku-iamam.»

«Bir başkasını bulabilir misin?» diye sordu Elizabeth. «Kendi adamlarımızdan birini yollayıp kuşku yaratmak istemiyoruz.»

«Polis casuslarından başka kimse sokulamıyor ki yanlarına.»

«Kızın tutumu ne? Onu anlayabilir misin?»

«Üniversitede arkadaşlarım var,» dedi kadın. «Tekrar göreve başlayabilmem için uğraşıyorlar. Bir pişmanlık ve özür dileme bildirisi yayınlamam gerekiyor.» Gözleri yaşlarla doldu. «Eğer onlarla mücadele edeceksem, bunu içerden yapmak zorundayım demektir,» dedi. «Her dediklerini yapacağıırrı. Sassanov'un kızıyla ilgili bir şeyler öğrenebilirim. Onuyla temas etmekte tehlike yoksa belki üniversitede ona mesajı ulaştırabilirim bile. Başka türüü yapılamaz. Evleri hep gözaltında. Sassanov'un karısı da pek seyrek sokağa çıkar.»

«Belki üniversitede güvenebileceğimiz birini bulursun,» diye mırıldandı Elizabeth Cole. «Bu çok önemli.»

Rus kızı, «Biliyorum,» dedi. «Sassanov'un zavallı Ja-cob Belezky'ye yardım etmeye çalıştığını da hep biliyoruz. Onun başına ne gelmiş olursa olsun, ailesine yardım etmek de bizim görevimiz. Haftaya sizinle burada buluşur, neler yapabildiğimi anlatırım.»

«Teşekkür ederim,» dedi Elizabeth Cole. «Kendine dikkat et.»

Kız mahzun mahzun gülümsedi. «Elimden geleni yapacağım. Beni üzen bu sahtekârlık, bu yalanlar... sonra Bokov kendisini yüzüstü bıraktığımı duyunca acaba ne yapacak!»

«Anlayacaktır. Ben şimdi gidiyorum. Salı aynı saatte burada olurum. İyi şanslar»

Çayının parasını ödedi, alışveriş torbasıyla gazetesini topladı, güneşli Moskova caddesine çıktı. Güvenlik polisi bir süredir onu izlemekten vazgeçmişti. Tatile çıktığı günlerde önce Gum'dan alışveriş ettiğini, sonra bir kahvede Rus çayı içerek dinlendiğini, bunu alışkanlık haline getirdiğini öğrenmişlerdi çoktan. Göreve geldiğinin ilk bir yılı içinde ne bu alışkanlığını değiştirmiş, ne de git-88

tiği kahvelerde kimseyle buluşmuştu. O zamana kadar Ruslar da onu önemsiz bir dosyalama memuru olarak iyice tanımışlardı tabii. Elizabeth'in Rusların gözünde temize çıktığı haberinin Londra'ya ulaşması dolambaçlı yoldan epey zaman sürmüştü. Sonunda her şey hazırlanınca, bu kahve onun diğer ajanlarla buluşabilmesi için randevu yeri olarak seçilmiş, öylece devam ediyordu.

Orada konuştuğu bu hoşnutsuz Sovyet vatandaşları, Rus toplumu içinde kapalı bir grup oluşturmaktaydılar. Aralarındaki her sınıf insan ancak kendi düzeyindeki-lerle kaynaşmaya eğilimliydi. Kimisi inteligensiya'nın üst kademelerinden, sanatçı, bilimci gibi Rus' hiyerarşisinde avantajlı pozisyona sahip kimselerdendi. Bu avantajlı durumları onları otoriteye meydan okumaya itebiliyordu. Kendi halinde kimselerin

özgürlük hakkında, insan hakları hakkında düşüncelerini zaten kimsenin duyduğu yoktu. Jacob Belezky, şair Bokov'la fizikçi Scherensky'nin yakın dostu ve sırdaşı olmuştu. Bu hoşnutsuzlar yavaş yavaş küçük bir grup oluşturup, fikirlerini batıya duyurmaya başlamışlardı. Tutuklanmalar, hapsedilmeler, sahte hainlik suçlamaları, ağır cezalar onları susturmaya yetmiyordu. Eskiden bir Rus için en büyük . korku Sibiryaya iken, bugün onun yerini psikiyatrik cezalar almıştı.

Yine de cesur sesler adalet için haykırıp duruyor, biri susturulurken diğeri ortaya çıkıyordu. Deminki genç kadın bîr istisnaydı. O kendi görüşlerini inkâr edecek, batı için bir ajan olarak çalışacaktı. Bu işler ciddileşince Elizabeth Cole onu başka bir görevliye devredecek, temaslar o şekilde yürütülecekti.

Elizabeth kapıda imza atarak büyükelçiliğe girdi. Neşeli bir şarkı mırıldanıyordu. Odasına çıkınca yeni aldığı süveteri de asla giymeyeceği eşyalarla dolu sandığa kaldırdı.

89

BEŞ

Sassanov televizyondan usanmıştı. Yemeğini tek başına yemiş, Roberts'e yemeklerden yakınmış, yukarıya, odasına daha fazla içki göndermelerini istemişti. Gazeteleri bir kere daha okuyup bir kenara fırlattı. Televizyondaki haberler ekonomik durum hakkında kötümser sözlerle doluydu. Arkasından da konuşma yerine küfürle dolu bir dizinin yayını başladı. Davına dönmediği için sinirli ve tedirgindi. Telefonda seyahat hazırlıklarından söz etmişti. Bunun anlamı açıktı. Ama Sassanov söylenenin doğru olmadığından kuşkulanıyordu. Gecikmeler, ertelenmeler hep kendisine karşı yürütülen, kendisini çökertmek için yürütülen kampanyanın parçalarıydı. Davına aslında Generalin cevabını bekliyordu. General ya Sas-sanov'un istediği teminatı verememişti, ya da bir karşı teklif hazırlıyordu. Öyle bir şey gelirse Sassanov onu prensip uğruna derhal reddetmeye karar verdi.

Kötümserlik gün boyu artan bir duygu halinde güç kazanmıştı. Wiltshire'den dönerken yolda başlamış, Hall-dale'deki sıkıntılı hayata yaklaştıkça artmıştı. Kendini havada ve kuşku içinde hissediyordu. Bekleme süresi ne kadar uzarsa, işbirliği isteği de o kadar azalıyordu. Amerika yerine İngiltere'ye iltica etmeyi kendi özellikle istediğini unutmuş değildi, ikinci derece düşman sayılan bir ülkeye kaçmak, daha az hainlik gibi görünmüştü gözüne. Fırsat çıkınca da hemen kaçmıştı. Bugün ailesiyle birlikte yeniden bir hayat kurma olanağına karşı Gizli Servis başkanına vermek zorunda olduğu şey, Batı'nın bekası değilse bile, nekahatı için gereken anahtardı. Bu jesti Jacob Belezky'nin ve diğer totaliter rejim kurbanlarının anısı için yapacaktı. O zaman kendini, çarlık zamanında otokrasiye karşı gelip, sonradan uğruna fedakârlık yaptığı insanlar tarafından ele verilen eski kahramanların sınıfına sokabilecekti. Vicdanı rahat yaşayabilecekti eğer kendi ülkesinin siyasal sistemine böyle bir şamar indirirse.

Ama bu anahtarı onlara bedava verecek değildi. Ayağa kalkıp odanın içinde gezinmeye başladı. Nerede kalmıştı? Kendi odasına gitmemesi için onu neden uyar-

mıştı. Bu rahatlığı bile çok mu göreceklerdi ona? Erken bezdiğini ve ipin ucunu bıraktığını düşündükleri için. Bir votka doldurup içti, bitirdi. Bir anda saran öfkeye kapılıp kadehi şömineye fırlattı. Saatine baktı. Pek de geç sayılmazdı ama ona sanki saatlerdenberi bekliyormuş gibi geliyordu. Şimdiden yatağına girip Roberts'le yamaklarının da görevi tatil etmelerine izin vermeyecekti. Zile bastı, Roberts kapıda belirdi.

sosis de getirin,» dedi Sassanov. «Acıktım.»

Roberts tahta gibi bir sesle, «Şimdi getiririm,» dedi. Sassanov soluğunun içinden ona homurdanıp arkasını döndü. Bu tipi öyle iyi tanırdı ki! O beton surat, o tonsuz ses, ceketin altına saklı o geliştirilmiş kaslar!

Tepsi önüne konduğunda ne başını kaldırdı ne de konuştu. Onu yumuşatmak için bir kadın göndermeleri büyük kurnazlıktı. Bu kadının onun ruhsal durumlarına uymak ve gerektiği anda gereken tepkiyi göstermekte öze! bir yeteneği vardı. Yiyeceklerin birazını yedi, votkayı içti. Akşamları evine döndüğünde karısı çayı her zaman hazırlamış olur, tuza batırılacak ekmekleri bile masaya koyardı. Karısını, her zaman sevgi dolu ve korumaya hazır bulurdu. Kendini çocuk sayıp onun tarafından okşarmak istediği çok olmuştu. Kızı da şımartırdı onu. Evi, yuvası, tjjtn kuşkulara, tüm kendine karşı duyduğu tiksintilere karşı bir sığınaktı. Anlardı karısı. Söylemeden anlardı. Belezky yüzünden kendini nasıl parça parça **edercesine üzüldüğünü pek** iyi biliyordu. Gelecekti Ba-tı'ya. Emindi Sassanov geleceğinden.

Kapının açılışını duymazlıktan geldi. Davina ka-napenin yanına gelinceye kadar başını kaldırmadı.

«Beklemeseydin keşke,» dedi Davina. «Mümkün olduğu kadar hızlı döndüm.»

«Memnun görünüyorsun. Gülümsüyorsun. Umarım beni de gülümsetebilirsin.»

«Sanıyorum yaparım. Neden bu saatte yemek yiyorsun? Akşam yemeği yemedin mi?»

Bu ilgi onu biraz yumuşattı. Elini Davina'ya uzattı. Davina tutunca onu çekip kanapeye, yanına oturttu.

«Senin dostluğunu özledim,» dedi. «Roberts'den daha güzelsin.»

«Teşekkür ederim,» diye başını eğdi Davina. «Çok aksi olduğunu görebiliyorum. Zararı yok. Bana bir içki ver de sana olup bitenleri anlatayım.»

Sassanov onun sözünü kesmeden dinledi.

« D e m e k Salı günü buluşuyoruz,» dedi. « B u kulüp güvenli bir yer mi? Sen de orada olacak mısın?»

«Hayır. Ben yalnızca şoförlük yapacağım, o kadar. Kulüp randevu için harika bir yer. Kimse senin oraya gelmeni bekleyemez, emin ol. H e m General çok. i y i karşıladı. Aileni istediğini ona açık ve kesin olarak belirttim. Onlar gelmezse, senin geri dönüp şansını denemek istediğini söyledim- Durumun ne olduğunu gayet i y i biliyor. Hiç de çalkalamadı.»

«Çalkalamak ne demek? O kelimeyi bilmiyorum.»

«Özür dilerim. Kararsızlık göstermek, itiraz etmek falan demek. İngilizcen o kadar iyi ki, aklıma gelmemişti.»

«Beş ay hep seninle konuşmanın da yararı oldu. Aslında İngilizce bize çok zor gelir.»

«Eh, işlerin hareketlendiğini görüyorsun. Bu kafeste uzun süre kalacak değilsin. Bu seni mutlu etmiyor mu?»

«Evet,» dedi o yavaşça. «Sanırım mutluyum. Şimdi artık yatabiliriz.»

Davina parmağını dudaklarına götürüp başını iki yana salladı. B i r kâğıt buldu, çantasından çıkardığı tükenmez kalemle üzerine, «Tedbirli olmalıyız, bu odalarda dinleme aygıtı var. Bu konuyu şefe söylemedim,» diye yazdı. Sas-sanov bu satırları okudu, altına kendi bir şeyler ekledi: «Ben daha sonra senin odana gelirim. Neden söylemedin?» Davina acele bir cevap çiziktirdi: «Çünkü onun üstüne vazife değil!» Sassanov başını kaldırıp ona baktı, sonra kâğıdı alıp büktü, buruşturdu. Davina tekrar alıp ateşe attı. Sassanov ona-yaklaştı, ensesini öptü.

«İyi geceler,» dedi.

« i y i geceler. U m a r ı m i y i uyursun.» A y r ı ayrı odalarına çekildiler. Güvenlik kadrosu da uygun bir süre bekledikten sonra yatmaya gitti- Davina onu beklerken bir yandan Sassanov'la yattığını V V h i t e 'a neden anlatmadığı konusunda-kendini kendi gözünde haklı çıkarmaya çalışıyordu. Bir kere konuyla ilgisi yoktu. Raslantıydı aslın-92

da. Davina'nın bu nedenle gizlemeye hakkı vardı, ikisinin sevişmelerinin Sassanov'un kararı üzeninde de, Ser-vis'le yapacağı işbirliği üzerinde de rolü olamazdı. Karısının gelmesini bu kadar çok istemesi de bunun kanıtıydı. Davina ile arasında geçenler, ailenin birleşmesinden önceki prelüdden başka bir şey değildi. Profesyonel açıdan Davina hâlâ soğukkanlıydı. Sevişmeleri ikisinden başka kimseyi ne ilgilendirir, ne de etkilerdi.

Kapı açıldığında ışığı yakmadı. Konuşmadı da. Sas-sanov yatağa, onun yanına yattığı zaman Davina kollarını ona sardı.

Garrick Kulüb'ün kapıcısı sakallı, şen bir adamdı. Üyelerle konuşurken kendine özgü bir /mizah anlayışı vardı. Dış holde duran iri yarı, yabancı görünümlü adama yaklaştı.

Generalin adını duyunca başını salladı, konuğu birkaç, basamak merdivenden yukarıya, büyük hole götürdü.

«Üst kattaki üyeler odasındadır efendim,» dedi. «Ana merdivenden yukarı çıkınca sağınızdaki kapı.»

«Teşekkür ederim,» dedi Sassanov. Acele etmeden yürüdü- Çevresine ilgiyle bakıyordu.

Rusya'da bir İngiliz kulübüne benzer hiçbir kuruluş yoktu. Ne çarlık zamanından kalma bir antika, ne de modern bir kuruluş. Garrick aslında çok şahane bir binaydı. Büyük holde tunç ve mermer büstler vardı. Sassanov altlarındaki yazıları okumak üzere durakladı alma, pek bir şey anlayamadı. Ana merdiven de çok debdebeliydi. Duvarlarına portreler ve sahne eserlerinden görüntüler veren tablolar asılmıştı. Üst holde bir camekânın başında durdu. Burada çeşit çeşit eşyalar sergilenmekteydi. Mücevherlerden tutun da, bir kadın yalpazesine, kırışmakta olan bir saç buklesine kadar. Aslında değerli bir şey yoktu ama, yazılarda Shakespeare'in adının geçmesi onu biraz aydınlattı. Generalin kulübünün tiyatroyla bir ilgisi vardı besbelli. Sassanov İngiltere Haber Alma Örgütü başkanı için bundan daha uygunsuz bir atmosfer düşünemi-yordu doğrusu.

Kapıcının tarif ettiği odaya girdi. Burası çok genişti. Yıldızlı tavanı yüksek, duvarlarda resimler, ortada bir

93

kaç çirkin maun masa, kırmızı deri kanape ve koltuklar... Ortadaki büyük masanın üzerinde son gazeteler duruyordu. Odanın uç tarafında bir adamın ayağa kalktığını gördü, bakınca General James VWhite'ı tanıdı. İngiltere'ye ilk geldiğinde kısaca görüşmüşlerdi. Pek konuşmamışlardı o sefer. Yalnızca birbirlerini şöyle bir tartmış, bugün yera-lacak görüşmeye hazırlanmaya çalışmışlardı. Odada, kendilerinden başka iki kişi daha vardı. Kır saçlı bir ihtiyarla, onu dinlemekte olan daha genç biri. Odanın akustiği, orada konuşulanların tek kelimesinin bile duyulmasına izin vermiyordu. James VWhite elini uzattı, Sassanov tutup sıktı.

«Oturun,» dedi General. «Size bir kahveyle biraz konyak ikram ;edebilir miyim?»

«Kahve alırım, teşekkür ederim,» dedi Sassanov. Konyağı sonra içerim diye düşünmüştü.

James VWhite koltuğunda arkasına yaslandı, Rusun yüzüne sakin bir memnunluk ifadesiyle baktı.

«Bir karara vardığınıza memnun oldum, Albayım,» dedi. «Bayan Graham bana çok cesaret verici bir rapor sundu.»

Sassanov, «Bayan Graham her zaman biraz iyimserdir,» diye karşılık verdi. «Neşeli bir kişiliği var.»

«Onu öyle bulduğunuza sevindim,» diye gülümsedi General. «Çok zeki ve adanmış bir insandır. Sizinle bir anlaşmaya varabileceğinden emindim. Bizimle işbirliği yapmaya ve Batı'da kalmaya karar verdiğinizizi söyledi bana. Umarım iyimserlik dediğiniz, bu noktayla ilgili değildir.»

«Hayır. O konuyu abartmamış, Generalim. O benim kararımdı. Bir tek şarta bağlı olarak tabii.» Bir sigara yaktı, paketi VWhite'a da uzattı, fakat o reddetti.

«Karınzla kızınızın sağ salim Batı'ya gelmesi,» dedi VWhite. «Ve iki yıl sonra hepiniz için yaşayacağınız yeri ve kimliğinizi seçme hakkı.»

Sassanov dumanı üfledi, yükselip yokoluşunu izledi. «Bu şartlar kabul edilebilir mi?» diye sordu.

«Elbette kabul edilebilir. Ama mümkün mü, orası ayrı bir konu. ikimiz de profesyoneliz, Albayım. Rusya' dan Suvyet vatandaşlarını çıkarmanın ne kadar güç olduğunu siz benden daha iyi bilirsiniz.»

94

«Ama imkânsız değil,» dedi Sassanov yamyassı bir sesle. «Daha önce de yaptınız.»

«Sizin gibi insanları çıkardık,» diye hatırlattı White. «Bir kadınla bir genç kızı değil»

«Zor olduğunu biliyorum. Ama vereceğim bilgileri istiyorsanız, bu zorlukların üstesinden gelmek de sizin göreviniz oluyor.»

«Tabii ki istiyoruz,» dedi VWhite alçak sesle. «Hem de çok istiyoruz, Albayım. Ama elemanlarımı Rusya içinde yapılacak böylesine tehlikeli bir göreve göndermeden önce, o bilgiler hakkında biraz daha ayrıntı istemek zorundayım.»

Sassanov arkasına yaslanıp sigarasından son soluğu çekti

«Son yedi yıldan beri Batı'nın Ortadoğu'daki etkinliği sürekli olarak geriliyor.» dedi «Amerika'nın Siyonist sempatisi, Arapların sinirine dokunuyor. Sovyetlerin İsrail'e duyduğu düşmanlık ise, daha önce yüzümüze kapalı olan kapıları bize açmaya yaradı. Yom Kippur Sava-şı'nın bize sağladığı fırsattan iyi yararlandık. Önce askerî danışmanlarımız, arkadan teknisyenlerimiz gitti. Daha önceden Mısır, Suriye, Libya ve Irak'ta bulunan siyasal uzmanlarımızın yanına onlar da katıldılar. İsrail'e karşı savaş neredeyse kazanılıyordu. Arap dünyası gelecek sefere kazanmak istiyordu. Biz de onlara yardım edecektik. İngiltere'nin etkinliği azdı. Amerika kuşku uyandırıyor. Filistinlilerin eğitilmesi büyük bir terör silâhı sağladı. Bu silâh İsrail'i ve onun Batı'daki dostlarını bizar etmekte kullanılacaktı. Petrol rezervlerinize gittikçe daha çok yaklaşıyorduk, Generalim. Mısır ve Enver Sedat ortaya çıkmasaydı, şimdiye kadar onları kazanmış bile olabilirdik.

«Bunların hepsini zaten biliyorsunuz. Amerika'nın Mısır'ı nasıl Arap dünyasının geri

kalanından koparmayı başardığını da biliyorsunuz. Bir Suudi Arabistan'la bir de İran hariç. Böylelikle Sedat kalkıp İsrail'le barış yaptı ve bizim adamlarımızı da kapı dışarı etti. O Batı'ya dönünce, bizim emeklerimiz de ziyan oldu. Bize sempati duyanlar, gizli ajanlarımız yakalanıp içeriye tıkıldılar. Mısır'ı kaybetmiştik artık Bunun üzerine Rusya'da, en yüksek kademede çok önemli bir karar alındı. Batı ekonomisini altüst

95

etmek için yeni bir plan hazırlandı, ayrıntıları kesinleşti. Libya zaten bizimdi, Irak'la Suriye'yi de kaybetmiş değildik. Arap milliyetçiliği çağrısı, Sedat'ın yüzünden gücünü kaybetmişti. Yerine yeni bir amaç bulmak gerekiyordu, Generalim. Biz de onu bulduk... islâm.»

James VWhite, Sassanov'u dinlerken bir yandan da yüzünü seyrediyordu. Yüzündeki ifade sakin ve ilgiliydi. Sanki önemsiz bir konuda konuşuluyormuş gibi. Puro fiyatlarından ya da kulübün faaliyetlerinden falan.

«İran kuşkusuz bize bir darbe oldu,» dedi General. «Ama bu işin Moskova'da tezgâhlandığına hâlâ inanmıyorum, Albayım. Paris'te veya New York'ta hazırlanması kadar saçma.»

Sassanov gülümsedi. «Düşmanlarımızın hatâları bizim şansımızı oluşturur, Generalim,» dedi. «Bu eski bir Rus atasözüdür. Kruşçev durmadan tekrarlar, sizinkilerin canını sıkmaya çalışırdı. Ama doğrudur da. Fransa'nın Humeyni'yi koruması, Amerikalıları utandırmak içindi. Şahın düşüp Ayetullah'ın alkışlar arasında ülkeye döneceği anlaşılınca Fransa onu tuttu ve kendi petrol ihtiyacını sağlama bağlamaya çalıştı. Amerika'nın da Şah'ın düşmesine izin vermesi, ihtilâlin yaklaştığını bilmediğinden değildi. İhtilâlin başarılı olacağını bildiği için, kazanan tarafla iyi geçinmek için yaptı bunu. Şansımız çok yaver gitti Generalim. Ama yine de bizim plânımızdı. Ne kadar başarılı olduğunu da gözünüzle gördünüz. Bir seri girişimin ilk birincisiydi İran olayı.»

«İkincisi nedir peki?» diye sordu VWhite «İşte size vereceğim bilgilerden biri o,» dedi Sassanov. «Sovyetlerin gelecek iki yıl için Ortadoğu konusunda yaptığı bütün planları vereceğim size. Olayları da yereldikçe yorumlayacak ve arkasından ne geleceğini söyleyeceğim. İyi niyet belirtisi olarak size bir şey daha söyleyeyim ikinci hedef, Suudi Arabistan hanedanıdır.» «Anlıyorum,» dedi VWhite. «Ortadoğu petrol rezervlerini peşpeşe yapılacak darbelerle tamamiyle kuşatmak ve bu arada NATO'nun yüreğine de öldürücü bir darbe indirmek, ha? Albayım, sanıyorum kendim Moskova'ya gitmek zorunda kalsam, bile, sizi karınız ve kızınızla biraraya getirmeye çalışacağız. El sıkışabilir miyiz?»

96

Sassanov elini uzattı, sıkıştılar. İkisinin de kavrayışı sert ve kuruydu

«Bir şey daha var, Generalim.»

«Evet?»

«O tımarhaneden taşınmak istiyorum.»

«Hay Allah,» dedi General. «Orası hakkında böyle düşündüğünüze üzuldüm. Çok rahatsızsanız sanıyordum. Bayan Graham söylemeliydi bana.»

«Rahatım,» dedi Sassanov «Ama sekiz aydan beri gece gündüz aynı kafeste tıklı* kalmaktan usandım. Hem de yalnızlık hakkımdan mahrumum.»

«Şeyy... eğer Bayan Graham sinirinize dokunuyorsa...»

«Bayan Graham, değil. Roberst'le ötekiler. Ben güvenli bir ev istiyorum, bir kafes değil. Ne dinleme aygıtı, ne de hileli aynalar olacak. Ben size güvenmek zorunda olduğuma göre, sizin de bana güvenmeniz gerekir»

«Bu makul;» dedi General. «Bir yerimiz var. Sanırım hoşunuza gidecek. Tabii işler ayarlanıncaya kadar. Değişiklik size iyi gelir herhalde. Harika bir meslektaşım var. Aynı zamanda birinci sınıf bir satranç oyuncusu Hem de...»

Sassanov'un kaşlarının çatıldığını hemen farketti. «Ben satranç oyuncusu istemiyorum,» dedi Rus. «Bayan Graham bana yeter. Başkasını istemiyorum.»

«Pekâlâ,» diye gülümsedi James White. «Nasıl isterseniz, Albayım,. Birlikte aşağıya inelim, önce siz çıkın. Bayan Graham dışarda parketmiş sizi bekliyordur sanırım.»

Kendisi paltosunu yavaş yavaş giyerken Sassanov'un dış kapıdan çıktığını gördü. Davina Graham gerçekten çok iyi iş başarmıştı. Rus'un tepkilerinden öyle anlaşılıyordu. Belki de kız kendi sandığından daha da iyi ve başarılıydı. Birkaç basamak merdiveni indi, alt holden sokağa çıktı. Dışarda hiç araba yoktu. Yalnız karşıda par-ketmiş duran kamyonete doğru yürümekte olan sürücü. Sassanov gitmişti bile.

General yürümekten hoşlanırdı. Picadilly'den St, James Parkına doğru ilerledi. Londra'nın birçok yerinde Servise ait birçok dikkati çekmeyen ev ve daire vardı.

mülteci

97/7

Sassanov'a hangisinin uygun olacağına hemen karar vermişti. Sassanov ve Bayan Graham için küçük bir aşk yuvası im? Belki dej Bu fikir hoşuna gitti. Bir yandan yürürken kendi kendine gülümsedi. Ama kız Sassanov'un kendisine ne kadar bağlı olduğunu söylemeliydi bana, diye düşündü. Bu bilgiyi saklaması hoş değildi. Generalin" dudakları hâlâ gülümsüyordu ama, bu gülümseme gözlerine yansımıyordu.

Jeremy Spencer-Barr, Gonnaught Öteli'min restoranında bir masa ayırtm>ıştı Londra'nın en pahalı lokantalarından biriydi burası. Ama çok iyi olduğu da tartışma

götürmezdi. Yemekler ve servis, fiyatı haklı çıkarıyordu. Hem zaten masraf gösterecekti bu gece harcayacaklarını. Gharley Rşnsom'u saat yedi buçukta aldı. Önce kızın evinde bir içki içtiler. Jeremy bundan hoşlandı Bir insanı kendi çevresi içinde görmeyi severdi. Charley'in kendi çevresi ise şaşırtmıştı onu. Kızın gerçekten ince bîr zevki vardı. Evdeki eşyalar ve modern resimler olağanüstü iyiydi. Kendisi de çok güzeldi. Bunu kabul etmek gerekirdi. Charley'in onu baştan çıkarma çabalarına içgüdüsel olarak karşı koydu. Onun seks kapasitesindeki bir kadın elbette ki Jeremy'nin verebileceğinden daha fazlasını bekleyecekti. Ama gülümseyen dudaklara, baştan çıkarıcı, iri elâ gözlere aldırmasa bile, o sade, zarif si yah elbiseyi beğenmemeye olanak var mıydı? Elektrik ışığında daha az kızıl duran o saçları? Havadan sudan konuştular, duvarlardaki resimleri" tartıştılar.

Charley neşeyle, «Son yaptığım hatâdan bana kalan hediyeler,» dedi. «Hepsini ben seçtim, parasını o verdi. Nefret edilen modern sanat. Arada Napoli'li çiçekçi kızlarla eğlenen kardinaller de vardı. Onlardan zor kurtul-duim!» Birlikte güldüler Connaught'daki masalarına oturduklarında Jeremy, Charley'in çok eğlenceli bir insan olduğuna karar vermiş bulunuyordu.

Charley çevresine bakınarak, «Bayılıyorum buraya,» dedi. Şef garsonun onu karşılayışı, masaya götürüşü, bu yerin devamlı müşterisi olduğunu gösteriyordu. «Öyle sakın bir atmosferi var ki! Üstelik de insanı çok şımartıyorlar! Bayılırim ben şımartılmaya.»

Jeremy bundan emindi zaten. Ama yalnızca gülümseyip, «İnsanlar da ,sizi şımartmaya bayılıyorlardı herhalde,» demekle yetindi. Charley buna da tatlı bir gülümsemeyle karşılık verdi.

Kahve içerlerken Charley konyak yerine Cointreau istemeye karar verdi. O sırada Jeremy de konuşmayı yine ablasına ve hafta sonu.konuğu olan Polonyalıya getirmeyi başarmıştı.

«Ablanızla bu kadar farklı olmanız şaşılacak şey,» dedi. «Hem yalnızca görünüş olarak da değil. O ortada. Ama kişi olarak da.»-«Bu söz benim yararına mı, zararına mı?» dedi Charley. «Umarım kötü bir karşılaştırma değildir!»

«Tam tersine. O biraz... itici bîr tip. Epey soğuk! Ya da bana öyle gelmişti. Onu. çok takdir ediyorlar, biliyor musunuz? işinde çok başarılı. Hem eski kocasını bir hatâ diye nitelendireceğini de hiç sanmam.» İkisi de güldüler.

«Yo, nitelendirmez zavallı,» diye ona katıldı Charley. «Ama zaten kocası olmadı. Korkarım bu biraz da benim suçum.»

«Öyle mi? Neden?» Charley yüzünü buruşturdu. Je-remy'ye bir an için kız sahiden utanmış gibi geldi.

«Nişanlısı bana âşık oldu,» dedi sonunda Charley. «Kesinlikle ona cesaret vermedim1ama, bir türlü yakamı bırakmadı. Onunla evlenmeyi de ben istemedim. Beni zorla razı etti. Davina da asla affetmedi beni. Herhalde onu suçlayamam.»

«Herhalde,» diye kabullendi Jeremy. Şaşkınlığımı giz-leyebiimişimdir inşallah, diye düşünüyordu. «Ama siz iki kere evlenmişsiniz değil mi?» dedi.

«Richard'la... o Davina'nın nişanlısıydı işte.,Richard' la iki yıldan sonra boşandık. İçkiye başladı. İş de berbat oldu. Her an kavga ediyorduk. Korkunç bir durumdu. Davina'yı bırakıp beni seçmekle hatâ ettiğini anlamıştı sanıyorum. Yine ona döner diye ümit ettim ama dönmedi. Bu Cointreau çok güzel. Davina da ondan sonra hiçbir çaba göstermedi. Babama göre erkeklere arkasını dönüp, kendini işine vermiş. Doğrusu bence sekreterlik pek de ilginç bir iş olamaz. Patronu James VWhite olsa bile. Her

93

neyse, bütün bunlar yıllarca önce oldu, ondan sonra da birbirimizden uzak durmaya çalıştık. İkinci düğünüm gelmedi. Sonra o hafta sonu evde karşılaştık. Yanında pek hoş bir erkekle.»

Jeremy, «Anlatsana bana onu,» dedi. «O da mı sana âşık oldu?»

İri gözler masum masum açıldı ama, gülüşü onu ele verdi

«Olmadı, Allah kahretsin,» dedi. «Hem de çok beğenmiştim onu. Normal olarak karşılaştığım insanlardan öyle farklıydı ki. Modern davranışlardan tümüyle uzak, güçlü bir erkek. Ne demek istediğimi anlıyorsun, değil mi? Slav tipi işte.»'

«Evet. Gözümün önüne getirebiliyorum onu. Sarışın, mavi gözlü, altın dişli, öyle mi?»

« Y o o , hiç de değil. K ı r saçlıydı. Gözlerinin rengi de bir garipti. M a v i olmadığı kesin. Dişlerine gelince, kusursuzdu dişleri.»

Jeremy ona sırttı. Takiiiyormuş gibi- «Kısa boylu tıknaz mı yani?» dedi.

' «Senden uzun. Çok iri.»

«Televizyon dizilerindeki o uzun paltolu, fötr şapkalı kötü Ruslara benzettin 'adamı.»

Jeremy bu sözle artık Polonyalıyı bir yana bıraktı, Ghariey'e bir sigara tuttu, kendine ikinci bir konyak ısmarladı. Az içiyordu Chariey. Jernery bunu takdir etmişti. Erkeklere ayak uydurmaya çalışan, hattâ geçimeye çalışan kadınlardan nefret ederdi. Ta içinde biraz eski kafalıydı ve bunu kendi de kabul ederdi zaten.

«Demek ablanın bu Polonyalıyla ilgisi olduğunu düşünüyorsun.»

Charley'in kaşları hafifçe çatıldı. Davina'dan söz ederken eskisi kadar rahatsız olmuyordu gerçi. Yabancılara açılmak rahatlatıyordu insanı. Bu kibar görünüşlü genç ise, Charley'in gözünde hiçbir zaman bir yabancından öteye gidemeyecekti.

«Bence öyle,» dedi. «Annemle babamı o kanıda değiller. Annem öyle olmasını

umuyordu sanıyorum. Davi-na evlenemeyecek diye ödü kopuyor. Çok tatlı ve gelenekçi bir görüş. Beni görünce annemin evlenmelere karnı doymuş sanırsın, değil mi? Her neyse, aralarında dost-100

luktan başka bir şey olduğuna inanmıyor. Bence var. Hem iş âşıklara gelirse ben pek kötü bir hakemi sayılmam.»

«Yani elinden pek çoğu geçti, öyle mi?»

Charley başını sallayıp ona dosdoğru bakarak gülümsedi. «Çok geçti. Ben erkeklere bayılırım ve beni sevmelerinden hoşlanırım. Her seferinde hayatımın erkeğini bulacağımı sanırım. Şimdiye kadar bulamadım. Ama yine de hayatım eğlenceli geçti. Pişman değilim.»

Buna verilebilecek hiçbir cevap yoktu. Zihninin diplerinden «şıllık» kelimesi bilincine doğru yüzdü, sonra hemen kayboldu.

«Sence kızkardeşinle o adam birlikte mi yaşıyorlar?» diye sordu.

«Ona karşı amma da. ilgilisin!» Charley işi hafife alır gibi güldü. «Bütün akşam boyunca başka şeyden söz etmedin.»

«Farkındayım. Onu görmüş olduğumu ancak o partide seninle tanıştıktan sonra hatırladım. O soyadı kafamda bir çingirak çaldı. Koridorda rastladığım biri olmadığından emindim. Gerçekten de, onunla ikimiz aynı işi almak için bir görüşmede bulunmuştuk. Önce birlikte toplantının başlamasını bekledik. Onu kararlı bekâr kızlardan biri diye değerlendirdim. Sert yapılı. Kusura bakma. Bana Fulham Road'da, Bakanlığa ait bir apartman dairesinde oturduğunu söyledi. Bu dediğin Polonyalıyı kafamda bir türlü o gördüğüm kadınla evlendiremiyorum. İşin en ilginç yanı bu. Hele de o gün o işi benim elimden kaptığı düşünülürse!» Konyağını bitirdi. «O adamla bu kadar yakınlığı bilinseydi onu seçmezlerdi.» deyiverdi.

«İş neydi? Ablamın terfi ettiğini bilmiyordum?» «VWhite'ın asistanı o. Ben de o işi istiyordum.» «Yaa!» Charley omuzlarını kaldırdı. «Bunu hiç bilmiyordum. Ama sen şimdi kalkıp da onun başına dert açmazsın umarım: . Bunlar sadece benim fikrim. Ortada bir kanıt yok ki!»

«Merak etme, artık vakit çok geç. Bir işe yaramayacak kadar geç. Nasılsa öğrenirler zaten. VWhite yanında çalışanların hepsini çok sıkı fıkı takip eder.»

«Ama bir sekreter, ya da. asistan, o kadar önemli mi? Herhalde daha çok memur gibidir onlar. Senin de görevin gizli bir görev değildir herhalde. Davina'nınkinin gizli olmadığından eminim.»-101

«İkimizinki de değildi,» dedi Jeremy ciddiyetle, «ikimiz de o senin memur dediğin kimselerdeniz. Ama o iş büyük terfi sayılıyordu. Kapmayı çok istemiştim. Ablana ilgi gösterişim bu yüzden. Oysa sana ilgi göstermek çok daha hoşuma gider. Yolda Annabel'in barına uğrayıp içki içmeyi teklif etmiyorum çünkü yarın sabah dokuzda bir

randevum var ve aklım başımda olmalı.»

«Ben Annabel'e hiç gitmem. Nefret ederim. Traimps'e, ya da Regine'e gitmeyi tercih ederim. Hiç gittin mi?» Je-remy gitmediğini kabullenmek zorunda kaldı «Eh,» dedi Charley, «gelecek sefere götürürüm seni. Çok pahalıdır ama, çok da şık yerlerdir. Hesabımızı isteyelim imi artık? Yarın sabaha yorgun kalkmanı istemem. On saat uykuya ihtiyaç duyduğuna göre çok önemli bir randevu olmalı.»

«Gerçekten önemli. On beş güne kadar New York' da, Birleşmiş Milletler nezdinde bir göreve başlıyorum. Brifing toplantılarım yarın sabah başlayacak.» Garsona bir işaret yaptı, hesabı ödedi.

Charley'in evine kadar hiç konuşmadılar. Charley yol boyu pencereden dışarıya bakıp melodiler mırıldandı. Çok canı sıkılıyordu. Reddedilmesi o kadar nadir bir olaydı ki, kendini küçük hissetmesi ve böyle farkında olmadan şarkılar mırıldanması hemen hemen ayda yilda bir olurdu. Bu adam kasıntı züppenin biriydi. Yalnız kendisiyle ilgiliydi. İşler yürümedi' diye sıkılmak gülünçtü. Gülünç ve çocukça. Son çıktığı yirmi erkekten biri bile uyku uyumayı tercih edip geceyi Charley ile geçirmekten, dansa gitmekten, ya da bir kadeh içmek üzere evine gelmekten vazgeçmiş değildi. Jeremy onunla kaldırımın üzerinde el sıkıştı, yola çıkmadan) önce mutlaka telefon edeceğine söz verdi ve Charley'in gözlerindeki yaşları farketmeden arabasına binip uzaklaştı.

Eli vitese değiştiği anda Charley de aklından çıkmış gitmişti... Uzun boylu, iri, kır saçlı. Tipik bir Slav. Tabii 'asında Slav tipi diye belirgin bir tip yoktu ama, Charley ona Sassanov'u pek güzel tarif etmişti. Zaten Davina Graham neredeyse, kayıp mülteci de orada olmak zorundaydı.

Charley Ransom evine girince kendine bir fincan sıcak süt aldı, onunla bir uyku hapi yuttu. Uykuya dalma-

102

dan önce çocuklar gibi birkaç dakika gözyaşı döktü ve sonra kendinden geçti.

«Yapma,» dedi Davina. «Ben araba kullanırken yapma öyle!»

Sassanov'un yanbaşımda güldüğünü duydu. «Neden? Başka zamanlar itiraz etmiyorsun.» Sassanov onun inatla çevirdiği profiline baktı. Davina bütün dikkatini ilerdeki trafiğe vermişti. Ama dudakları bir gülümseme halinde yukarı kıvrıktı. Sassanov elini onun dizinden çekti.

«Kötü bir sürücüsün,» dedi ona. «Aklini öteki arabalara vermiyorsun.»

«Sen engel olurken nasıl verebilirim.» Eli direksiyondan ayrılıp Sassanov'un eline hafif bir tokat attı. «Keyfin yerinde olduğunu anlıyorum, çünkü çekilmez oluyorsun. Aslında keyfin yokken de çekilmez oluyorsun. Kazanma şansım yok.»

«Kazandın sen. Beni İngilizlere doğru çevirdin. Bu senin için büyük bir zafer. Ama

bugün mutluyum. Kendim ve ailem için bir gelecek görebiliyorum önümde. Biliyor musun, General anlatacağım bilgileri o kadar çok istiyor ki, kendisi Moskova'ya gidip ailemi kaçırmayı bile teklif etti!»

«Çok eder,» dedi Davina. «Dünyada boynunu halkaya uzatmaz. O küçük yolculuk için de bir başkasını bulacaktır, üzülme. ^

«Neden bu kadar aksisin?» diye yakındı Sassanov. «Görüşme i y i gitti diye sevinmen gerekir. Oysa öfkelenmiş bir öğretmen gibi davranıyorsun. Bak seni uyarıyorum, o kafese döndüğümüz zaman da ben kötü davranmaya başlayacağım.»

Davina ona yan gözle baktı. «Pek bir değişiklik olmayacak demektir,» dedi.

Sassanov arkasına yaslandı. Bir yandan memnun, bir yandan heyecanlı hissediyordu kendini. D a v i n a ' y ı çok i y i anlıyordu. Görüşmenin başarılı geçtiğine o da seviniyordu elbet. Bu davranışı, aralarında zaman zaman oynadıkları bir oyunun parçasıydı. Sanki geçinmiyorlarmış gibi numara yapıyorlardı birbirlerine. Sassanov'un aklına Halîdale Manor geldi birden. Sonra Roberts, sonra yal-

103

nızlıklarını ihlâl eden elektronik cihazlar... İçini çekti.

Davina iç çekişini duyunca hemen, «Ne oldu?» diye sordu. «Bir şey mi var?»

Sassanov asık bir suratla, «Canım kutlamak istiyor.» dedi. «Oysa biz o kaçıkların yanına, o kafese dönüyoruz. İçimi sıkıyor.»

Davina arabayı birkaç dakika sessiz sürdü. Güneybatıya dönecekleri kavşağa yaklaşıyorlardı. Trafik de kalabalıklaşmaya başlamıştı. Trafik ışıklarında dura dura ilerlemekteydiler.

«İçinin sıkılmasını istemiyorum,» dedi Davina sonunda. «Gerçi Halldâle'e dönmemiz şart ama, yolda bir yerde durabiliriz. İster miydin?»

Sassanov başını salladı. «Evet, Vina, isterdim. Geceyi dışarda geçirmeyi daha da çok isterdim. Sessiz sevmekten nefret ediyorum.»

Davina bir süre yine sessiz kaldı. Trafik ışığında bekleyen araba yığınının katıldıkları zaman ona döndü ve «İstediğin buysa, bunun için de izin isterdim,» dedi.

«İstediğim bu.» Sassanov tekrar arkasına yaslanıp gözlerini kapadı. Davina onun gerçekten uyuyup uyumadığını bilmiyordu ama, ne kıpırdıyor ne de ses çıkarıyordu. Davina arabanın telefonunda konuşurken bile hiç sesi çıkmadı.

Halldale Manor Huzur Evinde ziyaret saatleri ikiyle dört arası, ve bir de beşbuçukla yedi arasıydı. Kronik gertatrik bölümde on iki kadın, bunamanın son safhalarında yataklarında yatıyorlar, ya ağızlarını kıpırdatıyorlar, ya da ilâçların etkisiyle

uyukluyorlardı. Bunlardan pek azına ziyaretçi gelirdi. Hayatlarının son bölümünü, alacakaranlık içinde hemşirelerin gidiş gelişini seyrederek yaşamaktaydılar. Ölümü yaklaşan biri için özellikle çağrılmadıkça gelip giden öyle azdı ki, içlerinden bir kadına apansız torununun çıkagelmesi hemşireler arasında büyük bir sevgi ve ilgi görmüştü.

Delikanlı günün birinde büyükannesi Bayan Burns'u görmeye gelmişti. İhtiyar kadına üç yıldan beri ziyaretçi gelmiş değildi. Zavallıcık üstüste dayanmış yastıklara yaslanarak yatıyor, bir yandan uyukluyor, bir yandan ken-

.104

di kendine şaşkın sözler mırıldanıyordu. Bebek gibi ağızına lokma vererek besliyorlardı onu. Diğerleri gibi o da vücuduna sahip değildi. Çevrede her zaman dezenfektan kokusuna karışan ekşi bir koku vardı. Bir de çürüyen vücutlarının her gözeneğinden dışarıya sızan terlerin kokusu. Delikanlı çok nazik ve candandı. Yaşlı kadının elini tutmuş, o inatla çekerek genci hiç tanımadığını söylediği zaman bile aldırmamıştı. Oysa ziyaretçilerin pek çoğu, hastaların bu tür tutumundan alınıyor, bir daha gelmiyorlardı. Hemşire gencin ninesine ne kadar bağlı olduğunu gözden kaçırmadı. Genç adam ziyaretinden sonra bir süre de hemşirenin odasında çay içip onunla çene çaldı. Haftada üç kere geliyor, çiçek getiriyordu. Bir keresinde hemşirelere bir kutu çikolata da getirdi.

«Harika bir iş görüyorsunuz sizler burada,» dedi. «Siz olmasanız bu yaşlıların hali nice olurdu?»

Bölüm hemşiresi, delikanlının ziyaretlerini bekler olmuştu. Genç hemşirelerden biri de enikonu özlem duyuyordu ona karşı.

«Ailelerin yaşlılarını böyle ihmal etmesi ayıp bence,» diyordu delikanlı. «Büyükannemin burada olduğunu ve annemin iki yıldır onu ziyaret etmediğini duyunca çok canım sıkıldı. Biz İrlanda'da yaşlılarımıza hiç de böyle davranmayız.»

Aslen Limerick'li olan bölüm hemşiresi onunla aynı kanıda olduğunu söyledi. Çürümeye terkedilen bu zavallılara o da çok acıyordu. Öldükleri zaman aile çıkageliyor, gözlerini kumluya kurulara, onu çok severmiş numarası yapıyorlardı. Gence biraz kahve isteyip istemediğini sordu. «Bayan Bums sizin ziyaretlerinizden hoşlanmıyor sanmayın,» dedi ona. «Aklı karışık olduğu için tanıyamıyor sizi. Aslında siz gelmeye başlayalı bir hayli de dinç-leşti.»

«Önemli olan da o zaten,» dedi delikanlı. «Kendini unutulmuş gibi hissetmesin, yeter.»

Üçüncü haftanın sonunda genç hemşireye, paydostan sonra birlikte bir içki içmeyi teklif etti. Delikanlının bu huzurevinde şiddetli durumdaki hastalar için ayrı bir bölüm bulunduğunu ve normal kadronun oraya hiç yaklaşmadığını öğrenmesi tam bir ay sürdü.

Genç hemşire pub'da içki içerlerken ona, «Bazen

105

içim sızlıyor,» diye itirafta bulundu. «Bahçenin arka tarafında koskoca, yüksek bir duvar, kapısı da daima kilitli. Oradaki hastalara uzmanlar bakıyor. Onlar bizimle hiç ilişki kurmazlar.»

Bayan Burns'un torunu şaşkınlık gösterdi. Orada kaç hastanın kilitli olduğunu sordu. Kız bilmiyordu. Ama dedikodulara göre sayıları bir ikiden fazla değildi. Sık sık girip çıkan bir kadın vardı. Onun da özel bir hemşire mi, yoksa bir akraba falan mı olduğunu bilen yoktu.

«Ne korkunç!» dedi delikanlı. «Katolik olmasam, böyle bir durumda uyutarak öldürmeyi falan düşünürdüm.» Her ikisine de birer bira daha ısmarladı.

Genç hemşire ona gizli bölümün yerini gösterirken kurallara karşı gelmek gibi bir niyeti yoktu. Bir gün öğleden sonra bahçede gezinirken, çok doğal şekilde göstermişti işte. Grup grup hastalar bahçede oturuyor, kimisi geziniyor, güneşin ve sıcaklığın tadını çıkarıyorlardı. Çok güzeldi bahçe. Kır çiçekleri- açmıştı ayaklarının dibinde. Bayan Burns'un torunu her gelip geçene gülümsüyordu. Genç hemşirenin de hoşuna gitmişti.

«O zavallıların kilitli olduğu yer burası mı?» diye sormuştu bir ara. Hemşire de, «Hayır,» demişti doğal olarak. «Orası laboratuvar. Kendi analizlerimizi kendimiz yapıyoruz. Senin dediğin yer şu tarafta, tuğla duvarın arkasında. Hem bak, işte o söylediğim kadın da şimdi bahçe kapısından çıkıyor, ne raslantı! Ama pek hemşireye benzemiyor. Orada bir akrabası olup da onu görmeye gitmek ne feci. Ama onları ilâçla uyutabiliyorlar tabii.»

Delikanlı, Davina Graham'a dikkatle baktı, durmadan konuşan kıza, kadının gerçekten pek hemşireye benzemediğini söyledi.' Biraz daha hızlı yürümeye başladı ve Davina arabasına binmeden önce delikanlı bir sigara çıkarıp yaktı. Eliyle çakmağı, hiç esmeyen bir rüzgâra karşı korumaya çalışıyordu. Büyükannesini görmeye iki kere daha geldi ve ondan sonra da, Glasgouv'a gideceğini söyleyerek genç hemşirenin bütün umutlarını yerle bir etti. Ama mektup yazacağına söz verdi. Ziyaretler ondan sonra kesildi, genç hemşireye de hiç İskoçya damgalı mektup gelmedi. Bayan Burns kendi kendine mırıldanmaya ve uyuklamaya devam etti, bütün bölüm de bir daha yabancı yüzü göremez oldu. Beri yandan Davina'nın ara-

106

basına binerken çekilen fotoğrafı büyütüldü ve kimlik tespiti yapıldı.

Bayan Burns'un torunu, Salı gününe kadar Kensing-ton Otelinde mutfak yardımcısı olarak çalışmayı sürdürdü. Yani Sassanov'un Londra'ya, Tuğgeneral VWhite'ı görmeye gitmesinden iki gün önceki 28 Nisan Salı gününe kadar. O gün, istifa falan etmeksizin kayboldu. Patronu bu maymun iştahlı ırelandalılara bir küfür savurdu, sonra yerine bir başkasını tuttu. Delikanlı Londra'da Murphy adını kullanmaya başladı ama, Haywards

Heath'e yürüyerek on beş dakika uzaklıkta bulunan küçük bir otele Por-ter adıyla yerleşti. Artık İrlandalı aksanı da kalmamıştı. Hep motosikletle dolaşıyordu. Başında başlık, gözünde iri gözlükler olduğu için de, Huzurevi personelinden herhangi bir kimsenin ona rastlayıp tanınması söz konusu olamazdı.

Halldale Manor'a hangi erzak toptancısının mal teslim ettiğini öğrenmek için birkaç telefon etmek yetmiş de artmıştı bile. Ertesi gün öğleden sonra oraya bir kamyonetle erzak gönderileceğini de öğrenmişti. Mağaza, hastalardan birine göndermek istediği hediyeği de memnuniyetle teslim edeceklerini söylüyordu ona. Delikanlı gelip siparişinin parasını ödeyeceğini söyledi ve telefonu kapattı. Mağazanın önünde bir tek kamyonet vardı. Yanında mağazanın adı yazılıydı. Şoför elinde bir koli eşyayla gelip paketleri kamyonete yerleştirmeye kadar o motosikletini çalıştırmayı sürdürdü. Şoför kapıları kapayıp arabanın ön tarafına dolaşınca delikanlı da motorunu sürüp yola koyuldu, son hızla fırlayıp görünmez oldu. Halldale'e giden yolun yan tarafında durup bekledi. Burası daracık, تنها bir yoldu. Çevrede kimseler yoktu. Kamyonetin yaklaşmakta olduğunu görünce yolun ortasına ilerledi. Bir yandan topallıyor, bir yandan arabaya durması için işaret ediyor, elini sallıyordu. Şoför yaralı motosikletliyle konuşmaya fırsat bulamadı. Kafasına inen bir şey onu upuzun serdi yolun üzerine.

Delikanlı onu kenara çekti, işçi tulumunu sırtından sıyırıp çıkardı, kepini başından aldı kendisini bir tekmede volun kenarındaki hendeğe yuvarladı. Motosiklet kenardaki çalılıkların arasında saklıydı. Beş dakika sonra kamyonet Halldale Manor'un kapısından içeri giriyordu.

107

Huzurevine teslim edilecek yiyecekler iki ayrı koli içindeydi. Dört kutu ve bir kasa ana bölüm için üzerindeki etikette «Halldale Manor Ek Kanadı» yazılı bir tek kutu da, arka bölüm için. Mutfak etrafındaki servis kapısına doğru ilerledi, aşçılardan biri olarak düşündüğü bir kadının bakışları altında ambalajları indirip tekerlekli bir taşıma arabasına yükledi, imzalanacak pusulayı kadına uzattı, sonra oradan ayrılıp arka duvardaki kapıya doğruldu.

Arabanın içindeyken teslim edilecek kutuya bir konserve tenekesi daha ekledi. «Bahçe Bezelyesi» diye yazılıydı etiketinde. Genç adam kamyonetten inip koliyi kapıya kadar taşıdı, zile bastı. Mavi tulum giymiş iriyarı bir adam kapıyı açtı, kollarını uzattı, koliyi alıp kapıyı kapattı. Hiçbir şey imzalamadan. Şoför kamyonetin kapılarını çarparak kapattı, içine atladı, eğri büğrü dar yolda ilerlemeye başladı. Ağır ağır, motosikletini bıraktığı yere gidiyordu. Oraya varınca sağdan soldan kimsenin gelmediğinden emin oldu, kamyonetten inip baygın adama tulumunu tekrar giydirdi, sürükleyerek kamyonetin sürücü yerine getirip oturttu. Sonra motoru çalıştırdı, kamyoneti hendeğe yuvarladı. Klakson mekanizması sıkışmıştı. Korna durmadan çalıyordu. Motosikletli hemen kendi motorunu saklı olduğu yerden çıkardı, atlayıp Londra yoluna dizildi.

Sassanov'la ,ona bakan kadronun yemeklerinin hazırlandığı mutfakta aşçı, teslim edilen siparişleri bir bir elden geçirirken bezelye konservesini tutup kaldırdı. Listede yoktu bu. Bir an durakladı, sonra karar verdi. İnsan bedavadan bir mal alma fırsatını

her zaman bulamazdı. Bu bakkaliyeler için zaten az mı para ödüyorlardı? O kutuyu da diğerleriyle birlikte rafa koydu.

Davina A 415 yolunun üzerindeki -motelde durdu. Verilen talimat umduğu kadar esnek değildi ama, biraz taviz vermişlerdi yine de. Yolda istedikleri kadar uzun veya kısa süre durmakta serbesttiler ama, geceyarısından önce telefon edip Halldale'e döndüklerini bildirmeye de mecburdular. Sassanov bunu duyunca önce surat etmişti. Davina ona bir içki ısmarlayıp tuzlu fıstıklar, patates cipsleri yedirdi, nazladı, şımarttı, taa ki biraz neşelendirin-

108

ceye kadar. Sassanov ona baktı, baktı, sonunda gülümsedi.

«Özür dilerim,» dedi. «Geceyi dışarda geçiremeyece-ğiz diye hayal kırıklığına uğralmıştım. Yemeğimizi berbat etmem, korkma.»

«Ben de onu düşünüyordum,» dedi Davina. «Nasılsa moteldeyiz. İstersek bir oda tutabiliriz ve istediğimiz zaman çıkıp gidebiliriz...»

Sassanovun gözleri parladı, bardağını kaldırıp onunkine çınlattı.

«Evet, bu iyi olur,» dedi.

«Tabii.. Ben gidip ayarlayayım.»

Bir oda tuttu. Resepsiyoncu anahtarı ona verirken yüzünde tuhaf bir ifade vardı. Davina Sassanov'un yanına dönmek üzere ilerlerken, iki saat için oda tutup parasını vermekten hiçbir utanç duymadığını farkettiler. Seksi bu kadar yere yakın anlamda düşünmekten ötürü suçluluk duymuyordu. İstiyorlardı birbirlerini. O halde birarada olmak için gereken hazırlıkları yapmak da doğaldı.

«Tamam,» dedi Sassanov'a. «Bütün gece için para yatırdım.. Birisi bana bunu söylese... bir erkekle yatmak için böyle bir yerde oda tutacaksın dese, onu çıldırılmış sanırdım. Beni amma da değiştirdin.»

«Pişman mısınız?» diye sordu Sassanov.

Davina başını iki yana sallayıp güldü-

«Hayır. Bir zerre bile pişmanlık duymuyorum. Seni kaçırmak istemezdim.»

«Öyleyse yemeği çabuk yiyelim. Zaten yemek kötü olacak. Ben de aç değilim. Yani yemek konusunda aç değilim.»

Davina'ya bakışı öyle içten ve istekliydi ki, Davina yemeği büsbütün atlamayı teklif etsem mi diye düşündü. Ama yapmadı. Bir saatlerini biftek yiyerek, şarap içerek geçirdiler. Sassanov durmadan saatine bakıyor, Davina'ya takılıyordu.

Odaya çıktıklarında Davina soyunmaya başladı. Kötü bir moteldi burası. Odanın mobilyaları eski ve çirkindi. Çift kişilik yatağın küçüklüğü ise inanılır gibi değildi. Sassanov ondan daha çabuk soyundu, hemen ona yardıma başladı, sonra daha Davina hazır olmadan aşka yöneldi. Onun yanında çekingen değildi Davina. Sahte utangaç-

109

İkları yapmıyordu. Hiç vakit bırakmamıştı Sassanov ona. Kollarını onun boynuna sınımsız dolayıp kendinden geçti. bir ara, bu sert, erkeksi aşk türünün onu ne kadar tahrik ettiğini ve doyurduğunu düşündü, içinde ona karşı bir şefkat doğdu. Sonra bu yumuşak duygu, karşılıklı ihtirasla silinip süpürüldü. Sassanov çok kısa uyudu. Davina uyanık kaldı. Onun ağırlığı altında yatağa çivilenmişti. Şükran ve neşe karışımı olan ve aşka da pek yakın olan o duyguyu bir kere daha hissetti.

Ama sevmemeliydi onu. Bu ikisi için de felâket olurdu. Karısıyla kızı yanına geldiği zaman, hayatında Davina'ya yer olmayacaktı. Davina'yı özgürlüğüne o kavuşturmuştu. Karşılık olarak onu zincire vurmaya hakkı yoktu Davina'nın. Uzanıp çirkin başucu ışığını yaktı, Sassanov hemen uyandı.

«Yola çıkmamız gerek,» dedi Davina. «Ben kalkayım. Duvardaki aynada kendine baktı, giyinmeye başladı. «Yüzüme bir şeyler yapmalıyım,» dedi. «Berbat haldeyim.»

«Sevişmiş bir kadın gibi görünüyorsun,» diye düzeltti Sassanov. «Bana bir iyilik yapar mısın?»

«Bir tane daha, öyle mi?» Fermuarını çekip ona döndü. Sassanov çoktan hazırlanmış, yatağın kenarına oturmuş sigara içiyordu.

«Küçük bir iyilik,» dedi. «Saçlarını öyle arkaya fırçalatma. Döküldüğü zaman daha güzel görünüyor.»

«Çingeneye benziyorum o zaman. Dağınık saç yakışmaz bana.»

Odanın ışığını söndürüp çıktılar. Arabaya bindiklerinde Davina radyoyu açtı. Halldale Manor'a kırk dakikalık yolları kaldığı sırada telsiz telefon fıkırdadı. Davina sağ eliyle cevap verdi. Kot numarası tekrarlandı.

Sassanov onun konuştuğunu duyuyordu.

«Ne? Aman Tanrım! Peki, peki, anladım. Hemen, derhal.»

Loş ışıkta onun yüzüne bakan Sassanov, «Ne oldu»? diye sordu.

«Bir yangın olmuş. Kaldığımız ek kanat kül haline gelmiş. Kimse kurtulamamış. Hâlâ alevler içindeymiş. Yanına yaklaşamazmışız. Londra'ya döneceğiz. Bana bir adres verdiler.»

«Yangın mı?» dedi Sassanov ağır ağır. «Nasıl bu kadar çabuk yanabilir? Kimse kurtulamamış mı dedin?»

«Evet. Roberts'i ve ötekileri düşünsene. Ne korkunç!»

Davina arabayı çevirip Londra yoluna koyuldu. «Haber verecek vakitleri kalmamış. Anlaşılan koca yer bir anda meşale gibi tutuşmuş. Farkında mısınız...» Ona acele bir bakış fırlattı «Motele gitmeseydik, biz de orada olacaktık.»

Sassanov bir süre sonra, «Evet,» dedi. «Niyetleri oydu. Sen biraz yavaşla, yoksa hâlâ ölebiliriz. O tür yangını baslatabilen bir tek şey vardır. Yangın değil de, yangın fırtınası diyelim. Korkarım yerimi buldular, Vina.»

«Ulu Tanrım! Ne olur öyle söyleme. Nasıl bulabilirler? Orada olduğunu kim bilebilir?»

«Bilemem. Ama buldukları belli. O binaya bir yangın bombası koydular. Hedefleri bendim. Nereye gidiyoruz?»

««Hollanda Parkında bir apartman dairesine. Putney Köprüsüyle King's Road kavşağında bir araba bizi alacak. Kaygılanma.» Elini onun dizine dayadı. «Korkma, güvende olacaksın. Eğer bu olay sana karşı bir saldırı idiyse, başardıklarını sanmalarını sağlayacağız. Anlamıyor musun? O zaman gerçekten güvende olacaksın.»

Sassanov karşılık vermedi. Onun elini hafifçe sıktı, sonra direksiyonun üzerine koydu.

«Fazla hızlı gidiyorsun- iki elini de kullanmalısın,» dedi.

Bir daha konuşmadılar. Kavşağa geldikleri zaman, durmakta olan bir araba ışıklarını yakıp söndürdü, sonra peşlerine takıldı. Sassanov Londra'nın aydınlatılmış, تنها sokaklarının, yanından akıp geçişini seyrediyordu. Saat gecenin ikisine yaklaşmaktaydı.

Yanan binada bulunan cesetler teşhis edilecek, soruşturma açılacak, bütün bunlar VWhite'ın bürosunca yürütülecekti. Bulgular saklanacak, yangın nedeni olarak ya gaz kaçağı ya da elektrik kontağı gösterilecekti. KGB onları gerçekten öldürdüğünü sanacaktı bir süre. Ta ki aralarındaki hain sağ olduklarını haber verinceye kadar.

Halldale'deki cesetler hakkında patologun yazdığı rapor, James VWhite'ın masasının üzerindeydi. Ayrıca «Enkazın arasında bulunan Arson ve patlayıcılar» konulu rapor da önündeydi. Mahalli itfaiyenin ve hemşireler kadrosunun derhal harekete geçmesi, ana binayı kurtarmış, yangının yayılmasını önlemişti. Olay bütün gazetelerde yer bulmuş,

televizyonun her iki kanalı da yerinde röportajlarla huzurevindeki korkuyu yansıtmaya çalışmışlardı. Soruşturmanın başına, büronun en değerli elemanlarından biri getirilmiş bulunuyordu. Zayıf, gözlüklü bir tipti. Sabotaj sanatında bir uzman olmaktan çok, öğretmen tipi vardı. Adı Fisher'di. Şu anda generalin masasının yanındaki koltuğa yayılmış oturmaktaydı. Uzun kollarıyla bacaklarını ne yapacağını bilmiyormuş, bir türlü onlarla vücudunun geri kalanı arasında uyum sağlayamıyormuş gibi bir hali vardı.

General kağıtları bir kenara bıraktı. On beş oktan izi,» dedi. «Demek kaza ihtimali tümüyle ortadan kalkıyor.»

«Kesinlikle.» Fisher yanmamış piposunu ağzından çekti. «O madde tyron iki'yle birlikte kullanılıyor. Arasında paslanan levha var. Bu levhanın yenip delinmesi ve iki maddenin birbirine karışması süresi hesaplı. Yani bir saatli bomba. İki madde karıştığı anda bumm! Ufak bir patlamayla aktive edilmiş maddeler dışarı salınıyor. Oksijenle karşılaştığı anda da, havayı yakmaya başlıyor. Hem havayı, hem de içindeki herşeyi.

«Bana kalırsa, eğer bomba mutfakta idiyse, iki görünüşe göre olay oradan başlamış, herhalde geceyarısın-dan hemen önce patlamaya ayarlanmış. Herkes uyurken. Binadan çıkmalarına olanak yoktu. O kadar çabuk yayılıyor ki! Sonra ısı ve duman da çok yoğun.»

«Hımmm...» dedi General. «Berbat bir madde.»

«Hem nasıl,» diye ona katıldı Fisher. «Amerika'nın napalm'ı bunun yanında bir kutu kibrit gibi kalır. Daha önce de toptan operasyonlarda kullanıldı. Herkesi bir anda yoketmek istedikleri zaman. Çok az bulunan bir madde. Yalnızca merkezlere bağlı profesyonellerde var.»

112

VWhite, «Polis raporlarına göre hendekte kamyonetin içinde bulunan şoförle bir ilişkisi olabilirmiş,» dedi. «O sıra huzurevine ve ek kanada mal teslim etmişmiş. Akla uymayan tek nokta, hendeğe düştüğü sıra neden ters yöne gitmekte olduğu. Kamyonetteki öbür mallar, huzurevinin daha ilerisindeki bir yere teslim edilecekmiş. Dönüş yoluna koyulması saçma.

«Ayrıca kafasında bazı vuruk izleri var ki, kamyonetin düşmesiyle ilgili gibi görünmüyor. Galiba oradan bir şey çıkacak sonunda. Adam ayrılıp da konuşabilirse tabii. Tıbbi raporlar iyimser değil. Adamı bulduklarından beri baygın.»

Fisher, «Bir merkez elemanı, onu öldürürdü ama,» dedi.

«Öyle gerekir. Ama hepsi de dört dörtlük değil. Orada bir ilişki olduğundan eminim. Birisi o bombayı o binaya soktu. Herhalde orada çalışan kadronun sorgusuz sualsiz içeri alacağı bir madde kılığında sokmuş olmalı. Erzak gibi. Bizim adamlardan bazılarını mahalli polise yardıma yollayacağım. Herhalde bir şey bulurlar. Ama bulsalar da, esas soru cevaplanmış olmuyor.» Susup sigarasını yaktı. Fisher de piposunu yakma cesaretini buldu.

«Sassanov'un orada olduğunu nereden bildiler?» diye mırıldandı General. «Tam yerini nasıl bilebildiler? Bunu Sassanov'un bakıcısından, Halldale'de çalışanlardan ve bir de benden başka, kim bilebilir?»

«Belki orada çalışanlardan biri,» diye önerdi Fisher. «Ama bu iyilikleri karşılığında hepsi öldüler. O yolda inceleme yapmaya olanak kalmadı.»

«Onu düşünüyoruz. Çok mümkün. Sorumlu da başına geleni hak etmiştir. Her neyse, teşekkürler, Fisher. Bu işi ben kendim ele alacağım. Yardımcılarına da teşekkür et, olur mu? Çok iyi iş çıkarmışlar.»

General yalnız kalınca kağıtlara şöyle bir göz attı, başlıklara rastgele baktı. Pek dikkatli düşünmüyordu. Birisi Sassanov'un nerede saklandığını öğrenmişti. Öğrenmiş ve KGB'ye haber vermişti. Bu hainin orada çalıştığını ve yangında öldüğünü varsaymak kolaydı. Ama General buna pek inanmıyordu. Bir köstebek vardı içlerin-

mülteci

113/8

de. Sassanov'u o köstebek bulmuştu. Eğer Ruslar artık Sassanov'u susturduklarına inanıyorlarsa, General için hava hoştu. Zaten öyle inanmalarını istiyordu. Kayıp temsilcileri hakkında başka soru gelmezse, hainin Halldale'de öldüğü düşünülebilirdi. Ama öyle yapmayacaklardı. Sovyet Büyükelçiliği Bakanlığa temsilciler gönderecek, kayıp Rus konusunda elinden geldiği kadar patırtı çıkarmayı sürdürecekti. Herkesin rolüne devam etmesi gerekiyordu. Sassanov'un cesedi bulunmalı, ortaya çıkarılmalıydı. Zaten estetik rötuşları yapılmış, soğuk çekmeceye bekleyip duruyordu. VWhite zile bastı, sekreterine dostu olan polisin telefon numarasını sordu.

Önce sağlıklarından, ortak zevkleri olan kriketten birkaç kelimeyle söz ettiler, sonra VWhite konuya girdi. «Ha, aklıma gelmişken... donmuş balığımızı tekrar suya atmanın zamanı geldi bence,» dedi. «Ayarlayabilir misin? Bir iki gün sonra da buluver, tamam mı? Ah, çok teşekkürler. Evet, çok iyi olur. Evet, çok patırtı olmalı, çok duyulmalı... öyle istiyoruz. Haftaya bir öğle yemeğine ne dersin?» Not defterine yazıp telefonu kapattı.

KGB'ye istediği ceset teslim edilecekti. Eğer onu gömülme üzere Sovyet Rusya'ya götürmek isterlerse, ya da kimlik saptaması için elden geçirmek isterlerse, Whi-te'in bir itirazı yoktu. Onun derdi başkaydı. Rusların casusu gerçekten Halldale'de yandı mı, yoksa uyanık ve tetikte mi? Bu konuyu öğreninceye kadar Sassanov'u kesinlikle tecrit etmesi gerekiyordu.

«Irrta, hemen çıkma lütfen. Yazdığın kompozisyonu seninle tartışmak istiyorum.»

Irina Sassanova basını salladı. Öbür öğrenciler kitaplarını top!uyorlardı. Ders bitmişti. Sosyoloji öğretmeni genç bir adamdı. Konunun profesörü kadar diktatör değildi, öğrencileri güldürmekten hoşlandığı gibi, Moskova üniversitesinde pek olağan

sayılmayacak derecede açık tartışmaları da teşvik ederdi. Irina kürsüye yürüdü. En son yazdığı kompozisyon hocanın önünde duruyordu.

Genç adam Irina'nın yüzündeki ifadeyi görünce, «iyi yazmışsın, üzülme,» dedi. «Sana kötü not verecek değilim. Yalnız, son zamanlarda yazdığın yazılarda belli bir

114

düşünce çizgisi görüyorum. Acaba farkında mısın diye merak ettim.»

«Bilmiyorum, Yoldaş Paliakov. Hiçbir şeyin farkında değilim. Lütfen açıklayın bana.»

«Otur.» Ona sandalyeyi verdi, kendisi masanın kenarına ilişti. Kızın yüzü solmuş, heyecan her çizgisinden belli olmaya başlamıştı. Güzel olmaktan çok, hoş bir kızdı. Sarı saçları, mavi gözleriyle enikonu çekiciydi. Son günlerde pek seyrek gülümsüyor, diğer öğrencilerle ilişkisi ancak gerektiği kadar oluyordu. Sekiz aydan beri, gözle görülmeyen bir kuşku bulutu sarmıştı çevresini. Batıya gidip orada kaybolan yüksek rütbeli Sovyet görevlisinin kızıydı ne de olsa.

Poliakov yumuşak bir sesle, «Bireyciliğe karşı belirgin bir eğilimin var,» dedi. «Yazılarında devletin insana etkisi giderek daha çok ağırlık kazanıyor, insanın devlete olan etkisi konusunu bastırıyor.»

İrina'nın yüzü birden kızardı. Adam neredeyse ona siyasal düşüncelerinde sapma olduğunu söyleyecekti. Poliakov, İrina'nın gözlerindeki korkuyu farkettiler.

«Hiç dikkat etmemiştim, Yoldaş. Sizi temin ederim, eğer yazılarımda böyle bir hava varsa, kazayla olmuştur. Lütfen bana hatâlarımı gösterin, derhal düzelteyim.»

«Bir yanlış olduğunu sanmıyorum. Sosyolojide senin ileri sürdüğün görüşleri ben de tercih ederim. Ama kesin olarak değil. Eğilim olarak. Niyetimi seni eleştirmek değil, kutlamaktır. Hem bu son birkaç ayın senin için ne kadar zor olduğunu da biliyorum. Bana öyle bakıp *durma*, Irina Ivanovna. Sanki seni tuzağa düşürüp KGB'ye şikayet edecekmişim gibi davranmana gerek yok.»

Kızın gözleri yaşlarla doldu. «Ne demek istediğinizi anlamıyorum,» diye mırıldandı. «Hiçbir kusur işlemedim. Yazılarımda da ters bir şey yazmayı hiç istemiyordum.»

Poliakov başını iki yana salladı. «Babandan hiç haber yok, değil mi?»

İrina başını kaldırdığında gözlerinde panik vardı. «Yo, Hayır. Ondan hiç söz etmiyoruz.»

«Ama onu kaybetmek seni etkiledi, değil mi?» Adamın sesi yumuşaktı. «İnan bana Irina, benim seninle konuşmam da, senin cevap vermen kadar büyük bir risk. Bana güvenir misin?»

Poliakov'un haberi yoktu ama, öğretim görevlisi olarak bu sınıfa girdiğinden beri İrina onunla ilgili romantik hayallere dalmış gitmişti. Gün boyu onu hayal etmekle vakit geçiriyordu hep. Bu sefer kızarmasının nedeni bambaşkaydı.

«Güven bana,» dedi Poliakov tekrar. «Lütfen.»

İrina tekrar başını salladı. Ağlamaya başlayacağından korkuyordu.

«Babanı özölüyorsun, değil mi?»

«Evet...» Bir fısıltıydı bu yalnızca.

«Onun öldüğüne mi inanıyorsun yoksa Batıya sığındığına mı?»

«Bilmiyorum,» dedi İrina. Önce biraz durakladı, sonra acele acele konuştu. «Annem Batı'ya geçtiğine inanıyor. Söylediğine göre babamın canı sıkılmış. Bir arkadaşı tutuklanınca çok üzölmüş. Annem fazla konuşmuyor. Bu olayı düşünmemeye çalışıyoruz.»

Poliakov cebinden bir paket sigara çıkardı. Bir tane yakarken eli hafifçe titriyordu. Pek ileri gitmişti. Sağduyu ona konuşmayı burada kesmesi gerektiğini fısıldamaktaydı. Fakat kızın yüzündeki çaresizlik ifadesi içindeki öfkeyi arttırdı, onu tedbir çizgisinin ilerisine fırlattı.

«Eğer baban Batı'ya geçmişse onun hakkında neler hissederdin? Cevap vermekten korkma- Artık benim de hayatım senin elinde. Bunu görmüyor musun?»

irina ona baktı. «Bu soruları bana neden soruyorsunuz? Polisin hesabına çalışmadığınızı nereden bilebilirim?»

«Bilemezsin. O tehlikeyi göze almak zorundasın. Ne hissederdin o zaman baban için?»

«Utanırdım...» Sesi çok yavaş çıkıyordu. «Ama seviniirdim de. Hayatta olduğu için.»

«Onu hiç affeder miydin? Eve tekrar dönse, görür müydün onu?»

«Elbette,» diye mırıldandı irina. «Ama bu mümkün olamaz. izin veriimez.»

«Annen de sana katılır mı?»

«Bilemem. Annemin hesabına konuşamam. Her gece ağlıyor, tek bildiğim o.»

116

«Peki.» Poliakov masadan kayarak indi, Irina'nın kompozisyonlarını desteleyip düzeltti. «Bir konuda düşünmeni istiyorum,» dedi ona. «Babanı tekrar görse neler

hissederdin? Ve annen neler hissederdi? Düşün bunu. Gelecek haftanın sonunda seninle yine konuşacağım. Şimdi git artık.»

İrina ayağa kalktı, bir an onun karşısında durdu. Nasıl çıkıp gideceğine karar veremiyor gibiydi. Poliakov elini onun omzuna koydu.

«Haydi git,» dedi yumuşacık. «Başka bir sınıfa ders vermem gerek. Ve beni de ele verme, olur mu, İrina iva-novna?»

«Asla,» dedi kız. «Ömrümde yapmam.» Dönüp aceleyle çıktı. Kızaran yanaklarını, dökülemeyen yaşlarını saklamak için başını eğmişti.

O akşam Poliakov, çalışma arkadaşlarından birinin evine gitti. Radyo avaz avaz fon müziği çalarken Poliakov öğretim görevlisi kadına bazı şeyler anlattı. Sassanov'un kızına ilk yaklaşımı yaptığını, tepkinin olumlu gözüküğünü söyledi. Büyükelçilikteki Elizabeth Cole'u bir dahaki görüşünde bu. mesajı verebilirdi.

Ama daha kadın o mesajı vermeden önce, **Pravda** ve **İzvestia** gazetelerinde bir haber yayınlandı. Haberde Albay Ivan Sassanov'un cesedinin güney İngiltere sahillerinde kıyıya vurmuş durumda bulunduğu belirtiliyor, Al-bay'ın kendisini denize atarak intihar ettiği açıklanıyor, gövdesinin kayalar arasına sıkıştığı, fena halde çürüdüğü, son fırtınalarla kurtulup su yüzüne fırladığı anlatılıyordu. «Albay daha önce depresyon geçirmekte olup ticari delegasyonla birlikte Rusya'dan ayrılmadan önce tedavi edilmekteydi,» deniliyordu.

Cenaze gömülmek üzere uçakla Rusya'ya getirilecekti.

«Eh, bu durumda seninle ilgili dosya kapanmış oluyor,» dedi Davina Elindeki İngiliz gazetesini Sassanov'a uzatıyordu. Gazetede alt başlık olarak, «Sovyet Albayının Cesedi Bulundu» yazısı görülmekteydi.

«Demek resmî olarak öldüm,» dedi Sassanov. «intihar... anlıyorum. Şimdi de gömülmek üzere yurduma

117

uçuyorum. Peki ailem ne olacak? Buna inanacaklar onlar... adamlarımızın yapacağı yaklaşıma güvenmeyecekler.» Gazeteyi kenara fırlattı. «Sizin istihbaratınız bizimkiyle birleşti,» dedi öfkeyle. «Bir cesedi kabul edip benim olduğunu söyleyerek ayıbı önlemeye karar verdiler. Bizim servis, Halldale'de yandığımı sanıyor, sizin şef de onların bu konuda haklı olduğu numarasına yatıyor. Anlaşmamız böyle değildi.»

«O zaman yangın olmamıştı. Herhalde cesedi erken ortaya çıkarmak bir zorunluluk haline geldi. Ailen için merak etme. Onlarla temas kurulacak ve işin doğrusu anlatılacaktır. Ama önce bir ağızlarını aramak şart... taz-la acele etmek herşeyi berbat edebilir.» Durakladı, sonra gelecek hakkındaki gerçekleri bilmesinin daha iyi olduğuna karar verdi.

«Olumsuz cevap aldığımızı düşünelim,» dedi. «Diyelim ki karınla kızın gelmek istemiyorlar. Herşey istediğin gibi olacak sanma. Sekiz aydır onlardan uzaktasın. Yalnız başlarına ve kuşku altında yaşadıklarına göre bu süre' onlara epey uzun gelmiş olabilir.»

Sassanov başını kaldırıp ona baktı. Kaşları çatılmış-tı. «Ben ailemi tanırım. Karım neler planladığını biliyordu. Hiç söylemediğim halde biliyordu. Ben İngiltere'ye doğru yola çıkarken bir daha geri dönmeyeceğimi de biliyordu. Bana karşı dönmeyecektir. Kızım da dönmez. Gelecekler buraya.»

Gazeteyi alıp okumaya başladı. Davina tartışmaya girmede. Bu konuda Sassanov'un mantık çizgisinin ötesine geçtiğini biliyordu. Ailesi gelecekti yanına... o kadar! Davina odadan çıkıp bir alışveriş listesi yaptı.

Shepherds Bush'da bir apartman dairesinde oturmaya başlamışlardı. Bina, Generalin servisine aitti. İçinde de yalnızca servisin adamları vardı. Görevliler kısa süreler için gelip gidiyorlardı. Ama servis dışından kimsenin girmesine izin verilmiyordu. Halidale'den dönüşünden sonra Davina'ya başka bir araba vermişlerdi. Sassa-nov'la ikisini Londra Merkez Garı'nda arabadan indirip yenisine bindirdiklerinde pek şaşmıştı Davina. Güvenlik görevlilerinden biri eski arabayı alıp götürmüştü. Tedbirler çok sıkıydı. Sassanov'un gündüzleri sokağa çıkması

118

yasaktı. Hava almayı, spor yürüyüşlerini geceye bırakmak zorundaydı. Davina ile ikisi nereye gitseler, peşlerinde her zaman iki silâhlı koruyucu geziyordu. Aralarındaki atmosfer gergindi. Halldale'de bile bundan daha özgürdüler. Sassanov sınırlamalardan yakınıp duruyordu.

Cesedin bulunmasıyla ilgili yazıyı bir kere daha okudu. Rusya'da gömülmek... Karısıyla kızının ıstırabı gözünün önüne geldi, içi öfkeyle yandı. Davina acele etmekten söz ederken ne demek istemişti? Sekiz ayuzundur demesi de dokunmuştu Sassanov'a. Karısına çok güveni vardı. Ama devlete sadakatsizlik söz konusu olduğu zaman suçsuz akrabalarının *neler* çektiğini de kimse kendisi kadar iyi bilemezdi. Belki de yeterince güçlü çıkmamışlardı karısıyla kızı. Belki gönderilen cesedi kabul edecekler, *onun* öldüğüne sevinecekler ve hayatlarına yeni baştan başlayacaklardı. Acele etmek herşeyi berbat edebilir. Ama fazla gecikmekte de aynı tehlikeler vardı. Herşeyi İngiliz tedbirliliğinin eline terkedip kumar oynayamazdı. Görünüşe bakılırsa karısı, yapılacak yaklaşımı KGB tuzağı sanıp reddedecekti. Ayağa kalkıp yatak odasına geçti. Aradığı şeyi çekmeceye buldu.

Davina döndüğünde Sassanov mutfaktaydı. Bir yandan çay içiyor, bir yandan onu bekliyordu.

«Bunun karıma verilmesini istiyorum,» dedi. «Ve onun cevabını bekliyorum. O elime geçince bilgi vermeye hazırım demektir. *Generale daha* fazla beklemek istemediğimi söyle. O da istemiyor beklemeyi zaten.»

«Emin misin?» dedi Davina. «Bu riski göze almayı istiyor musun?»

«Tehlikesi yok. Bu benim hayatta olduğumu kanıtlayacak. Diplomatik kurye ile Moskova'ya gidebilir»

Davina, Stonehenge kartpostalının tersini çevirip yazılara baktı. Rus alfabesiyle yazılmış, isim ve adres yeri boş bırakılmıştı.

«Neden bu?» diye sordu. «Neden mektup değil?»

«Yazdığım yazıdan ötürü. Bunu görünce benden geldiğini anlayacaktır. Bunu bugün yollar mısınız?»

«Çalışırım.» Sonra onun yüzündeki ifadeyi gördü. Hemen ekledi. «Tamam, bugün öğleden sonra gönderttirmişim.»

119

İkisi için öğle yemeği hazırlamaya başladı. Sassanov salona dönmüştü. Davina, kartpostalı gördüğü anda başlayan depresyona karşı durmaya çalışıyordu. Karısıyla kızını istiyordu Sassanov. Bunu baştan beri bilmiş, kabul de etmişti. Şimdi sahiplik duygusuna kapılmaya, o-nun ailesine duyduğu ihtiyaçtan ötürü acı duyup aralarındaki ilişkiyi berbat etmeye gerek yoktu. Kendini öyle suçlu hissetti ki, yemek pişirmeyi yarıda bırakıp salona yürüdü, kollarını onun omuzlarına sardı.

«Üzülme,» dedi. «Madem ki sen öylesinin iyi olacağına inanıyorsun, hemen çarkı döndürmeye başlayacağım. Beni terslemene gerek yok.»

Sassanov uzanıp onun yüzüne dokundu. «Özür dilerim,» dedi. «Ama o mezarın başına gittiklerinde benim hayatta olduğumu bilsinler istiyorum. Fedya'nın cevabını elimde istiyorum.»

Davina onun yanından ayrılırken yüzüne neşeli bir ifade yerleştirmişti. Oysa yüreği sıkıntılar içindeydi. O gün saat beşte kartpostal yetkili mercie teslim edilmiş, bir zarfa konup mühürlenmiş olarak Moskova kuryesine eklenmek üzere hazırlanmıştı.

ilyuşin jeti sabahın altısını biraz geç Moskova havaalanına indi. Tabut uçaktan çıkarılıp küçük bir kamyonete yüklendi ve hızla kente doğru çıktı. Saat dokuz olduğunda ceset, KGB'nin küçük özel morgunda parlak ışıklat' altında yatıyor, çevredeki üç kişi dikkatle onu inceliyorlardı. Birincisi polis doktor, diğer ikisi de sivil giyinmiş iki KGB yetkilisiydi. KGB'cilerin daha uzun boyü ve daha yaşlıca görüneni birkaç saniye boyunca hiç konuşmadan rengi solmuş, parçaları kopmuş cesede baktı, sonra doktora döndü.

«Otopside ne kadarı belli olur?»

«Ölümün yaklaşık tarihi, Generalim. Sonra, suda ne kadar kaldığı, yaşı, boğularak mı öldüğü, yoksa önce öldürülerek mi denize atıldığı. Tabii organların incelenmesi,

dekompozisyon yüzdesine çok bağlı.»

General alayla, «Yani dediğine bakılırsa, İvan Sassanov mu, değil mi, kesin olarak anlamayacaksın,» dedi.

120

Doktora düşmanca baktığında adamın yüzünün ekşidiği-ni görmek onu memnun etti.

«Dişler, generalim...» dedi doktor aceleyle. «Diş tedavi kayıtları İvan Sassanov olup olmadığını ortaya çıkaracaktır.»

General, «Diş tedavileri taklit edilebilir,» dedi. «Ama yine de bir kontrol et. Tatişçev.» Yanında duran genç adama baktı. «Kayıtların hepsi sende var mı?»

«Burada, Yoldaş General.»

Sassanov'un tıbbi kayıtlarını içeren dosya ona uzatıldı. General dosyaya ağır ağır göz gezdirirken arada sırada masada yatan cesede de bakıyordu.

«Evet,» dedi birden. «İlginç.» İki adam birlikte ona baktılar. «Tatişçev, Dzerzinsky sokağına bir telefon et. Sassanov'un karısını buraya getirsinler.»

Sonra doktora döndü. «Beklerken çay içelim. Şunun üstünü örttrüver,» Odadan çıktı. Onu izleyen Tatişçev hemen bir telefona yöneldi.

Fedya Sassanov ısrarla çalınan kapıyı açtığı zaman karşısında kimi bulacağını biliyordu. Gelenler sanki upuzun boylarıyla ona tepeden bakıyorlardı. Ama bu yalnızca bir etkiydi. Aslında adamların ikisi de uzun boylu sayılmazlardı. Yarattıkları korku hem boylarına, hem enlerine katkıda bulunuyor, karşılarındaki üzerinde hayal ürünü bî. eziklik duygusu yaratıyordu. Nazik konuşarak ona kendileriyle birlikte gelmesini söylediler ve o mantosunu gi-yinceye kadar holde beklediler. Fedya'nın elleri çok titrediği için mantosunu ilikleyemiyordu. Sonunda yanlış düğmeleri yanlış iliklere geçirdi, mantonun üstünden bir garip sarkmasına neden oldu. Zil marka arabanın arka kanapesine oturdu. Adamlardan biri arabayı sürüyor, diğeri onun yanında oturuyordu. Yanındaki ona bir sigara ikram etti, Fedya reddetti. Adamlara onu korkutmamaları söylenmişti.

Araba Dzerzinsky sokağına saparken hızlanmıştı. Fedya kendisini KGB bürosuna götürmekte olduklarını düşündü. Gözleri karardı, bayılacak gibi oldu. Ama araba kâbuslar binasının önünden geçti, ilerden sola saptı.

«Nereve gidiyoruz?» Bu soru hemen hemen bir fısıltıydı. Yanındaki adam sağırmış gibi ona doğru eğilerek :

121

«Şehir morguna,» dedi. «Kocanızın cesedi orada.»

«Yaa! Geldiğini bilmiyordum. Teşekkür ederim, Yoldaş. Gelip beni aldığınız için teşekkür ederim... bir an için aklım karışmıştı...» Devam etmedi. Bir saçmalık yapmadan önce kendini toparlayabilmek için susup pencereden dışarıya baktı.

Onu morgdaki odaya soktuklarında kararsızlık içindeydi. Üzeri yeşil örtüyle kapalı, ışıklar altındaki cesede doğru göz attı. Yanıbaşındaki adam bir an için gölgeler arasında kalmıştı. Derken General bir adım atıp ışığa çıktı. Fedya onu hemen tanıdı. General elini uzattı, onun-kini avuçlarına aldı, hem soğukluğunu, hem titremelerini farketti.

«General Volkov...» Yirmi yıldan beri sosyal olarak tanışıyorlardı. Onun dacha'sı da aynı kibar muhitteydi ama kendilerinininkinden biraz daha büyüktü. Rütbesine uygun olarak. Moskova'ya ilk geldiklerinde Ivan Sassa nov'un amiriydi. Sapmalı fikirleri olanları tutuklamak ve cezalandırmakla görevliydi. Antonyii Volkov. Belezky'yî deli hastanesine gönderen de oydu.

«Eşinizin cesedi bu sabah İngiltere'den geldi,» dedi. «Bunun sizi sarsacağını biliyorum, Yoldaş Sassanova Ama yine de sizden kesin bir teşhis yapmanızı istemek zorundayım. Cesur olmalısınız. Onu tanımak kolay olmayacak. Tatişçev size bir konyak versin.»

Kolundan tutup masaya doğru yürüttü. Fedya başını kaldırmak istediğinde parlak ışıklar gözünü kör edercesine kamaştırdı. Orada durup yeşil plastik örtüye bakarak bekledi. Ellerini biçimsiz mantosunun önünde kavuşturmuştu. Doğru dürüst düşünmeye, aklını başına toplamaya çalışıyordu. Eğer oradaki kocasıysa... gerçekten ölmüşse, saklanmıyorsa... Tanrı korusun, diye düşündü. Kelimeyi bilinçaltı seçmişti ona. Ama beri yandan eğer gerçekten ölmüşse, karşı tarafa sığınmamışsa, o zaman kendileri de eski durumlarına yüceltileceklerdi. irina'nın bir geleceği olabilecekti. Kendisi kâbussuz uykular uyuyabilecek, kapı çalındığında korkmadan açabilecekti. Kocasının ölmüş olabileceğini düşününce gözleri yaşlarla doldu. Yaşlar yanaklarından aşağıya kaydığında onları elinin tersiyle sildi. Onun hayatta olmasını istiyordu. Bu boğulmuş cesedin bulunduğunu duyduğunda büyük bir

122

yeise kapılmıştı. Ama daha sonra bir kuşku gelmişti içine. Her geçen dakikayla artan bir kuşku. İntihar. Oysa ivan'ın hiçbir aklî hastalığı yoktu. İddia ettikleri gibi tedavi de olmamıştı. **İzvestia'da çıkan yazılar' yalandı.** Eğer onlar yalansa, ceset de yalan olabilirdi. Çekingen gözlerle Volkov'a baktı. Ne söylemesini bekliyordu acaba? Ne söylemesini istiyordu?

Tatişçev. elinde bir kadeh konyakla yanında belirdi. Fedya bir yudum aldı.

«Biraz daha? Sizde şok yaratmasın.» Fedya söz dinledi. Birkaç saniye geçince Volkov,

«Cesede bakacak kadar güçlü hissediyor musunuz kendinizi?» diye sordu. «Uzun uzun bakacak kadar? Onu yakından incelemeniz ve kesinlikle emin olmanız

gerekiyor.»

Fedya başını salladı. Konyak boğazını yakarak aşağıya kayıyordu. Doktor ilerleyip yeşil plastik örtüyü açtı.

Fedya'nın ağzından bir çığlık kurtuldu, gözlerini eliyle kapayarak başını çevirdi. Tatişçev kolunu nezaketle tutarak onu tekrar döndürdü.

«Bakmanız gerek,» dedi. «Yüzüne değil. Yalnızca vücuduna bakın.»

Fedya gözlerini açtı, feci durumdaki vücuda bakmaya, baş sayılan o gözsüz felâketi görmemeye çalıştı. Konyak biraz yardımcı olmuştu. Yavaşça kendini toparladı, anılar birer birer ona ipucu vermeye başladı. Eller yoktu. Sevdiği adamın bu önünde yatan zavallı yığın olup olmadığını anlamaya olanak yoktu. Ama o yine de uğraştı. Tanıyabileceği birşeyler aradı. Eğer o ölmüşse, iriha ile kendisi güvende olacaktı. Bir elini ağzına götürdü, sonra çantasında mendil aradı. Önce dudaklarını, sonra gözlerini sildi.

«Evet, bu ivan,» dedi. «Onu teşhis ettim. Kocamdır.» Arkasını dönüp gözyaşlarına gömüldü.

«Kesinlikle emin misiniz?» diye sordu Volkov.

Fedya ağlamasını kesmeden başını salladı.

Volkov anlayışlı bir sesle, «Evinize dönebilirsiniz,» dedi. «Bundan kimseye söz etmeyin.»

«Yo, söylemem, Yoldaş General.»

«Cenazede görüşürüz.»

Güvenlik görevlileri Fedya Sassanova'yı kapıya gö-

123

türdüler. Volkov arkasını dönüp yürüdü. Yardımcısı sadık bir köpek gibi topuklarının dibindeydi. Örtü tekrar cesedin üzerine çekilmiş, ışıklar söndürülmüş, kapı kilitlenmişti.

Oturduğu apartman dairesine döndüğünde Fedya Sas-sanova bir fincan sıcak çayla gergin sinirlerini yatıştırmaya çalıştı. Çaya biraz da votka damlattı. Mutfak masası başında tek başına oturuyor, çayını yudumluyor, bir yandan ağlıyordu. Sonunda duygu ve heyecandan bitap düşmüş durumda, konyak ve votkanın da etkisiyle, masa başında uyuyakaldı.

Antonyil Volkov masasında öne doğru eğilip açık dosyayı yardımcısına uzattı.

«Şurayı oku,» dedi. «Beşinci satırı. Söyle bakalım, Sassanov'lar kaç yıldır evliymiş?»

Tatişçev birkaç satır okudu, sonra durakladı. «Yirmi üç yıl,» dedi.

«Doğru. Sassanov gerçi Yahudi değildi ama, yine de sünnet edilmişti. Cesedinüreme organları gerçi feci durumdaydı. Husyelerden biri gitmişti. İkincisinin de yarısı yoktu. Ama adamın sünnetli olmadığını ben bile farkettim. Bir kadın kocasının vücudunda başka farkları görmeyebilir ama, bunu karıştırmasına olanak yok. Yalan söyledi bize.»

«Evet,» dedi Tatişçev. «Tabii. Öyle olmalı. Neden. Generalim? Yabancı bîr cesedi neden tanıdığını söylesin?»

«Çünkü intihar etmeyeceğini biliyordu,» diye karşılık verdi Volkov. «Batı'ya sığındığını biliyordu. Bizi izimizden saptırmak için yalan söyledi. Bir de kendi hayatını kolaylaştırmak için.»

«Bu konuda ne yapmamız gerekiyor?»

«Onu tutuklayacağız. Cenazaden sonra,. Bunu sen ayarlarsın. Belki de ben onu gerçekten masum bulmak istiyordum...»

Omuzlarını kaldırdı. «Eğer cesedin yabancı olduğunu söyleseydi, onu da, kızını da veni baştan yüceltecek, o domuzun yaptıklarından ötürü hiçbir sorumlulukları olmadığını kabul edecektim. Ama şimdi...» Tekrar

124

omuzlarını kaldırdı. «Şimdi önümüze ilginç bir durum çıktı. İngilizler Sassanov öldü diyorlar ve bunu kanıtlamak için de bize uydurma bir paket yutturuyorlar. Karısı da aynı şeyi söylüyor. Beri yandan İngiltere'deki ajanımız da, onun yanarak kül olduğunu ileri sürüyor.» Sustu. Ta-tişçev'in dinleyiciliğinden memnundu. «General VWhite bize gömebileceğimiz bir ceset verdi, biz de onu kabul ellik. Çünkü Sassanov'un gerçekten öldüğünü biliyoruz. Böylelikle işin iki ucu bağlanmış oluyor ve Batı'ya propaganda imkânı kalmıyor. Gayri resmi işbirliği yapan istihbarat örgütleri konusunda iyi bir örnek. Öyle görünüyor, değil mi?»

«İngilizlerin bizi neden mahcubiyetten kurtarmak isteyeceklerini anlayamıyorum,» demek cesaretini gösterdi Tatişçev.

«Ben de,» diye mırıldandı Volkov. «Bize bir avantaj vermeye razı olmalarının tek nedeni, kendilerinin de bir başka avantaj kazanmış olmalarıdır. O yangında ne olmuşsa olmuş ama. Sassanov kesinlikle hâlâ sağ. Ama şimdilik biz de oyunu sürdürmek zorundayız.

«Cenazeye gideceğiz. Basında çok sözünü edeceğiz. Keder içindeki karısıyla kızının fotoğraflarını yayınlayacağız. Sonra da İngiltere'deki ajanımızın yeni raporunu bekleyeceğiz.»

Charley kuaförden döndüğünde, hizmetçisinin bıraktığı notu masanın üzerinde buldu. «Bay Spencer-Barr aradı. Lütfen aşağıdaki numaraya telefon edin.»

Charley mesajı okuyup kaşlarını çattı. Connaughî' daki akşam yemeğinden beri aramamıştı Spencer-Barr. Charley de çoktan onu unutmuş, hayatının normal temposuna, partilerine, davetlerine kapıp koyuvermişti kendini. Önce canının neye sıkıldığını hatırlayamadı, sonra birden aklına geldi. Adamın adını yazılı olarak görünce hatırlamıştı. Gazetelerdeki siyasal haberler onu hiç İlgilendirmezdi. Uluslararası olaylar canını sıkardı. Her zaman üzücü ve sık sık da şiddet dolu olaylardı hep. Charley onları hiç okumaz, gazetenin daha eğlenceli yanlarına ve dedikodu sütunlarına göz atmakla yetinirdi. Oralarda kendi adına rastlaması da pek olağandı. Bu sefer

125

dikkatini çeken, birinci sayfadaki resim olmuştu. Alttaki yazıyı okuması bu yüzdendi. «Kayıp Sovyet Delegatesinin Cesedi Bulundu.» Ayrıntıları atladi, sonra cesedi bulunan adamın resmine tekrar baktı.

İyi bir fotoğraf değildi. Bir grup resimden büyütüldüğü belliydi. Ama bir bakıma tanıdık geliyordu bu resim ona. Ablasının hafta sonu için eve getirdiği Polonyalıya tıpatıp benziyordu bu adam. Slavlar birbirine benzerlerdi zaten. Sayfayı çevirip başka bir şey okumaya başladı. Ama bu benzerlik canını sıkıyordu Charley'in. Resmi açıp bir daha baktı. Özellikle gözleri... O hafta sonunda Da-vina'nın arkadaşına epey bakmış, incelemişti. Adamın yüzünü ezberlemek için değil, kendisinin onun üzerinde bıraktığı etkiyi ölçmek için bakmıştı ama, yine de bir izlenim edinmiş ve belleğinde korumuştur. Kayıp Sovyet Delegatesi. Saç kurutma makinesinin altında otururken içini soğuk bir ürperti kapladı. Saçmaydı bütün bunlar elbette. Bu adam aylar önce ölmüştü. Gazetede yazı öyle diyordu. Resim kötü olunca Slavlar daha bile çok benzeyebilirlerdi birbirlerine. Bu konuyu zihninden zorla uzaklaştırıp kadın dergilerini eline aldı.

Ama şimdi, Spencer-Barr'ın mesajı eline geçince konu yeniden aklına geldi. Bu adam onu bir gece gezmeye davet etmiş, yalnızca ablasından ve onun Polonyalı erkek arkadaşından söz etmiş durmuştu- Amerika'ya gitmiş olmalıydı şimdiye kadar. Oysa yine arıyordu. Bu ilişki onu pek ilgilendirmişti nedense. Davina'nın kendi istediği işi elinden kaptığını söylemişti. Polonyalıyla olan aşkı bilinirse bunun Davina'ya zarar vereceğini de söylemişti.

Charley telefonu eline alıp numara düğmelerine bastı. Bir santral cevap verdi.

«Savunma Bakanlığı. Size yardımcı olabilir miyim?»

Charley, Bay Spencer-Barr'la görüşmek istediğini söyledi.

Jeremy'nin sesi kesin, karşısındakinde çekingenlik yaratacak türdendi.

«Spencer-Barr.»

Charley adını verince ton değişti. Jeremy dost-sever ve hevesli biri oluvermişti.

«Ah, ne iyi ettiniz de hemen aradınız. Geçen hafta

126

birkaç kere sizi aramaya çalıştım ama şansın yokmuş, bulamadım.»

Charley içinden, ah yalancı, diye dūřündü. Evde yoksa telefonu cevaplamak için bir telefon cevap servisine üyeydi çünkü.

«Mesajınızı aidim, çok şaşırdım,» dedi ona. «Amerika'ya gitmiş olduğunuzdan emindim.»

«Yoo, henüz gitmedim. Acaba bu akşam yemeğe gelmeye müsait miydiniz? Almanya'dan eski bir arkadaşım geldi de, ona bir parti vereyim diyordum. Çok iyi ve neşeli bir arkadaştır.

«Aslında boş değilim,» dedi Charley. «Tiyatroya gidiyorum.»

Jeremy hayal kırıklığına uğramış gibiydi. «Ne yazık. Ona sizden söz ettim, pek hevesle bekliyordu. Bakın, biz yemeği geç yiyeceğiz. Sonra da Regency Kulüb'e gideceğiz. İsterseniz orada katılın bize.»

«Herhalde bunu yapabilirim.» Charley kararsızdı. Çok neşeli Alman arkadaş ilgilendirmişti onu. «Söz vermeyeyim de, gelebilifseni geleyim, olmaz mı?»

«Elbette olur. Ama gelmeye çalışın, e mi?»

«Olur. Aslında tiyatro grubunun saat kaçta dağılacağına bağlı. Erken dağılırsak Regency'ye gelirim- Allahaismarladık.»

Yatak odasına geçti, aynaya baktı, saçlarının yeni şeklini beğendi. Çok tabii ve gür görünüyordu. Bakır gibi de pırl pırlıdı. Regency Kulübü, Araplarla dolu bir yerdi. Hiç gitmezdi Charley oraya. Böyle bir daveti zaten genellikle kabul de etmezdi ama, řu Alman çekiyordu onu. Omuzlarını kaldırdı. Bu gece sadık bir hayranıyla çıkacaktı. Yanlarında ikinci bir çiftle. Artık ilişki eskimiş, Charley'in ilgisini çekmemeye başlamıştı. Adam ona öylesine âşıktı ki, heyecanı kalmamıştı olayın. Daha eğlenceli bir durum çıkmazsa, giderim Regency'ye, diye dūřündü.

Elizabeth Cole sıcak çayını yudumlararken saatine göz attı. Buluşacağı kadın gecikmişti. Yirmi dakikadır o masada oturuyordu Elizabeth. iki kere yabancıların kendi masasına oturmasına engel olmak zorunda kalmıştı. Genç adam yaklaştığında yine başını iki yana salladı, ancak

127

anlaşılabilir bir Rusça'yla, «Özür dilerim, burası arkadaşımın yeri. Neredeyse

gelecek,» dedi.

Adam Fransızca olarak alçak sesle, «Gelmeyecek, yerine beni gönderdi,» diye cevap verdi. Boş yere oturup çayını önüne çekti. Elizabeth Gole hiç hareketsiz oturuyor, tek kelime söylemiyordu. Sade, şen surati, solgun bir maske olmuştu. Sinirleri bir anda yerinden fırlarcası-na sarsılmıştı, sanki vücudundan elektrik akımı geçmişti. Sonra da öylece dondu. Genç adam ona gelemeyen öğretmenin adını verdi.

«Üniversiteye geri döndü,» dedi. «Artık sizinle bu-luşamaz. İrina Sassanova ile ben temas ettim. Adım Alexei Poliakov.»

Elizabeth Cole bir an ona bakaladı. Yüzündeki ifade, böylesine cici bir kız için olağanüstü donuktu. «Pekâlâ.» dedi sonunda. «Anlatın bana.» «Bana güvenebilirsiniz. Onunla dersten sonra konuştum. Babasının öldüğüne inanıyor. Getirilen cesedin de o olduğundan emin. Gerçeği söyledim, ikna etmeye çalıştım ama inanmadı bana. Nasıl kanıtlayabilirim?»

Elizabeth yine kararsızdı. Vakit kazanmak için kadın öğretmeni sordu. «Eski saygınlığını tümüyle kazandı mı?1» dedi.

Poliakov, «Evet,» diye başını salladı. «Bokov'u reddeden bir yazı yazdı: Haftaya yayınlanacak. Bunu yaparken kalbi parça parça oldu. Bütün bir gece boyunca ağladı, uyumadı.»

«Nasıl bu kadar iyi biliyorsunuz bunları? Kişisel ayrıntıları? Yanında 'mıydınız?»

Poliakov, İngiliz kızın elâ gözlerine bakarak, apaçık konuştu. «Bokov'un tutuklanmasından sonra benim evde kalıyordu,» dedi. «Ama benden kuşkulanmıyorlar. Onu benim etkileyip bu yöne çevirdiğime inanıyorlar.»

«Anlıyorum.» Elizabeth bu açıklamaya bir kusur bulamıyordu. Zaten işgüdülerini de ona inanmaya zorluyordu kendisini. Riski göze almaya karar verdi.

«İrina'yı da, annesini de inandıracak bir şey var elimde,» dedi. «Ama bence siz çok büyük bir tehlikeye giriyorsunuz. Uyararak borcum oluyor.»

«Anlıyorum,» dedi Poliakov alçak sesle. «Buna hazırım.» Rus kızın sözlerini aynen tekrarladı. «Sassanov,

128

Belezky'ye yardım etmeye çalışmıştı. Biz de onun ailesine yardım etmeliyiz. Tehlikeli olduğunu biliyorum. Dikkatli olacağım.»

«Tehlikeli, çünkü karısıyla kızına güvenmek zorundasınız. Eğer birinden biri sizi ele verirse, bütün grubunuz hapı yutar.» Benim, küçük iletişim düzenim de hapı yutar, diye düşündü içinden.

Çantasından kahverengi bir zarf çıkarıp masanın altından ona uzattı. «Bu Sassanov'dan geliyor,» diye mırıldandı. «Hayatta olduğunu kanıtlayacak. Genezaden sonra bunu İrina'ya verin O zamana kadar babasını ölü sanma-lı. Bunu güvende saklayabilir misiniz?»

Zarf adamın ceket cebine girdi. «Kimsenin bulamayacağına söz veriyorum. Çarşamba günü İrina'nın sınıfında dersim var. Ayın yirmi altısında. Cenezaden bir hafta sonra oluyor.»

«O tarih iyi. Anlayış gösterdiğinden eminsiniz, değil mi? Aman, bu zarfı yermeden önce lütfen iyice emin olmaya çalışın.»

«Kızdan eminim,» dedi Poiikakov. «Tam, anlamıyla Yeni Rus'lardan. Biliyorum.»

«Eh, öyleyse...» Elizabeth çantasını ve alışveriş torbasını eline aldı. «Umarım haklısınızdır. Hepinizin adına. Haftaya burada buluşalım. Şimdi önce ben çıkayım»

Adama hiç bakmadan kahveden çıktı. Poiikakov çayını bitirdi, bir sigara yakıp yirmi dakika kadar gazetesini okudu. Masasına orta yaşlı bir kadın oturdu, birkaç nezaket kelimesi konuştular, sonra Poiikakov da kahveden çıktı, gitti.

«Burada kapalı kalmaktan çıldırıyorum,» dedi Sas-sanov. Davina'ya arkası dönüktü. «Her geçen gün birbirinin aynı. Haber yok!»

Dönüp Davina'ya baktı. Bakışları gücenik ve kuşku doluydu. Bu daireye yerleştirildikten bu yana çok iyi tanımaya başlamıştı Davina bu bakışları.

«Karımın benden mesaj aldığını sanmıyorum,» dedi Sassanov. «Üç hafta geçti aradan, hiç cevap gelmedi. Benden ne saklıyorsun, Vina? Onlara bir şey mi oldu? Yoksa o kart hiç mi geçmedi ellerine?»

mülteci

129/9

«Söyledim sana. Defelarca söyledim. Kart yerine verilecek ve biz de haber bekliyoruz. Hem lütfen seni kandırıldığımı sanmaktan vazgeç çünkü artık dayanamıyorum.»

«Dayanırsın. Generalin ayrılmana izin verinceye kadar beni nazlamak zorundasın.»

Davina öfkeyle, «Ve seni nazlarken de seninle yatmak zorundayım, öyle mi?» dedi.

Sassanov'un öfkesi de bir anda patladı. İçindeki birikimi açığa vurma fırsatı çıktığı için rahatlamıştı. Yüzü hiddetten bembeyaz, ona doğru bir adım attı.*

«O da dahil,» dedi. «O da hizmetin bir parçası!»

Davina daha önce ömründe hiçbir erkeğe tokat atmamıştı. Konrolunu hiçbir zaman kaybetmemişti. Ric-hard onu terkettiği zaman bile. Sassanov'un yanağına olanca gücüyle bir tokat aşketti. Bir an ateş saçan gözlerle birbirlerine baktılar. Sassanov'un

elinin yumruk halinde sıkıldığı, sonra tekrar yanına sarktığı görüldü. Davina ona arkasını dönüp odadan çıktı.

Sassanov hiç yerinden kıpırdamadı. Derken sokak kapısının kapandığını duydu. Pencereye yürüyüp kapalı perdenin ardından dışarıya baktı. Hiçbir yer görünmüyordu. Bir tek beyaz duvar. Pencereler iki apartmanın arasındaki boşluğa bakmaktaydı. Ne onlar kimseyi görebilir, ne de kimse onları görebilirdi. Perdeyi bırakıp eliyle yanağını ovuşturdu. Tokat iyice canını acıtmıştı. Bir sigara yakıp kendini koltuğa öyle bir hırsla attı ki, koltuğun yaylarından birinin fırlamasına ramak kaldı. Sassanov gözlerini yumdu, kendini içinden kabaran öfke ve umutsuzluğa terketti.

Melankolinin derin çukuru onu çekip duruyordu. Hüzün ve kadercilik, her Rus gibi Sassanov'un da içine sinmişti. Uzun bir tarihin 'mirası. Doğumdan sonra hiçbir iyi şeyin beklenemeyeceği bir hayat... Yalnızca acı çekmek ve sonra da ölüm. Belezky'nin ölümünden sonra iyiden iyiye karamsarlaşmıştı. Sonunda tekrar canlanıp hayata dönmesi, ülkesini terketmeye ve Belezky'nin amacı uğrunda mücadele etmeye karar verdiği içindi. Ama hiçbir mücadele verdiği yoktu. Gözlerini açtı, doğrulup oturdu. Sigarayı avucunda ezdi, çöp sepetine fırlattı. Çöp sepetinin üzerinde bir gül resmi vardı. Nefret ediyordu Sas-

130

sanov bu sepetten. Kendine yabancı olan İngiliz ruhunu temsil ediyordu sanki. Başka kim çiçek resmi yapardı çöp kutusunun üstüne? Tiksintiyle baktı. Yo, mücadele etmiyordu. Pazarlığı, profesyonel tecrübesinin elverdiği bütün beceriyi kullanarak yapmış, isteklerini sıralamış ve kabul ettirmişti. Herşey yolunda gidiyor gibi gözük müştü gözüne. Hayatın insana hep böyle gülmeyeceğini bilmesi gerekirdi.

Halldale'deki yangın bir uyarıydı. Onunla uyanmıştı zaten. Onu öldürme teşebbüsünün geçersiz kalışı yalnızca o gece motelde yatmak için direnmiş olmasındandı. Hayatını, Davina Graham ile sevişmesine borçluymuştu.

Ama şimdi en önemli konu zaman konusuydu. Karısıyla kızının o sahte cesedi kendisinin sanmamaları, hayatlarını ona göre planlamamaları için. Kendisinin bir an önce İngilizlerle çalışmaya başlaması ve içlerinden hangisinin Rus casusu olduğunu anlaması için. Bu uydurma dairede tıklı kaldığı sürece kendisini saldırılardan korumasına olanak yoktu. Geceleri karanlıkta yürüyüş yaparak, güvenlik görevlilerinin gölgesine sığınarak... Yüksek sesle Rusça bir küfür savurdu. Sanki hem kadere, hem İngilizlerin istihbaratına, hem de kendi ülkesinin istihbaratına birden lanet okuyordu. Yavaş yavaş paranoik düşüncelere kapılıyor, herkesten kuşkuluyor, kendisine âşık olan kadına bile güvenmiyordu. Keşke ona hakaret etmeseydim, diye düşündü. Kendi kendine de bir küfür daha savurdu bu yüzden. Davina'nın yüzündeki nefretin gerisinde, acının varlığını farketmiş, onu böyle incittiği için kendinden nefret etmişti.

Ama ihtiyacı olan şeyi Davina veremezdi ona. Yal-, nızca Rusların arasında ortaya çıkan o derin kimlik ve kişilik duygusunu. Davina'yı seviyorsa, bu ayrı bir olaydı. Esas görmek istediği, karısının yüzüydü. Parmaklarını uzatıp yanaklarına dokunmak, yüzünü onun iri göğüsleri arasına gömmek, ona sınıksız sarılmak istiyordu. Kızının

gölümsediğini görmek, onun elini tutup temiz havada yürüyüş yapmak. Kökünü kaybetmişti giderek, içindeki bulantı arkadaşına yapılan. haksızlığa karşı beliren öfkeyi de bastırarak kadar güçlenmişti.

Böyle dakikaları daha önce de yaşamışlığı vardı. Bugün de onlardan birini yaşıyordu. Geriye dönmek, yargı-

131

lanıp cezalandırılmak, Belezky'ye bu yolla katılmak daha kolay geliyordu şu anda ona. Yabancılar arasında mücadele dolu bir ömür geçirmekten daha kolay. Ayağa kalktı, bir sigara daha bulup yaktı. Her zaman titremeyen eli bugün sarhoşlar gibi titriyordu. Sönen kibriti atıp bir yenisini yaktı-

Şimdi istese de kurtulamazdı bu durumdan. Kendi tarafından gelen tehlikenin tehdidi altındaydı. Kuşkuya ve ıstıraba karşı çaresiz ve savunmasız, haber için bir tek kadına bağımlıydı. Umut için. Onun içeriye girdiğini duyunca ayağa fırladı, hole koştu. Davina'yı kollarına aldı. Bir yandan özürler mırıldanırken bir yandan onu öpmeye çalışıyordu. Yanaklarının gözyaşlarından ıslak olduğunu farketti. Ağlamıştı Davina.

James VWhite'ın yardımcısı, oğlunun okumakta olduğu üniversitede tarih hocasıydı bir zamanlar. Adı Grant Mitchell'di- İskoçyalı Presbiter bir aileden geliyordu. Soyunun da pek tipik bir örneğiydi. VWhite'ın oğlu Philip'le olan dostluğu onu aile çemberine sokmuş, VWhite o sırada genç adamın çok değişik bir insan olduğunu farketmişti. Beş yi! sonra Mitchell apansız VWhite'ların evine çı-kagelmiş, onlara homoseksüelliğe karşı verdiği acı dolu mücadelenin hikâyesini anlatmıştı. Öğrencilerinden biri baştan çıkarmaya çalışmıştı onu. Sonra da şantaj yapmak istemişti. VWhite dikkat kesildi bunun üzerine. Nasıl şantaj? Mitchellin yüzüne meydan okuyan bir ifade gelmişti bu söz üzerine.

«Ruslara bilgi vermeyi kabul etmezsem durumumu açıklayacağını söyledi,» dedi. «Dışişlerine girmek istedi-ğimi biliyordu.» VWhite bunun üzerine kolunu onun omzuna atmıştı. «Ne olduğumu değiştiremem ama, vatan haini değilim ben,» demişti genç adam.

VWhite bu sözleri dinleyince başını sallamış, Grant'a sek bir viski verip yatmaya yollamış, kaygılanacak bir şey olmadığını söyleyerek avutmuştu onu. Tam adamına gelmişti genç öğretmen dert yanmak için.

Grant Mitchell Dışişlerine girmede. Okuldaki sömestri tamamladıktan sonra, Dışişlerinin sınavında kendinden beklenmeyen bir başarısızlığa uğradı. Bu arada Genera-

132

Iin de eline Londra'nın güney kesiminde eylemde bulunan bir grupla ilgili isim ve bilgiler listesi geçmiş oldu. Bu insanlar bir edebiyat grubu olarak gözüküyorlardı ama, aslında sol sempatanları toplamak üzere örgütlenmişlerdi. Bundan sonra Grant

Mitchell Amerika'ya gitti ve bir süre izini kaybetti. Döndüğünde yeni bir adı, Generalin servisinde hazırlanmış yeni pasaportu ve kimliği vardı. St. James Sarayı'nda Generalin hesabına çalışmaya başladı. Artık Grant Mitchell değildi o. Yıllardan beri Humphrey Grant olarak tanınıyordu. Soğuk, itici bir adamdı. Bir beyin. Çıplak bir beyin. Duygusal hayatı onu tehlikelere sürüklediği için onu kaldırıp atmıştı, işi için yaşıyor, üst kademe istihbaratının heyecanıyla yoğruluyordu. Yenilmez Yeşil Adam diye isim takmışlardı ona. Yakışıyordu da. General biliyordu bu adı. Zaten adamları arasında yeralan herşeyi bilirdi. Onu Robespierre'e benzetmeleri de bir bakıma doğruyd.

Grant son iki ayı Suudi Arabistan'da geçirmiş, Birleşik Arap Emirliklerinin temsilcileriyle de gizli temaslar yapmıştı Aldığı sonuçlar sevindirici değildi. Geri döndüğüne seviniyordu VWhite. Sassanov'la çalışacak ekibe iyi bir baş olabilirdi Grant. Haftanın büyük bir bölümünü Sassanov'a ait dosyayı okumakla geçirmiş, Davina Graham'ın raporlarını incelemiş, Halldale Manor yangını konusundaki patoloğ ve patlayıcı raporlarını okumuşt. Hafta sonu geldiğinde, Generale sunacağı özet elinde hazır. VWhite'in odasında özeti birlikte incelediler.

«Yani sence casus Halldale'de değildi, öyle mi?»

Grant başını iki yana salladı. «Değildi. Oradakileri defalarca elemiştik. Hapsi serviste uzun geçmişi olan, güvenilir adamlardı. Hiçbirinin nereden geldiği belli olmayan fazla parası yoktu. Ruslara çalıştıklarını belli edecek başka bir belirtileri de yoktu. Üstelik hepsi de yangında öldüler. Onu başka yerde aramamız gerek.»

«Ben de bundan korkuyordum,» dedi General. İçini çekti. «Buralarda bir yerlere sıkışmış herhalde. Tanrım» Keşke bu gibi durumlar için ölüm cezası olsaydı hâlâ.»

Grant, «Şimdiki Adalet Bakanımızla dünyada olamaz,» dedi. .Sesi kuruydu. «Herifi bir psikoloji kliniğine gönderir, hangi baskılar altında vatan haini olduğunu bulmaya çalışır, masrafı da vergi mükelleflerinin üzerine yı-

133

kar.. Bu seferkini kendimiz bulup çıkarmalı ve hesabını kendimiz görmeliyiz.»

«Buluruz nasılsa,» dedi General.

«Kadın veya erkek!» .

VWhite acele başını kaldırdı. «Bayan Graham'ı demek istemiyorsun herhalde!»

«Yo, hiç kimseyi demek istemiyorum. Ama onu da bu ölen zavallılar kadar iyi incelemek istiyorum. Ne zararı var? Madem ki saklayacak bir şeyi yok!»

«Hiçbir zararı yok. Onunla konuşmak mı istiyorsun?»

«Bir noktaya gelince konuşurum. Önce bazı araştırmalar yapmak zorundayım. Sassanov'la da temas etmeliyim. Bizimle ciddi bir çalışmaya girmek için epey acele ediyor. Bundan hemen yaralanmamız gerek.»

«O da bizimle aynı sonuca vardı,» dedi James White. «Bir köstebek olduğunu o da biliyor. O yakalanana kadar yakasının kurtulmayacağını da farkında. Ailesinden bir tepki gelince işimiz daha kolaylaşacak. Mesaj gönderilen bir ay oluyor, hâlâ kesin bir cevap gelmedi. Bayan Graham'ın dediğine göre adam bir sinir küpü haline gelmiş. O daireye tıkılıp haber alamamaktan.»

Grant dudaklarını yaladı, kaleminin ucuyla onlara dokundu. «Bence Kırlangıçla hemen ilişki kurup durumun acil olduğunu bildirelim,» dedi. «Ajanlar kendi dünyalarında çalışırken bu gibi işleri yavaş bir tempoda görmekten hoşlanıyorlar. Bunu ayarlayayım mı?.»

«Evet. Hemen haberi yolla. Kısa zamanda cevap gelmeli. Yoksa bir de bakarız, Sassanov bizim köstebek bulununcaya kadar konuşmamaya karar vermiş! O zaman iş daha da uzar.»

«Zamanımız da hiç yok,» dedi Grant. «Suudî Arabistan'da başka hiçbir şey öğrenmesem bile bunu öğrendim hiç değilse.»

Dosyalarını toparlayıp odadan çıktı. Öğle vakti şifreli bir mesaj Moskova'ya gönderilmişti. Büyükelçilikteki ticaret ataşesine gidiyordu. Ataşe aynı zamanda istihbaratın basıydı. Şifre adı «Kırlangıç» olan Elizabeth Cole, talimatlarını ondan yazılı olarak alıyor, alır almaz da hemen kâğıt parçalayıcı makineye vererek yok ediyordu.

Çay vakti gelince Elizabeth kahveye doğru yola çıktı. Poliakov'a haber vermek için üniversiteye telefon edil-

134

misti. İsmarladığı kitapların Kızıl Meydan'daki en büyük kitapçı dükkânında onu beklediği söylenmişti. Saat dörtte almaya gelirse, kitaplar sarılmış hazır olacaktı. Polia-kov teşekkür etti, o saatte geleceğini belirtti. Elizabeth Cole kahveye girdiğinde Poliakov oturmuş onu bekliyordu.

Irina Sassanova annesinin çay içişine baktı. Cenazeden bu yana Fedya daha bir sakin, daha az sinirli görünüyordu- Pek çirkin bir olaydı cenaze. Çarçabuk biti t il<;n bir yakılma töreni. Kendilerinden başka akraba da yoktu. Bir de General Antonyii Volkov'la yanındaki iki adamı. Tören sırasında fotoğrafları çekilmişti. İrina da, annesi de şaşmışlardı buna. Fedya Sassanova bütün tören boyu gözyaşı döküp, İrina hiç duygusu yokmuş gibi annesine destek olmaya çalışmıştı. Volkov'a göre dul kadının bu gözyaşlarında üzüntüden çok, bir rahatlama vardı. Esas ıstırap içinde ,olan, beyaz suratlı kızdı. Ölenin babası olduğuna o gerçekten inanıyordu besbelli. Voikov onlarla el sıkıştı, resmî bir araba ikisini evlerine bıraktı. Eve girince İrina yıkıldı, hıçkırarak

ağlamaya başladı. Yatağına girdi, uyuyuncaya kadar ağladı. Bir hafta sonra sosyoloji dersinin sonunda oğretmeni ona biraz kalıp notlara tekrar göz atmasını söyledi.

«Seninle baban hakkında konuşmam gerek,» dedi yalnız kaldıkları zaman.

İrina başını eğdi- Gözleri yaşlarla doluydu. «Lütfen konuşmayın,» diye karşılık verdi. «Babam geçen hafta gömüldü. Artık herşey bitti.»

Poliakov elini onun omzuna koyunca irina kıpkırmızı kesildi.

Genç adam alçak sesle, «Baban hayatta,» dedi ona. «O ceset başkasına aitti. Elimde bunu kanıtlayacak bir şey var.»

Irina iri iri açtığı şaşkın gözleriyle ona baktı.

«Bunu al ve annene ver?»

Zarfı irina'nın cebine soktu. Adımın göze aldığı tehlike genç kızı iyice afallatmıştı. Hainlik sayılacak bir işe bu derece bulaşmış olması da öyle. Kuramlar kurmak, yazıları hakkında onunla konuşmak başka şeydi. Babası dö-

135

nerse neler hissedeceğini sormak... Onlar bile cezalandırılmaya yeterdi. Ama bu zarfı vermek,, onun ölümü demek olabilirdi. Alıp annesine iletmek de İrina'ya aynı cezayı getirirdi. Rengi soldu, bembeyaz oldu. Elini cebine sokup zarfı avuçladı.

«Nedir bu?» diye fısıldadı.

«Bilmiyorum. Tek bildiğim, babanın hayatta olduğunu kanıtlayacağı. Annene ver onu. Eğer bir şey söylerse, gelecek kompozisyonuna şöyle bir cümle yaz: Lenin proletarya dininin en büyük rahibiydi. Bunu hatırlayabilir misin?»

İrina cümleyi tekrarladı.

Poliakov devam etti. «O kadar anlamsız bir cümle ki, o konuda sana soru sormak için çağırmama imkân doğar. Eğer annenden mesaj yoksa o zaman da Lenin pro-letarya'nın şampiyonuydu, diye yazarsın. Anladın mı?»

«Anladım,» diye mırıldandı İrina. Poliakov o zaman iki nedene dayalı bir hareket yaptı. Birincisi kızın arasına sıkıştığı ikilemden dolayı ona acıması, ikincisi de, durmadan kızarmasına en doğru anlamı vermesiydi. Eğilip kızı yanağından hafifçe öptü. İrina'nın bakışlarından aralarındaki sessizlik antlaşmasının sıkı sıkıya mühürlendiğini anladı.

«Sonradan mesajı yoket. İz bırakma.»

İrina başını sallayıp acele adımlarla odadan çıktı.

Son günlerde ona hep nazik ve anlayışlı davranmış olan bir kız arkadaşı gülümseyerek, «Galiba öğretmen sana âşık, irina,» dedi. «Herkesten çok sana dikkat ediyor.» Sonra irina'nın al yanaklarına bakıp güldü, uzaklaştı.

Bütün bunlar olalı üç gün geçmiş, İrina zarfı hâlâ annesine vermemişti. Yalnızken açmış, içindeki anlamsız güneşdoğuşu resmine bakmış, halka halinde dizili iri taşlara göz gezdirmiş, arkadaki yazının babasına ait olduğunu da hemen tanımıştı. Mesajda şöyle yazılıydı. «Güneş bir kere bizim için doğmuştu, Fedya. Yanıma gel, tekrar bizim için doğsun. Seni seven kocan, İvan.» Poliakov' un dediğini yapmamıştı irina. Kartı ne annesine vermiş, ne de yoketmişti. Zarfıyla birlikte sutyeninine içine saklanmıştı. O günçay içene kadar geciktirmesi yalnızca içgüdüsel bir hareketti. Annesinin garip bir hali vardı. Sanki

136

cenaze onun korkularını yatıştırmıştı. Geceleri daha iyi uyuyor, adetâ neşeli bile görünüyordu. Tedbirli bir neşe tabii, irina'yı rahatsız ediyordu bu durum.

«Anne?»

Fedya ona baktı. «Evet, canım?»

«Babamın başına gelenden dolayı hâlâ mutsuz musun?»

«Elbette! Bu kadar garip bir soruyu sormana sebep ne? Daha bir hafta önce cesedi başında duruyorduk. Onu bu kadar çabuk unutulabilir miyim sanıyorsun?»

Irina cevap vermeyince annesi devam etti. «Sonsuza kadar ağlayamam. Senin de yaşaman gereken bir hayatın var. Belki artık bizim bir suçumuz olmadığını yetkililer de anlarlar. Batı'ya sığınmamış. Sinir krizi geçirip kendini öldürmüş. Bunun için biz suçlanamayız.»

«O halde öldüğüne seviniyorsun sen...» Kızın sesi yamyassı çıkmıştı.

«Hayır, asla, nasıl sevinebilirim,» diye itiraz etti Fedya. «Onu çok seviyordum. Sen de biliyorsun. Belezky öldüğü zaman ne kadar üzüldüğünü de hatırlarsın.» Sesi-' ni birden alçalttı. «Ama böyle olduğu bizim için daha iyi. Senin için daha iyi.»

«Cesedi sen teşhis ettin, anne. Doğrusunu şöyle bana. Gerçekten o muydu?»

Fedya durakladı. Kızı olduğundan yaşlı, gerilim içinde görünüyordu. Bütün bu soruların anlamı neydi? Hele şu son soru? O korkunç soru? Aklına vahşi bir kuşku takıldı. Bazen çocukları, anne ve babalar aleyhine casusluğa yolluyorlardı. Daha önce de yapmışlardı böyle şeyleri. Sonra birden mantığı galip geldi. Korkunun en yakın ilişkileri bile nasıl çarpıtabileceğim düşünüp ürperdi. Kendi çocuğundan bu şekilde

kuşkulandığım için Allah beni affetsin, diye düşündü. Bir an için bile olsa.

«Hayır hayatım,» dedi sonunda. «O baban değildi. Ama Volkov öyle sanıyor. Babanın kaybolması açıklanmış oluyor. Pravda'daki resimleri ve raporları gördün. Artık güvendeyiz. Bu konuyu unuttuğumuz sürece güvendeyiz. Biz de onu ölmüş kabul etmek zorundayız.»

irina elbisesinin cebindeki zarfı ağır ağır çıkarıp masanın üstüne koydu.

«Bir şeyler sakladığından emindim,» dedi. «Bana gü-

137

venmeliydin, anne. Şunu bir oku. Ve sonra da söyle bakarım, onu ölmüş kabul edebilir miyiz!»

Fedya bir elini ağızına kapadı. Çünkü ağızından bir anda istemediği bir çığlık kurtulmuştu. Bir şaşkınlık çığı. Önce kartın yazılı tarafına baktı, sonra resmini gördü, tekrar çevirip bir kere daha okudu.

«Ulu Tanrım!» dedi. «Ulu Tanrım... ondan geliyor.»

«Nasıl emin olabiliyorsun?» diye sordu irina. «Yazısı taklit olabilir. Bu bir tuzak olabilir. Gerçi sanmıyorum ama, rizki göze alamayız.»

«Babandan geliyor,» dedi Fedya Sassanova. «Bu mesajı ondan başka hiç kimse gönderemez. Benden baş ka da kimse anlayamaz. 'Güneş bir kere bizim için doğmuştu.' Evet, bunu o gönderdi.»

«Ne demek peki?»

«Yeni evlendiğimizde bir haftalığına Kırım'a gitmiştik,» diye anlattı annesi. «Bir yazlık köşkte kalıyorduk, köylük bir yerde. İlbahardı. Kırlar çiçeklerden oluşmuş tarlalara benziyordu. Bir sabah güneş doğmadan önce beni yürüyüşe çıkardı. Çiçeklerin arasında seviştik. Yükselen güneş üstümüze düştü. Tıpkı o resimdeki gibi.» Başını eğip ağlamaya başladı.

«Yanıma gel demekle ne demek istiyor? Ah, onu ne kadar özledim!» Birden Fedya başını kaldırdı. Yüzü korkudan çarpılmıştı. «Bunu nereden aldın?» diye sordu. «Kim verdi sana bunu?»

«Güvendiğim biri. Bizden de ona bir mesaj gönderecekler. Seni yanına istiyor. Ben de gitmek istiyorum.»

Annesi gözlerindeki yaşları sildi, kartı tekrar eline aldı, sonra masanın üzerine bıraktı.

«Gidemeyiz,» dedi. «Rusya'dan asla çıkamayız. Çılgınlık bu!»

irina ona doğru değildi. «Ama neden? O bir yolunu biliyor olmalı. Yoksa teklif etmezdi. Anne, ona gitmek istemiyor musun?»

«Elbette giderdim,» diye mırıldandı Fedya. «Geceleri onu düşünmekten, onu özlemekten uyuyamıyorum. Ama kendimi onsuz yaşamaya hazırlamıştım. O cesedi gördüğüm anda babanın Batıda sağ ve sağlam olduğundan e-min oldum. Sana da yemden şans tanınacağı için sevindim. Üniversitedeki kariyerin, öğretmen olarak mezun ol-

138

man... O kadar uzun süredir kuşku altındayız ki! Bu baskı feci bir şey! Beni morga götürmeye geldiklerinde tutuklu-yorlar sandım. Korkudan neredeyse ölüyordum. Yo, buna imkân yok. Bir şeye bulaşırsak, sonra da yürümezse kendimizi Gulag'da buluruz. Ya da akıl hastanelerinde. Beiki ben kendim göze alabilirim ama, senin için asla.»

Semaverden bir fincan sıcak çay aldı, yudumladı. «Kararımı verdim,» dedi. «O kartı sobaya at, İrina.»

«Olmaz, anne. Sabaha kadar bekle. Bir düşün. Ben gitmek istiyorum. Burada yaşamak, kapının her vuruluşunda korkmak istemiyorum. Karârını yarın verirsin.»

Annesi ağır ağır ayağa kalktı. Çok yorgunmuş gibi

ket ediyordu. Kartı masanın üstünden aldı, dudak-larına götürüp öptü, sonra sobanın kapağını açıp içine attı.

«Ben kararımı verdim,» dedi. «Baban da anlayacaktır, iyi bir hayat geçirdim. Senin de kendine göre bir erkekle, bir yavruyla yerleşip bir hayat kurduğunu görmek istiyorum. Bu konuyu bir daha konuşmayalım.»

İrina cevap vermedi. Annesiyle tartıştığı birkaç dakika boyunca cesareti artmış, zorlukları azımsamış, başarısızlığa uğrarlarsa karşılaşacakları cezayı görmezden gelmişti. Batı'ya kaçmak hayatlarını kaplayan yalnızlık sorununa, korku sorununa çare olarak gözükmüştü gözüne. Ama Fedya Sassanova kartı sobaya attığı anda irina da gerçeği görmüştü. Annesinin yüzündeki üzüntüyü far-ketmiş, onun bu son dokuz ay içinde ne kadar da yaşlandığını anlamıştı. Çayını ihtiyar bir kadın gibi yudumluyor, başı durmadan aşağıya sarkıyordu. İrina yaklaşıp kollarını onun omuzlarına sardı.

«Anneciğim,» diye fısıldadı kulağına. «Seni çok seviyorum. Hiç değilse ikimiz biraradayız. Nasılsa başarırız.»

Sabahın saat beşinde, şafak sökmeden epey önce Fedya Sassanova apartmanın korkunç kapıcısının sesiyle uyandı. Odadan içeriye ondan başka iki de adam girmekteydi. Fedya kalkıp giyindi, elindeki plastik torbaya da birkaç elbise soktu. Tam onlar kapıdan çıkarken İrina uyandı. Uykulu gözlerle kapısını açınca holdeki ışığın altında kıpırdayan gölgeleri gördü. Annesini çıkarıp kapıyı kapatmalarından önce Fedya'nın bembeyaz yüzüne

bir saniyecik bakabilmişti. Dairelerin duvarları incecik olduğu için komşular İrina'nın çığılığını duyduklar. Ama hiç kimse onu avutmaya gelmedi.

YEDİ

Jeremy Spencer-Barr'ın bavulları hazırlanmış üstlerine etiketleri takılmıştı. Tavsiye mektuplarıyla yeni Nevv York Birleşmiş Milletler görevine ait yetki belgeleri cebindeydi- Herşey hazırlanmış, kız arkadaşı Mary'nin onu" arabasıyla havaalanına kadar bırakması da kararlaştırılmıştı. Humphrey Grant'ın odasına girdiğinde, kendisine son brifing'in verilmesini bekliyordu. Kendisine güveniyordu. Hevesliydi. Grant'i etkilemeye de kararlıydı. Ge neral'den sonra bu büronun en önemli insanıydı Grant onun gözünde. Jeremy hiçbir zaman ona arkasından YYA demezdi. Zaten çocukça şakalardan hoşlanacak tip değildi. Toplantılarda anlatılanları dinlerken bir yandan önündeki kâğıda giyotin resimleri karalamazdı. Peter Har-rington'un düzeyine göre şeylerdi bunlar.

O içeriye girerken Grant başını kaldırıp baktı, bir an yüzünde o belirsiz gülümseme görüldü. Spencer-Barr oturup bekledi. Grant kâğıtlarını karıştırıyordu. Sonra desteleyip hizaladı ve konuştu.

«Herhalde bavullarını hazırlamış Nevv York'a yola çıkmayı bekliyorsundur.»

«Evet,» dedi Jeremy hevesle. «Haftaya gidiyorum.»

Grant, «Şeyy,» dedi. «Üzgünüm ama, seni oraya göndermemeye karar verdik.» Spencer-Barr ona bakakaldı Öyle şaşırılmıştı ki, söyleyecek kelime bulamıyordu. «Gitmiyorum, ha? Ama neden? Neden gitmiyorum?»

«Çünkü Generalin sana vereceği başka bir iş var,» dedi Grant. «Nevv York'a bir başkasını gönderiyoruz.»

«Harrington... yine o mu gidiyor?» Genç adamın gözlerinin altında bir öfke kızarıklığı belirmişti.

«Hayır,» dedi Grant. «O şimdilik hiçbir yere gitmiyor. Birleşmiş Milletler için Washington Büyükelçiliğimizden

140

birini görevlendireceğiz. Sen burada daha yararlı olacaksın.» Grant masasının karşısında oturan adama baktığında, şaşkınlık ve öfkenin arasına kuşku gölgelerinin de karışmaya başladığını gördü.

«Bilmem gereken bir şey var efendim. Bu bir cezalandırma mı? Bir hatâ mı yaptım?»

Grant sakin bir sesle, «Tam tersine,» dedi. «Senin için düşündüğümüz iş, iki demirperdeliyi oyalamaktan çok daha önemli. Zaten Harrington o iki adamı her zaman gereğinden fazla önemli bulmuştu. Seni temin ederim ki bu görev değişikliğinde senin bir kusurun yok. Hattâ tersine...» diye tekrarladı.

«Neyse, çok şükür!» Spencer-Barr kontrolünü ancak kazanabilmişti. «Görevimin ne olacağını ne zaman bileceğim?»

«Bir iki haftaya kadar. Ayrıntılar belirlenince. Aradan geçecek zamanı bence lisan merkezinde değerlendir. Rusçanı yeniden bir cilala. »

Spencer-Barr'ın yeni sorular sormasına fırsat bırakmadan ayağa kalktı, «Hepsi" bu kadar. Eğer bu Amerika işinin iptalinden ötürü para kaybın olduysa, listesini çıkar muhasebeye ver. Ödemelerini sağlarım.»

Spencer-Barr, «Teşekkür ederim,» dedi. Dönüp odadan çıktı. Koridorda bir an durakladı. «Rusça,» diye söylendi dışlarının arasından. «Bu büyük bir işe benziyor.» Yürürken adımları giderek hızlanıyordu. Merdivenlerden inip kendi bölümüne yöneldiği sırada canı sıkıldı. Karşıdan Peter Harrington yaklaşıyordu. Bir iki saniye birbirlerine baktılar. Açık bir düşmanlıkla. Sonra Harrington o küstah, insanı öfkeden kudurtan sırtışını sergiledi, «Daha gitmedin mi, ahbap?» dedi-

«Hayır.» Harrington durdu. Öyle bir yerde durdu ki, geçebilmek için onu kenara itmekten başka çare yoktu. Jeremy onun daha bir derli toplu görüldüğünü, biraz da kilo vermiş olduğunu farketti.

«Gecikme neden?» diye sordu Harrington. «Çoktan gittin sanıyordum. Sen, gelene kadar birisi koltuğunu mu ısıtıyor orada?»

«Oraya gidecek değilim,» dedi Jeremy. «Vazgeçildi. Plan değişti.» Bir adım atmaya çalıştı ama Harrington yerinden kıpırdamadı.

141

«Kim gidiyor öyleyse? Sakın yukardaki o salaklar benim kurduğum ilişkileri öyle havada...»

«Hayır, Washington'dan biri New York'a gidecek,» dedi Jeremy. «Gitmeliyim, acelem var.»

Harrington yana çekilip yol verdi. «Ya sen ne yapacaksın? Personel'e mi katılıyorsun?» Jeremy cevap vermeden yanından geçerken o güldü.

Jeremy'nin uzaklaşmasını, merdivenlerden hızla inip görünmez olmasını izledi. «Küçük züppe,» diye mırıldandı, sonra kendi yoluna devam etti.

Davina Graham'ı bulmaya çalışıyordu ama başaramamıştı. Kızın haftalardır ofise geldiği yoktu. VWhite'a raporlarını artık kendisi vermiyor, nerede olduğunu da, kimse

bilmiyordu. Sassanov'la bakıcısının durumundan kimse emin değildi. Harrington onu görebilecek iş arkadaşlarına sorduğu sorulardan da bir sonuç alamadı. Halidale Manor yangınından sonra birden ortadan kaybolmuştu Davina. Peter geceleri tek başına oturuyor içmeme kararını sürdürmeye çalışıyor, ortadaki bu boşluktan anlam çıkarmaya uğraşıyordu. Acaba ölmüş müydü Davina? Ama bir ajanın ölümü Personel'e hemen bildirilirdi. Oysa o kanaldan da bir şey duyulmamıştı.

Kendini masasında meşgul etmeğe çalışarak bir dosyalar listesine son ayrıntıları geçirdi. Akli başka yerlerdeydi. Demek Spencer-Barr New York'a gitmiyordu. Pek canı sıkılmışa da benzemiyordu. Demek başka bir göreve atanmıştı. Hem de acele tarafından. Çünkü Peter Harrington onun ne zaman gitmesi gerektiğini çok iyi biliyordu. O söylediği sözler kızdırmak içindi. Güçlü düşmana zayıf bir tırmık. Ama Spencer-Barr bütün o lisanlarına ve diplomalarına karşın, bu işte yine de amatördü. Birleşmiş Milletlerdeki işe VWashington'dan birinin yollanacağını söylemek için insanın iyice budala olması gerekirdi. Gizli bilgiydi bu. Acaba bunu kullanarak Spencer-Barr'a zarar verebilir rriyim, diye düşündü... kendi durumu çok zayıf olduğu için sözünü kimseye dinletemezdi ki!

Davina'nın öğüdünü tutmuş, yalnız ve yorgunken bile içkiye yanaşmamıştı. Karbonhidrat rejimine girmiş, bir jimnastikhaneye yazılmıştı. Haftada iki kere beden hareketleri yapıyordu. O gece Jules'un Barında konuşurlarken Davina saygınlığını yeniden kazanma konusunda umut

142

vermişti ona. Peter bu umuda sarılmış, öğütlerin hepsini tutmuştu. Ama hiçbir şey olduğu yoktu. Kendisini Personel keşmekeşinden kurtaracak hiçbir çağrı gelmiyordu. Canı gittikçe daha çok viski istemeye başlamıştı ama, akşam olunca bara değil, doğruca evine yöneldi. Televizyonu açtı, yayın bitinceye kadar seyretmek üzere hazırlandı. Kendine bir sandviçle biraz kahve yapmıştı. Telefon çaldığında kahveyi paçasına döktüğü için bir de küfür savurdu.

Davina'nın sesini duyduğu zaman yüksek sesle ve keyifle güldü.-

«Hay Allah! Seni sırra kadem bastın sanmıştım. Nasılsın? Nerelerdesin? Kimse seni nasıl bulacağımı söyleyemedi bana.»

«İyiyim,» dedi Davina'nın sesi. «Ofise gelmiyorum, o kadar. Ama aradığını duymak hoşuma gitti. Sen nasılsın, Peter?» Harrington bu sorunun "içten geldiğine inanıyordu.

«Ayıgım ve aşağı yukarı üç kilo daha inceyim. Yaşadığım hayat kendime işkence. Ciddiyim. Ne içki, ne seks... üstelik haftada iki kere jimnastiğe gidiyorum. Çok zorluk çektim ama sözümü tuttum. Sen sözünü ne zaman tutacaksın? Hem neredesin sen?»

«Ne söz vermiştim ben sana?» diye sordu Davina.

«Beni tekrar ayağa kaldırmayı. Yeni bir başlangıç yapmamı sağlamayı.»

«Ofise yarın iniyorum. Seninle öğle yemeği yiyelim. Yeni Peter Harrington'u görmeyi iple çekiyorum.»

«O da seni görmeyi iple çekiyor. Yarın yarımdaya falan gelip beni Personel'den kurtar, olur mu?»

«Tamam.» dedi Davina. «Yarımdaya.»

Telefon kapanınca Peter de kulaklığı yerine koydu. Ofise iniyorum, demişti. Demek uzak bir yerdeydi. Köyde falan. Peter, Halldale Manor hakkındaki dedikoduları kimin başlattığının farkında değildi pek. Ama bir kere başlayınca işyerinde, odadan odaya yayılmış, akşamları eve dönerken pub'larda konuşulmuştu. Bütün diğer dedikodulara benzemeyen bir yanı vardı. Bunu yayan, bir soruya cevap bulmak için yayıyordu. Kaşlarını çatıp, bunu ilk nerede duyduğunu hatırlamaya çalıştı. Sp'encer-Barr'ın bölümünde birinden duyduğunu hatırlayınca, kaslarında

143

ki çatık biraz daha derinleşti. Orada çalışan genç biri söylemişti. Daktilo şeritlerini değiştirmek gibi, karbon kâğıtlarını kontrol etmek gibi angaryaları üstüne yıktıkları gençlerden biri, Yangından söz etmiş, acaba huzurevinin bakanlığa ait olduğu doğru mu diye sormuştu. İlk orada duymuştu Peter bu konuyu. Spencer-Barr'ın yamaklarından biri. Soruyu sormak için cümle kurmasını bile beceremeyecek basit birinden. Harrington kendine biraz daha kahve yaptı, bu arada paçasındaki lekeyi de ıslak süngerle sildi. Yarın saat yarımdaya Davina Graham'ı görecekti.

Servisin beyinleri bunu hesaba katmamışlardı işte.

Sosyoloji dersindeki öğrencilerden biri yanındaki arkadaşını dirseğiyle dürttü- İrina Sassanova'nın sınıftan çıkmayıp genç hocayla konuşmak üzere kalmasına ikisi birlikte güldüler., Sınıf boşalırken gülen kızlardan biri ötekine, «Bir şeyler dönüyor,» dedi. «Adama bakıp bakıp kızarmasına kendi de engel olamıyor. Acaba sonunda onunla yatacak mı?»

«Belki şimdiden yatmıştır,» diye kıkırdadı öbürü. «Kompozisyonları o kadar iyi değil ki!» Gülerek, düşünerek, ötekilerin arkasından çıktılar.

Poliakov, İrina'nın kürsüye gelmesini bekledi. Kızın görünüşü şoka sürüklemişti onu. Suratı hortlak gibiydi Hasta, diye düşündü genç adam ilk olarak.

Yazdığı kompozisyonu anlamak güçtü. Sayfaları, içinde düşünce bulunmayan kelime yığınlarıyla doldurmuştu sanki. Son sayfaya, «Lenin proletaryanın en büyük rahibidir,» diye yazmıştı. Bu bile daha, anlamlıydı öteki yazdıklarından.

«İrina,» dedi Poliakov. «İrina, hasta gibisin. Söyle bana, bir şey mi oldu?»

Gözlerine doluşan yaşlar yanaklarından aşağıya yuvarlanmaya başladı. Onları ne sildi, ne de dökülmelerini engellemeye çalıştı.

Alçak, titrek bir sesle, «Annem geçen hafta tutuklandı,» dedi. «Onu gece yarısı götürdüler.»

Bu sefer korkudan donakalma sırası Poliakov'a gelmişti. «Sana verdiğim mesaj...»

144

«Onu yakmıştı,» dedi İrina. «Hiçbir şey bulamadılar, Annem de söylemez onlara. Beni düşünür çünkü.»

«Tanrı yardımcımız olsun,» diye mırıldandı hocası. «Tanrı hepimizin yardımcısı olsun.»

Genç kız, «Korkmanıza gerek yok,» dedi. «Neden tutuklandığınızı öğrendim. Antonyii Volkov'a gidip kendisiyle konuştum.»

Poliakov ona bakakaldı. «Volkov'a mı? Ona gidip anneni mi sordun?»

«Cenazeye gelmişti. Babam yıllarca onun yanında çalıştı. Ben de kalkıp bürosuna gittim. Öğrenmeden çıkmam dedim. Beni tutuklatacağını söyleyip korkuttu ama, ben kapısının dışında oturup bekledim. Sonunda beni içeriye aldı ve annemi yeniden rehabilitasyon merkezine gönderdiklerini söyledi. Gulag'a değil diye teminat verdi bana.» İrina'nın yüzünde olayı hatırlarken nefret dolu bir gülümseme belirdi.

«İyi ve sabırlı davrandı. Annemin babam hakkında yıkıcı, tehlikeli bir yalan söylediğini, eğer yetkililer bunu vaktinde bilseydi babamın hayatının kurtulabileceğini anlattı. Annem bencil ve sadakatsiz davranmış, babamın intiharı da büyük ölçüde onun suçuymuş. Şimdi bir Sovyet vatandaşının görevleri üzerinde yeniden eğitilmesi gerekiyormuş. Sonra evine dönmesine elbette izin verilecekti. Korkmam gerekmezmiş. İyi bir öğrenciymişim. Genç komünistler Derneğinin de sadık bir üyesiymişim. Sicilim çok iyiymiş. Derslerime devam etmeli, herhangi bir konuda yardıma ihtiyacım olursa kendisini aramalıyım.»

«Doğru muymuş bunlar?» diye sordu Poliakov. Zavallı Fedya Sassanova'nın kendilerini ele vermek üzere zorlanmayacağından hiç de emin olamıyordu.

«Onun dediği biçimde pek doğru sayılmaz. Annem* yalan söyledi, evet. Cesedi teşhis ettiği zaman babama ait olmadığını biliyormuş. Bana kendi söyledi. Bizi korumak ve yetkilileri babamın öldüğüne inandırmak için yapmış bunu. Demek yalan olduğunu biliyorlardı. Onu bu yüzden tutukladılar. Ben Antonyii Volkov'a teşekkür edip bomboş evime döndüm. Üç gün kapı dışarı çıkmadım. Olup biteni bütün komşular biliyorlardı. Hiçbiri bana yaklaşmaya cesaret edemedi. Kapıcı gelip sokağa çıkmam gerektiğini söyledi. Kapıyı onun yüzüne kapattım. Oturup size ver-

mülteci

145/10

dığım bu kompozisyonu yazdım. Söylediğiniz cümleyi de kattım.»

«Çok üzgünüm, Irina Ivanovna, sizin için gerçekten çok üzgünüm... Hem senin için, hem de annen için.»

Poliakov elini onun omzuna attı, İrina sokuldu, ona sarıldı, yüzünü onun göğsüne dayayıp birkaç saniye hiç-kırdı. Poliakov onu tutmaya devam etti. Saçlarını okşuyor, tek tük kelimelerle sakinleştirmeye çalışıyordu. İçine bir öfke dolmuş, başlangıçtaki yakalanma korkusunu çoktan bastırmıştı.

«Zavallı yavrum,» diyordu tekrar tekrar. Ülkesini kasıp kavuran demir başlı zorbalık rejimine, adaletsizliğe, siyasal sisteme ve onun yarattığı canavarlara küfürler savurdu.

«Sana yardım edeceğiz,» diye söz verdi. «Biz bir hayli kişiyiz. Seni koruruz.»

Irina başını kaldırıp ona baktı.

«Babama haber yollayın,» dedi «Ona gitmek istiyorum. Burada kalırsam kendimi ödürürüm. Bunu yapabilir misin, Alexei... o haberi göndereceğine söz verir misin?»

Poliakov başını salladı, sonra İrina'nın ömründe hiç duymadığı bir şey söyledi. «Kutsal azizler ve Tann'nın ruhu adına yemin ederim ki o mesajı yerine ulaştıracağım,» dedi.

Elizabeth Cole ataşenin kapısını vurdu, içerden ses gelince açıp başını uzattı.

«Muhasebenin şefi sizinle görüşmek istiyor efendim,» dedi.

Ataşe hemen kalkıp Elizabeth'in peşi sıra odadan çıktı. Muhasebenin bitişiğindeki küçük odaya girip kapıyı kapayınca kadar hiç konuşmadılar. Bu odacık bütün dinleme aygıtlarından arındırılmıştı. Kapı kapanır kapanmaz Elizabeth vakit kaybetmeden konuşmaya başladı.

«Kızla ilişki kuranı daha şimdi gördüm efendim,» dedi. «Olabilecek en kötü şey nihayet olmuş. Anneyi tu-tuklamışlar.»

«Tanrım!» Ataşe çok tecrübeli ve yetenekli bir is-

146

tihtar görevlisiydi. «Gerçekten en kötü şey bu!» dedi. «Herşeyi mahvedecek bu. Onunla nerede buluştun?»

«Kremlin Müzesinde. Orası acil buluşma yerimiz. Kız onunla konuşmuş. Biraz sabredin. İşler görüldüğü kadar kötü olmayabilir. Kız annesiyle ilgili bilgi vermiş. Belki inanmak istemeyeceksiniz ama, cesaretini toplayıp gitmiş, Volkov'un kendisinden hesap bile sormuş!»

Ataşe ciddi bir sesle, «Buna cesaret denmez,» dedi. «Volkov denilen herif, Schelpin'den bu yana gelmiş geçmiş en kötülerinden biri. Devam et.»

«Volkov orta annesinin rehabilitasyona gönderildiğini söylemiş. Söylediği bir yalandan ötürü. Kıza iyi yürekli amca rolü yapmış. Kendisinin korkacak bir şeyi olmadığını bildirmiş. Kız ise adamımıza bu tutuklamanın gerçek nedenini anlatmış. Görünüşe göre, kadın cesedi kocasına ait olmadığı halde teşhis ettiği için tutuklanmış. Volkov anlamış bunun yalan olduğunu. Kız mesajı annesine vermiş ama, iyi bir şans sonucu kadın tutuklanmadan önce onu yakmış. Kız, annesinin bir şey söylemeyeceğinden, konuşmayacağından emin. Hem zaten mesajı kızına kimin verdiğini de bilmiyormuş. Esas mesele, kız babasının yanına gitmek istiyor.»

Adam sigarasını içiyor, **düşünüyordu.** «**Bunu** teypte kaydedelim, sonra dinlerken bir kere daha düşünelim,» «Ben makineyi kurayım. Sen tekrar başla, aklına gelen her ayrıntıyı de söyle.»

Elizabeth hikâyeyi bir kere daha anlattı. Bu sefer sözünü kesen olmuyordu. Bitince kaydedilenleri dinlediler. Odanın köşesinde bir kahve makinesi duruyordu. Amerikalılardan kopya bir kolaylık. Birer kahve içtiler. Elizabeth, ataşenin önündeki kâğıda karalamalar yapışını seyrediyordu. Uzun yıllar onunla çalışmıştı. Bu karamaların derin düşünceleri simgelediğini biliyordu. Sonunda adam başını kaldırdı, kalemi de bir kenara bıraktı.

«Kızı buradan çıkarmalıyız,» dedi. «Hem sadece babası öyle istediği için de değil. Volkov kadını sıkıştırmaya karar verirse, kız da sonunda suçlanacaktır. Ve senin küçük örgütünün de sonu gelecektir, Lizzie. Hepsini Üniversitede dumana tutulmuş fareler gibi avlarlar. Belki de Volkov'u görmeye gitmesi, izin yolunu saptırmaya yaramıştı. Volkov kızın gerçekten masum olduğunu dü-

147

şünebilir. Durum öyleyse, hazırlık için biraz zaman kazanmış olabiliriz. Ama anneye ne yaptıklarını öğreninceye kadar bundan emin olamayız. Rehabilitasyon diye bir yer yok. Palavra o. Ya Gulag'dır, ya da çalışma kampları. Ne zaman tutuklanmış?»

«Geçen Perşembe sabahı erken saatte.» «Sekiz gün önce yani. Hafta sonuna geldiğimizde hâlâ Lubyanka'daysa, onu sorguluyorlar demektir. Fazla dayanamaz. İçerdeki adamımızdan durumu öğrenmeye çalışırım. İlk işimiz Londra'ya haber vermek olmalı. Liz-zie, sen ayrıntılı bir rapor hazırla. Yarın sabahki uçağa seni de bindirip yollamak istiyorum. Generale raporunu kendin sunabilirsin.»

«Teşekkürler,» dedi Elizabeth. «Eve bir ziyaret çok hoşuma gider.»

«Sana kırk sekiz saat. Ben burada kızın çıkış yolunu planlayacağım. Onu en çabuk zamanda çıkarmalıyız. Sana başka bazı kâğıtlar da vereceğim.»

Elizabeth'i odada yalnız bıraktı. Elizabeth orada tey-pi bir daha dinleyip özel raporunu yazdı. James VWhite'a verilmek üzere daktilo ediyordu raporu. Bu bitince teybi sildi, kâğıtlarını topladı, Londra yolculuğu için bavulunu hazırlamak üzere odasına yollandı.

Sassanov uyanık yatıyor, yatak odasının penceresinden şafağın ilk ışıklarını seyrediyordu. Bu oda da öteki odalar gibi aynı boş duvara bakıyordu ama, yatağın baş tarafından yukarılarda bir parça gökyüzü de görülebiliyordu. Erken uyumuştur. Davina da yanındaydı. Sassanov her geceki gibi de erkenden uyanmıştı. Bu saatler insanın dayanıklılığının en alt düzeye indiği saatlerdi. Saati dördü gösteriyordu. Bakmaya bile gerek yoktu. Her gece aynı saatte uyandığı için çok iyi biliyordu artık zamanım. Uyumaya çalışmadı. Davina'dan uzaklaşıp kollarını başının üzerine atarak gerdi, karanlığa bakıp şafağı beklemeye koyuldu. Karısından cevap yoktu. Artık haber var mı diye sormuyordu. Yokluğunu kabul etmişti. General bu olumsuz durumu uzun süre saklayamazdı. Davina'nın da kendisinden bir şey saklayıp saklamadığını öğrenmiş ola-

148

caktı. Cevap yoktu işte. Bunun ne anlama geldiği de belliydi.

Gelmiyorlardı. Karısı için de, kızı için de kendisi arlık ölmüş ve gömülmüştü. Rahat kalmak istiyorlardı. Karısı Fedya'yı düşündü. Anısı o kadar tazeydi ki, yanında sanki kendisini seven İngiliz kadın değil de, o vardı. Sihirli Kırım baharında geçirilmiş balayını hatırladı, ikisi de ne kadar gençler! Modern yetiştirilmiş olmalarına rağmen aşklarının da, düğünlerinin de, eskiye kaçan bir yanı vardı. Daha önce de birlikte yatmışlardı ama, aşklarının Mil olgunlaşması, doğan güneşin altında, o çiçek tarla-sın olmuştu. Salisbury ovasındaki putperest tapınağının bir resmini seçerken güneş doğuşunu seçmesine ne denilen etkinin, belleğindeki bu anı olduğunu sonradan farketmişti. Çok uzun zamandan beri seviyordu Fedya'yı- İhtirasları tazeliğini kaybettiği zaman bile, sevgisi yine kalmıştı. Fedya onun arkadaşı, annesi, en gizli duygularının çözücüsüydü. Bir kuşku ve aldatma dünyasında yaşamak ve çalışmanın ötesinde, özel hayatı bu yaşamın taban tabana zitti. İşte bu zıtlıktan güç alarak bir tür fikir özgürlüğü geliştirebilmiş, Jacob Belezky gibi dostları aile içine kabul edebilmişti. Düşünce özgürlüğü, kutsal bir şeydi. Fedya'nın onu utandıran bir basitliği vardı. Yani işindeki profesyonel standartları evine getirmeye utanıyordu. Kızına gelince, o Sassanov'un arkadaşıydı, gururuydu- Akıllı, sade, mutlu bir kız. İyi bir geleceği olan bir kız. Güzel bir aile havası içinde yaşamıştı Sassanov. Jacob'a olan sevgisi de karısına ve kızına olan kadar derindi.

Batıya sığınma kararını, Fedya'nın güçlülüğü sayesinde verebilmişti. Dönüp yanibaşında uyumakta olan kadına baktı. İkinin ortak yanları pek azdı. Bir tek, temeldeki ruh bütünlüğü vardı ortak yönleri olarak. Fedya sağduyuluydu, zekiydi. Ama olgun bir kadındı. Çekingenliği yoktu. Davina Graham ise çok parlak ve yaratıcı bir kafaya sahipti ama, bu kafa tam gelişmemiş bir kişiliğin parçasıydı.

Yaşı otuzların ortasında olmasına rağmen, hâlâ bü-yüyordu. Sassanov'a karşı duyduğu sevgi, bir yandan teslim olma, bir yandan koruma duygularına dayalıydı. Duygularının farkedildiğini sezdiği zaman bağımsızlık

149

gösterilerine kalkıyordu. İçinde, gerilerde bir yerde, bir çocuk saklıydı hâlâ.

Parmağını ağzına götürmüş, kendine güveni olmayan bir çocuk, Sassanov'un yeni hayatına başlayabilmek için bir güdücü kuvvete ihtiyacı vardı. Karısının sessiz ve cesaret verici tutumuna. En gizli duygularını anlamasına. Fedya'nın sessizliği, ona Davina gibi bir entelektüelin sözlerinden daha fazla kuvvet veriyordu. Kendi vatanına karşı çalışmakla en doğru şeyi yaptığına Davina asla inandıramazdı onu. Ama tabii Davina o vatanın bir parçası değildi. Sassanov'un neleri feda ettiğini asla anlayamazdı, çünkü Rus değildi.

Örtüyü üzerinden atmıştı uyurken Davina. Sassanov onun üstünü örttü. Sabahları iyice serin oluyordu odanın içi. Son bir hafta boyunca yatağa yatar yatmaz uyuyorlardı. Canı sevişmek istemiyordu Sassanov'un. Davina da ona yaklaşmayacak kadar sağduyu göstermişti. Mutsuz görünüyordu. Yani kimsenin bakmadığını sandığı zamanlarda. Sassanov'un ilgisini ayakta tutmak, ailesinden iyi haber geleceğine dair umudunu öldürmemek için elinden geleni yapıyordu. Ama onun da güveni azalmaya başlamıştı artık. Evden çıkmak, özel şoförlerden birini yanına alıp General M görmeye gitmek Sassanov'un değil, onun fikriydi.

O sabah gidecekti. Sassanov yalnız başına geçireceği güne umutsuzlukla bakıyordu. Boşluğu tekrar ayaklarının altında hissetmeye başlamıştı. Neredeyse kendini bırakacak, düşecekti o boşluğun içine.

Davina kımıldadı, ona dokunmak için uzandı ve tam o anda uyandı.

«İvan? Uyanık mısın?»

«Evet. Daha çok erken. Sen uyu.»

«Ne oldu?»

Gözlerinin açılmış, araştırmacı bakışlarla bakmakta olduğunu farketti. Kaygı okunuyordu bu bakışlarda.

«Bir şey yok. Ben de uyuyacağım.»

«Uyumazsın. Her gece böyle yapıyorsun. Saat dörtte uyanıp öylece yatıyorsun»

Davina başucu lambasını yaktı. Solgun ve yorgun görünüyordu.

«Bir kahve yapayım,» dedi. Ayağa kalktığı anda ürper-

150

di. «Çok soğuk. Kaloriferi saat altıya kadar yakmıyorlar Elektrikli şömineyi yakayım.»

Mutfığa geçti, Sassanov'un sevdiği koyu Fransız kahvesinden hazırlamaya başladı. Oda gittikçe ısınıyor ve aydınlanıyordu. Sassanov doğrulup oturunca gökyüzü

parçasını göremez oldu. Duvara baktı, gözlerini yumdu, Davina ona biraz kahve getirdi, sabahlığıyla yatağa girdi, kendi kahvesini yudumlamaya başladı. Konuşmadılar, Davina ona belli etmeden bir göz attı, dinlenme halindey-

ken yüzünün ne kadar ağır ve cansız görüldüğünü düşündü

Rus melankolisi, diye geçirdi aklından. Birden öfkeleni ona. Slavların yaş tutkusu. Öylesine yoğun ki, insan eliyle dokunabilecek neredeyse. Derken öfke geçti, yerine korkunç bir mutsuzluk acısı yerleşti. Artık hayatının en tipik duygusu olmaya başlamıştı bu. Sassanov mutsuz, çünkü umudunu yitiriyor. Benim ne yaptığımı önemi yok. Onların yerini tutamıyorum. Zaten tutmak da istemiyorum. Meğer korkunç bir şanssızlık sonucu onlar buraya gelmesinler, ya da gelemesinler.. Bu mutsuz a-dama sahip olmak istemiyorum. Onu mutlu etmek istiyorum. Bana verdiklerine karşılık ben de ona bir şey vermek istiyorum. Bilmeden verdiklerine karşılık... diye düşündü. Beni istemekle... bir erkeği sevmenin ne demek olduğunu bana öğretmekle verdiklerine karşılık...

«İvan, dinle beni lütfen. Canın sıkın, biliyorum. Generalle görüşmemden de bir şey çıkacağını sanmıyorsun. Yalnızca yeni vaatler ve zaman kazanma hileleri gelecek diye düşünüyorsun. Yanılıyor muyum?»

Sassanov dönüp ona baktı, başını salladı. Böyle açık sözlü bir yanı vardı. Düşüncelerini okuyor, onları yüksek sesle dile getiriyordu.

«Evet, böyle hissediyorum,» dedi. «Sen yardım etmek istiyorsun ama yapabileceğin bir şey yok. Bana gelmiyorlar... biliyorum bunu.»

«İnanamıyorum. Bence mesajını aldılar. Şimdiye kadar da bir cevap gelmiş olmalı. Bugün gidip o cevabın ne olduğunu öğreneceğim. Sana da söyleyeceğim. Kötü haber olsa bile. Böyle kenarda kalıp bu durumun uzamasını seyredemem. Eğer gelmek isterlerse onları sana getireceğiz diye söz vermiştim. Bana güvendir. Bu güvenini boşa çıkarmayacağım.»

151

Sassanov kolunu uzatıp onu kendine çekti. «Benim için mücadele edeceksin,» dedi. «Çok fazla mücadele etme, Vina. O zaman benimle yakınlaştığını düşünürler ve bizi ayırırlar. Bu gibi işlerin nasıl yürütüldüğünü bilirim.»

«Ben de bilirim. Öyle yapacak değilim, merak etme. Ama olup biteni anlattıracağım onlara. Lütfen biraz daha neşeli olmaya çalışır mısın... ben dönümeeye kadar?»

Sassanov cevap vereceği yerde onu öptü. İçindeki duygu ihtiras değil, şefkatti. Davina ondan yana olduğunu gösteriyordu. Onu sevdiğini belirtiyordu böylelikle. Kendi tarafına karşı mücadele etmekle. Ona öyle güçlü bir istekle döndü ki, Sassanov'un uyumakta olan duyguları da uyandı. Gün ışıyıp odayı aydınlatırken uzun uzun seviştiler.

Humphrey Grant, Heathrow havaalanına gidip Moskova'dan gelen BA uçağını karşıladı. Elizabeth Cole'ia o günkü kuryeyi alıp Londra'ya götürdü. Büyükelçilikten gelen rapor daha arabadayken teslim edildi. Dosdoğru büroya gittiler. Gece bekçisi onları içeriye aldı, asansörle Grant'in odasına çıkardı. Grant, Elizabeth'le karşı karşıya oturup onun raporunu elden geçirdi.

«Bunu kopya makinesinden geçirsek fena olmayacak,» dedi. «İki kopya çıkaralım. Orijinali hemen dosyasına kaldırayım.»

Elizabeth'e ne içki ikram etti, ne de uzun uçak yolculuğundan sonra, ofiste tuttuğu için özür diledi. Kız zaten Grant'i Londra'daki başlangıç yıllarından tanıyordu. Bu düşüncesizliğe pek şaşmadı. Zaten yorgunluğunu, açlığını düşünemeyecek kadar işine gömülmüştü o da şu sırada. Elinde iki kopyayla odaya döndü.

«Ne yapmalıyız sizce?» diye sordu.

Grant, «Henüz biletmiyorum,» dedi. «Herhalde acele karar vermemeliyiz.»

«Kızı çıkarmamız gerek.» Grant başını kaldırıp ona baktı. Bu hevesi hoş görmemişti. «O karar şefe kalıyor,» dedi. «Sabah dokuzda burada olsan iyi edersin. Seni görmek isteyecektir.»

«Tamam. Ben şimdi gidip kendimi toparlayayım.» Esnedi. Grant onun ne kadar yorgun olduğunu farketti.

152

«Ben bir taksi çağırıp seni de yolda bırakayım,» dedi.

Elizabeth şaşkınlığını gizlemedi. «Aaa, çok naziksiniz. Teşekkür ederim.»

Victoria Sokağında bindikleri takside giderken hiç konuşmadılar. Elizabeth Cole, Cromvell sokağında bir turist otelinde kalacaktı.

Grant, «İyi iş başardın,» dedi birden. «Senin örgütünü kaybetmemeliyiz.»

«Öyle. Yani yarın beni destekleyeceğinizi mi söylemek istiyorsunuz?»

«Söz vermiyorum.» Elizabeth indi, seyahat çantasını çekip aldı, «Taksi için teşekkürler,» diyerek arabanın kapısını kapattı. Grant şoföre Chelsea'deki evinin adresini verdi, uzaklaştı.

Oturduğu apartman dairesi küçük ve hiçbir kişilik belirtisi taşımayan bir yerdi. Ne bir resim, ne de beş yıldır barındırdığı adamın kişiliğini belli edecek ufak tefek eşyalar. Televizyonu açtı, elinde bir bardak birayla gece haberlerinin karşısına oturdu.

Ac değildi Acıkmadıkça da asla yemek yemezdi. Televizyonda tanınmış solcu bir politikacıyla röportaj vardı- Adam kapitalist toplumun adaletsizliğini anlatıyordu. Grant

bu formülü ezberle bilirdi. Aynı mantığı, idealizme aynı daveti, üniversite yıllarında da çok dinlemişti. Nice vicdanlı insanı koskoca bir dikta politikasına çeken o fikirleri. Ivan Sassanov'un karısı geldi aklına. Karanlığın içine çekilen kadın. Anısı, gittikçe azalan, duyulmaz olan bir çığlık gibi. Sanki bir tünelin içine doğru çekiliyormuş gibi. Çıkışı gözükmeyen bir tünelin. Adalet ne onun için, ne de ona benzeyen milyonlar için geçerliydi. Sovyet gücü ö'üler üstüne kuruluydu. O mekanizmanın yağı da kan ve gözyaşıydı.

Öfkeyle öne eğilip televizyonu kapadı. Elizabeth Cole iyi bir ajandı. İstikrarlı biri. Aşırı tip değildi «Kızı çıkarma-lıvız.» Ama bu o kadar da kolay değildi. Daha önce de ııvauladıkları dikkatli hazırlıkları yapmak, zaman alırdı. Ovsu belki de hiç vakitleri yoktu. Hele anne Lubvanka'da sorguya çekilirken. Uygulanan acılara ve verilen zihin bozucu ilâçlara serviste «köke inme» diye isim takılmıştı. Bu sorunun cevabını asla bilemeyeceklerdi. Ta ki büyük-

153

elçilikteki ajan, cezaevinin içindeki adamından bilgi alıp iletinceye kadar. Bunu da çabuklaştırmaya olanak yoktu.

İstihbarat işleri Humprey Grant'a, insanüstü bir sabır kazandırmıştı. Bir de gerektiğinde rizikoya atılmak için çelikten bir yetenek. Sabahleyin Rus mültecinin bakıcısının ofise geleceğini biliyordu. Âcil görüşme istemişti kadın. Halidale Manor faciasından bu yana Grant onun hakkında bilgi toplayıp duruyordu. Oldukça ilginç bilgile1-de bulmuştu.

Yarın bunları onun yüzüne vurmak için uygun bir zaman olacaktı. Özellikle kadın garip davranmaya kalkışırsa. Bardağını yıkadı, kuruladı. Mutfakta her şey yerli yerindeydi. Sabah kahvaltısı için kahve ve bisküvilerin konacağı tepsi bile hazırды.

Çıplak döşeli odasına geçti, soyunup elinde kitabıyla yatağına girdi. Dinlenmek için dedektif romanları o-kurdu.

Davina Graham, Shephers Bush'dan St. James sarayındaki büroya Londra taksilerinden biriyle geldi. Evet, bindiğı araba Londra taksisiydi ama, sürücüsü hiç tarifeyle yolcu taşımazdı. Normal şoför kılığında gezmesine rağmen, tabanca taşırdı. Küçük silâhlarda çok usta nişancı, savunma sanatında da uzmandı. Servisin gerektiğinde kullandığı on iki araçlık filonun bir üyesiydi.

Arka kanapede Davina aynasını çıkarıp yüzüne baktı. Eskiden yalnızca kalem ve kâğıt gibi eşyalar taşıdığı çantasında artık kadın eşyaları da taşımaya başlamıştı. Sassanov'un hoşlanmadığı şekilde taranmış saçları arkaya yatırdı. Solgun ve yorgundu ama, yüzüne dikkatli bir makyaj yapmış, iri gözlerine siyah rimel sürmüştü. VWhite' in odasına girdiğı zaman Generalin yüzüne nasıl baktığını görünceye kadar, kendindeki değişikliğı farketmemişti. Grant, Generalden de daha uzun baktı. Grant'la birbirlerinden hiçbir zaman

hoşlanmamışlardı. - Davina çok kibirli ve rekabetçiydi Grant'in gözünde. Aynı fikirde olmadıkları zaman Grant hemen alaya yönelirdi. Görünüştaki bu sürtüşmeler Generali hiç rahatsız etmiyordu. E-lindeki bir avuç zeki bireyciyi iyi yönetebilmek için, biraz

154

bölmenin yararlarına inanırdı o. Davina'nın elini içtenlikle sıktı.

«Çok iyi görünüyorsun,» dedi. «O kötü yerde bu kadar uzun süre kapalı kalmaktan yorgun olacaksın sanmıştım. Herhalde yorucu oluyordur.»

«Oluyor ama, benim için değil- Gizlilikten ayrılıp sizi görmeyi bu yüzden istedim. Sassanov artık dayanamıyor. Herhalde Moskova'dan da bir haber gelmiş olmalı.»

Generale meydan okuyan gözlerle bakıyordu. General, Grant'in getirdiği bilgilerin Davina'daki bu değişikliği açıklamaya yetmeyeceğini düşündü. Oturuşu bile... dimdik, elleri yumruk... sanki iş arkadaşı değil, bir hasımdı.

Grant söze karıştı. «Bunu daha açık anlatır mısınız? Tam ne anlama geliyor?»

Davina dönüp ona baktı. Servisin taktığı isim bilincine doğru yüzdü. Yenilmez Yeşil Adam. Saçı bile Robes-pierre'inki gibi, kafatası biçimini belli eder şekildeydi. Hele o korkunç renksiz cildi! Sassanov'a acımayacağı ortadaydı. İnsanları ancak avantaj veya dezavantaj açısından değerlendirirdi. Sassanov onun gözünde doğu ile batı arasında oynanan satrancın piyonlarından biriydi.

«Umudunu kaybediyor demek istiyorum,» dedi. «Giderek daha bezgin, daha mutsuz oluyor. Önceleri tedirgin ve geçimi güç biriydi. Şimdi ise için için ölmeye başladığını hissediyorum.»

Bir anlık sessizlik oldu, sonra General hafifçe ök-sürdü.

«Biraz fazla dramatik davranmıyor musunuz? Ivan Sassanov'un sicili sizin tarif ettiğiniz adama hiç uymuyor. Ne demiştiniz... için için ölüyor, ha? Onun bildiği kadarıyla ölenler hep başkaları olurdu.»

Davina birden ona doğru döndü. Savaşmaya kararlıydı.

«Evet,» dedi. «Jacob Belezky gibileri. Çocukluk arkadaşı Jacob Belezky. Sassanov'u Batı'ya getiren onun ö-lümü oldu. Sizinle işbirtliği yapmak için aklına gelen fiyatı isteyebilirdi. Bazıları başlangıç için New York bankalarında yarım milyon dolar istediler. O ise yalnızca ka-risiyle kızını istedi. Ben dediğimde direniyorum ve bilmek istiyorum, Humphrey. Aylar boyunca gece gündüz onun yanında kalan bendim.» ,

155

General alçak sesle konuştu. «Evet, gündüz... ve gece. Onunla yattığını neden bize rapor etmedin? Bu çok kural dışı... ve budalaca bir davranış.»

Davina soğukkanlı yüzünü ona çevirdi. Odaya girip atmosferi sezdiği andan beri bir saldırı bekliyordu zaten. «Bu ihtimali ilk ortaya atan siz kendinizdiniz,» dedi. «Ama zayıf bir ihtimal demiştiniz, öyle değil mi, genera-* lim? Ben kişisel seks hayatımı rapora koymadım, çünkü olayla ilgili bir yanını göremiyorum. Sassanov'un işbirliği yapma isteğine etkisi olmadı. . Yalnızca ikimizin arasında yeralan bir olaydı. Kendi ailesine olan duygularını da değiştirmedeği ortada. Size söylememekle kuralları bozdumsa özür dilerim. Hepsi bu kadar. Ama bunu nasıl öğrendiğinizi bilmek istiyorum. Bir gözlem veya dinleme aygıtı bulunmayacağına söz vermişsiniz.»

«Ben sözümü tuttum,» dedi VWhite. «Ama Halldale'de olanlardan sonra herkese sorular soruldu. Bunun sonucu olarak da Sassanov'la olan yakınlığın ortaya çıktı.»

«Anlıyorum. Nasıl yaptın', Humphrey? Çarşafı mı kontrol ettin?»

«Bayan Graham!» James VWhite bu iki kelimeyi ona tokat gibi fırlattı. «Bu kadarı yeter. Bu adam size perspektif bilincinizi kaybettirmişe benziyor. Bu son sözünüz çok; gereksizdi. Derhal geri almanızı istiyorum.»

«Geri alıyorum.» Olduğu yerde dönerek oturdu. Böylelikle sırtını Humphrey'e çevirmiş oluyordu.

Grant soğuk bir sesle, «Görevden alınmak zorundasınız,» dedi. «Ve buradan ayrılmadan önce deonu tekrar görmeyeceğinize dair bir taahhüname imzalayacaksınız.»

Davina ona döndü. Rengi fena halde solmuştu. «Buna gerek yok,» dedi. «Hiçbir şey imzalamak zorunda değilim. Bana bir suçluymuşum gibi davranamazsınız.»

«Bu servisin bir elemanı olarak Devlet Sırları Yasa-sı'na bağlı bulunduğunuzu hatırlatmak isterim. Bu belgeyi imzalamanız gerekiyorsa, imzalarsınız. Sonra da ona uyarsınız.»

Davina, Grant'i bırakıp Generale döndü. «Generalim, bana bu görevi siz verdiniz. Bana güvenciniz ve Sas-sanov'u yönetebileceğime inandınız. Ben de yönettim. Şimdi tam bir işbirliği yapmaya hazır. Tek istediği, bir

156

haber almak. Size diyorum ki umudu kayboluyor. Adamı tanıyorum. Onunla birlikte yaşıyorum... her anlamda, eğer öyle düşünmeyi tercih ediyorsanız. Beni bu şekilde ondan uzaklaştırırsanız, çökertirsiniz onu. Bir daha da geri kazanamazsınız.»

James VWhite arkasına yaslandı, iki elinin parmak uçlarını bir köprü halinde birleştirdi. «Raslantı eseri olarak, ona verilecek bir haberimiz var,» dedi. «Ama duyduğu zaman sevineceğini sanmıyorum. Humphrey, Bayan Gra-ham'a Kırlangıç'ın raporunu ver lütfen.»

Davina raporu okurken ikisi de konuşmadılar. Sonunda Davina kâğıtları dizinin üzerine koydu, «Ulu Tanrım!» dedi.

«Karısı tutuklandı, kızı da Batıya gelmek istiyor. O-nu o kadar iyi tanıdığınıza göre, tepkisi ne olur dersiniz?»

Davina ayağa kalkıp raporu tekrar masanın üzerine bıraktı. «Karısını serbest bıraktırmak üzere Moskova'ya dönecektir,» dedi. «Ve kendisini geri göndermeye razı olmazsanız da, başka hiçbir yardım yapmayacaktır. Olacağı bu.»

«Geri dönemez,» dedi General. «Şimdilik. Başkalarının hayatı tehlikede. Ayrıca kurması bir yıldan fazla süren bir haberalma şebekemiz de tehlikede. Sassanov'un geri dönüp herşeyimizi mahvetmesi olacak şey değil. Kızı da Rusya'da bırakılamaz, çünkü belli başlı haber kaynaklarımızdan birini tanıyor. Onu kaçırmak zorundayız. Sassanov istese de istemese de burada kalacak. Ona durumu açıklasanız fena olmaz, Bayan Graham. İyice anladığından da emin olun.»

«Ona söz verdiniz,» dedi Davina ağır ağır. «Kendi kişisel sözünüz, isterse geri dönebilecekti. O sözü tutmaya ta başından beri niyetiniz yoktu, değil mi?»

General alçak sesle, «Yavrum, servisime ve vatanıma olan görevim, herhangi bir erkek, kadın veya çocuğa verdiğim kişisel sözden çok daha fazla ağırlık taşır,» dedi. «Bunlar olmadan önce geri dönebilirdi. Artık dönemez. Onu bize yardım etmek üzere ikna etmek senin görevin. Sözünü dinletmelisin ona.»

Davina odanın içinde biraz dolaştı, pencerede durup St. James parkının görünüşüne baktı.

157

«Bundan sonra artık bana güvenmez,» dedi. «Ama bir fikrim var. Çoktan beri zihnimin gerilerinde duruyordu zaten. Ailesini istediği andan beri.»

Grant bir süreden beri konuşmuyor, onu izliyor, ölçüp biçiyordu.

James VWhite, «Neymiş o fikir?» diye sordu.

«Başlangıçta biraz belirginlikten uzaktı,» dedi Davina. «Kafamda ne ayrıntılar, ne de zamanla ilgili bir kavram vardı. Ama şimdi daha netleşmeye başladı. Siz Sas-sanov'un sizinle çalışmasını istiyorsunuz. Kendini tümüyle Batı'daki yaşama terketmesini istiyorsunuz. O halde izin verin, karısını değiştokuş edeceğinizi söyleyeyim. İ-yiniyetimi kanıtlamak için de, Rusya'ya kızını kaçırmak üzere ben kendim gideyim.»

«Fikriniz bu muydu?» dedi Grant. «Bu kurtarma işinde şahsen görev almak mı? Tanrım, ömrümde böyle saçmalık duymadım! Böyle bir konuda ne eğitiminiz ne de tecrübeniz var. Kesinlikle imkânsız!» . .

«Biliyorum,» dedi Davina. «Desteğe ihtiyacım var. Ama Doğu Alman olarak yutulabilirim. Alımancam buna yeterlidir. Hem bir kadının bazı yerlere girip çıkması daha kolay olur. Buradan benimle birlikte yola çıkacak a-damı bile seçtim.»

«Öyle mi?» dedi General, «Sahi mi... kim?»

«Peter Harrington.» Generalin yüzündeki şaşkınlığı gördü. Grant'dan nefret dolu bir homurtu kurtuldu.

«Ciddi olamazsınız, Bayan Graham. Harrington New York'ta işleri öyle yüzüne gözüne bulaştırdı ki, onu geri çağırmak zorunda kaldık. Artık kızakta bir insan o.»

«Bunu biliyorum. Amerika'da çok içmeye başladı ve çapından düştü. Ona ikinci bir şans daha koparabileceğime dair îmâda bulundum. Aklımda hep bu konu vardı ve onu da yanımda istiyordum. Buradan çıkınca onunla ku-luşacağım.

Generalin sandalyesinin yanına gelip durdu.

«Bunu yapmak zorundayım,» dedi. «Yalnız Sassanov için değil, kendim için de. Kızını kurtarmak zorundayım.»

General, «Grant'in de dediği gibi, neden sen?» diye sordu.

«Çünkü onunla aramda duygusal bağ oluşmasına neden oldum,» dedi Davina ağır ağır. «Yalnızca cinsel de

158

ğil... onun önemi yok. Duygusal. Bundan kurtulmanın en iyi yolu, onu ailesiyle birleştirmek. O zaman ben aradan çekilebilirim.» Durakladı. «O belgeyi buradan çıkmadan imzalayabilirim ama, ancak gitmeme izin verirsiniz. Bu iş bitince onu bir daha görmem.»

Grant kuru bir sesle, «Belki de Sassanov'la olan işimizden tüm istifa etseniz daha iyi olur,» dedi. «Budalalar gibi Rusya'larda sürünmektense...»

James VWhite, «O kadar emin değilim,» diye onun sözünü kesti. «Bence bu fikri böyle hemen bir kenara itmek doğru değil. Bayan Graham bize karşı çok dürüst davrandı. İlk planımızı yürürlüğe koymakta da yardımcı olabilir.» Tekrar Davina'ya döndü. «Gidip Harrington'la buluşun ama bundan söz etmeyin,» dedi. «Biz Gfant'le bir konuşalım. Shepherds Bush'a dönmeden önce buraya uğrayın.»

«Teşekkür ederim. Yemekten sonra tekrar gelirim.»

O çıkınca Grant, «Üstüme iyilik, şef,» dedi. «Neden ona düşünürüz dediniz? Sassanov'un ailesi konusunda adamımız hazır. Gerçekten Davina Graham'ı düşünüyor olamazsınız, değil mi?»

James White tatlı bir sesle, «Aslında gerçekten düşünüyorum,» dedi. «Bence Rusya'da Spencer-Barr için çok iyi bir paravan olur. Şu saate bak! Öğle yemeğine geç kalıyorum. Garrick'de eski bir dostla buluşacağım. Üçte burada ol, e mi Humphrey? Spencer-Barr'a bir şey söylemeden önce Bayan Graham'la planın üstünden bir geçmeliyiz. O resmi belgeyi de hazırlayıver.»

Peter Harrington, «Eee, Yeni BEN'i nasıl buldun bakalım?» dedi. «Üç kilo daha hafifim ve geçen buluşmamızdan bu yana ağızma tek damla da koymadım.»

«Görünüyor,» diye gülümsedi Davina. «Çok formda-sın Peter. On yaş da daha geçsin.»

Peter'in memnunluğu öyle belli oldu ki, Davina güi-dü. Dinlendiriyordu onu Peter. Bu sabahki gerilim doiu toplantıdan sonra bile. Görünüşü de gerçekten iyiydi. Elbiseleri fırçalanmış, tertemiz, cildi sağlıklı ve renkli... fazla kilolar da gidince tekrar kendi yaşına inmiş gibiydi.

159

«Ben de sana aynı şeyi söyleyebilirim Davy... özür dilerim, Davina, Kır havası yarıyor galiba sana.»

Pub o saatte tıklım tıklım doluydu. Üst kattaki küçük salonda bir masa bulabilmişlerdi. Peter ona şarap ısmarladı, kendi su içti. Davina pek aç değildi. Biftek önüne geldiği zaman gözüne sert ve tatsız göründü. Çoğunu bıraktı.

«Neyin var?» dedi Peter. «Hiçbir şeyyemiyorsun. Bu sabah bir terslik mi oldu? Yenilmez Yeşil Adam sana da mı sıçradı yoksa?»

«Bana da demekle ne demek istiyorsun? Sana sıçradı mı ki?» Davina ona çarçabuk bir göz attı.

«Tabii sıçradı.» Peter neşeliydi. «Beni odasına çağırıp seni en son ne zaiman gördüğümü bilmek istedi. Seninle görüştüğümü nereden duydu, hiç bilemiyorum. İş saati dışında görüştük hep. Nereye gittiğimizi, nelerden Konuştuğumuzu, birbirimize ne kadar yakın olduğumuzu sordu.»

«Ne söyledin ona?»

«Senin bana delice âşık olduğunu, ve nasıl kurtulacağımı bilemediğimi. Ama komik bulmadı.»

«Tabii bulmamıştır. Bu herhalde yangından sonra olmuştur.»

«Evet. Çok soru sordular herkese. Yangında kül olan zavallıların ailelerine bile. Sen de oradaydın herhalde, değil mi? Korkunç İvan'la birlikte?»

Davina başını iki yana salladı. «Yorum yok, Peter. Bir dakika olsun budala rolü yapmaktan vazgeçsen olmaz mı? Seninle ciddi konuşmak istiyorum.»

«Bir nutuk daha, öyle mi?» Harrington kaşlarını kaldırmış, yüzünü buruşturmuştu.

«Hayır, nutuk değil. Bana verdiğim sözü sormuştun, hatırlıyor musun?»

«Biliyorum. O gece canım çok sıkkındı. Bir içki istiyordum. O sıra sen telefon ettin. İkinci şans konusunda çok duygulandım.» Davina'ya bakarken bakışları bir yandan özür diliyordu ama, aynı zamanda umutla doluydular, «Aslında ikinci bir şans yok, değil mi? Herhangi bir şans...»

«Olabilir,» dedi Davina. «Henüz hiç ayrıntı veremem.

180

[Ama bir şey çıkarsa... ikimizin birlikte yapacağı çok zor bir şey... ne düşünürdün?»](#)

[Peter ona doğru eğildi. Yüzündeki ifade çok ciddiydi. «Dünyanın en mutlu insanı olurum,» dedi. «İş ne o-iursa olsun, seni asla mahcup etmezdim. Zor demekle ne demek istedin?»](#)

[«Yani kolay değil. Şimdilik fazla bir şey söyleyemem. Ama adını bu iş için kesinlikle önerebilirim diyorsun, tamam mı?»](#)

[«Tehlikeliyse evet.» Hafife almaya çalışıyordu.](#)

[«Tehlikeli. O konuda boş umutlara kapılma.»](#)

[«Ulu Tanrım!» Korkmuş gibi numara yapıyordu. «Kan görmeye hiç dayanamam. Hele kendi kanımsa. Ne yapacağız, Davina? Politbüro'yu mu kaçıracağız yoksa?»](#)

[«İyi bildin. Seni uyutmaya çalışmak boşuna zaten. Şimdi konuyu değiştirmek için bana Grant'in sorduğu soruları anlat. Neden sana benimle ilgili bir şey sorsun? Tutumu tam nasıldı sorarken?»](#)

[«Halldale'i karşı tarafa kimin haber verdiği konusunda ipucu arıyordu. Kimseye bir şey söyleyemezsin, biliyorum ama, orası gizli ve güvenli bir yer olarak tanınıyordu. Bunu bilenlerse, benim gibi aktif görevde olanlardı. Bu yangının bir raslantı değil, arkadaşını susturmak için bir girişim olduğunu anladılar. Böyle olunca da, seninle onun arasındaki ilişkiyi kimlerin bildiğini merak ettiler. Senin Sassanov'un bakıcısı olduğunu bildiğim için de bana geldiler. Bana bir şey söylemiş olabilir misin, ve ben de kimlerle temas etmiş olabilirim diye. Robespierre' in sorularına karşılık senin hiçbir ipucu](#)

vermediğini söyleyebilecek durumdaydım. Bozuldu ve vazgeçti. Aradığı • nın ben olmadığını öğrenmek hoşuna gitmedi sanıyorum. En sevdiği tip eleman ben değilim çünkü»

«Ben de değilim.»

«Kadınları sevmez,» dedi Peter Harrington.

«Kimseyi sevmez.»

«Bu ortak işimiz hakkında ne zaman bir şeyler bileceksin?»

«Bir iki güne kadar.» Davina saatine baktı. «Üçe geliyor,» dedi. «Benim dönmem gerek.»

«Yine köye mi gidiyorsun?»

mülteci _____ - _____ **161/11**

«Büroya gidiyorum. Beni götürebilir misin?»

«Sevinerek.»

Peter hesabı ödedi, Pub'dan çıkarlarken onun koluna girdi. Arabasının yanına varıncaya kadar sıkıca tuttu Davina'nın kolunu. Sonra eğilip kapıyı açtı. Davina ona baktığında dudağına hafif bir öpücük kondurdu.

«Bu teşekkür için,» dedi. Bana nasıl yardım ettiğini asla unutmayacağım. Seni mahcup etmeyeceğim.»

Yola koyuldukları sırada Davina, «Biliyorum,» dedi. «Onun için seni istedim zaten.»

Asansörü Peter de onunla birlikte bekledi. Oysa o-nun bölümü zemin kattaydı. Davina asansöre bindi, kapılar kapandı. Harrington orada durup asansörün hangi katta olduğunu gösteren ibreyi seyretti, ibre beşinci katta durdu. Peter dönüp yürüdü. Davina'nın şefle görüşmeye gittiğini anlamıştı.

SEKİZ

Lubyanka'daki tutukluların kayıt defteri üç kısma ayrılmıştı. Birinci grup, sorgu için burada tutulan sanıklardan oluşuyordu. İkinci grup, duruşma bekleyen suçlular, üçüncü grup ise ya kamplara ya da Gulag'a gönderilmeyi bekleyen hükümlülerdi. Birinci gruba dahil olup da serbest bırakılanların sayısı pek azdı. Fedya Sassanova birinci gruptaydı. Bir kat aşağıdaki bir hücrede tutuluyordu. Onun altındaki katta sorgu odaları vardı. Bu odalar ses geçirmeyen, hava tertibatlı, dış dünyaya kapalı yerlerdi. Fedya daha oraya indirilmemişti.

Hücre çok küçüktü. Duvarları, tabanı betondan, tavanında hiç sönmeyen güçlü bir

elektrik ampulünün gömülü olduğu tip hücrelerden. Geceyi gündüzden ayırmak, geçen zamanı ölçmek olanağı yoktu. Raf gibi bir yatak, üzerinde iki kirli battaniyeyle duvara çakılı, kapalı olarak duruyordu. İlk iki gün boyunca Fedya Sassanova ayakta duramayacak kadar yorulduğu zamanlar yere çömel-mekle yetinmişti. Rahatlaması için tek kolaylık, köşede

162

duran ağız kapaklı bir kovaydı, ilk iki gün boyunca onu boşaltmadılar bile. Ona günde bir kere su ve sebze çorbası veriyorlardı. Açlığın etkisi, durumun fiziksel koşullarından biri olmaya başlamıştı. Düzenli aralıklarla kapıdaki delikten gözetleniyordu. Çok az gürültü vardı. Ara-sıra sessizliği bozan sert seslerin geldiği de oluyordu. Üçüncü günün sonunda Fedya kapıyı yumruklayıp bağır-mamak için duvarların önünde dolaşmaya başlamıştı.

Bundan sonra, yeni gelen tutukluları korkutmak için eskilerin duvarlarda bıraktıkları yazıları keşfetti. «Tanrı bana yardım etsin!» «Yarını durdurun, acıyı durdurun!» «Yokluk, karanlık. Kayboldum ben!» Bunlar çorba için verilen teneke kaşığın ucuyla yazılmıştı. Onunla yazıldığını iyi biliyordu çünkü kendi de bir çizik atmıştı duvara o kaşığın sapıyla. Yazılar onu çok korkutuyordu. Suratı olmayan isimler de. Pek çok isim vardı duvarda. Tam cümleler daha azdı. Fedya ağlıyor, ürperiyor, bir köşeye kıvrılıp uyumaya çalışıyordu. Hafta sonunda karın ağrıları başladı. Kör edici bir başağrısı da onunla birlikte geldi. Bunun üzerine raf yatağın ucunu açıp yere dayadılar. Fedya kendini bir çılgınlıkla onun üzerine attı ve hemen uykuya daldı. Bir saat sonra onu sarsarak uyandırdılar, ayağa kaldırdılar. Yatağı tekrar duvara tutturdular. Fedya bir çocuk gibi bağırarak ağladı.

On gün sonra sorgusunun yapılmasına karar verildi. Nöbetçiler erkekti. Hücreye girdiklerinde ellerinde bir kova sıcak suyla bir kalıp sabun vardı. Ona soyunup yıkanmasını söylediler. Kararsızlık gösterdiğinde, nöbetçilerden genç olanı kirli entariyi üzerinden sıyırıp çıkardı, bir köşeye fırlattı. Fedya iç çamaşırlarını kendisi çıkardı, onların önünde yıkandı. Küçük, incecik, bir havluyla kurulanıp, cezaevi tulumunu giydi. Onlara bir soru sormaya çalıştığında cevap vermediler. Entarisini alan adam o-nu iterek koridora çıkardı. Fedya uzun, çıplak, apaydınlık tünele bir göz attığında dizleri büküldü, iki kolundan tutup doğrulttular, asansöre yürüttüler. İçini bir korku sardı. Bu korku akıl sağlığını ve kendini kontrol etme yeteneğini bozuyordu. Sorgu odasına götürüyorlardı onu. Derken bir anda korku siliniverdi. Asansör yukarıya çıkıyor, aşağıya inmiyordu. Rahatlaması öyle belirgin biçimde olmuştu ki, Fedya gözle görülür biçimde dikleşip, iki nöbetçinin yardımı olmaksızın ayakta durdu.

163

Başka bir koridora çıktılar. Bu seferkinde pencereler vardı. Ama pencerelerde ince çelik bir tel görünüyordu. İntihara izin yok, diye düşündü Fedya. Ölümüne kaçıp kurtulmaya izin yok. Ölümü de kendilerine uşak etmişlerdi. Volkov'un odasına sokulduğund'a bir kere daha tepeden tırnağa titremeye başladı. Volkov bir koltuğa

oturmuş çay içiyordu. Onu görünce ayağa kalktı, «Yoldaş Sassanova'ya bir sandalye getirin,» dedi. «Çay ister misiniz, yoldaş?»

Fedya getirilen sandalyeye otururken elleriyle kol yerlerini tutuyordu. Vücudu gözle görülür şekilde titremekteydi. Volkov ona, sanki her şey yolundaymış da kadın kendisini ziyarete gelmiş gibi baktı.

«Çay?» dedi tekrar.

«Hayır, teşekkür ederim, Yoldaş Volkov. Tutamam da dökülür elimden.»

«Neden tutamayasınız?» dedi Volkov yumuşacık bir sesle. «Elleriniz titrediği için mi?»

Fedya başını salladı.

«Neden titriyor elleriniz, Yoldaş? Korkuyor musunuz?»

Kadın o soluk gözlere baktı. Maden gibi. Birbirine dolaşan sinirlerine için için haykırarak dikkatini toplamaya çalıştı. Cevap vermesi gerekiyordu. Hayatı aşkına. Hem yalnız kendi hayatı değil... Zihni yavaş yavaş gerçeğe dönüyordu. Çocuğunun, irina'nın hayatı da söz konusuydu. Sassanov'dan bir mesaj getiren İrina'nın. Sapık fikirlerle ilişkide olan irina'run.

Alçak sesle, «Evet, korkuyorum, Yoldaş Volkov,» dedi. «Ne kusur ettiğimi bilmiyorum.»

«Aklınıza hiçbir şey gelmiyor mu?» Bu soru da aynı dostça havada sorulmuştu.

«Lütfen söyleyin bana,» diye yalvardı Fedya. «Söyleyin ki, itiraf edeyim ve merhamet dileyeyim.» Yaşlar yüzünden aşağı süzülüyordu.

Volkov ona küçümseyen gözlerle baktı. Neyse, hiç değilse temiz bari, diye düşündü. Kötü kokulara hiç dayanamazdı. Cezaevinde on gün kaldıktan sonra sorgu için ona getirilen tutuklular her zaman yıkanır, giymeleri için temiz giysiler verilirdi. Aptal bir kadın bu kadın, diye karar verdi. Kendisi entelektüel bir aileden geldiği

164

için, Fedyanın kökenindeki köylü tipini hemen tanıdı ve ondan tiksindi. Kızı Irina babasına benzemişti. Onun*gi* bi de zekiydi. Sassanov'un karısını sevdiğini bilirdi Volkov. Burada olup bu durumu göremediği için hayıflandı.

«Yani size ne söylersem hemen itiraf mı edeceksiniz? Sovyet adaleti hakkındaki yargınız bu mu sizin?»

«Yo, hayır, elbette değil. Onu demek istemedim... yalnız, aklım karışık. Ne uyudum, ne yemek yedim...»

«Size nasıl davranıldığı konusunda şikâyet mi edeceksiniz?»

Fedya ıstırap içinde ona baktı. Volkov kadını tuzağa düşmüş bir hayvana benzetti. Dört duvar arasına sıkışmış. Ona eziyet etmekten zevk almıyordu. Çok aptaldı çünkü. Vakit kaybetmekten vazgeçti.

«O cesedin kocanıza ait olmadığını bildiğiniz halde neden teşhis ettiniz?»

Fedya ağzını açıp kekeledi. Ama Volkov'un hor gördüğü köylü sağduyusu, ona gerçeği inkâr etmemesini emrediyor, uyarıyordu. Gerçeği söyle... Belki o zaman başka soru sormazlar.

«Öyle daha iyi olacağını düşündüm,» dedi yavaşça. Başını kaldırıp Volkov'a baktı. «Onun ölmüş olmasını umuyorduk. Kaybolmasından başka herşeyi umuyorduk. Yetkilileri memnun etmek istedim.»

«Yalan söyleyerek mi?»

«Önemi yok diye düşündüm. Tekrar saygınlık kazanmak istiyordum, Yoldaş Volkov. Kocamı unutup hayata yeni baştan başlamak istiyordum.» Keskin sağduyusu onu devam etmeye zorladı.

«İrina onun yüzünden çok acı çekti,» diye mırıldandı. «Öyle ortadan kayboluvermesinden çok utandı. Bütün arkadaşlarını kaybetti. O da ölmüş olmasını istiyordu. İkimiz de istedik bunu. Bu yüzden ceset onundur dedim. İrina çok mutlu oldu. Bambaşka bir kız oldu.» Fedya başını eğdi. «Hata ettim, Yoldaş Volkov. Sizi aldattım. Cezamı hakettim.»

Volkov, «Evet, hakettiniz,» dedi. «Kızınız gelip sizi sordu.» Kadının yüzündeki korku dolu bakışı gördü ve yanlış yorumladı. «Onu avuttum,» diye devam etti. «Sizin eğitici bir kampa gönderileceğinizi söyledim»

165

«Ne yaptığımı söylemediniz, değil mi?» diye yalvardı Fedya. «Beni asla affetmez. O kadar iyi bir parti üyesidir ki, yalan söylediğimi düşünürse beni asla bir daha kabul etmez.» Bundan sonra gürültüyle ağlamaya başladı.

Volkov çayını bitirdi, nöbetçilere dönüp başını salladı. Yaklaştılar, Fedya Sassanova'yı çekerek ayağa kaldırdılar.

Volkov bir daha, bu sefer hızlıca başını salladığında onu acele odadan çıkardılar.

...Bunca gazete yazısıyla bunca gümbürtüyle gömülen cesedin sahte olduğunu kızına söylemediği için ona teşekkür etmek, ha! Fedya Sassanova mahkeme önüne çıkarılamazdı. Çünkü işlediği suçun tutanaklara geçmemesi gerekiyordu. KGB'nin kendi özel kampları da vardı. Fedya'yı Volkov'un

yetkisiyle oraya göndermek gerekiyordu. Tutuklanması sır olarak saklanmalıydı. Madem ki kocasının akıl hastalığı geçirdiği ve intihar ettiği masalı devam edecekti, bunu yapmak şarttı, İrina Sassanova'yı düşündü. Annenin hafif bir cezayla sıyrılmasını istiyorsa, olup biteni gizli tutması gerektiğini kıza söylemişti. O da tutuklanabilirdi tabii. Volkov bu ihtimali tartarak bir kararsızlık geçirdi. Ama üniversite öğrencisiydi kız. Hem de iyi bir öğrenciydi. Ortadan kaybolması çok yorumlara çanak tutardı. Belki onu bir yere davet etmek... gençti. Oldukça da güzeldi. Çekici gelen bir tazeliği vardı. Oturup bir not yazdı, Sassanov'ların dairesine bırakılmak üzere şoförüne verdi. Bu notta İrina'ya, Zhukova yakınlarında, yani Moskova'nın yirmi mil kadar dışında bulunan Ayı Restoran'da kendisiyle yemek yemesini öneriyordu. Kibar, tenha bir yerdi o lokanta. Yalnızca partinin seçkin üyeleri gidip gelirlerdi. Hem kendi yazlık dacha' sından da yirmi dakika uzaklıktaydı.

«İnan bana,» dedi Davina bir kere daha. «Onu de-ğiş tokuş edeceğiz. Kızını da oradan çıkaracağız. Hazırlıklar yürümeye başladı bile.»

Onun oturduğu koltuğun koluna ilişmiş, kolların: ona sarmıştı.

Fedya'nın tutuklandığını ilk duyduğunda Sassanov

166

[hemen yatak odasına yürümüş, Davina salonda, çaresizlik içinde onu beklemek zorunda kalmıştı. Döndüğünde Sassanov'un ağladığı belliydi.](#)

[«Geri döneceğim,» dedi hemen. «Teslim olacağım.» «Bunun ona bir yararı olmaz. Aklını başına topla. Volkov nasıl çalışır, bilirsin., Bir mülteci geri dönüp pazarlığa kalkışsa, sen olsan bırakır mıydın karısını?»](#)

[«Hayır. Onu derhal tutuklatır, ağzından ötekilerin kim olduğunu almaya çalışırdım. Ya da itiraf ettirirdim. O sıra neye gerek varsa onu yaptırırdım. Hem Volkov'a göre ben çok insan yaratılışıyım»](#)

[Ona baktığı zaman Davina umutsuzluğun yerini yakıcı bir öfkenin aldığını gördü.](#)

[«Ben hiçbir zaman zevk olsun diye zalimlik yapmadım. Volkov zalimdir. Bundan sonraki adımı kızım olacak.»](#)

[«Olmayacak,» dedi Davina hemen. «Aldığımız haberlere göre kızın Volkov'un gözüne girmiş. Bundan yararlanmayı bilecek kadar da akıllı. Bizimkiler kaçırılma planını mümkün olduğu kadar çabuk yürürlüğe koyacaklar. Karın için de umudunu kesme. Şef bir anlaşma yapacağına söz verdi. Sözünden asla dönmez.» Davina içinden, işine geldiği sürece, diye ekledi. Allahtan Sassanov'u geri dönmekten vazgeçirebilmişti. İçinde ona karşı umutsuz bir şefkat duyuyordu. Karısına olanları anlatırken neredeyse kendi de gözyaşlarına gömülecekti. Sassanov,](#)

[«İrina'yı kurtarmak için artık zahmet etmezler,» dedi yavaşça. «Neden etsinler?»](#)

Fedya cezaevinde ve ben de geri dönemiyorum. Artık onlarla işbirliği yapmak için bir nedenim de var. Karıma olanların öcü. Senin şefin neden ajanlarını Rusya'ya göndermeyi göze alsın?» Ondan uzaklaşıp ayağa kalktı. «Sana yalan söyleyecekler,» dedi. «Sen de bana yalan söyleyebileceğin diye. İrina asla gelmeyecek.»

Davina, «Bizimle tam işbirliği yapacak mısınız?» diye sordu.

«Evet. Başlangıçta Jacob ve onun fikirleri içindi. Şimdi ise Fedya için. Seninkilerle birlikte çalışacağım. Bildiğim herşeyi vereceğim onlara.» Birden bağırdı. «Vol-kov'u mahvetmek istiyorum. Onu parça parça etmek isti-

167

yorum!» Davina'ya arkasını dönüp elleriyle yüzünü kapadı.

«İvan,» dedi Davina biraz bekledikten sonra. «İvan, lütfen yapma... İrina'yı getirmeye ben kendim gideceğim. Rusya'ya gidip onu getireceğim.»

Sassanov birden ona döndü. «Sen mi? Yo, hayır, inanmıyorum.»

«Doğru söylüyorum. Bugün öğleden sonra karara bağlandı. Artık seni aldatmadığımızı biliyor olmalısın. Sen başka bir güvenli eve taşınacaksın. Orada Grant'le adam ları seninle ciddi brifing toplantılarına başlayacaklar. Kurtarma operasyonu devam ederken onlarla çalışmak zorundasın. Tek şart bu.»

«Sen Rusya'ya gidiyorsun, ha?» diye tekrarlardı. «Yo, buna imkan yok. Gidemezsin... Gülünç bu... Rusça bile bilmiyorsun.»

«Çok iyi Almanca bilirim. Hem zaten tartışmalar kapandı artık. Gidiyorum.»

Sassanov hiç kıpırdamadan ona bakıyordu.

«Çılgınlık bu. Yakalanırsın. İzin vermiyorum. Çalışmam o zaman. İşbirliği yapmam.»

«Yaparsın.» Davina ona yaklaşip ellerini onun omuzlarına koydu. «Çünkü ben ne olursa olsun gidiyorum. Kendim istedim. Çok özel bir nedenden ötürü.»

«Benden ayrılmak istiyorsun.»

«Seni mutlu etmek istiyorum. Bana ne olduğunun farkındayım. Çoktan beri oluşuyordu içimde bu. Artık senden yanayım. Bizimkiler de bunu biliyor. Seni seviyorum, İvan. Bu yüzden gidip kızını sana getirmek zorundayım. O zaman senin hayatından çıkıp kendi hayatımı yoluna koymaya başlayabilirim.»

Sassanov ona sarılıp kendine yasladı.

Yavaşça, «Eğer sana bir şey olursa, hiçbir şeyim kalmayacak,» dedi.

«Bir şev olmaz,» diye söz verdi Davina. «İrina'yı getirdiğim zaman yüzünü görmek istiyorum... Şimdi kendimize birer içki alalım da, işleri nasıl ayarladığımızı anlatayım sana.»

Saçlarının okşandığını hissetti. Sassanov genellikle fiziksel şefkat gösteren tip değildi. Rusça olarak Davina'

168

nın anlayamadığı bir şey mırıldandı, sonra. «Bunun İngî-lizcesini sana döndüğün zaman söyleyeceğim,» dedi.

Saat üç buçukta Sassanov'u, Grant'ın Hampshire'de-ki yerine götürmek üzere almaya geldiler. Daha önceden Davina'ya haber gelmiş, Sassanov'un eşyalarını hazırlaması, kendisinin de o daireden çıkmak üzere hazırlanması söylenmişti. İki güvenlik görevlisiyle, tanımadığı bir üçüncü adam geldi, her ikisiyle el sıkışıp kendini Sassanov'a John Kidson olarak tanıttı. Adamlardan biri iki bavulu aşağıya indirdi, ikincisi kapının dışında bekledi.

John Kidson, Sassanov'un hazır olup olmadığını sordu. Sevimli bir adamdı. Gözünün renginden boyuna kadar herşeyi, gittikten beş dakika sonra unutulacak biriydi.

Sassanov hazır olduğunu söyledi. Kidson onun geçmesi için kapıyı açarken bir anlık garip bir sessizlik oldu. Sassanov, Davina'ya yürüdü, onun elini tutup sıktı.

«Güle güle. Umarım Şansın iyi gider.»

«Umarım.»

«Uzun bir an bakiştılar. Kidson onlara arkasını dönmüştü.

Sassanov onu kollarına aldı. «Güle güle,» diye fısıldadı kulağına. «Bana geri dön.»

Sonra uzaklaştı. Kapı kapandı, Davina yalnız kaldı.

Kendi bavulu da hazırды. Evin içinde terkedilmiş gibi bir hava vardı. İçi izmarit dolu bir tabla, köşede bir votka bardağı... Sassanov'un son içkisini içtiği bardak. Davina yatak odasına yürüdü. Yatak da kaldırılmış, geriye hiçbir şey kalmamıştı. Odada onlardan iz bile yoktu. Boş ve ölü. Evin geri kalan bölümleri gibi. Tablayı döküp bardağı yıkadı, sonra telefonda bir numara çevirdi. En alt kattaki güvenlik bürosu cevap verdi.

«Ben hazırım,» dedi Davina. «Birkaç dakikaya kadar hole iniyorum.»

«Tamam. Taksi kapıda bekliyor olacak.»

Doğruca St. James Sarayındaki büroya götürüldü. Öten Kuş Operasyonu diye adlandırılan programın ilk toplantısı, o gün dört buçukta Generalin odasında başlayacaktı. Saat dördü çeyrek geçe Jeremy Spencer-Barr, Peter Harrington ve

Davina Graham dış odada buluştular.

169

Jeremy onu görünce, «Merhaba,» dedi.

Şaşırdığını belli etmedi ama, içinden şoka kapılmıştı.

Ama asıl şok, Peter Harrington'du. Spencer-Barr bu sefer şaşkınlığını saklamaya çalışmadı. Onların duyabileceği kadar yüksek sesle, «Ulu Tanrım!» dedi, sonra dönüp pencereden dışarıya baktı.

Harrington onun arkasından iki parmağını havaya kaldırdı, Davina ona kaşlarını çattı. Generalin sekreteri bu jesti görünce gülümsedi. Harrington buralarda epey eskiydi. Spencer-Barr'ı ise hiç kimse sevmiyordu. Saat tam dört buçukta bir zil sesi duyuldu, içeriye çağrıldılar.

«Merhaba baba, benim.»

Yüzbaşı Graham küçük kızının sesini duyunca sevinçle gülümsedi.

«Charley! Ne güzel bir sürpriz... annen seni geçen hafta bir iki kere aramaya çalıştı ama cevap çıkmadı. Telefon servisine mesajlar bıraktı.»

«Biliyorum. Aramaya çalıştım ama çok doluydum. Dinle, baba, bu hafta sonu gelebilir miyim oraya? Misafir falan yok ya?»

«Elbette yok,» dedi babası hevesle. «Pazar öğle yemeğine bir karı koca gelecek ama, onun dışında boşuz. Seni görmeyi çok isteriz, Charley. Yanında kimseyi getirmiyorsun, değil mi?»

«Hayır. Şu anda getirecek kimsem de yok zaten. Davina tekrar geldi mi ondan sonra?»

«Hayır. Korkarım bizimle sıkı fıkı ilişki kurmaya zahmet etmiyor. Cumaya görüşürüz. Arabayla mı geliyorsun, trenle mi? İstersen seni...»

«Arabayla geliyorum. Akşam üzeri güzel bir içki içebileceğim saatte gelirim. Allahısmarladık, tatlım!»

Yüzbaşı Graham acele bahçeye yürüdü. Karısı yere diz çökmüş, güllerin tomurcuklandığı bir çiçek yatağında yabancı otları yoluyordu. İşine o kadar gömülmüştü ki kocasının evden seslendiğini duymadı. Bir yandar, çalışıyor, bir yandan çiçekleriyle alçak sesle konuşuyordu.

«İşte o pis ot da gitti. Aman ne de uzun kökü var-

170

miş! Şimdi sana bir damla su vermek gerek, öyle değil mi?»

Ses daha yakından gelince başını kaldırdı.

«Sevgilim, şimdi Charley aradı. Cuma günü geliyor.»

«Ah, çok iyi,» diye seslendi anne. Kocasını öyle neşeli görünüyordu ki, gülümlenmekten kendini alamadı. Küçük kızına tapıyordu zaten. Kıskanmak Bayan Graham'ın aklından bile geçmezdi. Kocasını bu kadar mutlu görmeye bayılırdı. Eve doğru uzaklaşırken yürüyüşüne bir sıçrama gelmişti adetâ.

Davina o Polonyalı diplomatla geldiğinden beri bir daha aramamıştı. Üç ay kadar oluyordu. O zaman katır tırnaklarının mevsimiydi. Bayan Graham zamanı çiçeklerin mevsimine göre hatırlama alışkanlığındaydı. Güller yeni açıyorsa, demek Hazirandı. Charley'i görmeyi çok istiyor, hevesle bekliyordu. Belki günün birinde o da iyi bir erkek bulur, durulup otururdu. Davina'dan torun beklemek umutsuzdu çünkü. Tekrar otları yolmaya koyuldu ve çiçeklerine mırıldanmayı sürdürdü.

Charley Ransom sevinçle içini çekerek telefonu kapattı. Canı sıkıldıkça evi arayabilmek, bir koşu oraya gitmek ne güzel şeydi. Çok tatlı insanlardı annesiyle babası. Bir şey istediğinde hiç hayır demezlerdi. Ne iyiydi bu kadar çok sevmek. Bunu sık sık kendi kendine tekrarlardı. Özellikle canı sıkın olduğu, yalnızlık hissettiği zamanlar. Bu da oluyordu arasıra. Son zamanlarda, tiyatro âşığı bir adamdan ayrılınca yine olmuştu. Onu avutacak yeni olaylar da doğmamıştı. Jeremy Spencer-Barr'dan birkaç son dakika daveti... o kadar. Onunla her çıkışında, bir daha çıkmamaya kararlar veriyordu. Gerçi hoş adamdı. Çok da ilginç olabiliyordu. Ama Charley'e davranışında hiçbir içtenlik yoktu. Hiç iltifat etmez, çiçek göndermez, davet etmeyecekse telefon bile etmezdi.

iyi bir etki bırakmıyordu Charley'in üzerinde. Kendine güvenini sarsıyordu. Oysa o sıra hayatında kendisine güven verecek, her zamanki kadar güzel olduğunu söyleyecek bir başka erkek de yoktu. Ayrıca eski kocası da, o pahalı daireyi kimin alacağı konusunda güçlükler çıkarmaktaydı. Charley'in Marchwood'a gitmesi, bir iki gün ana-baba kanadının altına sığınması gerekiyor-

171

du. Onu tedirgin eden bir şey daha vardı. Yine Jeremy Spencer-Barr'la ilgili. Kendisine karşı ilgisizliği değil de, ablasına olan fazla ilgisi. Charley 'bir süre bunu düşünmüş, neden tedirgin olduğunu anlamaya çalışmıştı. Başlangıçta yalnızca canı sıkılmış, sonradan adamın meslekî kıskançlık yüzünden Davina hakkında bilgi toplamaya çalıştığına karar vererek meraklanmıştı. Charley, Davina'nın meslek hayatına zarar vermeyi hiç istemezdi. Meslek hayatı pek bir şeye benzemiyordu herhalde ama, yine de. Zavallı kızın ondan başka bir şeyi yoktu ki!. İşte Charley bu noktada vazgeçiyordu Davina'yı düşünmekten. Nişanın bozulması çok gerilerde kalmıştı artık. Normal bir kadını çoktan unuttur, yaşamaya devam ederdi. Babasının dediği gibi, evde kalmaya kararlıydı Davina. Yine de babasıyla bir konuşmak, Jeremy'nin mesele

[çıkarmayacağı konusunda avutulmak iyi olacaktı.](#)

[Önünde uzayıp gidecek boş bir akşam vardı. Bazı kadın arkadaşlarının yalnızlıktan hoşlandıklarını iddia etmeleri pek garip geliyordu Charley'e. Ama onlar kocaları durmadan iş seyahatlarına çıktığı için yalnız kalıyorlardı. İnsan normalde biriyle beraber yaşıyorsa, arasıra yalnız kalmak belki de hoş olabilirdi. Oysa onun hiçbir erkekle yakın ilişkisi yoktu şu sıra. Nadir olarak tek başına kalınca da, nefret ediyordu bu işten. Kitap okumak, saçlarını yıkamak gibi fırsatlar bile makbule geçmiyordu. Nerede kaldı erken yatmak veya televizyon seyretmek. Adres defterini tarayıp telefon edecek birini aramaya koyuldu.](#)

[Tuğgeneral VWhite arkasına yaslandı ve Humphrev Grant'i dinlemeye başladı. Adamın az kelimeyle konuşmasını ve çabucak konuya girmesini çok beğenirdi. Bu esnada, diğer üç dinleyicinin yüzlerini incelemekteydi. Önce Davina Graham. Çok gergin. Dikkat kesilmiş. Solgun ve tedirgin. Sassanov'la konuşması acı dolu geçmişti herhalde. Sassanov artık Hampshire yolundaydı. Yeni bir düzene doğru gidiyordu. Grant başkanlığındaki ehliyetli sorgucular orada onun zihninin kilitlerini açacaklardı. Davina ile olan bağlantı kopmuştu artık. Davî-na'dan ayrılmak, onu özlemek, belki adamı terslendirebi-](#)

172

lirdi. Yeni ekipte bir kişi, yalnızca bir tek kişi Sassanov' la yakın ilişki kurmaya yetkiliydi. Özel olarak seçilmişti. Grant bu işi başaramayacak kadar soğuk ve kuruydu... Yazık Davina'ya. Bir erkek uğruna herşeyi feda edeceğine en son inanılacak kadın. Ama kadın işte. Kendi cinsinden olanların hepsi gibi Davina'nın da bir «X» faktörü vardı. Uygun erkeğe karşı hassas bir nokta. Ya da bu durumda olduğu gibi, uygunsuz erkeğe. Rusya'ya kendi gitmekte direnmesinin nedenlerini, General, Davina'nın kendisinden daha iyi alıyordu. Şu andaki istekliliği hazindi Grant'in ağzından çıkan her kelimeyi sindiriyordu. Ras-lantı eseri olarak, Generalin kafasındaki plan Davina'nın fikirlerine uyuvermişti. Sonra Peter Harrington. Düzgün, ayık... arasıra o bayat esprilerinden birini yaparak Grant'i dinliyor. Dikkatli. Ama Davina gibi kendinden geçmiş değil. Arasıra Spencer-Barr'a göz atmaya, onun tepkisini ölçmeye, Generale bakmaya vakit buluyor. İkinci şansını yakalamaya çalışan bir adam. Bir zamanlar aktif görevde çok iyi olan, fakat sonra New York'daki bir! masa işinde kendi ayağını kaydırıp geri çağrılan biri. Kadının acıma ve güven duygularını kazanmayı da bilen biri.

Sonra da o genç adam, Jeremy Spencer-Barr. Dörî başı mâmur. Maliyedeki amcasından, referans veren Ba-kan'a kadar. Göz kamaştırıcı bir akademik kariyer, pırlanta gibi yontulmuş bir kişilik. Düzenli, katı, zeki. Aç bir tip, diye düşündü General. Başarıya aç. Serviste pek az dostu vardı. İş arkadaşları ondan zeki ve hırslı diye söz ederlerdi. Kimse sevmezdi onu. Soğuk biriydi. Başkaları için olan duyguları pek az, ya da hiç yoktu. O da Grant'in brifingini dinliyordu. Bir sporcu gibi poz almıştı. Dil merkezindeki hocası Rusçayı çok iyi bildiğini söylemişti. Bu operasyonen büyük şansydı onun. insana kariyeri boyunca ya bir, ya da iki kere gelecek şanslardan. Spencer-Barr'a oldukça

erken gelmişti doğrusu. İki iş arkadaşından hiç memnun değildi. Harrington'a her bakışında tiksinti okunuyordu yüzünde. Davina Graham'a davranışı ise biraz... bezgindi. İkisiyle de çalışmayı istemiyordu. General arkasına yaslanmış dururken bunun nedenini düşünüyor, bir yandan o da Grant'i dinliyordu tabii.

173

Şu ana kadar hazırlanan plan oldukça basitti. Davina ile Peter Harrington, Batı Alman kimliğiyle Doğu Almanya'ya girecek, Doğu Berlin'e varınca ortadan kaybolacaklardı. Yerlerine Doğu Alman bir çift geçecekti. Bu da ajanları doğudan kurtarmanın iyi bir yoluydu. Ama Grant bu noktaya pek değinmedi. Doğu Berlin'de Davina ile Harrington'a yeni kılık, kimlik ve pasaportlar verilecek, Rusya'ya girebilmeleri için vize de sağlanacaktı. Bir turizm kuruluşunun düzenlediği tura katılarak, karı-ko-ca görünümünde Karadeniz kıyısındaki Livadia'ya ve Kırım'a yolculuk yapacaklardı. Buraları turistler için de Ruslar için de pek sevilen tatil yöreleriydi. Romanof'ların yaz tatillerini geçirdikleri Çar sarayı da oradaydı. Spencer-Barr ise yalnız yolculuk yapacaktı. Onun hedefi Moskova idi. Moskova Büyükelçiliğinde ticaret sekreterlerinden birinin yerine atanmış görünecekti. Harrington ve Davina'dan önce Moskova'ya varacak, İrina Sassa-nova için yapılmakta olan hazırlıkları ele alacaktı. Grant bunları söyledikten sonra sustu.

«Buraya kadar soru var mı?» dedi.

«Kerime ile yeni birinin ilişki kurması sakıncalı değil mi?» Peter Harrington İrina yerine şifre adını bilerek kullanıyordu. «Spencer-Barr'a kabalık etmek istemiyorum ama, şu andaki temaslarımız yeterli değil mi? Yeni birini göndermek rizikolara bir yenisini eklemek gibi geliyor bana. Jeremy ilk oraya vardığında merak uyandıracaktır kuşkusuz. Genellikle yeni gelenlere altı ay boyunca yakın gözlem ve denetim uyguluyorlar.»

Grant ona baktı. Kaşları hafifçe havaya kalkmıştı.

«Sizin Moskova uzmanı olduğunuzu bilmiyordum,» dedi.

«Değilim. Ama birkaç uzman tanıyacak zamanım oldu. Sormamızı siz istediniz zaten... yanılıyor muyum?»

«Evet,» diye terslendi Grant. «Ama kendi operasyon alanınızla ilgili olan soruları. Moskova'ya ait soruları da bırakın Spencer-Barr sorsun.»

Harrington omuzlarını kaldırdı. «Herhalde. Davina ile benim açımdan bir tek nokta var. Eğer biz Kırım'a gidiyorsak, Moskova'da işler ters giderse, oradan kurtulmak için ne gibi bir desteğimiz olacak?»

«Hiç olmayacak,» dedi Grant. «Eğer Moskova ters

174

giderse tek şansınız yüze yüze kaçmak. Yani kendi başınıza olacaksınız. Şansınız varsa, tarih de rastlarsa, Kerime'yi almaya gelen tekneye binebilirsiniz. Bayan Graham, sorunuz var mı?»

«Fedya Sassanova'dan yeni bir haber alındı mı?»

Kısa bir sessizlik oldu. Herkes ona baktı.

Grant, «Bunun ilgisini göremiyorum,» dedi.

«Kerime'nin davranışını etkileyebilir.»

Yardıma Peter koştu. «Eğer o serbest bırakılmışsa belki de kız gelmek istemeyecektir,» dedi.

General söze karıştı. Yumuşak bir sesle, «Böyle bir ihtimal olduğunu sanmıyorum,» dedi. «Moskova'dan gelen son haberlere göre Sassanova hâlâ Lubyanka'daymış. Sorguya mı çekiliyor, yoksa onu nereye göndereceklerine mi karar vermeye çalışıyorlar, henüz bilemiyoruz. Ama serbest bırakacakları yok.»

Davina, «Doğu Almanya'dan bizim kimliğimizle buraya gelecek olan o ajanlar mülteci mi, yoksa batılı ajan mı?» dedi. «Eğer mülteci ise onlara güvenmek sakıncalı değil imi?»

«Bayan Graham.» Grant'in ses tonu asit gibiydi. «Gerçi bunun ilk aktif göreviniz olduğunu anlıyoruz ama, lütfen biraz daha mantıklı sorular sormaya çalışın. Güvenlik sorununu rahatlıkla bize bırakabilirsiniz.»

Başını çevirdi. Harrington onun görmez yanından dudak hareketiyle «piçoğlu piç» dedi sessizce. Sonra Davina'ya cesaret vermek istercesine sırttı.

«Bay Spencer-Barr» Grant'in ses tonundan, akli başında biriyle konuşacağı için memnun olduğu anlaşılıyordu.

«Ben Moskova'ya birinin görevini! devralmak üzere uçuyorum,» dedi Jeremy. «Yeni geldiğim için gözaltında olacağım. Kiminle temas etsem not edilecek, hareketlerim izlenecektir. Bu durum birkaç ay için beni sınırlamıyor mu? Harrington'un dediği gibi?»

«Sanmıyorum,» dedi Grant. «Göreve gönderiliş biçiminiz, bizimle ilişkili olduğunuz kuşkusunu kaldıracaktır. Hem ayrıca, Kırlangıç'ı da geri almak niyetindeyiz. Kerime'yle ve sapık fikirlilerle ilişkileri yeterince uzun sürdü. Ruslar en fazla onun yerine gönderdiğimiz elemanı izleyeceklerdir. Aynı yerlere gidiyor mu diye. Ta-

175

bii gitmeyecek. Çünkü o görevleri siz devralıyorsunuz. Başka soru?»

«Âmirim kim olacak?» diye sordu Spencer-Barr.

«Ticaret Ataşemiz. Eskiden beri Moskova görevlisidir. Ama size hareket serbestisi vermesi söylenecek Sizin göreviniz, Kerime'yi belli zamanda, belli yerde bulundurmak ve Bayan Graham'la Bay Harrington'un onu teslim alabilmelerini sağlamak. Kerime onlarla ilişki kurduğu anda sizin göreviniz sona ermiş oluyor.»

«Teşekkür ederini efendim.» Jeremy arkasına yaslandı.

Grant de yerine oturdu. General onların dikkatini çekmek için hafifçe öksürdü.

«Grant size çıplak şema verdi,» dedi. «Her birinize ayrıntılı talimat verilecek. Saat saat bir program, oteller, âcii durum temasları, her bölgedeki kontrolörünüz, sizi kimin bir ileriki noktaya geçireceği, falan. Bu operasyonun önemini vurgulamama gerek yok. Eğer başarılmazsa Sassanov hiç işimize yaramayabilir. Güvenine ihanet ettiğimizi sanabilir. Bayan Graham'ın katılmak için cesaretle gönüllü olmasının bir nedeni de budur. Sassanov'un ona büyük saygısı ve inancı vardır. Bu fırsatla kendisini başardığı harikulade işten dolayı kutlamak da yerinde olur. Sassanov'un bizimle işbirliğini tümüyle onun ehliyetli yönetimine borçluyuz.» Davina'ya gülümsedi. Grant de soğuk bir mimik yapmayı başardı.

«Bir Rus vatandaşını ülkeden çıkarmanın güçlüğünü de hiç birinize anlatmama gerek yok. Başaramadığınız takdirde yalnızca sizlerin ve Kerime'nin hayatı tehlikeye girmekle kalmıyor, aynı zamanda kurmak için uzun yıllar uğraştığımız bir ajanlar şebekesi de çökertilme tehlikesiyle karşılaşılıyor. Harrington, burada tecrübeli aktif görev elemanı sizsiniz. Bir hayli yardım göreceksiniz. Bunlar daha sonra size açıklanacak. Spencer-Barr'ın görevi de aynı derecede zorsa da, elçilik ona paravan görevi yapabilecektir. Başı derde girerse diplomatik dokunulmazlık talebinde bulunabilir. Oysa siz ve Davina açıktasınız, Harrington. İnsanları göreve yollarken bunu açık açık söylemek zorundayım. Yakalanırsanız, sizi hiç tanımıyoruz. Uzun süre de size hiçbir yardımımız ola-

176

rrtaz. Sonunda olabileceği de belli değil. İyice anlaşıldı mı?»

«Çok açık,» dedi Davina.

Harrington ile Spencer-Barr da, «Evet,» diyerek başlarını salladılar.

«İyi,» dedi General. «Artık sizi Grant'ın adamlarına teslim ediyorum. Onlar size ihtiyacınız olacak herşeyi verecekler. Hafta sonunda yola çıkacaksınız. Sizi dönüşünüze kadar göremeyeceğim. Bu nedenle, şimdiden iyi şanslar dilemek istiyorum.»

Hepsiyle el sıkıştı. Davina'ya, «Dikkatli ol, yavrum. Unutma, bunu sen istedin,» diye mırıldandı. «Biliyorum. Merak etmeyin beni.» Asansöre üçü birlikte bindiler. «Bir hafta,» dedi Spencer-Barr. «Biraz acele değil mi?»

Harrington, «Sakal bırakmaya yeter,» diye sırttı. Spencer-Barr ona soğuk soğuk baktı. «Ona senin ihtiyacın olacak,» dedi.

Asansörün kapıları açıldı, indiler. Davina, Harrington'u dürttü.

«Bu raundu o kazandı,» diye fısıldadı. «İlk ve son defa olarak,» dedi Harrington. «Hadi gel, bir kahve içelim.»

«istemem, teşekkür ederim. Vakit kaybetmeden harekete geçmeliyim. Dosyalanacak bazı evrakım var. istersen bu gece beni yemeğe davet edebilirsin.»

«Zevkle.» Memnun görünüyordu. «Nereden alayım seni?»

«Burton Court, 5 numaradan. Herhalde artık evime gidebilirim.»

«Herhalde. Niyetleri yola çıkmadan kırk sekiz saat önce hepimizi aynı çatı altında toplamak. Ya da eskiden öyle yaparlardı. Belki şimdi âdetleri değiştirmişlerdir.»

Davina, bürodaki odasına çıktı. Aylardanberi yokluğu sırasında kapalı tutulmuştu burası. Akşama kadar olan süreyi, Sassanov'la ilgili son raporunun kopyalarını dosyalayarak geçirdi, masasını yerleştirdi, bazı kâğıtları öğütücü makineye verip yoketti. Takvim, Halldale Ma-nor'a gittiği günde kalmıştı, önceki yılın 7 Kasım günü.

mülteci

177/12

oysa şimdi Haziran gelmişti. Sekiz ay. Bütün birömür gibi geliyordu ona. Grant'ın ofisini telefonla aradı, gerekirse kendi evinde bulunabileceğini haber verdi. Kendisine ertesi sabah erken saatte Lisan Merkezine uğraması önerildi. Almancanın son çıkan deyimleri konusunda bir brifing verilecekti ona. Aynı binada taklit ve öze! efektler bölümleri de bulunuyordu. Meşgul bir gün geçirecekti Davina yarın.

Humphrey Grant telefonda Generale konuşuyordu.

«Evlerine gitmelerine izin verdim,» dedi. «Kız saat ye diye kadar büroda kaldı, hiç telefonla konuşmadı. Sonra dosdoğru evine gitti. Harrington oraya sekizde geldi, sekiz kırk beşte çıkıp Chelsea'deki bir restorana gittiler. Daha önce Harrington altı buçukta kendi evine gidip üç telefon etti. Hepsini kontrol ediyoruz. Evinden kıza gitti ve yemeğe çıktılar. Spencer-Barr büroda kalıp kâğıtlarını topladı, sonra Uluslararası Sportmenler Kulübüne gidip oyun oynadı. Sonra evine döndü, bir daha çıkmadı. Telefonları da kontrol ediliyor. Kız arkadaşı yanında kalıyor.»

«Eh, bekleyip göreceğiz bakalım,» dedi General. Büyük ve rahat bir koltuğa oturmuş, portosunu yudumlu-yordu. Şöminenin öbür yanındaki koltukta karısı kitap okumaktaydı. Oda sıcak bir atmosfere sahipti. Lambalar, tablolar... Generalin aile geçmişinde epey subay bulunduğu da belliydi.

«Öyle,» dedi Grant. «Ama dostumuz köstebeği ortaya çıkaracak bir tek yöntem varsa, o da budur. İyi geceler şef.»

General, «İyi geceler,» diye karşılık verdi, telefonu yerine koyup kadehine uzandı.

«Doğru mu bu? Bu işe sen kendin mi gönüllü oldun? Sırf Korkunç Ivan'ı dürüst davrandığına inandıra-bilmek için, ha?»

Davina şarabını masanın üzerine bıraktı. Yemek bitmiş, kahve sohbeti başlamıştı. Harrington sudan başka bir şey içmemişti.

178

«Bir bakıma,» dedi Davina. «Ama biraz da kendim için istedim.»

«Anlayamıyorum. Bu yüksek rizikolu bir operasyon. Senin hiç arazi tecrüben yok. Seni neden bu işe sokmayı kabul ettiler, hiç aklım ermiyor.»

:«Ben teklif ettiğim için. Gitmeme izin vermelerini istedim.»

«Ama nedenini hâlâ söylemedin.»

Davina kararsızdı. Sassanov'la ilgili sorular sorduğunda hep reddetmişti Harrington'u. Şimdi artık Sassanov'la ilişki halinde değildi. Hem Harrington da kendi kadar güven gerektiren bir görevdeydi. Belki anlarsa, rahatlatırdı Davina'yı.

«Ben kendi başımı derde soktum,» dedi. «Kurtulmanın en iyi yolu da bu gibi geldi bana.»

Peter, «Seni bu servise boşuna almamışlar,» deyiverdi. «Açık cevap vermesini bilmez misin sen? Ne tür bir derde soktun başını?»

«Onunla yakın bağ kurdum. Bu yeterince açık mı?»

«Ah Tanrım!» diye inledi Peter. «Biraz anlamaya başlıyorum. Yatak ve gerisi. Pek sana göre bir iş değil.»

«Eminim ki değil.» Davina'nın ses tonu sertti. «Hiç bir erkeğe dönüp bakmayan firijid Davy'ye benzemiyor. Kimse de ona bakmazdı ya! Ama o baktı nasılsa.»

Bir sigara aradı, Peter çakmağını bulamadan, kendisi yaktı.

«Bu yüzden mi yumuşadı adam?» Davina'nın öfkeli mi, yoksa sıkkın mı olduğunu anlayamıyordu. Yanakları iyice pembeleşmişti. «Aferin sana. Çok güzel bir kadınsın.»

«öyleyse neden o kadar şaştın?» diye diklendi Davina. «Ben güzel bir kadın değilim, Peter. Bunu sen de bal gibi biliyorsun. Ama o benden hoşlandı. Herhalde ilk defa biri beni istiyordu. Sevmek değil ama, istiyordu. Belki sana gülünç gelir ama, durum

böyle.»

«Sen de ona âşık oldun,» dedi Peter alçak sesle. «Anlıyorum.»

«Anlamıyorsun.» Davina yarı içilmiş sigarayı söndürdü. «Ben öyle hastalıklı evde kalmış kızlar gibi âşık olmadım, önce hoşlandım ondan. Hem yatakta beğendim, hem de insan olarak. Daha sonra... bir süre sonra iyice sev-

179

meye başladım. Sık sık morali bozuluyordu. Karısıyla kızı için üzülüyordu. Onlara o kadar değer veriyordu ki, b'r türlü İngiltere'ye ve Batı'ya yaklaşmıyordu. Sürgün olarak yaşayacağı bir geleceği kabullenmeden önce onların yanında olmasını istiyordu. Ben de ona karısıyla kızının güvende olduklarını ve eğer isterlerse onları buraya getirebileceğimiz konusunda söz verdim. Umudunu canlı tutmaya mecburdum. Birine umut vermeye çalışırken insan ona çok yaklaşmış oluyor. Bu fikir zihnimin gerilerinde her zaman vardı. Sözümü tutup onları kendim getirmek fikri. Nedenini bilmiyorum. O zaman daha onunla o kadar yakın değildik. Belki de kendim farkında değildim.»

«Garip,» dedi Harrington. «Eğer ona âşık olsaydın karısıyla kızının buraya gelmesini istemezdin, değil mi? Bir damla bile kıskançlık yok mu içinde?»

«Yok,» diye başını salladı Davina. «Yalnızca onun mutlu olmasını istiyorum.»

Peter onu inceleyen bir bakışla süzdü. «Onu bayağı seviyorsun, ha?»

- «Evet. Ama işin özü orada. Bizim bir geleceğimiz yok. Onun yanına başkası gerek. Ben de onu kafamdan çıkarmak zorundayım. Bunları başarmanın bir yolu da bu.»

«Generalle Yeşil bunları biliyorlar mı?» «Bir kısmını biliyorlar. Onlara birlikte yattığımızı söylememiştim. Halldale yangınını incelerken herkesi didik-lemişler. Bu arada beni de. Anlamışlar tabii. Rapora koymadım diye şef bayağı bozulmuştu.»

«Tahmin edebiliyorum.» Harrington onun yeni bir sigara çıkarışını izledi. Çakmağını bu seferkine yetiştirmeyi de başardı. Çok gerilmişti Davina konuşurken. Parmaklarının titremesi, durmadan sinirli sinirli sigara içmesi gözünden kaçıyordu Peter'in.

«Sassanov'un kızı konusunda ona karşı çıktım. Adama ailesini getireceğiz diye söz verdiğimizizi, bunu yapmazsak dönüp teslim olmak isteyeceğini söyledim.» Gülümsedi. «O zaman bana Sassanov'un gitmesine izin veremeyeceğini söyledi. İşte onun vaatlerinin değeri!»

«Seni iyice sarsmış olmalı. St. James Sarayındaki ilk kalleşlik tecrüben bu muydu?»

180

«Çok tiksiniyordum. Belli deettim.»

«Bundan eminim,» dedi Peter yavaşça. «Sonra da Jandark gibi gönüllü olarak ortaya fırladın. Rusya'ya gidip kızı getirmek üzere. Keşke o anda suratlarını görebilseydim.»

«Ancak bir tek kere garip garip baktılar yüzüme. O da seni yanıma almayı önerdiğim zamandı.»

Harrington sırttı. «Tuş,» dedi. «Böylece sen de geri dönüp Ivan'a haberi verdin. Ne tepki gösterdi?»

Davina bir an durakladı, sigarasını parmakları arasında evirip çevirdi.

«Gitmemi istemedi,» diye karşılık verdi.

Harrington eğilip onun bardağına biraz daha şarap koydu. «Galiba o da sana tutkun, öyle mi?»

«Eh, artık önemi yok zaten. O Grant'ın adamlarıyla gitti, bir daha da görüşmeyeceğiz. Bu da belki daha iyi. Hesabı isteyelim artık. Çok uzun bir gündü.»

Kaldırırma çıkıp taksi beklediler.

«Arabana ne oldu?» dedi Peter.

«Büronun arabaları arasına karıştı. Halldale'den sonra araba kullanamazdım.»

«Ivan'ı orada saklıyorsun sanmıştım. Balık gibi tava olmadığınız için ikinizin de büyük şansı varmış doğrusu.»

«Gerçekten öyleymiş» Peter'i dürttü. «İşte bir taksi geliyor.»

«Kurtulmayı nasıl başardınız?»

«Orada değildik.»

Taksi yanaştı, Peter kapıyı açtı. «Önce seni bırakayım, Davina... Neredeydiniz o sıra peki?»

Davina sesindeki zafer tonunun ne kadar belirgin olduğunun farkına varmadı. «Bir motelde durmuştuk. Benimle yatmak istiyordu.»

Harrington ona baktı, sonra yüzünde yine aynı sırtıma belirdi. Koluna girip sıktı. «Müthiş bir şey olmalısın sen, hayatım,» dedi. «Bakalım Rusya'da sana ayak uydurabilecek miyim!»

Hampshire'deki yer, Savunma Bakanlığı tarafından subay eğitim koleji yapılmak üzere satın alınmıştı. Victoria stilinde, çirkin bir konaktı. Başarılı bir tüccarın anı-

ti olarak yapılmış, savaştan sonra ailesi bu binadan kurtulduklarına bayağı sevinmişlerdi. Burada bir yandan genç subaylar saldırı ve döğüş gibi katı sanatlarda eğitilirken, içerde bir uzmanlar kurulu da gizli gizli çalışırdı. Binanın içi hiç bir standarda göre sıcak sayılamazdı. Yerler cilâli, merdivenler çıplaktı. Okul gibi bir görünümü vardı kısaca. Yaşlılar burada gençlik yıllarının rahatsızlığına özlem duyuyorlardı. Sassanov'la Grant'ın ekibine ayrılan yer, binanın güney kanadındaydı. Kaloriferliydi bu bölüm. Yerler halı kaplıydı. Ayrıca kendine yeterli bir de mutfağı vardı. Özel kadrosuyla.

Sassanov pencereden parka bakıyordu. Açıkta camlar. Uzaktan kavga talimlerinin çığlıkları duyuluyordu.

Davina'nın yerine atanan adam odanın bir yanında satranç oyununu kurmaktaydı. Sassanov'u öbür evden almaya gelen John Kidson arasına arkası dönük durar. Rusun sırtına göz atmaktaydı. Sassanov orada ağaç gibi duruyor, bütün ışığı kapıyordu. Kidson Rusça, Lehçe, Macarca bilirdi. Sassanov'dan da on yaş daha büyüktü. Savaş sırasında Balkanlarda büyük hizmetleri olmuştu. İnsanların kendisine açılmasını sağlayan etkisi, partizanlarla ilişkilerde sayısız yararlar sağlamış bulunuyordu.

Son üç günden beri Sassanov'un yanındaydı her an. Grant bir ara gelmiş, Rusla el sıkışmış, hazırlıklara başladığını, hafta sonundan önce herşeyin hazır olup çalışmalara başlanabileceğini söylemişti. Bu arada dinlenmesini ve asla belleğini disipline sokmaya kalkışmamasını öğütlemişti. Bellek denilen şey, üzerinde baskı olmadığı zaman daha iyi çalışırdı. Kidson'un adama iyi baktığını umuyordu Grant.

Kidson çok tedbirli gidiyordu. Sassanov'un üstüne varmıyordu. Daha ilk günü,

«Yalnız kalmak istediğin zaman lütfen söyleyiver demişti. «Ben de yürüyüşe çıkarım. Oyun oynamak ya da çene çalmak istiyorsan burada ve hazırım. Ama canını sıkmak istemem.»

Sassanov pek ağır bir günündeydi ama Kidson'dan kendisini yalnız bırakmasını istemedi. Gazeteleri okumakla, pencereden bakmakla vakit geçinmekten şikâyeti yoktu, ikinci gecelerinde satranç oynadılar. Kidson kendisini

182

yenince Sassanov fena halde şaşaladı. O günden sonra artık gece yarısından sonraya kadar oynamayı âdet edindiler.

«Kurayım istersen,» dedi Kidson. «İster misin oynamak?»

Sassanov yavaşça döndü. «Dışardaki o çığlıklar nedir?» diye sordu.

«Subay eğitim kursu. Hareketler epey zordur. Bu herifleri iyice seçerek alıyorlar. Onların eğitimine katılmayı hiç istemezdim.»

Sassanov'un yüzündeki ifade alaycıydı. «Önümüzdeki savaş orduların yapacağı bir savaş olmayacak,» dedi. «Bu insanlara geleneğe bağlı askerler olmayı öğretmeniz boşuna. Bu seferki savaş on iki saatte bitecek.»

«Nükleer olursa, öyle olur elbette,» diye ona katıldı Kidson. «Ama o silâhların kullanılmadığı şipşak bir kara kuvvetleri atağı da yeralabilir. Öyle olmasa, sizin ordu kadar kocaman bir orduya da ne gerek vardı? Yanında da deniz ve hava kuvvetlerine?»

«O bizim ekonomimizi destekliyor,» dedi Sassanov. «Dünyayı korkutmaya yaradığı da ayrı. Rusya savaşırsa, bunu artık düşmanı tümüyle silmek için yapacaktır. Uydularda üslenmiş roketlerle. O kadar hızlı ve apansız bir yıldırım düşecek ki, karşılığını vermeye kimse fırsat bulamayacak. Bir iki kent kaybedeceğiz herhalde. Moskova'yı, Leningrad'ı... Ama siz savaşmaya fırsat bulamadan kaybedeceksiniz o savaşı. Olacağı bu.» Pencereyi kapadı.

«Oynamak istiyor musun?» diye tekrarladı Kidson. Sassanov vücudunun ağırlığını koltuğa bırakarak oturdu.

«Hayır. Bir içki istiyorum,» dedi. «Olur.» Kidson, Rus'un sevdiği Stolichnaya'dan birer kadeh hazırladı. Bir süre sonra :

«O dediğine hiçbir zaman tam anlamıyla inanma dım ben,» dedi. «Eğer Sovyetler Birliği, Batı'yı bir çöle çevirmek niyetindeyse, bu savaşı kazanmanın ne değeri kalır? Şimdiki hesaplara göre nükleer bir savaştan sonra bu araziler en az elli yıl boyunca oturulamayacak hale gelecek. Ondan sonra da bitki hayatına yapılmış etkiler

183

nedeniyle tarım yapma olanağı yok. Denizler bomboş olacak. Yaşamayı mümkün kılan tüm doğa dengesi, bir daha sağlanamayacak şekilde altüst olacak. Bir mezarlığın yöneticileri durumuna geleceksiniz.»

«Bir Amerikan mezarlığı,» dedi Sassanov. «Avrupa veya doğu değil. Amerika mahvolduğu anda onlar zaten oldukları gibi avucumuza düşecekler. Çin'i geleneksel türde bir savaşla sindirebiliriz. İstedığımız hâkimiyeti elde etmiş oluruz. Atlantiğin öte tarafında da o koskoca zehirli kıta yatsın dursun. Üstünde hiçbir hayat olmayan kıta. Bir sürü insan toplayıp saldırı tırmanışları öğretmek bunlara engel olmaz.»

«Herhalde olmaz,» diye ona katıldı Kidson. «Bunun gerçekten yeralmasına neyle engel olunabilir?»

Sassanov kaşlarını çattı, içkisine baktı. «Sovyetler Birliğini çepeçevre kuşatmak,» dedi. «Havada, karada ve denizde. Ülkenin ta kalbine kadar. Amerika ile Batı'nın yapmaya çalıştıkları da bu, değil mi? Ama kaybediyorlar. Kaybediyorlar bu oyunu.»

Kidson, «Siyasal zayıflık, ekonomik çöküntü, petrol, enflasyon... bu soruları hepimiz biliyoruz ama şu an için elimizde cevapla." yok,» dedi. «Çok kısa zamanda bulmamız

gerek o cevapları. Cevaplar seni haksız çıkarabilir. Ve sanırım bu tahminlerinde haksız çıkmayı sen de istiyorsundur. Yoksa burada bulunmazdın.»

Kidson ilk defa olarak asıl rolüne giriyordu.

«Doğru,» dedi Sassanov. «Bunların olmasını istemiyorum. Bizim siyasal sistemimizin kazanmasını istemiyorum. Ve bir tek serseri nükleer bombanın bile bir Rus kentine düşmesini istemiyorum.»

«Bu ihtimali önlemek için büyük katkılarda bulunabilirsin. Düşünüp karar vermek için de epey vaktin oldu. Batı yaşamını görmeye bile fırsat buldun. Biz pazarlıkta verdiğimiz sözü tutuyoruz. Sen de kendi sözünü tutacağını söylemiştin. Tutacak mısın?»

«Evet,» dedi Ivan Sassanov. «Artık hazırım. Sizin ekiple çalışmaya her an başlayabilirim. Ama bir tek sorum var. Vina Graham nerede?»

Kidson bu soruya hazırды. «Bu akşam İngiltere'den ayrılıyor,» dedi.

Yalandı bu. O anda Davina, lisan merkezinde Alman-

184

casını ilerletmeye uğraşıyordu. Ama Sassanov gerçeği duymak istemeyecekti. Kendi ülkesini ve geçmişini reddetme, inkâr etme sahnesi için bir katalizör istiyordu. Yüzü bir an değişti... anlamını çözmek güç oldu. Sonra tekrar ağır bir maske haline geldi. Votkasını bitirdi.

«Ne zaman başlıyoruz?» diye sordu. «Bugün başlamak istiyorum.»

Kidson ayağa kalkıp dahili telefonu çevirdi, içine bir-şeyler mırıldandı. Sassanov dinlemek zahmetine katlanmadı. Kidson başını kaldırıp Rus'a doğru baktı, kulaklığı yerine koymadan önce başını salladı.

«Saat üçte aşağıdaki konferans salonunda,» dedi.

Ayı Restoran Moskova dışında, Zhukova yakınların-daydı. Kütükten yapılmış bir kulübeyi andıran görünümüyle ormanın içlerinde, ana yollardan uzakta bir yerdeydi. Bu ormanda ve çevresindeki köy yollarında her zaman güvenlik devriyeleri gezerdi. Lokantaya ancak parti hiyerarşisinin en büyük kimseleriyle KGB'nin yüksek rütbeli subayları gelirdi. Sanatçılar, bilimciler ve bu gibi özel değeri olanlar gelmezdi. Onların da ormanın başka tarafında kendilerine göre başka bir yerleri vardı. Seçkinlerin dacha'ları elli mil yarıçaptı bir alanın içine serpilmışti. Bölge bölge de ayrılmış durumdaydı. Politbüro üyelerinin çok lüks dacha'ları ayrı bir tarafta ve kapalı bölgedeydi. Prezidyum başkanı yine orman içinde bir malikânede oturuyordu. Orası halkın göremeyeceği şekilde korunmaktaydı. Gerçi yanına Politbüro'daki yakınları girebiliyordu ama, aslında Çarlar kadar uzaktı halktan.

Irina Sassanova'ya giden davetiye, Üniversite'de teslim edilmiş, haberi getiren cevabı almak üzere beklemişti. Öğle tatiliydi, irina yine tek başına oturmuş, önündeki iştah kapayan yemeği yutmaya çalışıyordu. Kendisini dışarıya çağırıp bir zarf verdiklerinde titremeye başladı, zarfı bir türlü açamadı. Haberci, sivil giyinmiş bir KGB eriydi. Tahtadan yapılmışcasına durmadan önüne bakıyordu. Korkan insanlara pek alışkındı. Zarftaki not Volkov'un kendi el yazısıyla yazılmıştı: «Seninle annen hakkında konuşmak istiyorum. Bu akşam benimle yeme-

185

ğle gel. Şoföre haber ver, dersten sonra gelip seni alsın. Volkov. Not: Güzel bir şey giy, çok özel bir yere gidiyoruz.» irina notu katladı, derin bir soluk alıp sinirlerini sakinleştirmeye çalıştı.

«Yoldaş Generale teşekkür edin,» dedi adama. «Kabul etmek bana mutluluk verir.»

Serbest kalınca hemen evine koştu. «Güzel bir şey giy, çok özel bir yere gidiyoruz.» Bir an, acaba bu son cümle korkunç bir şaka mı, diye düşündü. Özel bir yer dediği şeyin ürkütücü bir önemi mi vardı? Antonyii Vol-kov'un sadist zevkleri olduğunu babası her zaman söylerdi. Bu aklına gelince korkudan bayılacak gibi oldu. Sonra kendini sakinleştirdi ve notun bir tek anlamı olduğuna, onun da gözükken anlam olduğuna karar verdi. Bürosuna gittiğinde Volkov kendisine çok dostça davranmıştı, irina gerçi utangaç bir kızdı ama, hiç budala değildi. Bir erkeğin ne zaman dostluğu aştığını hemen sezerdi. Babasının korkulu şefi ona gülümsüyor, bacaklarına bakıp duruyordu. O zaman tatsız düşünceyi bir kenara bırakmaya çalışmıştı ama, şimdi tekrar aklına geliyordu. Düşündü. Ürperdi. Sonra gardrobunu açıp uygun bir kıyafet bulmaya çalıştı.

Akşam saat tam yedide aynı adam çıkageldi. KGB' nin resmi üniformasını giymiş, yeşilli kırmızılı apoletlerini de takmıştı. Acaba Volkov da arabada mı olacak diye düşündü ama, arka kanapede kendisi yalnızdı. Hava pek ılıktı. Moskova'yı geride bırakırlarken o arabanın penceresinden kırlara baktı. Yazlar sıcak ve kuru geçiyordu burada. Ama yeşil ormanlar çok davetkâr bir görünüme sahipti. Rusya yazlarının kendine özgü bir rengi olurdu. Hafif puslu... sisli gibi. Sanki suluboya bir resim. Kendi ülkesinin güzelliği heyecanlandırırdı onu. Annesiyle babası, Jacob Belezky geldiğinde sık sık söz ederlerdi bu güzellikten.

Belezky'yi düşününce titredi. Ama adamın sözleri durmadan aklına geliyordu. Onlar mutfakta tartışır, içki içerlerken, kendisi de odasında kitap okurken duymuştu birçoğunu: «Rusya çarlardan sonra da yaşamayı başardı. Alman işgalinden de kurtuldu. Brejnev, Kosigin ve KGB, Rus halkının ırzına da geçseler, insan haklarını elimizden de alsalar, bize eziyet edip cezalar da verse-

186

ler, Rusya her zorbalığı gömdüğü gibi sonunda onları da gömecektir.» Sonra babasının sesi. Onu sakinleştirmeye çalışan, uyarıcı, dikkatli olması için yalvaran sesi. Başaramamıştı babası. Bu sözleri dinlerken nasıl korktuğunu, nasıl kulaklarını elleriyle

kapattığını, gözlerini kitaba dikip duymamaya çalıştığını hatırladı. Belezky bir psikiyatrik hastanede ölmüştü. Bunun acı sonucu da babasının ortadan kaybolması, aylar süren korkular ve yalnızlık, sonunda da annesinin tutuklanmasıydı. Annesi aklına gelince ağlamaya başladı. Hemen yaşları yanaklarından sildi, gözlerinin kırmızı olup olmadığını anlamak için aynaya baktı.

Volkov annesine yardım edebilirdi. İsterse ederdi. O-nu ikna edebilirse. Bunun için yapılacak tek şey Voikov'a Poliakov'u anlatmak, babasından gelen mesajı söylemekti. Batı'ya sığınan biriyle ilişki kuran üniversite hocası için Volkov bir kadını rahatlıkla geri verirdi. Hem yalnız hoca değil, bütün bir ilişki zinciri. Ta babasına kadar. Ana yoldan ormanın içine doğru giren dar bir yola saptılar. İki nöbetçi arabayı durdurup kontrol etti, hemen geri çekilip geçmesi için elleriyle işaret verdiler. Sonunda araba, kütüklerden yapılmış tek katlı bir binanın kapısında durdu. Pencerelerden ışıklar görünüyor, müzik sesleri geliyordu. İrina arabadan indi, eteğini düzelterek çantasını koltuğunun altına sıkıştırdı, birkaç basamak merdiveni çıkıp kapıdan içeriye girdi...

Volkov gülümseyerek, «Bakalım burasını nasıl bulacaksın!» dedi ona. «Çok güzel, değil mi?»

irina hayır diyemezdi. «Harika bir yer,» diye karşılık verdi.

Lokantanın içi İrina'ya yepyeni gelen çok lüks bir biçimde dekore edilmişti. Kırmızı kadife koltuklar, yaldızlı aynalar, her masada renkli camlı lambalar, taze vazo çiçekleri. Eski köylü kılıklarından giymiş bir adam ortada dolaşıp balalayka çalışıyordu. İçeriye girmeden duyduğu müzik buydu. Bina dıştan pek sâde, hemen hemen kaba görünüşlüydü. İçerisi tersine öyle lükstü ki, İrina her tarafa bakmaktan kendini alamıyordu. Bütün masalar doluydu. Sık giyinmiş erkekler, süslü püslü kadınlarla yemek yiyorlardı. Hepsinin kıyafeti KGB özel mağazalarından alınmıştı. Batıdan gelen mallar burada stok

187

edilir, yalnız bu seçkinlere satılırdı. Yemek de harikaydı. «Beni buraya getirmeniz çok nazik bir hareket, Yoldaş Volkov,» dedi.

O yine gülümsedi. İrina süslenince biraz daha büyük gösteriyordu.

«Nezâketle ilgisi yok. Sen çok güzel bir kızsın, yavrum,» dedi. «Ben kendim de senin kadar hoşlanıyorum bu akşamdan. Hem de...» Her iki bardağa tekrar şarap doldurdu. Kız onun bütün ısrarlarına rağmen yine de pek az içmişti. «Hem de,» diye devam etti. «Son günlerde çok üzüntüler geçirdin. Öyle değil mi?»

İrina başını salladı. Ne diyeceğini bilemiyordu. «Hem hiçbiri de senin kendi hatan değildi. Bu aile durumlarının en haksız yanı da bu. Fedya Pavlovna'dan söz etmedim, çünkü akşamını mahvetmeyi içim götürmedi.»

İrina ona baktı. Gözlerindeki korku çırılçıplaktı. «Ne oldu ona? Ah, lütfen, Yoldaş, söyleyin bana.»

«Sakin ol, yavrucuğum. Annene hiçbir şey olmadı. Şansı varmış ki benim koruyuculuğum altında. Bu nedenle de hiçbir zarar gelmedi.»

«Ah, sağolun, teşekkür ederim,» diye fısıldadı kız. Gözlerini kırıştıtarak yaşları savuşturmaya çalıştı. «Nerede annem? Bana söyleyebilir misiniz?»

Volkov yumuşak bir sesle, «Elbette söylerim,» dedi. «Annen hâlâ Lubyanka'da. Verilecek bir kararı bekliyor. Kararı verecek olan da benim, raslantı eseri olarak.»

Kızın gözlerindeki ıstırabı görünce heyecandan ür-perdi. Çok taze, çok gençti.

«Lütfen,» dedi İrina. «Cezalandırmayın onu. Ne yapmışsa isteyerek yapmamıştır. Çok zeki bir insan değildir o, Yoldaş Volkov. Suç işlemeyi dünyada isteyerek...» Volkov kaşlarını çattı. Ciddi görünmeye çalıştı. «Ama suç işlediği bir gerçek,» dedi. «Bile isteye yalan söyledi. Babanın sağlığı konusunda. Bunun sonucu olarak onun dış ülkeye gitmesine izin verildi, sonunda da ne oldu, biliyorsun. Kendini öldürdü. Anneni affetmek hiç kolay değil. Baban yalnızca benim adamlarımdan biri olmakla kalmıyordu. Dostumdu da.»

İrina onun gözlerine baktı. Yılana bakan tavşan gibi büyülenip kalakaldı. Yalanları gözleriyle kabul etmeye

188

çalıştı. Boyun eğdi. Aslında babası hiçbir zaman dost değildi Volkov'a. Annesinin söylediği yalan, ceset konu-sundakinden başka bir şey değildi. Cesedin sahte olduğunu Volkov da biliyordu. Ama Volkov kendisinin numara yaptığını anladığı an, annesi için hiçbir umut kalmazdı. Oysa bu adam annesini, henüz anlayışlamayan bir pazarlığın konusu olarak ileri sürüyordu. Görünüşe göre pazarlığın konusu, hiç değilse büyük kısmı, İrina'nın kendisiydi. Başını eğdi, çantasında bir mendil aradı. Volkov ona memnun memnun bakıyordu. O tavşan benzetmesi çok uyuyordu İrina'ya. Pembe beyaz, güzel mavi gözlü, olgun buğday gibi saçlı... Yumuşak, teslim olmaya hazır bir küçük tavşan.

Uzanıp elini onun çıplak koluna dayadı.

«Ağlama,» diye mırıldandı. «Ben katı yürekli insan değilim. Bunu anlayacaksın. Sana biraz Polonya konyağı getirteyim. Kendine gelmeni sağlar.» Bir garson göründü, Volkov siparişini verdi. Kadehler hemen önlerine kondu. Buradaki serviste hiçbir gecikme, hiçbir isteksizlik havası yoktu. Onlar Moskova lokantalarında yemek yemeye çalışan turistlerle sıradan Rus'ların payına düşmekteydi.

Volkov onun konyağını yudumlamasını bekledi, bir sigara yaktı. «Annene yardım etmek istersin, değil mi?» diye sordu.

«Evet,» dedi İrina yavaşça. «Herşeyi yaparım.»

«Annen senden çok iyi söz etti.» Volkov'un sesi düşünceliydi. «Yaptığı şeye ne tepki göstereceksin diye merak edip üzülüyordu. Senin adanmış bir Parti üyesi olduğunu söyledi. Öylesin, değil mi, İrina?»

«Evet.»

«iyi. Sormam gerekmezdi zaten. Böyle şeyleri biliriz.» Koluna tekrar dokundu, bu sefer okşadı.

«Konyaklarımızı bitirince biraz arabayla dolaşalım. Sana dacha'mı göstereyim. Buraya yakın. Biraz geç dön-sen bir şey olmaz, değil mi?»

«Tabii, Yoldaş Volkov.» irina ona parlak bir gülümseme yolladı.

«Yoldaş deme, Antonyil... yalnızken adımlı söyle.»

Arabada ona hiç dokunmadı. Yolculuk yirmi dakika kadar sürdü. Dacha'nın dışında bir güvenlik görevlisi nö-

189

betteydi. Mehtaplı bir gece olduğu için dacha'nın tek katlı, beyaza boyalı bir bungalov olduğu belliydi. Çevresin de çalı dizileri, daha dışta çamlar vardı. Kendi eski dacha'larından hem daha geniş hem de bahçesi daha büyük tü. Babası ortadan kaybolunca geri almışlardı dacha' yi onlardan. Volkov onu içeriye soktu. Oda iyi aydınlatılmış, geniş isveç kanape ve koltuklarıyla döşenmişti. Şöminenin üzerinde asılı duran resim, Sovyet Sanat Akademisinin hiç hoşuna gitmeyecek türdendi. Alttaki imza: Chagall. Demek Volkov'un zevki yozlaşmış sanata doğru kayıyordu.

İrina'ya yaklaşp onu kollarına aldı. «Çok güzel kızsın,» diye mırıldandı. «Senden hoşlanıyorum, İrina. Sen de benden hoşlanıyor musun?»

İrina'nın cevap verirken yüzünde hiç korku olmaması Volkov'u biraz haya] kırıklığına uğrattı. «Evet, senden hoşlanıyorum, Antonyii.»

Eğilip onu öpmeye başladı, irina hiç teklif beklemeden elbisesinin arka tokasını açtı, üstünden sıyırdı. Volkov onu kanapenin üzerine çekerken, o kadar da tavşan sayılmazmış, diye düşündü. Başlangıçta korkmuştu ama, bir kere kararını verdikten sonra iyice çelikleş-mişti. Davranışı beklenenden biraz fazla meydan okumaya kaçıyordu. Belki her zamankinden uzun sürebilirdi bu kızla olan ilişki. Onun bakire olduğunu anlayınca Volkov şaşırıldı.

Perşembe günü öğleden sonra, yani iş saatleri içinde, İngiltere'nin Moskova Büyükelçiliğinde çalışmakta olan Michael Barker, masasına kapandı, yığıldı kaldı. Genç bir ticaret sekreteriydi Barker. Bir yılı aşkın süredir bu görevde çalışıyordu. Sık sık göğüs ağrılarından ve sol kolundaki ağrılardan yakınırdı. Hemen elçiliğin doktoru çağrıldı, bir takım telefonlar gidip geldi ve sonunda Barker'in hafif bir kononer krizi geçirdiği açıklandı. Kendisini dairesine götürdüler, bir hemşire çağrıldı, dinlenmek ve

tedavi edilmek üzere en kısa zamanda İngiltere'ye gönderilmesi için gerekli hazırlıklara başlandı. Büyükelçi gelip onu yatağında ziyaret etti, doktor bir kere daha muayene edip uçağa binmesinde sa-

190

kınca olmadığını söyledi, Sovyet yetkililerine haber verildi. Barker BA uçağına bindirildikten kırk sekiz saat sonra, ondan boşalan yere Jeremy Spencer-Barr adlı birinin geleceğı haberi duyuruldu. Bay Spencer-Barr'ın sicili gözden geçirildiğinde kusursuz bulundu, iki yıl önce Harvard İş İdaresi kursunu bitirdiğinden bu yana hep ticaret bölümünde çalışmış bir dışişleri elemanıydı. Ailesi üst sınıftan, referansları makbul kişilerdendi. Adı hemen dosyaya işlendi. Ertesi gün Elizabeth Cole görevinden alınıp Londra'ya gönderildi. Sızdırılan haberler Cole'un sapmış fikirlilerle ilişkileri olduğundan söz ediyordu. KGB'nin siyasal kanadı, askerî kanadıyla işbirliğı yaparak Elizabeth Cole'un geçmişi üzerine bir kere daha eğildi ve her hafta Gum'dan alışveriş etmesinde, aynı kahveye uğramasında bir gariplik sezer gibi oldu. Yerine gelenin her hareketinin dikkatle izlenmesi yolunda öfkeli talimatlar gidip gelmeye başladı.

Jeremy Spencer-Barr Şeremetyevo havaalanında uçaktan inerken, Mîchael Barker bir haftadan beri Portekiz'de beklenmedik bir tatilin tadını çıkarıyordu. Giderlerini de Dışişleri Bakanlığı karşılamaktaydı. Michael ömründe kendini bu kadar iyi hissettiğini hatırlamıyordu. Moskova'da birden uğradığı başdönmesini de, sekreter kızlardan birinin getirdiğı bir fincan çaya bağlamak aklının ucundan geçmiyordu. Spence'r-Barr'ı havaalanında büyükelçiliğın arabasıyla genç ticaret sekreterlerinden biri karşıladı. Gelişi Sovyet yetkililerince not edildi. Ama ona pek dikkat etmediler. Elizabeth Cole'un yerine gelen de aynı uçakla gelmiş, aynı arabayla karşılanmıştı. Olağanüstü güzellikte bir kızdı. Bekleme salonunda gizlice onun da, Jeremy'nin de resimleri çekildi. Araba Ku-tuzovski meydanında bulunan Büyükelçilik ticaret bölümü önünde durduğu sırada, Davina Graham ile Peter Harrington da Batı Berlin'de VVieland sokağında orta sınıf bir otele yerleşmek için imza atmaktaydılar. Federal Cumhuriyet pasaportunda adları Dieter Jaeger'le karısı Helga olarak görölüyordu. Hamburg'da oturan bir çift.

Humphrey Grant ceketini çıkarıp koltuğa oturdu. Gerindi, sonra içini çekti. Mutlu bir sesteki çıkardığı ses. Göz

191

lerini çevirip John Kidson'a baktı. İkisinin de yanlarında birer sodalı viski bardağı duruyordu. Sassanov'la olan seanslarını yeni bitirmişlerdi, ilk yedi günün sonu gelmişti böylece. Aldıkları sonuçlar daha şimdiden baş döndürüyordu.»

«Eh, bu gece bir içkiye hak kazandım,» dedi Grant. «Canım da istiyor zaten.»

«Hakettiğimiz doğru. Adam teyp gibi konuşuyor. Ömründe bu kadar ayrıntılı bir bellekle karşılaştığımı hatırlamıyorum.»

«Fotoğraf gibi,» diye ona katıldı Grant. «Ne kadar sorsak, o kadar hızlı cevap veriyor, fazla da bilgi ekliyor. Sanki zihinsel bir boşalma yeralıyor kafasında.»

«Aynı zamanda da duygusal.» Kidson viskisinin birazını içti. «Çok gergin durumda,» dedi. Bir kere kararını verdi, içinden bir ses bu işi bir an önce bitirmesini emrediyor. Bitirmek için de hiçbir şeyi atlamaması, geriye atmaması gerekli. Bir iki keresinde biraz fazla mı kolay konuşuyor diye kuşkulandım.»

Grant keskin gözlerini ona dikti. «Ne demek istiyorsun?»

«Perekov'dan gerçek bilgi söküp almanın ne kadar uzun sürdüğünü hatırlarsın. Önceki yumuşatma süresi de ayrıca aylar almıştı. Sassanov'unkinden uzun. Sonunda karşılıklı oturulduğu zaman, ilk haftalar sanki dişini çekiormuş gibi alıyorduk lâfları. Sonunda, hiçbir zaman söylememeye şartlandığı konuları seslendirmeye alıştı, insanın bilincine ömrü boyunca atılmış psikolojik düğümleri çözmek acılı bir iş. Vatana ihanet kolay değildir. Bu sersemeler ne derlerse desinler, batı hâlâ onların gözünde düşman ve kendi yaptıkları iş de hâlâ ihanet. Doğru dürüst işbirliği yapabilmek için önce kendilerini tersyüz etmeleri gerekiyor.»

«Yani sence Sassanov bunu yapmadı mı?» Grant'ın sesi taş gibiydi. «Herhalde bize önceden hazırlanmış bir senaryo anlattığını söylemeye çalışmıyordur, değil mi? Daha neler!» Doğrulup içkisini bir dikişte bitirdi. Böyle sinirlendiğine pek az rastlanırdı.

«Ben öyle bir şey demedim. Yalnızca düşünüyorum... kendi kafamın içini düzene sokmaya çalışıyorum, o kadar. Bence adam bir bilmece. Davranışı tutarsız. Buda-

192

laca bir kelime ama, ona uyuyor. Nefret ettiği bir şeyi yapıyor ve yaparken bir tür sapık zevk alıyor. Çok ağır bir baskı altında hissediyor kendini.»

«Ne tür baskı?»

«Bilemiyorum,» dedi Kidson. «Ama her ne tür bas-kıysa, parça parça ediyor adamı.»

«Bize her söylediğini inceledik ve şimdiye kadar hep doğru çıktı,» diye mırıldandı Grant. «Şefle yarın sabah görüşeceğim. Senden de bir rapor istiyorum. Bu demin bana söylediklerin hakkında.»

«Hay hay. Bu gece hazırlarım. Telâşa kapılma Hump-hrey. Beni tanırsın. Her zaman gözüm böyle köşe bucaktadır. Bu herif öylesine önemli ki, işi rastgele götüreme yiz. Kişisel fikrimi sorarsan adam dürüst. Ama böyle olması da öbür ihtimal kadar canımı sıkıyor. Onu sakinleştirmek zorundayız. Bu bilgileri anlatıp bitirdikten sonrada işin her adımında bizimle olmasını sağlamak zorundayız.»

«Bu yüzden Rusya'ya bir ekip gönderdik ya. Kendi de biliyor. Kızını Rusya'dan çıkarıp ona getireceğimizi biliyor. O zaman istediği gibi tutunacak dal bulmuş olur işte.»

«Evet, o yeterli olmalı, işin garip yanı, buraya geldiğimizden beri bana sorduğu tek konu dışı soru Davina Graham'la ilgiliydi. Her neyse, ben fikrimi daktilo eder veririm,

sen şefle konuşursun, içkini bitir Humphrey. Ben acıktım bile. Bu uzun seanslar çok acıktırıyor beni.»

Grant, «Benim iştahım kaçtı bile,» dedi. «Sayende »

James VWhite odasının duvarındaki kocaman Avrupa haritasını çıkarıp yerine bir Ortadoğu haritası astırmıştı. Grant'le ikisi haritanın önünde durmuş konuşmaktaydılar. Son üç gündən bu yana, Sassanov'dan gelen her bilgiyi tartışıp inceliyorlardı. Her maddeyi ayrı ayrı ele alıp, başka kaynaklardan gelen bilgilerle, kontrol etmekteydiler. Bir keresinde VWhite,

«Ulu Tanrım... o da mı onların adamıymış? Nasıl olur?» deyivermiş, sonra tekrar okumaya devam etmişti.

Grant'e dönerek, «Böylece durum ortaya çıkmaya başladı,» dedi.

«Afganistan koskoca askeri bir üs. Kıtalararası Balis-

mülteci

193/13

tik Füzeler Çin'e nişanlanmış durumda. Nükleer vurucu güç, Hindistan ve Pakistan'ın her kenti için menzil içinde. Durumun oldukça kötü olduğunu anlayacak kadar bilgi zaten edinmiştik ama, bu derece kötü olduğunu bilemezdik. İran'da ne olacağını Allah bilir. Başkan Rızaî orayı dişile tutuyor. Komünist eğilimli Fedaiin, Müslüman asiler, sonra Kürtler, Baluhîler, Bahtiyarîler... hepsi birbirinin gırtlığını kesmeye hazır. Ruslar'ın bir şey yapması gerekmiyor bile. Her şey kendiliğinden olacak. Doğan kaosun sonunda da Moskova yanlısı bir sosyalist hükümet kurulacak. Beni asıl sıkan burası.» Parmağıyla Birleşik Arap Emirliklerini, Umman'ı ve Suudi Arabistan'ı gösteriyordu.

«Eğer Sassanov doğru söylüyorsa o yöreye köklü şekilde sızmış durumdalar. Batı'nın petrolünü bir anda patlatıp yok edecek bir saatli bomba gibi orası. Bu da Amerika'nın silâhlı müdahalesi demektir. Herhalde Başbakanla görüşüp bu konuda rapor verimek gerek. Er geç Amerikalıları bu toplantılara getirmek zorunda kalacağız.» Dönüp masasına yürüdü. Yüzündeki ifade çok ciddiye.

«Bu insanların hepsine gerçekten maaş bağladıklarına inanıyor musun sen?» Önünde kalın bir dosya vardı. Sassanov'dan gelen bilgiler dosyası. Kidson'un raporu da onun yanı başında duruyordu.

«Kralın en sevgili oğlu... sonra şu adam. Ulu Tanrım! Bu herif yıllardan beri Batı'nın dostu diye tanınır. Yirmi yıldan beri! Ötekilerden bazılarına inanıyorum. Dubai'ye bakarsan pek fazla şaşmıyorsun zaten. Kral ailesiyle onların adamları arasında bir iktidar kavgası var ortada yalnızca.»

Grant, «Bütün bunlar adamın doğru söylediğine işaret ediyor,» dedi. «Kidson'un

raporunu okudunuz. Onu kemiren bir kuşku var. Kidson kolay kandırılacak biri değildir.»

James VWhite, «Elimizdeki adamların en iyisi,» dedi. «Hele bu dönemde. Bence onu sıkın şey, normal akışın bu sefer değişik olması. Sassanov her zamanki yüksek rütbeli Rus mültecileri gibi davranmıyor. Ama şimdiye kadar söyledikleri hep doğru çıktı. Burası tartışma götürmez. Önemli olan da bu.»

194

«Sassanov'a göre bunlar daha işin yüzeyde kalan bölümlüymüş,» dedi Grant. «Henüz amaçlara ve yöntemlere girmiyor. Derin incelemeler aylar sürecektir. Bizim uzmanlarla Amerikalılar da kontrol edeceğine göre.. Kid-son'a ne söyleyeyim?»

«Adamdan her lâfı almasını söyle. Gerçekliğine takılıp durmasın. O sorun bizim sorunumuz. Birinci iş, Sas-sanov'u konuşur durumda tutmak. Durmadan konuşsun. Bir hafta kadar sonra uğrar hepinizi görürüm. Ama daha önce bu durumu zirveye iletmem şart. Bence kraliçe Servisimizden çok gurur duyacak, ne dersin Humphrey?»

Grant'ın ağzı gergin bir gülümsemeyle kıvrıldı. «Bence de öyle, şef,» dedi.

DOKUZ

Peter Harrington, «Almanca bayağı iyi,» dedi. «Bav-yera aksanını nereden kaptın?»

Kurfürstendamn'da, alışveriş eden ve gezinen kalabalığın arasında ağır ağır yürüyorlardı.

«Münih'de altı ay kaldım,» dedi Davina. «Okula gittim. Nefret ettim oradan.»

«Niye? Münih çok güzel yerdir. İnsanları da neşeli!' dir.»

«Benim gittiğim okulda neşeli değillerdi. Çok züppe insanlar vardı. Barones bilmemkim, Kontes bilmemkim... hele birkaç İngiliz kızı vardı ki, onlar en çekilmezleriydi, iyi ailelerden gelen seçkin gençlerle tanışıyorduk. Sanat galerilerini, müzeleri gezip, müttefik bombardımanlarından kalan enkazları dolaşıyorduk. Güzel ve dışa dönük kızlar için her şey kolaydı. Ama ben öyle değildim. Ben yalnızca Almanca öğrenebildim. Ailem sosyal bir başarı sağlayamadığıma o kadar üzüldü ki, altı ayda bu dili ana dilim kadar iyi öğrendiğimi farkedemediler bile.»

«Seni anlıyorum,» dedi Peter. «Ailene karşı bazı duyguların var. Herhalde en sevdiğin evlâtları sen değildin»

195

Davina güldü. «En sevdiğinleri, ha? Şaka bu herhalde. Erkek kardeşim bir uçak kazasında öldü. Hava kuvvetlerine hazırlanıyordu. Geriye güzel kızkardeşim Charlotte'la zavallı çirkin ben kaldık. Yo, ben elbette ki en sevilen evlât değildim.»

«Şimdi gurur duymuyorlar mı seninle?» Geniş bir kaldırım üzerinde yürümekteydiler. Peter durup bir mağazanın vitrinine baktı. Vitrinde çok pahalı çantalar ve ipek eşarplar sergilenmekteydi.

Davina, «İşimin ne olduğunu bilmiyorlar,» diye karşılık verdi. «Bak şu ne güzel. Kahverengi çantayla şu eşarp. Herhalde Hermes olmalı. En güzel desenler onlarda. Fiyatı bir servet eder besbelli.»

«Öyleyse işini ne sanıyorlar?» Tekrar yürümeye başlamışlardı.

«Benî şefin özel sekreteri sanıyorlar. Babamla şef yıllardır tanışıyorlar. Annem anlayışlı davranıp arasına işlerimin nasıl gittiğini soruyor. Çocuklara okulu sordukları gibi. Arkasından da iş kadınlarının hep evde kaldığına dair îmâlarda bulunuyor. İyi niyetli ama, utandırıyor beni.»

«Anlayamıyorum,» dedi Harrington. «Çok çekici bir kadınsın. Daha önce de söylemişim ve ciddiym. Hele bu son yıl kendine iyi de bakıyorsun. Evlenmek istemiyor musun? Seçime şansın var bir kere karar verirsen.»

Davina gülümsedi, sonra başını iki yana salladı. «Bir kere denedim,» dedi. «Kendime uygun, iyi bir adam buldum, o da kızkardeşimle kaçtı ve onunla evlendi.»

«Harika,» dedi Peter Harrington. «Kızkardeşin enfes bir parça olmalı.»

«Önyargılı olma. Onunla kâşılâşsan sen de herkes gibi kapılırdın. Onu görür görmez sırlısklam âşık olmayan hiç kimseyi görmedim... bir teki hariç.»

Davina adımlarını sıklaştırdı. Harrington ona baktı. Dudaklarında hafif bir kıvrılma vardı Davina'nın. Gülüm-süyormuş gibi.

«O kimdi peki?»

Davina yan gözie baktı. «Korkunç Ivan» dedi. «O beni tercih etti. Gel şuraya girip soğuk bir şey içelim. Susadım ben»

«Şu yanda bir kahve var.» Harrington Davina'yı ora-

196

ya yürüttü. «Anlatsana bana, kızkardeşin nasıl oldu da İvan'la tanıştı?»

«Onu hafta sonu için evime götürdüm, orada tanıştı.» Davina hafif bir şeyden söz eder gibi anlatıyordu. «Ev~ dekilere onu Polonyalı diye tanıttım. Elçilikte çalışan biri. Çok ilginç bir deneydi. Artık sana anlatmanın bir sakıncası yok. Şeften izin almıştım. Hafta sonunu benim evde geçirdik. Onunla ilk defa o zaman yattım. Kızkardeşim de odasında onun gelip kapıya vurmasını bekliyordu. Şimdi geriye bakınca bayağı komik görünüyor...»

Kaldırım üstünde bir masaya oturdular. Bir kadın gelip siparişlerini yazdı.

«iki bira lütfen,» dedi Harrington. Sonra Davina'ya bir sigara uzattı. «Biliyor musun, kıskanıyorum biraz,» dedi.

«Saçmalama. Öyle bir şey hissettiğin yok. Sadece beni konuşturmaya çalışıyorsun. Pratiğini öldürmemek için. Aldırmıyorum zaten. Yalnız sözlerini benim ciddiye almamı bekleme, yeter.»

«Orasını sen bilirsin.»

İçinden, kurnaz hayvan, diye düşünüyordu Peter Kızı tavlamasını iyi bilmişti. «Beni tercih etti» Kızın ona âşık olması boşur.a değildi demek. Ama Peter bu düşüncelerini yüksek sesle söylemedi. Biralarını içip o güzel Haziran akşamında önlerinden geçenleri seyrettiler. Batı Berlin'in havası kendine özgüydü. Bir neşe, bir hayat... sanki bulaşıcı. Hem de kentin tam ortasından o ayıp duvar geçtiği halde. Kuleleri, dikenli telleri ve nöbetçi-leriyle o ayıp duvar. O duvarın gerisinde Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin şanssız üyeleri yaşıyordu. Harring-ton'la Davina duvarın öbür yanına ertesi sabah geçeceklerdi. Harrington, Charlie kapısından geçecek otobüste yerlerini ayırtmıştı. Kâğıtları denetlenmeye hazırdı. Hel-ga Jaeger'in doğu kesiminde oturan yaşlı bir halası vardı. Onu görmeye gidiyorlardı. Bu halayı, Şefin servisinin Doğu Almanya departmanı bulmuştu. Hala onları duvarın öbür yanında, otobüsten indikleri yerde bekleyecekti. Davina bir resmini görmüştü onun. O gün giyeceği kılıkta çekilmiş bir resmini. Lisan Merkezinde bu fotoğrafı da ezberlemişti.

197

Otele dönerlerken Harrington çantacı dükkânının önünde tekrar durdu.

«Hadi girelim de kaç para olduğunu soralım,» dedi.

Davina hayır demeye çalıştı ama, Peter dükkâna dalmıştı bile. O da peşinden girmek zorunda kaldı. Peter, Davina'nın demin çok beğendiği kahverengi deri çantayla eşarba bakıyordu.

«Peter,» diye fısıldadı Davina heyecanla. «Aptallık etme. Böyle bir şeyi yanıma alıp Doğu'ya nasıl geçerim? Burada yapılmış 'mal olduğu besbelli.»

«İki yönlü trafik var. Batı'ya yaptığın bir seyahatte almış olabilirsin. Ne olursa olsun, beğendin sen bunu. Ben de sana bir hediye vermek istiyorum. Şimdi cici kız ol, çeneni kapa bakalım.» O paraları öderken Davina fiyata dudağını ısırıldı. Peter satıcı kıza,

«Eşarbbı sarmayın, karım şimdi takacak,» dedi.

Dışarı çıktıklarında Davina, «Delisin sen,» diye atıldı. «Ama çok güzel. Sana çok teşekkür ederim. Tatlı bir hareketti.»

«Saygımın bir simgesi,» diye sırttı Peter. «O renkler sana çok yakışıyor. Hadi gel, son özgürlük gecemizi iyi bir yemekle, bir şişe enfes şarapla kutlayalım. Belki ben de sana katılır bir kadeh içerim.»

«Bu gece izin var,» dedi Davina. Peter'in koluna girdi, otelin kapısına kadar kolkola geldiler.

Akşam yemeğini Adlon Restoran'da yediler. Nefis Alman yemeklerinin yanında çok kaliteli bir Ren şarabı vardı. Peter Harrington durmadan saçma sapan konuşuyor, espriler yapıyordu. Berlin'e ayak bastıklarından bu yana ikisi de tek kelime İngilizce konuşmuş değillerdi. Peter sözünü tuttu, şarabı ancak tadına bakacak kada; içti. Lokantadan dışarının ılık havasına çıktıklarında Davina'nın enikonu başı dönüyordu. Peter bir taksi buldu, otele döndüler. Tuttukları odada iki ayrı yatak vardı. Oda da iki taraflı bir süit gibiydi. Daha önceki gecelerde hiçbir gariplik olmamıştı. Davina kimin önce banyoya girip soyunduğunu farkedebilecek durumda değildi. Peter'in evlilik konusundaki esprilerini de karşılıksız bıraktı.

O gece farklıydı. Şarap dokunmuştu Davina'ya. Kendini pek rahat hissediyor, Peter'e de bir tür sevgi duyuyordu. Pahalı çanta çekmeceli dolabın üzerindeydi. Hermes

198

eşarp da düzgün biçimde katlanmış duruyordu. Böyle bir hediye alması cömertliğini gösteriyordu. Davina alışık değildi kendisine hediye verilmesine. Önce o soyunup geceliğini giydi, dişlerini fırçaladı, banyodaki aynaya bakıp yüzünü buruşturdu.

«İyi geceler, Bayan Jaeger,» dedi kendine. «Bü beyaz bıyığınız yeni galiba.» Sonra kıkır kıkır güldü.

Odaya döndüğünde Peter robdöşambrını giymişti. «Neye gülüyordun?» diye sordu.

«Hiiç! Saçma bir şeydi. O şarap dokundu bana. Yarın sabah ben herhalde akşamdan kalma olacağım»

«Dert etme. Ben idare ederim. Yine de Doğu Almanya benzersin.» Sonra yorganını o girsin diye açtı. «Haydi ge! öyleyse,» dedi. «Bir iyi geceler öpücüğü ver.» Dudaklarıyla Davina'nın ağızını açmaya çalıştığında Davina onu itti.

«Olmaz, Peter. Üzgünüm,» dedi. Peter ne direndi, ne de tartıştı. Onu hemen bıraktı. «Yazık,» dedi yumuşak bir sesle. «Yazık ki o Rus benden evvel davranmış. Sana bayağı bağlanmaya başlıyorum, biliyor musun? iyi uykular.»

Işığı söndürdü. Davina uykuya dalmaya doğru kayıyordu. Rüyaları parça parça, sıkıntılıydı. Bir ara uyandı. Kalbi gümbür gümbür atıyordu. Gördüğü kâbusu hatırlamıyordu ama, heyecanı hâlâ üzerindeydi. Doğu Berlin. Sonra Rusya. Peter Harrington'la geçirdiği bu günler gerçekten kaçmaktan başka neydi? Turist numarası yapmak, gezip eğlenmek... okuldan kaçmış çocuk)ar gibi. Ama ertesi gün, gerçek bir gün olacaktı. Şafağa iki saat kala yatağında uyanık yatan Davina Graham ilk defa

olarak korkmaya başlıyordu.

Jeremy Spencer-Barr mikrofonsuz odada, Elizabeth Cole'un patronuyla karşı karşıya oturuyordu.

«Kerime'y'e ilişki kuran adamla bir randevu yeri ayarladık,» diyordu patron. «Buluşma yeriniz orası olacak. Moskova'nın en büyük kitapçı dükkânıdır. Kızıl Meydan'da. Adam iki haftada bir oraya gidip ısmarladığı kitapları teslim alıyor. Gelecek ziyareti Perşembeye olacak. Lizzie Cole'la buluşmadan önce de iki haftada bir

199

giderdi oraya. Buralarda durup dururken yeni alışkanlıklar edinmeye gelmez. Sen de Perşembe günü saat tam üçte aynı dükkâna gidip Suç ve Ceza'nın İngilizce tercümesini isteyeceksin. Tekrar Rusçaya çevirmek istediğini söyleyeceksin. Buluşacağın adam da danışma masasının yanında olacak. O kitabın adını duyunca seni tanıyacak. Dükkânda kitabın İngilizcesi yok. Baktık. Buluşacağın adam seninle konuşacak ve üniversiteye gelip onların kütüphanesinden o kitabı ödünç almanı önerecek. O zaman sen de onu tanımış olacaksın. Sonra uzaklaşacak, kitaplara bakacak. İkiniz de masadan görünemeyecek yere geldiğinizde o sana raporunu verecek, iyice anlaşıldı mı?»

«Çok iyi, teşekkür ederim,» dedi Jeremy. «Kızıl Meydana nasıl gideceğim? Otobüsle mi?»

«Hayır, yürüyeceksin,» diye cevap verdi adam. «Bu kentte yürüyüşler yapmaya başla. Hemen bugün başla. Kremlin müzesini gez. Zaten görmeye değer. Kızıl Meydanda dolaş, çevreyi gör. Lenin'in (mezarına bak, Çar çanına bak, St. Basil kilisesine bak. Bir sekreterin var. Onu yanına al, sana çevreyi göstereceksin. Seni izleyeceklerdir elbette. Bu nedenle ilgi gösteriyormuş gibi görünmeye çalış. Aslında sıkılsan bile.»

Spencer-Barr şaşırılmış göründü, «Bunu hevesle bekliyorum,» dedi. «Moskova bence harikulade bir yer.» Sesindeki küçümseme tonunun pek farkında değildi. Yaşlı adam ona keskin gözlerle baktı.

«O halde Lenin'in mezarına git,» dedi. «Kuyrukta yalnızca dört saat beklersin.» Genç adamın gülümsediğini gördü. Sanki komik bir şey söylenmiş gibi. Ondan hoşlanmadığına karar verdi yaşlı adam.

Jeremy, «O kadar da abartmak niyetinde değilim,» dedi. «Perşembe günü o kitapçıya gideceğim. Saat üçte yabancı kitaplar bölümü. Bu adamın neye benzediğini biliyor musun?»

«Ben hiç görmedim. Ama Kerime ile tek ilişkimiz o. Üniversitede hoca. Genç bir öğretim görevlisi. Sapmış fikirli grubun da üyesi. İnsan haklarının ihlâli konusunda patırtı koparan Helsinki grubunun filizleri bunlar. Eskilerin hepsi ya öldü ya da yakalandı. Bu seferkiler anonim kalıyor ve hiç konuşmuyorlar. Çünkü kendilerine hoş-

görü gösterilmeyeceğini biliyorlar. Hemen tutuklanırlar ağızlarını açtıkları an. Bu yüzden yeraltında çalışıyor, yabancı elçiliklerle ilişki kuruyorlar. Özellikle Amerikan elçiliği ve bizimkiyle. Bizlere bilgi veriyorlar. Tutuklamalar hakkında, yasa dışı baskılar hakkında. Bazen daha fazlasını da yapıyorlar. Bu hareketleri sonucu Scherensky ve Belezky gibilerden daha fazla tehlikede olduklarını sen de takdir edersin. Yakalanırlarsa casuslukla suçlanacaklardır. Bu da onları kurşuna dizdirir.»

«Eh, gerçekten de yaptıkları casusluk... öyle değil mi?» dedi Jeremy. «Bize ve Amerikalılara bilgi veriyorlar. Bu adamın Kerime ile tam ilişkisi nedir? Kız da mı sapmış fikirli?»

«Annesini düşünüyor o. Annesi Lubyanka'da. Kendi de oraya girmekten korkuyor. Lizzie'nin Daniel'den son getirdiği rapor öyleydi. Daniel, bildiğin gibi, buluşacağın adamın şifre adı. Adam da tehlike içinde. Sandığından daha çok nedenle. Bütün ilişkilerimizin peygamber isimlerinden şifre adları var. Durumu arslanın ağzında olduğu için bu isim bu adama çok uyuyor. Seninleyken de o adı kullanacak.»

Jeremy resmi bir sesle, «Çok teşekkür ederim,» dedi. «Bunların hepsini gayet iyi anladım. Kenti dolaşmaya hemen başlayacağım. Sekreterim esas görevlerimin gizli şeyler olduğunu biliyor mu?»

«Hiç haberi yok. Bu yüzden ona ciddi davran, mesafe koy. İyi bir kızdır. Canın sıkılmaz onunla.»

Jeremy Spencer-Barr espriden yoksun mavi gözleriyle ona dosdoğru baktı, «işimin hiçbir yanını sıkıcı bulmam,» diye karşılık verdi.

Yaşlı adam askerliğinden bu yana hep istihbarat servislerinde görevli olarak çalışmıştı. Hevesli gençlere karşı biraz alaycı bir tutum takınması doğaldı. Bu gizli dünyada arasına boy gösteren değişik tiplere karşı da özel bir duyarlılığı vardı. Yalnız kaldığı zaman düşüncelerini ses kayıt makinesinde banda aldı. Bu bantlar da zamanı gelince kâğıda dökülecek ve Londra'ya yollanacaktı. Muhteris, zeki, kendine fazla güveniyor. Yeni gelen elemanla ilgili izlenimleri bunlardı. Arkasına da bir cümlecik ekledi. Bunun anlamını Şefle Humphrey anlarırdı. «Her görevi alabilir.» Anlamı şuydu: Bu genç adama birini öl-

201

dürme emri verilebilir, o da hiç duraklamadan emri uygulardı. Teypi kapattı, masasına götürüp kilitledi.

Jeremy Spencer-Barr, yanında hevesli sekreteriyle birlikte Moskova turuna çıktı. Kız onu çok yakışıklı buluyor, Michael Barker'in kalp krizine sevindiği için kendinden utanıyordu.

«Oh Eve dönmek cennete dönmek!» dedi Charley. Kollarını kafasının üstüne atıp gerindi, güzel yüzünü sıcak öğleden sonra güneşine çevirdi. Annesiyle babası birbirlerine mutlu mutlu gülümsediler. Charley ile çok tatlı vakit geçiyordu. Her zaman neşeliydi. Onlara Lond-ra'daki hayatına ait hoş olaylar anlatırdı. Ona bakmak bile insanın kendini iyi hissetmesine yeterdi. Hayatının her anında güzel olan ender kadınlardan biriydi. Makyajsızken de, pantolon kazak giymişken de, partiye git-mek üzere giyinmişken de.

«Bahçe çok güzelleşmiş,» dedi annesine. «Bu terasta her zaman güzel bir koku oluyor.»

«Zambaklardan,» dedi Bayan Graham. «Mevsimi- çabuk geçiyor ama enfes bir kokuları var. Güneşe fazla güvenme, hayatım. Burada güneş çok yakar. Soyulmak istemezsin herhalde.»

«Çil basmasını da istemem. Kızıl saçın belasıdır çil. İnsan kahverengi bir yumurtaya dönüyor. Üzülme, önceden yüzüme krem sürdüm. Londra'ya döndüğümde yanmış olmalıyım. Hoş canım hiç dönmek istemiyor ya!»

«Kalsana öyleyse,» diye öneride bulundu Yüzbaşı Graham. «Burada birkaç gün dinlenirsin. Yarar sana, Charley. Londra'da tek başına biraz fazla faal bir yaşam sürüyorsun gibi geliyor bana.»

«O kadar faal değil. Gerçi epey çıkıyorum ama, ortalıkta ilginç kimse yok.» Gözlerini açıp doğruldu. «Hatta beni çıkaran adamlardan biri her dakika Davina ile ilgili sorular sorarak vakit geçiriyor,» dedi.

«Sahi mi?» Babası gerçekten şaşırmişti. «Kimmiş o... hem Davina'yı sormak için niye seni davet ediyor?»

«Beni tedirgin eden de o. Adı Jeremy Spencer-Barr. Savunma Bakanlığında çalışıyor. Davina ile bir iki kere karşılaştığını söyledi. Önce üzerinde durmadım. Biraz

202

can sıkıcı oluyordu, o kadar. Ama adam bunu sürdürdü gitti. Her çıkışımızda. Hani buraya getirdiği o Polonyalıyı hatırlıyor musunuz? Onun hakkında da sorular sordu.»

«Ne tür sorular?» dedi annesi.

«Aralarındaki ilişki hakkında. Bu konuyu ona açmakla saçmalık etmişim. Biraz da süsledim anlatırken korkarım. Aslında bu, o adamla ilk karşılaştığım sefer oldu. O hafta sonu buradan gittiğimde bir kokleyle partide tanışmıştım onunla. Sonra bir akşam beni yemeğe çıkardı ve Davina ile o Polonyalı hakkında bir alay soru sordu. Usandıncaya kadar. Şu insanların bu kadar ilginç olacak nesi var, diye düşünüyordum. O sıra bir şey söyledi. Sonradan canımı sıkan bir şey. «Benim istediğim bir işi o kaptı. Eğer adamla ilişki kuracağını bilseler, işi ona vermezlerdi,» dedi. «Böyle davranışları tasvib etmezler,» diye de ekledi. Benim söylediğim bir şey yüzünden Davina'ya dert

açar diye epey korktum. Bir daha arayacağını sanmıyordum. Amerika'ya gidiyordu çünkü. Zaten ondan pek de hoşlanmamıştım. Sonra günün birinde damdan düşer gibi aradı ve seyahat planlarının değiştiğini söyledi.

«Tekrar görüştüğümüzde sorulara yeniden başladı. Başka konuların arasına karıştırıp soruyordu. Davy'yi son zamanlarda görmüş müyüm? O Polonyalıyı hafta sonunda getirmeden önce hiç sözünü etmiş miymiş? Adamın adını, ya da büyükelçilikteki işini hatırlamıyor muy-muşum? Çok garipti. Sanırım bana hiç ilgi göstermediği için farkına vardım. Sanki beni davet edişinin nedeni Davina ve bu adam hakkında bilgi toplamaktı.»

Babası kaşlarını çattı. «Aslında da öyle görünüyor,» dedi. «O sözünü ettiği iş de neymiş? Orasını hiç anlayamadım. Mevkii nedir ki onun? Davina özel yardımcı. Herhalde bu adam o işi istiyor olamaz.»

Charley durakladı. Annesi de, babası da, merakla yüzüne bakıyorlardı.

«Bir şey daha var,» dedi. «Gülünç herhalde ama...»

«Nedir Charley?» diye direndi annesi. «Söyle bize »

«Herhalde siz hatırlamıyorsunuzdur bile. Geçen yıl kaybolan bir Rus vardı. Cesedini Beach Head'in orada bulmuşlar. Bir iki ay önce. Belki biraz daha eski.»

Annesi birden, «Ben hatırlıyorum,» deyiverdi. «Haberlerde söylenmişti. Gazeteler de epey gürültü kopar mışlardı.»

203

Charley, «Bir fotoğraf yayınlandı,» diye devam etti. «Küçükten büyütülmüş. Çok bulanık. O Rus'un Heathrovv havaalanına inişinde çekilmiş. Resmi gördün mü anne?»

Bayan Graham başını iki yana salladı. «Sanmıyorum. Hatırlamıyorum.»

«Belki beni deli sanacaksınız ama, bence o resim Davy'nin Polonyalıısına benziyordu.»

«Ulu Tanrım!» dedi Yüzbaşı Graham. «Hatırladım o resmi. Gördüğümde ben de aynı şeyi düşünmüştüm. Ne raslantı!»

Karısı ayağa kalktı. Alçak sesle, «Eski gazeteleri saklarım ben,» dedi. «Bakalım bulabilecek miyim.» Dönüp eve girdi.

Bir suskunluk döneminden sonra Yüzbaşı Graham, «Saçına bu elbette,» dedi. «Ama eğer annen gazeteyi bulursa, bir kere de hep birlikte baksak ne çıkar. İşte geliyor. Buldun mu, Betty?»

«Evet. Times'da çıkmış. Dokuz Mayıs'ta.»

Gazeteyi bahçe masasının üzerine açtı. Üçü birlikte bıraktılar.

Baba, «Evet, bu resim,» dedi.

Charley bakıp duruyordu.

«Benim gazetemde daha da bulanıktı,» diye söze karıştı. «Benziyor ona, değil mi?»»

Yüzbaşı Graham başını salladı. Alttaki yazıları okuyordu.

Karısı, «Hava serinledi galiba,» dedi. «İçeriye girelim. Onu da getir, sevgilim. Size bir çay pişireyim.»

Sessiz oturma odasında Charley, babasının koltuğunun koluna ilişti, kolunu onun omzuna attı.

«Davy'den en son zaman haber aldınız?»

«O hafta sonundan sonra almadık. Annene nazik bir mektup yazmış, sonra da aramadı. Ama bunda şaşacak bir şey yok. O kendi hayatını yaşıyor. Zaten o sefer de arayıp kendi kendini hafta sonu için buraya davet etmeden önce, yine aylardır haberleşmemiştik. Betty'ye ya o teşekkür mektubundan sonra hiç yazmadı, ya da o bana söylemedi. Bu işi hiç anlamadım, Charley. Hele bu Spencer bilmemne denilen herifi. Davina'nın işini istemesini, özellikle o Polonyalıyı bilmek istemesini.

204

Bak, canım, sen üzülme bunlara. Sen bir zarar vermiş değilsin, bundan eminim.»

«Umanım öyledir,» dedi Charley ağır ağır. «Onu bir seferinde yeterince incittim. Tekrar yaparsam korkunç bir şey olur. Mesleğinin ona çok şey ifade ettiğini biliyorum. Hem baba, elinde yalnız meslek hayatı var... benim sayemde.»

«Böyle konuşmayı kes. Davina'nın da eline epey fırsat geçti. Sen onu incitmek istememiştin ki.»

«Bu çok doğru,» dedi Charley. «Davina'nın başkasını bulamayacağı aklıma bile gelmemiştii. Richard'ı ondan aliverdim, işte o kadar. Başka türlü elimden gelmedi. Hem onunla evlenmeyi de istemedim. Haklısın, çok zaman geçti üstünden. Ama onun bir kere daha canını sıkmak istemiyorum. Jeremy'den de hoşlanmıyorum. Yakışıklı, bir bakıma çekici, çok zeki ama, hoş değil, o kadar.»

Bir süre birlikte sessiz oturdular.

«Baba... acaba sence... belki de...»

«Ne var, Charley?»

«O, o adam olamaz, değil mi? Yani o Rus? Bu sefer bakınca, ikisi aynı insanmış gibi geldi bana. Davina bir şeylere karışmış olamaz, değil mi?»

Annesi elinde tepsiyle içeriye girdi. Bu soruya kocasından önce o cevap verdi. Yüzü çok ciddiydi.

«Anlamanın bir tek yolu var,» dedi. «Baban gidip James VWhite'la konuşmalı. Bu senin arkadaşını da ona anlatmalı, Charley. Sorduğu soruları da. Bildiğimiz kadarıyla Davina sıradan bir özel sekreter, getirdiği adam da sıradan bir Polonyalı diplomat. Ama emin olmamız şart. Cherley, çayları sen dağıt, olur mu?»

«Peki anne.»

Charley ayağa kalkıp tepsinin başına geçti. Bettv Graham kocasının karşısındaki koltuğa yerleşti. Böyle yönetimi eline alışı pek enderdi. Evin ve ailenin hakimi her zaman kocası olagelmmişti. Evlilik yaşamları boyunca her zaman ona mutlu bir saygı göstermişti. Ama sözünü kabul ettirmeye kalkıştığı zaman, hem kocası, hem çocukları üzerindeki etkisi çok olumluydu. Tekrar Char-ley'e döndü.

«James uzun yıllardan beri dostumuzdur,» dedi. «Ba-

205

ban da, ben de, onun Bakanlıktaki işinin gizli bir yanı olduğunu hep bilirdik. Tabii hiç sözünü etmezdik. Bildiğimiz kadarıyla Davina onun sekreteri, yakın zamanda da özei asistanı olarak terfi etti. Eğer bundan başka şeylere de karıştıysa, James'in bize açıklama yapması gerekir. Ama o zamana kadar da, Charley kızım, sen ne ablan hakkında, ne o getirdiği adam hakkında, hatta ne de bu Jeremy hakkında hiç kimseye bir şey söylememelisin. O resme tekrar baktım. Ne kadar baksam, o Polonyalıya o kadar çok benzetiyorum. Ama yazıda cesedin birkaç aydan beri denizde kaldığı anlatılıyor. Onlar buraya geldikten yalnızca bir iki hafta sonra bulunmuş. Demek ki aynı insan olamaz.

«Teşekkür ederim, hayatım.» Charley'in uzattığı fincanı aldı. «Ama durumu aydınlığa kavuşturmak yine de iyi olur,» diye devam etti. «Davina'yı bu akşam ararım. Çok daha önce aramam gerekirdi. Onu böyle ihmal etmem affedilir şey değil. Sen de James'i kentteki evinden arayabilirsin, hayatım.»

Yüzbaşı Graham onun yüzündeki ciddi olduğu kadar yumuşak gülümsemeyi görünce tartışmanın gereksiz ve yararsız olduğunu anladı. «İyi fikir,» dedi. «Şimdi biz Char-ley'le bir el tavla oynayalım. Ben hazırlayayım»

Bundan sonra konuşmadılar. Ortalıkta yalnızca zarların sesi duyuldu. Ara sıra da bir hafif küfür, bir gülme... Gülen Yüzbaşıydı. Kızı birinci oyunu kazanmıştı. Bayan Graham bir yandan işini işlerken onlara hoşgörü dolu bakışlarla bakıyordu. Nakışla bahçe onun iki sevgili hobisiydi. Çok iyi nakışlar işlerdi. Baba ile kızı bira-rada görmekten memnundu. Kızının profilden ne kada-güzel olduğuna dikkat etti. Üstelik hâlâ öyle gençti ki. Kızıl saçlarını eliyle arkaya iterken, babasına takılıyordu. Tek

başına kaldığında genellikle aynı şey gelirdi aklına Bayan Graham'ın. Bu güzel kızının hayatında hazin bir yan vardı. Dişilik zerafetinin her zerresine sahip olan ve kendi cinsinin kıskançlığını üstüne çeken bu kızının. Hazinliğin nedeni, sadakat gibi, fedakârlık gibi derin duyguların onda hiç bulunmamasıydı. En önemli şeyin aşk olduğuna inanıyordu. Aşkın atmak kadar, vermeyi de gerektirdiğini hiç anlayamıyordu.

Düşünceleri öteki çocuğuna döndü. İçine kapanık,

206

gücenik büyük kızına. İnatla çirkin bırakıyordu Kendini. Kenarda kalıyor, annesiyle babasına, kardeşine bu yolla acı çektiriyordu. Çocukken de duyguları gizliydi. Onu sevmek hep güç olmuştu. Yeni yetmeliğinde sessiz ve asık suratlı olduğu için büyükleri tedirgin ederdi. Sonunda Davy takma adıyla ağırbaşlı bir genç kız olmuş, oğulları da o sıra doğmuştu. Ama erkeksi takma ad, takılıp kalmıştı kıza. Davina'nın gizli bir şeye karışmış olması aklın alacağı şey değildi. Bir Rus ticaret delegesinin ölümüyle onun arasında ilişki olduğunu düşünmek gülünçtü. James VWhite'ın Bakanlıktaki asıl görevi konusundaki muğlak esrarla ilgisi olduğunu düşünmek de öyle. Charley'i dinlerken ve o resme bakarken başlayan korkuyu yenmeye çalışmadı. Aylar önce öldüğü söylenen, fakat hayatta olup kendi evine konuk gelen o adamın resmine. Yo, korkuyu yenmeye çalışmadı. Son defa böyle karanlık önseziler geldiğinde, arkadan da oğullarının ölüm haberi gelmişti çünkü.

«Moskova görevlimizin yerine yerleştiğini ve Bayan Graham'la arkadaşının da şu anda Doğu Berlin'de olduğunu bilmek hoşunuza gidecektir sanırım.»

General, Sassanov'u yanına alıp ötekilerden önce toplantı salonuna sokulmuştu. Öğle yemeğini Grant'le birlikte yemişler, sohbeti günlük konular düzeyinde tutmuşlardı. Havadan, sudan, Generalin hafta sonunda oynadığı golfdan sözetmişler, Sassanov bunları, sıkınlığını saklamaya çalışmadan dinlemişti. Yemeğini sessizce yerken yüzünde taş gibi bir ifade vardı, iki İngiliz centil meninin kendisini sosyal nezakete çekime çabalarını hep boşa çıkarmıştı. James VWhite, Rus'la yalnız kalır kalmaz, yukarıdaki bilgileri hemen verdi. Sassanov'un kafası kalktı, yüzü gerginleşti. Generale, tehlike kokusu almış kocaman, güçlü bir hayvanı hatırlatıyordu.

«Kızımdan ne haber? Ya karımdan?»

«Kızınız iyi. Üniversitedeki derslerine devam ediyor,» dedi General. «Karınızdan yeni bir haber yok. Hâlâ ilişki kurmaya çalışıyoruz.»

«Fedya'yı Gulag'a gönderirler,» dedi Sassanov.

Odanın içinde gezinmeye başladı.

207

«O koşullarda fazla uzun yaşayamaz. Karım kentli yaşamına alışkın. Onu ağır işlerle, az besinle yavaş yavaş öldürürler. Bir de soğukla.» James VWhite'a döndü.

«Siz bu küçük ülkede soğuk kelimesinin anlamını bilmiyorsunuz. O soğuk beyni donduran bir soğuk. Gece-yarısı acılar içinde uyandıran bir soğuk. Hiç bitmeyen bir işkence türü. Açlık, yorgunluk ve o acı soğuk insanın vücudunu aç bir hayvan gibi kemirir. Karım ölecek...»

«Onu değiştokuş edeceğiz,» dedi James VWhite. «Önce kızınızı getirmeye çalışıyoruz. Durum umutvar görünüyor»

Sassanov ona yürüdü. «Karımı değiştokuş edebilecek kimseniz yok elinizde!» diye haykırdı. «O kadar önemli bir Rus ajanı yok. Burada cezaevindekiler hep feda edilebilecek insanlar. Onları geri almak için hiçbir şey vermeyiz biz!»

«Otursak olmaz mı? Toplantı başlayana kadar birkaç dakikamız var. Sakin olun, Albay. Ben karınızın bu değiştokuş işini epey düşündüm. Hakkınız var tabii. Elimizde bir Lonsdaie veya Kroger yok. Amerikalılar da herhalde kendi ellerindeki adamları bize verecekdeğiller. Biz sizi sırf kendimize saklamak için direndik, biliyorsunuz. Pazarlığımızın bir bölümüydü bu. Siz burada kalacaksınız.»

«Ama verdiğim bilgileri onlarla paylaşıyorsunuz,» diye itiraz etti Sassanov.

«Evet, paylaşıyoruz ama, size soru sorulması sırasında onların işbirliği yok. Amerika da bu durumdan memnun değil. Ben buna rağmen size verdiğim sözü tutuyorum.»

Sassanov öne eğik, başı kucağına sarkmış oturuyordu. Hayvan benzetmesi tekrar geldi VWhite'in aklına.

«Vina da orada,» dedi Sassanov. «Bizim ajanlardan biri de burada görev başında.»

«Neden öyle düşünöyorsunuz?» Bu soruyu General çok olağan bir tonda sormuştu.

«Çünkü budala değilim,» diye hırladı Sassanov. «Kendi örgütümün nasıl çalıştığını bilirim. Halldale yangınından beri içeriye bir KGB sızması olduğunun farkın-daydım. Daha bulamadınız, değil mi?»

208

«Henüz değil,» diye kabullendi General. «Ama bulacağız.»

«Nasıl? Aylarca araştırma, ifade alma, sorguya çekme, sanık bulmaya çalışıma, onları tutup tekrar serbest bırakma, kesin kanıt bekleme... yöntemlerinizi tanırım, Generalim. Bu işe hiç uygun değiller! Siz suçluyu yakalamaya hazır olduğunuz zaman o çoktan kaçmış olacak. Philby gibi, ötekiler gibi. İşte bu yüzden onu benim aramama izin vermelisiniz.»

Masanın üzerindeki kutudan bir sigara aldı, sonra tiksintiyle tekrar yerine koydu. «Bunları içemiyorum. Vi-na bana hep Rus sigarası bulurdu.»

«Kidson da bulmalıydı,» dedi General. «Nasıl arayacaksınız siz adamı?» Sesi fazla ilgi gösteriyor gibi değildi. Ayağını uzattı, pırl pırl cilâlı botlarına bir süre baktı, sonra gözlerini Sassanov'a çevirdi.

«Elinizde neler var, bana gösterin,» dedi Rus. «Analizini yapayım. Kaybedecek vaktim yok, General. Bu ajan karımın serbest bırakılması demek olabilir. Sonra Vına ve diğerlerinin içinde bulunduğu tehlikeyi düşünün! izin verin, araştırmacılarınızla çalışıp onu bulayım.»

VWhite, «Korkanım bu toplantıları yarıda kesemeyiz,» dedi. «Haklı bir neden gösteremem.»

«Ben kesebilirim. Konuşmaktan vazgeçip susabilirim!»

VWhite tatlı, bir sesle, «Öyle yaparsanız kurtarma operasyonunu yarıda keser adamlarımı Rusya'dan geri çağırırım,» dedi. «Asla bana şantaj yapmaya çalışmayın, Albayım. Çok inatçı olurum öyle zamanlarda.»

«Grant'la ve uzmanlarla olan toplantıları kesmek zorunda değilsiniz,» diye karşı çıktı Sassanov. «Bana yalnızca araştırmacılarınızın dosyalara işledikleri bilgileri verin, yeter. Kendim bakarım onlara. Sizin de yararınıza, olur, benim de. Karımın serbest bırakılmasını istiyorum. Sizin ise Rusya'da bir ekibiniz var, burada da serbest çalışan bîr casus var. Onu nasıl aramak gerektiğini herkesten iyi ben bilirim.»

General tekrar botlarına baktı. Kısa bir sessizlikten sonra, «Pekâlâ,» dedi. «Yardımanızdan memnun oluyoruz. Eğer Grant ve adamlarıyla

mülteci

209/14

toplantıları aynı tempoda sürsürürseniz mesele yok. Hoş geldiniz, baylar. Yerlerimize geçelim mi?»

içeriye giren yarım düzine kadar adama baktı, her zamanki tatlı gülümsemesini kullandı. Sanki kâr eden bir şirketin yönetim kurulu toplantısını açmak üzereymiş gibi. Kidson'un Sassanov'a yürüyüp bir şey söylediğini gördü. Rus bu söze karşılık başını evet anlamında salladı.

Herkes prtadaki maun masanın çevresine yerleşti. Granit üstün bir profesyonel koordinatör rolündeydi. Kid-son ise psikolog, Franks adlı Sovyet dış ilişkileri uzmanı, Ticaret Bakanlığında Holmes, Savunma Bakanlığında Longman'la yardımcısı, son olarak da Dışişlerinin temsilcisi Arthur VVarburton vardı. VVarburton eski bir Moskova diplomatı olup, doğu blokunda uzun yıllar hizmet vermişti. Stenotayp makinesi kullanan bir sekreter her söylenen sözü not ediyordu. Grant boğazını temizleyip kurşun kalemını masaya tıp tıp vurdu. Sınıfın dikkatini çekmeye çalışan bîr öğretmen gibi. General, dâhi yardımcısının nasıl herkesin sinirine dokunduğunu açıkça görebiliyordu.

«Dünkü toplantıda konuşulanları zabıtlara bakarak hatırlayabiliriz,» dedi Grant. «Herkeste bir kopya var mı? İyi. Önce onları gözden geçirelim, sonra herhalde Longman söz almak isteyecektir.»

VWhite, Sassanov'u izliyordu. Önündeki kâğıtlara hiç bakmamıştı o. Oysa çabuk okuyup sindirebiisin diye Rusça'ya çevrilmişti yazılar. Eğer yüzündeki ifade gerçekse, adam bu odaya karşı da, içindeki insanlara karşı da zihnini kapamış durumdaydı. Kare yüzü gergin, gözleri yarı inik kapaklarla kapalı, çenesi sıkışmıştı. KGB ajanını bulup çıkarmak istiyordu. Aradığı adamın buradan yetişme bir hain olduğu konusunda kimse kimseye bir şey söylemiş değildi ama, buna herkes inanıyordu. Savunma Bakanlığında Longman oturumu açtı. Kırk yaşlarında, çabuk hareketli bir adamdı. Deniz kaptanlığıydı asıl görevi. Bunun ya'nısına da Bakanlığın İngiliz Gizli Servisi ile çalışan bölümünde hizmet veriyordu.

«Eğer bize dün- tarif ettiğiniz iç darbeler, Birleşik Arap Emirliklerinde başarıya ulaşırsa, Hürmüz Boğazı Sovyet donanmasının egemenliğine açılacak demektir,» dedi,

210

Sassanov çok iyi bir İngilizceyle, ağır ağır cevap verdi. Bu İngilizceyi biraz da Davina Graham'a borçluydular. Kızın birçok başarısına ek olarak, bu da gözden kaçırılmamalıydı. «Darbeler birbirlerinden altı hafta sonra başlayacak şekilde planlandı,» dedi. «İlk önce Dubai' deki saray isyanı olacak. Yönetici öldürülünce iktidarı Bakan devralacak.»

General yazılı notları bir gece önce okumuştur. Rus' un açıkladığı plan basitti ama, çok kurnazcadı. Dubai' yi yöneten adam katı, ama sevilen bir otokrattı. Dindar bir Müslüman'dı da. Oğullarına ve danışmanlarına göre oldukça sade bir yaşam sürüyordu. Ölümü, küçük oğlu Prens Muhammed ile birlikte helikopterle yolculuk yaparken bir kaza sonucu olacaktı. Genç prens babasının pilotluğunu yapmaktan çok hoşlanıyordu. Atmaca gibi vahşi, sabırsız, muhteris ve ağabeylerine karşı düşmanca duygular besleyen bir gençti. Helikoptere sabotaj yapılmış olması, sonradan Bakana, büyük prensleri suçlama olanağı verecekti. Baba ile küçük prensi onlar öldürmüş gibi görünecekler, tutuklanacaklar, iktidar da Ba-kan'a kalacaktı. Ordu Prens Muhammed'e çok bağlı olduğundan, Bakan Orduyu da kazanacaktı. Batılı gözlemciler de Bakan'ın iktidarı kapmasında korkulacak bir yan bulamayacaklardı, çünkü adam bugüne kadar Sovyet eğilimli görünmemişti. Hatta lüks zevklerine İngilizlerin ve Amerikalıların yardımcı olduğu biliniyordu.

Kuveyt Emirinin ölümü, haremindeki bir kadının zehirlenmesi sonucu olacaktı. Kadın, hareme Filistin Kurtuluş Örgütü'nce yerleştirilmiş bir piyondur. Çok güzel o'-duğu ve enfes dansettiği için seçilmiş, Emir'in daha şimdiden gözüne girmiş, adam seyahatlarına çıkarken onu da yanına almaya başlamıştı. Veliht bugün bile Sovyet ilişkileri olan birinin etkisindeydi. Umman Sultanı bir ayaklanmayla alaşağı edilecek, kurulacak askerî diktaya aşırı Müslümanlar paravanlık yapacaktı. Suudi Arabistan'ın düşmesi, içten ve otomatik olarak yeralacaktı. Kralı ve hanedanı devirmeyi amaçlayan bir isyan dört yıldan bu yana için için hazırlanmaktaydı. Mekke'deki Cami-i Kebir'e

ikinci bir saldırıyla başlayacaktı. Amerikave, Batı dünyası neler olup bittiğini anlayıncaya kadar Basra Körfezine ve Hürmüz Boğazına kadar olan alanın

211

tümü Sovyet sempatizanlarıyla dolacak, denizler Kızıl Fîlo'ya açılıverecekti.

«Bunun sonucu, Amerika Birleşik Devletleri ile askerî çatışmaya dayanır,» diye devam etti Sassanov.

Yüzbaşı Longman, «Yani bir savaşa,» diye ekledi.

«Çatışmanın o aşamada bir savaş haline gelmesi beklenmiyor,» diye karşılık verdi Rus. «Uzmanlarımıza göre ABD ile savaş olmasından kaçınılabilecek. Fakat Amerika yine prestij kaybetmiş olacak. Bunlar fazla ileriye dönük varsayımlar. Bizim şu andaki konumuz, Basra Körfezi dolayındaki petrol krallıklarının şiddet yoluyla boyunduruk altına alınması.»

Kidson kurşun kalemiyle notlar alıyordu. Daha doğrusu, uzaktan nota. benziyordu ama, aslında resim çizmekteydi. Garip şekiller, arada sırada keskin, sivri çizgilerle birbirine bağlanıp duruyordu. Arasına başını kaldırıp ayakta duran Sassanov'a, masanın çevresinde oturan adamlara bakmaktaydı. Sassanov ağırbaşlı adamdı. Espri eğilimi birdenbire ve insanı şaşırtacak biçimde çıkıyordu ortaya. Ama burada, kendi çapında adamlar arasında, oldukça güçlü olduğu bir gerçektir. Akıcı şekilde konuşuyor, sorulara karşı cevapları yetkiyle ortaya seriyordu. Kidson resimlerinden bazılarının altını çizdikçe önündeki kâğıdın rengi daha bir koyulmaya başladı.

Bir ara oturuma çay içmek ve kuru asker bisküvilerinden yemek için ara verildi. Kidson'la VWhite salondan ayrı ayrı çıktılar. Tuvalete gitmek istiyorlarmış gibi. Ve tuvalette buluştular.

«Ne demek istediğini anlıyorum,» dedi General. «Akıcı konuştuğu ortada. Her isim, her tarih dilinin ucunda hazır. Şaşılacak bir durum.»

Kidson ağır ağır, «Üstelik de burnundan ter damlıyor,» dedi. «Dikkat ettiniz mi? Kendini parçalayacak neredeyse. Nedendir, anlayamıyorum.» Lavaboya yürüyüp ellerini çalkaladı.

«Yakında anlarız,» dedi General. «Köstebeğin avına katılmak istediğini söylüyor. Bakalım bulabilecek mi, bulamayacak mı... bunu görmek ilginç olacak. Karısını serbest bıraktırmak istiyormuş. Öyle söylüyor. İkide bir de Bayan Graham'dan söz ediyor. Belki de çelişki orada. Bunu unutma, e mi? Bulacaktır haini sanıyorum.»

212

«Ya bulamazsa,?» dedi Kidson. General kapıyı açarken, «O zaman da Rusya'ya gi'den o zavallıları kaybederiz,» diye karşılık verdi.

Zhukova kasabası Moskova nehri üzerindeydi. İrina Sassanova, o gün, öğleden sonra bir yürüyüşe çıkmak istemişti. Volkov nasılsa çalışıyor olacaktı. Kıza nereye isterse gidebileceğini söylemiş, özellikle ovanın manzarasını alan bir noktayı da tarif etmişti. Hava çok sıcaktı ama, nehirden doğru serin bir rüzgâr esiyordu. İrina'yı yürürken bu rüzgâr serinletmekteydi. Bu yol, annesi ve babasıyla köpeği gezdirdikleri yol değildi. Sassanov nehir kıyısındaki kumsalları tercih ederdi.- irina oraları tekrar görmeye cesaret edemiyordu. Bu yüzden tepeye doğru ilerledi,»kasabayı soluna alıp durdu, ağaçlıklar arasındaki sarı evlerin asudeliğini seyretti. Moskova ancak yirmi mil uzaktaydı. Ama insan burada kendini kolaylıkla dünyanın öbür ucunda hissedebiliyordu. İrina yere oturdu, bir tutam ot yolup onları dokur gibi eğip bükmeye başladı. Sonunda kopup kırıldılar. Karşısında büyük ova, hiç bitmeyecekmiş gibi uzanıyordu. Ilık "rüzgâr saçlarını uçuruyor, aşağıda nehrin kumları güneş ışığıyla pırl pırl parlıyordu. Ouspenkaya köprüsünden geçip halk plajlarına yürüyen, sıradan Rusların nehirde yüzmesi, balık tutması yasaktı. Çünkü başkentin suyu'bu nehirden geliyordu. Ama yine de imtiyaz sahibi parti üyeleri yakınlardaki dacha'larından gelip burada piknik veya güneş banyosu yapabiliyorlardı. Özel lisansı olanların yüzmesine, balık tutmasına da izin vardı. Zhukova köyünün ve yakınındaki dacha'ların ormanında Moskova'yı Almanlara karşı savunmak için kazılan siperlerin izi hâlâ duruyordu. Hiç kullanılmamıştı o siperler." İşgalciler gerisin geriye posta edilmiş, tıpkı 1812'de Fransızlara olduğu gibi,' kar ve buz yemişti bu seferkilerin de başını.

irina'nın o geceden sonra Antonyİ Volkov ile geçirdiği üçüncü hafta sonuydu. Metresi olmasının karşılığında Volkov ona annesiyle görüşmesi için izin vereceğine söz vermişti.

O ilk geceden beri ağlamamıştı irina. O zaman bile, ancak Volkov uyuduktan, derin uykulara daldıktan son-

213

ra, yüzünü yastığa gömerek ağlayabilmişti. Sonra, onun resmi arabasıyla Moskova'ya dönmüş, üniversitedeki derslerine devamı etmiş, akşam da evine gelmişti. Apartmana girdiğinde ihtiyar kapıcı kadını asansörün yanında bekler bulmuş, kadın ona «Yoldaş Sassanova bir şey istiyorlar mı?» diye sormuştu. Daireyi daha İrina gelmeden derleyip topladığını anlatıyordu. İrina ona hiç cevap vermeden geçti gitti. Volkov'un koruyuculuğu etkisini hemen göstermeye başlamıştı. Bunun peşinden Granovsky Sokağı 2 numaradaki mağazaya girme hakkı iade edildi ve Gum'un da 3. katından giyecek alışverişi yapması sağlandı. Orası ancak parti seçkinlerine aitti! Hafta içinde bir akşam Volkov'la birlikte yemek yemiş, hafta sonu dersten çıktığında arabayı okulun kapısında bekler bulmuştu. Ertesi hafta Sosyoloji dersine girinceye kadar Polia-kov'la konuşamayacaktı. O tepede otururken elleriyle dizlerini kucaklayıp gözlerini yumdu, küçük bir çocuk gibi, ya da yaşlı bir kadın gibi ağır ağır sallanmaya'başladı. Günlerden pazardı. Volkov ertesi akşam annesini görebileceğini söylemişti. Bir gözyaşı damlası yanağından aşağıya süzüldü. Onu silip ayağa kalktı. Dacha'ya dönme zamanı gelmişti. Bu gece Volkov onu gene Ayı Restoran'a götürecekti. Sonra da Zhukova'ya. sevişmeye çağıracaktı.

«Anne,» diye yalvardı İrina, «Ağlama... lütfen ağlama.»

Fedya Sassanova'yı kollarına aldığı zaman ne kadar zayıflamış olduğunu hemen farketmişti. Annesini yukarıya, görüşme odasına getirdikten sonra, ikisini de şaşırta bir şey yapmışlar, onları yalnız bırakmışlardı. Fedya kızına sarılmış hıçkırıyordu. Bir yandan onu kucaklarken kulağına fısıldadı. «Bir şey söyleme. Dinliyorlar. Babandan haber var mı? Çabucak söyle.»

İrina onu öptü. «Üzme kendini,» dedi yüksek sesle. «Hakim olmaya çalış.» Sonra fısıldadı. «Bekliyorum. Yakında haber gelecek.»

Fedya'nın sırtında sade, temiz bir tulum vardı. Ona bir fırça, bir ayna, bir de tarak vermişlerdi özel olarak. Yemekleri de birden artıvermişti. O seferden sonra bir daha sorguya çeken olmamıştı ama, kendisine korkutu-

214

/

cu bir yazıyı kopya etmesini söylemişlerdi. Defalarca, küçük değişikliklerle temize çekmişti aynı şeyi. Bir gece yarısı olmuştu bu. Hiçbir açıklama da yapılmamıştı. Kızına yaş dolu gözlerle baktı, gülümsemeye çalıştı.

«İyi görünüyorsun,» dedi. «Derslerine çok çalışıyor musun? Beni merak etme, iyi bakıyorlar. Oturabiliriz şuraya.»

Odada iki tane dik arkalı sandalye vardı, irina ikisini karşılıklı çekti, annesinin karşısına oturdu, uzanıp onun elini avuçlarına aldı-

«Çok çalışıyorum,» dedi. «Ah, anne, sana sitem etmek istemiyorum ama, neden babam hakkında öyle yalanlar söyledin? Neye sebep olduğunun farkında mısın? Biliyordun babamın sağlıklı olmadığını, değil mi? Neden üstlerine haber vermedin?»

Fedya'nın elini tutmuş sıkıyor, annesini uyarmaya çalışıyordu. Çektiği ıstırap Fedya'nın zekâsını açmıştı. Başını önüne eğdi. «Biliyorum. Hata ettiğimi biliyorum. Beni affetmeye çalış İrina. Cezamı hakettim. Umarım yetkililer hoşgörülü davranır. Ama sen beni affetmelisin... şart bu. Şimdi baban da öldüğüne göre...» Gözyaşlarına gömülüp sustu.

irina, ağlamamalıyım, diye uyardı kendini. Yoksa herşeyi ele veririm. Annem ne yaptığımı anlıyor. Söylediklerimin tek kelimesinin ciddi olmadığını biliyor.

Sonra yüksek sesle konuştu. «Sen böyle yapmasaydın şimdi hayatta olacaktı. Ama olan oldu artık. Dinle, anne, Yoldaş Volkov seni görmeme izin verdi. Tekrar düzelmek için sana bir şans tanıyacaklarını söylüyor. Çok çalışman ve kurallara uyman gerek. Uzun sürmeyecek ayrılığımız. Bunları yapacağına söz veriyor musun?»

Fedya kızına ayağa kalkmasını işaret etti. On dakika için izin verilmişti onlara. Süre dolmak üzereydi. Tek rar ona sarılırken kulağına fısıldadı. «Benden haber alırsan...»

içinde 'anneciğin' kelimesi geçiyorsa, sakın yazdıklarına inanma, yalan olacaktır. Ben artık eve dönemeyeceğim yavrucuğum. Önemi de yok. Sen Batı'ya git. Babana git... Onu çok sevdiğimi söyle.»

Kapı açıldı, nöbetçi odaya girdi ve elini Fedya'nın omzuna koydu. «Süre doldu,» dedi. Fedya uzaklaştırılırken omzunun üzerinde İrina'ya baktı, hafifçe gülümsedi.

215

«Güle güle, yavrucuğum,» dedi-

irina'ya binadan çıkması için yol gösterildi. Volkov'un Volga marka arabası o anda kapıya yanaştı. Şoför inip arka kapıyı açtı. İrina kendisini evine götürmelerini söyledi. Yolda giderken şoför aldığı talimata uyararak dikiz aynasından arkaya baktı ama kız ağlamıyordu. Raporunda onun çok sakin görüldüğünü bildirdi. İrina evine girdikten sonra kapıcı kulağını dayayıp içeriyi dinledi ama, kız pop müziği dinlemek üzere radyoyu açınca kadar hiçbir ses gelmedi.

O akşam apansız Antonyii Volkov ziyarete geliverdi. Salonda bir koltuğa oturdu ve bir kadeh votkayı kabui etti. İrina'nın yüzü de, gözleri de şişti. Volkov'un tahmin ettiği gibi gözyaşlarını yalnız kalıncaya kadar saklamıştı. Kızın cesareti konusunda yanılmamıştı doğrusu. Gerçi biraz saftı ama, cesur ve kararlı bir yaratıktı. Annesiyle buluşmasını anlatırken Volkov dinledi. Kendisine teşekkür ettiği zaman başını salladı, ikinci bir votkayı da kabul etti. Sonra İrina'ya, kötü haber getirdiği için üzgün olduğunu söyleyerek konuşmaya başladı. Devlet Güvenlik Komitesi Eaşkanı, Fedya Sassanova'nın davasını gözden geçirmiş, Volkov'un bütün ricalarına rağmen hoşgörülü olmayı reddetmişti. Kolya işçi kampına göndereceklerdi onu. -Hemen ertesi gün. Kolya, ceza kamplarının en kötüsüydü. Kuzey Buz Denizi kıyısında ve Sibirya'nın doğu ucundaydı. Oraya gidenin döndüğü duyulmamıştı. Volkov boş bardağını masanın üstüne koydu, ellerini kucağında kavuşturdu, İrina'ya bakıp beklemeye, koyuldu.

«**Suç**ve Ceza'nın İngilizce tercümesi yok mu?» Yabancı kitaplar bölümünde görevli kız başını iki yana salladı.

«Yok,» dedi ters bir sesle. «İngilizcesi yok onun.» «Bir tane ısmarlamak mümkün olabilir miydi?» diye sordu Jeremy Spencer-Barr.

Kız başını yine salladı. Onu umutsuzluğa düşürmekten hoşlanır hali vardı. «Bilemem,» deyip arkasını döndü. O sıra Spencer-Barr koluna dokunulduğunu hissetti. Yanına genç bir adam gelmişti.

«Özür dilerim ama,**Suç** ve**Ceza'nın** İngilizcesini istediğinizi duydum,» dedi.

«Evet, öyle,» diye karşılık verdi Jeremy. «Ama yokmuş. Kimse de yardım edemiyor. Rusçamı geliştirmek için onu gerisin geriye tercüme etmek istiyordum.»

Adam, «Bir de Üniversite kitaplığını deneyebilirsiniz,» diye öneride bulundu. «Amacınız etüd olduğuna göre, size bir kopya ödünç verirler.»

«Çok teşekkür ederim. Çok naziksiniz. Bunu bir deneyeyim.»

Jeremy oradan ayrıldı, Rus biraz daha oyalandı. Önceden yazdırdığı kitap siparişlerini sordu.

«Gelmedi daha,» diye kestirip attı kız. Yabancıya yardım ettiğini gördüğü için asımtı suratını.

«Bir ay önce sipariş etmişim,» diye itiraz etti Poliakov. «Öğrencilerim için gerekli. Neden hiçbir şeyi vaktinde, getiremiyorsunuz?»

«Çünkü kendimiz basmıyoruz da ondan, Yoldaş.» diye alay etti kız. «Biz yalnızca satıcıyız. Şikâyetiniz varsa, matbaaya yazın.»

Eline faturaları alıp masadan ayrıldı. Poliakov raflara baka baka dükkânın arka tarafına doğru uzaklaştı. Spencer-Barr'in yanına gelince durdu. Spencer-Barr eline bir Rusça şiir kitabı almış, okuyordu. «Adım Danie!,» dedi Poliakov.

Spencer-Barr başını kitaptan kaldırmadı.«**Kerime*** den ne haber?» diye sordu.

Poliakov da aynı raftan bir kitap aldı, hemen açtı. «Hoş olmayan haberler,» diye karşılık verdi. «Onu Perşembe'den önce göremeyeceğim. Üniversitede baz. dedikodular dolaşüyor.»

Jeremy bir sayfa çevirerek, «Nasıl dedikodular?» dedi.

«Bir parti kodamanı onu koruyor diyorlar,» diye mırıldandı Poliakov. «Her hafta sonu resmi bir araba gelip onu. okul kapısından alıyormuş. Kendim baktım... Anton-yii Volkov'un arabası. KGB'den.»

- Spencer-Barr şiir kitabını kapatıp rafa koydu. «Yani onlarla mı çalışıyor? Bu doğrusya bile halka hiç açıklamazlar.»

«Ben de öyle düşündüm. Volkov babasının patronuy-

217

du. Belki annesine yardım edebilmek için bir anlaşma yapmıştır.»

Jeremy, «Bakalım Perşembe'ye Volkov'dan söz edecek mi?» dedi. «Eğer etmezse, bu kız hakkında bir şeyler yapmak gerekecek. Yoksa hepiniz tutuklanırsınız. Buna izin verilemez.» Elini raftaki kitapların üzerinde kaydırıp bir tanesini seçti.

«Şu kitabın içine bir otobüs bileti bırakırsan, onunla konuştuğunu anlarım,» dedi. «Cuma'ya da saat üçte burada buluşuruz.»

Poliakov başını salladı. «Artık gitsek iyi olur,» dedi.«önce siz gidin.»

«İyi şanslar.» Jeremy kitabı tekrar rafa koyup uzaklaştı.

ON

«Ah canım, hayatım, ne kadar sevindim, bilsen!»

Kır saçlı kadın, Davina'yı kucakladı, sonra Peter Harrington'u öptü, yüksek sesle onlara iltifatlar yağdırmayı sürdürdü. Durmadan gözlerini siliyor, «Affedin beni,» diyordu. «Helga'yı görmeyeli o kadar uzun zaman oldu ki! Kardeşime de öyle çok benziyor ki!»

Yaşlı kadını aralarına alıp yürümeye başladılar. Koluna da girmişlerdi. Sınır polisi onlara bakıp duruyordu. Oktoberstrasse'ye giden bir otobüse bindiler. Burası savaştan sonra kurulmuş bir mahalleydi. Gri suratlı apartmanlarla doluydu. Hepsi de birbirinin eşiydi. Kapıcılar da hep Devlet Güvenlik Polisi'nin bordrosundan maaş alırlardı. Bu insafsız örgüt kent halkını sindirmişti iyice.

Kadın onları aparmanın girişinde görevli olan adama tanıştırdı.

«Yeğenimle kocası,» dedi. «Bay ve Bayan Jaeger. Hamburg'dan beni görmeye geliyorlar! Harika bir şey, değil mi?»

Onları çarçabuk asansöre bindirdi, beşinci kata çıktılar. Yaşlı kadın yeşile boyalı bir kapıyı açtı, içeriye gir-

218

diler. Tek odalı, mutfak ve duşlu bir daire. Bu ufacık yerde üç kişi bile kalabalık görünüyordu.

«Elimden geleni yaptım,» dedi onlara. «Evi fazla süslemeyi hoş görmüyorlar.» Mantosunu çıkardığında daha uzun boylu, daha genç göründü. Davranışındaki o ihtiyarlara özgü meraklılık da silinmişti. Her ikisiyle de el sıkıştı.

«Oturun,» dedi. «Size kahve getireyim. Merak etme? yin, burası temizdir. Bir arkadaş getirip sık sık mikrofon kontrolü yaptırıyorum. Elektronik şirketinde çalışan biri.»

Cesur bir tebessümü vardı. Yüzüne pek yakışıyordu. Ömrü boyunca işçilerin özgürlüğü için ve sosyalizm için mücadele verdikten sonra Auschwitz'te Naziler tarafından öldürülen bir sendikacının dul eşiydi. Şifre adı Frieda idi. Savaş boyunca Almanya'da yeraltı örgütü olarak çalışan komünistlere hizmet etmiş, hiç yakalanmamıştı. Kişiliğini saklamasını öyle iyi biliyordu ki, Gestapo kocasını tutukladığı zaman onu kısaca sorguya çekmiş, önemli olmadığına karar vermişlerdi. Sorgudan burnu ve bir kaburgası kırık olarak çıkmışsa da, artık serbestti ve işine devam edebilecek durumdaydı. Ülkelerinin Ruslar tarafından bağımsızlığa kavuşturulması, Frieda ve onun gibi binlerce kişiye çektikleri acıların ödülü gibi görünmüştü başlangıçta. Berlin'in harabeleri arasında durmuş, kızıl ordunun gelip kendilerini

kurtarmasını bekliyorlardı. Öyle bir kurtarıldılar ki, Frieda neredeyse aklını tümünden kaybediyordu. Kenti bir yağma, saldırı, ırza geçme ve öldürme dalgası sarıvermişti. Ne yaşa bakılıyordu, ne cinsiyete, ne de siyasal eğilime. Frieda sonunda kendi bölgesindeki Sovyet Komuta Merkezine gidebilmeyi başardı. Bunu yapabilmek için yıkıntıların arasına saklanıp sarhoş askerlerin gözünden kaçmak zorunda kalmıştı. Askerler o sıra kapıları kırıp insanları zorla evlerinden dışarıya sürüklemekteydiler.

Rus komutanı ise iyice ayıktı. Frieda'yı içeri getirip iterek onun önünde diz çöktürdüler. Bağırarak olup biteni protesto etmeye başladı. Kendisinin ve kocasının kim olduğunu, parti üyeliği yüzünden kocasının nasıl hayatından olduğunu bir bir sayıp döktü.

Bundan sonra olanları pek sırasıyla hatırlayamıyordu. Komutan onu tutup kapıya götürmüş, Rusça olarak dışa-

219

riya bir şeyler haykırması. Sonra onu nöbetçiler odasına götürdüler, bir düzine kadar sırtkan asker onu soyup ırzına geçtiler. Bir yandan alkışlıyor, ona «Yoldaş» diye bağırıyorlardı. O gece merkezin dışındaki kaldırımda çırlıçıplak yatarken bulunmuştu. Kendinde değildi. İç kanamaları da vardı. İki ihtiyar adam onu tutup bir bodruma taşıyarak sakladılar. Korku içindeki bir grup insan ona baktı, tedavi etti. Bir süre bir hastanede kaldı, taburcu oldu. Eskiden kent bir kaos içindeyken, çıktığında bir düzen kurulmuş olduğunu gördü. Sokaklar temizleniyor, besin maddeleri düzene sokuluyor, insanlar Nazi terörü kadar korkunç bir demir pençenin altında yere kapanıyorlardı. Kurtarıcılar elinde Doğu Almanya! Derken Ulbright'da yeni kurulan hükümet burayı Demokratik Alman Cumhuriyeti olarak adlandırdı. Frieda yeni kurulan fabrikalardan birinde işe girdi. Mutfakta çalışıyordu. BİR daha parti üyeliğinden kimseye söz etmedi. Rus işgalinin ilk günlerinde ölen birinin kimliğini kullanıyordu. Yeni bir adı vardı. Zihinsel ve bedensel sağlığı yavaş yavaş yerine geldi ve onlarla birlikte, Nazi'ler zamanında var olan yaşama isteği ve gücü de su yüzüne çıktı. Tekrar savaşabilecek gibi hissediyordu kendini. 1973 sonlarında İngiliz ajanı olarak göreve başladı. Ülkeye giren ajanlar ve kaçan vatandaşlar konusunda çalışıyordu.

Sahte Dieter ve Helga Jaeger onun için iki isimden başka bir şey değildi. Onlar onun gerçek kimliğini ne kadar biliyorlarsa, o da onların Berlin'e geliş nedenini ancak o kadar biliyordu. Acı çekmek o keskin zekâsını da, mizah anlayışını da köreltmemişti. O sarsak, geveze ihtiyar kimliğini ne kadar kolaylıkla bıraktıysa, yine o kadar kolaylıkla edinebiliyordu.

«Ona benim **Dappelganger'in** diyorum.» diye açıkladı. «Vızırtı Frieda. Aşağıdaki o pis casusun beni izlemesine hiç gerek kalmıyor. Ona fabrikada nasıl bir gün geçirdiğimi, yemek için neler aldığımı, yeğenimin nasıl beni görmeye geleceğini' öyle bir anlatıyorum ki, sıkıntıdan patlayacak gibi oluyor. Ne zaman beni görse, saklanacak yer arıyor. Asıl şu holün ilerisindeki dairede oturan karı koca korkutuyor beni. Adam Tarım Bakanlığında şoför, karısı da Charite Hastanesinde çalışıyor. Ama sık giyiniyorlar, renkli televizyonları var. Dürüst bir işçinin böy-

le lükslere parası yetmez. Bence adam Devlet Güvenlik Örgütünde çalışıyor. Bu yüzden de, onlar gelmeden ikinizi buradan çıkarmak istiyorum. Her şey tamam mı?»

Peter Harrington'a döndü. Doğu Almanya'ya ayak basar basmaz Peter'in nasıl değiştiğini Davina da farket-mişti. O ortayaşlı, yaramaz öğrenci davranış İngiliz, yer yarılmış içine girmişti. Peter Harrington artık Dieter Jae-ger'di. Yalnız bir Doğu Alman gibi giyinmekle kalmıyor, öyle de yürüyordu. Yüzünde onlar gibi ciddi bir ifade, çabuk konuşma, yolda Davina'nın önüne geçme eğilimleri. Hayran olmuştu Davina bu değişime. Frieda ile ikisi yeni kimlikleri incelerken o Peter'i seyredip duruyordu. Gerçek bir profesyoneldi doğrusu. Dikkatli, zeki ve tecrübeli. Kimliklerden birini Dav'ma'ya uzattı.

«Batı Alman pasaportunla vizeni Friedâ'ya ver,» dedi. «Buradan çıktığımız anda sen Gurtrude Fleischer'sin, ben de kocan Heinz'im.»

Davina Doğu Alman kimliğini ve pasaportunu alıp açtı. Resimde kendi yüzü ona baktı. Önce bir şoka kapıldı, sonra Langham'da birkaç çeşit resim çektirmiş olduklarını hatırladı. Gertrude Fleischer. Yaş: Otuz üç. Boy: Bir altmış altı. Saç rengi: Kumral. Göz rengi: Elâ. Belirgin işaret veya izler: Yok. Ev adresi: 331 Hoffburg, Kari Marx Meydanı, Doğu Berlin 6. Mesleği: Sekreter. İnce mavi ki' tapcığı kapattı. Bir de kendi adı yazılı zarf vardı. Üzerinde resmî damgasıyla. Yırtıp içindekini açtı. Sovyet Büyükelçiliğinden alınmış vize. Karadeniz kıyısındaki tatil kenti Livadia'ya girme izni. Davina bu belgeyle pasaportu çantasına koydu.

Frieda ayağa kalktı. «Sizi otobüse kadar götüreceğim,» dedi. «Hep birlikte bineceğiz, ben üç durak sonra ineceğim. Siz Havayolu Terminaline kadar devam edeceksiniz. Oradan otobüsle alana gideceksiniz. Uçağınız saat dokuzda kalkmıyor.»

«Batı Alman pasaportlarımızı alanlar ne olacak?» diye sordu Davina.

«Onları merak etmeyin. Yakalansalar bile, sizi nasılsa tanımıyorlar. Tek tanıyan benim. Bu akşama kadar, batıya vardıklarının haberini almamışsam, birkaç hafta için ortadan kaybolacağım. Ortalık tekrar güven kazanın-caya, ya da biz neler olduğunu anlayıncaya kadar. Ama

üzülmeyin. Bunu daha önce düzinelerce defa tekrarladık, her seferinde de başarılı oldu. Haydi, gidelim.»

Peşlerinden dar koridora çıktığı anda tekrar vızırtı Frieda oluverdi. Durmadan konuşuyordu. Asansöre bindiler, inip holden, kapıcının önünden geçerlerken durup Davina'nın koluna asıldı, kapıcıya döndü. «Öyle güzel bir ziyaretti ki...» dedi. «Şimdi de beni Brümmerhaus'a götürüp kahve ve kek ikram edecekler. Orada enfes çikolatalı kekler var...»

Sokakta yürürlerken sesi yavaş yavaş azalıp söndü. Otobüs durağında kısa bir kuyruk vardı. Oraya varmadan önce Frieda onlara, «İyi şanslar,» diye fısıldadı ve tek başına kuyruğa girdi.

Hava çok sıcaktı. Erkeklerin gömlek yakaları açık, kadınlar pamuklu elbiseler içindeydi. Hiç kimse konuşmuyordu. Mavili beyazlı otobüs gelip önlerinde durduğunda hepsi binip yerlerini aldılar. Frieda ön tarafta bir yer buldu. Davina ile Har'rington'a hiç bakmadı. Üç durak sonra indi. Onu son gördüklerinde, kaldırımın üzerinde öne eğik, sanki rüzgâra karşı gidiyormuş gibi yürüyen ihtiyar bir kadından başka bir şey değildi. Schöneheid havaalanı güzel planlanmış, küçük bir terminale sahipti. Doğu Almanlar bir prestij sorunu yapmışlardı burayı. Hayal gücü ve zerafet vardı yapıda- Yenibaştan kurulan kentin yavan işlerliğine meydan okurcasına. Harrington saatine baktı. Davina'nın giyimi ve aksesuarları gibi, onun da herşeyi Alman malıydı.

«Gelecek randevumuz, Dış Uçuşlar iki Numaralı Terminalinde, birinci kattaki kafeteryada,» dedi. «Daha önce biraz vaktimiz var. Ben biraz açtım. Sen?»

Davina başını iki yana salladı. «Ben aç değilim. Buranın genel havası öyle kötü ki. Neden kafeteryaya gitmek zorunda kalıyoruz? Biriyle daha mı buluşacağız?»

«Pek sayılmaz.» Eski gülümsemesi bir an yine yüzünde belirdi. «Berlin'e bir gün kalıp tatil için Kırım'a geçmek üzere geldik. Bize- bavul lâzım, sevgili Gerimde. Tanrım, ama da isim seçmişler sana. Hiç aklımda kalmıyor. Heiga bayağı iyiydi.»

«Benim aklıma da hep masaldaki Helga geliyordu ama.» Davina sinirli sinirli güldü. «Burada gülmeye cesa-

222

ret bile edemiyorum. Herhalde suç sayılıyordur. Herkes ekşi suratlı ve sefil görünüyor.»

«İşçiler cennetinde hayat bir espri değildir. O entelektüel dostlarımızı çıkış vizesi olmaksızın bir yıllığına buraya gönderseler ama iyi olurdu. Beğenmedikleri kokmuş demokrasiyi bambaşka görmeye başarlardı o zaman. İşte geldik:»

Kafeterya yürüyen merdivenlerin tepesindeydi. Servis tezgâhları önünde kuyruğa girmiş insanlar vardı. Har-rington bir tepsi aldı, sosisli bir sandviç seçti, yanına elmalı turta ve iki fincan da kahve koydu. Kasada parayı ödedikten sonra biraz durdu. Küçük bir kararsızlık. Sonra Davina peşinde, orta kısımdaki üç kişilik masaya yöneldi. Orada bir adam tek başına oturmuş **Ostdeutsches** Gazetesini okuyordu. Peter tepsiyi koyup adatın yanına kaydı. Adam gazetesini hafifçe aşağıya kaydırıp, rahatsız edildiğine kızmış gibi baktı. Davina kahvesini aldı, Peter yerken o sessizce yudumladı.

Hoparlörlerden anonslar geliyordu. Varşova, Krakov, Bükreş uçakları kalkmaktaydı. Harrington elmalı turtayı bitirdi, tabağını öteye itti.

«Güzeldi turta,» dedi. «Bu tatili çok hevesle bekliyorum, Gertrude. Ama çok yememe engel olmalısın.»

Davina kendine gelip, «Tabii öyle. Yeni baştan kilo almak istemezsin,» dedi. «Ben kendim de dikkatli davranmak zorundayım.»

«Rus yemekleri çok ağırmış diyorlar.» Ona doğru eğildi. «Benim asıl sevdiğim, plajlara gitmek... yüzmek. Bir süre bundan başka hiçbir şey yapmamak.»

Davina, «Çok şanslıyız,» diye karşılık verdi. «Böyle bir tatil insanı kışın güçlü kılıyor. Uçağımız saat kaçta?»

«Yakında. Neredeyse anons edilecek.»

«Özür dilerim.» Yanda oturan adam gazetesini katlayıp ayağa kalkmıştı. Harrington da kalktı, ona yol verdi. Adam onu iterek çıktı, Harrington tekrar oturdu.

«Ne domuz şey,» dedi Davina. «Biz tatilden söz ederken sana nasıl öfkeyle bakıyordu, gördün mü? Bavulu ne zaman alıyoruz?»

Peter yumuşak bir sesle, «Masanın altında duruyor,» dedi. «Bize bıraktı, gitti. İşte uçağımız da anons ediliyor.»

Davina madeni sesi dinledi. «4270 uçuş numaralı

223

Moskova uçağı için beş numaralı biniş kapısına. Yolcular lütfen beş numaralı biniş kapısına ilerlesin. Bavullar teslim edildikten sonra yolcular beş numaralı biniş kapısında toplansın.» Moskova'dan, Kırım'ın Simferopol kentine ayrıca gitmeleri gerekiyordu.

Harrington masanın altına uzandı, biri büyük, diğeri daha küçük iki valizi eline aldı. Her ikisinin de saplarına isim etiketleri asılmış, hazırды. Bay Heinz Fleischer, Bayan Gertrude Fleischer.

«Sen küçüğünü a!,» dedi Peter. «Burası eşitlikçi bir toplum., kadınlar da kendi çantalarını taşıyorlar.»

Yüyüyen merdivenlerden inip geniş holü geçtiler. Bu holün yanlarında biyet gişeleriyle çek-in masaları vardı. Aeroflot çek-in'ine yaklaşırken Harrington yavaşladı.

Davina ona, «Ben korkuyorum,» diye fısıldadı.

«Boşver. En kötü kısmı uçağı bininceye kadar. Bir şey olmaz. Yanımdan ayrılma ve ağzını açma.»

Beş numaralı kapı epey uzaktaydı. Davina ona ayak uydurabilmek için hızlanmak

zorunda kalmıştı. Oraya varıp da binif salonuna geömek için kuyruğa girenlerin arasına katıldıklarında soluk soluğaydı. Üniformalı iki görevli pasaportlarla vizeleri kontrol ediyor, herşeyi okumak için uzun zaman alıyorlardı. Vize mektupları bitince tekrar pasaportlara bakıp son bir kontrol daha yapmaktaydılar. İkinci görevli her yolcuya gözlerini dikip soğuk, saldırgan bakiflarla uzun uzun bakıyordu. Davina bacaklarının titrediğini hissetti. Tanrım, dedi kendi kendine, bana bakar bakmaz bir terslik olduğunu anlayacaklar... hele ellerimin titreyişini görürlerse.

«Gertrude,» diye seslendi Harrington omzunun üze rinden.' «Pasaportunla vizeni hazırla. Hadi, sıramız geliyor. Bana ver bakayım.»

Davina onun biraz gerisinde durup, acaba içimdeki panik yüzümden görünüyor mu diye merak etmeye koyuldu. Harrington kaya gibiydi. Kendisine karşı haşın, görevlilere karşı nazik. Kurnazlığından ötürü hayranlık uyandıracak bir davranış. Tam küçük memur tipiydi. Kentin banliyösünde, araba plâka servisinde müdür yardımcısı. «Karısını horlayıp yetkililer önünde sinen tip. Pasaportu ve vizesi incelendi. Davina'ya sanki kendi kâğıtlarının in-

224

celenmesi önlerindekiilerinkinden daha uzun sürmüş gibi geldi.

Ona yaklaşması için işaret ettiler. Artık arkasına saklanabileceği bir Peter Harrington da yoktu. Memur onun pasaportuna baktı, yüzüne baktı, vizesine baktı, tekrar pasaportuna döndü.

«Bayan Fleischer?»

«Evet,» dedi Davina. Boğazı öyle kuruydu ki sesi boğuk çıkıyordu. Adam konuşmadan yüzüne bakıyordu. Davina buraların usulünü bilmediği için, insanları sindirmek amacıyla her zaman böyle yapıldığı, yasaya uygun davranan vatandaşların da bu davranışlarla sık sık karşılaştığını anlayamıyordu. Sonunda pasaportla vizeye damga basıldı, kendisine uzatıldı. Harrington hemen uzanıp onun elinden kaptı, kendi cebine tıktı.

«Hadi yürü,» dedi sabırsız bir sesle. Artık geriye bir tek üstlerinin aranması kalmıştı. El bagajları X işını makinesinden geçirildi. Davina'nın pahalı kahverengi deri çantası da önce makinede görünmez oldu, sonra öbür taraftan çıktı. Başka kimsenin bu kadar şık bir bagajı yoktu. Plastik çantaların, eski püskü torbaların arasında iyice dikkati çekiyordu. İş adamlarının taşıdığı evrak çantaları bile kalitesizdi. Bunu hiç getirmemeliydim buraya, diye düşündü aniden. Bir kilometre uzaktan haykırıyor.

Birisi «Bu taraftan,» diye yol gösterdi. Davina maden dedektöründen geçti. Bir kadın tğüveniik görevlisi üstünü aradı. Harrington karşı tarafta onu bekliyordu. Davina ona yaklaştığında Peter kendini bir koltuğa bıraktı.

«Aferin,» diye mırıldandı. «Harikaydın. Al, işte çantan.»

Davina el çantasını ondan alıp oturduğu koltuğun altına koydu.

«Ömrümde bu kadar korkmamıştım,» dedi. «Kâğıtlara bakmaya başladıklarında yaprak gibi titriyordum.»

«O onların tekniği. Seni uyarmalıydım. İnsanların korku içinde kalmasını isterler hep. Bizim Langham'da da iyi taklit yapıyorlarmış bakıyorum.»

«İnsanların çantama baktığını gördüm,» dedi Davina. «Onu getirmemeliydim. Başka hiç kimsenin Batı'dan alınmış malı yok.»

mülteci

225/15

Peter, «Kaygılanmayı bırak,» diye fısıldadı. «Sana öyle geliyordur. Öbür tarafa geçen herkes lüks mallar alır.»

«Bir yere bıraksak olmaz mı? İçinde makyaj malzemesiyle kâğıt mendilden başka bir şey yok zaten...»

«Bak, o zaman gerçekten dikkati çekeriz işte. Olmaz. Akı başında bir kadının yüz yirmi sterlinlik bir çantayı unutabileceğine kimse inanmaz. Vızıldamayı kes, tamam mı?» Bu sefer gerçekten sabırsızdı sesi.

«Özür dilerim,» dedi Davina. «Korkuyorum, o kadar.»

On beş dakika sonra ilyuşin jetine binmişlerdi. Kemerlerini tokaladılar ve on iki saat sürecek uçuşlarına başladılar. Uçak gecenin üçünde bir tek kere ara inişi yapacaktı.

Koca uçak pistin bir başından ilerlemeye başladığında Peter Harrington, Davina'nın elini tuttu.

«Rahat bırak kendini,» dedi. «Yola çıktık artık.»

Jet hızlandı, ışıkların arasında ilerledi, tekerleklerini yerden kesip sarsıntısız yükselmeye başladı. Davina pencereden giderek uzaklaşan ve küçülen kent ışıklarına bakıyordu. Sonunda onlar da görünmez oldular.

Rusya... Sassanov'un bir şair gibi sevgiyle söz ettiği yer. İnsanların ana vatanlarıyla kimlik kazandıklarını söylemişti. Kırım'a gidiyorlardı. Sassanov bir keresinde oranın inanılmaz çiçek halılarını anlatmıştı. Ta sonsuzluğa kadar süren halı gibi çiçek örtüsü. Karadeniz'in pırıl-pırıl sularını, kilometrelerce uzayan plajlarını, ılıman iklimini, harika bitki örtüsünü. Balayını geçirdiği yerler... Fedya ile! «Sana Rusya'yı gösterebilseydim,» demişti ona, «O zaman anlardın. Belki bir gün oraya gidersin. O zaman beni hatırla.»

Elini Harrington'unkinden kurtarıp pencereden dışarıya baktı. Yalnızca karanlık vardı

orada. İçkiler ısmarlanırken Peter ona iki kere sesleninceye kadar duymadı.

Poliakov kenetlenmiş ellerinin üzerinden Irina'ya doğru baktı. Çay içiyorlardı. Ona doğru eğilip dirseklerini masaya dayadı.

Öğrencilerin aralarında neler konuştuklarını duymuştu. Zaten bazı sözler o duysun diye söyleniyordu. Iri-na'yı dersten sonra sınıfta alakoyması yol açıyordu bu

226

söylentilere. Ya bu hoca kızı çok tutuyordu, ya da aralarında yasak bir ilişki doğmaktaydı. Üniversitede öğretmenlerle öğrenciler arasında böyle şeyler yasaktı. Poliakov sonunda Irina'nın kitabının arasına bir not koymuş, kendisiyle Kızıl Meydandaki büyük kitapçıya yakın kahvede buluşmasını söylemişti. Kızın zayıf ve solgun olduğunu farkediyordu. Gözlerinin altında da derin gölgeler vardı. Çiçekli koton, zarif bir elbiseyle şık topuklu sandaletler giymişti. Böyle giysiler, Gum mağazasının üçüncü katına girebilen seçkinlere özgüydü. Babası ortadan kaybolduğundan bu yana hiç böyle yeni şeyler giymemişti oysa. Poliakov kendini kaptırmamaya çalışıyor, kızın onu ele vermesi ihtimalini aklına getirmek istemiyordu. KGB arabası birkaç kere gelmişti Irina'yı alma' ya. Bir keresinde kapı açılıp Irina binerken Volkov'un da arka kanapede oturduğunu gören olmuştu.

«Volkov'dan söz etmezse bu kız için bir şey düşünmemiz gerekecek.» Poliakov Irina'ya bakarken soğuk gözlü İngiliz'in sözlerini hatırladı.

Irina fincanını masanın üzerine koyarken, «Bana neden öyle bakıyorsunuz?» diye sordu. «Bir şey mi oldu?»

Poliakov ilk aklına gelen şeyi söyledi. Zaten doğrusu da buydu. «Ne kadar güzel olduğunu düşünüyordum. Ama iyi durumda değilsin.»

irina'nın yüzü kızardı. Bir an solgunken, bir an sonra pespembe oldu.

«Sevindim,» dedi alçak sesle. Boş fincanını alıp tekrar bıraktı. «Beni güzel bulduğunuza sevindim. Ama haklısınız. Pek iyi değilim.»

Poliakov onun fincanını tekrar doldurdu. Söyleyecek bana, diye geçirdi içinden. Eğer bir yalancı, bir muhbir olsa, böyle kızarır mıydı... yüzüme böyle bakar mıydı?

«Neyin var öyleyse?»

Gözlerinde yaş yoktu. Korkunç bir boşluk vardı. San ki artık uğruna acı çekecek hiçbir şey kalmamış gibi.

«Annemi Kolyma kamplarına yolladılar,» dedi.

Poliakov uzanıp onun elini tuttu. «Ah, zavallı Irinam benim. Bu korkunç bir haber;»

«Bir daha da dönmeyecek. Orası dünyanın en kötü yeri. Kimse geri dönmüyor.»

«Bunu nereden biliyorsun?»

227

irina onun elini sımsıkı kavramıştı. «Antonyii Volkov söyledi bana,» dedi. «Onunla yatıyorum. Belki, anneme yararı olur diye düşünmüştüm.»

Poliakov duygusal bir insandı. İrina onun yüzündeki ifadeyi gördüğünde kalbi göğsünün içinde tıpkı bir kuş gibi çırpındı. Nice seferler Volkov'la yataktayken yanındakinin Poliakov olduğunu hayal etmeye çalışmıştı. Ama uzun sürmüyordu böyle hayaller. Genç öğretmenin asla canını yakmayacağını biliyordu. Volkov ise hoşlanıyordu can acıtmaktan.

«Benden nefret ediyor musunuz, Yoldaş?» «Hayır,» dedi Poliakov hemen. «Hayır. Bunu annen için yapıyorsun. Ayıp bir yanı yok. Ayıp olan onun yaptığı. Adı herif!»

Annemle görüşmeme izin verdi,» diye devam etti İrina. «Annemin durumu çok kötü değildi. Biraz zayıftı ama, canını yakmamışlardı. Kısa bir tutukluluktan sonra eve döneceğine gerçekten inanmıştım. Ama kendisi biliyordu... Bana, 'Bir daha eve dönemeyeceğim,' diye fısıldadı. Volkov onu birkaç ay düzelme merkezinde tuttuktan sonra çıkaracağını ima etmişti. Sonra o gece evime gelip annemin ertesi gün Kolyma'ya gideceğini söyledi. Size bir şey söyleyeyim mi? Zevkleniyordu bu işten. Ağladım. Aklım başımdan gitti. Diz çöküp annem için yalvardım. Benim acı çekmemden zevk aldı. O halimdeyken benimle yatmak istedi. Daha sonra, uyuyup uyandıktan sonra kahve ve yiyecek istedi benden. Ona yiyecek verdim ve acaba neden bıçağı sırtına saplamıyorum diye düşündüm.»

«Allahtan yapmamışsın,» dedi Poliakov. «Allahtan.» «Sonra babamdan söz etmeye başladı,» diye devam etti İrina. «İngiltere'ye gitmeden önce ne kadar hasta olduğundan. Bunları söylerken hep beni izliyordu. Sonunda, 'Biliyor musun, ben aslında öldüğüne hâlâ inanmıyorum,' dedi- Hiçbir şey söylemedim. Söyleyemeyecek kadar aptallaşmıştım. O tekrar konuştu. 'Bence baban Batı'da,' dedi. 'Eğer onu eve gelmeye ikna edebilir-sen, annenin derhal serbest bırakılacağına söz verebilirim.' Benim babamla ilişki halinde olduğumu biliyor. Bana bir pazarlık önerdi. Babanı getir, annen serbest kalsın. Onu Kolyma'ya gönderen Volkov'du.»

228

Öğretmen başını eğdi, dudaklarından umutsuz bir inilti kurtuldu.

«Hepimiz mahvolduk öyleyse,» dedi. «Beni tutuklamak için fırsat bekliyor olmalı. Ötekileri de. Nereden biliyor? Sen mi söyledin ona? Sen mi?» Sesinin tonu sertti...

«Hayır.» irina ona sakın sakın bakıyordu. «Ben ona hiçbir şey söylemedim. Babamın sağ olduğunu, Batı'da saklandığını biliyor. Ondan haber aldığımızı da biliyor. Ama bildikleri o kadar. Annemse ona hiçbir şey söylemedi. Beni düşünerek söylemedi. Ama

o yine de, 'yurduna dönmesi için ikna edersen,' dedi bana. Birisi söylemiş demek ki.»

«Sen ne dedin?» Poliakov hâlâ tam inanmamıştı Yüzü bembeyazdı. Elleri de titriyordu. İçinden, Tanrım, şu anda dışarda beni bekliyor olabilirler, diye geçirdi.

Kız ondan daha sakindi. «Yaparım dedim,» diye anlattı. «Bana ne yapmam gerektiğini söyleyin, hemen yapayım, dedim. Babama nasıl haber ulaştırabileceğimi sordum. Yalnızca gülümsedi, cevap vermedi. Tekrar sordum. Yalvarmamı istiyor, diye düşünmüştüm. O zaman bana, 'Eline fırsat geçecek.' dedi. 'Ben sana zamanını söylerim,' dedi. Sonra çıkıp gitti ve beni yalnız bıraktı... Ne yapacağım ben? Seninle buluşmaya da korkuyorum. Beni izletir herhalde.»

«Evet, yapar,» dedi Poliakov. «Hem öteki öğrenciler de dedikodu ediyorlar. Önce seninle benim hakkında, şimdi de sana gelen araba hakkında. Çok söz söyleniyor, İrina... Dinle beni: iki güne kadar kompozisyon defterinin arasına bir not koyacağım. Dersten sonra. Beni nerede bulacağını o zaman öğreneceksin.»

«Babamdan haber var mı?»

Öyle hevesli ve acıklı bir hali vardı ki, Poliakov ona neredeyse İngiliz elçiliğindeki yeni adamdan söz edecekti. Ama tüm totaliter ülkelerde olduğu gibi burada da insanlar için en büyük tehlike birbirine güvenmektir. Sonunda başını iki yana salladı.

«Yok,» dedi. «Ama yakında haber gelir. Sabırlı ol Kızın elini tekrar sıktı. «Çok da dikkatli ol,» diye ekledi.

«Olacağım. Volkov bana bir şey yapmaz. Babamı

229

mahvetmek için beni kullanacak. Şu an için güvendeyim. Ama sen dikkatli ol asıl, olmaz mı, Yoldaş?»

Paliakov başını salladı. «Önce ben çıkayım,» dedi. «Tuvaletin tarafında bir arka kapı var. Oradan çıkacağım. Hesabı sen ödeyebilir misin?»

«Bana para veriyor,» dedi kız yamyassı bir sesle. «Öderim.»

Poliakov yine başını salladı, acele masadan kalkıp arka taraftaki tuvalete yöneldi. Arka kapı dar bir sokağa açılıyordu. Eşikte durakladı Görünürlerde kimseler yoktu. Olanca hızıyla oradan uzaklaştı.

Volkov biliyordu... Ne kadar biliyordu acaba? Eğer Sassanov'un ailesine gönderdiği mesajı biliyorsa, hangi yoldan ulaştırdığını da biliyor demektir. Poliakov'u birden yine soğuk terler kapladı. Neden harekete geçmiyordu öyleyse? İrina ve annesiyle neden bu zalim oyunu oynuyordu? Belki de doğrudur kızın dediği. Mülteciye geri dönmesi için şantaj yapmak niyetindeydi. Poliakov kafasını salladı ve yürümesine devam etti. Dudakları kırırdıyor, kendi kendisiyle ateşli ateşli tartışıyordu. Gerçeği göremeyeceği

kadar karışık ve giriftti durum. Kendisi bir entelektüel, bir liberaldi. Oysa bir casusun kara düşüncelerini ancak bir başka casus anlayabilirdi. Kızıl Meydan'daki kitapçıya uğrayıp şiir kitabının içine otobüs biletini bıraktı. Ertesi günü Spence'r-Barr'la buluşacağıın haberi.

Sassanov yalnızdı. Kidson ona sigaraları da, votkayı da, yemek yerine istediği kahvaltayı da getirtmiş, sonra onu Londra'dan yollanan fotokopilerle başbaşa bırakmıştı. Sassanov bütün kâğıtları bir kere okumuş, içeriğinin bir genel izlenimini edinmeye çalışmıştı önce. Şimdi tepesinde sigara dumanları uçuşurken, sayfa sayfa tekrar okuyup notlar çıkarıyordu-

işte Davina Graham'ın özlük raporu. Onu okurken arasıra kaşlarını çatıyordu. Kızı canlandırmıyordu bu sözler. Soğuk davranışlı, evde kalmış bir kızdan söz ediyor gibiydi. Eski bir haya! kırıklığı sonucu erkeklere ilgisini kaybetmiş, sekssiz, erkek kafalı bir kadın. İlk yılın raporunda sık sık «güvenilir,» «çalışkan» sözleri geçiyor-

230

du. Daha sonra Davina başka sıfatlar kazanmıştı. «Çok akıllı, yaratıcı» ve en sonunda da, «yurt içinde parlak bir eleman». Bunlar geçen yıla aitti. Yani onu kendisine bakıcı olarak atamadan hemen önce. «Konu, kişi ile aşırı yakınlık kurması az ihtimal», deniyordu. Sassanov bunu okuyunca gülümsedi. Derken Halldale yangınıyla ilgili araştırmalar başladı. Davina'nın Peter Harrington'la dostluğu inceleniyor, birkaç buluşmalarının tarihi, yeri ve saati belirtiliyordu. Kendi ifadeleri de bilinenlerle karşılaş-tırılmıştı. Harrington'un adının yanında, kendi dosyasının şifre numarası vardı. O dosya da elindeydi Sassanov' un. Sonra, Davina'nın motelde nasıl konakladıklarını anlatışı yazılıydı. Hayatlarını kurtaran o konaklamayı. Notlardan, Davina'nın odayı seks amacıyla tuttuğunu gizlediği görülüyordu. Generale verdiği haftalık raporları göndermemişlerdi. Sassanov'un kendisi hakkında yazılanları okumasını istememeleri normaldi. Garrick Kulüp'de Generale yaptığı görüşme bile yoktu.

Halldale'in saldırıya uğradığı andan başlayarak, Davina her zaman gözaltında tutulmuştu. Her telefonu dinlenmiş, küçük apartman dairesine de mikrofonlar konmuştu. Kayıt bantları yoktu tabii. Ama aralarındaki yakın ilişkiden ve Davina'nın bunu nasıl sakladığından söz edilirken onlara sık sık atıf yapılıyordu. Kuşkular bir ara o-nun üzerinde toplanmış, üniversitedeki geçmişi incelenmiş, sadakatsiz nişanlısında bile Sovyet eğilimleri aranmıştı.

Sassanov okurken bir yandan sabırsız sabırsız mırıldanıyordu. Amma zaman kaybı, diye düşünmekteydi. Bütün bu aramalar yalnızca âşık bir kadınla ilgiliydi. Generale ve Grant'la son görüşmeleri dosyada bulunca şaşaladı. Kendisiyle görüşmeyeceğine dair belge imzalamasıyla ilgili kısmı, bütün o konudaki referanslarla birlikte çıkardıklarından haberi yoktu tabii. General, Sassanov'un dönmesine izin vermediğini açıkladığı zaman Davina'nın nasıl kendi çıkarlarını cesaretle savunduğunu ve Generale sitem ettiğini okudu. Durakladı, Davina'yı o anda gözünün önüne getirmeye çalıştı. Nasıl görüldüğünü, sesinin nasıl çıktığını bile canlandırabiliyordu zihninde. Kararlı bir cesareti vardı Davina'nın. Sassanov bunu iyi biliyordu. Rusya'da oynayacağı rolün ayrıntıları bu say-

faları izlemekteydi. Sassanov'un kaşları giderek daha çok çatılıyordu. Bir keresinde yüksek sesle bir ünlem kurtuldu ağzından. Dosyayı kapatıp yere attı. Yüzü çok ciddi-
ciddiydi-

Peter Harrington'un kalın dosyasını aldı eline. Yirmi yıl geriye gidiyordu buradaki bilgiler. Daha bunun gibi bir düzine dosya okuyacaktı. Halldale'de güvenlik görevlisi olarak çalışanların her birinin dosyası. Sonra yangın hakkındaki uzman raporları, Sussex polisinin kamyonet kazası hakkındaki raporu, bir hemşirenin kendisini sık sık ziyaret eden o torundan, ve yangından sonra bir daha hiç gelmeyişinden söz etmesi. Bütün ayrıntıları dikkatle okuyup kanıtları elekten geçirmek, kendisini aradığı ipucuna götürecek sonuçları bulabilmek için günlerce çalışması gerekecekti. Kendisinin huzurevinde saklandığını bulan Sovyet ajanının kim olduğu yolundaki ipucuna. Sassanov bir sigara yaktı. Bu yangın tipik bir Moskova operasyonuydu. Halldale'e gitmekte olan kamyonet şoförüne saldıran adam motosikletliydi. Şoför ölmeden önce polise ancak bu kadarını söyleyebilmişti. Asfaltta izler bulunmuştu. Hendekteki izler motosikletin o-roya saklanmış olduğunu gösteriyordu. Londra yönünde bir süre net belli olan izler, anayola çıkıldıktan sonra görünmez oluyordu. Katilin izi bulunamamıştı. Polisteki bilgiler bir serseriye falan işaret eder türden değildi. Zaten bombanın türü de rastgele bir soygun suçu ihtimalini siliyordu. Bu tür silâh ancak merkez görevlilerinin elinde bulunabilirdi. Yani Generalin adamları başka tip insanı ararken, Scotland Yard da değişik bir tipin peşindeydi. Sassanov, Peter Arthur Harrington'un dosyasını açtı. Yaş: Kırk sekiz. Dikkatle okumaya başladı.

Onun bir kat aşağısında Kidson'la Grant da kendi görüşmelerini yapıyorlardı. Biraz önce Generalle telefonda konuşmuşlardı. İkisinin de yüzü pek mutlu değildi.

«Patladılar mı bu Amerikalılar?» dedi Kidson. «Biraz bekleseler ne olurdu? İşin tam orta yerinde buraya gelip girmenin ne anlamı var? Adamın dengesini bozmaları işten bile değil. Bunu anlamıyorlar mı?»

«Vız gelir onlara,» diye karşılık verdi Grant. «Biz kalkıp, çok önemli bilgiler gelmek üzere, diye haber verdik onlara. Tabii bizim seçip vereceğimiz bilgi kırıntılarını-

232

la yetinecek değiller. Kendi kulaklarıyla duymak istiyorlar.»

«Herhalde gizli tutamazdık.» diye homurdandı Kid-son.

«Şef Başbakanla görüştükten sonra, tutamazdık tabii. Thatcher Amerikalılara söylemek gerektiğinde direndi. Onlar da pek tabii CIA'cılardan birini buraya oturtmak istediler. Bize müstahak zaten. Kadın başbakan seçenin sonu bu olur. Hiç mantığı yok bu kadın milletin.»

Grant dudaklarını sıkıntıyla yaladı. Kidson gülümsemesini saklamaya çalıştı. Zavallı

Robespierre, diye düşündü. Onun istediği gibi olsa, dünya sırf erkeklerle dolardı.

«Bence onu uyarmamız gerekir,» derken parmağıyla üst kattaki Sassanov'u işaret etti. «Yarın bir imâda bulunmaya çalışırım. Acaba o dosyalarda bizim atladığımız bir şey bulabilecek mi? Çok istekli. Yemek bile yemedi. Bütün geceyi o dosyalarla geçirmek istedi.»

Grant, «Adamlarımızdan birine çamur atabilmesi için enfes bir fırsat tabii,» diye mırıldandı. «Ona karşı bazı kuşklar kabarmaya başladı içimde. Kidson. Sovyet dış politikasının önümüzdeki on yıllık geleceğini havaya uçuruyor, ama bunu da kâfi bulmuyor. Aynı zamanda başta gelen bir Rus ajanını da açığa çıkarmak istiyor. Karısıyla ilgili o dolmayı da bir an bile yutmadım. Eğer Kuzey Buz Denizindeki kampa gittiyse, biz değıstokuş için temasa geçene kadar çoktan ölmüş olur. Bunu o da bizim kadar biliyor. Ama General onun suyuna gitmeyi seçti. Hatta Sassanov'un iyi niyetli olduğuna beni bile inandırmaya çalıştı.»

Kidson, «Ben de yavaş yavaş onun samimi olduğu kanısına dönüyorum,» dedi. «Başlangıçta da dediğim gibi, adam gerilim içinde. Olmaması gerekirdi ama, bu adam zaten bütün kuralları bozan biri. Eski görevleri ne olursa olsun, sandığın kadar soğuk kalpli biri değil. Belezky'ye yardım etmeye çalıştığını Rusya'dakilerden de duyuyoruz. Çok şefkatli bir baba ve bir koca olduğunu da biliyoruz. Davina Graham'a duyduğu sevgi de senin sandığından daha fazla. Bu kız onun üzerinde bayağı güçlü bir etki bırakmış. Kızın kendini gülünç ettiğinin farkındayım. Zaten pek etkileyici bir tip değilmiş.»

233

«Umutsuz ve çaresiz bir iş kadını,» diye kestirip attı Grant. «Sassanov pantolonunu indirdiği anda, Davina bunu aşk sandı. O sıra büroda olsam, Şefin bu işe bir kadını atmasına derhal karşı çıkardım.»

Kidson, «O zaman da adam belki asla yumuşamaz-dı,» diye onun dikkatini çekti. «Önemli olan, yumuşamış olması. Bize her şeyi anlatıyor. Sandığımızdan fazlasını. Benzerlerinin iki katını. Belki karısını kurtarmak için geç kalacağımızı biliyor ama, çaba sarfetmek zorunda hissediyor kendini. Bir umut Davina Graham'ı da fena halde merak ediyor. Köstebeği bulma önerisinden ben senin kadar kuşklanmadım.»

Grant ayağa kalktı. «Yemek vakti,» dedi. «Bakalım kimi seçecek.»

Kidson kapıyı onun geçmesi için açtı, koridora çıkıp öze] yemek salonuna ilerlediler.

«Allah bilir,» dedi Kidson. O sıra görevli subayların yemek yediği salondan kahkahalar duyuldu. Kidson, «Ama bunu düşünmek beni de rahatsız ediyor,» diye bitirdi sözünü.

Spencer-Barr kitapçı dükkânına sık sık gidiyordu. Aksi satıcı kız ona karşı daha bir dostça davranmaya başlamıştı. Bir yığın kitap satın alıyor, rafların arasında dolaşarak epey vakit öldürüyordu. Bir alışkanlık geliştirmişti bu yolla. Bulduğu otobüs biletinin anlamını anlıyordu. O şiir kitabını satın aldı. Ertesi gün öğleden sonra saat üçte

dükânâna tekrar gelmiş, kitabı bir yenisiyle değiştirip değiştiremeyeceğini sormaktaydı. Kız ona bir alacak makbuzu uzattı, o da rafların arasında görünmez oldu. Poliakov beş dakika sonra belirdi. Rafların köşe yaptığı, gelenlerin görülebileceği bir yerde durdular. Spencer-Barr, Poliakov'un anlattığı Irina hikâyesini dinlemeye başladı.

«Hepimiz büyük tehlike içindeyiz,» dedi sonunda genç öğretmen. «Volkov anneyi yem diye kullanarak babayı geri getirmek istiyor. Kıza göre, aralarında haberleşme olduğunu biliyormuş ama ayrıntıları bilmiyormuş. Ben bunu hiç anlayamıyorum.»

«Ben ise ne yazık ki bundan çok kötü şeyler anlıyo-

234

1

rum,» dedi Spencer-Barr. «Eğer haberi kendi kaynaklarından almış olsa, seni de bilmesi gerekirdi. Kızla baba arasındaki tek ilişki halkası sensin. Madem ki seni bilmiyor, o halde haberleri Batı'dan alıyor demektir. Oradaki casus da ayrıntıları bilmiyor.»

«Ulu Tanrım!» diye inledi Poliakov. «Buna hiç aklım ermedi. Batıdaki biri KGB'ye bizimle ilgili bilgi veriyor, ha? Nasıl olabilir?»

«Öyle görünüyor,» dedi İngiliz. Meğer ki niyeti başka olsun. Babayı getirdikten sonra seni ve arkadaşlarını içeri almak kararında olsun.»

Rus'un bembeyaz kesildiğini gördü ve, «Herhalde öyledir,» diye devam etti. «İşin en önemli noktası şu. Bu adam, kızın babaya haber yollayabileceğinin farkında. Bu durum bizim planımızı biraz karıştıracaktır. Kızı harekete itmeye hazır oluncaya kadar, onun yakasını bırakmayacaktır. Sen bu kızın onun hesabına çalışmadığından bir yandan da seni idare etmediğinden eminsin, değil mi?»

«Eminim,» dedi Poliakov. «Ben inandım ona. Bize ihanet etmiyor.» Hafifçe öksürüp boğazını temizledi, utanmış göründü. «Sanıyorum ki bana âşık.»

Jeremy, «O halde bunu kullanmalısın,» dedi. «İmkân bulursan onunla yat. Bu arada ben de bu bilgileri Londra'ya ileteceğim, Sanırım programı hızlandırıp kızı vaktinden önce kaçırmamız gerekecek, önümüzdeki iki gün içinde bir cevap alırım herhalde.» Kollektif çiftçilikle ilgili bir ders kitabını raftan çekti. «Bu posta kutusu olsun,» dedi. «Londra'dan haber alınca buraya bir mesaj bırakırım.» Kitabı tekrar rafa itti. «Kimsenin bu saçmaları okumak isteyeceğini pek sanmıyorum. Buğdayınızı kapitalist batıdan almak zorunda kaldığınıza göre... Sen mesajı bulduğunun ertesi günü benimle buluş. Bilim Fuarı'n-da. Bugünkü saatte, önce ben çıkıyorum»

Uzaklaştı ve Poliakov'a dükândan ayrılmadan önce iki dakika kadar oralarda gezinme zorunluluğunu yükledi. Genç adam hâlâ solgundu. Alnında ter damlaları pa-

rıldıvordu. Yüzünü sildi, sınırlarını yatıştırmaya çalıştı. Bu küstah yabancından nefret ediyordu. Herif diplomatik dokunulmazlığının perdesi altında amma da güvende hissediyordu kendini. Korktuğu için PoHakov'dan nasıl da

235

açıkça tiksinimişti. İrina Sassanova'yı öyle alçalttığı için de nefret etmiş ondan. «İmkân bulursan onunla yat.» içinden Spencer-Barr'a ağır bir küfür savurdu. Sonra büyük bir çabaya kendini toparladı, nemli suratını bir daha kuruladı, toplumun önüne çıkmak üzere adımını attı. Dükkânın bu bölümünde birkaç kişi vardı. İçlerinden iki tanesi, satıcı kızı meşgul ediyordu. Kız başını kaldırmadı ve onu görmedi. Derken bir adam ortaya çıktı. A-dam yolunu kestiği anda Poliakov bir an kalp krizi geçireceğini sandı. Ama adam yalnızca Fransızca ders kitaplarının hangi rafta bulunduğunu sormakla yetindi. Poliakov bilmediğini söyledi, acele adımlarla sokağa çıktı. Titremesinin kesilmesi ve soluğunun normale dönmesi için aradan bir süre geçmesi gerekti.

Spencer-Barr büyükelçiliğe döndüğünde dosdoğru ana binanın bodrum katındaki şifre odasına yöneldi. Ticaret Ataşesinin dışında Jeremy'nin esas görevini bilen tek kişi, şifre baş uzmanıydı. Jeremy oturup Londra'ya, Tuğgenerale uzun bir teleks hazırladı, baş uzman bunı şifreleyip çekti. Jeremy bundansonra üst kattaki odasına çıktı, masanın başına oturdu. O akşam Hindistan büyükelçiliğinde bir resepsiyon vardı. Hevesleniyordu oraya gitmeye. Elçilik hayatının sosyal yanından hoşlanırdı. Oradan bir hayli yararlı dedikodu kapmak olanağı vardı. Günün birinde işe yarayabilirdi bu bilgi kırıntıları. Yüksek rütbeli diplomatlarla karıları ondan hoşlanma-ya başlamışlardı bile. Her zaman hoş, kadınlara karşı nazik ve düşünceli, erkeklere saygılı davranırdı. Elinden gelirse Rusların yakınında olmaya da çalışırdı. Kimse onun bu dili ne kadar iyi konuştuğundan kuşkulandırmıyordu...

Livadia'daki yazlık Çar Sarayı, bir sağlık merkezi haline getirilmiş, kardiyoloji üzerinde ihtisaslaşmıştı. Dillere destan büyük Livadia sarayı, Yalta Konferansının da yer aldığı yerd. Bir kısmı da müze olarak halka açılmıştı. Bazı bölümleri konferans salonu olarak, veya Sovyet ressam ve heykeltıraşları için sergi yeri olarak kullanılıyordu.

236

Orayı gezmeyi Davina istemişti. Harrington isteksizce kabul etti.

«Ben turist gezmelerine pek bayılmam,» dedi. «Sovyet Sosyalist devrimin kültürel eserlerini bir tek müzede görmek bana ömrüm boyunca yeter de artar bile. Ama sen istiyorsan, gidelim bari'.»

«Mimarisi bir harika. Hem içerde fazla vakit geçirmek zorunda da değiliz. Ben asıl o enfes bahçeleri gezmek istiyorum.»

Sarayın cephesi insanın soluğunu kesecek kadar güzeldi. Sıcak güneş altında kar gibi de beyaz görünüyordu. Yalta Konferansı müzesine girip sergilenen şeyler arasında bir süre dolaştılar. Sanat galerisine gitmeyi ikisinin de canı istemiyordu.

Harrington, «Âdiî savaş nasıl olmazsa, âdil barış da olamaz zaten,» diyordu. «Hadi gel, dışarı çıkalım. Bahçeleri görmek istiyorum demıştin.»

«Evet, istiyorum. Burası insana baskı yapıyor.' Nereye baksan, fikirlerini sana empoze etmekte olduklarını görüyorsun. Herşeyin en büyüğü, en iddialısı. Büyük Vatansever Savaş, Büyük Devrim Mücadelesi... hem ben bütün saraylar devrim sırasında soyuldu ve yıkıldı sanıyordum.»

«Bazıları yıkıldı,» dedi Harrington. «Ama yaz sarayları halkın saldırısından kurtuldu. Livadia'yı göstermekten hoşlanıyorlar, çünkü halk açlıktan ölüerken kral ailesinin nasıl lüks içinde yaşadığına parmak basmış oluyorlar. İyi propaganda sayılıyor. Mücevherlerin ve Fa-berge hazinelerin hepsi Kremlin'de. Görmek istediğim bir tek şey varsa o da büyük Katerina'nın ünlü pornografik odası. Ama onu halka göstermiyorlar.»

«Yürü,» dedi Davina. «Gezelim biraz. Bahçeler çok güzel, değil mi? Şu palmiyeli bulvara bak. Hele terasa çıkan merdivenler! Sen **Nicholas ve Alexandra** kitabını okumuş muydun?»

«Onu hatırladığımı anlamıştım. Burada dolaşıp onların nasıl yaşadığını görmek sanki tekrar hayata döndürüyor onları. Eflâtun renge tutkundu kadın, değil mi? Şahsiyet kırıklığının simgesi olan renk.»

«Acaba Çar başkasıyla evlense kurtulur muydu, diye düşünüyorum. Alexandra'ya acımadan edemiyor insan ama, Çarı da gerçekten mahvetti.»

237

Harrington onun koluna girdi, birlikte mermer merdivenlerden üst terasa çıkmaya başladılar.

«Tarih, genel bir akım tarafından belirlenir. İnsanların rolü bizim sandığımızdan çok daha azdır. Nicobolas zayıf biriydi. Alexandra ise, dediği dedik bir deliydi. Tam o zamana, o günün akımına gerekli tiplerdi auna ihtilâlden onlar sorumlu değildi. İhtilâl, o anda dünyada yer-alan kabarmanın sonucuydu. Hiçbir şey önleyemezdi o-nu.»

Davina, «Tıpkı Karl Marx gibi konuşuyorsun,» dedi.

«Ya da Henry Ford gibi. Tarih bir saçmalar yığını, demiş. Marx da aşağı yukarı aynı şeyi söylemiş. Tarih bize öğretildiği biçimiyle gerçekten bir saçmalar yığını, çünkü kişilere aşırı önem veriyor. Romanof'lar buna iyi bir örnek. Çarın da, Rasputin'in de içiğini cıcığını öğreniyoruz. Oysa ihtilâlin asıl nedeni karşı durulamayacak b'r ekonomik ve sosyal değişimdir.»

Davina olduğu yerde durup yapmacık bir şaşkınlıkla ona baktı. «İnanamıyorum,» dedi. «Yoksa senin ciddiye aldığın bir konuyu mu keşfettim? Diyalektik konusunda bir harikası! Tevekkeli değil yaz tatilleri için Kırım'a vize veriyorlar sana!»

Peter ona sırttı. «Bak, Gerimde, sana Henry Ford' un söylediği bir şeyi daha hatırlatayım. Bunu müşterileri hakkında ve T modeli hakkında söylemiş. 'Ne renk isterlerse olabilir, ama siyah olmak şartıyla.' Acaba bu mizah mı yoksa sinik bir ifade mi, orasını bilemem ama, benim sözümü doğruluyor. İnsanlar kıyıda ki kumlar gibi. Onları kıpırdatan dalga ise, tarih. Yoksa onlar dalgayı etkilemiyor. Buranın deniz manzarası gerçekten güzel, değil mi? Şimdi o aileyi burada, bu manzaraya bakarak çay içerken düşünebiliyor musun? Hem de on yıl geçmeden hayatlarının bir binanın bodrum katında sona ereceğini akıllarına bile getirmeden!»

«Sus! Ne kadar kötü bir düşünce!» Davina ürper-mişt i.

«Çar burada güneşlenirken Sibiry'a da donan zavallıları düşünmekten daha korkunç değil. İşin asıl önemli yanı da ne, biliyor musun? Çar gideli çok oldu ama, hâlâ Gulag'da insanlar var. Demek bazı insanların koşulla-

238

rında pek de değişen bir şey yok. Belki de onlar doğuştan talihsiz.»

«Çok kara ruhlusun,» diye suçladı onu Davina. «Seni hiç böyle görmemiştim. Buraya geldik geleli tek yaptığın böyle paraleller çizmek, insanoğlunun ne kadar kokuşmuş olduğunu anlatmak ve ne yaparsak yapalım, nasılsa hiçbir şeyin değişmeyeceğini söylemek. Ne oluyor sana?»

Peter teras boyunca yürümeye devam etti. Yeni turist grupları merdivenlerden terasa çıkıyor, mermer parmaklığın başına birikiyorlardı. Hepsi Karadeniz'in soluk kesen güzelliğini seyretmekteydiler. Harrington sessiz bir kenarda durakladı. Tam arkalarında terasa açılan dev pencereler güneşin ışınlarını yansıtıyordu. Aşağıdan da güllerin baygın kokusu gelmekteydi.

«Ne oluyorsun?» diye tekrar sordu Davina. «Bir şeye mi sıkılıyorsun?»

O denize bakarak başını salladı. «Sevmiyorum Rusya'yı,» dedi. «Bir şeylerin ters gideceğini hissedip duruyorum. Oysa gitmeyeceğini biliyorum. Buranın genel havasından oluyor. İnsanın üstüne kapanıyor bu ülke. Sana öyle gelmiyor mu? O kadar kocaman ki!»

«Ben çok güzel buluyorum,» dedi Davina alçak sesle, «Keşke daha çok yerini görebilseydim. Bence cennet burası... iklimi de, manzarası da, bitkileri de. Hiçbir yerinde karalık göremiyorum.»

Peter ona baktı. «Herhalde haklısın,» dedi- «Ama sen Sassanov'da da karalık görmemiştin. Belki de Rusya sana göre bir yer. Haydi otele gidip mesaj var mı diye soralım.»

«Olur ama daha çok erken. Gelecek haftaya kadar haber gelecek değil.»

«Keşke biraz acele etseler,» dedi Peter Harrington. «Buradan kurtulmak beni

gerçekten memnun edecek.»

Bahçeden çıkıp sahil yolu boyunca otele doğru ilerlediler. Yol boyu ikisi de hiç konuşmadı.

Kidson sabah toplantısına girmemişti. Grant onun adına özür diledi ve Sassanov'la yapılan toplantı başladı. O sabahki konuşmalarını Sovyetlerin Suudi Arabistan

239

kralını tahttan uzaklaştırmak ve ailenin geri kalanını nötr-ralize etmekle ilgili planları üzerinde yoğunlaştırıyordu Sassanov. Tüm aileyi. Bir tek uzak akraba dışında hepsi. Bu uzak kuzen, ancak taht üzerinde hak iddia edebilecek kadar akrabaydı krala. Camii Kebir'e yapılacak saldırı, özel eğitilmiş Şii gerillalar tarafından gerçekleştirilecekti. Aralarında Suudi'ler bulunacak, bunlar Fedayiin ve Filistinlileri aralarına saklayacaklardı. Hepsi Moskova eğitilmiş ve en modern silâhlarla donanmış olacaklar, yanlarında küçük roketler bile bulunacaktı. Şeyh Yamanî, ayaklanmadan hemen önce öldürülecekti. Bir Müslüman isyanı perdesi altında, kraliyet ailesi yakalanıp öldürülecek, kukla Prens tahta geçirilecekti. Prens çok uzun zamandan beri, desteğine karşılık iktidar vaadieri yağıyordu Rusya'dan. Babası hanedan kanı taşıyan bir Prens' di ama, annesi Ürdünlü Haşimîlerdendi. Oğlunda hem aile kıskançlığı, hem aşiret kıskançlığı vardı. Kral başkalarını kendisine tercih ediyor diye güvenikti. Sassanov un da dediği gibi, zayıf kişilikli, paranoid, garp tutkuları olan bir adamdı. Batıva dönük bir devlet adamı olan Zeki El Yamanî' ve karşı duvduğu büyük nefret, onu Rus sem-patizanı yapan en büyük âmillerden biriydi.

Dışişlerinden Arthur VVarburton dikkat kesilmişti. Sovvet isleri uzmanı Frank bir an gözlerini Rus'tan ayırın önündeki kâğıda aceleyle notlar aldı. Stenotayo makinesini çalıştıran adamın elleri uçuyordu tuşların üzerinde. Kocaman odada Sassanov'un sesinden başka çıt çıkmıyordu. Konuşurken terliyor, sanki sıkılıyormuş gibi arasıra gömleğinin acık vakasını aşağıya çektiyordu. Gücü ve kişiliği vardı. Hepsini etkisine almıştı. Katılmış diplomatları, uzmanları, Savunma'dan gelen çelik gibi Longman'ı... bir tek Grant soğuk kalmayı, konudan klinik anlamda uzak kalmayı başarıyor, gözlemlerini yapıp sessiz sonuçlara varabiliyordu. İçinden, acaba Kid-son dönünce ne olacak, diye düşünmekteydi.

Kidson saat üçle dört arası döndü. Londra'dan ara-bayla gelmiş, sıcakta kan ter içinde kalmıştı. Önce Grant' m odasına gitti.

«Şefe göre Spencer-Barr'ın yolladığı teleksi Sassa-nov'a göstermelivmişim» dedi. «Sassanov onu yorumlamayı hepimizden daha iyi bilir, diyor. Yani hırsızı yakala-

240

mak için başka bir hırsız görevlendirmek gibi. Görüşü bu. Hiç de içimden gelmiyor. Sabah oturumu nasıl gitti?»

«Her zamanki gibi,» diye karşılık verdi Grant. «Bir yığın ayrıntı, isimler, zamanlar,

hedefler, falan, filan. Siyasal bir dinamit. VVarburton'un suratını görmeliydin. Sen Sassanov'a git, haberi patlat. Öğleden sonraki oturumu zaten kaldırmıştım, acele etmene gerek yok. Beni istersen buradayım.»

Sassanov en az bir beş dakika ağzını açmadı. Kid-son piposunu yakmış, onun karşısındaki kanapeye oturmuştu. Teleksi verirken kısaca, «Dün gece geldi bu,» demişti. «Sana bunu yapmak bizim de hoşumuza gitmiyor Ivan. Ama senin yardımın olmadan başarı kazanmamız güç. Lütfen oku.»

Sassanov normal olarak sağlıklı görünümlü biriydi. Parlak güneş altında yürüyüşler yapmaktan iyice yanmıştı da. Oysa şimdi yüzüne mat gri bir renk gelmiş, gözleri sanki başının içine çökmüş, yanakları oyuk oyuk olmuştu. Çok yaşlı görünmeye başlamıştı birden. Şifresi çözülmüş teleksi kucağına bıraktı. Kidson onu izlerken yüzündeki ifade ağır ağır öfkeye dönüştü. Çıplak öfkenin bir insanın yüz çizgilerini böylesine değiştirdiğini hiç görmemişti. Şoka kapıldığını farkettti.

«Antonyii Volkov ve benim kızım... Kızım elinde. O da onun ırzına geçiyor.»

«Telekte hiç öyle...» Kidson susmak zorunda kaldı. Sassanov dönmüş kendisine bağıyordu.

«Volkov'un neden hoşlandığını bilirim! Irina'ya ne yaptığını da biliyorum!»

Oturduğu yerden ayağa fırlayıp yumruklarını kendi alınına vurdu. Hiddet ve ıstırabın en ilkel ifadesiydi bu.

«Öldüreceğim onu!» diye haykırdı. «Geri dönüp kafasını vücudundan koparacağım... bu iki elimle!»

Kidson alçak sesle, «Bunu yapamazsın,» dedi. «Sakinleşmeye çalış. Volkov'u ancak bizim kanalımızla mahvedebilirsin.»

Sassanov'un bu sözleri işittiğini hiç sanmıyordu. O kendi kendine Rusça konuşmaya başlamıştı. Söylediklerinin bir kısmını anlamak kolay değildi. Kekeliyor, kelimeleri tekrarlıyordu. «Fedya, Fedya...» Karısının adı

mülteci

241/16

sık sık geçmekteydi. Kidson piposunu boşaltıp ayağa kalktı, kolunu Rus'un omzuna attı.

«Sakin ol,» dedi tekrar. «Kendini topla. Kızını kurtarmak zorundayız. Bize yardım edebilecek tek kişi sensin. Otur da ikimize birer içki hazırlayayım.»

Sassanov onu yumruğuyla bir kenara itti, ama sonra kendi de koltuğa yıkıldı, teleksi tekrar eline aldı. Ki'J-son ona bir kadeh konyak uzattı. Sassanov bir dikişte bitirdi. Başını kaldırıp İngiliz'in yüzüne baktı.

«Kolyma ölüm demek,» dedi İngilizce olarak. «Vol-kov benim bunu anlayacağımı bilir. Başka konyak verme, düşünmem gerek. Kendimi onun yerine koyup neler planladığını anlamalıyım.»

Kalkıp odanın içinde dolaştı. Bir kapıya, bir pencereye gidiyordu. Arada birden duruyor, bitmez yürüyüşüne tekrar başlıyordu. Kidson kendine bir damla konyak daha aldı.

«İşin başına dönmeliyiz,» dedi Sassanov. «Belezky ile dostluğuma. Onunla arkadaş olduğum biliniyordu. Saklamaya da çalışmamıştım. Tutuklandığında ona yardım etmeye çalıştım ama, bunun için hep suçunu kabul etmesini, özür dilemesini önerdim. Bu da biliniyordu. Oysa Belezky, Volkov'un avıydı. Volkov onu yıkmak, mahvetmek istiyordu. Bu yüzden onu akıl hastanesine gönderdi, orada da öldürdüler. Karısı Gulag'a yollandı. Diğerleri de tutuklanıp aynı şekilde cezalandırıldılar. Volkov Sovyet bozguncularının iç halkasını kırmış oluyordu böylelikle. Hırslı adamdır. Zulümden ve iktidardan hoşlanır. Gözünü en yüksek rütbeye dikmiş olduğu ortada. Devlet Güvenlik Başkanı. Evet, o KGB'nin başına geçmek ve Politbüro üyesi olmak istiyordur. Bu apaçık. Şimdiki başkan pek genç sayılmaz. Gelecek yıl emekli olmak zorunda. Ama bu işi bileğinin gücüyle kazanması gerek. Yani Volkov kendini kanıtlamak zorunda. Bu göreve ancak olağanüstü nitelikli birini getirirler. Önce benim İngiltere'ye sığındığımı saptadı. Halldale'e olan saldırı bunu gösteriyor. O iş başarısızlıkla sonuçlandı. Bunu da biliyor. Bu sefer karımı tutuklamak için bir bahane uydurdu. Neden? Aslında karımı tutuklaması kendinden beklenen yalanı söylediği, cesedi benim diye teşhis ettiği için değil. Bu tutuklama, Volkov'un beni

242

tekrar Rusya'ya döndürme plânının bir parçası. Irina ile yatması bu yüzden. Buna nasıl tepki göstereceğimi biliyor. Her yaptığı bana yönelik. Bunu göremiyor musun?»

«Dönmene izin vereceğimizi nereden çıkarıyor?» dedi Kidson.

Sassanov durakladı. «Sanırım bir değıstokuş planlıyor,» dedi yavaşça. «Beni geri yollamak için sizi zorlayacak bir şey. Bunu da başarabilir, çünkü burada bir ajanı var. Yangın bombasını planlayan ajan. Irina'nın olup biteni bana duyurabileceğini bilen ajan. O ajan ona İrina'yı Rusya'dan çıkarmayı planladığımızı da söylemiş olmalı. Volkov'a ne kadar bilgi verdiği, kim olduğuna ve nerede bulunduğuna bağlı.» Kidson'a baktı. «Onu bu yüzden bulmalıyım,» dedi. «Yoksa Volkov kazanacak.»

«Davina Graham'ın kardeşini hatırlıyor musun?» diye sordu Kidson. «Babası Şefi görmeye gitmiş. Davina' yi merak ediyormuş. Küçük kızı eve geldiğinde, birisinin kendisine Davina ile ilgili sorular sorduğunu anlatmış. Davina'yla ve seninle ilgili. Daha doğrusu sen değil de, o Polonyalı diplomat hakkında. Şefe göre Bayan Ransom'u görüp kendin sorguya çeksen iyi olurmuş. Madem ki köstebeği bulmayı üstlendin... O dosyalarda bir ilerleme kaydettin mi?»

«Bazı sorularım var,» dedi Sassanov. «Yeni sorular. Dosyalarda cevapları yok. Kızkardeşini ne zaman görebilirim? Neden bu gece olmuyor? Zaman harcamaya,

İngiliz gibi davranmaya vaktimiz yok,» dedi kabaca. «Kızım ve sizin üç ajanınız Rusya'da... Volkov'un avucunun içindeler. Tuzakta gibi!»

Kidson, «Londra'yı arayayım.» dedi. «Seni oraya götürürüm. Kız buraya gelemez.»

Portman Meydanındaki daire birinci kattaydı. Char-ley kapıyı açtı. Kidson'u zaten bekliyordu. Yanında duran Sassanov'u bir an tanıyamadı. Sassanov şapka giymişti çünkü. Hole girip şapkasını çıkarınca Charley şaşkınlığından dilini yuttu.

«Ulu Tanrım... sizsiniz ha!»

«İyi akşamlar,» dedi Sassanov.

Kidson yavaşça Charley'in koluna girdi. «Ablanızın

243

arkadaşını getireceğimi söylemediğim için özür dilerim,» dedi nezaketle. «Herşeyi birazdan açıklayacağım size.»

Charley bu akşam yemeğe çıkacaktı. Tuğgeneralin bürosundan gelen telefon dostça, ama oldukça da sertti. Babası generali görmeye gitmişti. Davina'yı o da merak ediyordu. Nesini merak ettiğini söylememişi General. Saat altıbuçuk dolaylarında birini yollayacağını, Charley' in bazı soruları cevaplamaktan kaçınmayacağından emin bulunduğunu söylemişti. Sonra sesini duymaktan zevk duyduğunu, nicedir konuşamadıklarını eklemiş, boş bir günde öğle yemeği yemeyi önermişti. Telefon kapanırken Charley ancak «evet» ve «tabii» demeye fırsat bulabilmişti. Sonra giyinmiş, kendi kendine telâş edecek bir şey olmadığını tekrarlayıp durmuş, Savunma Bakanlığında biriyle tanışmanın ilginç olacağını düşünmüştü. Uçuşan şifon bir elbise giymişti. Siyah. Eski kocasının armağanı olan incili elmaslı boynuna yapışık kolye ona Viktorya dönemine özgü bir hava veriyordu. Kidson ona hayranlıkla baktı.

Charley iki konuğuna içki verdi. Onlarla servis arabası arasında zarif hareketlerle gitti geldi, sonra Kidson'a baştan çıkarıcı bir gülümseme yollayarak kanapenin üzerine yerleşti. Korkusunu belli etmemekte kararlıydı. Polonyalı çok ciddi ve sıkkin görünüyordu. Sanki nazik olmaya çalışmak yararsız bir vakit kaybıymış gibi. Hem ölen Rusun resmine de öyle çok benziyordu ki!

«Bayan Ransom,» diye başladı Kidson. «Size durmadan ablanız hakkında soru soran adamı bize anlatır mısınız lütfen. Adı Bay Spencer-Barr'dı, değil mi?»

Charley başını salladı. «Evet, bunu çok garip bulmuştum. Babama da sözünü ettim.» Sassanov konuşmaya başlayınca Charley ona döndü.

«Anlatın bana o adamı,» diyordu Sassanov. «Gerek onun, gerek sizin söylediğiniz herşeyi hatırlamaya çalışın. Yapabilir misiniz?»

«Sanırım. Çok iyi bir belleğim vardır. Marchwood' dan ayrıldığım akşamdı. Sizin de

orada olduğunuz hafta sonu.»

Sassanov dinledi. Bir sûre sonra kıza sorular sormaya başladı.

«Sizce ablanıza ve bana neden ilgi gösteriyordu?»

244

«Bilemiyordum. Başlangıçta bana gülünç gelmişti. Beni beğenmediğini, aslında beni davet etmek istemediğini hissedip duruyordum. Belki de bu nedenle farkına vardım. Her soru soruşunda, konu ya Davy, ya da siz ve Davy idi.»

«Ne tür sorular? Davina hakkında neler sordu?»

«Son zamanlarda onu görüp görmediğimi, ablamın hâlâ Savunma Bakanlığında çalışıp çalışmadığını... Bir işi kendisine değil, Davina'ya verdiklerini söyledi. Buna çok sıkılmış görünüyordu. Sonra bu konuyu size bağladı, ablamın sizinle özel ilişkisi olup olmadığını anlamaya çalıştı. Bilmiyorum dedim. Davy'nin başını derde sokacağından korkuyordum.»

«Ya benim hakkımda ne sordu?» dedi Sassanov.

«Sizi tekrar görüp görmediğimi sordu. Hayır dedim. Kardeşimi bile hemen hiç göremiyorum. Nedenini bile anlattım ona... ilk evliliğimden dolayı. Herhalde size sözünü etmiştir.» Kidson, Sassanov'un yüzündeki beğen mez ifadeyi farkettil. Sassanov başını sallayıp, «Evet, anlattı,» dedi. «Sizden ne öğrenmek istiyordu bu adam sizce?»

Charley kararsızdı.

Sassanov açıkladı. «Davina'nın nerede olduğunu mu? Savunma Bakanlığında değilse nereye gittiğini mi? Aynı yerde oturup oturmadığımızı sordu mu? Adresi anlamaya çalıştı mı... ya da buna benzer bir şey?»

«Hayır,» dedi Charley kesinlikle. İpek gibi kızıl saçlarında ışıklar oynatarak başını iki yana salladı. «Yalnız ca genel şeyler sordu. Sanki Davina'ya karşı kullanabileceği bir şey ele geçirmeye çalışıyormuş gibi geldi bana. Onun bu işte bir erkekle ilişki kurmaması gerektiğini söyledi. Yani kendisine verilen bu görevi yaparken.» Kidson'a döndü. «Beni asıl bu kaygılandırdı,» dedi. «Davy'nin kariyerine bir tür zarar verecekmişim gibi geldi bana.»

Sassanov rasgele bir şey söylüyormuş gibi, «Ona benim Polonyalı olduğumu söylemişsiniz, değil mi?» dedi. «İlk gördüğümüzde?»

Charleyin yüzünün biraz kızardığını farkettil.

«Evet. Sanıyorum onu asıl ilgilendiren de bu oldu.

Ona hiç ayrıntı vermedim, çünkü kendim de bilmiyordum. Bir tek adınızın Pavel olduğunu biliyordum.»

«O da bunu kabul edip yetindi mi? Siz kendiniz İnanmıştınız, değil mi?»

«Elbette.» Charley şaşırılmış gibiydi. «Neden inanma-yaydım?»

«Hiç nedeni yok.» dedi Sassanov, Kidson'a bir işaret yaptı, Kidson ayağa kalktı.

«Teşekkürler, Bayan Ransom. Bizimle konuşmanız çok nazik bir hareket. Çok yardımınız oldu. Umarım akşamki yemek partisine bizim yüzümüzden geç kalmamışsınızdır.»

Charley ona hem elini uzattı, hem de meleksi gülümsemesini yolladı. «Hiç önemi yok,» dedi. «Umarım bir işe yaradıdır.» Sonra Kidson'u birden şaşırttı. Sassanov'a dönerek, «Pavel, bir dakika Bay Kidson'la yalnız konuşabilir miyim?»

Sassanov, «Tabii,» deyip hole çıktı.

Charley, Kidson'un elini bıraktı, yüzündeki gülümseme de yokoldu. «O aslında Rus, değil mi?» dedi. «Şu boğuldu dedikleri... Gazetedeki resminden tanımıştım zaten. Davina nelere karıştı böyle?»

Kidson bilemezdi ama, Charley'in çenesindeki kararlılık annesine pek benziyordu o anda.

«Bayan Ransom,» dedi alçak sesle. «Bu soruların hiçbirine cevap veremem, özür dilerim.»

«Davina ile birbirimize hiçbir zaman yakın olmadık. Ama yine de kardeşimdir. Bir kere onu çok kötü incittim. Bakanlıkta yalnızca sekreter değil, değil mi? Tehlikeli bir şey yapıyor. Hissediyorum bunu. Nerede o, Bay Kidson'' Bunu bilmek benim hakkım.»

Kidson çarçabuk karar verdi. Charley Ransom nasılsa aptal değildi. Öyle olsa Spencer-Barr'dan kuşkulalmaz, Sassanov'u da tanımazdı. Şimdi artık tek yapması gereken şey kızın çenesini kapalı tutmaktı.

«Rusya'da,» dedi Kidson ona. Charley'in ölü gibi beyazlaştığını gördü. «Bundan hiç kimseye tek kelime söz ederseniz, ya da onun Pavel'le ilişkisinden bahsederseniz, onu çok ciddi tehlikeler bekleyecektir. Size güvenebileceğimizden eminim, Bayan Ransom. Tek kelime etmek yasak. Ailenize bile.»

«Söz veriyorum,» dedi Charley. Gözleri birden yaşlarla dolmuştu.

Kidson'un canı onu kollarına alıp avutmak istedi, bu duygusuna kendi de şaşıtı.

«Ona bir şey olursa dayanamam,» dedi Charley. Gözlerini kırpıştırarak yaşları yoketmiş, eski inatçı görünümüne yeniden bürünmüştü. «Üzülmeğin. Kimse benden bir şey duyacak değil. Davina döndüğünde bana haber verir misiniz?»

«Veririm.» Kidson ciddiye. «Allaha ısmarladık. Teşekkür ederiz.»

Hole çıkıp Sassanov'u buldu, birlikte çıktılar. Asansörde inerlerken Sassanov yüzünü gölgelemek için şapkeyi aşağıya çekip duruyordu. Halı kaplı alt holü geçerek cam odasında oturan kapıcının önünden yürüdüler, bekleyen arabaya bindiler.

Araba hızla Marylebona'a doğru ilerlerken Kidson, «Spencer-Barr'ın durumu parlak değil, değil mi?» diye sordu.

Rus, «Şefiniz ne düşünüyor?» dedi.

«Büyük şok geçirdi.»

«Sen ne diyorsun?»

«Spencer-Barr'ın yapacağı açıklamayı duymadan karar vermek istemiyorum,» dedi Kidson. «Herhalde bir açıklaması olmalı.»

«Eminim ki vardır,» dedi Rus. «Ama burada olmadığına göre o açıklamayı yapamayacak. Adam Rusya'da, kızımın kurtarıma operasyonuna komuta ediyor. Bu şoför biraz daha hızlı gidemez mi?»

«Otoyola çıkana kadar gidemez. Bir saate kadar dönmüş oluruz.»

«O dosyalara bir daha bakmak istiyorum,» diye mırıldandı Sassanov. «Gözümden kaçan bir şey var. Sorularımdan birinin cevabı... Yo, bir dakika! O Jules'un Barı dedikleri yer nerede?»

Kidson ona baktı.

«Jermyn sokağında. Neden sordun?» «Adama söyle, oraya sürsün,» dedi Sassanov. «Hemen!»

247

ON BİR

Spencer-Barr, Londra'nın cevabını öğleden sonranın geç saatlerinde aldı. Onu şifre odasına çağırdılar ve şifre baş uzmanı cevabı eline uzattı. «Mesajın alındı, derhal üzerine eğilindi. Kerime'nin randevu tarihi öne alınarak ayın 25'ine ayarlandı. Aynı gün yola çıkış. Daniel'e bildir. Son hazırlıklar bildirilecek.»

Jeremy mesajı geri uzattı. Üzerinde ÇGİ harfleri vardı zaten. Yani, «Çok Gizli, İmha edin.» kâğıt derhai parçalama makinesine atıldı.

«Teşekkür ederim,» diyen Spencer-Barr üst kata, kendi küçük çalışma odasına geldi ve sekreterini bir çay almak üzere yolladı. Yalnızken koltuğunda kazık gibi oturuyordu. Derken eline bir kurşun kalem aldı, masanın üstüne tık tık vurmaya başladı. Bu vurmalar, kız elinde çayla dönünceye kadar devam etti. Yanında biraz da bisküvi getirmişti. Spencer-Barr'ı olağanüstü yakışıklı buluyor, dikkatini çekebilmek için ona böyle küçük jestler yapıyordu. Jeremy, Moskova'yı gezdikleri o günden sonra kızı hiç gezmeye davet etmemişti. Hayal kırıklığına uğruyordu kız bu yüzden.

Gülümseyerek, «Bisküvi de mi getirdin? Çok nazıksın, Jane,» dedi. «Bu akşam bizim sosyal programda neler var?»

Kız onun özel masa defterine baktı. «Burada bir resepsiyon yazılı,» dedi. «Fransız büyükelçiliğinde de akşam yemeğiyle bir resital var. İkisine de adınızı yazmışlar.»

«Bu tür hayat insanın karaciğerini yoruyor.» Kız zevkle güldü.

Jeremy, Londra'daki kız arkadaşı Mary'den uzun bir mektup almıştı. Henüz cevap yazamadığı için suçluluk duyuyordu. Mektup da tıpkı Mary'nin kendisi gibiydi. A-kıllı, şefkatli ve karşılık beklemeyen havada. Sonbaharda Moskova'ya tur düzenleyecek bir Turist şirketiyle temasa geçtiğini yazıyordu. Jeremy'yi görebilmek için. Kızcağız onun Moskova'da normal olarak iki yıl kalacağını sanıyordu. Sekreterine bakarken Mary'yi düşündü. Özlüyor-du onu. Belki bu işi yüz akıyla başarırsa hâlâ New York'a

248

gidebilirdi... hatta belki Washington'a. Washington daya iyi yakışırdı ona.

Ayın 25'ine sekiz gün kalmıştı. Yolladığı mesajdan sonra Londra gerçekten hızlanmışa benziyordu. Henüz ayrıntı yoktu a'ma. Epey şişkin olacak ayrıntılar, diye düşündü. Bu tür son dakika işlerinde her şeyi önceden önceye planlamak şarttı. Harrington'la Davina Graham Livadia'da bekliyor olacaktı. Kerime'nin Moskova'dan ayrılabilmesi için bir izin kâğıdı edinmesi gerekiyordu. Kolay iş değildi bütün bunlar. Resepsiyona gitmeden önce mesaj geldiği iyi oldu, diye düşündü, işyerinden erken ayrılıp binanın ek kanadındaki özel odasına geçti. Duş yapıp giyinmek niyetindeydi.

Poliakov kitabın arasında otobüs biletini bulmuştu. Ertesi gün âcil randevu yeri olarak kararlaştırılan yerde Spencer-Barr'la buluştu. Stalingrad Caddesindeki Bilim Sergisinde. Burası kocaman, geniş, modern bir binaydı, içinde birbirinden ayrı, çeşitli sergi salonları bulunuyordu. Poliakov öğle vakti atom enerisi salonuna acele acele girdi. Spencer-Barr'ın orada bir yığın molekül ve bağlı atomları gösteren şekle bakmakta olduğunu gördü. Epey girift bir oyuncağa benziyordu baktığı şey. Bir sürü renkli toplar, aralarda çizgiler, dikdörtgenler... ince bir kurgu. Spencer-Barr başını hiç çevirmedi.

«Kerime ayın 25'inde Livadia'ya varmalı ve aynı gün; yola çıkmaya hazır olmalı,» diye

konuştu. «Halen hiç ayrıntı yok ama Livadia'ya gidebilmek için izin kâğıdı çıkartmalı. Onunla konuş ve denilen tarihte orada hazır bulunmasını sağla, iki güne kadar benimle kitapçıda buluş, sana daha fazla bilgi vereceğim.»

Poliakov önlerindeki sergi vitrininin camına düşen hayallerine bakıyordu. «Oraya vaktinde varamazsa ne olur?» dedi.

«O zaman kaçamaz.» Spencer-Barr'ın cevabı katıydı, «izin belgesi edinmesi şart. Sen onunla ne ilerleme kaydettin?»

Öğretmen kızardı. «Görmedim onu. Yarın söyleyeceğim.»

Sonra da arkasını dönüp uzaklaştı. Jeremy onu salondan çıkıncaya kadar camdaki hayalinden izledi. Bun-

249

dan sonra bir saat kadar salondaki sergiyi gezmekle vakit geçirdi. Fizikten her zaman hoşlanmıştı.

∴

Kartpostal otelin danışmasında, kendi oda anahtarlarının asılı olduğu kutuda duruyordu. Davina onu hemen gördü ve Harrington'un kolunu çekti. O aceleyle, «Ben de gördüm,» dedi. «Anahtarı isterken normal bir şeymiş gibi alalım.»

Görevli kadın resepsiyoncu onlara anahtarı ve kartı uzattı. Otelin öteki elemanlarından daha iyi tavırlıydı. Çok iyi Almanca konuşuyordu. Onlara bir araba turu, ya da kıyı boyunca bir gezi ayarlamayı da önermişti ama Pe-ter izin verilen yörelerde başıboş dolaşarak vakit geçirmeyi tercih ettiklerini söylemişti.

Şu anda yüzmeden dönüyorlardı. Ruslar bikinilerden pek hoşlanmıyorlardı. Şort ve sutyenle dolaşmak da yasaktı. Plajların bir eski zaman havası vardı. Soyunma kulübecikleri, kıyıya konmuş kanapeler. Davina çocukluğunda Brighton ve Hove'a yaptıkları gezintileri hatırlamıştı. Harrington çok iyi yanmış, formda görünüyordu. Davina dikkat etmezse kıpkırmızı yanardı. Pembeleşip çillenince Peter takılmıştı ona. Saçları da güneşte daha bir kı-zarıyordu.

Peter karta bir göz atıp ona uzattı. «Frieda halandan,» dedi.

Resepsiyoncu kadının, bir takını anahtarları ayırır gibi gözükürken kendilerini izlediğinin farkındaydı Davina. Kartı önceden okumuş olduğu da kesindi. Tersini çevirip mesajı kendi de okudu, «Umarım tatiliniz çok iyi geçiyordun Trudi ayın 25'inde evleniyor. Hepimiz olanca hızımızla düğüne hazırlanıyoruz. Bize bir kart atın. Herkesten sevgiler. Frieda.»

Merdivenlerden odalarına çıktılar. İkinci katta kalıyorlardı. Odanın şahane deniz manzarası vardı. Harrington kartı almak için elini uzattı, Davina verdi. Peter yatağın

kenarına oturup cebinden bir takvim defter çıkardı. Oradan bazı numaraları karttaki satırların üzerine yazmaya koyuldu. Bu iş beş dakika sürdü. Sonunda kartı tekrar Davina'ya uzattı. Şifresi çözülmüş mesaj şöyleydi.

250

«Kerime size ayın 25'inde gelecek, aynı gün yola çıkacaksınız. Ayrıntılar daha sonra gönderilecek.»

Davina başını salladı, Peter kartı geri aldı, bir ucunu çakmağıyla tutuşturdu, iyice alev alıncaya kadar bekledi. Sonunda kartın uçları kıvrıldı, tablanın içinde yanıp kül oldu. Harrington bu pislikleri tuvalete attı, tablayı da ovup yanık izlerini temizledi.

«Ayın 25'i,» dedi. «Cumartesi'ye geliyor. Düşün için iyi gün. Zaten Trudi'nin bir yuva kurma vakti de geldi artık.»

Davina, «Yazık ki düğünde orada olamayacağız,» dedi. «Ama elden bir şey gelmez. Sen acıktın mı?»

«Önce bir bira daha iyi gelir. Sen üstünü değiştirmek istiyorsan çabuk ol, hemen çıkalım.»

Otelden dışarda, odalarından uzakta ellerinden gei-diği kadar çok zaman geçiriyorlardı. Odada mikrofon o-lacağa pek benzemiyordu ama, Harrington bütün turist otellerinin kontrol altında olduğunu, kadronun da tümüyle casuslardan oluştuğunu söylüyordu. Bu casuslar yabancıların neler yaptığını her dakika rapor etmekteydiler. Demirperde ülkelerinden gelen turistler bile, batıdan gelenler kadar dikkatle denetlenmekteydi.. Tatil ye--lerinde Ruslarla ilişki kurmaları da teşvik edilmiyordu. Ruslar da zaten kendileriyle konuşulmasından hoşlanmıyorlardı. Bunun nedeni, yabancılarla birarada görülmek istememeleriydi. Korku da tıpkı dikenli tel kadar etki'i bir engel oluşturuyordu. Gelen turist neyi görmesi isteniyorsa onu görüyor, sıradan Ruslarla hiç temas etmeden ülkesine dönüyordu. Onun dışında istediği gibi eğlenmekte özgürdü. Açık hava kahve veya barlarında oturabilirdi. Onlar da öyle yaptılar. Harrington çay bahçesinin en dış sınırında bir masa seçti, böylelikle öteki masalarda oturanlardan uzak kaldılar.

«Ayın yirmi beşinde burada olacak. Yedi gün kaldı. O yatakta daha yedi gece senin yanında yatıp da, bu çılgın arzularımı saklamayı nasıl başaracağım, bilemiyorum.» Peter Davina'ya sırtıyordu. «Çilli burun,» dedi. «Bari saclarını kızıla boya. Yaman olursun o zaman.»

«Bir dakika çenenin tut da ciddi ol. Yedi gün. Peki nasıl gidiyormuşuz?»

«Gelecek habere kadar bilemeyiz,» dedi Harrington.

251

«Aynı gün nasıl gideceğimizi anlıyorsam arap olayım. Neyse, bizim sorunumuz değil.»

İşimiz geldiğinde burada bulunup onu devralmak. Sonra da bir an önce kapıp defolmak... Korkuyor musun?»

«Evet,» diye itiraf etti Davina. «Her an korku içindeyim.»

«Göstermiyorsun. Kolay korkan bir kız değilsin. Her halde ömründe hiçbir şeyden gerçek anlamda korkmamış-sındır.»

«Yanıyorsun. Aslında küçük yerlerden çok korkarım. Dar yerlerden. Benim nörotik olduğumu biliniyordun, değil mi Peter?»

O başını iki yana salladı. «Klostrofobi oldukça yaygındır ama, sen asansörlerden, uçaklardan rahatsız olmuyorsun. Demek hastalığın o kadar da ileri değil. Nasıl küçük yerlerden korkuyorsun?»

«Dolaplardan, tuvaletlerden... tavanı alçak olan ve içerde kilitli kalabileceğin herhangi bir yerden. Yedi yaşındayken kendimi annemin gardrobuna kapatmışım. O sıralar topuklu pabuçlara meraklıydım. Anneminkileri giyer, Mini Maus gibi gezinirdim ortalarda. Gardrobunun alt katında da ayakkabıları sıralıydı. Tam girmiş onlara bakıyordum ki annemin geldiğini duydum. Odasına girmeme izin vermezdi. Bu yüzden saklandım. Annem dolabın kapısını açık görünce kapattı, sonra çıktı. Ben o karanlık yerde kapalı kalmışım. Dışarı çıkamıyordum. Ne kadar bağırdım bilmiyorum ama sonunda birisi sesimi duydu. Korkudan tam anlamıyla deliye dönmüştüm. Beni nasıl çıkardıklarını falan hiç hatırlamıyorum. Doktor çağırmışlar. Anlattıklarına göre adam beni bayıltmak zorunda kalmış. Durumum o kadar kötüymüş. Uzun süre ne annemin odasına girmişim, ne de kendi odamdaki dolabı açabilmişim.»

«Amma da tatsız,» dedi Harrington. «Zavallı küçük kız. Anlatırken bile yüzün yeşerdi.» Uzanıp onun elini ok şadı. «Bu görev için gerçekten korkuyor musun, yoksa ben kendimi erkeksi ve güçlü hissedeyim diye mi söylüyorsun?» Ona cesaret verici biçimde sırttı.

«Garip bir korku çeşidi,» diye anlattı Davina, «Korkulu bir beklenti daha doğrusu. Karnımda kelebekler u-

252

çuşuyormuş gibi bir duygu. Bu her zaman mı böyle olur, yoksa yalnızca ilk görevde mi?»

«Her seferi ilk sefer gibidir. Çünkü her iş ötekilerden farklıdır. Ben her seferinde korkarım, ve sürenin tümünü korkarak geçiririm. Bir baloma, eğer korkmasam o kadar zevkli bulmazdım.»

«Ama bunu zevkli buluyor olamazsın.»

«Belki de bu riziko dozunu aştım ben,» dedi Har-rington. «New York çok hoşuma gidiyordu, çünkü oradaki oyunda insan kendi kurallarını kendi koyuyordu. İki kişiyle

ilişkim vardı, onları işe koşabilmek için fırsat bekliyordum. Ama bu seferki işe, «ensede namlu» tipi derler ki, o kadar hoş sayılmaz. Üzgünüm.» Kendini kontrol altına almayı başardı. «Sana böyle söylememeliydim. Budalaca bir davranış. Unut dediklerimi.»

«Ziyarı yok,» dedi Davina alçak sesle. «Bir terslik o-lursa arkadan neler gelebileceğinin farkındayım. Ama burada böyle her şeyden uzak olmak garip geliyor. Şimdi artık kızın geleceği günü biliyoruz. Aynı gün yola çıkacağımızı da. Yalnız bunun nasıl ve nereden olduğunu bilemiyoruz. Bir boşluk içinde gibiyiz. Olaylara dayanabilirim ama, onların ne olaylar olduğunu bilmek şartıyla.»

«Profesyonel değilsin de ondan. Profesyoneller ayrıntıları bilmek istemezler.. Yakalanırlarsa cevap vermemek için. Ama sen kesinlikle çok başarılısın. Tek terslik, Doğu Alman kadını olamayacak kadar güzelsin. Pembe burnuna rağmen.» Tekrar gülümseyip masanın altından Davina'nın dizini okşadı.

«Bak bu daha iyi,» dedi sonra, «Son birkaç gündür hiç gülümsememiştin. Acaba korkunç Ivan o bir yığın erkekle ne yapıyor dersin? Bütün içini boşaltıyordur, ha?»

«Umarım,» dedi Davina. «Sanıyorum öyle yapıyordur. Sözlerini tutan bir insandır.»

Harrington yumuşak sesle, «Ona iyi bir güdücü amaç da sağlamış oldun.» dedi. «Kendini onun tarafına aliver-din.»

«Zavallı karısı hiç aklımdan çıkmıyor.» Davina ağır ağır konuşuyordu. «İnsanların bu kadar kötü olabileceğine inanmak güç. Adamın yaptığı şey için kadını cezalandırmak... hem de suçsuz bir kadını.»

«Bunlar adamı cezalandırmak için,» diye açıkladı

253

Harrington. «Söylesene bana, sen geri dönünce ne olacak?»

«Hiçbir şey. Onu bir daha görmem için sebep yok. Teşebbüs etmeyeceğime de söz verdim.»

«Ya o seni görmek isterse?»

«Sanmıyorum.» Davina Harrington'u görmüyormuş gibi uzaklara baktı. «Birlikte bir geleceğimiz olmayacağını o da biliyor. Ben onun hayatına girdim, o da benimkine. Geçici bir süre için. Tek önemli şey, olayın iyi sonuçlanması. Bir saniyesi için bile pişmanlık duymayacağım. Onun da aynı şeyi hissetmesini istiyorum. Ancak o zaman işime dönebilir, gerçek hayatımla mücadele etmeye başlayabilirim.» Kısacık gülümsedi. «Bana inanmıyorsun, değil mi?»

Harrington bir sigara yakıp ona uzattı. «Tek kelimesine bile,» dedi. «Ama bunu tartışacak değiliz. On gün sonra eğlence başlıyor nasılsa. Eğlence dediğimiz her neyse.

Bak, buradaki yiyecekler çok kötü galiba. Gel gidip o cadalozun söylediği balık lokantasını arayalım. Bakalım bulabilecek miyiz?»

içkilerin parasını ödedi, çıktılar. Davina'nın koluna girdi. Birlikte yürümeye başladılar. Birinin üstünde eski model, bol etekli basma elbise, ötekinde şalvar gibi bo! pantolon ve açık yakalı gömlekle, yirmi yıl öncesinden kalma bir çift gibiydiler. Hortlaklar kentinde tek başına dolaşan bir çift.

Volkov kanapede kendi yanındaki yere pat pat vurdu. Haftanın iki gecesini irina'nın dairesinde geçirmeyi âdet edinmişti. Hafta sonlarında da Volkov'un dacha'sına gidiyorlardı. O gece onu Bolşoy'a sonra da lokantaya götürmüştü, ilişkilerini herkesin bilmesine aldırıyor gibi bir hali vardı, irinaya sanki adam dedikodulardan hoşlanıyormuş gibi gelmekteydi. Ivan Sassanov'un kızı üzerindeki hakimiyetinden gurur duyuyordu.

«Gel, yanıma otur,» dedi Volkov. Irina söyleneni yaptı. Volkov elini tutup okşadı.

«Neden istiyorsun Livadia'ya gitmeyi? Çok uzak bir yer. Yoksa benden uzak kalmaya mı çalışıyorsun, düşün-

254

ka?» Onu korkutacağı zamanlar hep böyle «sevgilim» derdi.

«Tabii ki hayır,» dedi irina. «Yalnızca biraz yorgunum. Üniversite gelecek salı günü tatile giriyor. Güneşli bir tatile hasret duyuyorum.» Sonra cesaretle ekledi. «Bana bir izin kâğıdı bulabilirsin sanmıştım.»

«Bulabilirdim. Senin için birçok şey yaparım. Ama bu tatili neden böyle acele istediğini bilmek istiyorum. Çok mu çalışıyorsun? Yoksa seni ben mi yoruyorum? Aşk yararlıdır kızlara.»

«Çok çalıştığım doğru. Sanırım en çok annemi merak etmekten böyle bitkin düştüm. Güç bir yıl geçirdim, Antonyil.»

«Gerçekten biraz solgun görünüyorsun. Belki de güneş yarar sana. Annen henüz Koiyma'ya gitmedi desem memnun olur muydun acaba?»

irina birden ona dönüp eline sarıldı.

«Ah, Antonyii! Demek sen... yani onlar fikir mi değiştirdiler? Nerede annem?»

«Yol üstündeki bir kampta. Buraya pek uzak değil. Son yolculuğunu biraz erteletmeyi başardım. Bunu yapmak için bizim servisin başkanına, senin bize yardım etmeye karar verdiğini söyledim. Babanı geri getirebilmemiz için. Bunu anlamıştın, değil mi? Onu tekrar Rusya'ya dönmesi için ikna etmen gerekiyor.»

İrina adamın memelerine el atmamış olmasından ötürü Tanrıya şükretti. Böyle

otururlarken genellikle hep yapardı bunu. Bu sefer yapmış olsa, kalbinin nasıl attığını hemen farkedecekti. Başını eğdi, gözlerindeki korkuyu saklamaya çalıştı. Sesi alçalmış, titremeye başlamıştı.

«Onu düşünüyorum,» dedi. «Gece gündüz. Ama nasıl? Nasıl yapabilirim?»

«Onun yanına giderek,» dedi Volkov yumuşak bir sesle. «Arkadaşlarının ayarladığı gibi Kırım'a giderek.»

irina'ya bakmıyordu. Sigara yakıp dumanı içine çekiyor, üflüyor, çakmağın kapağını kapıyordu. Bakması gerekli değildi İrina'ya. içine çektiği şiddetli soluğu duymuştu. Sonra fırlayıp kanapeden kalktığını da farketmiş-ti. Başını kaldırdığında onu pencerenin yanında durur gördü.

«Ne oluyor?» diye sordu. «Bilmediğimi mi sanıyor-

255

dun? Üniversitedeki hocanı? Ben senin her attığın adımı biliyorum. Kafanın içindeki her düşünceyi biliyorum. Bana söylediğin yalanları da. Ama bu konuda bir şey yapmadım. Annene yardım etmeye çalıştım, seni de bunca süredir tutuklanmaktan korudum. Bunları benimle yattığın için mi yaptım sanıyorsun? Hangi kızı istesem gelir yanıma.»

Irina döndü, pencerenin mandalını çevirdi. Kanat açılıverdi.

«Eğer atlarsan bir saat içinde Poliakov kendini Lub-yanka'da bulur,» dedi Volkov. «Anneni de o kampta tutacağım yerde geri getirir, sorguya aldırırım. Çok şiddetli sorgulardan geçiririm onu. Tıpkı öğretmenin ve arkadaşları gibi.»

Kanapedeki yerinden kıpırdamamıştı. Bir bacağını ö-tekinin üstüne atıp ayağını öne arkaya oynattı, irina Sas-sanova pencereyi kapattı, mandalı çevirdi, sonra ona döndü.

«Ne yapmamı istiyorsun?» diye sordu.

«Tatil için Kırım'a gitmeni istiyorum. Gerekli izni alacağım. Poliakov'la buluşmaya devam etmeni istiyorum. Yani İngiliz istihbaratı ne yapmanı istiyorsa, onları yapmanı istiyorum. Aynı zamanda benim söylediklerimi de yapacaksın.»

Kısa bir sessizlikten sonra ekledi. «Gel buraya.»

Irina yaklaştı, Volkov onu yanına çekti, elini bluzunun içine daldırdı.

«Ahh, kalbin nasıl da atıyor!» dedi. «Bu yalnızca korku mu? Yoksa içinde nefret de mi var? Neyse önemi yok. Tek arkadaşın benim. Sonunda nasılsa bana döneceksin...»

Kompozisyonlar öğrencilere geri dağıtıldığında Irina sayfaların arasında mesajı buldu. Orta sayfaya yapıştırılmıştı. «Bu gece dokuzda Ouspenskaya Köprüsünün bu başında

bekliyorum.» Irina kâğıdı parçalayıp tuvalete attı, sonra Volkov'a telefon etti. Okuİun orta holündeki jetonlu telefonların birinden. Akşam olunca otobüse binip Ouspenskaya köprüsüne gitti, sıcak yaz akşamında, saat tam dokuzda Alexei Poliakov'la buluştu. Poliakov

256

onun koluna girdi, birlikte köprünün üzerinden yürümeye başladılar. Altlarında Moskova nehrinin sarı suları akıyordu. Kıyılarda çiftler gezinmekteydi. Rus çocukları gece erken yatmaz, anneleriyle babalarının yattığı saatte yatarlardı. Suların içinde oynayan çocukların sayısı da az değildi. Kahkahaları ve çığlıkları kuş sesleri gibi hafifti.

irina sandaletlerini ayağından çıkarıp yumuşak kumlara çıplak ayak bastı. Pabuçlarını sol elinde sallayarak yürüyordu. Plajda yürüyen genç âşıklardan farkları yoktu. Poliakov kuytu bir yer beğendi. Çalılardan arasında. Birlikte oturdular, genç adam kolunu onun omuzlarına sardı, irina gözlerini yumup ona yaslandı. Vücudu sıcacık, tutuşu yumuşaktı. Düşünceleri Irina'ya, onu seviyorum, diye fısıldadı. Yapamam bunu. Doğruldu, yavaşça ondan uzaklaştı. Genç adamın ciddi ve kaygılı yüzünü görünce gözlerinden yaşlar boşalmaya başladı. Bir saniye sonra kendini onun kolları arasında buldu. Delice ö-püşüyorlardı. Birbirlerine duydukları istek ve ihtiyaç dayanılır gibi değildi. Ve İrina o zaman anlattı ona. Çalılardan arkasında uzanmışlardı. Gökyüzü iyice kararmıştı üstlerinde. Yıldızlar parıldamaya başladı. Plajda kimseler kalmamıştı.

«Her şeyi biliyor,» diye fısıldadı. «Seni de, Kırım'ı da, babamı da. Benim her hareketimi o plana göre yapmamı, seni ve bana yardım eden diğerlerini kandırmamı istiyor. Kontrol kendi elinde olsun istiyor. Babamı Rus-va'ya döndürmem gerekiyormuş. Öyle diyor. Kırım'a git, İngiliz istihbaratının sana söyleyeceklerini yap, sonra ne yapacağını ben söylerim diyor. Ve annemi de rehine olarak tutuyor. İsteklediklerini yapmazsam annem Kolyma'ya gidecek. Sen de tutuklanacaksın. 'Öğretmen arkadaşın' dedi bana senin için. Ve onun arkadaşları...» irina ür-perdi. Poliakov onu daha sıkı tuttu.

«Ne yapacağım ben? Babam benim yüzümden dönerse Volkov onu tutuklatır. Hem benimle işi bittikten sonra senin yakarı da bırakmaz. Sonra annem de var. Ah, Tanrım, bazen kendimi öldürmek istiyorum,»

«Yapma,» diye yalvardı genç adam. «Bunu asla söy-leme.»

«Yemin ederim... evde pencereyi açtım, atlayacaktım.

257/17

Biliyordu. Bana seni Lubyanka'ya atacağını ve annemi geri getirip sorguya çekeceğini söyledi. Yani ikinize de işkence edeceğini anlatmaya çalıştı.»

Poliakov onun saçlarını okşadı, sakinleştirmeye çalıştı. Soluk yüzü, koyu renk saçları, onu mehtabın ışığında hortlak gibi gösteriyordu. Irina'ya sevgi dolu sözler söyledi, onu kendi kalbine yasladı. Yumuşak yaradılışlı bir erkekti. Bazı bakımlardan çekingendi.

Ruhça zengindi. Şiddetten nefret ederdi. Irina'nın yüzünü kaldırıp öptü...

«Ondan izin belgesini al,» dedi. «Livadia'ya git. O insanlar seni Rusya'dan çıkaracaktır. Tek yapacağın bu. Başka hiçbir şeyi düşünme.»

«Seni burada bırakmam,» diye fısıldadı İrina. «Ondan iki izin belgesi isteyeceğim. Birlikte gideriz. Hayır derse, ben de gitmem derim.» Irina öfkeliydi. «Babamı geri istiyor! Yeterli cesareti bir kerecik gösterebilirim, seni de kurtarırım. Yo, itiraz etme.» Elini onun ağızına kapattı. Daha güçlü bir insandı Irina- Yapısı daha cesurdu. Poliakov cesaretinden ötürü onu daha da çok seviyordu. Kızın parmakları dudaklarına dokununca arzusu da arttı. Onunla tartışmak istemiyordu. Onu sevmek, anısını taşımak istiyordu. Tekrar kendine doğru çekti onu. Koyj renk gökyüzünün altında seviştiler. Tek tanıkları ayde-deydi. Bulutlardan çıktığı zamanlarda.

iki izin belgesi... Antonyil Volkov insanları belli etmeden izlemeyi bilirdi. Irina Sassanova'yı bir inceleme konusu olarak gittikçe daha ilginç bulmaya başlamıştı. Volkov'un ona davranışı, patronun kuklaya davranışı gibi olmuştu. Kadınları seks dışında sevmezdi. Zeki ve hırslı bir kadına rastladığı zaman bir hoşnutsuzluk sarardı içini. Kendi servisinde kadınların terfiini engellerdi. Hep erkekler yönetiyordu o serviste kadınları. Irina da sıradan bir insan gibi görünmüştü ona. Zekiydi ama, korkutması kolaydı. Oysa kız onu şaşırtıyordu. Tam sindirdiği anda yeniden başını dikleştirmesiyle şaşırtıyordu bir kere. Yeni kaynaklardan cesaretler buluyor, tekrar üstüne geliyordu... İki izin belgesi.

Bir iki dakika hiçbir şey söylemedi. Ayı restoranda,

258

Volkov'un en sevdiği masada oturuyorlardı. Irina her zamankinden daha güzel görünüyordu bugün.

«Neden iki belge? Kim geliyor seninle?» Sonunda bu soruyu sordu Volkov.

«Öğretmenim,» dedi İrina. İçinden, bana aşkın ne demek olduğunu öğreten öğretmenim diye düşündü. Şarabının birazını içti. Bunu Volkov'un suratına fırlatmayı öyle istiyordu ki. Ona karşı bundan daha büyük bir nefret duyabileceğine inanamıyordu. Yine de nefreti giderek artmayı başarıyordu.

«Onu yanına almanı senden onlar mı istedi?» dedi Volkov yumuşak bir sesle. Cevabı beklerken gülümsedi. Evet demek ne kolay olacaktı. Irina neredeyse evet demek üzereydi. Ama Volkov bu kadar çok şey bildiğine göre, bunun yalan olduğunu da bilebilirdi. Gerçeği söylemek daha güvenli olacaktı.

«Hayır,» dedi. «Kendim istiyorum. Onun da benimle gelmesini istiyorum.»

«Neden?»

«Çünkü tutuklanmasını istemiyorum.» Biraz daha şarap içti. Volkov onun sinir ve

koru içinde olduğunu anlamıştı. Ama cesurdu yine de. Gözlerinden fıskırıyordu cesareti Bu zavallı bilim adamını seviyor, diye düşündü. Bir an için öfkeleni.

«Onu ne diye tutuklayayım? Bir zarar veremez ki. Zaten içini dışını biliyorum.» Nefretle omuzlarını kaldırdı.

«Serbest bırakıp da sana karşı çalışmasına izin vermezsin,» dedi Irina. «Çok da önemli biri olmadığına göre Rusya'dan ayrılmasına göz yummanı istiyorum. Lütfen Antonyil. Bak, sen ne dersen onu yapıyorum. Bırak da Alexei Poliakov da benimle Lîvadia'ya gelsin.»

«Ya olmaz dersem?»

Irina bardağını bırakıp arkasına yaslandı. Ellerini ma-sanın altına indirerek birbirine kenetledi, titremelerini ön-lemeye çalıştı. «Onu seviyorum,» dedi. «Annem kadar onu da seviyorum. Onsuz gitmem.»

Volkov garsona bîr işaret yaptı. «Kahve getir bize,» «Biraz da Polonya konyağı.»

«Gitmem o zaman,» dedi Irina tekrar. «Ve ciddiğim.»

«Pekâlâ.» Volkov kahvesine şeker koydu. «Pekâlâ, madem ki bu adamcağız sana bu kadar anlam ifade edi-

259

yor... o da gitsin. Baban buraya dönmek zorunda, İrina. Önemli olan bu. Düşmanlarımız onu Rusya'ya karşı kullanmamalı. Onu ikna etmelisin. Cezalandırılmayacağına inandırmalısın. Hastalığını bildiğimizi, onu deli bir suçlu gibi davranmaya iten nedenleri anladığımızı söylemelisin. Tedavi edilecek, ve Rus toplumuna yeniden uyumu sağlanacaktır. Yeniden bir aile olacaksınız. Herhalde buraya dönerken arkadaşın Poliakov'u batıda bırakacaksın.»

«Belki ben de onunla kalırım. Ama sana göre hava hoş. Babam geri dönsün de.»

«Seni kaybetmek beni üzecek, irina,» dedi Volkov aynı yumuşak sesiyle. «Sovyet vatandaşlarının haklarını kaybedip sürgünler gibi yaşamalarından nefret ediyorum. Ama bunun kararını zamanı geldiğinde verirsin. Hem sana bir şey vereceğim. Bunu babana gösterebilirsin.»

Annesinin el yazısını hemen tanıdı. Zarfı aldı. Volkov, «Burada açma, sonra okursun,» dedi. İrina zarfı çantasına koydu.

«Kırım ve Livadia yolculuğu için iki izin,» dedi Volkov. «İki haftalık tatil için. Oraya varış, ayın 25'inde. Sana belgeleri yarın gönderirim, yavrum. Şimdi artık kahveni bitir de Moskova'ya dönelim.»

Dönüş yolculuğunda konuşmadılar. Volkov ona ne dokundu, ne de elini tuttu, irina

pencereden dışarı bakarken Volkov'un popüler bir melodi mırıldandığını duyuyordu.

Araba İrina'nın apartmanı önünde durdu, Volkov eğilip ona kapıyı açtı.

«Bu gece yukarı gelmiyorum,» dedi. «Umarım buna fazla üzülmezsin. Yolculuk için sana para gerekli. İzinlerle birlikte onu da göndereceğim. Mektubu okumayı unutma. İyi geceler Duşinka.»

Araba uzaklaşana kadar İrina kaldırımında bekledi, sonra anahtarıyla ön kapıyı açtı. Kapıcı kadın gitmiş, yerine gece bekçisi olan adam gelmişti. Geleni gideni kontrol eder, garip bir durum olursa polise bildirirdi. İrina onun önünden geçti, asansörle çıktı, dairesine girip kapıyı kilitledi. Saat gecenin biriydi. Mutfağa gidip kendine bir bardak süt aldı. Büyük masanın başına oturdu. Ailesinin ve dostlarının geceleri çevresine toplandığı, gülüp konuş-

260

tuğu, tartıştığı, yiyip içtiği o masanın. Elinde tutmakta olduğu mektup bu anıları sanki somutlaştırıyor, elle tutulacak hale getiriyordu. Derken mutfak hayaletlerle dolmuş gibi gelmeye başladı ona. Babası... çocukluk yıllarının kahramanı, yetişkinlik hayatının iyi dostu. An-nesi... öylesine sıcak ve dengeli. Eski zaman kadınlarından Aile onun gözünde bir yük değil, bir hazineydi. İrina sevgiyle büyütülmüştü. Bu mutfakta değişik tür bir sevgi daha vardı. İyi dostlar arasındaki sevgi Jacob Be-lezky... gözlüklerinin gerisinde kara gözlerinde kıvılcım-lar tutuşan adam. Onun cesur karısı. Söylediği bütün o tehlikeli fikirleri destekleyen karısı. Hepsi İrina'nın çevresindeydiler. Derken birden yokoldular, kendini mutfakta yalnız buldu. Boş masaya oturmuş, elinde annesinin mektubu açılmayı bekliyor.

Mürekkepler yer yer akmıştı. Mektubun bazı yerlerine gözyaşı damlaları düşmüş gibi. El yazısı düzgün değildi. Sanki çok ihtiyar biri yazmıştı bu mektubu. Çektiklerini anlatmıyordu bu mektup ama... belli ediyordu. O ıstıraplar okuyanın hayalinde canlanıyordu bir anda. Yardım edin, diye yalvarıyordu mektup. Kocasıyla kızına sorumluluklarını hatırlatıyor, kendisini kurtarabilecek durumda olduklarını belirtiyordu. Korkuyla acı birbirine karıştığından bazı cümleleri okunması güç hale getirmişti. Korkunç bir duygusal sömürüydü bu mektup. İrina Sassanov, annesinin bunu asla isteyerek yazmayacağını çok iyi biliyordu.

Ağlamadı. Mektubu katlayıp tekrar zarfına koydu, sütünü bitirdi. Babasını geri getirebilirdi bu mektup. Volkov yazının dozundaki karışımı çok iyi ayarlamasını bilmişti. Tek bilmediği, o imzanın anlamıydı.: «Karın ve an-neceğin.» Ne demişti Fedya Sassanova? «Mektuba anneciğin diye yazarsam, hiçbir yerine inanma, yalan olacaktır.» Geleceği çok iyi görmüştü annesi.

«Onu gebertmek istiyorum,» diye mırıldandı İrina kendi kendine. «Onu buraya çağırmak, uyurken bıçaklamak istiyorum. Zehir içirmek, acılar içinde öldürmek istiyorum.» Bardağını yıkadı, ışığı söndürüp annesiyle babasının odasına geçti. Durakladı, yatağa baktı. Volkov kirletmişti o yatağı. Kendisini sömürmüş, annesiyle ba-

basının sevdiği bu yerde küçük düşürmüştü. Kapıyı kapattı, kendi odasına geçti.

Beş gün sonra Kırım'da olacaktı. Alexei Poliakov'la birlikte. Sonunda uyuyabildi.

Saat sabahın altısıydı. Güneş doğmuştu. Kuşların neşeli korusu, gün ışyınca sustu. Artık perdeleri açıp ışığı kapamak mümkündü. Konferans salonu sigara dumanıyla dolmuştu. Masanın bir başında, bir grup erkeğin arasında oturan Sassanov yorgun ve bitkin görünüyordu. Önünde bir yığın kâğıt ve bir tabla dolusu yarısı içilmiş izmarit vardı. Yandaki tepside kahve fincanlarıyla ılık bir demlik duruyordu. Grant, General ve Kidson Rus'a durmadan soru sormaktaydılar.

«İşte köstebeğiniz,» dedi sonunda Sassanov.

James VWhite alçak sesle, «Üstelik biz de onu Rusya'ya gönderdik,» dedi, dönüp Grant'a baktı.

«Hatanız burada,» dedi Sassanov. «Onu hiçbir zaman doğru incelememişsiniz.»

Grant'ın soluk yüzü kızarıverdi. «Geçmiş kusursuzdu,» dedi. «Ben ancak en mantıklı hareketi yaptım. Onun kuşkulu olduğu yolunda hiçbir belirti yoktu.»

«Her belirti vardı,» diye bağırdı ona Sassanov. «Bü tün işaretler gözünüzün önündeydi. Bakmadınız bile! Generalim, Vına'yı ve kızımı kurtarmak için ne yapacaksınız?»

Bir anlık bir sessizlik oldu. Kidson alçak sesle, «Eğer bu kuramın doğruysa, kızın tam ülkeyi terkederken tutuklanır ve sadık ajanımız da senin dönmene karşılık rehine olarak tutulur,» dedi. «Volkov'un eli koz dolu olur, senin dönmeni sağlamak için de güçlü bir levye kazanmış olur. Hem de isteyerek dönmen için. Kendi yaptığındurum analizine göre, Aralık'ta Keremov emekli olduğu zaman da en üst göreve kolaylıkla atanır.»

General, «Bizim hainimiz de geri dönüp burada gizli çalışmasına devam edecek,» diye ekledi. «Ama biz onu bulduk çıkardık. Bir hafta sonu için onu buraya davet etmek isterdim.» Sassanov'un gözlerinin içine baktı. «Volkov finali nasıl hazırlayacak?» diye sordu.

«Nasıl mı? Emin değilim. Ama herhalde hepsini Kı-

ırım'da tuzağa toplamaya çalışacaktır. İnsanlarla oynamaktan hoşlanan tiptir.»

Grant, «Onun gizli planını bilen kaç kişi olabilir?» dedi. «Üstleriyle yakın işbirliği yapar mı? Yardımcılarına ne kadar bilgi verir?» Sassanov'u dikkatle izliyordu.

Rus kaşlarını çattı.

«Cesaret edebildiği kadar gizli çalışmayı sever,» dedi «Böyle olunca rizikolara girebilir, başarısızlığa uğradığında da kendini kamufle edebilir. Bilgi paylaşmaktan nefret eder. Çünkü o zaman alkışı da paylaşmak zorunda kalır. Yardımcıları hiçbir şey bilmezler. Onun emirlerine göre iş görürler. Planını herkesten saklayacaktır.»

«Köstebek'ten de mi?» dedi Kidson.

Sassanov başını salladı. «Köstebeğe emirler verilecektir, o kadar.» Yine sessizlik oldu.

Sassanov bu sefer Generale döndü. «Neden Vina'nın Rusya'ya gitmesine izin verdiniz?»

James VWhite onun gözlerine dosdoğru baktı. «Gitmeyi kendi istedi,» dedi. «Israr etti. Kızınızı kurtarmaya çalıştığımızı gerâekten inanmanız için tek yolun bu olduğunu söyledi.»

«Onu göndermenizin nedeni bu değil. Başka bir nedeniniz vardı»

«Pek de neden sayılmaz,» diye kabullendi James White. «Yalnızca zihnimin gerilerinde muğlak bir fikir. Ki o da doğru çıktı işte. Harrington'u kuşku uyandırmadan gönderebilmemizin tek yolu Davina'ydı. Ona yardım etmeye çalışıyordu Davina. Tekrar aktif göreve yükseltmeye çalışıyordu onu... Her şey birbirine çok iyi uyuyordu.»

Herkes Generale bakıp duruyordu. O esnedi. «Biraz sıcak kahve getirtemez miyiz, Kidson? Bizi bir süre daha uyanık tutmaya yarardı.»

Kidson masadan kalktı, tepsiyi alıp dışarı çıktı.

«Çok ilginç,» diye devam etti General. «Çünkü plan oldukça açıktı. Albay Sassanov farkına vardı, sizler varamadınız. Garip bir duygu vardı içimde. Harrington ta ellilerden beri servisin üyesiydi. İyi adamdı. Sicili de iyiydi. Hiçbir zaman uçtu uçtu değildi ama güvenilir tip-ti. Kötü bir dert çıktığında oraya yönelmesini bilirdi. Sonra New York'da birden içmeye, gevşemeye başladı.

263

Üstüne gittiği iki ilişki de, biri Doğu Alman bir sahtekâr... onu oraya mahsus koyduklarını herkes anlar... öteki de bize vereceği fazla bir şey olmayan Romanyalının biri. Harrington kendi hakkında dedikodu edilmesine yol açtı ve sonunda buraya geri çağırıldı. Tam zamanında. Siz İngiltere'deyken ve Ruslar sizinle ilgili bilgi toplamak için yollar araştırırken. Sonra Davina ile karşılaştı. Raslantı ama, bilerek ayarlanmış bir raslantı. Onu size bakıcı olarak atadığımızın dedikodusunu duymuştu. Ama bunun ona yararı olmadı, çünkü sizi nerede sakladığımızı ondan öğrenemedi. Davina'yi izlemek de olanaksızdı. Sokağa her çıktığında gözetimimiz altında olduğu ortada. Kızın ona bir

sey söylemediği de belli. Bütün sorgular ve tutanaklar bunu açıklıyor. Arabaya mikrofon koyamazdı, çünkü araba da sürekli denetim altında. Bu yüzden Jules'un Barında o kurnaz randevuyu hazırladı. Da-vina'nın oradan telefon etmek zorunda kalacağını biliyordu. Halldale Manor'a»

Grant, «Demek telefon apareyine bir monitör monte etti,» diye mırıldandı. «Çok kurnazca. Buradan kızın çevirdiği telefon numarasını öğrendi. Hemen Merkez'-den bir katil harekete geçirildi, Davina'yi teşhis edip emin olmak istediler. Arkadan da yangın bombası geldi.»

Sassanov, «O telefonda anlamış olması şart,» dedi. «Dosyaları tekrar tekrar okudum. Bir yerde bir şey olması gerektiğini biliyordum. O monitörlerin ne biçim şeyler olduğunu tanırım. Dibinde manyetik kısmı olmadığı için, söküldüğünde telefonun plastiği üzerinde biraz yapışkan bırakıyor. O bardaki telefon da tesadüfen plastikti. Yoksa hiçbir kanıt bulamayacaktık.»

Başını bir an için ellerine yasladı.

«Volkov beni yangında öldürdüklerine inanmıştı,» dedi. «Ama emin değildi. Karımı tutuklatıp kızımı izlettirdi. Sizin elçiliğinizle o öğretmenin arkasındaki ilişkiyi biliyor olmalılar. O ilişki devam edince de, benim hayatta olduğumu anladı. Bu sefer kızımı baştan çıkardı. Bu haberin bana ulaşacağını umuyordu. O arada Harrington da tekrar Davina'dan haber alınca, Volkov benim kurtulduğumdan emin oldu. Brifingler sırasında Harrington'a verdiğiniz her bilgi Volkov'a da ulaştı. Irina'nın kurtarılma-

264

sı planı, Spencer-Barr denilen adamın oraya atanması,.. Volkov hepsini biliyordu. Şimdi de Harrington, Livadia'-da Vina İle beraber, İrina gelir gelmez onlara bir hainlik daha yapmak üzere bekliyor. Kurtulma planının ne kadarını biliyor?»

«Hiç bilmiyor,» dedi Grant «Onlara safha satha bilgi veriyoruz. Böylesi daha güvenli. Şu anda tek tesellimiz de bu. Herhalde farkındasınızdır. Kızınız ve Bayan Grahamdan başka, Volkov'un konuşturabileceği baş-kaları da var. O öğretmen ve onun arkadaşları. Onlardan da İtiraflar koparabilir, insan haklarını savunan grupla kurduğumuz bütün işbirliği ortaya çıkar ve silinir. Frieda

ve onun Doğu Berlindeki yardımcıları da ayrı. Bu durum Batı için büyük bir istihbarat fiyaskosu olur. Volkov'un da KGB'nin başına gelmesi için harika bir fırsat yaratır. Derhal harekete geçmemiz gerek.»

Sassanov, «Volkov Vina'yı ve kızımı elinde tutacaktır,» dedi. «Karımı da. Onları serbest bırakıp Vina'yı vermeyi, ancak ben geri dönersem kabul edecektir. Beni iyi tanır. Karımı nasıl sevdiğimi bildiği gibi, kızıma ettiği muameleden ötürü kendisine ne tür duygular beslediğimi de bilir. Yakında Vina'nın da benim için ne kadar önemli olduğunu anlayacaktır. Kabullenmeniz gerek, Generalim. Beni yollamak zorundasınız. Size elimde ne varsa verecek, her bildiğimi söyleyeceğim ama, sonunda onlar yakalanırlarsa beni Vina ile deştokuş edeceğinize söz vermenizi istiyorum.»

VWhite bir an onu ölçüp biçti, sonunda başını evet anlamında salladı. «Pekâlâ,» dedi. «Söz veriyorum. Gerçi Bakan beni bu konuda uğraştırabilir ama, dönmeyi sizin isteğinize inanırsa... Karınızla kızınız serbest bırakıldığı ve Vina geri geldiği anda, sizi karşı tarafa geçiririz. Ama bir şartla.»

«O nedir?» diye sordu Sassanov.

«Yanınıza bir siyanid kapsülü vereceğiz ve size ellerini sürmeye kalkarlarsa hemen kendinizi öldüreceksiniz. Biraz daha kahve alın.

«Teşekkür ederim,» dedi Sassanov. «O dediğiniz pek güç olmayacak. Ailem ve Vina olmazsa zaten istemem

yaşamayı.»

265

«Sassanov hakkındaki bütün sorularımız artık cevaplandı sanıyorum,» dedi General. Grant'la birlikte, Kid-son'un odasındaydılar. Banyo yapmış, kahvaltı etmişlerdi. Grant her zamankinden biraz daha yeşil görünüyordu. Uykusuz geçen geceden sonra bu normaldi. Ama General tersine pembe yanaklı ve taptazeydi. Enerjisi Kid-son'u şaşırtıyordu. Yorulduğunu asla görmemişti.

«O gerilim,» diye devam etti General. «O brifing toplantılarının hızı ve akışı, senin dikkat ettiğin tüm o iç çelişkiler... tamam. Ama bunlar bize rol yaptığı için değildi. Bayan Graham'a âşık olduğu ve onunla kendi kızının, kaderin elinde bir tür tutsak olduklarını bildiği içindi. Eski ülkesini ve eski ilkelerini ne kadar açıklar, herşeyi ne kadar çabuk anlatırsa, onların o kadar güvende olacağını hesaplıyordu. Garip, değil mi?»

Grant, «Asıl garip olan, onun zekâ düzeyindeki böylesine iyi yetişmiş bir insanın bu kadar ilkel davranabilmesi,» dedi. «Bu da bize Rus karakterinin ne derece batıl inançlarla dolu olduğunu kanıtlıyor.»

«Sadece Ruslar değil,» diye atıldı Kidson. «Tanrılarla pazarlık edip onları kazanma güdüsü her insanda var. Her tip insanda, bu putperestlik başka türlü gösteriyor kendini.»

Grant, «Kendimde bunu pek bulamıyorum,» dedi. «Sende de bulamıyorum.»

James VWhite, «Davina Graham'ın bir erkeği bu türlü etkileyebileceği de kimin aklına gelirdi,» dedi. «Sassanov ona metelik vermez sanırdım. Sen bu durumu hiç anlayabiliyor musun, John?»

«Hayır. Onu hiçbir zaman güzel bulmadım,» dedi Kidson. «Ama ben zaten pek tanımadım. Hiçbirimiz tanımadık. Oysa gerçeğe bir bakın. Onsuz yaşamak istemeyen bir adam var. Kurtulma planlarını kesinlikle değiştirmek zorundayız, şef.»

Harrington sayesinde bugüne kadar attığımız her adımı biliyorlar. KGB, Irina Sassanova ile Davina Graham'ı yakalamak için pusuya yatmış. Harrington bundan sonrasını nasıl oynayacak, Allah bilir. Ama o iki kadına bir şey olursa Sassanov teslim olacak ve intihar edecek. Yani karşımızdaki durum, Berlin duvarı çekildiğinden bu yana ortaya çıkmış en önemli durum oluyor. Sovyetlerin Basra Körfezine hakim olma

266

ve sonra da Amerika'ya karşı bir nükleer saldırıya geçmeleri durumu. Olayları bizim için yorumlayıp kontrolümüzü kolaylaştıracak kimsemiz de olmayacak. Sassanov' un hor adımda bizimle birlikte olması şart. Bu nedenle do o kadınlardan hiç değilse birinin buraya dönmesini sağlamak zorundayız demektir. Ne dersin, Grant? Bu aslında senin bölümün işi sayılır.»

Grant ağır ağır. «Benim önerim rizikoyu ikiye bölmek,» dedi. «ilk plana göre Kırım yoluyla kaçmayı bir kenara bırakalım. Kerime'yi Polonya üzerinden getirelim örneğin. Oradan Doğu Almanya'ya sokarak. Doğu Berlin'de mükemmel bir örgütümüz var. Tabii kızıdan sonra o örgütü hemen dağıtmak da şart. Bu arada Bayan Graham'la Harrington, ilk planı yürürlükte sanmaya devam etsinler. Onlar Livadia'da beklerken, Volkov da kızın oraya varıp Harrington'un harekete geçmesini beklesin dursun. Kız o arada Batı yoluna koyulmuş olacak tır. Gerekli kâğıtları büyükelçilik ona hazırlar. Yokluğunu da farketmezler, çünkü onu zaten Kırım yolculuğuna çıkıyor diye bilecekler.»

General, «Peki kız Livadia'ya varmayınca Volkov ne tepki gösterecek sence?» diye sordu.

Grant ince dudaklarını yaladı. «O duruma bağlı. Belki Bayan Graham'ı tutuklatarak, bu arada Harrington'un foyasını da açığa çıkarmayı göze alır. Bence yapmaz. Sassanov kızına kavuştuktan sonra Bayan Graham'ı tutmanın onun gözünde pek bir anlamı kalmayacaktır. Ama insan bu kumarı oynamak zorunda. Ne dersiniz, şef?»

«Bence de senin dediğini yapalım. Rizikoyu ikiye bölelim. Hiç değilse birisinin buraya gelebileceğinden emin olalım. Sen yeni hazırlıklara başla, olur mu Humph-rey? Sen de Sassanov'u yatıştırmaya, güven vermeye çalış, John. Öğleden sonra yine toplantı var. Yakında CIA' cı da soluğu duyulacak kadar sokulacaktır aramıza.»

VWhite bir an durakladı, sonra devam etti. «Herhalde Amerikalılara böyle bir bilgi kaçağımız olduğunu söylemek zorundayız. Güvenlik konusunda tekrardan patırtılar kopacak ama, yine de saklayamayız. İşler ters giderse, gerçeği saklamış olmak bizi mahveder. Sassanov'u kaybetmiş olacağımız da ayrı. Amerikalılara ajanın yerli bir vatan haini olduğunu söylemek zorunda değiliz. Ya-

267

rın gece adamları buraya varınca onlarla kozumuzu paylaşırız. Grant, sen Langley'e bir teleks çek, olur mu?»

«Ne kadar cesur bu kız?»

Poliakov hiç duraklamadı. «Bence çok cesur,» dedi. «Ancak cesur bir insan benim için izin kâğıdı istemeye kalkışabilirdi. Hele Volkov'dan!»

«Bayağı iyi,» dedi Spencer-Barr. «Bu işi sonuna kadar götürebileceğine inanıyor musun?»

«Bence memnun olur.» Öğretmen hafifçe dikleşt: «Ama gereği kalmayacak,» dedi. «Volkov için benim kendi planlarım var.» Elini cebine soktu. Spencer-Barr'ın şaşkınlığı onun daha da kasılmasına neden oldu. Planların mı var?» dedi İngiliz. «Neden söz ediyorsun? Ne var cebinde...»

'Bir bıçak,» diye karşılık verdi Poliakov. «Ben Liva-dia'ya falan gitmiyorum. Bugün öğleden sonra Volkov' un işine gidip onu orada öldürüyorum. O zaman İrina da kaçabilecek demektir. Elinde izni var. Uçağa bu gece binebilir. Volkov'u öldürdükten sonra bıçağı kendime de saplayacağım.»

«Anlıyorum,» dedi Jeremy. «Herşeyi planlamışsın. Büyük bir kahramanlık gösterisi mi?»

Poliakov bu alaylı sözler karşısında kızardı, «isterseniz alay etmekte serbestsiniz», dedi. «Ama ben yine de yapacağım.»

«Bundan eminim. Ama Volkov'un odasına girmeden üstünü arayacaklardır. Hem kimseyi yalnız kabul etmiyor. Yanında fedaisi var. Çok atak bir fikir ama, inan bana, bu tür işleri profesyonellere bırakmak her zaman daha iyidir. Sen bunu İrina'ya ver, yola çıkmadan önce Volkov'u eve çağırmasını söyle. Çok âcil bir durum, desin, ne bahane gösterirse göstereceğini, ama evine getirsin onu. Verdiğim tozu içtikten sonra bir saat dolmadan o evden çıkmış gitmiş olması şart.»

Alexei'nin eline kıvrılmış kâğıt parçasına benzer bir şey tutuşturdu.

«Bunu cüzdanına koy,» dedi. «Ve de Tanrı aşkına çok dikkatli ol. Tadı ve rengi yoktur. İki saniyede erir.»

268

Bir saat sonra etkisini gösterir. Belirtiler adamın kalp krizi geçirdiği yolunda olacaktır.»

Alexei küçük paketi cüzdanına koydu. «Anlıyorum,

«Şimdi... planın gerisini iyice anlamıştın, değil mi?» 'Spencer-Barr'ın sesi sabırsızdı. «Bu akşam yedide Sim-feropol'e uçak kalkıyor. İrina ile havaalanında buluşur, birlikte uçağa binersiniz. Geceyi orada geçirir, sabah olunca otobüsle Livadia yoluna dizilirsiniz. Livadia'ya varınca, Şato Turist Otelinde Heinz Fleischer'i bulacaksınız. Sabahleyin, kente iner inmez ilk işiniz o olsun. Yanında bir kadınla birlikte orada

kalıyor. Doğu Alman kılığındalar ama, adam Rusça da bilir. Onlar irina'yı yalnız bekliyorlar. Bu nedenle telefonu o etsin. Trudi adını kullansın. Bunların hepsi tamam mı?»

«Tamam,» dedi Alexei. Hepsini ezberledim. Bı iki kişiyle temas ettiğimiz zaman da sizin mesajınızı vereceğim.»

«Evet, öyle,» dedi Jeremy ciddi ciddi. «Onlara hem yol planlarını, hem de sana söylediklerimi anlat. Güvenebilirsin onlara. Sana yardım etmek için başka bir şey yapamam, çünkü vakit yok. Tek şansınız hafta sonundan önce ülkeden çıkmak. KGB, Volkov'un elindeki bilgileri öğrenmeye başlamadan önce. İlk yirmi dört saati zaten onun ölümünü saklamaya çalışmakla geçireceklerdir. Halk arasında KGB'nin de ölümlü olduğu yolunda bir izlenim yaratmayı sevmiyorlar. Hele de onun rütbesinde biri için. İyi bir fırsatınız var,» dedi katı bir sesle. «Ama işleri yüzünüze gözünüze bulaştırırsanız, şansınız kalmaz.»

Poliakov, «Bulaştırmayız,» dedi. «Ne yapmamız gerektiğini biliyorum. Yapacağız da.» Jeremy, «Tamam,» dedi. «Havaalanında, tam saatinde, yola çıkmaya hazır olun. Ondan sonrası size ait. iyi şanslar.»

Bilim Sergisi'nin Fizik salonunda ikisi yalnız olmakla birlikte yine de el sıkışmadılar. Poliakov ingilizin koca salonu baştan başa geçip uzaklaşmasını seyretti. Adımları mermer tabanda yankılanıyordu. Kapıya doğru dönüp çıktı, görünmez oldu. Pozlu bir yürüyüşü, hafif sallantılı, atletik adımları vardı. Alexei ondan ne kadar nefret ettiğini düşündü. Adam sırf yüzüne bakarken bile genç

269

öğretmenin kendini yetersiz hissetmesine neden oluyordu. Onun gözünde Poliakov, irina'ya işkenceler eden bu adamı kendi kendine öldürebilecek kuvvet ve yetenekte değildi. Gizlice havaalanına gitmesi, kızı orada köpek gibi beklemesi gerekiyordu. İşte aldığı talimatta uyma yacağı tek bölüm bu bölümdü. Birkaç dakika sonra o da binadan çıktı.

CIA'nın Langley'deki bürosundan gelecek gözlemci Heatrow havaalanına indi ve derhal Hampshire'a götürül dü. Humphrey Grant onu karşılamak üzere bekliyordu. Sassanov'un toplantılarına katılanlarla birlikte onu da yemeğe oturtular ve yemek bitince de Grant onu bir kenara çekti. Amerikalı, ellilik, alçak sesle konuşan bir güneyliydi. Bush'un döneminde çalışmış, yetmişlerin başlarındaki düzenleme sırasında emekliye ayrılmıştı. İstihbarat servisinin yozlaşması ve parlamento etkisinde sınırlanması yüzünden İran fiyaskosu yeralınca onu yeniden göreve getirmişlerdi.

«Yarınki oturuma katılmayı hevesle bekliyorum,» dedi.

«Dokuz buçukta başlıyoruz,» diye konuştu Grant. «Elinizde ayrıntılı bir rapor var, değil mi? Şimdiye kadar konuşulanlar hakkında? Servisiniz o bilgilerin analizini yapmış mıydı?»

«Bizce bunlar sadece ön bilgiler. Konuyu Başkanlık düzeyinde ele aldık. Kendim tanık olma fırsatını bulduğuma memnunum. Beri yandan, elbette ki bu bilgi sızması işi ile de çok ilgileniyoruz.» Grant'ın beklediği sitem tonu adamın sesinde gerçekten vardı. Ama Grant hazırды buna.

Donuk bir sesle, «ivan Sassanov'dan başka, ikinci bir konuyu sizinle tartışmamı da şef özellikle istemişti,» dedi. «Yarınki oturuma katılmanızdan önce.»

«Memnuniyetle,» dedi CIA'nın adamı nezaketle. Bir eskrimci gibi gardını almıştı. Bu terbiyeli davranışı, göğsündeki zırhın yerine geçiyordu.

Grant, okul müdürü havasına büründü, ellerini arkasında kenetleyip kafasını hafif öne uzattı. «Bizim elemanlarımızdan biri konusunda sizinle görüşmek istiy-

270

rum,» dedi. «Çok gizli olarak elbette. Amerika Birleşik Devletlerinde bir süre kalmıştı. Adı Bay Jeremy Spencer-Barr. Bu isim size bir şey ifade ediyor mu?»

İrina kapıyı açtığında Antonyil Volkov ona gülümsedi. Peşinden şoförü de içeriye girince Irina'nın yüzündeki ifadenin nasıl değiştiğini hemen farketti.

«Yuri seni rahatsız etmez, değil mi?» diye sordu.

Yürüyüp salona girdi. Irina da hızla onu izledi, iri-yarı fedai onun hemen arkasındaydı.

«Mutfakta oturuyorduk,» diye ımırıldandı Irina, Vol-kov'a. «Bir semaver güzel sıcak çayım var.»

Volkov ona gülümsemeyi sürdürüyordu. «Teşekkür ederim,» dedi «Öğretmenciğin nerede peki? O da mı mutfakta?»

«Evet. O da orada. Seni bekliyor.»

Volkov kasketini çıkardı, şoför bir adım ilerleyip kasketi onun elinden aldı.

Volkov neşeyle, «Birlikte masaya oturmadan önce bana bir şey söylemeni istiyorum,» dedi. «Yuri, sen mutfağa git, ben de bir dakikaya kadar geliyorum. Şimdi söyle, Irina, o âcil mesaj neydi? Neden beni görmeyi bu kadar çok istedin?» Çenesini parmakları arasına kıştırıp kızın yüzünü yukarı kaldırdı. Parmaklar sıkıştı, sıkıştı, sonunda Irina yüzünü buruşturmak zorunda kaldı.

«Çünkü inanmıyor gitmesine izin vereceğine,» ded'. «Senin ağzından 'git' dediğini duymadıkça benimle gelmiyor.»

«Ne budala bir genç,» dedi Volkov yumuşak bir sesle. «Aklı başında kim olsa seninle Livadia'ya gelirdi. Oradan da İngiltere'ye. Çünkü senin gideceğin yer orası. Annenin mektubunu okudun mu?»

Kızın gözlerinde tutuşan nefreti gördü. Gökgürültü-sünden önce çakan şimşeğin ışığı gibi.

«Evet, okudum.»

«Baban okuyunca neler hisseder sence?»

«Eve döner,» dedi Irina. «Onu serbest bıraktırmak için eve döner.»

«Bu mektubun sahte falan olmadığına onu ikna edeceksin, değil mi? Sen annenin hapiste olduğunu gözün-

271

ie gördün. Yazıların doğru olduğunu baban zaten anlayacaktır. Sen de onu inandırmak için elinden geleni elbette yapacaksın.»

Bir cevap bekliyordu. Irina Sassanova'nın cesareti birden yine kabarıp taşıtı.

«Gerek kalmayacak,» dedi. «Babaim annemin kendi yüzünden azap çekmesine razı olmaz. Buraya seni öldürmek için dönecektir!»

Volkov'un kahkahayla gülmeye başladığını görünce şaşaladı. «Bir ateş parçasısın sen,» dedi Volkov ona. «Seni kaybetmem ne kadar yazık! Hadi gel, o öğretmenin olacak küçük tavşanı görmek istiyorum. Onu çiğ çiğ yiyecek güçtesin sen güzelim. Sana asıl benim gibi güçlü bir erkek lâzım.»

İrina onun gözlerinde parıldayan arzuyu gördü, gerçek kimliğini açığa vurduğu için kendi kendine küfretti. Dik başlılık ettiği zaman, daha büyük istek duymaya başlamıştı Volkov ona. Sindiği, korktuğu zamanlardan daha çok. Burada kalmamalı, diye uyarılmıştı onu Alexei. Çayı içtikten sonra bir saat dolmadan çıkıp gitmiş olmalı. İrina ondan ayrılıp salonun kapısına yürüdü.

«Onu tanıyınca böyle düşünmeyeceksin,» dedi bir yandan.

Onlar mutfağa girerken Poliakov ayağa kalktı. Semaver, mutfak masasının tam ortasında duruyordu. Bir şişe votka, tuz, limon, çayla yenecek biraz kek, votkayı nötralize etmek için de bir tabak içinde turşu duruyordu masanın üstünde.

Şoför bir köşeye dikilmişti. Kolları iki yanında, yüzü onlara dönük, bakıp duruyordu. Bir an için Volkov'la öğretmen karşı karşıya geldiler. Volkov onu sakın sakın ölçüp biçti.

«Daha çocukmuşsun sen,» dedi. «İrina'mın seni korumak istemesi boşuna değilmiş. Haydi oturalım bakalım.»

Poliakov bir sandalyeyi geri çekerken çay bardağını devirmeyi başardı. Hemen özür

diledi, gömleğinin koluyla yüzündeki terleri sildi.

Volkov onu hafif bir gülümsemeye izliyordu. Yan; başındaki sandalyeyi gösterip, İrina'ya, «Sen yanıma gel,» dedi.

272

«Ne içersin?» diye sordu İrina. «Çay mı, votka mı?»

«Benim için bir şölen hazırlamışsın. En iyisi önce bir sigara içeyim. Ama sizler buyurun.»

İrina kendi çayını doldurdu, Poliakov'a da bir fincan uzattı. Yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu.

«Anladığıma göre Livadia'ya gitmekte kararsızlık gösteriyormuşsun,» dedi Volkov, Alexei'ye. «Hem de İrina bunca zahmetle sana izin çıkarttırdıktan sonra. Neden istemiyorsun onunla gitmeyi? Biraz nankör bulmuyor musun kendini?»

Alexei sıcak çayı yudumladı, öksürdü, ağzı yanın-ca fena halde de kızardı. Cevap vermesi birkaç saniye sürdü.

«Özür dilerim, Yoldaş General, ağzım yandı da. Yo, lütfen Livadia'ya gitmek istemiyorum sanmayın. Bir tatil vaDmak ve İrina ile gidebilmek için izin almak çok iyi. Size nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum.» Telâşından kelimeleri birbirine dolaştırıyordu.

«Öyleyse ben niye geldim buraya?» dedi Volkov. «Gitmeye korkuyormuşsun dediler bana. Benim sözümünden döneceğimi, birlikte gitmenize izin vermeyeceğimi sanıyormuşsun. Öyle mi gerçekten.»

«Evet,» diye kabullendi Poliakov. «Evet bundan kaygılanıyordum. İrina beni inandırmaya çalıştı ama, bir türlü inanamadım...» Durakladı.

«Devam et,» dedi Volkov. «Dünyada en çok canımı sıkın şey bana yalan söylenmesidir. Doğruyu söyle, oğlum. Her zaman doğruyu söyle bana.»

«Beni tutuklatacağınızı düşündüm,» diye mırıldandı öğretmen. «Neden gitmeme izin vereceğınızı bir türlü anlayamadım.»

İrina, Volkov için de bir çay doldurdu, içinde bir dilim de limon yüzüyordu. Çay onun önüne kondu, Volkov yan gözle İrina'ya baktı. Çay da içinde durduğu bardak kadar berraktı, toz anında erimiş gitmişti.

«Kekler lezzetli,» dedi İrina. «Kendim pişirdim.»

Volkov, «Güzel görünüyorlar,» dedi. «Biliyor muydun, Rasputin'i kekle zehirlemeye çalışmışlar. On kişiyi öldürmeye yetecek kadar siyanid koymuşlar içine. Hepsini yemiş,

hiçbir yerine bir şey olmamış. Sen kendin bir kek yesene, hayatım.»

mülteci

273/18

«Yerim,» dedi kız.

Volkov çayını bir yudum bile almadan elinden bırak ti, sigarasını söndürüp sandalyesini geri itti ve ayağa kalktı.

«Sorunu cevaplayacağım,» dedi Alexei'ye. «İrina ile gitmene izin veriyorum çünkü Irina benim için bir görev yapacak. Sen de onun ödülün... istediği buysa tabii.» Kıza dönüp, «Şimdi biz ikimiz izin isteyelim,» dedi. «Birbirimize tenhada veda edelim.» Onu kolundan yakalayıp çekerek ayağa kaldırdı.

«Antonyii,» diye söze başladı irina. «Antonyii, lütfen...»

«Seninle birlikte olacağım diye işimden erken çık-tım,» dedi Volkov. «Vaktimi boş yere ziyan edecek değilim.»

Poliakov bıçağı sapladığında Volkov uyuyordu. Irina iki elini ağzına kapatıp çığlığını engellemeye, Volkov'u uyandırmamaya çalışmıştı onun girdiğini görünce. Öğretmen bıçağı onun sırtına saplamış, çekip bir kere daha daldırmıştı. Volkov yastığının içinde kalan gargara gibi bir ses çıkardı, vücudu sarsıldı, kıvrıldı... sonunda delinen kaibi duruvefdi.

İrina ondan uzaklaştı. Adamın sırtından çarşafın üzerine kanlar boşalmaya başlamıştı. Irina titreyerek çırılçıplak ayakta durdu. Büyük bir şoka kapılmıştı. Öğretmen yaklaşıp onu kollarına aldı. O da titriyordu.

«Giyin,» dedi. «Çabuk ol, sevgilim, hemen giyin.»

«Ya fedai?» diye bağırdı Irina. «O ne olacak?»

Poliakov alçak sesle, «Ona o çayı içirdim,» dedi. «Kendinde değil. Az sonra ölecek. Domuzlar gibi ölecek. Canını yaktı mı bu herif senin?»

Yaşlar gözünde birikti, sonra aşağıya doğru boşaldı. Bir süre onun kolları arasında ağıladı Irina.

«Hayır,» dedi sonra, «Hayır... Ah, Alexei, Alexei, nasıl yapabildin bunu Böyle bir şey yapabileceğini asla düşünmezdim. Ah, Tanrım, ne yapacağız şimdi?»

«Gideceğiz buradan.» Eğilip kıpkırmızı, ıslak çarşafı çekti, Volkov'un üzerine örttü. «Bakma o tarafa. Elbiselerini giy, bavulunu al. Çabuk ol.»

İrina mutfağa girdiğinde soluğu yine boğazına tıkan-

di. Poliakov, şoförün üniformasını giymişti. Koca palto onun incecik vücudundan adetâ sarkıyordu.

«Kendi kılığım da içinde,» dedi. «Onların arabasıyla gideceğiz. Arabayı terminalin oralarda bir yere bırakırız. Sonra gidip Simferopol uçağına bineriz. Çok bitkin görünüyorsun. İyi misin?»

«iyiyim.» Irina şoförün bacaklarının masanın altından çıktığını gördü, hemen başka tarafa baktı.

«BİR iki gün bulamazlar onları» dedi. «Bugün Cuma. Cumaları hep dacha'sma giderdi.»

«Onu burada aramak akıllarına gelinceye kadar biz Rusya'dan çıkmış oluruz,» dedi Poliakov. «Ben bu kapıyı da, yatak odasını da kilitleyeceğim. Haydi, yürü. Gidelim artık.»

Asansör alt katta durduğunda ihtiyar kapıcı kadın onlara doğru baktı, gözüne KGB üniforması ve Generalin metresi çarpınca arkasına dayanıp rahatladı. O kıza karşı meraklı davranmak yakışık almazdı. Kadın gözlerini kapayıp uyku taklidi yaparak nezaketini gösterdi. Kırt-beş dakika sonra Volkov'un arabası bir deponun arka sokağına götürülüp park edilmişti. Poliakov üniformayı ve ağır postalları çıkardı, kanapenin altına sakladı. Irina'nın koluna girdi, kızın bavulunu eline aldı. Otobüs deposuna yürüyüp Vnukovo havaalanına giden bir otobüse bindiler. Bir buçuk saat sonra izin belgelerine ve diğer kâğıtlarına gerekli damgalar basılmış, genç çift Tupolev jet uçağının merdivenlerini çıkmaktaydı. Tupolev'ler günde iki kere Kırım'a uçan uçaklardı.

Jeremy Soencer-Barr, Cuma gecesi için Bolşov balesine iki bilet almıştı. O gece Prokofiev'in **Romeo** ve Jüliet'i sahneleniyordu. Başrolde prima balerina Maya Plisetskava vardı. Jeremy o gece sekreterini davet etmişti. Şu anda elçiliğın kendine ayrılmış dairesinde üstünü değışip hazırlanmaktaydı. O sırada kapısına vuruldu. Jeremy kaşlarını çattı. Davet edilmeden gelmek küstahlığı kim gösteriyordu acaba? Böyle laubali konuklardan nefret ederdi. Ceketini sırtına geçirip kapıyı açtı. Karşısında elçilik başkanıyla baş istihbarat görevlisi duruyorlardı.

«İyi akşamlar,» dedi Jeremy. «Lütfen buyurun.» Şaşkınlık gösterecek kadar ham biri değıldi, ikisinin yüzlerine soru soran bakışlarla bakıyordu.

«Korkarım on beş dakikaya kadar tiyatroya gitmek üzere çıkmam gerek,» dedi. «Sizlere ne gibi bir yardımda bulunabilirim?»

İstihbarat başgörevlisi, «Seninle biraz konuşmak istiyoruz,» dedi.

Jeremy, «Bolşoy'a bilet almıştım,» diye karşılık verdi. «Sekreterimi götürüyorum. Perde açıldığında yerlerimize oturmamışsak ara verilene kadar almazlar bizi içeriye.»

«Otur, Spencer-Barr,» dedi Baş uzman.

«Londra'daki şefinden âcil bir teleks aldık. Bütün elçilik görevlerinden el çekiyorsun.»

Jeremy şaşkınlığını saklayamadı. Bu sefer soğukkanlılığını korumayı başaramadı. «El çekmek mi? Ne demek istiyorsunuz?»

İstihbarat görevlisi ciddi bir suratla. «Görevini aldık demek istiyoruz,» dedi. «Daniel'le en son ne zaman buluştun?»

Jeremy durakladı. Bir terslik oldu, diye düşündü panik içinde. Yüzlerine gözlerine bulaştırdılar. «Dün,» diye karşılık verdi. «Bana talimat verildiği üzere mesajı ilettim.»

«Ona başka bir şey verdin, öyle değil mi?» Elçilik başkanı soruları daha düşük rütbeli elemanına bırakıyordu. Kendisi yalnızca dinliyor, Spencer-Barr'ı soğuk bir nefretle süzüyordu.

«Daniel'e Londra'nın mesajını vermedin, değil mi? Senin yerinde olsam sekreterime telefon eder, birden ateşim çıktı derdim. Yaz gribi, inanacaktır sana. Korkarım baleye falan gidemeyeceksin.»

Jeremy birinin yüzünden öbürününkine bakıyordu. «Pekâlâ,» dedi. «Telefon ederim. Ama daha önce bir tek soru sorabilir miyim.»

«Sorunun ne olduğuna bağlı.» «Antonyii Volkov'a bir şey oldu mu?» «Bilemeyiz.» Cevap kısa ve sertti. «Daniel senin söylediğini vaptıvsa, işi gizli tutarlar. Sen telefonu et.»

Spencer-Barr kızın odasını çevirdi, özürlerini sun-

278

du ve tekrar kapattı. Kızcağız onun hastalandığına üzüldüğünü bile söyleyememişti. Spencer-Barr iki adama döndü.

«Size bir içki vereyim. Ne arzu ederdiniz, efendim?»

«Viski ve su.»

«Ben de aynı,» dedi istihbarat görevlisi.

Jeremy içkileri hazırladı, konuklarına verdi. Davranışı soğukça, hatta pek resmiydi. Koltuğa oturup bir bacağını ötekinin üstüne attı.

«Evet, baylar,» dedi. «Bilmek istediğiniz nedir?»

«Ne zamandan beri CIA hesabına çalışıyorsun?»

NATO donanma üssüne ait denizaltı, İstanbul boğazından geçerek Midye limanına doğru yola çıkmıştı. Ayın yirmi dördü gecesine daldı. Artık açık denizdeki hedefine yönelebilirdi. Kaptanı orta derinlikte sabit bir rota tutturmuştu. Normal kadrosu arasında ayrıca üç de komando bulunuyordu. Su altı çarpışmalarında özel olarak eğitilmiş elemanlardı bunlar. Komutanları olan subay tecrübeli bir yatçıydı. Ayrıca denizaltıda çok özel bir ek malzeme daha vardı. Bu malzeme, fiberglas levhalardan oluşuyordu. Bu levhalar birleştirildiğinde oldukça iri bir kotra oluşturacaktı. Gaz motoruyla yürüyecekti tekne. Altı adet şişirme can yeleğiyle bir de şişirme kurtarma salı, acil durumlar için hazırды. Komandalarda küçük silâhlar bulunuyordu. Kaptan eski bir Polaris komutanıydı. Atlas Okyanusundaki görev süresi bitince Türkiye'ye atanmıştı. Denizaltı daldıktan sonra açılmak üzere mühürlü emirler vardı elinde. Onları kabininde yalnızken okudu. Bu yazılarda tam varış noktası ve varış saati veriliyordu. Orada belirli bir anda su yüzüne çıkacak, değerli özel kargosunu atarak tekrar dalıp aşağıda bekleyecekti. Emirlerde komandoların da tam saatinde denizai-tıya dönmüş olması gereği belirtiliyordu. Denizaltı onları alır almaz derhal kendi üssüne dönecekti. Genç komando yüzbaşısının emirleri de ayırıydı. Yalnız denizaltı-ya vaktinde dönüşle ilgili son kısım, her ikisinde de aynıydı. Onun görevi Sivastopol limanından üç yolcuyu aldıktan sonra randevu yerine dönmekten ibaretti. On beş

277

dakikalık rötâr süresi içinde de dönmedikleri takdirde, denizaltı demir alıp dönüş yoluna koyulmak zorundaydı.

ON İKİ

Davina saatine baktı. Kadranı fosforluuydu. Üzerindeki tarih ayın yirmi beşini gösteriyordu. Saat ise sabahın dördüydü. Sheperds Bush'daki dairede Sassanov'un hep uyandığı saatti bu saat. Canı çok sıkın olurdu o zamanlar. Davina onun rahatsızlığını ta uykusunun içindeyken hisseder, kıpırdanır, içi acıma dolu olarak uyanırdı. Şafak sökmeden önceki bu karanlık saatlerde onu daha sık düşündüğünün farkındaydı. Peter Harrington yatağın öbür tarafında horlarken Davina ondan uzaklaşmaya çalışırdı. Batı Berlin'den bu yana, bir daha Davina'ya birlikte yatma teklifinde bulunmamıştı. Yine her zamanki gibi şakalaşıyor, flört ediyordu ama, bugünlerde o da gerilim içinde olduğu için bu davranışlarının sahteliği belli oluyordu. Ayın yirmi beşi yaklaştıkça Pe-ter'in de siniri artıyordu. Akşam yemeğinde epey içki içmeye, sonra hemen uyumaya başlamıştı.

Davina gerindi, kollarını başının üzerinde çaprazladı, zihniyle olduğu kadar vücuduyla da Sassanov'u düşündü. Bu uykusuz saatlerle çok özlüyordu onu. Sevişmesinde-ki gücü hatırlıyor, ihtiras düzeyinde hesaplılıktan açığını kendisine karşı duyduğu ihtiyaçtan nasıl kazandığını düşünüyordu. Öyle hesaplı, önceden tasarlanmış, planlı bir sevişmeyi hiçbir zaman istemeyecekti artık Davina. Ancak Sassanov'un getirdiği atak ve doğal sevişme vardı onun gözünde. Onu öyle çok arzu ediyordu ki, rahatla

yamıyordu bir türlü. Ve bu yüzden yanındaki adam da bir yük oluyordu. Derken sağduyusu yüze çıktı, ve ona bir daha asla gerçekleşmeyecek hayalleri bir kenara bırakmasını emretti. İngiltere'ye döndüğünde Sassanov'u görecek değildi. Bitmişti o iş artık. O küçük dairede birbirlerine veda ederken gerçekten ayrılmışlardı. Bir an bir fisilti yükseldi içinden. Belki kızını götürdüğünde ken-

278

disine teşekkür etmek ister, o bahaneyle bir kere daha görüşürlerdi.

Rusça bir şey söylemişti kendisine. Arkasından da, «Bunun İngilizcesini döndüğün zaman söyleyeceğim.» diye mırıldanmıştı. O söz her neyse, Davina artık duyamayacaktı onu. Ayrılmak şarttı. Hem kendisine, hem de Şefe söz vermişti üstelik. Sassanov'la ikisinin bir gelecekleri olamazdı. O artık hayatını kızıyla kuracak ve karısının serbest bırakılmasını umarak bekleyecekti. Ama sevip de kaybetmek, hiçbir zaman sevmemekten iyiydi. Bu kalıp söz aklına gelince üzüldü. Onu tanımadan önce hiç sev-memişti. Bunu anlamak birden gözünü açtı. Ona duyduğu sevgi, vücudundaki istekten fazlaydı. Bir zamanlar evlenmeye hazır olduğu erkeğe duyduğu sevgiden de fazlaydı. Richard'ı hiç de Sassanov'u sevdiği gibi sevmemişti. Sevişmelerinden önce de aylarca sevmiştir onu. Bunu kendinden bile saklamış, hep profesyonelliğinin arkasına saklanmış, bir zamanlar hissettiği kırgınlığı bahane olarak ortaya sürmüştü. Onu evine götürdüğünde, kızkardeşinin cazibe mekanizmasını harekete geçirmesi üzerine, bu bahaneler sapır sapır dökülmüş, Davina ilk defa olarak korkunç bir kıskançlık hissetmişti. Şimdi bu turist otelinde, çok tehlikeli bir görevi beklemesi de onu sevdiği içindi. Bu işe burnunu sokması, Sassanov'u kendi Servis'inin dürüstlüğüne inandırmak için değildi. O-nu sorguya çekenlere yardımcı olmak için veya Generalin gözüne girmek için de yapmamıştı bunu. Vız geliyordu aslında bunların hepsi ona. Rusya'ya gidişi, Sas-sanov'un ailesi yüzünden acı çektiğini görmeye dayanamadığından. Onun mutlu olmasını istediği için çıkmıştı yola. Onun mutluluğu kendisinininkinden daha önemli olduğu için. İşte aşk demek bu demekti. Sassanov da o basit cümleyle kızkardeşini reddettiği zaman bunu demek istemişti : «O bir erkekten yalnızca alır. Ben vermesini de bilen bir kadına ihtiyaç duyuyorum.»

Davina yastığını düzeltti. Birdenbire, Charley'den artık nefret etmiyorum, diye düşündü. Charley'i artık affedebilirim. Çünkü benden kapıp aldığı şey değersiz bir şeydi. Bu sayede gerçek erkeğimi bulabilmek üzere serbest kaldım. Zavallı Charley. Bütün o güzelliğine, bütün başarılarına rağmen, benim şu anda hissettiğim şeyi hiç-

279

bir zaman hissedemeyecek. Ona gerçekten acıyorum.

Davina yataktan kayarak yere indi. Bir sigara yakmak, tek başına olmak, Harrington'un soluğunu duymamak istiyordu. En çok korktuğu da, onun uyanıp bu havayı bozmasıydı. Elleriyle yoklayarak sabahlığını buldu, sırtına geçirdi. Çok sıcak bir geceydi. Masanın üzerinde biraz aranınca sigaralarla Harrington'un çakmağını da buldu. Pencereyi açıp sessizce dar balkona çıktı. Gökte üç çeyrek bir ay vardı. Kıyının ve denizin rengi siyahla gümüş karışımıydı. Kumsala doğru tepesi beyaz köpüklü

dalgalar yaklaşıyordu. Kum ve çakılları sürüklerken çıkardıkları hisırtı duyulabiliyordu buradan. Tam aşağıdaki sokağın ışıklarından bazıları yanık. Dalgaların sesinden başka ses yoktu. Mehtap denize vuruyor, ufukta biten parlak bir yol halinde aydınlatıyordu bir parçasını. Davina bir sigara yakıp pencereye dayandı. Çocukluğunda bir kere ailesiyle birlikte Cornwall'a tatile gitmişlerdi. Karanlıkta denize girmişlerdi orada. Davina o gece böyle ay ışığının aydınlattığı iz üzerinde yüzmüş, gümüş denizde sonsuzluğa kadar yüzmenin bile kolay olacağını düşünmüştü. Babasının yaklaşip ona geri dönmesini sert bir sesle emredişini hatırladı. Çok fazla açılmıştı Davina o gün.

Birden gemiyi gördü. Bir burnu döner dönmez, karanlık denizin üzerinde ışıltılı ortaya çıkmıştı. Olduğu yerde duruyormuş gibi yavaş, kayarak ilerleyişini seyretti. Sonunda ayın aydınlattığı yere geldi ve kimliğini belli etti. Pek büyük bir gemi değildi. Çok açıkta da değildi. Yaklaşıyor, limana sokuluyordu. Herhalde turizm kç-ruluşunun gezinti vapurlarından biri olmalıydı. Çıktığı seferden dönüyordu.

«Davina? Sen misin?»

Döndüğü sırada yatak odasındaki ışık yakıldı. Har-ington yatağında doğrulup oturmuştu. Saçları karışık, gözleri mahmurdu.

«Ne yapıyorsun orada öyle?»

«Uyuyamadım,» dedi Davina. Odaya girdi, sigarasını tablada söndürdü. «Seni uyandırmak istemedim, onun için de balkona çıktım. Çok güzel bir gece. Yaklaşan bir gemiyi seyrediyordum.»

280

«Öyle mi?» Pijamasını düzelterek ayağa kalktı. «Bir göz atalım bakalım.» Yürüyüp balkona çıktı.

«Gezinti vapuru,» dedi. Sonra odaya döndü, perdeleri kapadı. Sigara aradı, çakmağını sinirli sinirli birkaç kere çaktı, sonunda yakabildi. Sigarasını içerken Davina'ya doğru baktı.

«Ne düşünüyorum, biliyor musun?» Davina başını iki yana salladı. «Bence o gemi bizi kaçıracak.»

«Şu gemi mi?»

«Evet. içime doğdu. Öyle yaklaştığını görünce. Tam da zamanında. Pencereye yürüyüp bir daha baktı. Alçak sesle,

«Onu asla kara yolundan kaçıramazlardı,» dedi. Kendi kendine konuşuyormuş gibiydi. «Bütün belgeler olsa bile. Alarm verilmeden yetiştiremezlerdi. Deniz yolu olması şart.»

Tekrar Davina'ya döndü. «Denizin karşısı Türkiye,» dedi. «Sonra oradan da uçakla ver elini İngiltere. NATO' nun yardımıyla. Öyle olmalı. Bize yolu neden önceden

söylemediler?» Tekrar pencereye döndü, sigarasını ucu kıpkızıI kesilinceye kadar içine çekti. «Bu neden daha önce aklıma gelmedi benim?» diye mırıldandı.

«Önemi var mı ki?» dedi Davina. «Bu plan seni sıkışmış gibi görünüyor. Doğru düşünüyorsan, demek deniz yolu kara yolundan çok daha güvenli.»

Harrington kaşlarını çatıyordu. Vücudu gepgergindi. Sigarası elinde titreyip duruyordu. «Onu asla kara yolundan kaçıramazıardı.» Davina'nın kafası, böyle ince nüansları farketmek üzere eğitilmişti. Sekiz ay Sassanov' la birarada kakmak da içgüdülerini bıçak gibi keskinleş-tirmişti. Herhalde«biz kaçıramazdık» demesi gerekirdi. Ama o «onlar» demişti. Sanki karşı taraftan söz ediyormuş gibi. Davina'nın içinde alarm çanları çalmaya başladı. Bir dil sürçmesiydi bu. Ciddiye alınacak şey değildi. Da-vina'yı asıl üzen, Peter'in son birkaç günden beri içkiye tekrar başlamasıydı. Demek ki içinde bulunduğu baskı fazla geliyordu ona. Oysa yaklaşan olayları götürebilmek için ayık ve uyanık olması gerekiyordu. Hele hakkı varsa ve deniz yoluyla kaçacaklarsa.

Pencereye yürüyüp onun yanında durdu. Gemi görünmez olmuştu. Liman bu balkondan görünmüyordu çün-

281

kü. Harrington'un kolunu omzuna atıp onu kendisine yasladığını görünce şaşaladı.

«Bu tür işler için biraz fazla yaşlanıyorum,» dedi Pe-ter. «Sen cesur bir kızsın, Davy. Yaşlı bir korkağa biraz cesaret vermek istemez miydin?»

Davina onun kolundan sıyrıldı. «Hayır. İstemezdim,» dedi. «Bunlara yeni baştan başlama Peter.»

«Neden? O kadar da çirkin sayılmam, değil mi?On gün seninle aynı yatakta yatıp uyudum, çok da iyi davrandım. Bunu da inkâr edecek değilsin herhalde.»

«inkâr etmiyorum,» dedi Davina alçak sesle. «Ama sana âşık değilim ve seninle yatmam. Şimdi en iyisi biraz daha uyumak.»

Harrington sigarasını açık pencereden dışarıya attı. Düşen izmaritten kıvılcımlar uçuştı. Yavaşça,

«İnanır imisin?» dedi. «Seni sevdiğimi söylesem... âşık olduğumu söylesem, bana inanır mısın? Fark eder mi o zaman?» Saçları diken dikendi. Elektrik ışığında yorgun ve çökmüş görünüyordu. Tuvalet masasının yanında durdu, Davina'nın az önce söndürdüğü sigarayı eline aldı, baktı, yere düşürdü.

Davina ona yaklaştı, elini onun koluna dayadı. «Bana âşık falan değilsin,» dedi yumuşak bir sesle. «Ben burada, yakındayım, o kadar. Önümüzde yalnızca yirmi" dört saatimiz kaldı. Dua edelim ki haklı olasın, ve o gemi bizi buradan götürsün. Bir iki saat uyusana. Saat daha beş.

«Ya sen?»

«Ben yürüyüşe çıkacağım,» dedi Davina.

«Çıkmak zorunda değilsin. Adam gibi davranacağım... söz.»

Davina, içinden kabaran acıma duygusuyla onu yanağından öptü.

«Biliyorum,» dedi. «Ben nasılsa uyuyacak değilim. Temiz hava almak iyi gelir. Kahvaltıda görüşürüz.» Elbiselerini topladı, bir an kararsızlık geçirdikten sonra, «Ben banyoda giyinirim,» dedi. «Sen ışığı söndür ve uyu.» Odadan sessizce çıktı.

Harrington tekrar yatmadı. Kalbi gümbür gümbür a-tıvordu. Solumakta bile güçlük çektiğini farketti. Başucu ışığını söndürdü, balkona çıktı. Aşağıdaki sokağı görebiliyordu. Davina otelin kapısından çıktığında onu da gör-

282

dü. Sağa dönmüş, denize doğru yürümekteydi. İlerlerken başını kaldırıp otele bakmadı. Harrington hiç hareketsiz durdu, dönemeci alıp görünmez oluncaya kadar onun arkasından baktı. Odaya girerken eşige takılınca küfür etti. Daha uykusunu tam atamamıştı. Tavandaki ışığı takıp masaya yürüdü. Sigaralarıyla çakmağı oradaydı. Yanında buruşuk bir on rublelik kâğıt para, birkaç da bozuklukla. Cüzdanı da onların yanında duruyordu. Tablada bulunduğu izmarit henüz sıcaktı. Demek Davina kendi sigaralarından birini almış, bu çakmakla yakmıştı. Başka nelere dokunmuştu acaba kendisi uyurken? Cüzdan, Alman malıydı. Yola çıkarken servis vermişti ona. Kendi eski cüzdanı gibi gizli bir gözü yoktu. Bu yüzden gündüzleri onu pantolonunun cebinde saklıyor, düğmeleyip sağlama alıyor, gece de çekmeceye, elbiselerinin altına koyuyordu. Ama dün gece koymamıştı. Fazlaca sarhoş olmuş, her zamanki işlerini ihmâl etmişti. Unutmuştu. Kendini yatağa attığı gibi horlamaya başlamış, cüzdan da imasanın üzerinde, herkesin görebileceği yerde kalmıştı. Eğer Davina meraklıysa, ya da kuşkulandıysa... Cüzdanı açıp iç göze bakarken ellerinin titremesine engel olmaya çalıştı.

Oradaydı hâlâ. Duyduğu rahatlık birden yerini paniğe bıraktı. Çok korktuğu için Davina'ya ateş püskürü-yordu. Belki de görmüştü. Kendisinin gerçekte ne olduğunu anlamıştı. Belki yanağına kondurduğu öpücük bir hainin öpücüğüydü. Onu sakinleştirmek için. Aldığı alkol sinirlerini büsbütün düğümlerken ona yüksek sesle bir küfür savurdu. Mantiği da köreliyordu korkusundan. Birlikte yatmayı teklif etmesi, yalnızlık hissettiği içindi. Yoksa âşık olduğundan değildi. Seks kılığında bir sıcaklığa, bir şefkate ihtiyacı vardı. O kabul etmemiş, istememişti kendisini. Ya istememişti, ya da önceden casusluk ettiği, bir şeyler öğrendiği için razı olmamıştı... Cüzdanını terleyen ellerinde tutmuş duruyordu. Harrington'un bir yanı Davina'dan hoşlanır, onu çekici bulur, ona pahalı bir çanta hediye alıp şımartırken, sonunda ona ne oyun oynayacağını düşünmemişti bile.

O sırada birden hatırladı. İçi neşeye doldu bu kurnazlığı hatırlayınca. Dahîce bir şeydi

gerçekten. Bir espri. Haketmişti Davina zaten. Kendisini reddettiği için. Tır-

283

nak makasını, çekmedeki küçük dikiş kutusunda duran iğneyle ipliği buldu. İpliğin iğneye geçmiş olması bir şanstı. Bu halinde dünyada kendisi geçiremezdi. Beş dakika kadar makasla, bir beş dakika da iğne iplikle çalıştı, sonra gereçleri tekrar çekmeceye kaldırdı. Koridora çıkıp banyoya girdi, ayılabilmek için başını, suratını soğuk sularla yıkadı.

Pantolonu ve gömleğiyle, ayakları çoraplı, sigara salonuna girdiğinde saat beşbuçuktu. Telefonun bulunduğu masa loştu. Dışarda şafak sökmekte olduğu halde. Har-rington ışığı açıp telefonu eline aldı. Zil sesi hemen alt kattaki danışma masasında duyuldu. Resepsiyoncu kadın uyanıp kocasını da uyandırdı. Birlikte yukarı çıkıp holden Peter'e doğru yürümeye başladılar. Elinde telefonla orada oturan adama ateş püskürüyorlardı. Koca ona doğru koştu.

«Ne yapıyorsunuz siz?» diye bağırdı. «Çabuk bırakın onu... ne hakla buraya gizlice giriyorsunuz?»

Harrington ona Rusça olarak hızlı hızlı bir şeyler söyledi. Adam karısına döndü. Kadın korkuyla onun koluna sarılmıştı. Bir an ikisi birlikte Peter'e bakakaldılar. Sonra bir şeyler kekeleydiler, özür dilediler ve acele acele kendi odalarına döndüler. Santral cevap verdi.

«Moskova,» dedi Harrington. Numarayı yazdırdı.

Santral numaranın başındaki üç hanelik özel kodu hemen tanıdı. İstenen numarayı derhal bağıladı.

669'la başlayan bütün telefonlar, Dzerzinsky sokağındaki KGB bürolarına bekletmeden bağlanırdı. Santralde gece nöbetinde bulunan görevliler, telefonu kim aranıyorsa ona iletirlerdi. Harrington'un sabahın beşbu-çuğunda ettiği telefon da, Volkov'un İç Güvenlik Bölümüne bağlandı. Görevli adam söylenenleri banda aldı. Cumartesi sabahı saat sekizbuçukta Volkov'un baş yardımcısı büroya geldiğinde teypi ona dinlettiler. Mesaj şifreliydi. İlk iki harften çok acil olduğu ve Volkov'u şahsen ilgilendirdiği anlaşılıyordu. Başyardımcı, Tatişçev adlı bir gençti. Fedya Sassanova'yı morga götüren de oydu. Bu mesajı Volkov'un özel anahtarı olmadan çöze mezdi. Şifre anahtarları Volkov'un güvenlik kasasında

284

kilitliydi. Bu kasa, birarada kullanılacak iki anahtarla açılıyordu. Bunların biri de bürodaydı ama, ikincisini Vol-kov üzerinde taşırdı. Tatişçev hemen patronunun dacha'sini aradı. Yoldaş Generalin işlerini nasıl sır gibi sakladığını bilirdi. Yedi yıldır onun yanında çalıştığı için soru sormamayı iyice öğrenmişti. Livadia'dan gelen mesaj konusunda yapabileceği hiçbir şey yoktu. Rütbesi kulağa ne kadar büyük gelirse gelsin, tek yapacağı Volkov'u arayıp bulmaktı. Saat dokuza yirmi kala, dacha'yı

temizleyen kadından Yoldaş Generalin bu Cuma akşamı Zhukova' ya gelmediğini öğrendi.

Belki de bu sabah işe gelecekti. Tatişçev Volkov'un oturduğu apartman dairesini aradı. Telefon bir süre çaldı. Volkov'un şoförü Yuri orada uşak olarak da çalışıyordu. Telefona cevap vermesi gerekirdi. Tatişçev kendi kendine bir küfür savurdu. Apartmandan cevap çıkmıyordu. Demek sabahleyin çıkmış, Zhukova'ya doğru yola koyulmuşlardı. Bir saat kadar sonra bağlanmak üzere dacha'ya bir telefon daha yazdırdı, bu süre içinde biraz çalışmak amacıyla masasına oturdu.

Yalta'daki konukevinde İrina ile Alexei birbirinin kolları arasında uyuyorlardı. Uçakta İrina hiç konuşmamış, olup bitenin şokundan kurtulamamıştı. Gözlerini her kapayışında Volkov'un o kanlı yatakta yatan cesedi geliyordu gözünün önüne. Poliakov onu nasıl avutacağını sanki içgüdüsel olarak biliyordu. Elini sımsıkı tutuyordu. Hostese votka ısmarladı, İrina'nın kulağına toparlanması gerektiğini fısıldadı. Tatile gidiyorlardı. Neşeli görünmek zorundaydılar. Bu uçakta kimlerin bulunduğunu, kimlerin kendilerini gözetlediğini Tanrı bilirdi. Kriz anlarında İrina hep daha güçlü olagelmışti ama bu sefer Poliakov almıştı komutayı. Ona bu mevkii veren, ömrünün ilk ve son şiddet hareketi olmuştu. Her şey ters giderken o gerekli cesareti toparlamış, işi kendi yararlarına çevirebilecek atılımı gerçekleştirmişti. Volkov'u öldürmekle hem İrina'nın çektiklerinin öcünü almış, hem de İngilizin o küçümseyici nefretini yüzüne şaklatmış oluyordu. Artık gerçek bir erkekti Poliakov. Cesur bir erkekti. Gerekli kararı vermiş ve her ikisini de kurtarmıştı. Kendini çok

285

mutlu ve çok atak hissediyordu. İrina da korunmuş olmaktan mutluydu. Onun tarafından sevmek, onunla birlikte geçecek bir geleceği beklemek hoştu. Hayal kurmu yordu. Uyandığı anda sanki Volkov diye biri hiç olmamış, yalnızca Alexei Poliakov varmış, ve o da bir kah ramanmış gibi hissetmişti kendini.

Livadia'ya kalkan ilk otobüse bindiler. Hava çok güzel ve sıcaktı. Güneş gökte pırl pırl parlıyordu. Canlı bitkiler, palmiyeler, sanki Rusya'dan ayrılmış da tropik bir diyara gitmişler gibi hissetmelerine neden olmaktaydı. Elele tutuşup otobüs terminalinden ayrılarak yürüdüler. Bavul Poliakov'un elindeydi. Yoldan geçen biri onlara göz kırptı. Herhalde buraya balayına geldiklerini sanmıştı.

Davina uzun süre yürümüştü. Ufukta şafağın söktüğünü ve güneşin doğduğunu görünceye kadar. Ne kumsalda, ne de sokaklarda, ondan başka hiç kimse yoktu. Sanki dünyada tek insan oydu. Yalnızlıktan her zaman hoşlanmıştı. Zaman zaman, acaba başka çarem olmadığı için mi hoşlanıyorum, diye düşündüğü de olmuştu. Çocukken de yalnızdı. Hep kendi kendine dolaşırdı. Sassanov'u tanıyınca kadar hiç kimseyle birarada yaşamamıştı. Gece gündüz, haftalar aylara dönüşürken ona giderek daha çok yaklaşmış ve bu arada inanılmaz bir şey olmuş, bir kere bile canı sıkılmamıştı. Gümüş kumsalda denizin hemen yanbaşımdan yürürken, aralarında hâlâ esrarengiz bir iletişim olduğunu hissediyordu. Onun bu kadar çok sevdiği ülkede bulunmasından ötürü. O bir daha Rusya'yı görecek değildi. Ama kızı yanında, karısının değiş tokuş umudu yüreğinde oldukça, sürgünde yaşamak hiç değilse dayanabileceği

düzeyle gelecekti. U-mut, hayatın işleme için gerekli olan yağdan başka bir şey değildi. Davina da buradan kurtulabileceklerini ummak zorundaydı. Harrington'un o gemiyle ilgili içgüdüünün doğru olduğunu, o sabah gördüğü teknenin kendi kurtarıcıları olduğunu ummak zorundaydı.

Geri döndüğünde hayatı nasıl olacaktı acaba? İvan Sassanov'u sevme gerçeğinden kaçamazdı bir kere. Bu gerçekle yüzyüze gelmek zorundaydı. Bir kere kabul et-

286

tikten sonra, kendini alıştıırabilirdi. Tekrar yalnızlık. Özel türde bir yalnızlık. Sanki kalbinin bir parçası koparılmış, düşmüş gibi. Onu gece uyanık tutan o açlık. Şimdi yapmakta olduğu şeyin karşılığıydı bunlar. Ve bu fiyat üzerinde daha yola çıkmadan anlaşmaya varılmıştı. «Anlamanız gerek ki onu bir daha göremeyeceksiniz.» James VWhite'ın ultimatomu, Grant'in çelik gibi suratı. «Kendini rezil ettin. Bu böyle devam edemez.» Ve kendisinin de bunu kabullenışı. «Bunu biliyorum. Aramızdaki ilişkinin bittiğini de biliyorum. Tek istediğim gidip kızını getirmeme izin vermeniz.» Pazarlıkta anlaşılmıştı. Artık dönüşü yoktu.

Belgeyi imzalamıştı. Bir işi vardı. Büyük bir kariyer sayılmazdı. Sassanov'la ilişkisi o umudu öldürmüş bulunuyordu. Ama yine de ilginç ve ona bağımsızlık sağlayabilecek bir işti. Geçmiş sekiz ayın anısı da vardı. March-vvood'daki bahçede onun kendisine dönüp, «Kardeşini istemiyorum,» deyişi. Ağlamak istememişti. Tuzlu rüzgâr yaşları kuruttu ama yanaklarında sertliği hissediyordu, iyi uyuyamamıştı. Bugünün yaklaşan olayları da sinirlerini germiştir. Harrington bile heyecanlanmış, fena halde içmeye başlamıştı.

İngiltere'den ayrıldıklarından bu yana çok değişmişti Harrington. Heinz Fleischer rolünü oynadığı ve bunu harika bir biçimde başardığı zamanlarda değil. Yalnızken de. Şakaları yüzeydeydi. Altında sinir ve tedirginlik vardı. Sabahki gezinti gemisi onu altüst etmişti. Sanki o geminin ortaya çıkması birinin kendisini kandırıldığını ortaya koyuyormuş gibi. «Onu asla kara yoluyla kaçıramaz-lardı» Davina birden olduğu yerde durdu. **Onlar...** Davi» na'yla ikisinden söz ederken kullanılacak zamir miydi bu? Beyninde bir diken vardı sanki Davina'nın. Zarın altında, batıp duran bir kıymık. Başka şey düşünmeye çalışıp yürümesini sürdürdü. Ta ki otele dönüp onunla kahvaltıya oturma saati gelinceye kadar.

Tam kapıdan gireceği sırada genç bir adam yana çekilip onun önce geçmesi için yol verdi. Yanında bir kız vardı. Sarı saçlı, değişik tür çekiciliği olan bir kız. Ellerinde bir bavul taşıyorlardı. «Teşekkür ederim,» dedi Davina Rusça olarak. Buraya geleli bir iki kelime kap-

287

mıştı. Adam başıyla selâm verip gülümsedi. Davina onlardan önce yürüdü. İrina ile Alexei Poliakov danışma masasına ilerlediler.

Genç adam danışmadaki kadına, «Özür dilerim,» diye seslendi.

Kadın başını aksi bir ifadeyle kaldırdı. «Bu otel Ruslar için değildir,» dedi. «Bunu bilmeniz gerekirdi.»

«Biliyorum,» dedi genç adam. «Ama biz Bay Fleis-cher'i arıyoruz... lütfen. Çok önemli. Kendisi burada mı?»

Kadın Doğu Alman müşterinin yaptığı telefon görüşmesini ve kendisine nasıl çıktığını hatırlamıştı. Batıdan gelen turistlerle her türlü temas yasak olduğu, doğu blo-ku komünistleriyle ilişkilerin de teşvik edilmediği ortadayken, yine de bu iki genci geri göndermeye cesaret edemedi.

«Evet,» dedi aceleyle. «Burada. Karısı da şimdi geldi. Lokantaya geçti. Dokuz numaralı masada.»

İrina, Poliakov'u dirseğiyle dürttü. «Biz de oraya geçelim,» diye söze karıştı. «Eğer bir sakıncası yoksa.»

«Hiç yok,» dedi kadın aynı asık suratla. Sonra onlara arkasını döndü.

Onlar lokantaya girerken Peter Harrington da merdivenlerden iniyordu. İki genç, Davina'nın oturduğu masaya yaklaştılar.

Alexei Poliakov yumuşak bir sesle, «Bayan Fleis-cher?» dedi.

Harrington onları gördüğü anda, olduğu yerde durakladı. İvan Sassanov'un sarışın kızı. Programda olmayan bir adamla beraber. Bu duraklama ancak bir saniye sürdü. Davina genç kızın elini sıkarken o da masanın başındaydı.

«Seni beklemiyorduk,» dedi Peter Harrington. «Bu durumun planlarımızı nasıl etkileyeceğini bilemiyorum.»

İrina Sassanova'nın öfkeyle gerildiğini farkedemedi. Kumsalda yürürlerken Poliakov'la konuşuyordu Harrington. Otelin lokantasında kahve içmiş, havadan sudan konuşmuşlardı. Sonra Harrington, açık havada yürüyüş yapmayı, serbestçe konuşabilmek için önermişti.

288

Alexei Poliakov kızarmasına engel olamadı. «Özür dilerim,» dedi. «İrina ile birlikte gelebileceğini söylenmişti.

«Onsuz gitmeyi reddetmişim,» diye ekledi İrina.

Almancası iyi değildi ama, Davina'nın hatırı için yine de Almanca konuşuyordu. Harrington hep Rusça cevap vermekteydi. Sinirli ve aksiydi. Bu delikanlının gelişi onu pek fazla altüst etmişe benziyordu.

Harrington, «Hâlâ son ayrıntıları bekliyoruz,» dedi. «Kurtulma planının son talimatında umarım dediklerinizi onaylarlar. Yoksa korkanım sizi burada bırakmak zorunda kalacağız.»

irina, Davina'yı yavaşlatmak için elini onun koluna koydu, ikisi önlerindeki iki erkekten daha ağır yürümeye başladılar. Genç kız daha ilk karşılaştığı andan başlayarak bu kadına iyi duygular beslemişti. Harrington'un Alexei'ye böyle açıkça cephe alması da onun hemen savunmaya geçmesine neden olmuştu.

«Kurtulma operasyonundan o mu sorumlu?» diye fısıldadı Davina'ya.

«Evet, öyle.»

«Alexei'den neden böyle kuşkulaniyor? İngilizler o-nun da benimle geleceğini elbette ki biliyorlar! Bu adam neden böyle sorun çıkarıyor?»

«Ona haber verilmediği için herhalde,» dedi Davina. «Ayrıca sanırım sağ salim yola çıkıncaya kadar sinirli kalmaya devam edecek. Aldırmamak gerek. Bir zarar yok. Herşey yolunda gidecek. Keşke talimat bir an önce gelse.»

İrina öndekilerle arayı açmak için adımlarını daha da yavaşlattı.

«Talimat bizde,» dedi yavaşça.

«Öyle mi? Neden söylemediniz?»

«Alexei söyleyecekti. Ama bu adam öyle düşmanca davrandı ki! Ben size anlatabilirim, değil mi? Anlayabiliyor musunuz? Almancam iyi değil.»

«Çok iyi anlıyorum,» dedi Davina. «Hata yapmaktan çekinme. Ne yapmamız gerektiğini söyle bana, yeter.»

«Bugün öğleden sonra **Alexander Nevsky** gemisine biletlerimiz var. Kıyı kıyı gidip bu akşam Sivastopol'e yanaşiyor. Gemide yolcular için bir akşam yemeği ve dans

mülteci

289/19

var. O sıra gemiden çıkıp yelkenlilerin bulunduğu limana gideceğiz. Orada Polonya bandıralı bir kotra olacak. İçinde de üç kişi. Rihtımın biraz açığında demirlemiş olacak. Bizi bir kayıkla gelip alacaklar. Onlara işaret vermek için renkli bir mendil sallayacağım.»

«Ulu Tanrım!» dedi Davina. «Çok şansa bırakılmış bir şeye benziyor. Ya onları orada bulamazsak, ya da biz geç kalırsak? Neden Sivastopol'e kara yolundan gitmiyoruz?»

«Çünkü izin belgelerimiz yok. Rusya'da insan istediği gibi seyahat edemez. Buradan

çıkılmak için sizin de izin almanız gerekli. Gezinti gemisi tek yoldur.»

«Bu işi doğru dürüst uygulamak zorundayız,» dedi Davina. Sonra kıza bakıp yumuşak bir sesle, «Babana çok benziyorsun,» diye ekledi.

«Onu tanıyor musunuz?»

«Evet. Tanıyorum... Annenden haber var mı? Baban ikinizi de çok merak ediyordu.»

Irina başını eğdi. «Ondan bir mektup var yanımda,» dedi. «Zorla yazdırmışlar. Babama göstereyim mi, gös-termeyeyim mi, bilemiyorum.»

«Oraya varınca düşünürsün,» dedi Davina.

Harrington arkasını dönüp kaşlarını çattı. «Hadi, yetişin bize,» dedi. «Ne oyalanıyorsunuz öyle?»

Irina, Davina'nın kolunu yakaladı. «Bir şey daha var,» dedi. «Sizi uyarmamız gerek. KGB'nin haberi var. Bizim burada olduğumuzu da biliyorlar, babamın beni istettiğini de.»

Davina sanki yer ayaklarının altından kaybolmuş, aşağılara batmış gibi hissetti. Korkuyla Rus kızına döndü. Yüzündeki her renk katresi solmuş, hasta gri bir tona dönüşmüştü.

«Ne? Yani... biliyorlar mı?»

«Evet,» diye fısıldadı Irina. «Büyükelçilikteki adam Alexei'ye sizi uyarmamızı söylemiş. Casusun kim olduğunu bilmiyorlar ama, kim olursa olsun onlara gezinti gemisinden söz edemez. O yolla gittiğimizi tek bilen Alexei, ben, bir de elçilikteki o adam.»

Davina kendini zorlayarak yürümeye başladı. Harrington onların yetişebilmesi için yavaşlıyordu.

Elçilikteki adam Spencer-Barr'dı. Peter Harrington*

290

un hiç güvenmediği Spencer-Barr. Onları bir casusa karşı uyarın da oydu. Bütün planı KGB'ye bildiren bir casusa karşı. Davina birden hastalanmış gibi hissetti kendini.

«O öldü,» diye fısıldadı Irina. Yüzünde bir zafer ifadesiyle bakıyordu Davina'ya. «Alexei öldürdü onu.»

«Kimi öldürdü?» Davina bakakalmıştı. «Ölen kim?»

«Volkov,» diye cevap verdi kız. «KGB'den General Volkov. Babamın patronuydu.»

Annemi tutuklattı, beni kendisiyle yatmaya zorladı. Kaçmama o izin verdi. Babamı dönmeye, teslim olmaya, annemin serbest bırakılması için herşeyi feda etmeye ikna edeyim diye. Alexei onu bıçakladı, öyle cesurdu ki!» Kızın yüzü pırl pırlıdı. «Onun böyle bir şey yapabileceğini asla düşünemezdim. Fedaisini de zehirledi. Zaten Volkov'dan hiç ayrılmazdı o adam.»

Davina, «Ulu Tanrım... ne kadar korkunç!» deyiverdi. «Sen gördün mü? öldürürken orada miydin?»

«Volkov'la yataktaydım. Alexei yatak odasına girdi ve onu bıçakladı. Volkov bir sadistti. İnsanların canını yakmaktan hoşlanırdı. Birlikte yatarken benim de hep canımı acıttı. Cesetleri bir iki gün bulamazlar. Hafta sonlarında hep dacha'sına giderdi. Yokluğunu Pazartesi far-kedecekler, o zaman da biz kaçmış olacağız.»

Davina kolunu kurtardı. Başıyla Harrington'u işaret ederek, «Onunla konuşmam gerek,» dedi. «Sen biraz Alexei ile yürü. Livadia Sarayının yanında bir çay bahçesi var. Yeşil çardaklı. Yarım saat sonra orada buluşalım. Peter! Bir dakika beni bekle lütfen.»

İki adamın yanına vardılar. İrina, Poliakov'a Rusça olarak hızlı hızlı bir şeyler söyledi, ikisi dönüp uzaklaştılar. Harrington Davina'ya dönerken öfkeliydi.

«Neler oluyor? Onları neden yalnız yolladın? Gö-zönünden ayrılmamaları gerek. Ne numaralar çeviriyorsun? O kız ben duymadan sana neler söylüyordu?»

Davina kendisini bir yabancıyla karşı karşıyaymış gibi hissetti. Harrington taş gibi duruyordu karşısında. Yüzü öfkeden şekil değiştirmişti.

«Londra'daki o budalalar ne haltediyor, anlamıyorum,» diye kükredi. «Sirtımıza bir de kızın flörtünü yüklediler. Hem de yalnızca Spencer-Barr'ın yetkisiyle. Bu

291

herifin bir sahtekâr olmadığı nereden belli? Belki onların casusudur. Belki kaçış planlarımızı öğrenebilmek için katmışlardır onu gruba.»

Davina, «Öyleyse anlatmış sana...» dedi. «Evet.» Harrington sabırsızdı. «Gezinti teknesine binip Sivastopol'e gideceğiz, oradan da bir kotraya bineceğiz dedi. Deniz yoluyla gidiyormuşuz. Açık denizde bir denizaltı alacakmış bizi. Bence son derece şansa bırakılmış bir iş. Hatâ payı çok yüksek. Sana ne anlatıyordu?»

«Aynı şeyleri,» diye karşılık verdi Davina. «Alman-cası çok bozuk.»

Ağır ağır ilerlemeye başladılar. Hava çok fazla ısınıyordu. Kumlar ayaklarının altında elmas tozları gibiydi. Denize girmek isteyen halk da kumsala doluşmaya başlamıştı. Kıyıda çocuklar oynuyor, daha büyükçe gençler topu atıp tutuyorlardı. Herkes neşe içinde gülmekteydi.

Sessizce yürürlerken Harrington sohbet ediyormuş gibi, «Yalnız gitmemeliydiler,»

dedi. «O gemiye binene kadar gözden ayırmamalıydık onları.»

«Hepsi bu kadar mıydı?» Davina soruyu ona bakmadan sormuştu. «Yalnızca buradan kaçış planlarımız mı?» «Başka ne anlatsın? Umarım doğru anlatmıştır. Artık o çay bahçesine gitsek fena olmaz. Onları kaybetmek istemiyorum.»

«Kaybetmeyiz,» dedi Davina. «Orada olurlar.» Harrington onun koluna girdi. «Bağırduğım için özür dilerim,» dedi. «Böyle sıkı operasyonlarda sürprizlerden hoşlanmam da.»

«Ziyarı yok,» diye mırıldandı Davina. Yürümeye de vama ettiler.

«Eh, akşama yola çıkmış olacağız.» Neşeli görünmek için çaba harcıyordu. «Acaba o limanda Polonya bandıralı kaç tekne göreceğiz?»

«Aslında sen kaçabileceğimize inanmıyorsun, değil mi?» Davina bunu sorarken, ben korkmayayım diye yapıyor, diye düşünmekteydi. Beni korkutmamak için söylemiyor içimizdeki KGB casusunu. Mutlaka ondan olmalı. «Beni kaygılandıran, Poliakov,» diye karşılık verdi Peter. «Onun dürüst olduğuna, karşı taraftan olmadığına

292

neden inanalım? Sırf öyle diyorlar diye. Spencer-Barr burnunu soktu diye. O piç kurusuna hiçbir zaman güvenmedim ki ben!»

Davina, «Biliyorum,» dedi. «Daha önce de söylemiştin. Bana doğrusunu söyle, Peter. Onun Ruslar hesabına çalıştığından kuşkulaniyor musun gerçekten? O yüzden mi tutumun böyle?»

«Olabilir,» diye mırıldandı o. «Bu çocuk da onların adamı ilabilir. Bizi gözaltında tutmak, tam yata binerken onlara işaret etmek üzere.»

Davina cevap vermedi. Başını eğmiş yürüyor, kolunu Harrington'unkinden çekmek istiyordu.

«Korkunç bir şey,» dedi. «Öyle mi olur sence?»

«öyle yapacaklardır.» Harrington'un sesi çok ciddiye. «Bir tuzak kurup bizi tam kaçarken suçüstü yakalayacaklardır. Seni korkutmak istemem ama, gerçeklere hazır olmak daha iyidir.»

«Evet. Tabii öyle. Bana söylediğine sevindim. Saat kaç?»

Harrington saatine baktı. «On ikiyi on geçiyor. Onlarla buluşma vakti.»

Davina kolunu kurtarmıştı. Harrington hızlı yürürken Davina ona yan gözle bakmaya fırsat da buldu. On beş yıllık meslektaş, Peter Harrington. Bir yandan neşeli, bir yandan acıklı Peter. Koridorlarda dolaşıp duran, yakındaki pub'a abone olan Peter.

Garip bir adam. Küçük bir oğlan çocuğuymuş da, kendini orta yaşta bulunca şaşırması gibi. Güldürmesini bilen, acındırmasını da bilen insan. Sevimli, güvenilir... Davina ile yatmak için gösterdiği yarım yamalak girişimler bile sevimliydi. Gerçeği saklaması, onu korkutmak istemediğinden değildi. Çünkü bunun yerine onu bîr yalanla korkutmayı sevmiştir.

Titremeye başladığını farkettiler. Panik sarılmıştı boğazına. Daha önce ömründe böyle bir şey hissetmemişti Davina. Fırlayıp koşmak, kör gibi kaçmak istiyordu. Ama kaçabileceği bir yer yoktu. Yalnızca o kumsal, o parlak güneş, eğlenen Rus turistleri. Bir de yanbaşında yürüyen Peter Harrington. Kuşkuyu genç adamın üzerine atmaya çalışıyordu. Kendilerini uyarmaya çalışan Spencer-Barr'ın üzerine atmaya çalışıyordu. Poliakov'un KGB Generalini öldürdüğünü bilmiyordu. Bu yalanlar Davina'nın

293

genç adama güvenini sarsmak içindi. Her konuda yalan söylüyordu. Davina iki gencin çay bahçesinde oturmakta olduklarını gördü. Yakın oturmuşlar, elele tutuşmuşlardı.

«Sen kıza yapış» dedi Harrington birden. «Ben adamı alıp gemiye binmeden önce biraz yalnız konuşmak istiyorum. Yemekten sonra. Tamam mı?»

«Gezinti gemisi kaçta kalkıyor?» Davina bunu sormadan önce öksürüp boğazını temizlemek zorunda kalmıştı. Konuşabilmek için.

«Beşte. Bence öğle' yemeği için otele dönsek iyi olur. Gezi biletlerini de ayırtayım.»

«Peki,» dedi Davina. Alexei ile Irina'nın oturdukları masaya geldi. Bir sandalye çekip hemen oturdu. Bacaklarında derman kalmamıştı. İkisine gülümsemeyi başardı, irina'ya Almanca olarak, «Yürüyüşünüz iyi geçti mi?» diye sordu.

«Evet,» dedi irina. «Burası çok güzel. Annemle babam buraya tatile gelirlerdi.»

O sırada Peter Harrington masaya doğru eğildi. Sesinde kaygı ve şefkatle, «Söyle bana, annenden ne haber?» dedi.

Davina arkasına yaslanıp Rusça geçen konuşmaların ne olduğunu tahmin etmeye çalıştı. Sözün orta yerinde Irina ona döndü, Almanca olarak açıkladı. «Annemden söz ediyoruz. Ondan gelen bir mektup var üzerimde.»

Davina, Harrington'un mektubu alıp cebine kaydırıldığını gördü. Harrington fısıltıyla,

«Benden durması daha güvenli,» dedi. «Bir terslik olursa kızın üzerinde olmamalı.» Uzanıp kızın elini sıkışına baktı Davina.

Poliakov onları dinliyor, bir yandan başını sallıyordu. Kıza tapan bakışlarla bakmaktaydı. İğrenç Volkov'u öldürmüştü. Oysa daha çok bir şaire benziyordu. O bir şey fısıldayınca İrina gözlerini kuruladı, zorla gülümsedi. Davina gerçi kelimeleri anlamıyordu ama, delikanlının şefkatinin kızı çok etkilediğini seziyordu. İkisinin içtenliği, karşılarında oturan adamın sahteliğini daha da belirgin hâle getiriyordu. Sahte şefkat, sahte anlayış... Davina şu anda onun Doğu Alman kimliği kadar sahte

294

bir kişiliği seyretmekteydi. KGB'nin bir casusu vardı. Planlanan herşey onlara iletiliyordu. Bir tek kurtuluş yolunun dışında. Planın geri kalanını Harrington da bilmekteydi. Elinde Sassanov'un karısından gelen suçlayıcı mektup da vardı. Gezi biletlerini Harrington alacaktı. O sabah dili sürçen ve kendi operasyonundan «onlar» diye söz eden Harrington. Bana yalan söyledi, diye düşündü Davina. Sınırlarının son günlerde gergin olması, hangi yolla kaçacaklarını bilemediği içindi. Gammazlayacak bilgi yoktu elinde. Öylece beklemek zorunda kalmıştı. Bu gence düşman olmuştu. Çünkü o aklından, kendisine tümüyle güvenen iki kadını kolayca yönetebileceğini hesaplamıştı. Şimdi delikanlıyı teke tek konuşmak için uzak bir yere götürecekti. Herhalde geri dönmeyecekti. İkisi gemiye yalnız bineceklerdi. Davina ürperdi. Bütün vücudunu ter kaplarken panik duygusu tekrar boğazına sarıldı.

«İyi misin sen?» Harrington ona doğru eğiliyordu. Sevgili eski dost Peter Harrington. Eliyle Davina'nın kolunu tutmuştu. «Biraz bitkin görünüyorsun,» dedi.

Davina ona gülümsemeyi başardı. Gergin bir gülümseme. Dudakları acımıştı kuruluktan. «Sinir sadece,» dedi. «Yola çıkmak sevindirecek beni.»

«Hepimizi. Hadi, otele dönelim de yemeği orada yiyelim. Saat beşlere kadar başıboş dolaşmakta anlam yok. Karnın doyunca daha iyi hissedersin kendini.»

Otele otobüsle döndüler. Hole girdiklerinde Davina özür diledi. «Yemek yiyemeyeceğim,» dedi. «Çıkıp odamda biraz yatayım. Uyursam iyileşirim.» Onların yemek salonuna ilerleyişine baktı, asansöre binip ikinci kattaki odaya çıktı.

Yüzünü buz gibi suyla yıkadı, yapış yapış elbisesini değiştirdi, yatağın kenarına oturup bir sigara yaktı. Eli artık o kadar titremiyordu.

Düşünmesi gerekiyordu. Dikkatle, soğukkanlılıkla... her ihtimali ele alarak. Ona böyle düşünmek, böyle analiz yapmak öğretilmişti. Az önceki tepkileri biraz isterikti. Çünkü kuşku ona şarapnel gibi saplanmıştı bir anda. Eğer o dil sürçmesi doğruysa, Harrington «onlar» derken kendini karşı tarafta farzediyordu. Spencer-Barr'ı hainlikle suçlarken adamın gerçek uyarısını saklaması da.

295

Davina'nın bu ilk düşüncesini destekliyordu. Gözlerini kapayıp dikkatini topladı. Aylar

önce Londra'daki büronun koridorunda rastlamaları ne derece tesadüftü acaba? Acıma duygularının sömürülüşü, İvan Sassanov'la ilgili yarı şaka sorular... Birden içkici diye ün salarak tam o sıra Londra'ya çağırılması ne derece hesaplıydı? Onunla bazı buluşmaları raslantı, bazıları Harrington tarafından ayarlanmıştı. Bunları düşünmek ortaya korkunç bir planın varlığını çıkarıyordu. Yirmi yıllık iyi hizmetten sonra bu adam birden güvenilmez biri oluvermişti herkesin gözünde. Sassanovun ilticasından sonra kendini geri çağırılmıştı Londra'ya. Ve Davinaya yapışmıştı. Çünkü Davina'nın o Rusa bakıcı olarak atandığını biliyordu...

İşte gerçekler, işte sağlam kanıtlar. İlgüdüsel sezgi olmasa bile, bunlar tek başına onu suçlamaya yetiyordu. O sezgi de sabahleyin öyle bir güçle gelmişti ki, Davina kendini kontrol etmekte bile güçlük çekmişti. Yalanları dinlerken onu tam bir yalancı olarak görmüştü. Poliakov kendini ilk şaşırttığı anda belli ettiği düşmanlığı saklamış, iki gence dostmuş gibi sahtekârlık yapmıştı. O düşünceli, anlayışlı hâli de sahteydi. Yırtıcı bir hayvan gibi vaziyet almış, olabilecek herşeye hazır, bekliyordu aslında. Birden kuşklar kesinlik kazandı. Düşman oydu. Her zaman o olagelmişti. Yangın bombası koyanı Hall-dale Manor'a gönderen köstebek oydu. Sassanov böyle birinin bulunduğunu söylemiş, uyardı onları. Servisin içinden biri. İşin en berbat yanı, onu bu kurtarma işine Davina kendi bulaştırmıştı. General de hiç bir şeyden haberi olmadığı için gitmelerine izin vermişti. Davina sigarayı söndürdü, kalkıp Peter'in özel eşyalarını araştırmaya başladı «Lisan» okulundaki kursunda, mikrofonların, imikrofilmlerin, diş macunu tüpüne, dolma veya kurşun kaleme benzeyen silâhların, içinde gizli göz olan bavul veya pabuçların nerede aranacağı da öğretilmişti ona. Nereleri araması gerektiğini biliyordu. Çok hızlı hareket etti ama hiçbir şey bulamadı. Odanın orta yerinde durup çevresine bakındı. Hiçbir tür silâhi yoktu Harrington'un. Çakmak içine monte edilen, yüz mil menzili olan minik telsizlerden bile getirmemişti yanında. Acaba yanılmış

296

olabilir miydi? Kuşkları korkudan mı doğuyordu? Derken tuvalet masasının üzerinde onun kendisine hediye aldığı pahalı Hermes çantaya ilişti gözü.

Binbaşı Tatişçev ne yapacağını bilemiyordu. Gene^rai Volkov dacha'sına gitmemişti. Moskova'daki dairesinden de hâlâ cevap gelmiyordu. Planlarını değiştirdiğine dair ne sekreterine, ne de Tatişçev'e hiçbir haber bırakmamıştı. Çok âcil diye gelen mesaj, cevap verilmeksizin bir tarafa kilitlendi. Tatişçev kilit açmakta uzman bir adamını yanına alıp Volkov'un dairesine gitmeye, oralarda ne olduğunu kendi gözüyle görmeye karar verdi. Artık öğlen de olmuştu. Dairede birkaç dakika etrafına bakınması, ona şefinin geceyi burada geçilmediğini anlatmaya yetti. İşin daha garibi, usturasıyla diş fırçası hâlâ banyoda, bornozu kapının arkasında duruyordu. Uşak Yuri'nin özel eşyaları da kendi odasındaydı. Tatişçev büroya pek tedirgin döndü. Generalin arabası garajda03- ğildi. Bir gün önce bürodan erken ayrılmış, bir daha da telefon etmemişti. Tatişçev haber gönderip onun sekreterini çağırttı. Sekreter allahtan evindeydi. Delikanlı sevgilisiyle başbaşa uzun bir gün geçirmeye hazırlanıyordu. Saat bir buçuğu biraz geçte büroya geldi. Neden çağırıldığı konusunda merak içindeydi. Tatişçev içinden, korkuyor, diye düşündü. Ben de korkuyorum. Hepimiz bir hatâ yapma korkusuyla yaşıyoruz. Sekretere baktı. Yutkunurken adamın gırtlığındaki düğüm bir

yukarı, bir aşağı oynayıp duruyordu.

«Yoldaş General erken çıkmıştı diyorsun, öyle mi?» «Evet Binbaşım. Saat üç dolaylarında.» «Nereye gideceğini söylemedi, ha? Anlıyorum, söylemedi. Büroya geri dönmekten, ya da köye gitmekten söz etti mi? Hımm? Dün öğleden sonra için hiç randevusu yokmuş. Öyle sessizce çıkıp gitti mi buradan?»

Sekreter bir kere daha güçlkle yutkundu. Bu asabî tik Tatişçev'in sinirine dokunmaya başlamıştı.

«Sanırım ona bir telefon gelmişti,» dedi genç adam tedirgin tedirgin. Patronunun özel yaşamını kimseyle tartışmaya hiç bir zaman cesaret etmiş değildi- Kendi sevgilisine bile anlatmazdı. Yine bir şey söylemeye niyeti

297

yoktu ama, binbaşının verdiği cevaplardan kuşkulananmaya başladığını hissetmişti.

«Ne telefonu?» diye haykırdı ona Tatişçev. «Budala herif! Neden daha önce söylemedin? Kim aradı onu?»

«Söylemek hoşuma gitmiyor,» diye kekeledi sekreter. «Özel bir telefonda. General bu gibi konuları başkalarıyla konuşmama asla...»

«General kayıp!» diye kükredi Tatişçev. «Sorumluluğu ben üzerime alıyorum. Kim aradı onu?»

«Bir kız. General bana âcil bir durum çıkarsa arayabilmem için kızın evinin telefonunu vermişti. Orada olacaktı. Hiçbir zaman kullanmamıştım.»

Tatişçev'in çevirdiği numara' Irina'nın dairesinde boş zil sesleri verirken, bir yandan adres saptanmaktaydı. Aşağı yukarı aynı sıralarda sivil polis de gerekli cesareti toplamış, Somoyonov havaalanı yakınlarında bir sokakta KGB plakalı bir arabanın yolu tıkadığını haber vermişti. Fakat onların ulaşım servisine ettikleri telefon, tabii Tatişçev'e zamanında bildirilmedi. O anda o, Irina Sassanova'nın dairesinin kapısında duruyor, anahtarı bir türlü bulamayan kapıcı kadına bağıyordu.

İçeriye adımını attığı anda, buranın boş olmadığını anladı. Çok iyi tanıdığı ağır bir sessizlik vardı burada. Birçok insanın ölüşünü, birçoğunun da ölüşünü görmüştü. Yanında iki de güvenlik görevlisi vardı. Birinin mutfakta bağırdığını işittiği anda, kendisi de yatak odasının kapısını bir tekmeye açıyordu. Kanlı çarşafın örttüğü cesedi hemen gördü. General Antonyii Volkov'un üniforması dikkatle katlanıp bir sandalyenin üzerine konmuştu. Çizmeleri, elbiselerin dibinde nöbetçi gibi duruyordu. Bir saat kadar sonra güvenlik görevlileri binayı ve sokağı kordon altına alıp, cesetler arkadaki servis kapısından çıkarılırken, Tatişçev Generalin ceplerini aramış, şifre kasasını açacak ikinci anahtarı bulup almıştı.

«Siz bahçede oturun biraz,» dedi Harrington, Irina' ya. «Ben çıkıp bir bakayım, nesi

varmış.»

Poliakov, «Çok solgun görünüyordu,» deyiverdi. «Umarım hasta falan değildir.»

«Seyahat dokundu herhalde.» Harringtonun esprisi

298

otomatikti. Ama hiçbiri gülmediler. Soğuk nevalar diye düşündü içinden. Yanlarından ayrıldı. Bu Ruslar komik şeyi hiç anlamıyorlardı. Hoş kendi de pek mizahla uğraşacak halde değildi ya!

Onlardan uzaklaştığı anda yüzü hemen ciddileşti. Danışma masasına yürüdü, çevresinden dolaşip iç tarafa geçti. Resepsiyoncuya çabuk çabuk alçak sesle bir şeyler söyledi, kadın onu hemen iç büroya aldı, kapıyı kapayıp kendisi dışarıya çıktı. Harrington telefonu eline ilip oturdu. Kendisine bir mesaj gelmemiştir. Volkov'a o fifreyi çekeli aradan dokuz saat geçtiği halde. Gerçi o da Babahın geç saatlerinden önce otele direkt bir me-saj beklemiyordu. Mesajın Volkov'a ulaşması zaman alırdı, Sabah gezinti gemisinin yaklaşmasını seyredirken içine doğan düşünce, Moskova'daki üstlerini deniz kaçışı ihtimaline karşı uyaracaktı. Herhalde bazı tedbirler daha şimdiden alınmış olmalıydı... Ama kendisine bir haber yollamaları, mesajını aldıklarını teyid etmeleri gerekirdi.

Kaşları çatıktı. Numarayı çevirip ikinci mesajı verirken çatık daha da derinleşti, İngiliz istihbarat şifreleri için kullandığı cep takviminin iki fonksiyonu vardı. Şu anda Moskova'ya verdiği mesajın başında**çok âcil** olduğunu belirten iki kod, sonra **daçok önemli** kodu vardı. Şifre çözüldüncə kaçış planının bütün ayrıntılarını verecekti. Sivastopol'e giden gezinti gemisinden, Polonya bandıralı kotraya kadar. Sivastopol servisi uyarılacak, iki Kadınla yanlarındaki Rus, karaya çıkmaya çalışırken tutuklanacaklardı. Kendisinin serbest kalıp randevuya yetişmesi gerekiyordu. Mesajın alındığını ve operasyonun başladığını acele teyid etmelerini istedi. Kendi şifre adını verdi ve mesajı bitirdi. Kapıyı açıp korku içindeki kadına hafifçe başını salladı. Yukarıya, Davina'nın yanına çıkmaya hiç niyeti yoktu, öğle yemeği yerken Poliakovu gruptan ayırıp polise teslim etmenin, ya da öldürmenin, panikten doğan aptalca bir plan olduğuna karar vermişti.

Beklenmeyen şeylerin olması germiştir sinirlerini. Bu çıkagelen delikanlıda bir Spencer-Barr ajanının kokusunu alıyordu. İrina Sassanova'nın arkadaşı olma paravanı ardında. Kendi gösterdiği tepki kötü olmuştu gerçi. Bunu

299

kabul ediyordu. Zaten içkiye yeniden başlamak da laçka etmişti sinirlerini. Geceleri sızıyor, titreyerek uyanıyor, kalbinin gümbür gümbür attığını farkediyordu. O sabah da böyle uyanmış, Davina'nın yatağını boş bulmuş, sonra onu gecelikle balkonda sigara içerken görmüştü. Bir yandan gezinti gemisini seyrederek. Kendi cüzdanı da masanın üstünde yatarken...

Çok korkmuş ve çok kızmıştı. Onun yanına, mehtaba çıktığında hâlâ sarhoştü. Dikkatle akort edilmiş ze kası, beynindeki votkadan kurtularak harekete geçmişti o sıra. Bu yolla çıkaracaklar bu kızı, demişti. Deniz yoluyla. Buna benzer bir gemiyle. Belki de bu gemiyle. Her mes çantayı kullanmasına yol açan da aynı zekâ idi. Bu keskin içgüdülerinin varlığına şükretti. Tabii böyle bir şey için Tanrı'ya şükretmek kabilsen. Bir de genç Rus çiftin böylesine birbirine âşık olmasına şükretti. Böyle bir şeyi Moskova merkezinde öğretemezlerdi. Gerçi bazı duygu taklitlerini öğretirlerdi ama... tıpkı Langley dil merkezinde ve Londra'daki Langham'da öğrettikleri gibi. Yo, Alexei Poliakov, Spencer-Barr tarafından yollanmış bir İngiliz ajanı değildi. Tam kendi dediği gibi biriydi. Bu kızın sevgili-siydi işte. Onunla birlikte Batı'ya kaçıyordu. Harrington onları birarada görmeyin bile bunu anlamaya yeteceğini düşündü.

Poliakov için üzülmeyi gereksizdi. Volkov'un Kırını ekibi onun hakkından gelirdi. Kendisinin KGB ajanının hakkından gelmek üzere söz vermesini hatırladı. Delikanlı ona Spencer-Barr'ın uyarısını fısıldadığında, Harrington, «Dert etmeyin,» demişti ona. «Ben onun hakkından gelmesini bilirim.» Ve zavallı budala ona inanmış, kendisinin de gerekirse yardım edebileceğini söylemişti «Lütfen bana haber verin,» delmişti. «Göründüğümde daha cesurumdur. Adam öldürebilirim.» Harrington bunun üzerine onun zayıf omuzunu sıkış, «Elbette öldürebilirsin,» demişti.

Lobide durakladı. Yukarıda Davina vardı. Telefonunu edebilmek için onu özür olarak kullanmıştı. Onun da sınırları laçkaydı. Eleştiri değildi bu. Normaldi. Aslında Davina yeterince cesur ve soğukkanlıydı. Yumurta kapıya geldiğinde heyecanlanan, hep kendisi gibi eski profes-

300

yoneller olurdu. Sonra Davina'yı bir de aşk güdüyordu. Şu şair suratlı oğlana âşık olan şu kız gibi.

Davina'yı düşünmek istemiyordu. Yalnız kalmaya Rusya güneşinde bir süre kendi kendine oturmaya, bahçenin güzelliğini seyretmeye ihtiyacı vardı. Evleri ve bahçeleri güzelleştirmeyi bu Rus'lar çok iyi biliyorlardı. Yal-ta gibi adı cennete çıkmış bir eğlence yerini, yaşlı zenginlerin tedavi merkezini ele alıp burayı sıradan Rus'lara açmayı da biliyorlardı. Mütevazı bir işçi burada lüks bir sağlık merkezinden yararlanabilme olanağına sahipti Aileler tatile gelebiliyor, ölümlerin kullanmış olduğu sarayları hayran hayran seyrediyor, buralardan sanatoryum veya müze olarak kendileri yararlanıyorlardı. Tabii böyle bir tatili yapacak izin belgelerini hak etmişlerse. Bir

de seyahat belgelerini. Hiçbir toplum kusursuz değildir, diye kendine hatırlattı Harrington. Sinik olmak önemli de-ğildi Zaten başka türlü düşünmek de elinden gelmiyordu. Herşeyi içinden alaya almak onun huyuydu. Kutsal şeyleri bile. Bir ağacın altında bulunduğu koltuğu güneşe çekti, oturup gözlerini kapadı, yüzünü güneşe döndürdü.

James VWhite'in servisinde on beş yıllık hizmet ve beş yıllık ihanet. Öyle de yavaş gelişmişti ki. Batı Almanya'dayken. Başlangıçta ilişki tük kadar hafifti. Düşmandan gelen bir fısıltı yalnızca. Zaten o sıralar Harrington' un da niyeti dürüsttü. Bu fısıltıyı

dinlemek, sonra Londra'ya iletmek amacıyla başlamıştı. Ama geciktirmişti sonradan. İlişkiyi sağlayan, bir Batı Alman'dı. Uzun yıllardan beri tanıdığı ve hoşlandığı bir gazeteci. Konuştukları konu: Kokuşmuşluk! Herkes kendine bir şeyler kapmaya çalışıyordu bu dünyada. Soğuk savaş bitmişti artık. İstihbarat hizmetlerinin devamı yalnızca bu servislerin ekmeklerinden olmayı istememeleri yüzünden devam ediyordu. Başta gelenler İsviçre bankalarında para istifleyerek emekliliklerine hazırlanıyorlar, aktif görev-dekiler de kuru ekmek parasına boşuna taban tepip duruyorlardı.

Oysa para kazanabilirdi. Harrington'un da biraz kendini ve geleceğini düşünme zamanı gelmişti. Bahçede güneşlenirken o günleri hatırladı. Kendi hareketlerini incelemek, dürüstlük dönemlerini hatırlamak pek sık yap-

301

tığı işler değildi. Teklifin zamanı çok iyi ayarlanmıştı. Dişe dokunur bir terfi beklemiyordu o sıralar. İşi ilginç değildi. Bankadaki hesabı da kırmızı ışık yakacak düzeye inmişti. Canı sıkılıyor, orta yaşın baskısını yadırgıyordu. Saçları tarağında kalmaya başlamış, seks haftada bire inmişti. Önce hafif bir yoklama yaptı. Verilen para, yapılan işten çok fazlaydı. Aldı parayı. Ciddi ihanete giden yol önce belli belirsiz aşağıya inen bir yokuş gibi başladı. Şantaj yapmıyorlardı ona. Harrington bunu bahane tutmayacak kadar dürüsttü ama. Çifte ajan olmak hoşuna gitmeye başlamıştı, İsviçredeki parası artarken yetenekleri ciddi sınavlardan geçiriliyordu. Yıllardan beri içine gömdüğü aşağılık duygulan ve kırgınlıklar, arkadaşlarına yönelik bir intikam haline dönüştü.

Herkesin ortasında Humphrey Grant hakkında kaba espriler yapmaya başladı. Kendini yaşı geçmiş bir ajan olarak gösterme yolunu seçti. Birleşmiş Milletlerdeki göreve gittiğinde o Romanyalıyla Doğu Almanı paravan olarak kullanmaya başladı. Doğu Alman, Birleşmiş Milletlere üye devletler hakkındaki Anglo-Amerikan bilgileri veriyordu. Çok gizli bilgilerdi bunlar. Ona sık sık sarhoş olması, açık vermesi söylenmişti. Londra'ya çağrılmak için. Çok kolay gelmişti içki içmek ona. Sarhoşluk talimatı aşır gerçek bir alışkanlık haline geldiğinde, Harrington bunu önceleri farkedemedi bile. Davina Graham'a rastlayabilmek için haftalarca beklemek zorunda kalmıştı Onun hareketleri de, KGB adına İvan Sassanov'u izlemesini kolaylaştırmıştı. Kızın bu yolculukta kendisini yanına alması, esprilerin en büyüğüdü. Kara mizah. Kendisi gibilerin zevk alabileceği mizah. Yanındakinin Davina olması... çok yazıktı doğrusu. Gözlerini açıp oğuşturdu. Bir süre çevreyi yalnız altın renginde görebildi.

Saatine baktığında hâlâ gözlerini kırıştıırıyordu. Gezinti gemisinin kalkmasına bir saat on beş dakika vardı. Moskova'dan hâlâ cevap gelmemişti. İki mesajının da alındısı yoktu ortada. Korkuyu omuz silkerek kenara itmeye çalıştı. Moskova'da işleri karıştırdılarsa, bu kendi suçu değildi alt tarafı. Sonunda geminin kaptanına gidip Davina ile ötekileri kıyıya bırakmamasını istemek, yetki belgesini göstermek zorunda kalırsa, bu da kendi suçu olmayacaktı. Evet, gerekli olacaktı o yetki belgesi ona

302

o sıra. Geminin kaptanı herhalde onun sözlerini bu oteldeki resepsiyoncu kadın kadar

kolay kabul edecek değildi. Kalkıp içeriye girdi. Danışmada duraklayıp soru soran gözlerini kadına çevirdi. Kadın başını iki yana salladı. Hiçbir şey gelmemiştir. İçinden Antoyii Volkov'a edepsiz bir küfür savurdu. O sırada Davina'nın yanında İrina ve Alexei Poliakov'la birlikte bahçeden içeriye girmekte olduğunu gördü.

Tatişçev, önünde şifresi açılmış ilk mesajla masa-sında oturuyordu. Tam o sırada Kırım'dan ikinci telefon geldi. Onun şifresi de çözülüp önüne getirildi. Zaten birincisi yeterince kaygı uyandırıcıydı. İkincinin acelelik üzerindeki ısrarı ve ifadesindeki açıklık, üç kişinin tutuklanmasını istemesi ve her birine şifre adları vermesi, Vol-kov'un kasasını açıp dosyalarını okumadan çözümlenecek iş değildi. Oysa o sorumluluğu yüklenmek istemiyordu. Volkov'un amiri ve Devlet Güvenlik Örgütünün başkanı olan kişiye acele bir telefon açtı. Adam o anda Polibüro üyelerine ayrılmış Usovo yöresindeki şahane dacha'sında bulunmaktaydı. Adı General Igor Kaledin'di. Artık Antonyii Volkov'u kendi yerine KGB başkanlığına atayamayacak olan adam.

Kaledin aldığı mesaj üzerine Moskova'yı arayınca-ya kadar aradan bir hayli daha zaman geçti. İlk arandığında plaja inmiş kocaman bir kaplumbağa gibi' uyukluyordu. Yanına gelip Volkov'un yardımcısının kendisini acilen aradığını bildirdiler. Beri yanda Binbaşı Tatişçev ağızındaki sigarayı çiğneyip bekliyordu. Sonunda tütünler dudaklarına yapıştı, hepsini tükürdü. Gözü saatteydi. Kaledin yaşlı bir adamdı. Dacha'sına pek hızlı dönemezdi. Tatişçev onunla ancak yarım saat sonra konuşabildi. Volkov'un cesedini nasıl (rina Sassanova'nın evinde bulunduğunu anlattı. Sorulara cevap olarak, evet, evet, diye kekeledi, polisler İrina'yı aramaya elbette başlamışlardı. Komple bir rapor hazırlamaktaydı. Yakında özel bir kuryeyle Usovo'ya gönderilecekti. Ama Livadia'dan gelen iki mesaj çok âcil diye işaretliydi. Zaman da geçiyordu. Kendisinin mesajdaki emirleri uygulamakta kararsız olduğunu, çünkü Danton diye imza atan adamın kim olduğunu bilmediğini belirtti.

303

Igor Kaledin de telefonun öbür ucunda kararsızdı. O biliyordu Danton'un kim olduğunu. İngiliz gizli servisinde çalışan köstebek, Ivan Sassanov'u bulup öldürmek üzere harekete geçirilen köstebek. Volkov'un dediğine bakılırsa adam başarılı olmuş, vatan haini de Hall-daie Manor yangınında ölmüştü. Danton şu anda bir gezinti gemisindeydi. Bütün KGB yetkililerini uyarıp son adımı atmak da kendine düşüyordu. Kararsızdı ama bu kararsızlığı ancak birkaç saniye sürdü. Sahip olduğu güç onu bir pelerin gibi sardı. Bu öyle büyük bir güçtü ki, Po-litbüro'da ancak Lenin'in sandalyesinde oturan adam karşı gelebilirdi onun emrine. Mesaj'da **Kerime'den** söz ediliyordu. Bir erkek arkadaştan, ve bir de İngiliz ajanından dem vurulmaktaydı. Anlaşıldığına göre bu insanlar **Alexander Nevsky** adlı bir gezinti gemisinde bulunacaklar ve aynı akşam Sivastopl'e demirliyeceklerdi. Volkov'un özel dosyalarına başvurmadıkça bu insanların kim olduğunu anlamaya olanak yoktu.

«Şimdi sen gezinti gemisi Yalta'dan kalktı mı diyorsun? Evet, telsizle geminin kaptanına emir gönder. Gemi yolcuları arasından Sovyet Güvenlik görevlisi olan biri kendisine başvurduğu anda hemen harekete geçmesini söyle. Bu görevli kendisini tanıtıncaya kadar Sivastopol' de gemiden hiç kimsenin inmesine izin vermesin. Volkov'un özel kasasını aç, dosyalarını teftişe hazırla. Ben kendim meşgul olmak üzere

geliyorum. Bir şey daha var...» Bir sessizlik oluşmasına izin verdi. Tatişçev acaba ben mi bir hatâ yaptım diye düşününce kan ter içinde kalmıştı. «Bir şey daha var, Binbaşı. General Volkov cinayeti ile ilgili her türlü haberin kesinlikle sızmasını sağla. Bütün tanıkları ortadan kaldır. Hiçbir skandal olmamalı, İri-na Sassanova bulunduğu anda onu büroya getir, kendim sorguya çekeyim.»

Telefonu kapattı, Tatişçev de kulaklığı gümm diye yerine çarptı. Gümüş anahtarlığa takılı anahtar destesini kaptığı gibi odadan fırladı. Volkov'un bunları hep yanında taşıdığını biliyordu. Her anahtarın numarası vardı. O-lanca hızıyla Generalin özel bürosuna dalıp kasanın başına koştu.

304

«Ne yapacağım?» Davina bu soruyu kendi kendine fısıltıyla soruyordu. «Nasıl engel olacağım ona?»

Yatak odası boğucu denecek kadar sıcaktı. Öğleden sonra olunca sıcaklık kırk dereceye doğru yaklaşmaya başladı. Davina kafes içindeymiş gibi, bir aşağı bir yukarı gezinip duruyordu. Birden umutsuzluğa düştü. İngiltere'de bekleyen Sassanov'u düşündü, inanarak, umarak bekleyen Sassanov'u. Sakin olmak ve düşünebilmek için zorladı kendini.

Kanıtları biraraya getirmeye, herşeyi dikkatle ölçüp biçerek Peter Harrington'un hain olduğunu kesinleştirmeye gerek yoktu. Gerçek kanıt avucunun içinde duruyordu işte.

Öyle öfkeleniyordu ki, ateş nöbeti geçiriyormuş gibi titriyordu. Kendi pahalı çantasının astarı içinde bulunduğu şeyi yere fırlattı. Orada üstüne düşen ışık onu kızıl kızıl parlattı.

Davina durdu, eğilip onu tekrar aldı, elbisesinin cebine koydu. «Bir tabanca,» diye söylendi kendi kendine. «Bir tabancam olsaydı.» Ama yoktu işte. Olsaydı da nasıl kullanılacağını bilemezdi. Çaresizlik duygusu öyle umut kırıcıydı ki gözleri doldu. Yaşları öfkeyle sildi. Budala, dedi kendi kendine. Bir tokatta adam öldürmek ya da sakatlamak üzere eğitilmiş birini saf dışı bırakmayı hayal etmek budalalıktı gerçekten.

Kurnazlık gerekliydi, yoksa çılgın cesaret değil. İri-na Sassanova ile delikanlıyı güvene kavuşturacak tek şey buydu. Bunu anlıyor, kendisi onlarla gitmediği takdirde başarabileceğini de biliyordu. Aynada kendine baktı. Bu surat yabancı geldi ona. Çökük yanaklı, yanık ciltli, gözlerinin altı mor halkalı biri. Çocukluğundan beri dua etmemişti. Şimdi etti. Fısıltıyla, «Sevgili Tanrım, bana cesaret ver,» dedi. «Düşünmeyeyim. Cesur olayım, ne olur.» Kapıyı açıp odadan çıktı, aşağıya indi. Kızla delikanlıyı arayacaktı.

Limana otobüsle gittiler. Davina, İrina'nın yanına oturmuştu. Harrington'la Poliakov ise öndeki kanapedey-diler. Harrington'un konuşkanlığı üzerindeydi. Yanındaki Rus gencine durmadan bir şeyler anlatıyordu. İnşallah Poliakov'un ne kadar sessiz ve rahatsız olduğunu farketmez, diye düşündü Davina. Yanıbaşında oturan İrina pen-

mülteci

cereden dışarıya bakıyordu. Davina bahçede onu bulduğundan beri, yüzündeki parlak güzellik yokolmuştu. Solgun görünüyor, sinirinden alt dudağını ısırıp duruyordu. Tanrım, diye yalvardı Davina, ne olur, bir şey hissetmesin... kuşkulanmasın...

Limana gelince indiler. Peter Harrington onun koluna girdi.

«İşte, Alexander Nevsky orada,» dedi. «Güzel gemi, değil mi? Bizimkiler ikisi de çok suratlı bu ara. Oğlan hemen tek kelime söylemedi.»

«Şaşırmadım,» dedi Davina. «Sen fırsat vermedin ki Onlar ikisi de çok korkuyorlar tabii. Öğle yemeğinde ben kendim bile neredeyse bayılıyordum.»

«Biliyorum. Ama dert etme. Her şey kolayca olup bitecek. Ben kendimi çok güvenli hissediyorum.»

«Bu sabah etmiyordun,» diye hatırlattı Davina. Konuşmaya devam et, diyordu kendi kendine. Normal davran. Ne olursa olsun, normal davran. «Şu genç adam gelince paranoya krizlerine tutulmuşsun. Spencer-Barr karşı tarafa çalışıyor deyip benim de yüreğimi ağzıma getirdin. Dizlerimin çözülmesi o kadar da boşuna değildi. Birdenbire bu kadar iyimser kesilmene sebep ne?»

Harrington ona doğru eğilip, «Bu kadar aksi olma,» dedi. Soluğu alkol kokuyordu. Votka kokmaz diyenler ns kadar da yanılıyorlardı. «Biraz sinirliydim, o kadar. Benim de sinirlerim var. Adam tehlikeli değil. Bir süre sonra anladım bunu. Ben bu meslekte sürprizlerden hoşlanmam, mesele o. Hem o sersem görüldüğü gibi biri olmadığına da hâlâ inanıyorum. Döndüğümüzde onu bir iyi inceleyeceğim.»

«Evet,» dedi Davina. «Öyle yapmak gerekir.»

İgor Kaledin dirseklerini Volkov'un masasına dayamış, öne eğik oturuyordu. Çift mercekli gözlükleri burun kemerinin üstündeydi. Pipo tiryakisi olduğu için kafasının üstünde de mavi dumanlar dolaşıyordu. Volkov'un kendi eliyle yazıp sonradan kilitlediği Sassanov dosyasını okumuş, bitirmişti. Son satırların bulunduğu sayfa açığı önünde. Antonyii Volkov sır küpü diye bilişirdi. Herşeyin alkışını kendi toplamak isterdi. Bu dosyayı oku-

yuncaya kadar Kaledin bile beğenirdi adamın çalışma biçimini. Bu dosyadaki her yazıyı Volkov kendisi kopya makinesinden geçirmişti. Bütün teypleri, telefon konuşmalarını, görüşmeleri, mesajları. Her şey iki kopyaydı ama, ikisi de bu dosyadaydı. Ancak operasyon başarılı olursa genel dosyaya konacaktı. Her operasyonu da başarılı olmamıştı. Kaledin bunu, öteki dosyalara göz atınca anladı. Şifre adlarını tanıdığı birkaç tanesine. Volkov'a zararı dokunabilecek her türlü kanıt yok ediliyordu. Resmi raporlara ve dosyalara ancak başkalarına zarar verecek şeyler

konuyordu. Kaledin piposunu tekrar doldurup yaktı, ağır kokulu tütünü içine çekip dumanını üfledi. Meşin gibi ensesi kızarmış, gözlerinden öfke fıskırıyordu.

ivan Sassanov'un ilticası Politbüro için büyük bir siyasal felâket olmuştu. Bu olayın propaganda değeri, İngiliz istihbaratınca gerektiği gibi kullanılmamış, hattâ Ruslara bir ceset sunmak nezaketini bile göstermişlerd.. Sassanov'un bildiklerini söylemeden önce İngilizlerle bazı anlaşmalara varması gerektiğini biliyordu Kaledin. Bildikleri de öyle önemli şeylerdi ki, köstebek Danton New York'dan geri çağrılmış, Londra'da onu bulmakla görevlendirilmişti. Halldale Manor yangın bombası başarılı gibi gözükmişti. İşte bu noktada Kaledin'in tansiyonu da öfkesiyle doğru orantılı olarak artmaya başlamıştı. Volkov inanmamıştı bu başarıya. Ama bu fikrini kendine saklamıştı. Danton kuşkuyu doğrulayınca, bunu da gizli tutmuştu. Kimseye söylememişti Sassanov'un kurtulduğunu. Yaptığı bu iş ve girdiği bu büyük risk, açgözlülüğünün derecesini gösteriyordu. O açgözlülük de, kendi düzgün el yazısıyla, özel günlüğünde açıklanıyordu. Bu defter Volkov'dan başka hiç kimsenin okumayacağı düşünülerek yazılmıştı.

Kaledinin tacına göz dikmişti. Sovyetler Birliği'nin son yirmi yıldan bu yana en çok zarar verebilecek kaçağını geri getirtmek, onun yeteneğini ve Kaledin'in ahmaklığını kanıtlayacaktı. Bu amaçla kalkmış, Fedya Sassa-nova'yı tutuklatmıştı. Bunu bir duyan olsa, kocanın sağ olduğunu ve Batı hesabına çalıştığını hemen anlardı. Ama tutuklama sır olarak saklanmıştı. Kızın iğfal edilmesi gibi. Kaledin aslında hiçbir çeşit baskıya karşı değildi. İster fiziksel, ister "ruhsal olsun. Bunlar siyasal bir

307

amaca yönelik olduğu sürece. Sapmış fikirlilere akıl hastanelerinde yapılanlar onun onayından geçmekteydi. Ama emrindeki subaylar konusunda iki ayrı standart uygulardı. Siyasal amaç, her türlü aşırı gaddarlığı affetti-rirdi ama, nüfuzu kişisel sapık zevkler uğruna sömürüp örgütü küçük düşürenlere hoşgörü göstermezdi. KGB rozetini oluşturan şildi ve onun sembolizmini alaya alıyordu bu tutumlar. Oysa KGB, devleti iç ve dış düşmanlara karşı koruyan kuruluştur. Yaşlı adam okudukça homurdanması da artmıştı. Kızı korkutmak ve ona şantaj yapmak, anneyi rehine alarak tutmak... bunlar Volkov'un oynadığı oyunda bilinen numaralardı. Ama kendi aşağılık içgüdülerini oyunun parçası olarak kullanmak Kale-din'in namus kavramına ters düşüyordu. Dejenerelikten nefret ederdi. Homoseksüelleri prensip uğruna suçlar, ırza geçme suçu için idam cezasını savunurdu.

Plan da böylelikle ilerlemişti işte. Kaledin, Dan-ton'un raporlarını okudukça, olaylar peşpeşe önünde açılıyor ve Sivastopol'deki düğüme yaklaşıyordu. Irina Sas-sanova, üniversite hocası Poliakov ve Doğu Alman kılığında gezen İngiliz casusu kadın, rıhtımdaki Polonya bandıralı kontraya binmeye hazırlanırken tutuklanacaklardı. Danton'un kaçıp kotraya binmesine göz yumulacaktı. İngiltere'ye dönüp işine devam etsin diye. Volkov un dosyasına göre bundan sonraki adım, İngiliz Gizli Servisiyle ilişki kurmak, Sassanov'a karşılık ana ile kızı serbest bırakmayı, İngiliz ajanı kadını da ülkesine iade etmeyi önermekti. Danton yetkili yerden, yani bu kadının kendisinden duyduğu bilgileri aktarırken, Sassanov'un bu şartlarla teslim olmaya razı olduğunu söylemişti.

Her şey çözülmüş bir bilmece gibi tutuyordu birbirini. Her şey Antonyi Volkov'un söylediği gibiydi. Sovyet istihbaratının parlak bir zaferi. Kaledin'in haberi olmaksızın, emri altındaki biri tarafından kazanılmış bir zafer. Ama bilmecenin can alacak parçası şu anda KGB özel hastanesinin morgunda yatmaktaydı. Oluşturulan robotun kafası yoktu artık. Volkov her ihtimali hesaba katmıştı da, İrina Sassanova'nın yatağında başına gelen olayı aklına bile getirmemişti. Kaledin dosyayı kapadı. Saatine bakıp zamanı hesapladı. Gezinti gemisi yola çıkmıştı. Telsiz mesajı kaptana ulaşmış bulunuyordu. Artık ken-

308

dişi ne yapmak gerektiğine karar verinceye kadar hiçbir terslik olamazdı.

ON ÜÇ

Sassanov Amerikalı gözlemcinin birinci günden sonra bir daha gelmediğine dikkat etmişti. Nazik güneyli kendisine acele tarafından tanıştırılmış, masada Kidson' la, Savunma Bakanlığında gelen kaptanın arasında oturmuştu. Hep notlar almıştı arada. Sassanov toplantıdan sonra bütün konuşmaların başka teype çekilip VVashing-ton'a gönderilmek üzere ona verileceğini biliyordu. Top lantı sırasında hiç soru sormamıştı. Bir sabah ve bir öğle sonrası oturumundan sonra bir daha görünmemiş, yemeğe de gelmemişti. O sabah Kidson'a adamın nerede olduğunu sordu Sassanov. Kidson çok yorgun görünüyordu. Yine her zamanki gibi sakin ve sevimliydi ama, yüzünde yorgunluk çizgileri vardı.

«Aplansız geri çağırıldı,» dedi Rus'a. «Bir iç kriz miymiş neymiş. Onlara teypleri gönderiyoruz. Şimdilik bundan memnun görünüyorlar.»

Sassanov kaşlarını çattı.

«Garip bu,» dedi. «Kendi adamları buraya girebilsin diye kıyameti koparmışlardı. Neden yerine başkasını yol-lamadılar?»

«Herhalde biri gelecektir,» diye karşılıdı Kidson. «Ama burada et ve kemikle temsil edilememeleri beni o kadar üzüyor. Amerikalılar bence garip bir karışım. Örneğin o gelen adam. Tek dünya yaklaşımı, güneyli beyzade kibarlığı altında oldukça küstah, hiç çekingenliği olmayan biri gibi geldi bana. Bu kuvvet numaralarından hiçbir zaman hoşlanmam.»

Sassanov, «Belki de,» dedi. «Ama biz onlara saygı duyardık. Sizin servise duyduğumuzdan daha çok. Sizler düşman casuslarını öldürmekten hoşlanmazsınız. Kendi hainlerinizi mahkemeye çıkarmaktansa, Rusya'ya kaçmalarını tercih edersiniz. Sizi hiç anlayamadık. Ben de anlayamıyorum.»

«Aslında bizi göstermek istediğinden çok daha iyi anlıyorsun. Sen aileni ve Davina Graham'ı kurtarmak için kendisini feda etmeye hazırsın. Hayatını ve kariyerini, arkadaşına yapılanlar yüzünden feda ettin. Şu Langley'den gelen dostumuzun bunların

ikisini de yapabileceğini sanmıyorum.» Seninde acı bir ton vardı.

Sassanov'a, «On dakikaya kadar başlıyoruz,» dedi. «Sen konferans salonuna in, ben de geliyorum.»

Sassanov gidince pencereye yürüyüp açtı. Sıcak yaz havası yüzünü okşadı. Migreni yine tutmuştu. Baskı altında olduğu zamanlar hep tutardı. CİA'nın Hampshire'a başka temsilci gönderemeyeceğini biliyordu. Teyplerle yetinmek zorundaydılar artık.

Generalin onlara KGB'ye bilgi sızıyor diye açıklama yapması, kendi ajanları olan Spencer-Barr'ı harekete geçirmelerine, VWhite'in değişen planından daha hızlı hareket etmesini sağlamalarına yol açmıştı.

Onların bu tepkisi bir ölüm planıydı. Hem de tam manasıyla. Çünkü Sivastopol yoluyla kaçma planını sağlayabilmek için Spencer-Barr, Volkov'un ölümünü hazırlamıştı. Kurtarma yolunun değiştirilmesi hakkında ona gönderilen talimat, Volkov'un işleri tek başına ve kimse ye bildirmeden yönetmesi karşısında gereksiz gibi gözükmişti. Moskova'daki CİA temsilcisinin aklına bu arada parlak bir fikir gelmiş, Volkov'u öldürünce, Sivastopol'deki tutuklamayı önleyebileceğini hesaplamıştı. Spencer-Barr da Londra'nın emirlerini kulak arkası edip VVas-hington'un sözünü dinlemeyi seçmişti. KGB casusunun ve Irina'yı bekleyen en büyük tehlikenin Livadia'da bulunduğundan habersiz, ilk İngiliz kaçış planını yürürlüğe koymuş, herşeyi olduğu gibi Peter Harrington'un eline teslim etmişti. Londra'nın buna engel olabilecek yolu yoktu. Spencer-Barr'ın arada bir KGB casusu olduğu yolundaki uyarısı bile, o casusun kendisine söylenecekti. Spencer-Barr'ın itiraflarını Langley'den gelen adamın kaçamak cevaplarıyla birleştirence hikâye ortaya çıkıvermişti.

Davina Graham'ı ve genç Rus çifti uyarmak için hiç bir yol yoktu. Yanlarındakinin KGB casusu olduğunu bilemezlerdi. Bir Kırım vizesi bulup oraya birini yollamaya da vakit kalmamıştı. Ayın 25'iydi o gün. Gezinti gemisi

310

Alexander Nevsky limana demirlemiş, yolcularını bekliyor olmalıydı. NATO denizaltısı da Türkiye'den yola çıkmış, Karadeniz'deki randevu yerine yaklaşıyordu besbelli. Mekanizma işlemeye başlamıştı artık. Şefle Grant İngiltere'de çaresizlik içinde oturup beklerlerken, Har rington kurbanlarını ağına toplamakla meşguldü. Kidson pek duygusal ve heyecanlı bir insan sayılmazdı. Her tür aşırılığa karşıydı. Kimseden nefret etmediği için kendisiyle övünürdü. Ama Peter Harrington'dan öldürecek kadar nefret ediyordu. Yalnızca servisin uğrayacağı başarısızlık yüzünden de değil! Adamın ölümünü istemesine yol açan sebeplerin en hafifiydi o. Ama Sassanov'un harcanması... Sassanov'u sevmeye, ona saygı duymaya başlamıştı Kidson. Sonra o dikta rejiminden kaçan iki genç. Hele sevmek ve sevilme yeteneğiyle hepsini şaşırtan o kadına yaptığı. Bunların her biri değişik şekillerde mahvolacaklardı. Fedakârlıkları boşa gidecekti hepsinin. Göz / erini yumdu. Migren midesini de bulandırıyor. Bütün gece Grant'ia oturmuş. Davina Graham'ı uyarmanın bir yolunu tartışmıştı. Moskova'dan ona kişisel bir telefon gelirse Harrington hemen uyanırdı. Zaten bütün telefonlar dinleniyordu. Hele yabancı uyruklulara gelenler. O bölgeye yüz mil yarıçaplı

alan içinde bir tek ajanları bile yoktu. Davina sanki denizin ortasındaymış gibi uzaktı herkesten. Gece iyice umutsuzluğa düşmüşlerdi ikisi de. Ve hiçbir çare de bulamamışlardı. Sassanov'a planın yanlış yola girdiğini söylememek, onu habersiz tutmak şarttı. Amerikalı gözlemcinin gelmemesi şaşırtmıştı onu. Temsilci, Şefin siteleriyle birlikte uçağa bindirilip kendi patronunun yanına gönderilmişti. Şu sıra yerine başkasının da geleceği yoktu. Üstelik Kidson'un önünde en zor görev onu bekliyordu. Baş ağrısından çatlarken bunu düşünmekteydi. Sassanov'a haberi sonunda yine kendisi vermek zorundaydı.

NATO denizaltısı Cumartesi sabahı saat beşte su yüzüne çıktı. Hava gözlemcileri havanın açık olduğuna dair rapor verdiler. İki saat içinde kotranın parçaları birleştirilmiş, motoru da monte edilmişti. Kaptan ve tayfalar şort ve eşofman üstleri giymişlerdi. Hepsi güneş ya-

311

niği, hepsi formda görünüyorlardı. Otomatik silâhlar ve el bombaları teknenin dibine yerleştirilmişti. Bir piknik sepeti içinde. Tekne denizaltının bir yanından denize indirildi. Su sakindi ama güney-güneybatıdan bir rüzgâr esmeye başlamıştı.

Kaptanın adı Fergus Mackie idi. Yirmi yedi yaşındaydı. Bundan önceki son görevi Armagh yöresinde, Ulster sınıfındaki haydutlar arasındaydı. Denizaltının komutanına gülümsedi.

«Teşekkürler, efendim. Biz yola çıkmaya hazırız,» dedi. «Sizinle randevumuz saat yirmi ikide. Bir terslik olursa önceden kararlaştırılan 'mesajı çekeceğiz. Çeke-mezsek bari bize bir saat mehil tanıyın.»

«Peki,» diye selâm çaktı ona komutan. «Bekliyoruz sizi. İyi şanslar.»

Mackie kendi tayfalarına döndü. «Haydi,» dedi. «Motoru çalıştırın. Denizaltı dalmadan buradan uzaklaşalım.»

Yat sancağa doğru döndü, denizaltının uzun kara gövdesinden bir yüz metre kadar ayrıldı.

«Motoru durdurun!» diye bağırdı Mackie. «Yelkenleri açın. İşte dalıyor!»

Denizaltı görünmez oldu, bir süre yerinde küçük dalgalar oluştu. Bu dalgalar yaklaşınca kotra biraz sallandı. Mackie'nin yanındaki onbaşı da kendisi gibi iskoçtu. Bob Ferrie. Tazi gibi bir adamdı. «İnsan onu böyle yo-kolur görünce kendini anasız kalmış bebek gibi hissediyor,» dedi komutanına.

«Sen nereden bilebilirsin?» diye sırttı Mackie. «Senin hiç anan oldu mu ki? Haydi, yolumuza koyulalım. Bundan sonrası yelkenle. Hem vaktimiz var, hem de hava uygun.»

Üçüncü adam biraz uzaktan, «Tam yelken havası, kaptan!» diye sesleniyordu.

«Gerçekten öyle. Tadını çıkarmak gerek. Çekin şu Polonya bayrağını.»

Alexander Nevsky, Moldiva Denizyollarının nisbeten ufak gemilerinden biriydi. Kadrosu seksen kişi, yolcu kapasitesi de iki yüz kadardı. Karadeniz kıyı limanlarını dolaşır, kuzeydeki Tibesk'den Yalta'ya gelir, orada Bu-

312

kim, Talinin, Sivastopol gibi tatil yerlerinde dururdu. Rahat bir gemiydi. Döşenişi neşeli, barları hoş... güverte oyunları düzenleyen bir görevlisi bile vardı. Kıyıya çıkanlar için rehberler de hazırды. Sivastopol gezisi içinde bir dans ve akşam yemeği planlanmıştı. Yolcular kenti sabah gezeceklerdi. Gemi geceyi o limanda geçirip ertesi gün Yalta'ya dönecekti.

Peter Harrington güneş güvertesindeki bara gitti, bir Stolichnaya votkası ısmarladı. Öldürücü, doksan derecelik Rus zehiri. Yanında da bir tabak salatalık ve soğan turşusu.

«Alsanıza biraz,» dedi Davina'yla genç çifte. «Enfes bir şey! İnsanın aklını başından alıyor. Yalta Konferansında Stalin'in gizli silâhıymış bu.» Sesini alçalttı. «Sersem Roosevelt'i bununla sarhoş edip Polonya'yı ve Almanya'nın yarısını alivermiş.»

«Lütfen,» diye fısıldadı Poliakov. «Öyle konuşmayın.» Çevresine sinirli sinirli bakındı. Yakınlarında kimse oturtmuyordu ama, barmen onlara bakıp durmaktaydı.

Harrington onun dizini okşadı. «Üzülme, arkadaş,» dedi. «Kimse işitmiyor beni. Biraz istemediğinden emin misin?»

Poliakov başını iki yana salladı. «Biz güverteye çık • sak iyi olur,» dedi, Irina'yı kolundan tutup dışarıya yöneldi.

«Benden hoşlanmıyor,» dedi Harrington. «Sen bir yudum al.»

Davina bardağı almak istemedi ama Harrington ısrar ediyordu. Davina dudaklarını votkaya ancak değdirdi. O-nun bardağını ağızına götürmekten tiksinti duyuyordu.

«Dikkatli olman gerekmez mi? Şu içtiğin hemen hemen saf alkol!»

«Bir tanecik içeceğim. Korkumu yatıştırırsın diye. Senin korkuna ne oldu, Davy? Köy öğretmeni gibi bir havaya girdin. Ciddi ve kararlı. Fazla da gergin. Yakışmıyor sana.»

«Sarhoşluk da sana yakışmıyor. Ben de çıkıyorum güverteye.»

«Dur bir dakika.» Uzanıp Davina'nın kolunu yakaladı. «Ne oluyor sana böyle? Her dakika beni tersliyorsun.»

313

Sarhoş olacak değilim ki! Beni budala mı sanıyorsun?» Öfkeyle fısıldıyordu.

Davina kolunu çekip kurtardı. «Bilmiyorum,» dedi. «Budala mısın? Sen söyle bana.»

Arkasını dönüp uzaklaştı. Ondan uzaklaşması şarttı. Her hareketi kızdırıyor, tiksindiriyordu onu. Barın başında budala numarası yapıp kendilerini uyutmaya çalışırken o bardağı başına geçirmemek için kendini güç tutmuştu Davina.

Sarhoş olacak değildi elbette, ihanet ânı için kendini güçlendirmeye çalışıyordu. Davina güvertenin parmaklığına dayanıp durdu. Aşağıdaki mavi sulara, köpüklere bakıyordu.

Derin bir soluk alıp sakinleşmeye çalıştı. Güneşin sıcaklığı çok güzeldi. Temiz deniz rüzgârı saçlarını uçuruyordu. Bunu yapmamam gerek, diye düşündü. Duygularını göstermemeliydi. Yoksa kuşkulanacaktı Harrington. Bara dönüp onu bulmalı, yanında kalmalıydı. Ta Sivastopol'e varıncaya kadar. Ama daha önce Irina ile son bir kere konuşmak zorundaydı.

«Ne yapacağınızı biliyorsunuz değil mi?»

Irina başını salladı. «Evet, yapacağız. Ama sizi bırakmak kaygılandırıyor bizi.»

«Onu düşünmeyin. Ben arkanızdan geleceğim. Ama size verdiğim şeyi ancak çok kötü bir durum olursa kullanacaksınız. Bunu anlıyorsunuz, değil mi?»

«Evet,» dedi Irina.

Davina alçak sesle. «Bir iyilik daha rica edebilir miyim?» diye sordu. «Eğer ben kotraya gelemesem ve siz babanızı görebilirseniz, ona benden bir mesaj verir misiniz?»

«Elbette,» dedi kız. Mutsuz görünüyordu. «Bunu yapmaktan hiç hoşlanmıyorum,» diye ekledi. «Alexei de hoşlanmıyor.»

«Babanıza yalnızca sevgilerimi yolladığımı söyleyin.»

Irina Sassanova başını hemen kaldırıp keskin gözlerle ona baktı. «Sevgilerimi yolluyorum.» **Ich habe ihm meine Liebe geschickt.** Almanca'da bu sözlerin tek anlamı, gerçek kelime anlamıydı. Başka ve daha hafif anlamlarda kullanılmazdı. Zaten Irina gerçeği, konuşan ka-

314

dının gözlerinde de görmüştü. Bu gözlerdeki ince yaş tabakası, bakışları daha da parlak hâle getiriyordu.

Sevgisi... Bu kadının kendisini ve Alexei'yi kurtarmak için gösterdiği fedakârlığın asıl

derin anlamını o zaman farkettili. Elini Davina'nın koluna yavaşça dayadı. «Söyleyeceğim,» dedi. «Ama siz de kurtulacaksınız.»

«Sizi bir daha göremezsem, iyi şanslar,» diye mırıldandı Davina. «Arkadaşına da benim için veda et. Ne olursa olsun, asla kararsızlık göstermeyin ve asla beni aramak için arkanıza bakmayın.»

Dönüp hızla onlardan uzaklaştı. Elinin tersiyle yanaklarına yuvarlanan yaşları sildi, omuzlarını dikleştirdi. Tekrar bara girdi, Peter Harrington'un oturduğu masaya yüdüdü. Harrington başını kaldırıp ona gülümsedi. Davina da bu gülümsemeye karşılık verdi.

«Temiz hava mı aldın?» diye sordu Harrington. «Artık bana o kadar kızmıyorsunuzdur herhalde.»

«Özür dilerim. Sen fazla içtikçe üzülüyorum. Bana da bir şarap alır mısınız? Sonra da bir gemi turu yaparız.»

Harrington gerçekten memnun ol'muş görünüyordu. Davina aldatma yeteneğine kendi bile şaştı. Harrington hemen bara yürüyüp bir bardak soğuk Kırım şarabıyla geri döndü. Uzanıp Davina'nın elini tuttu. Sıkıldığı zaman Davina elini çekmedi.

«Biliyor musun, seninle ters gitmek hiç hoşuma gitmiyor. Garip bir kızsın, Davy. Korkunç Ivan'ın sana tutulmasına şaşmıyorum. Belki farkında değilsin ama, bana çok büyük yardımların oldu. Hâlâ bir değerim olduğuna inandırdın beni. Bu işi başarmak benim için bu yüzden böyle önemli. Senin hatırın için parlamak istiyorum. Anlıyorsun, değil mi?»

«Buradan sağ kurtulmak istiyorsun. Ben de öyle.» Sesini dostça çıkarmak için zorlanıyordu. «Dışardaki iki çocuk da öyle.»

«Onlar nerelerde sahi?» Lâf olsun diye soruyormuş gibiydi.

«Güvertede gördüm az önce. Elele dolaşıp duruyorlar.»

«Aşk gençlerin rüyasıdır. Kız fena değil. Benim zevkime göre biraz fazla kilolu ama. Zayıf severim ben. Se-

315

nin vücudun onda olsa yaman bir şey olurdu. Söylesene, Ivan'a benziyor mu hiç?»

«Görünüş olarak pek benzemiyor. Arasına ifade ola rak andırıyor.»

«Ve sen de gerçekten onu bir daha göremeyeceksin, öyle mi?»

«Söyledim sana, görmeyeceğim. Bir taahütname imzaladım.»

«Bahse girerim ki bu Grant'ın fikridir,» dedi o ekşi bir sesle. «Mendebur homo. Neyse,

bir daha İvan'ı görmeyeceğine göre belki ikinci seçenek olarak beni kabul edersin... Ciddi olduğuma inanmıyorsun, değil mi?»

«Hayır,» dedi Davina tatlı bir sesle. Ondan nefret ediyor, elini geri çekmemek için kendini zorluyordu. «Evet desem, avaz avaz kaçardın. Ama diyecek değilim, rahat edebilirsin. Haydi gidip gemiyi gezelim.»

«İyi fikir. Çantayı yanında taşıyacağına, barmeni b(-raksana. Dur, ben götüreyim.» Harrington ayağa kalktı Davina, acaba ben güvertedeiken ikinci bir votka daha içti mi diye düşündü. Pek dengesini koruyamıyordu. Her-mes çantayı almasına izin verdi Davina. Birlikte güverteye çıktılar.

Kotra Sivastopol limanından görülebiliyordu. Rüzgâr uygun ve dengeliydi. Sandıklarından da az zamanda varmışlardı buraya. Mackie demir attı, yelkenleri indirdi. Adamlarıyla birlikte yiyecekleri açtılar, kıyıdakilerin görebileceği şekilde güneşlenip piknik yapmaya başladılar. Tekne dalgayla hafif hafif sallanıyor, inip kalkıyordu. Mackie saatine baktı. Yirmi dakika kadar sonra Bob Ferrie sancak tarafında bir gemi belirlediğini, limana doğru yaklaşmakta olduğunu haber verdi. Mackie doğrulup çömel-di, dürbünle baktı.

«Evet, gezinti gemisi,» dedi. «Tam da saatinde. Demiri alıp yelkenleri açın. O demirleyene kadar biraz buralarda dolaşalım, sonra limana doğru gireriz.»

316

ON DÖRT

Alexander Nevsky'nin kaptanı telsiz emrini rıhtıma yanaşmadan hemen önce almıştı. Hiçbir yolcunun kıyıya çıkmasına izin verilmeyecekti. Kendisi, yolcular arasında bulunan KGB görevlisinin ortaya çıkmasını, kendini tanıtmalarını bekleyecek, onun emirlerine uyacaktı. Cevap mesajında emrin alındığını belirtti, birinci yardımcısına yolcuları gemide tutma konusunda emir verdi. Sivastopol'den gemiye binecek yolcular alınacak, fakat kimse inemeyecekti. Birinci subay güverteye çıkmış, merdivenin indirilişini izliyordu. Bu iş bitince üst başa iki nöbetçiyle, bir silâhlı görevli dikti.

Harrington'la Davina üst güvertede idiler. Geminin yanaşmasını izlediler. Davina onun koluna girmişti. Fakat ne kadar sıkı tuttuğunun kendi de farkında değild'. Harrington parmaklıktan geri çekilip gülümsedi. Rahat bîr sesle,

«Birkaç dakika sonra inmiş oluruz,» dedi. «Merdiveni indirmeye başladılar.»

Tam o sözünü bitirirken hoparlör haykırmaya başladı. Davina onun donduğunu hissetti.

«Ne oldu?» diye sordu. «Ne diyorlar?»

«Şşş, dur... işitemiyorum...» Sonradan açıkladı. «Ulu Tanrım!» derken demin bir an belli olan rahatlama ifadesinin üzerine tekrar kaygı maskesini çekmiş bulunuyordu.

«Ne oluyor?» diye fısıldadı Davina tekrar. «Neymiş?»

«Yolcuların kıyıya çıkmasını engellediler. Ulu Tanrım, bu tam içine etti işin.! Öteki ikisini bulalım da bira-rada duralım. Bak, ben gidip bir durumu kolağan edeyim. Belki yeni yolcular bininceye kadardır. Belki yine de vaktinde yetişiriz. Sen onları bul. Ben köprüye gidip durumu anlayayım.»

Davina onun acele uzaklaşmasını izledi. Köprüye değil, bara yürümüştü. Emanet ettiği çantayı almak için. İrina ile Alexei ilerde, köşenin öbür tarafında bekliyorlardı. Koşup onları bulmaya çalıştı. Merdiven indirilmişti. Tepesinde iki denizciyle bir subay durmaktaydı. Merdiven başına bir de zincir gerilmişti.

317

Irina'ya seslendi. «Haydi, çabuk! Ona söyle, kararsız görünmesin lütfen. Çabuk olun!» Sonra parmaklığa yürüdü, titreyen elleriyle demirlere sarılıp bekledi. İrina ile Alexei merdiven başına yürüdükleri zaman ne olduğunu görmek için bakmaya bile cesareti yoktu.

Harrington barmene koştu.

«Bayanın çantası,» diye seslendi.

Adam başını iki yana salladı. Yabancıнын sert sesi tepki yaratmıştı onda. «Burada değil,» dedi. «Kendisine verdim.»

Harrington ona bakakaldı. «Ne demek istiyorsun? Güverteye çıkıyorduk, çantayı sana ben kendim bırak tim.»

«Sonra gelip istedi,» dedi barmen, «Ben de verdim.»

Harrington tam ona küfür edeceği sırada kendisini tuttu. Ağır ol, dedi kendi kendine. Sakin ol. Volkov mesajı aldı. Gemiyi kapattılar. Nasılsa kimse kaçamaz. Neredeyse tutuklanacaklar. Ama o çanta lâzım. Ne olur ne olmaz. Düşündü. Davina'nın elinde çanta yoktu ki!

Tekrar genç Rus'a döndü.

«Ona verdiğinden kesinlikle emin misin?» dedi. «Başka bir kadına vermiş olmayasın? Burada benimle oturana mı verdin?»

«Emini'm,» dedi adam. «Alman kadın. Az önce şurada sizinle içki içiyordu, Yoldaş. Çantayı ona verdim.»

«Ne zaman?» diye kükredi Harrington.

«Yarım saat kadar önce.» Barmen Harrington'a arkasını dönüp şişeleri raflara

yerleştirmeye koyuldu. Harrington da olduğu yerde döndü, hızla köprüye yöneldi. Nöbetçi tayfa yolunu kesti, Rusça bir söz söyledi.

«Kaptanı görmem gerek. Resmidir.»

«Üzgünüm. Köprüye çıkmak yasak.»

Harrington derin bir soluk aldı. «Ben KGB subayıyım,» dedi.

Tayfa gerginleşti. «Kimliğiniz olmadan sizi yukarı bırakamam, Yoldaş.»

Harrington tartışmayla vakit geçirmemeye karar verdi. «Yolumu tıkağına pişman olacaksın,» deyip arkas-ını döndü. Davina'yı bıraktığı yerde, parmaklıklara dayanmış durumda buldu.

Alexei Poliakov az önce merdiven başındaki nöbet-

318

çiye kararlı adımlarla yaklaşmıştı. Tavrı sertti. Konuştuğunda nöbetçinin ifadesi derhal savunmaya geçmiş görünüyordu, irina da Poliakov'un arkasmdaydı. Poliakov en sert sesiyle, «Aç şu zinciri,» demişti. <cKGB!>

Nöbetçi onun açık avucundaki kırmızı kimlik kartına bakmıştı. Kart ancak göz açıp kapayıncaya kadar, kısa bir süre gösterilmişti adama. Adam derhal hazırda geçmiş, zinciri açivermişti.

Alexei bunun üzerine Irina'yı kolundan yakaladığı g;-bi yürümüş, az sonra rıhtıma ayak basmıştı. Nöbetçi tekrar zinciri taktı ve bakışlarını geminin içine çevirdi. Kırmızı karttan aklı başında hiç kimse kuşulanamazdı. Bu kartı taşıyanların arkasından da bakılmazdı. Yalnız emir yerine getirilir, sonra herkes kendi işiyle meşgul olurdu-KGB kartı olana yasalar asla işlemezdi.

«İrina ile Alexei nerede?» diye sordu Harrington Da-vina'ya.

Davina ona baktı. «Bulamadım onları,» dedi. Harrington bir an şoka kapılmış göründü. «Ne demek istiyorsun? Çantan nerede?» «Bilmiyorum. Neden?»

Sakinleşmek için gösterdiği çaba çok belliydi Har--rington'un. İçine derin bir soluk çekti, ellerini açıp kapadı.

«Demin onu almak için bara uğradım, senin aldığını söylediler. Nerede?»

«Davina omuzlarını kaldırdı. Kendini çok cesur ve rahat hissediyordu. Kaçmışlardı artık gençler. Rıhtımdaki kalabalığın arasına karışıklarını gözleriyle görmüştü. Çanta da, o yırtık astarıyla, denizin açıklarında bir yerlerde yüzüyordu.

«Herhalde kadınlar tuvaletine girdiğimde orada u-nutmuşumdur,» dedi. «Seni

köprüye gidiyorsun sanmıştım. Neler olduğunu anlayacaktın. Ne diye çantamla ilgileniyorsun?»

«İlgilenmiyorum,» dedi Harrington ağır ağır. «Köprüye bırakmadılar. Bak, dinle, o çantada çok önemli b'r şey var. Almam gerek. Güvende olsun diye oraya koymuştum.»

Davina içinden, eminim, diye düşündü. Ve o önemli

319

şeyi kimin kullanıp da bu gemiden kurtulduğunu asla bilemeyeceksin.

«Gidip arayayım öyleyse,» diye karşılık verdi Har-ington'a. «Sen de bu arada İrina ile Alexei'yi ara. Ben çok kalmam. Yine burada buluşalım.»

Tuvaletlere doğru yürümeye başladı. Oraya varınca içeriye girmedi. On dakika kadar bekleyip tekrar döndü. Harrington parmaklığın orada değildi. Davina bir güverte koltuğu bulup oturdu. Sigarasıyla kibriti elbisesinin cebindeydi. KGB kartını da Alexei'ye vermeden önce o cepte saklamıştı. Bir sigara yakıp arkasına yaslandı, gözlerini yumdu. Mutluluk yavaş yavaş onu terketti, geriye küçük bir korku kıpırtısından başka hiçbir şey kalmadı. Bir-şeyler olduğu belliydi. Gemiden yolcu inmeyecek denmesi kesinlikle kendilerini ilgilendiriyordu. Beklemekten başka yapılabilecek hiçbir şey yoktu... Kaçınılmaz olayları bekleyecekti. Bu ambargo onlarla ilgili olmasa, vaktinde kaldırılrsa bile, Harrington'u ekip kotraya gidebilmesine olanak yoktu. Zaten bu da boş bir hayaldi. Turistlerin gemiye binmesine izin veriliyordu. Binen çoktu. Uzun sürecekti hepsinin binmesi. Şimdiye kadar herhalde İrina ile Alexei yat rıhtımına varmış olmalıydılar. Şu anda bile geç kalmıştı kendisi. Son yolcu da binip güneş batmaya başlayınca kadar oturdu o koltukta.

Hava birden serinlemişti. Davina ürperdi. İkinci kattaki salonda orkestra çalmaya başlamıştı. Dans vardı bu gece. Kalkıp tekrar parmaklığa yürüdü, saatine baktı. Şj sıra kotra denize iyice açılmış olmalıydı. Meğer ki Har-ington kaptanı uyarmış olsun da, kotrayı yakalasinlar! Gözlerini yumup tekrar dua etti. Basit bir dua. Sevgili Tanrım, ne olur engel olma. Kaçsınlar. O sıra Peter Har-ington'un kendisine yaklaşmakta olduğunu gördü. Adamın omuzlarındaki çöküklük, adımlarındaki umutsuzluk, Davina'ya dualarının kabul edildiğini anlatmaya yetti.

«İşte!» Alexei irina'yı kolundan çekerek durdurdu, «işte oradalar, bak!»

Yat limanında bir sürü kotra vardı. Birçoğu iri, motorlu yatlardı. Birkaçı da ufak, özel teknelerdi. Çoğu Doğu Avrupa ülkelerinin bayraklarını taşımaktaydı. Kendi

320

bayraklarının yanı sıra, limana saygı belirtisi olarak orak ve çekiçli bayrakları da dalgalandırıyorlardı. Romanyalı-lar, Doğu Almanlar, Macarlar ve Polonyalılar, Polonya bayrağı yalnızca üç tanesinde vardı. Biri çok fazla büyüktü İkincisinde iki kadın akşam

güneşinin tadını çıkarıyorlardı. Üçüncüsü küçük, ince, tek motorluydu. İçinde üç kişi görünüyordu. Denizden esen rüzgâr Polonya bayrağını hafif hafif dalgalandırmaktaydı.

«Bu olmalı,» diye direndi Alexei. «İçinde kadın olacağını sanmıyorum. Öteki de fazla büyük. Şu küçüğü bizimkidir, eminim.»

Uzun iskelenin ucuna doğru yürüdüler. İrina başına örttüğü parlak sarı eşarbyı çıkardı. Kotradakilerden biri kıyıyı seyrediyor gibiydi. İrina eşarbyı sağ eline alıp salladı. Aynı anda kotradaki adam da elini sallayarak karşılık verdi.

«Onlar!» diye fısıldadı İrina. «Tamam... onlar!»

Mackie bir yandan onlara el sallıyor, bir yandan sırtıyordu. Bir gören olsa, dostlar biraraya geliyor diye düşünürdü. İrina teknedekinin Leh'çe seslendiğini duyunca şaşırıldı. «Hey, nerede kaldınız? Gelmeyeceksiniz sandık. Atlayın kayığa.»

Şişirme botu indirdiler. Adamlardan biri ipi çeke çeke botu iskeleye yanaştırdı, irina'ya elini uzattı. Yanık bir yüzü, parlak kahverengi gözleri vardı. Şen gülümsemesi, bembeyaz dişlerini ortaya çıkarıyordu.

«Sıkı tutunup binin,» derken yine Leh'çe konuşuyor-du.

İrina uzatılan ele sarıldı. Demir gibiydi elini tutan pençe. Adam kızı tuttuğu gibi kaldırdı, bota koydu. Sonra Alexei Poliakov'a yardım etti. Tekrar iskele ipini çeke çeke kotraya yanaştı. Eller uzanıp tekneye çıkmalarına yardımcı oldu. Kimse konuşmuyordu. Ama Mackie herkesi şaşırtan bir hareket yaptı. İrina'yı iki omzundan yakalayıp yanaklarını öptü. Bottaki adam tekrar iskeleye doğru dönüyordu. Botu oraya bağlayıp kıyıya çıktı. Kotrayı bağlayan ipi çözdü suya attı, tekrar bindi, küçük küreğin yardımıyla tekneye geri geldi. Tırmandı, botu da yukarı alıp bağladı.

İrina ile Alexei'ye birer bardak verilmişti. Gizlice birbirine çınlattılar. Şerefe içeceklermiş gibi. Mackie dönüp

mülteci

321 / 21

Bob Ferrie'ye başını salladı. O da «Motoru çalıştır, demiri al!» diye emir verdi. Motorun sesi onların fısıltılarını bastırmaya başlamıştı. Lehçe olarak «Ötekiler nerede?» diye sordular. irina «Kaçamadılar,» diye cevap verdi. «Bir tanesi haindi. Öteki de bizi kurtarmak için geride kalmayı seçti. Beklemeyin. Elinizden geldiği kadar hızlı gidin.»

Yüzünü Poliakov'un göğsüne saklayıp hıçkırma hıçkırma ağlamaya başladı. Eşarbyı salladıkları andan denize açılmalarına kadar ancak on beş dakika geçmişti. Ama onlara bu sürenin her dakikası bir ömür gibi gelmişti. Kotradaki üç kişi neşeli ve rahat görünüyorlardı. Gülüşüyor, birbirlerine irina'nın İngilizce sandığı bir dilde takılıyorlardı. Leh'çe bilen, arkadaşlarına süveter çıkarırken birer tane de onlara verdi.

«Daha da serinleyecek,» dedi. «İki saat kadar böyle gideceğiz. İnşallah rüzgâr değişmez. Yiyecek bir şey ister misiniz?»

«Hayır, teşekkür ederiz,» diyen Alexei, İrina'yı kendine daha sıkı yasladı. «Nereye gidiyoruz?»

Adam dönüp, az önce İrina'yı öpen iri yarı komutana bir şey sordu. Mackie başını salladı. «Söyleyebilirsin,» dedi. «Bilmelerinden bir zarar gelmez.»

«Bulkina açığında bizi alacaklar. Ortalık kararmış olacak, denizaltımız da bizi orada bekleyecek. Yarın sabah Midina'ya varmış oluruz. Oturun artık. Rüzgâr daha da iyileşiyor.» Kızla delikanlıya gülümsedi. İkisi de çok bitkin görünüyorlardı. Kız hâlâ gözlerini silmekteydi, süzülmeysin,» dedi adam. «Her şey yolunda gidecek.»

«Ötekiler için ne dedi?» diye sordu Maokie.

«Bir tanesi Ruslara çalışıyormuş. Öteki de bunlar kaçabilsin diye geride kal'mış. Kalan kadın galiba. Cesur bir hareket kaptan. Ben olsam gözüm yemezdi orada yakalanmayı.»

«Benim de,» dedi Mackie. «Biz hızlı gidelim. Peşimize bir canavar motor takabilirler. Denizaltıya kendimizi ne kadar çabuk atarsak o kadar iyi.»

Karanlık birdenbire bastırdı. Yatın ön tarafında iki parlak ışık ileriye dönük olarak yollarını aydınlatıyordu. Uçuyorlardı sanki kuvvetli rüzgârın önünde. İrina, Alexei' nin kollarına daha da sokuldu.

322

«İnanamıyorum,» diye fısıldadı. «Kaçabileceğimize inanamıyorum... Durmadan onu düşünüyorum, Alexei. Keşke o kadın için bir dua edebilseydim. Kursuna dizerler onu, değil mi?»

Poliakov, «Hayır,» diye avuttu onu. «Hayır, yapmazlar. Ben Tanrı'ya inanıyorum, İrina. Uzun süreden beri Hıristiyanım ben. Yanından ayrıldığımızdan beri dua ediyorum ona. Kapat gözlerini sevgilim. Biraz uyumaya çalış.»

Bir süre sonra kızın gerçekten uyuduğunu hissetti. Bulut kümeleri ayı örtüyordu. Rüzgâr o kümeleri birbirinden ayırdıkça ay ışıklarını biraz onlara yolluyor, İrina' nın ne kadar yorgun ve bitkin olduğunu iyice gösteriyordu Poliakov uyuyamadı. Gerçi minik tekne açık denizdeydi ama, durmadan sallandığı için midesi bulanıyordu delikanlının. Az sonra bir fener ışığı görüldü, rüzgâr sa-kinleşti. Kotra da ışıklarını söndürmüştü. Yelkenler indi. Mackie motoru çalıştırdı, saatine baktı. Yirmi dakika geç kalmışlardı. Bekleyen denizaltı onları radarında görecekti, yüze çıkacaktı. İrina da uyanmıştı. Poiakov'un yanında oturuyordu. Üç adam sessizce tekneyi yönetmekteydiler.

Denizaltının çıkışı gözle görülemedi. Ortalık çok karanlıktı. Suların açılırken çıkardığı

hışırtıları duydular. Bir ışıkla sinyal verildi. Ferrie de kendi sinyal ışığını açtı. Kotra ışığa doğru ilerlemeye başladığında denizaltının biçimi de belli oldu. Üzerinde insanlar görünüyordu. Işıkların sayısı çoğaldı, kotra iyice yanaştı. Deniz çok sakindi Şişirme botu indirip Irina'yı içine bindirmek kolay olmuştu. Sonra da başı iyice dönmekte olan Alexei bindirildi kayığa. Lehçe bilen tayfa onları denizaltının kara gövdesine götürdü, yukarıya bir ip attı. Önce onu yakaladılar. sonra bir ip merdiven indirdiler.

Tayfa Rus kızını kaldırıp kendi Omzuna oturttu, merdiveni tutmasını sağladı, sonra yükselterek yukardaki denizcinin onu yakalamasına olanak verdi. Bileklerinden yakalayıp yukarıya çektiler. Poliakov daha atletikti. Denizaltının yanlarına çarpan sular ikisini de sırlıklam islat-mıştı. Yukardaki adamlar onları geminin içine indirdiler. Şişirme bot tekrar kotraya döndü, silâhları taşıyan piknik sepeti bir ipe bağlandı, denizaltıya alındı. Mackie batırma emrini verdi. Bob Ferrie kapakları açtı, ikisi bir-

323

likte güverteden denize atlayıp denizaltıya doğru yüzdüler. Merdivenden yukarıya tırmandılar, Lehçe konuşan onbaşıyla birlikte şişirme botu söndürmeye koyuldular.

Komutan yaklaştı. «Onu da atın suya,» dedi. «Hemen dalıyoruz.»

Botu suya fırlattılar. Açık memelerinden hava püskür-mekteydi dışarıya. Kotra da kıçtan batmaya başlamıştı. Komandolar onun yokolduğunu görmek için bekleyeme-diler. Denizaltının gövdesine indiler. Beş dakika sonra denizaltı dalmıştı. İçerisinde irina ve Alexei Poliakov, Fergus Mackie ile el sıkışıyorlardı. İki genç Rus'a birer fincan çok sıcak çay verildi. İçine de konyak damlatıl-mıştı.Önce birbirlerine, sonra kendilerini kurtaran adamlara baktılar, aynı anda hem gülüp hem ağlamaya başladılar.

«Gemide yoklar. Her yeri aradık. Saklanabilecekleri hiç bir yer yok.»

Harrington kaptanın yüzüne baktı. Kaptan biraz tedirgindi. Yüksek rütbeli bir KGB subayı olduğu anlaşılan bu adamı görmekte gecikmesi, durumunu daha da zayıflatıyordu. Moskova'dan gelen yeni telsiz mesajı, adamın iddialarını doğruluyordu. Alt kattaki salonda herkes orkestra müziğiyle dansederken tayfalar gemiyi baştan başa aramış, saklanılabilecek bir yer kalmadığına karar vermişlerdi. Genç kızla delikanlı ortada yoktu. Merdivene diktikleri nöbetçi karşılarında kazık gibi duruyor, kimseyi dışarıya bırakmadığına yeminler ediyordu. Yanındaki iki denizci de aynı şeyi söylemekteydiler. Gitmelerine izin verildi. Kaptanın kamarasından çıkınca subay öteki ikisine döndü. «Aferin çocuklar,» dedi. «Biz yolcu çıkmasına gerçekten izin vermedik. KGB yolcudan sayılmaz. Ne bir şey biliyoruz, ne de bir şey söylüyoruz, böylece de başımız derde girmiyor. Unutmayın, biri bir şey anlarsa çalışma kartlarımız iptal olur. Haydi, herkes yerine!»

Terleyen suratını sildi, hızlı adımlarla uzaklaştı. Kartını kaybederse bir daha gemilerde çalışamazdı. Ceza olarak iç kısımlarda bir yere gönderirlerdi onu.

Adamların da başına aynı şey gelirdi. İşe KGB karıştı mı, kimse ağzını açmaz, bir şey söylemezdi. Yalnızca dikkatli değil,

324

sadık da davranmış oluyordu böylelikle. Bara inip bir votka içti. Daha da çok terlemeye başladı. Ama sınırları biraz sakinleşmişti.

Köprüde Harrington öfkeyle kaptana dönmüştü.

«Eğer gemide yoklarsa, ne yapmışlarsa yapmışlar ve kıyıya çıkmışlar demektir,» dedi. «İki tehlikeli suçlu sizin geminizden kurtulmuş oluyor. Yerinizde olmak istemez dim, kaptan. Hele de Yalta'ya dönünce.»

«Belki de güverteden denize atlamışlardır,» dedi kaptan. «Ama limana yakın yerde atlasalar", görülürdü. Belki açık denizdeyken atladılar.» Yüzü umutluydu. «Öyle yaptılarsa boğulmuşlardır. Bu yörelerde akıntı çok güçlüdür.»

«O senin umudun,» diye terslendi Harrington. Öfkeyle ona arkasını döndü. Gemiden çıkmalarına izin verilmeyeceğini bilmiyorlardı ki o sıra. Denize atlayıp kıyıya yüzmek için hiçbir nedenleri yoktu. Anonlar yapıldıktan sonra atlasalar, elbette gören olurdu. Gemi o sıra rıhtıma yanaşmış durumdaydı. İmkânsızdı bu. Mutlaka merdivenden inmiş olmalıydılar. O salakları atlatmışlardı her nasılsa. İşin başka açıklaması yoktu. Bir sigara yaktı. Eli gözle görülecek şekilde titriyordu. Gitmişlerdi. Gerçek buydu. Ve Davina Graham'ın çantası tuvaletten çalındığı için de, bunca değerli zaman ziyan olmuş, kimliğini saptamak için Moskova'ya telsiz çekilmesini ve cevap gelmesini beklemek zorunda kalmıştı. Kırmızı kart-nın olmayışıyüzünden Davina ile öteki ikisini gemi yanaşır yanaşmaz tutuklattıramamıştı. Volkov'un bu bir tek tedbirden başka hiçbir hazırlık yapmadığını anlayınca Harrington çok öfkelenmiş, o nöbetçilerle kimlik çatışma sı yaparken de Irina ile Alexei kaçmışlardı. Nasıl kaçtıkları belli değildi ama, ortadan yokolmuşlardı işte. Volkov pazarlık silâhlarının en büyüklerinden birini kaybetmişti. Ama elinde hâlâ bir ikincisi vardı. Harrington, Kaptana, döndü.

«Moskova'yla konuşmak istiyorum,» dedi. «Gemide bulunan bir kadının da tutuklanmasını istiyorum. Kaçan suçlularla ilgisi vardı. Hiç değilse onu kaptırmayalım eli-

mizden!» Davina'nın pasaportunu masanın üzerine fırlattı.

«Onu buraya getirtin, rehberlerden biri size tercü-

325

manlık yapsın. Rusça bilmiyor. Ona neler soracağınızı ben söyleyeceğim. Telefonu da bir an önce bağlatın. Yoldaş General Antonyri Volkov'la konuşmak istiyorum. İç Güvenlik bölümünden.»

Harrington telefonu beklerken Davina'nın nasıl sorguya çekileceği konusunda

açıklamalar yapıyordu. Kaptana kadının dar ve kapalı yerlerden korktuğunu da söylemeyi unutmadı.

Tayfaların kendisine doğru yaklaştıklarını gördüğü an anlamıştı tutuklanacağını Davina. Durup onları bekledi. Ağır çekim bir film gibi yavaş yavaş yaklaşıyorlar gibi geldi ona.

Kalbi birkaç kere hızlı hızlı çarptı. Göğsünden fırlayacak gibi oldu. içine dolan korku onu neredeyse felç edecekti. Ne titredi ne de kıpırdadı. Hareketsiz oturup onların yaklaşmasını izledi. Rusça kelimeleri anlamadı ama, iki kolundan çekip onu ayağa kaldırırları, sonra iki yanına geçişleri durumu açıkça ortaya koyuyordu. Koridora doğru ilerlemekteydiler.

Onu kendi kabinine götürdüler, içerde iki adam daha vardı. Biri kaptan üniforması giymişti. İkincisi yolcular için binen rehberlerdendi. Rehber Almanca konuştu.

«Pasaportunuzla vizeniz nerede?» Sesinin tonu haşindi. Yüzünden de düşmanlık okunuyordu.

«Kocamda.» Bu cevap çok prova edilmiş bir cevaptı. Davina yalan söylemenin yararı olmadığını biliyordu ama, başka yapılabilecek şey de yoktu.

«Adınız ve ayrıntılar?»

«Gertrude Fleischer. Kocamın adı Heinz Fleischer. Demokratik Alman Cumhuriyeti vatandaşıyız. Livadia'ya tatile geldik. Ne oldu? Beni neden buraya getirdiniz?» Sonra sormak akla yakın olduğu için, «Kocam nerede? diye ekledi.

«Tutuklandı,» diye terslendi rehber. «Neden pasaportunuzla belgelerinizi kendi üstünüzde taşıyorsunuz? Neden kocanızda olduğunu söylüyorsunuz? Neden kendi çantanıza koymuyorsunuz?»

Çanta! Çantanın peşindeydi bunlar. Harrington'a tuvalette bulamadığını, çalınmış olduğunu söylediği çantanın.

326

Çanta da kaybolmuştu. Sassanov'un kızıyla öğretmeni gibi.

Rehber başka bir şey söylemeden arkasını döndü. Davina olduğu yerde bekledi. İki tayfa ona yaklaştı. Da-vina çabucak dudaklarını yalayıp ıslattı. Kuru ve çatlaktılar. Sorguya çekilirken bunu asla yapmaması öğretilmişti ona. Yalan cevap vermenin en belirgin işaretiydi. Ama o yine de dudaklarını yaladı ve cevap verdi.

«Onları çantama koymadığım iyi olmuş. Çantam bu akşam çalındı. Bayanlar tuvaletinde unutmuştum onu.»

«Ve çalındığını rapor etmediniz, öyle mi?» diye alay etti rehber. «Bir hırsızlığı

vaktinde rapor etmemiş oldunuz. Para kaybınız var mıydı? Neden yalan söylüyorsunuz, Bayan Fleischer? Başınızın iyice dertte olabileceğini anlayamıyor musunuz?»

Durakladı. Davina kaptanın kendisine dikkatle baktığını hissediyordu, işte şimdi titremeye de başlamıştı. Korkusunu belli ettiğinin farkındaydı. İki adam arasında memnun bakışlar gidip geldiğini görmüştü çünkü. Har-rington nerelerdeydi acaba Bitişik kamaradan onları mı gözetliyordu? Davina'nın sinirlerinin boşalıp kendini ele vermesini mi bekliyordu?

Bu sorular yalnızca tahrik etmek içindi. Kim olduğunu, bu gemiye neden bindiğini pekâlâ biliyorlardı. Har-rington söylemişti onlara. Ama saçma sorularla, onu korkutmaya devam edeceklerdi. Ta ki Davina dayanamayıp yıkılıncaya kadar.

Çok beklersiniz, dedi kendi kendine. Benim adım Gertrude Fleischer. O hain serseri gelip karşıma dikilin-ceye kadar, bunun, yalan olduğunu söyleyinceye kadar, Gertrude Fleischer adım. Çenesini gerdi, en inatçı sesiyle, «Yalan söylemiyorum,» dedi. «Kocamı çağırırsanız daha iyi edersintiz. Pasaportum da, bütün belgelerim de onda.»

Korku bazen tedbirsiz ataklık kılığına da girebiliyordu. Bacakları titrer, kalbi kuş gibi kanat çırparken o kollarını göğsünün üstünde çaprazladı, soru sorana gözlerini dikip baktı. Kendisi bilemezdi ama, son savaşta babası da düşmanın karşısında tıpkı bu ifadeye bürünmüştü.

Rehber alçak sesle kaptana bir şeyler söyledi. Kaptan başını salladı. Rehber tekrar Davina'ya döndüğünde yüzünde apaçık kötülük okunuyordu. Bir adım yaklaştı,

327

işaret parmağını ona doğru uzattı. Neredeyse yüzüne dokunacaktı.

Çok yüksek sesle, «Eğer benimle ve geminin kapta-nıyla işbirliği yapmazsanız, Yalta'ya varır varmaz Güvenlik Polisine teslim edileceksiniz,» dedi. «Zaten hemen dönüş yoluna çıkıyoruz. Kıyıya yanaşıp onlar sizi almaya gelinceye kadar bir yere kilitleyeceğiz sizi.»

Davina bundan sonraki üç saati kilitli bir dolapta geçirdi. Kapının alt kısmındaki aralıktan başka hava alacak hiç bir yer yoktu. Davina elleriyle duvarları yokladı, paniğe kapılmamak, sakin olmak için derin soluklar çekmeye başladı. Klostrofobi diye bir şey yoktur, diyordu kendi kendine. Burası yalnızca bir dolap. Seni korkutup Gertrude Fleischer olmadığını kabul ettirmeye çalışıyorlar. Bunu yaptığın anda gerçekten yapı yuttun demektir. Seni parça parça etseler de, İrina ile genç adamın nasıl kaçtığını öğreneceklerdir. Onları yakalayamadıkları belli. Bunu görmüyor musun. Yakaiasalar, sana bunu yapmak zorunda kalmazlardı. Hepinizi biraraya toplar, karşınızda kasılır dururlardı. Sakin ol o halde. Bak, kapının altından ışık da geliyor. Yere otur ve o ışığa yaklaş, işte böyle. Daha eğil... ışığı görebileceksin. Buranın böyle karanlık ve dar olduğunu unutacaksın. Çünkü dışardaki koridoru gözünün önüne getirebileceksin. Neredeyse birisi geçecek, ayak sesini de duyacaksın...

Peki, o halde ağla, küfür et, konuş kendi kendinle. Ne yaparsan yap, ama çevrendeki darlığı düşünme. Derin soluklar al, kalbinin atmasını yavaşlat. Derin soiuik alırsan böyle hızlı atmaz. Hatırla. Doğum yapacak kadınlara da bunu öğretirler. Onlar da söz dinleyip kendilerini sakın tutmayı bilirler. Sassanov'u düşün. Yoo, onu düşünme, çünkü o zaman karısını hatırlarsın, ve sana neler olabileceğini düşünmeye başlarsın... Belki soluğunu u-zun süre tutmayı başarırısan, bayılabilirsin. Ulu Tanrım, neden kendimden geçmiyorum. İşte dışardan biri geçiyor. Belki de buraya geliyorlardır. Sarbaat bırakacaklardır.

Serbest bıraktıkları zaman gözlerini kırıştırdı. Işık rahatsız etmişti gözlerini bir batma vardı Dengeli adımlarla yapay ışıklı koridora yürüdü, bir kapıdan bir kamaraya sokuldu. Glrdlgl anda buranın kamara olmayıp

328

alçak tavanlı, ufacık bir dolap olduğunu anladı. Kapı güm diye kapandı, bütün ışık bir anda yokoldu. Davina önce kendi çığlıklarını duydu, sonra dizleri büküldü ve düşüp bayıldı.

igor Kaledin sıcak çayını yudumladı. Semaveri Vol-kov'un çalışma odasına getirmişlerdi. Yanında peynir ve bisküvilerle bir şişe de Polonya konyağı vardı. Pancurlar kapalıydı. Lambanın ışığı omuzlarının üstünden önündeki kâğıt yığınlarına düşüyordu. Odanın geri kalan kısımları karanlıklar içindeydi. Bu odada bütün gün çalışmıştı Kaledin. Antonyii Volkov'un yedi yıllık çalışma notlarını bir bir elden geçirmiş, Politbüro'daki kendi sandalyesini kapmak için ne planlar yaptığı bütün açıklığıyla öğrenmişti, ölmüş olması yaşlı adamın öfkesini dindirmiyordu. Hainlik sayılacak derecede gizli çalışması yüzünden böyle zorluklar yaratılması, ve bunların adamın ölümüyle ortaya çıkması Kaledin'i daha da kudurtuyordu. Ne bir komuta zinciri, ne olağanüstü duru'mlar için bir bilgi merkezi vardı. Dantonun mesajı, geçerli bir tedbir alınamayacak kadar uzun süre bekletilmişti. Kaledin şifrede adı geçenlerin kimler olduğunu anlayınca kadar gemi rıhtıma yanaşmıştı bile. Tatişçev'in son verdiği rapor da iki kaçağın kurtulmayı başardığını, randevuya yetiştiğini onaylıyordu. Bazı kimseler onların Polonya bandıralı bir kotraya bindiğini görmüşlerdi. Harrington'un telefonda Tatişçev'e heyecanla anlattığı gibi. Ve kotra da denize açılmıştı. Gerçi onları aramak için uçaklar çıkarmışlardı ama, bu da bir kuştüyü yığınının içinde bezelye aramaya benziyordu. Asla bulunamayacaklardı. Herhalde onları bordasına alan denizaltı da çoktan Türk karasularına doğru gidiyor olmalıydı.

Sassanov'u getirtmek şöyle dursun, Volkov'un tek yaptığı adamın sürgün hayatını rahatlatmak için kızını yanına göndermek olmuştu. Tabii bir de İngiliz kadın vardı. Şu anda Alexander Nevsky'de tutukluydu. Harrington, Binbaşı Tatişçev'e kadının çok değerli olduğu yolunda teminat vermişti. Kaledin Tatişçev'in anlattıklarını tedirgin tedirgin dinlemişti. Evet, bu kadın belki ilerde de-ğıştokuş için iyi bir silâh olurdu ama, asla Sassanov'ia

329

değiştirilemezdi. Volkov'un analizleri, adamın karısına ve kızına çok bağlı olduğunu ortaya koyuyordu. Harrington bu kadının Sassanovun sevgilisi olduğunu söyleyip direnmekteydi. Kaledin omuzlarını kaldırdı. Erkekler birkaç ay tanıdıkları, bir kadın için kendilerini feda etmezlerdi. Karısı tutuklandığında bile böyle bir şey yapmamıştı Sassanov. İngilizler bırakmamıştı herhalde. Yine bırakmazlardı. Herhalde bu kurtarma operasyonunu, onu kendi taraflarında tutabilmek için yem olarak kullanmak istemişlerdi. Adamın umutları ne kadar büyük olursa, işler ters gittiğinde tepkisi de o kadar sert olurdu. Eğer Volkov'un planları işleseydi, kız anasının yanına, Gulag'a gitse, İngiliz kadın da Lubyanka'da sorguya alınsaydı, o zaman Sassanov İngilizlerin işine yaramayabilir, bir de-ğiştokuş kararlaştırılabilirdi. Bir insanın kendi fikirleri, hatta uğrunda başka ülkeye sığındığı idealleri bile, böyle bir sınavdan kolay kolay geçemezdi. Hele Sassanov gibi hassas, duygulu biri için. Jacob Belezky'nin ölümü ne hâle getirmişti adamı. Parlak bir subaydı bir zamanlar. Ama her zaman insanca duygularını yersiz kullanır, onlar yüzünden başarısızlığa uğrardı.

Volkov'un hazırladığı plan bu meslekte bir şaheser sayılabilirdi. Köstebek Danton'un yardımıyla. Şimdi âmiri onun masasında oturup çayını yudumluyor, bu plândan nasıl yararlanılabileceğini düşünüyordu. Tatişçev odanın karanlık kısımlarında bir sandalye üzerine rahatsız rahatsız tünemiş beklemekteydi. Rusya'nın ikinci en güçlü a-damı böyle derin düşüncelere dalmışken, değil kıpırdamaya, öksürmeye bile cesaret edemiyordu. Adam kon-yaklı çayını yudumlarken uyumaya hazırlanan ihtiyar bir kaplumbağaya benziyordu. Tatişçev bir elini sessizce öbür bileğine götürüp ceketin kolunu yukarı kaydirdi. Vakit gece yarısını geçmişti.

«Binbaşı!»

Hemen ayağa fırladı. «Buyurun, Yoldaş Genel Müdür.»

«Bir uçağa bin, Simferopol'e git,» dedi Kaledin. Alex-ander Nevsky'ye bin, Dantonla İngiliz kadını alıp buraya getir, ikisini de Lubyanka'ya götür. Ben gelene kadar orada tut. Kadını sorguya aldirt.»

330

Türkiye'den mesaj Pazar sabahı, öğlene yakın saatte geldi. Grant, Hampshire'de öğle yemeğine inmek üzereyken öğrendi. Londra bürosundan özel kurye getirmişti mesajı. Nöbetçi şifreci okur okumaz, hemen adam çıkarmış yollatmıştı.

Grant yazıyı okudu. Uzundu. Kurtarma işinin hiç değilse büyük kısmının başarılı gittiğini belli ediyordu. Iri-na Sassanova ile üniversite öğretmeni Türkiye'de güvendeydiler ve o akşam Londra'ya uçacaklardı. Davina Gra-ham kaçamamıştı. Peter Harrington Rus casusuydu, KGB' de de subaydı. Kimlik kartı, genç Rus çiftin yanındaydı. Grant mesajı katlayıp cebine koydu. Yemeğe daha şimdiden beş dakika geç kalmıştı. Oysa çok dakik bir insandı. Cuma'dan bu yana brifing toplantılarında direnmemişlerdi. Sassanov kaygı ve heyecan belirtileri gösteriyordu. Konsantrasyonu bozulmuştu. Vakit kaybiydi toplantılar artık. Kidson onunla satranç oynuyor, adamın haber hevesini yatıştırmaya çalışıyordu. Bunu da uzun süre başarmaya imkân yoktu. Operasyonun başarılı veya başarısız sonucunu er geç onun da duyacağı belliydi.

Davina Graham için çok üzölmüştü Grant. Kişisel üzüntü değildi gerçi duyduğu. Bir ajanını, bir meslektaşını kaybetmiş bulunuyordu. Buna üzgündü. Hayalinde Davina'ya neler yapıldığını hiç düşünmedi. Onun yerine Peter Harrington'u düşünmeye başladı. Rusya'da, kendi âmirlerinin yanında, güven içindeydi adam. Moskova' da yaşayan birkaç seçkin batılı hainin grubuna katılacaktı o da. Kendi vatanlarına ihanet ettikleri için dacha' lar verilmişti hepsine. Keşke savaş zamanındaki gibi adam gönderip öldürtebilseydik onları, diye düşündü Grant. Ama ne yazık ki Harrington yaptığıının cezasını hiçbir zaman çekmeyecekti.

Grant kapıyı açıp acele adımlarla yemek salonuna doğru yürüdü. Arkadaşlarından geç kaldığı için özür diledi. Salondan çıkarlarken Sassanov'u durdurdu.

«Benimle gelin,» dedi. «Haber aldık.» Rus hemen onun koluna sarıldı. Grant çok zayıf olduğu için bu hareket canını acıtmıştı. Yüzünü buruşturdu. «Yukarda,» dedi. «Burada konuşamayız.»

331

«imkânsız bir durum,» diyordu Grant telefonda. Adamla başa çıkarıyorlardı. General bizzat gelip onunla konuşmak, sakinleştirmek zorundaydı. James VWhite hafta sonu planlarını altüst ettiği için karısından özür diledi ve Hampshire'a doğru yola çıktı.

Kolay olmayacaktı. Kidson'la Grant biraraya geldikleri halde Sassanovla başa çıkamadıklarına göre, kendisinin sorumluluğu yüklenmesi şarttı. Araba ilerlerken o kaşlarını çattı. «Çılgın gibi,» demişti Grant telefonda. Genellikle böyle kelimeler kullanmayan bir insandı oysa Grant. Kızının kurtulması sakinleştirememişti Sassanov'u. Durmadan Davina Graham'a neler olduğunu, neler olabileceğini söylüyor, ihtimalleri sıralayıp duruyordu. Davi-na'nın kaybı tabii çok ağır bir darbeydi. Eski dostu Yüzbaşı Graham'a da kızının Rus'ların elinde olduğunu nasıl anlatacağını bilemiyordu. Bilemiyordu ama, Sassanov işini iyi kötü bir çözüme bağlar bağlamaz bu görevi de yapmak üzere Marchwood'a gitmesi şarttı.

Hampshire'a öğleden sonra vardı. Her zamanki gibi sakin ve kendine hakim görünüyordu. Ama yüzündeki bazı çizgiler sanki yeniymiş, hafta sonundan önce yokmuş gibiydi.

«Onu geri alın,» diyordu İvan Sassanov. «Yoksa ağzımdan tek kelime daha alamazsınız.»

«Uğraşmayacağımızı mı sanıyorsun?»

«Bilmiyorum!» dedi Rus. «Onu göndermenizin nedeni, köstebeği bulabilmek içindi. Kendi amaçlarınız uğruna onun hayatını tehlikeye artınız. Kızıyla ilgisi yoktu. Ve o da Irina'yı kurtarmak için kendini feda etti. Şimdi siz bana Irina'yı doğum günü hediyesi gibi sunuyor, bunun yeterli olacağını sanıyorsunuz. Yeterli değil!» Sassanov öfkeyle Generalin karşısına dikildi, ateş saçan gözlerle ona baktı. Gözleri sanki başının içlerine çökmüştü. Suratı gri bir renk alıyordu. «O geri gelmeden uzmanlarınıza tek kelime

söylemeyeceğim,» dedi.

James White, «imkânsız bir şey istiyorsunuz,» diye karşılık verdi. «Kendiniz de biliyorsunuz. Onu ancak size karşılık verirler. Bunu da yapamayız. Bir pazarlık yapmıştık. Plan başarıya ulaşmazsa geri gidecektiniz, öyle

332

de olmadı. Bizim işimiz, kızınızı buraya getirmektir... onu başardık. Kendi ajanlarımızdan birine ne olduğu, yaptığımız pazarlığa dahil değildi.»

«Bence hiç de öyle değil,» diye haykırdı Sassanov. «Bana göre durum farklı! Vina'yı Volkov'un eline bırakır mıyım sanıyorsunuz? Sevdiğim iki insan onların elinde. Karım ve Vina! Bu operasyona da başarılı diyorsunuz, öyle mi? Bence hiç de başarılı değil.» Arkasını dönüp ken-dinr bir koltuğa attı, başını ellerinin arasına gömdü.

James VWhite biraz bekledi, sonra alçak sesle, «Kızınız buraya gelinceye kadar bekleyin,» dedi. Biz olayı ancak iskelet olarak biliyoruz. Kızınız bize olup bitenleri baştan sona anlatacaktır. O zaman bir çare düşünebilirsiniz. Siz o gelinceye kadar sakın olmaya bakın.»

Böyle duygu patlamalarını seyretmekten nefret ederdi. Sassanov'un yanaklarından aşağıya yuvarlanan yaşlar onu fena halde utandırıyor. Hafifçe öksürdü, çevresine bakıp Kidson'u aradı. Böyle şeyleri en iyi o idare edebilirdi.

Kidson hemen onun yardımına koştu. «Kızını bütün başından geçenlerden sonra böyle karşılamak pek de hoş olmaz,» dedi. «Biraz da onu düşünmen gerekir.»

«Düşünüyorum,» dedi Sassanov. «Kurtulduğuna seviniyorum. Ama o da anlayacaktır. Ruslar'da kalp diye bir şey vardır, General. İngilizlere benzemeyiz biz.»

James VWhite, Kidson'a doğru bakıp omuzlarını hafifçe kaldırdı. «Onları Heathrov havaalanından doğruca buraya getirmek için gerekli hazırlıkları yaptın, değil mi?»

«Evet,» diye başını salladı Kidson. «Uçak yarım saate kadar inecek. Rötör yapmazsa bu akşam burada olurlar.»

«Ben de kalırım,» dedi General. «Artık durumu iyice öğreninceye kadar söylenecek ve yapılacak başka bir şey kalmadığına göre, sizi yalnız bırakayım, Albay Sassanov. Kızınızla görüştüğten sonra tekrar konuşuruz.»

Kidson onunla birlikte kapıya yürüdü, koridora çıktı.

James VWhite ona, «Ne halledeceğiz şimdi?» diye sordu.

«Bilmiyorum,» dedi Kidson. «Korkarım durumumuz oldukça kötü.»

333

Davina'ya ısteri nöbetini yatıştırmak için bir sakinleştirici verdiler. Harrington'un yardımıyla, arkasında Tatişev ve sivil giyinmiş KGB'ciiler olduğu halde uçağa doğru yürümesini sağladılar. O kadar dalgındı ki, Harrington'un yardımını kabul ediyordu. Vücudunun hiç ağırlığı yokmuş gibi hissetmekteydi. Havada asılıydı sanki. Yürüyordu ama, ayakları yere değmiyor gibiydi.

Uçuş kısa sürdü. Birisi ona içecek bir Şey verdi, hemen uyudu. O kendinden geçer geçmez Harrington koltuğunu değiştirdi. Kendini pek rahatsız hissediyordu ama, bundan sonra herşeyin ilâçlarla yapılabilereğini düşünerek rahatlıyordu. Btk bir votka içip sınırlarını yatıştırmaya çalıştı, sonra Moskova'ya inenekleri zamana kadar uyukladı. Davina'yı tekerlekli koltuğa oturtup kayışlarla bağlarlarken o Tatişev'in yanındaki koltuğundan kalkmadı. Kızın zerine battaniyeler örtüp uçaktan öyle indirdiler. Harrington piste ayak bastığında Davina ortalıkta görünmüyordu.

Binbaşıya dönüp neşeli bir sesle, «işte nihayet Moskova!» dedi. «Yıllardır bunun hayalini kurdum.» Binbaşının ifadesi taş gibiydi. Harrington adamın bu sözlerden hoşlanmasını beklediği için Şaşaladı ve korkuya kapıldı. Gzier düşmanca bakıyordu. Dudaklarda da hiçbir gülümseme yoktu. Bir deneme daha yapmaya karar verdi. «Kim Philby ile tanışmayı da hep istemişimdir,» dedi. Üstlerinde gökyüzü parlak ve maviydi. Küme küme beyaz bulutcuğlar güneşe doğru ilerliyordu. Harrington başını kaldırıp baktı, neden bu kadar üşüdüğünü merak etti.

«Bizi bir araba bekliyor,» dedi Tatişev. «Gelin.»

Terminal binasının dışında Volga marka büyük bir arabaya bindiler. KGB subaylarından biri Harrington'un öbür tarafına oturdu. Tatişev bir sigara çıkarıp yaktı, pencereden dışarıya baktı.

Harrington gözlerini kendi ellerine dikti, titremelerini engellemeye çalıştı. Soruyu sorarken dudakları da titriyordu.

«Nereye gidiyoruz?»

Tatişev ona dn'meden cevap verdi. «Lubyanka'ya gidiyoruz. General Kaledin sizi orada greceğ.»

Harrington bağırıp küfretmeye başlayınca yanında

334

oturan adam bir tabanca çıkardı, onun bğrne dayadı. Kimse bir Şey söylemedi. Harrington da sustu.

Davina gözlerini açtığında tavandaki ışık sanki güneşe bakıyormuş gibi bir etki yarattı. Hemen tekrar yumdu gözlerini. Yanıbaşından bir ses İngilizce olarak,

«Demek uyandınız,» dedi. «ay ister misiniz?»

Doğrulup oturmayı canı istemiyordu. İlâçlı uykusunun karanlığına tekrar kaymak en iyisiydi. Ama kuvvetli kollar onu tutup yukarı doğru çekti. Yanaklarına sert tokatlar atıldı. Ta ki gözlerini açıncaya kadar. Açtığında gözleri yaşlarla doluydu.

«Çay ister misiniz?» diye tekrar sordu aynı ses. Davina sonunda bakışlarını netleştirmeyi başardı ve konuşan insanı görebildi. Çok genç bir kadın. Gri üniforma giymişti. Saçlarını örgüler halinde başının üstüne toplamıştı. Davina'ya ilkokulundaki jimnastik hocasını hatırlatıyordu. Ama tabii o olamazdı. O okuldaydı. Oysa Davina şu anda okulda değildi. Şeyde... nerede? Soruyu yüksek sesle sordu.

«Rusya'dasınız,» dedi kadın, İngilizcesini anlamak kolaydı. Aksanı da pek azdı. Davina çayı içmek istemiyordu ama, eline tutuşturdular, o da dudaklarına götürdü. Çok susamış olduğunu o zaman farkettiler. Başını öyle kötü ağrımaya başladı ki, midesi de bulanır oldu. Bir aspirin yutmak, tekrar yatıp uyumak istiyordu. Kadın ona Rusya'dasınız demişti. Garip bir yer, diye düşündü. Peki jimnastik hocasının ne işi vardı burada? Bayan Handley' in? Jill Handley! Evet, öyleydi adı.

«Neden Rusya'dayız, Bayan Handley?» diye sordu. «Bana aspirin verebilir misiniz? Başım çok fena ağrıyor.»

Kadın başını kaldırıp az önce Davina'yı tokatlayan adama baktı. Rusça olarak, «Fazla uyuşturucu vermişler,» dedi. «Onun etkisinden kurtuluncaya kadar ona ulaşmaya imkân yok. Beni tanıdığı birisi sandı.» Sonra asistanına kaşlarını çattı. «Yalta'daki salaklar onu bu halde yollarlarsa ben işimi nasıl görebilirim?» dedi. «Bunu raporuma da yazacağım. Ona ağrı kesici birşeyler verin, öğleden sonraya kadar uyusun. Sonra Doktor Ivliev'e söy-

335

lerim, uyarıcı birşeyle o etkiyi silkip atarız. Ben saat beşte yine gelirim.» Kalkıp hücreden çıktı.

«Piçoğlu piçler!» diye mırıldandı Harrington kendi kendine. «Hem de bütün yaptıklarımın sonra.»

Son paket sigarasını da bitirmişti. Bu binada özel çalışma odalarından birinde bekliyor olmak, cesaretini bir derece arttırmaya yaramıştı gerçi. Eğer hücrede bekliyor olsa büsbütün morali bozulacaktı. Lubyanka binasına girmenin ilk şokundan sonra kendini toparlamıştı. Korku keskinleştirmişti zekâsını. Kendi suçu yoktu ki! Ama böyle olması, bunak Kaledin'in kendisini suçlamasını önleyecek değildi. Bitişikteki KGB bürosu yerine onu buraya getirmek, kötü bir işaretti bir kere. Emekliye ayrılan, ödülünü almak üzere buraya gelen bir Sovyet ajanı böyle mi karşılanmalıydı. Hem de yıllar süren hizmetlerden sonra? Bir kızıyor, bir korkuyordu. Saatine gelince, ya bozulmuştu, ya da zaman bugün bacağı kırık bir salyangoz hızıyla ilerliyordu.

Kaledin onunla bizzat görüşmeye geliyordu. Aklına gelen her küfürü KGB başkanına yöneltip kendini avutmaya çalıştı. Daha sonra kendini nasıl savunacağını, başkalarını

nasıl suçlayacağını zihninden prova etmeye başladı. Kaledin bir efsaneydi. Canavar Beria gibi, ilik donduran Schelepin gibi bir şeydi. Harrington, acaba Davi-na'ya ne oluyor, diye düşündü. Aşağıdaki sorgu odasında ağızından neler alıyorlardı? Artık onun başına gelenleri düşününce rahatsızlık duymadığı gibi, acıma da duymuyordu. Tek kaygısı, sorgu sırasında kendisine çamur almayı başarıp başaramayacağıydı. İlâçların etkisi zaman alıyordu tabii. Bir insandan istenen cevabı koparıp alabilmek için önce beyni başka yönler yöneltmek zorunluluğu vardı. Belki de vakit kaybetmek istememişlerdi. Belki cevapları hemen almak istemişlerdi. Eğer durum öyleyse, ona şu anda yapılanların yanında, gemideki dolap yalnızca bir ordövr gibi kalacaktı.

Tekrar saatine baktı. Beşi geçiyordu. Yedi saattir beklemekteydi. Kapının dışında bir de nöbetçi vardı. Tekrar koltuğa oturdu ve oturduğu anda da depresyon geri geldi. Ne sigarası vardı ne de içkisi. Korkularını bastı-

336

rabilecek hiçbir şeyi yoktu. Haya! gücü durmadan istemediği yönde çalışıp duruyordu. Oturduğu yerde öne doğru eğilip başını titreyen ellerinin arasına aldı.

Başka bir odada Binbaşı Tatişçev kapalı devre televizyonunda onu izlemekteydi. Yardımcısına döndü. «Yoldaş Generale telefon edin, bir saate kadar gelmesini tavsiye edin,» dedi. «O zamana kadar bu adam hazır olacaktır.»

«Özür dilerim, Yoldaş Teğmen,» dedi Tatişçev. «Bu uyuşturucu ona Alexander Nevsky'de bir doktor tarafından verildi. Dozaj konusunda ben bir şey söyleyemezdim. Yakında sorulara cevap vermeye hazır olur mu di-

yorsunuz?»

«Şimdi de hazır,» diye karşılık verdi Davina'nın sor-gucusu. «Yalnızca ne kadar vaktim olduğu konusunda sizden işaret istiyorum, Binbaşı, işimi acele yapmaktan hoşlanmam.»

Tatişçev, «Biliyorum.» dedi onu sakinleştirmeye çalışarak. Yaman bir subaydı bu kadın. Çok başarılı ve çok hırslıydı. Öylesine akıllıydı ki, Volkov'un kadın düşmanlığı bile engel olamamıştı terfiine. Kaledin de Davina Gra-ham'ı onun ellerine teslim etmişti. Başkalarının hatâlarını hemen rapor etmekte birinciydi. Tatişçev onu kendine düşman etmek istemiyordu. «İşinize ne kadar bağlı olduğunuzu biliyorum,» dedi. «Ama sorduğunuz soruya, Yoldaş Generalin kararı olmadan cevap veremem. Bence siz ilk girişleri yapın, ben de Yoldaş Generalin ne istediğini öğrenir öğrenmez size haber yollayayım. Ağızından herşeyi öğrenmek istediğini söylemişti, o kesin.»

«Bu iş üç ay da sürebilir, yarına da bitebilir. Kullanacağım tekniğe bağlı. Durum çok karışık, Binbaşı. Ama elimden geleni yapacağım. Önce işe sorular ve cevaplarla başlayacağım. Bizimle işbirliği yapmazsa, o zaman Generalin emrini istemek üzere birini yollarım.»

Selâm çakıp odadan çıktı. Tatişçev içini çekti. -Güzel vücudu vardı. Güze! değilse

bile... uyumlu. Örgülü saçlarını açsa, belinden aşağıya dökülecekti. Ama kadın değildi. O vücudun içinde herhalde bazı şeyler vardı ama, dişilik olmadığı kesindi.

mülteci

337/22

«Şimdi kendinizi biraz daha iyi hissediyor musunuz?»

Davina başını salladı. «Evet.» Sesi boğuk ve kısık çıkmıştı. Vücudunun her tarafında titremeler dolaşıyordu. Bir türlü kontrol edemiyordu onları. Onu uyandırmış, bir iğne yapmışlardı. Sersemliği birden açılmıştı o iğneden sonra.

Yanında oturan kadın, «Nerede olduğunuzu biliyor musunuz?» diye sordu.

«Galiba cezaevindeyim.»

«Moskova'daki Lubyanka'dasınız,» diye devam etti ses. «Herhalde duymuşsunuzdur burayı.» İngiliz kadının katılaştığını, göz bebeklerinde korkuların dolaştığını gördü. Cevap fısıltı halinde geldi.

«Evet, duydum.»

«Herhalde batılların uydurduğu bir sürü yalan da dinlemişsinizdir. İşkenceler hakkında, ilâçlar hakkında, beyin yıkama hakkında...»

Davina başını kaldırıp ona baktı. «Bana işkence edildi,» dedi. «Buraya gelmeden önce.»

«O bir hatâydı.» Sorgucu konuyu kestirip atıvermiş-ti. Karşısındaki bu kadın cesaret örnekleri sergilemekteydi. Kendi kişiliğini işine katmadığından gururlanırdı ama, başka bir kadında cesaret görmekten de hoşlanmazdı. «Tatsızlığa gerek yok,» dedi. «Tek istediğimiz işbirliği. Bize yardımcı olmanız. Rusya'ya düşman olarak geldiniz. Saldırgan sizsiniz, biz değiliz. Size soru sormaya her türlü hakkımız var. Doğru cevap verirsiniz size iyi ve âdil davranılacaktır.»

Davina arkasına yaslandı. Bir kâbus değil bu... ne hayalimde kuruyorum, ne de rüya görüyorum... gerçek bu. Tutuklandım ve Fedya Sassanova'nın bir zamanlar getirildiği cezaevine kondum. Başka cesur insanların da işkencelerle mehvedildiği o yerdeyim. Eğer Ivan'ı düşünürsem bana yardımı olur... Birkaç saniye için gözlerini kapamıştı. İçinden kısaca dua etti.

«Rusya'ya neden geldiniz?» Ses insanda nefret uyandıracak kadar monotondtu. Bir sessizlik oldu. Arkasından teğmen, «Nedenini biz biliyoruz,» diye devam etti. «Herşeyi biliyoruz. Bu nedenle de yaptığınız aptallık. Arkadaşınız Bay Harrington herşeyi anlattı bize. Ne sizi korudu, ne de o kaçan iki haini.»

338

Arkadaşınız Peter Harrington... Onların arkadaşıydı altında o. KGB subayı olan çifte ajan. O kartı hatırla. Irina ile Alexei'nin onunla kaçtıklarını hatırla... Tanrım, beynimi açık tut... bir şey kaçırmayayım ağızmdan. Sorduklarına cevap vermeyeyim.

Yorgun bir sesle, «Madem ki biliyorsunuz, neden bana soruyorsunuz?» dedi.

Kadının gülümsemesi onu şaşırttı. «Çünkü Sovyet egemenliğine karşı girilen bu haince saldırıdaki suçunuzu kabullenmenizi istiyoruz. Ne kadar haksız olduğunuzu göremiyor musunuz? Size hiçbir kötülüğü dokunmamış bir ülkeye karşı suç işlediğinizi anlayamıyor musunuz? Bunu anlamanızı istiyorum. Sizin ve Bay Harrington'un cezalandırılmayı hak etmiş suçlular olduğunuzu kabul etmenizi istiyorum. Ancak bunu kendiniz kabul ettiğiniz zaman tatmin olacaktır Sovyet adaleti. Ve belki de İnsanlı davranmaya karar verecektir.»

Gene Harrington. Onun hain olduğunu anlamasını istemiyorlardı. Yoksa bilip bilmediğini mi yokluyorlardı? Bir Kafka kâbusundan çalınmış kalıp cümleler arasındaki tuzakları görmek kolay değildi.**Hiçbir** şey söyleme... cevap verme...**ileriye düşünme,yalnız saniyeyikurtar...**

«Rusya'ya düşman ajanı olarak gönderildiniz.» Kadının ses tonu değişmişti. Haşındı artık. «Kim briefing verdi size? Emirleri kimden aldınız? Rusya'da kimlerle buluştunuz?» Sorular birbiri ardından çarpıyordu Davina'nın suratına. Arada cevap verecek zaman da kalmıyordu. Teğmen birden ayağa kalktı, durup Davina'ya baktı, başını salladı. Hemen hemen üzgün sayılabilecek bir sesle, «Harrington inatçılık etmiyor,» dedi. «Bu yaptığınızın hiç yararı yok. O mantıklı davranıyor. Sonunda bize yardımcı olmak zorunda olduğunu biliyor. Sizin de sonunuz aynı. O kendi yolunu kolaylaştırıyor. Ben bir Sovyet vatandaşım ama, kadını. Size acıyorum. Acımamam gerekir ama, acıyorum. Erkekler hep birbirine benzer. Hep bizi harcayıp kendilerini kurtarırlar. Sizi on dakikalığına yalnız bırakacağım. Bir sigara ister misiniz?

«Hayır, teşekkür ederim.»

«Ben yokken düşünmenizi istiyorum,» dedi kadın alçak sesle. «Gemide size neler olduğunu düşünün. Aynı şeyin bir daha olmasına izin vermeyeceğim. Ama bana

339

yardımcı olmak zorundasınız. Yoksa sizi kurtaramam.» Dönüp hücreden çıktı. Kapı kapanırken otomatik kilit tabanca gibi bir ses çıkardı.

Davina yavaşça doğrulup oturdu, ayaklarını yere sallandırdı. Sonra basıp raf yatağın yanında ayakta durdu. Kendini dengeleyebilmek için iki eliyle tutunuyordu. Hasta ve dengesiz hissetmekteydi kendini, içindeki sinir ürpertisi artık titremelere dönüşmüştü. Soğukta hücrenin içi. Acı, antiseptik bir koku da vardı. Köşede duran kovayı gördü, başını çevirdi, yatağa tekrar tutundu. Dolaşamayacak kadar halsizdi. O büyük şoktan sonra vücudu koordinasyonunu kaybetmişti. Arkadan da sakinleştiriciler, uyarıcılar!

Yatağa oturdu, titreyen kollarıyla kendini kucakladı. **Hiçbir şey söylemeyeceğim. Hiçbir şey düşünmeyeceğim bile. Zihnimi bomboş tutacağım. Kadının şimdi söylediğini, o gemiyi, hiç düşünmeyeceğim... İvan'ın inirina'yı görmesini düşünceğim... öyle mutlu olacak ki... onu düşünceğim...**

«Operasyonu mahvettin,» dedi General Kaledin. Binbaşı Tatişçev tercüme etti.

Harringtön'un suratı kıpkırmızı kesildi. Doğrusu Binbaşının sandığından daha katı bir mücadele veriyordu. «Bunu kabul edemem, General. Ben kendime düşeni kusursuz yerine getirdim. Moskova'ya uyarımı . erkenden gönderdim. Hiçbir sonuç çıkmadı. İletişimdeki kopukluk benim kusurum sayılmaz.» Başını çevirdi, bir sigara yaktı. Elini çakmağının çevresine sarmıştı. Titriyordu elleri. Ama aldıracağı yoktu. Korkuları doğru çıkmıştı. Suçu ona yüklemeye çalışıyorlardı. Korku ve umutsuzluk cesaretini kırıyordu. Kaledin'le konuşmaya ezik başlamış, sonra birden tepesi atmış tartışmaya girişmişti. Doğru seçimi yaptığını da içgüdüsel olarak anlamıştı hemen, ihtiyar adamın nefreti başlangıçtaki kadar belirgin değildi artık. Tatişçev kanalıyla konuşurken Harrington'a bakıyordu. Onu ölçüp biçiyor, bir dizi kopukluk arasında onun sebep olduğu küçük gecikme yüzünden cezalandırmaya kalkıyordu. Yine de büsbütün vazgeçecek değildi Harrington' dan. Artık anlaşılmıştı bu.

Tatişçev, «General, Moskova'da işlerin ters gittiğini

340

biliyor,» dedi. «Ama son hatâ yine sizindi. Öyle bir hatâ ki, Leningrad Enstitüsünde birinci sınıf öğrencileri bile yapmaz. Kartınızı neden Davina Graham'ın çantasına koyduğunuzu bilmek istiyor. Sarhoş olduğunuza inanıyor.»

«Değildim!» dedi Harrington. «Size üç keredir anlatıyorum. O saban saat beşte uyandım, kadının aşıları-mı karıştırmakta olduğunu gördüm. Aynı yatakta yattığımız için yastığın altına da saklayamıyordum! Bir tek günüm kalmıştı. Bu yüzden onun çantasının astarına sakladım. Her an yanında olduğundan emin olacak, istedi-f|im zaman da alabilecektim. Tek giremeyeceğim yere götürüp orada kaybedeceği nereden aklıma gelirdi? Tuvalette... birisi çalıp denize atmış belli ki. Kara talihin cil-

vesi işte!»

Sassanovun kızıyla öğretmenini kaçmadan önce tutuklatabilirdin,» dedi Kaledin. «Talih diye bir şey yoktur. Sen yeteneksizsin.» Tercüme yapılırken Harrington'a baktı. Adamın sakalı da uzamıştı. Bitkin görünüyordu. Elleri titremekteydi. Ama yine de kendini iyi savunuyordu. Hem zaten asıl suç, Antonyi Volkov'un o gizlilik merakındaydı. Harrington bir karar hatâsı yapmıştı yalnızca. Kaledin ona bunu nasıl ödeteceğini biliyordu. O gün öğleden sonra pek çok şeye karar vermişti zaten. Bu sefer dönüp sözünü doğrudan doğruya Harrington'a söyledi. Ağır, kesik bir İngilizceyle.

«Geri döneceksin. Londra'ya. İşini bitireceksin.»

Harrington bayılacak gibi oldu. «Geri dönmek mi? Emekli olabileceğim söylenmişti bana. Sözüünüzü tutmuyorsunuz, General. Bana buraya yerleşebileceğim konusunda söz vermişsiniz. Geri dönmek istemiyorum!»

«General tekrar gözümüze girmek için tek şansınızın bu olduğunu söylüyor,» diye söze karıştı Binbaşı. «Volkov'un ölümünün iletişimdeki esas kopukluğa neden olduğunu biliyor ama, kartınızı kaybettiğiniz için yine de sizi sorumlu tutuyor. Durum çok ciddi olmasına rağmen, telâfi edilebilir. Siz telâfi edebilirsiniz.»

«Nasıl?» Generale ve yardımcısına baktı. Yüzü asılmış, rengi solmuştu. Geri dönmek. Ulu Tanrım, diye mırıldandı kendi kendine. En istemediğim şey.

«Sizi serbest bırakabiliriz,» dedi Tatişçev. «Karşı ta-

341

raf çifte kişiliğinizi hâlâ bilmiyor, İngiliz Gizli Servisinde durumunuz her zamandan daha güçlü olacak. Buradaki görevinizi başarıyla bitirdiniz.»

«Çok bitirdim,» diye atıldı Harrington. «Bir ajan kaybettim... bundan hoşlanmayacaklardır. Hem nasıl sağ salim dönmüş olabilirim? Benden derhal kuşkulanırlar. Çok tehlikeli. Yapmam bunu!»

«Ayrıntıları biz ayarlarız,» dedi Binbaşı soğuk soğuk. «Siz de emirleri yerine getirirsiniz. Başka seçeneğiniz yok, Danton. Görevinizi bitirmeyi reddederseniz ne Moskova'da rahat yaşayabilir, ne de size verilecek paranın tadını çıkarabilirsiniz. Ödül hakkınızı kaybetmiş olursunuz.»

Harrington, Kaledin'in uzun kapaklı ihtiyar gözlerinin kendisine bakmakta olduğunu gördü. Ne lüks daire, ne dacha, ne de para. On beş yıllık tehlike ve karşılığında da hava. Bütün emeklerini feda etmeyeceğini biliyorlardı.

«Sana bir fırsat veriyorum,» dedi General «Bunu kullan.» Sonra Binbaşıyla Rusça konuştu, kalkıp Harrington'a doğru yürüdü. Elini uzattığında Harrington tutup sıktı. Başka yapılabilecek hiçbir şey yoktu. «Allahaismarladık,» dedi Kaledin.

Binbaşı ona kapıyı açtı. Birlikte çıktılar.

Peter Harrington yarı içilmiş sigarasını yere fırlatıp üstüne bastı. Yüksek sesle uzun bir küfür savurdu. Yarım saat sonra, elinde votka, bir tepsi yiyecek, havyar ve fûme etler taşıyan bir sivil belirdi. Bu yemekler, forsunun geri geldiğine işaretledi. Harrington aç değildi. Ama içkiyi öyle canı istiyordu ki. Geri dönmek zorundaydı. General James VWhite'un yutabileceği bir hikâye uydurma işini de Kaledin'e emanet etmek zorundaydı.

Yiyeceklerden çimlenirken Binbaşı Tatişçev geldi. Şişedeki votka düzeyinin yarıya inmiş olduğunu içeriye girdiği anda farketti. Harrington'a tiksintiyle baktı. Yarı sarhoş olduğu gözlerinden belliydi.

«Şimdilik burada kalacaksınız,» dedi. «Ziyaretçi subaylar için rahat bir daire var. Orayı size vereceğiz.»

«Teşekkürler,» deyip alay etti Harrington. «Yeraltı hücresi falan olmadığından eminsiniz ya!»

Tatişçev bu sözü duymazlıktan geldi. «Sabaha gö-

342

rüşürüz,» dedi. «Talimatınızı o zaman vereceğim. Size bundan başka alkol verilmeyecek. Elinizdeki kıymetini bilin.» dönüp çabucak çıktı. Harrington üniformalı nöbetçinin hâlâ kapının dışında olduğunu görebildi.

On dakika uzayıp bir saat oldu. Davina'nın kolunda saat yoktu ama, durmadan altmışa kadar saymaya başlamıştı. Böylelikle kadının dönüşüne kadar olan süreyi dakikalara bölmeye çalışıyordu. Bir de tabii, düşüncelerine engel olmaya çalışıyordu.

Koridorun ilerisindeki bir başka odada kadın teğmen çayını içmekteydi. Saatine baktı, yanındaki KGB çavuşuna başını sallayıp ayağa kalktı. «Şimdi gidip getir onu,» dedi.

Adam kapının yanına vardığında durakladı. «Ona ne kadar süre vereyim?»

«Ben tamam diyene kadar. Çayım bitince ben de geliyorum.»

Davina'yı o küçük, karanlık yere tıkmak için iki adam yetmeyip çavuşun da yardımı gerekmişti. Kapı çarpılarak kapanıp kilitlendi ve çığlıkları duyulmaz hale getirdi. Ses geçirmiyordu bu duvarlar. Klostrofobik'lerin işkence hücresine bitişik olan odada hiç ses yoktu. Kapıya konmuş küçük bir gözetleme deliği, karanlığı enfraruj ışınla deliyordu. Böylelikle dışardaki gözlemci, tutuklunun ne durumda olduğunu izleyebilmekteydi. Deliğin yanında da bir mikrofon düğmesi vardı. Çavuş bir sigara yaktı. Adamları «rahat» durumunda duruyorlardı. Teğmen içeriye girdiğinde çavuş doğruldu, sigarasını yan tarafa alıp sakladı. Kadın kapıya ilerledi, gözetleme deliğinden baktı, mikrofonun düğmesini aşağıya çekti, odanın içi yırtıcı korku çığlıklarıyla doldu.

Kadın ses düğmesini kapayıp saatine baktı. «On dakika daha,» dedi. «Sonra tekrar bir test. O zamana kadar kendinden geçmiş olacaktır. Hücresine geri götürün. Doktoru çağırın, tansiyonuna, kalbine bakıp bana rapor versin.» Gözlerini çavuşa dikti. «Elin alev almış gibi görünüyor,» dedi. «Burada sigara içilmez.»

Kapıya en yakın adam yürüyüp onun çıkabilmesi için kanadı açtı.

343

Kaledin çok yorgundu. Koltuğunda arkasına dayandı, bir süre uyukladı. Aslında uyanıktı ama, beynini nötr-leştirmişti. Yaşlıydı artık. Baskılar ağır geliyordu. Tansiyonu da düşüktü. Binbaşı odaya girerken hemen gözlerini açtı. Çalışma masasının üstündeki

saat geceyarısına bir dakika kaldığını gösteriyordu.

Kaledin koltuğundan kalkıp gerindi. Tatişçev onun konuşmasını bekliyordu. Masaya yürüyüp oturdu, gümüş kutudan bir sigara aldı. Onu dudaklarına götürürken genç subay çakmağını hazırlamıştı. General derin bir soluk çekti. Sigara içmesi doğru değildi. Doktorların dediğini dinler dinler, yine kendi bildiğini okurdu.

«Önceliklerimizi bir sıraya sokmalıyız.» dedi yavaş yavaş. «Bu kadın... Graham... bilmek isteyeceğimiz çok şey biliyor. Normal durum olsaydı, onu yakalamak yararlı olurdu. Bize Sassanov'u anlatır, ne durumda olduğunu söyler, Gizli Servisle ilişkilerini önümüze sererdi. Ama bu işler zaman alır. Bizde ise zaman yok.»

«Evet, Yoldaş General,» diye ona katıldı Tatişçev.

«Londranın o kaçan iki kişiyi basına peşkeş çekmesini istemiyoruz, İvan Sassanov'un bir hain olup iltica ettiğini dünyanın bilmesini istemiyoruz. Resmî olarak adam ölmüş ve Rusya'da gömülmüştür. Londra ile pazarlığımız bu olacak. Buna inanacaklardır. Ajanlarını geri isteyeceklerdir. Vereceğiz, Binbaşı. Çünkü bizim için en önemlisi İvan Sassanov. Aslında onların propaganda darbesine dayanabiliriz. Bir yüksek rütbelinin daha batıya kaçtığı yolundaki skandala dayanabiliriz. Ama Sassanov'un Ortadoğu Sovyet politikasını açıklamasına dayanamayız. Onu susturmak için ilk girişimimiz başarısızlığa uğradı. Sorumlusu ben değildim. Başarısızlığa uğradı ve Volkov bu başarısızlığı sakladı. Artık işi ben ele alıyorum, ikinci bir başarısızlık olmayacaktır.

Evet,» diye başını salladı Binbaşı. «Evet, Generalim, olmayacaktır.»

«Sorgu merkezine birini yolla,» dedi Kaledin. «Kadının sorgusunu artık kessinler. Londra'ya geri yollayacağız onu. Sabah ben kendim de görüşeceğim. Harrington' un hayatları için pazarlık ettiğini, kendisinin de hayatını ona borçlu olduğunu söyleyeceğim. Adamın döndüğü zamanki pozisyonu mümkün olduğu kadar güçlü olmalı.»

344

«Hemen telefon ederim,» dedi Binbaşı. Odadan çıkıp kendi bölümüne yöneldi.

Beş dakika sonra geri dönmüştü. «Korkarım bir yanlışlık yapılmış,» dedi.

Kaledin başını kaldırıp ona baktı.

«Teğmen emirlerin dışına çıkmış. Kadın tamamıyla yıkılmış durumda. Tıp merkezine götürülmesi için emir verdim.»

Kaledin bir an hiçbir şey söylemedi. Sigarasını bitirdi, tablaya sürttü sürttü, son kıvılcım da yokoluncaya kadar uğraştı. İzmariti cansız yatar durumda bıraktı. «O kıza güvenirdim,» dedi. «Onu terfi ettirdim, sorumluluklar verdim. Şimdi kalktı bunu yaptı. Beni rezil etti.» Yorgun argın ayağa kalktı.

«Ben eve, yatmaya gidiyorum,» dedi. «Binbaşı, bu konuyu sen hallet. Graham denilen kadınla ilgilen. Eve yollanmak üzere temir edilmesi gerek. Yoksa Danton'a inanmayacaklardır. Ama kadın yine de Londra'nın işine yaramamak Kimsenin işine yaramamalı.» Bir an durakladı. «Teğmenin hareketiyle ilgili komple rapor istiyorum. Artık arabamı çağirt. İyi geceler, Binbaşı.»

«Neden Generalin emirlerini istemediniz? Neden in-siyatifi kendi elinize alıp tutukluyu harab ettiniz?»

Kadın masanın karşısında, ayakta duruyordu. Sabah güneşi, yerdeki Türk halısının üzerine dökülüyordu. Teğmen yorgun görünmekteydi. Güveni yokolmuş, gitmişti. Kendini savunmak için kekeleydi. «Onu ben harab etmedim, Yoldaş... çok basit bir tekniktir aslında. Defalarca başarıyla uygulamışım. Anlatmama izin verirseniz...»

«Açıklamaları biliyorum,» diye onun sözünü kesti Ta-tişçev. «Daha önce de anlattınız. Ama bunlar emirlere uymamak için özür sayılmaz.»

«Kendini tümüyle bana bağımlı hissedecekti,» diye itiraz etti kadın. «Çok zaman kazandırıyor. Tutukluyla haftalar sürecektir bir ilişki kurmak zorunluğundan kurtarıyor. İşkenceyi bana bağlamayacaktı. Tek dostu ben olacaktım.»

«Eski bir yöntem,» dedi Binbaşı. «Yıllarca her türlü uygulandı. Ama bu kadına, Generalin emri olmaksızın

345

uygulamaya hakkınız yoktu. Soruma cevap vermediniz... neden yaptınız bunu?»

«Çünkü şartlandırıcı bir alıştırmadan başka bir şey değildi. Nasılsa yapılması gerekiyordu. Fiziksel bir zararı olmadı. Şimdi uyuşturulmuş durumda. Onu gördüm ve...»

Tatişçev onun sözünü tekrar kesti. «Sorulara hiç cevap vermedi,» dedi ciddi bir sesle. «Hiçbir şey elde edemediniz. Ve kadını zihinsel bir enkaz haline getirmiş oldunuz. Bunu kişisel nedenlerle yaptığınızı sanıyorum, Teğmen.» Gözlerini dikip ona baktı. Bu işten ne kadar zevk aldığına kendi de şaşıtı. Bu kadın nice yetenekli subayı General'e şikâyet ederek meslek hayatlarını mahvetmişti. «Bence tutuklu kadın size karşı koydu, siz de bunun cezası olarak o yola gittiniz.» Teğmenin gözlerinde suçluluk gölgelerinin uçtuğunu görünce yaptığı suçlamanın doğru olduğunu anladı. «Generale vereceğim rapora bunu yazacağım. Göreviniz bitmiştir.»

Kadın durakladı. Dudaklarını ısırıp, konuşmaya başladı. «Lütfen, Binbaşı, bunu yapmayın. İnanın ki yanılıyorsunuz. Ben yalnızca görev duygusuyla hareket ettim. İşim benim herşeyimdir... kariyerim mahvolur sonra.»

«Korkarım öyle olacak,» dedi Tatişçev. Masadan bir dosya alıp okumaya başladı. Kadının kapıyı kapayıp çıktığını duydu. Onu kadın transit kamplarından birine atamayı önerecekti. Sadistliği orada bir zarar veremezdi. Bu da sonu olacaktı teğmenin.

Telefon edip Peter Harrington'u yukarıya getirmelerini istedi.

Harrington gelip karşısına oturdu. Traş olmuş, toparlanmıştı ama, akşamdan kalma olduğu için titriyordu.

«Şimdiii...» diye başladı Binbaşı. «Talimatınız şöyle. Londra'daki görevinize döne... Lütfen sözümü bitirene kadar bekleyin. Bütün sorularınızı sonra cevaplayacağım. Sassanov'un nerede saklandığını bulup bu bilgiyi bize iletacaksınız. Hesaplarımıza göre onun briefing toplantıları, ayrıntılara inildiğinde aylar sürecektir. Ve en önemli bilgileri de sonuna saklayacaktır. Demek harekete geçmek için vaktimiz var. Bir ekip hazırlayacağız ve bu sefer onun hakkından geleceğiz. Artık hatâ yapılmayacak. Sizin göreviniz, bize Sassanov'u bulmak. Bu işi bitirdiğiniz zaman Moskova'ya dönmenizi ayarlayacağız. Hesabı-

346

niza ayrıca yarım milyon ruble daha yatacak. Böylece burada süreceğiniz hayat çok rahat bir hayat olacak. Bence bunlar cömert koşullar.»

Harrington yavaşça başını salladı. «Evet, iyi,» dedi. «Para bayağı iyi. Ama döndüğümde onlara anlatacak tutarlı bir hikâyeye istiyorum. Üstüme en küçük bir kuşku düştüğünde Sassanov'a yüz milden fazla sokulamayacağımı siz de takdir edersiniz.»

«Hikâyeyizi hazırladık,» dedi Binbaşı. «Basit ama kurnazca. Ayrıntıları General Kaledin kendi verdi. Siz bizimle bir anlaşmaya vardınız, irina Sassanova'nın da, Poliakov'un da gizli bir şey bilmediğine işaret ettiniz. Ama onların propaganda değerinin, Sovyetler Birliğine zarar vermek için kullanılabileceğini söylediniz: Çünkü irina Sassanova'nın batıya kaçması, babasının da mülteci olduğunu ortaya koyuyor ve daha önceki intihar masalını çürütüyor, dediniz. Sovyetlerin bunu istemediğini biliyordunuz.»

Sustuğunda Harrington, «Tamam, buraya kadar iyi,» dedi.

«Bunun üzerine biz de Londra'yla temas ettik. Sassanov'un batıya kaçışının gizli tutulması karşılığında sizi serbest bırakıyoruz.»

Harrington'un kaşları çatılmaya başlamıştı. «Bir dakika,» dedi. «Bende gizli bilgiler var. Beni o kadar çabuk geri yollamazsınız. Bunu yutmazlar.»

«Yuttular,» diye gülümsedi Tatişçev. «Bu nedenle de iadenin hemen yapılmasında direniyorlar. Gecikirsek, irina Sassanova ve Poliakov konusunda bir basın toplantısı yapacaklar. Eğer bilgiye ihtiyacımız olsa, elbette geciktirir, pazarlığı uzatırdık. Onlar da onu beklerlerdi zaten.»

«Evet,» diye mırıldandı Harrington. Humphrey Grant'ı düşünüyordu. İnsanları yakalama yeteneği onu Servis'in en korkulu kişisi yapmıştı. Hem şiddete de hiçbir zaman ihtiyaç duymazdı. Harrington terleyen alnını sildi, başını iki yana sallayarak, «Tutmaz bu,» dedi.

Binbaşı kısaca, «General Kaledin'i tanımiyorsunuz,» deyiverdi. «O bu sorunu önceden gördü ve çaresini de buldu. Davina Graham sorguya çekilmiş durumda. Londra'ya dönerken bize çok değerli gizli bilgiler verdiği inanimiş olacak. Siz de bunu destekleyeceksiniz. Onun

347

sırları bilmesi, kendisini sizden önemli duruma getiriyor. Biz istediklerimizi ondan öğrendik ve böylece de ikinizi birlikte derhal geri yollayabilecek durumdayız.»

Harrington ayağa kalktı. «Hoşlanmadım,» dedi. «Onu tekrar İngiltere'de istemiyorum. Ne söyledi size?»

«Hiçbirşey. Sorgucu görevlinin bir hatâsından dolayı, cevap verecek durumda değil. Bir süre de düzelemez. Ama sizlerin geri dönmeniz ve Sassanov'un susturulması çok daha önemli. Kadın sizinle gidecek. Onun süngüsü düşerken siz bir kahraman olacaksınız. Bu kişiliğe uymaya çalışın.»

«Onu merak etmeyin,» dedi Harrington ekşi ekşi. «Yıllardır iyi adam rolü yapıyorum ben. Kadın ne durumda?»

«İlaç etkisinde. Kafası karmakarışık. Kendisine canını kurtarmak için herşeyi anlattığını telkin ediyoruz. Buna inanacaktır. Artık Servisin işine hiç yaramaz. Belki de intihar eder.»

Harrington'un gözleri bir an açıldı, sonra alaylı bir ifadeyle daraldı. «Sakin bu îmâyı da siz sokmuş olmayın kafasına?» dedi. «Melek gibisiniz bakıyorum!»

Binbaşı ayağa kalkıp görüşmeyi bitirdi. «Biz ne yapıyorsak ülkemiz için yapıyoruz. Para için değil. Kırk sekiz saate kadar yola çıkıyorsunuz. Kadın seyahat edecek kadar kendini toplayınca. Bu arada siz de hikâyenizi cilalarsınız.»

Pencereye yürüdü, Peter Harrington'a arkasını döndü.

«Evimize dönüyoruz, Davy.» Üzerine doğru eğiliyordu. Soluğu yüzüne çarptığında iyi kokmadı.

Davina büzülüp ondan uzaklaşmaya çalıştı. Ama koltuğun kayışı sıkı bağlıydı. Kıpırdayamıyordu. Koltuğunu uçağın penceresinin tam yanına çekmişlerdi. Dışarısını görebilsin diye. önündeki koltuklar da çıkarılmış olduğu için ayaklarını uzatacak bol yeri vardı.

«Ağlama,» dedi Harrington. «Aferin yavrum. Çok güç dakikalar geçirdin. Elinde değildi ki!»

Kendini öyle güçsüz hissediyordu ki, ağlamak ona solumak kadar doğal geliyordu. Duramıyordu bir türlü. Elini yüzüne götürüp gözyaşlarını silmek bile meseleydi.

Yanaklarına akmasına izin verdi, yanındaki pencereye şükredip masmavi gökyüzüne baktı. Peter Harrington'un onu avutmasına, yaptıklarını mazur göstermeye çalışmasına ihtiyacı yoktu. Biliyordu ne yaptığını. Neden şu anda Doğu Almanya'dan Londra'ya uçmakta olan uçakta bulunduğunu biliyordu. Canını kurtarmak için KGB'ye herşeyi anlatmıştı. İvanı, James VWhite'ı, kendi yurdunu, birlikte çalıştığı insanları. Ona güç anlar yaşatmışlardı. Haklıydı Peter. Öyle güç anlar ki, zihni bunların anısını kilitli tutmak zorunda kalıyor, kendisi hiç hatırlamıyordu. Ama hepsi pusuda bir vahşi hayvan gibi uyanmaya, üstüne sıçramaya hazırdılar yine. Bir hatırlarsa delirecekti. kafasının içinde birinin durmadan haykırışını duyuyor, bu ses yankılanıyor, yankılanıyordu. O insan kendisiydi. Har-rington iyi davranıyor, ona kendini suçlamamasını söylüyordu. Neden nefret ediyordu kendisi bu iyi insandan? Hem öyle çok nefret ediyordu ki, kolunu okşadığında içini ürpertiler sarıyordu. Soluğundaki içki kokusu bulantı veriyordu. Öyle suçluyum ki, diye düşündü. İğrenç! Korcağın biri! Keşke ölsen! Şu suçluluk ve tiksinti çukuruna bıraksam kendimi... Geri dönüp de, ele verdiği o insanlarla karşılaşmak istemiyordu, ivan Sassanov'un karşısına dikilip, «Karin benden daha cesur çıktı. Beni karanlık bir yere kapadılar diye onlara herşeyi anlattım.» demek istemiyordu.

Yabanıl hayvan çıkmıştı ortaya işte. Kafesin kapısı aralanıvermişti. Hayvan bir anda üzerine atılmış, bir korkunç an içinde hatırlamanın paniği gırtlığına sarılmıştı. Bütün vücudu korkuyla sarsıldı, ağzından bir çığlık kurtuldu. Yanlarında yolculuk yapan Alman hemşire yerinden fırlayıp onun üzerine eğildi. Enjektör elinde hazırды. Da-vina gözlerini açtı, hayatının en büyük çabasını harcayarak,

«Hayır,» dedi. «İstemem onu. iyiyim.» Harrington elini tuttuğunda geri çekti. «Yalnız bırak beni,» dedi. Üstüne atılan hayvan artık ayaklarının dibinde yatıyordu. Kendini zorlayıp ona baktı. Klostrofobi. Oydu, yaptıkları. Titriyor, sarsılıyordu ama, kendi kendine o kelimeyi fısıldayabildi. Çocukluğundan beri korkardın bundan, dedi kendine. Nereden biliyorlardı onlar bunu? Dayanamayacağın işkencenin o olduğunu nereden bili-

yorlardı? Cevap bilinçaltından zihnine doğru yüzdü. Har-rington'a söyledin sen. O da onlara söyledi. Bu yüzden nefret ediyorsun ondan. Hem de kendinden nefret ettiğin kadar çok...

«Uyumaya çalış,» dedi Harrington'un sesi yanibaşın-dan. «Hiçbir şeyi dert etme. Ben sefe anlatırım. Anlayacaktır.»

Cevap vermedi. Başını pencereye dönük tutuyordu. Sessiz sessiz ağlamaya başlamıştı yine. Harrington yanında oturduğu için onun vücudunun titrediğini farke-diyordu. Parçalamışlardı bu kızı. Ve bunu belli edecek hiçbir iz de yoktu üzerinde.

Kendisini güvende hissettiği için ona acıyabildi. Yazık olmuştu doğrusu. Ama casusluk

pis bir meslekti. Yakalananları korumak için de bir Cenevre antlaşması yoktu. Derin bir şok içindeyken beynini yıkamışlardı Davi-na'nın. Kendini suçlu sanıyordu. Bu duygunun ağırlığını ömrü boyunca taşıyacaktı. Ya bu yüzden hayata tahammül edemeyecek, ya da verimli olamayacaktı. İntihar fikrinden kaçmaya çalıştı Harrington. Eğilip baktı, Davina' nın uyumakta olduğunu gördü. Titreyen elleri kucağında duruyordu. Yüzü öyle gergin ve soluktu ki, sanki ölmüştü.

Harrington saatine baktı. Kırk dakika sonra Heath-row'a ineceklerdi. Davina'ya ambulans göndermeleri için telsiz de çekilmişti. Kendisi hikâyesini defalarca tekrarlamış, kelime kelime mükemmelleştirmiş, rolünü iyice benimsemişti. Cesaretle Davina Graham'ı savunan, geçirdiği serüvenden biraz bitkin, her zamanki kadar küstah olmayan, serbest kalışlarındaki rolü konusunda mütevazı bir Peter Harrington. Koltuğunda arkasına yaslandı, güven duygusunun tadını çıkardı. Harrington evine bir kahraman olarak dönüyordu.

Binbaşı Tatişçev de memnundu kendinden. Igor Ka-ledin'le bir süre konuşmuş, odadan çıktığında yarbaylığa terfi etmiş ve Generalin kendi kurmay grubuna katılmıştı. Volkov'un odasına dönüp çalışmaya başladı. Akşam olduğunda, Ivan Sassanov'la ilgili her kâğıdı ve her tey-pi imha makinesinden geçirmiş bulunuyordu. Resmî dos-

350

ya, Halldale yangınından sonra kapanmaktaydı. Volkov'un onun sağ olduğunu bildiği ve Rusya'ya geri getirmeye çalıştığı yolunda hiçbir işaret kalmamıştı. İgor Kaledin'in neredeyse bir darbeye kurban gitmesine ramak kaldığını da bilen olmayacaktı. Danton'un oynadığı rol, yangın bombası koyalara yardım etmekten ibaretti. Irina Sas-sanova'nın kaçmasına veya Alexei Poliakov'un kaybolmasına tek kelimeyle bile değinilmiyordu. İki ayrı ayrı birer güneydoğu Rus kentinde çalışıyor olarak gösterileceklerdi. Tatişçev bu odadaki işleri bitirince, **Alexander Nevsky'nin** kaptanı ve tayfalar konusuna döndü. Gemideki adamların her biri değişik bir gemiye atandı, kaptan da Transatlantik'lerden birine verilerek terfi ettirildi. Artık yapılacak tek iş, son ayrıntıyı çözümlenmekti. Fedya Sassanova hâlâ Kolyma yolundaki uğrak kamplarından birinde bekleyip duruyordu.

«İyileşecek,» dedi Harrington. «Korkarım ona biraz sert davrandılar.» Başını iki yana sallıyordu. «Kurtulduğumuza hâlâ inanamıyorum.»

Kidson yavaşçacık, «Bir mucize yarattın, Peter,» dedi ona. «Artık ikinizi de kaybettik sanıyorduk. Aferin sana. Şef de tebriklerini yolluyor. Sen biraz dinlenince brifing toplantısına başlayacağız. Şef de gelecek.»

«Ben iyiyim.» dedi Harrington. «Beni fazla hırpalamadılar. Zavallı Davina'yı zincirin zayıf halkası olarak gördüler. Ben yalnızca nöbetçili bir odada terleyip durdum, o kadar. Aşk kumruları nasıl? Sassanov nasıl?»

Kidson sırtıttı. «Çok formda,» dedi. «Kızıyla karşılaşması pek heyecanlı oldu. Sana da kendisi teşekkür etmek istiyor. Sanırım bunu sağlamak için güvenlik önlemlerini birazcık askiya almayı ayarlayacağız.»

«Bu çok iyi. Çok nazik hareket gerçekten. Memnun olurum.»

Kidson onları Heathrovv'da karşılamıştı. Davina, Har-rington'un daha önce hiç görmediği bir kadın tarafından ayrı bir arabaya bindirilip götürülmüştü. Kadın Davina'nın koluna girmiş, onunla yavaş yavaş konuşuyordu. Hemşire hali vardı. Kidson da, Harrington'un elini sıkıp defalarca kutladıktan sonra onu arabasına alıp alandan

351

uzaklaştı. Hampshire'a gidiyorlardı. Harrington orada birkaç gün dinlenecek ve olup biteni anlatacaktı.

Hava nefisti. Harrington arkasına yaslanıp mutlu mutlu çevresine bakındı. Hikâyesi kelimesine kadar hazırdı. Nasıl anlatacağını biliyor, Davina'nın yıkılıp teslim olmasına ne özürler sıralayacağını da hazırlamış bulunuyordu. En ufak bir eleştiriye karşı kahramanca savunacaktı Davina'yı. Serbest bırakılmaları, kendisi sayesindeydi. KGB'den Tatişçev'i ikna eden oydu. Kendilerini tutarlarsa kazançları değil kayıpları olacağını anlatabilmişti ona. İngiliz Servisi İrina'nın kurtulmasını Rusların kafasına kakmayacaktı. Poliakov da sapmış fikirli Rusları batıya tanıtan basın toplantıları yapmayacaktı. Ayrıca ne kendisi ne de Davina Graham kimsenin işine yaramayacakları için değişik tokuşta da kullanılamazlardı. Aktif Servis görevlileriydi ikisi de. Feda edilebilecek insanlardı. Tabii hâlâ bazı pürüzler vardı. KGB inatçı ve önyargılıydı. Bu nedenleri onlara açıkça ve inandırıcı şekilde anlatmak zorunda kalmıştı. Zamanla bu hikâyeyi Rusya' dan sızdırılacak bilgiler de destekleyecekti. Pencereden bakarken kendi kendine bir melodi mırıldanıyordu.

Eğitim merkezinin kapısından girerlerken, «Umarım kimse Davy'yi suçlamaya kalkmaz,» dedi.

Kidson, «Tabii kalkmayacaklar,» diye onu avuttu. «Birkaç günlüğüne bir bakım evine yollandı. Doktorlarımız onu muayene edecek. Sonra hastalık izni verilecek. Umarım izi kalacak psikolojik bir sarsıntı geçirmemiştir. Ama sağlam kızdır o. Senin de dediğin gibi, iyileşecektir yakında. İşte geldik.»

Arabayı durdurup indi. Harrington da onu izledi. Binanın ortaçağ tipi kapısı açıldı, Grant görüldü, ilerleyip elini uzattı.

«Hoşgeldin,» dedi. «İyi iş basardın»

Harrington Kidson'a göz kırptı, onların peşinden binaya girdi.

Ona çok iyi bir öğle yemeği ikram ettiler. Chateau-Latour'un lezzeti de harikaydı. Harrington bu seferlik birkaç kadeh içebileceğine karar verdi, şaraba yumuldu. Üçü konuşurlarken Grant'ın kuru yüzünde bile gülümsemeler dolaşıyordu. Yemekten sonra ya konyak, ya da

352

porto içebileceklerdi. Kidson da ortaya bir kutu puro çıkardı.

Harrington sırttı. «Kendimi veliaht gibi hissediyorum,» dedi. «Keşke Davina da yanımızda olabilseydi.»

Kidson, «Öyle hissettiğinden eminim,» dedi. «İstersen ona çiçek gönderttirebilirim. Belki neşelenmesine neden olur.»

«Yap, ne olur! Teşekkür ederim.»

Grant saatine baktı. İnce bileğinde saat koskocaman görünüyordu.

«Herhalde şefle konuşma vaktimiz geldi,» dedi. «Haydi, konferans odasına inelim artık.»

Toplantı üç saat kadar sürdü. Bittiği zaman Harrington iyice yorgun düşmüştü. Ağır yemeğin ve şarabın da etkisi vardı bunda. Soruların çoğunu Tuğgeneral James VWhite kendisi sormuştu. Harrington'un mahvolma durumuna gelmiş bir işi böyle kurtarmış olması konusunda pek iltifat ediyordu. «Formunu kaybetmemişsin,» dedi ona. «Yine eskisi kadar iyisin, dostum. Herhalde artık Perso-nel'de ziyan olmana göz yumamayız!» Herkes gülüştü.

«Teşekkürler, şef,» dedi Harrington. «Artık bütün sorulara cevap verdiğime göre, bir soru da ben sormak istiyorum.»

«Elbette,» diye başını salladı James VWhite.

Harrington yüzüne şaşkın bir gülümseme yerleştirdi. «O gençlerin gemiden çıkışlarını görmedim,» dedi. «Kimse gemiden inemez diye anons yapıldığını duyduğum zaman demin de söylediğim gibi, hapı yuttuk diye düşündüm! Hemen koşup onları aradım ama yoktular. Nöbetçin merdivenden nasıl geçtiler peki?»

James VWhite elini cebine attı. Sessiz bir gülümsemeye Peter Harrington'a bakıyordu. Bir anda odadaki bütün sesler kesilmişti. Şef elini cebinden çıkardı, kırmızı kimlik kartını masanın üzerine bıraktı.

«Bunu kullanmışlar,» dedi. «Sana ait galiba.»

«Oturun, Yoldaş Sassanova,» dedi Yarbay Tatişçev. «Umarım yolculuğunuz fazla yorucu geçmemiştir.»

Fedya Sassanova onun yüzüne baktı. Ellerini kucağında kavuşturmuş, bekliyordu. Yorucu değildi yolculuğu.

mülteci

353/23

Trenle getirilmiş, üstelik kendisine bir de yatak verilmişti. Nöbetçisi bir kadındı. KGB mensubu. Nereye gitmekte olduğunu bir türlü söylememiştir ona. Ama dostça ve anlayışlı davranmıştır. İşler yolunda gittiği sürece soru sormamayı iyice öğrenmiştir artık Fedya Sassanova. Uğrak kampında uzun ve sıkıcı haftalar geçirmek zorunda katmıştır. Aklında Kolya'nın korkusuyla. Sonunda hayal gücü iflâs etmiş, herşeyden vazgeçip boş boş beklemeye başlamıştır. Başkalarının kampa gelip gittiğini görüyordu. Kendisinin adı okunup yolculuğa hazırlanması söylenince başını eğmiş, yanındaki birkaç bekleyen kişiye fısıltıyla veda etmiştir. Onlar kendisini son yolculuğuna çıkarıyor sanmaktaydılar.

Oysa şu anda Dzerzinsky sokağındaki KGB merkezinde oturuyordu. Karşısındaki genç adam, Volkov'la birlikte morga gelen adamdı. Çok dostça davranıyor, Fedya bu tutumdan ürküyordu. Yavaş yavaş korku içinde birikmeye ve yoğunluğunu arttırmaya başladı. Bu dostluk gösterisi karşısında, umutsuzluk onu terk ediyor, sükûneti de onunla birlikte uçup gidiyordu. Bu rahat koltuk, bu nazik sorular, bu tatlı gülümseme. Kalbi oltaya tutulmuş balık gibi çırpınmaya başlamıştı.

«Kızım nasıl?»

«Çok iyi,» dedi Tatişçev. «Onu merak etmeniz gerekmez. Herhalde sizi neden buraya getirdiğimizi düşünüyorsunuzdur. Size hemen söyleyeyim.»

Kendi sandalyesini onunkine yaklaştırdı. «Sizden özür dilemem emredildi, Yoldaş Sassanova,» dedi. «Yapılan korkunç bir adalet hatası yüzünden.. Şu anda en yüksek yetkili, yani General Kaledin'in kendisi, serbest bırakılmanızı emretmiş bulunuyor. Servis, yaptığı yanlışlığı kabul etmekten korkmamalıdır. Zaten başlangıçta tutuklanmanız gerekiyordu. Eğer Yoldaş Volkov hayatta olsaydı, bu yaptığı hareket onu mahkeme önüne çı-karttırmaya yeterdi.»

Kadın çok zayıf görünüyordu. Yüzü bütün tutuklu-larınki gibi gri-beyaz bir renk almıştı. Tatişçev onun yerine öfkelenmişliğini hissetti.

Fedya'nın çenesi düşmüştü. Tatişçev'e bakıp duruyordu. «Öldü mü? Antonyii Volkov öldü mü?»

Tatişçev başını salladı. «Bir kalp krizi,» dedi. «Yet-

354 ,

kililer evrakını kontrol edince işlediği suç ortaya çıktı. Siz uydurma bir suçla tutuklanmışsınız... Antonyii Vol-kov'un icad ettiği bir suçla. Eşinizin cesedini teşhis etmişsiniz, değil mi?»

«Evet,» diye fısıldadı Fedya.

Tatişçev tekrar başını salladı. «Bunda da haklıydınız. Kocanız gerçekten öldü. Ve o gömülen de onun cesediydi. Giz doğruyu söylemişsiniz. Bu yüzden de haksız yere

cezalandırıldınız. Lütfen Servis'in özürlerini kabul eder misiniz? General Kaledin size bir generelin dul eşi kadar maaş bağlanmasını sağlayacak. Eşinize sonradan general rütbesi verilecek. Size yeni bir apartman dairesi tahsis edildi. Tüm imtiyazlarınız yeniden verildi, Yoldaş Sassanova. Şu andan itibaren KGB'nin özel korunması altındasınız.»

Fedya söyleyecek kelime bulamıyordu. Adama bakıp dururken dudaklarının köşeleri aşağıya kıvrıldı, titremeye başladı. Adam onun ağlamasını istemiyordu. Fedya şcka kapılmıştı, zayıftı. Kendisine ne kadar iyi davrandıklarını farkedince gözyaşları şükran dolu gülümsemelere dönüştü.

«İrina nerede? Evimi neden değiştirmek zorunda kalıyorum? Volkov ona bir şey mi yaptı?»

«Hayır,» dedi Tatişçev kesinlikle. «Kızınız sağ ve çok iyi durumda. Ama onunla haberleşemeyeceksiniz. O da sizinle ilişki kuramaz. Bu konuda güvenmelisiniz, Yoldaş. Bundan böyle, Servis'e güvenmeli, sorgusuz sualsiz her-şeyinizi servise bağlamaksınız. Bunu anlıyor musunuz?»

«Evet,» dedi Fedya sonunda. «Anlıyorum. Kızım mutlu mu peki?»

Tatişçev cevap verirken sesinin acı çıkmaması için büyük çaba sarfetti. «Sanırım,» dedi. «Size söyleyebileceğim bu kadar. Bununla yetinmek zorundasınız.»

Fedya birkaç saniye hiçbir şey söylemedi. Serbest bırakılmıştı. Volkov ölmüştü. Yetkililer Sassanov'un da ölmüş olmasında kararlıydılar. Söylediği yalan için cezalandırılacağı yerde, ödüllendirilecekti. Çünkü artık resmi politika değişmiş bulunuyordu. İrina ortadan kaybolmuştu. Ama durumu iyiydi. Tatişçev onun mutlu olduğuna inandığını söylerken tavrında bir öfke gizliydi. Bir umut... fırtına bulutlarının arkasında göz kamaştırıcı bir ışın...

355

belki de İrina batıya kaçmayı başarmıştı. Buna inanacaktı. Belki günün birinde doğru olup olmadığını da öğrenebilirdi.

«Çok minnettarım, Yarbayım,» dedi. «Korunmanız altında bulunmaktan onur duyuyorum. Bana yapılanlar için kimseye kötü duygular beslemiyorum.»

Tatişçev ona sıcak bir gülümseme yolladı, uzanıp elini sıktı. «Size özel bir armağanım daha var, Yoldaş,» dedi iyilik dolu bir sesle. «Alupka sanatoryumunda iki hafta geçirmeniz için özel bir izin var elimde. Dinlenme ve tedavi sizi sağlığınıza, tekrar kavuşturacaktır. Giderken Kırım'a da uğrayacaksınız. Uçakla gideceksiniz. U-marım hoşunuza gider.»

Onu geçirmek için binanın kapısına kadar çjkti. Kolundan tutmuş, yürümesine yardım ediyordu. Kapıda resmî bir araba beklemekteydi. Bu araba onu alıp Moskova' nın banliyösünde Parti seçkinleri için yaptırılmış apartmanlar blokundaki yeni dairesine

götürdü.

Haftanın sonunda kendini yazlık kıyafetler satın alacak kadar iyi hissediyordu. Simferopol'e kalkan uçağa bindi. Onu orada yine bir resmî araba karşıladı, yüksek Parti yetkilileriyle ailelerine ayrılmış olan şahane Alupka sanatoryumuna kadar götürdü. Uğrak kampında bir tutuklunun kendisine armağan ettiği ikonu hep yanında taşıyordu. Mucizeler yaratan Sen Nikola'nın resmi vardı İkon-da. Kaba yapılmış bir resimdi. Kenarları soyulmuş, bozulmuştu. İnançların avuçlarında tutup dua ederken yarandıkları yerler. Fedya onu hep saklı tutuyordu. Uyurken de yastığın altına koyuyordu. Bunu kendisine veren kadın Kolyma'ya gitmişti. İbadetini kaçırmayan bir Hıristi-yandı.

«Seni bu kadar iyi gördüğüme memnun oldum,» dedi General.

«İznim oldukça uzundu,» diye karşılık verdi Davına ona.

General en tatlı gülümsemesini kullandı. «Alnının teriyle kazandın, tatlım,» dedi. «Anladığıma göre artık başka sorunların olmayacaktı, Doktorunuz iyileşme biçiminden çok memnun.»

356

«Biliyorum. Belki kurtulamazdım. Ama bir tek şey kuvvet verdi bana. . Harrington'un hain olduğunu biliyordum. Onu hatırladığım anda, herşey tekrar yerli yerine oturdu zihnimde. O zaman inandım bana söylenen şeye. Humphrey beni görmeye geldiği zaman ona inanabildim. Kendine göre çok iyi davrandı doğrusu. Sorgu sırasında hiçbir şey açıklamadığımı bana söylerken elimi bile tuttu. Bütün bunların bir hile olduğunu anlatıp beni avuttu. Bunları hatırlayınca gülümsedi. General onun gülümsemesine sevindi. Çünkü yüzü hâlâ biraz fazla solgundu. Tabii elimi çabucak bıraktı,» diye ekledi Davına. Birlikte güldüler.

«Tuhaf adamdır Humphrey,» dedi General. «İnsanların temasından hoşlanmaz. El sıkışmaktan kurtulmak için neler neler yapmaz. Marchwood bu mevsimde çok güzeldi herhalde. Annenin, bahçesi ne âlemde?»

«Her zamanki gibi yine çiçeklerle dolu. Çiçeklerle hep konuştuğu için böyle güzel büyüdüklerine inanıyor. Ben saksıda bile bir şey yetiştiremem.»

«Harika bir insandır,» dedi General. «Babanı yönetmesini iyi biliyor. Senin başına gelenler yüzünden baban beni bir iyi haşladı. Bakanlığı dava edeceğinden falan dem vurdu. Annen onu sakinleştirdi ama. Herhalde sen bu olup bitenleri biliniyordun.»

«Bilmiyordum. Babamın işi bu yönden alacağını hiç sanmazdım. Beni hiçbir zaman fazla sevmezdi.»

«Bu hazin bir söz,» dedi James VWhite. «Doğru da değil. Duygularını pek göstermez. Bir bakıma sen de ona çekmişsin. Ama seni çok seviyor. Senin de bunu bilmen gerekir. Korkarım babanla dostluğumuz asla eskisi gibi olmayacak artık. Seni

gönderdim diye beni asla affetmeyecek.»

«Haksızlık bu ama,» dedi Davina alçak sesle. «Gitmeyi ben istedim. Ona anlatmaya çalışacağım. Bu konuyu onlarla pek konuşmadım. Annem hiç soru sormadı. İki ay boyunca beni nazladı durdu. Kendimi kızamık çıkarmış bir çocuk gibi hissettim.»
Güldü. «Belki de konuşmalıydım onlarla,» dedi. «Üzmem istemedim yalnızca. Anlayamazlar diye düşündüm. Korkar, heyecanlanırlardı. Babam da çok iyi davrandı. Beni sevmez demem haksızlık tabii. Elinden geleni yaptı. Odama tepsiyle kahvaltı ge-

357

tirdi, kansız görüldüğüm için eve kırmızı şarap taşıdı durdu. İşin garibi, Sir James, bana ne olduğunu soran ve anlattıran tek kişi kızkardeşim Charley oldu. Söylemek istemedim ama direndi durdu. Ömründe onun kadar ısrarlı bir kimse daha görmedim. İsteddiğini de her zaman elde eder. Anlattım ona. Hem de herşeyi. Sonunda ne yaptı, biliyor musunuz?»

«Hayır. Ne yaptı?»

«Gözyaşlarına gömüldü. Kollarını bana sardı, hıçkırığa hıçkırığa ağladı. Öyle ki, ben onu avutmak zorunda kaldım. Her neyse... döndüm artık. Çok da canım sıkılıyor. İş başı yapmama ne zaman izin vereceksiniz?»

«Ben de seninle onu konuşmak istiyordum,» dedi James VWhite. «Başbaşa sakın bir öğle yemeği yerken konuşuruz demiştik. Gerçi iyi görünüyorsun ama, bir bakıma üzgün gibisin. Üzülüyor musun bir şeye?»

Davina gerginleşti. «Hayır,» dedi. «Lütfen! Bütün psikiyatrik konuşmalardan geçtim ben. Umarım ömrüm boyunca sürmez bu konular.»

«Yoo, hayır. Ama bir şeye üzülmiyorsan neden gözlerin yaş doluyor? Mendilinle silsene, Davina, budalalık etme. Dünyada mutsuz olan tek insan sen değilsin.»

«Biliyorum. İnanın kendime öyle kızıyorum ki. Nefret ederim kendime acımdan. Aklımı bazı şeylerden uzaklaştırmak için bir şeyler yapmam gerek, o kadar.»

«Sassanov da öyle söylüyor,» dedi VWhite sakın sakın. Davina'nın yüzüne birden renk geldiğini gördü. «Canının sıkıldığını, kendini sinirli hissettiğini söylüyor. Kızı o Po-liakov'la evlendi, biliyorsun. Galiba onları özlüyor.»

«Evet.» Davina çantasını açtı, sigarası ve çakmağıyla meşgul görüldü. «Herhalde öyledir... Karısından da bir haber yok herhalde. Bu benim de rüyalarımın girişi. Artık biliyorum insanlara neler yapabildiklerini.»

«Aslında oradan bir haber var. Sigaranı yakmak için kahvenin gelmesini bekleyebilir misin lütfen? Sağol... Kulüp yemek salonları biraz eski kafalı oluyor. Evet, haber var demiştik. Onu serbest bırakmışlar ve görünüşe göre de çok iyi davranıyorlar. Bize

haberinin yansıması epey uzun sürdü ama, cömert cömert jestler yapıyorlar kadına. KGB özel listesi denilen listeye atmışlar. Bunun anlamı, kadını KGB'nin korumakta olduğu. Ona trafik

358

cezası kesen polisin bile canına okundu demektir. Batı'ya kaçabilmesi diye bir konu olamaz tabii. Bize haber getiren kaynak aracılığıyla kızının burada ve mutlu olduğunu ona duyurmaya gayret edeceğiz. Artık onun için üzülmen gerekmez. Sassanov'u da rahatlattık bu konuda.»

«Çok sevindim,» dedi Davina. «Sir James, soruma cevap vermediniz. Ne zaman döneceğim işime?»

«Dönemezsin,» dedi General. «Bu kâğıdı yırtmazsan asla dönemezsin.»

Elindeki zarfı masanın üzerinden ona doğru kaydırıldı. Davina açarken elleri titriyordu. «Bölüm 4, Madde 21 gereğince, ben Davina Graham kendisiyle asla görüşmemeye, ilişki kurmaya ve haberleşmemeye...» Tutuk bir sesle, «Ne demek istiyorsunuz?» diye sordu. «Yırt demekle ne demek istiyorsunuz?»

«Demek istediğim açık. O kâğıt yırtılmadıkça eski işine dönemezsin ki! Tekrar Sassanov'un bakıcısı olmak istiyorsun, değil mi? Yani ben öyle umuyorum. Sen olmadıkça adamı idare etmeye olanak yok. İşte kahve geldi. Artık sigara içebilirsin istersen. Çok güzel gülürsün-şun, tatlım. Ben de bir puro içsem fena olmayacak.»

«Üst katta,» dedi Humphrey Grant. «Şef ona haber vermeyin demişti. Sürpriz olsun istiyor.» Yüzündeki ifadeden Generalin bu küçük jestinden hiç hoşlanmadığı belli oluyordu.

Davina, subay eğitim merkezinin büyük holünden yürüdü. Üniformalı bir genç ona yan gözle baktı. Çirkin maun basamaklar önlerindeydi. Trabzanlar iğrenç arslan heykelleriyle süslüydü. Pençelerinin arasındaki yere yaldızlı şild resimleri yapılmıştı. Grant, Davina'nın görünüşünü biraz garip bulmuştu. Hiçbir kadına güzel demeye dili varmazdı zaten. Saçlar daha uzundu bir kere. Daha da genç görünüyordu. Toy bir kız gibi hevesliydi. Grant bu tutumunun onun yaşında olgun bir kadına hiç de yakışmadığı kanısındaydı.

«Üst katta,» dedi tekrar. «Yolu göstereyim.»

Oda koridorun en sonundaydı. Grant kapıyı açıp geride durdu. Davina adımını attı ve odaya girdi. Sassanov oturmuş okuyordu. Başını kaldırmadı.

353

«Kidson, satranç oynamak istemiyorum. Beni yalnız bırak,» diye seslendi yalnızca.

Davina, «Ben satranç bilmem,» diye karşılık verdi.

Grant sonradan olanları Kidson'a anlattı. Bu duygusal saçmalıkları kafasından atabilmek ve ağzının tadını değiştirmek için bir içkiye ihtiyacı olduğunu söylüyordu. «Birbirlerine kelimenin tam anlamıyla **kostular,**» diyordu. «Adam koltuğundan fırladı, iki kolu iki yana açık, ona koştu. Kız da kendini onun kollarına fırlattı. O arada, Tanrıya şükür, ben kapıyı kapatabildim. Konuşma ve gülüşmeleri ta koridordan duyuluyordu. Herhalde yemeği yukarıya isteyeceklerdir. Şampanya da! Umarım şef de ne yaptığını biliyordur.» İnce dudaklarını yaladı. «Çok efendi bir kadına benziyordu,» dedi. «Böyle davranacağına insan kolay kolay inanamıyor.»

Kidson hiç cevap vermedi. Yalnızca gülümsedi.